SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło 27 | Budyšin, pjatk 1. februara 1924 | Lětnik 83

1 8. N. płaća za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a Słó. Smolerjec knihićišćerja, nap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domju w Budyšinju. Tel. 687. : :

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobsěžnje so stajace nawěsćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. : :

Towaršwowski powěstnik.

Towaršto pomocy za studowacych Serbow. Na wutoru, 5. febr. 1/25 hodź. přeprošuju jenož z tutym dnjom wobstejacych wupředsydstwa, wubjerkow a tež pomocneho wubjerka (kk. far, Dobruckeho, kapl. Nowaka-Khróšć. a wuč. Nawku) na wažne posedźenje w Serbskim Domju. Rozpominamy towaršwowe połoženje (knjez pokładnik předpołoži přehlad zamoženja a dokhodow) a wuradźujemy wo dalšim spomožnym skutkowanju. Kral, předs.

Serb. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy ma dźeń pjatk wječor we 8 hodź. spěwanje. Přińć dyrbja wšitcy, dokelž je za tydźeń koncert. Dirigent.

Spěwne towaršstwo „Lilija“ w Ralbicach wuhotuje njedźelu, 3. februara, zabawny wječor. Wšitcy lubi Serbja z blizka a daloka so z tutym w 7 hodź. najwutrobniše do Waldźic hosćenca přeprošuja.

Předsydstwo.

Swětowe podawki.

General Ludendorff pśihipowjeduje, so budża žo pucże wospjetowaś.

Barlinski „Vorwärts“ je wostrěženje generała Ludendorffa ł dapśihowarjom norwegiskeje „Aftenposten“ wojewił. Tale rozmołwa je jara zajimawa a wěsće też ważna za bayerski „ludowy ſud“, kótryž ma žo w blizkem cźasu ł Hitlerowym a Ludendorffowym pućom sobudźaś. **Ludendorff žo w tutej rozmołwje wuſnawa, so budże ſwój wjeleſpiśeradny puć pśedy abo poſdźiśo wospjetowaś.**

Ludendorff Kahra, Lossowa a Seissera winuje, so žo swoje ſkowo ſłomali a to pod nacźiśim kardinała Faulhabera a nětkuſiśeho bayerſkeho kronprynza Rupprecha. Ludendorff po ſłowje praji: „Móžeśe ſwojim kśajanam rjec, so mamy hiſchcze muſow a młodźenzow, kótiž ſwoje žiwjenje a ſwoju krej za wótčiznu dadźa, a kśiž ſu ſwólniwi, pśihi ſwojim pśiſchłodźenju njedźiwajo njewupiſcha a porážłow wutrajaś. Njedawno njeſłyſmy ſwój ſamêr dospółi, tola pśihibźenemy pśedy abo poſdźiśo ſaha. Hibanje, kótreż je tak błuboki korjenje do ludu puſchcało, njeda žo na pśeſkoſ ł bajonetami a maſchinſkimi ſćełbami poſtóčiś.“

Po tutym rozrěčenju ma po taſim Ludendorff wótpohlad, pśedy abo poſdźiśo pśicźeśiwu Barlinej wućahnyś a tam monarchiju wuwołaś.

Reforma wólbneho prawa ſa nimſki ſejm.

Nimſke knjeſerſtwo je ſakonjowy nacźiſk k reformje ſa wólbne prawo nimſkeho ſejma wudałacź dało. Knjeſerſtwowy nacźiſk pak njeje połitiſke ſtrony ſpokojił. **S ſena ſu jenož w tym, ſo dyrbja žo wólbne wokſeſy pomjeńſźiś.** Pśihi tychſe wobſtejnoſćach žo jara praſcha, hač knjeſerſtwo reformiſke pśeło w nětčiſkim pożydanju nimſkemu ſejmej k kwantitatiwnje pſchepokoji.

Pruhowanje połoženja ratarſtwa w Pruſkej.

Pśihi wuradźenju nowjeho ſejmowſkeho dawka w pruſkim ſejmje je ratarſki minister ſdźěł, ſo krajne miniſterſtwo wězwuſtojnym ſtatiſtiſkim a ratarſkim produkcijam ſtatkuje.

We wobliczenju hódnoſće ſaſtawnych litkow je wukſa njewěſtoſć naſtała. Notěrowanjow kommiſarjow pśihi burſhy kurſy ſaſtawnych litkow wjazy njewojſewjeja, dokiž ſo należnoſći njeje wuſjaſniła.

Dźewjećpjećdźeſiśi dźeń pola żeleſnicy.

Mjes ſaſtupjerjeni nimſkeho wobſtadneho miniſterſtwa a ſaſtupjerjeni żeleſnicarſkeho ſwiſka je ſo pśiſtup pśiſchenje dźewjećpjećdźeſiśiſkeho dnja rozpominało. Nimſke wobſtadne miniſterſtwo bě iwolniwe, ſa dźewjećpjećdźeſiśi dźeń 8½ hodźiny ſaplaćeśiś. Saſtupjerjo żeleſnicarſkeho ſwiſka pak ſa dźewjaty dźeſaſtiſi hodźiny niz jenoj połnu hodźinſku midu, ale też hiſchcze pſchesćeźaśnu pśihiraź. Dokelž njeje k dojednanju dośło, ſo najſćerje kwantwanjenje uſiwy, kótreż je wobſtadne miniſterſtwo namjetowało, ſ wukaſom pſchewjeźe. Knjeſerſtwo žo njebóli, ſo bychu żeleſnicarjo pſchećiwo temu ſe ſtrajkom proteſtowali.

Strajk gmejnſkich dźěłaćerjow.

Gmejnſki dźěłaćerjo w Hagenje ſu ſrjedu dźeło ſtajili, dokelž mjes ſaſtupjerjeni dźěłaćerſkeho ſwiſka a měſćańſtwom ſtarjadniſtwom nje mógźe o dźěłanſkim cźaſu njeje dojednało. Strajk je też w měſtowej rěſarni a mjes měſtowymi pohonjenemi wudyrił. Gmejnſki dźěłaćerjo w Halpe a Gevelsbergu ſu ſo ſrjedu ſtrajkej pśidźiſamkli.

Strajk w porheinſkich wuhlowych jamach.

Strajk w porheinſkich wuhlowych jamach je ſo powóſtił. Na poſledniej ſchuźe dźěłaćej jamje „Donatus“ ſu zuſy ſtraſkowarjo dźěłaćerjow ſ dźěła wuſtajili.

Wuſamknjenje w ſchleſyſkim drjewaſtwje.

Wola firmy „Ruſchewey, akciowe towaſtwo“ w Dolhej Wólſchinje pola Lubanja je ſtrajk kuhyrił. Na to je ſwojaſt dźěłodawarjow w Schleſyſkej wobſtaſnyſt, we wſchěch drjewaſtwach w Schleſyſkej ſ wuwołaćom Wróćławja dźěło ſtajiłej. Wuſamknjenje dźěłaćerjow je ſo póndźelu ſapoćało. Wſchó hromadźe je ſo w 500 dźěłaćerjach 6600 dźěłaćerjow wuſamkło. Wuſamknjenje je ko ſkoro do cźiſła pſchewjedło.

Macdonald pſcheczíwo nimſkemu knjeſerſtwu.

W póndźelniſchim pośedźenju jendźelſkeho miniſterſtwa je Macdonald dźeſchu rěcźu mėł, w kótrejž je metkodu ſtareje diplomatije wótro kritiſował a dospołne pſchemėnjenje pſchiwuwjedźił. Wón je wobjeźe ſ wulkim roſchórjenjom połitiki lorda Curzona pośudźował, kótryž je ſo pſcheczíwo Franzowſkej mjenje je ſajimani Jendźelſkeje hač ſ pſchicźinami wołoſbinſkeje naſtawotoſće wobdźi dawał. Taktika ſtajneho ſatraſchenja ſnaſchcerja Franzowſkeje je wopaczna była. Hač runje je ſyła franzowſka politika porokow hódna była, dyrbju ſo dyrbjeli ſymſa wobſtajeś, ſo je ſo ſłubjenje wojeſſkeho ruſkowanja, we Versailles ſ cźinjene, wótcźo wſało.

Macdonald je dale rjekł, ſo ſu jeho ſympathije zdaleka nemu położenju nimſkeho ludu pſchiwobroczene, ſo pak won nėmił lud ſ nėtčiſkim knjeſerſtwowym ſyſtemom Nimſkeje njepſchemėnja, kotreż njeje na demokratiſku ſaſoſene, ale na tyranſtwo Stinnesa a druhich cźeſkoinduſtrialnych magnatow.

Swjaſt baltiſkich nakromnych ſtatow.

Kóncz februara ſo konferenca mjes Litwu, Lotyſchku a Eſtonſku wotmije, w kótrejž budźe ſo wo ſcźěhowazych dypach jednaś. Nadźaſujenje politiſkeho ſtejiſcźa baltiſkich krajow, praſchenje ſhromadneho ſaſtanja a hromadźenja generalnych ſtabow a hoſpodarſke połoženje.

Jendźelſka nota wo pfalzſkim praſchenju na Franzowſku.

Jendźelſki póſłanz je, ſaj „Chicago Tribuna“ powě, ſrjedu franzowſkemu miniſterſkemu pſchedſydu Poincareej notu wo pfalzſkim praſchenju pſchepodał, w kótrejž jendźelſke knjeſerſtwo franzowſki namjet wotpohlaſuje, tola praſchenje konferency ſwjaſtaſtiſich wótpowſtojnych pſchiſłoſakaſej, dokelž ſo ſ franzowſkeje ſtrony jeſt wjele ſabrakła. Nota praji, ſo ani general de Metz njeje bjeſtraſchnoſć ſa wohrożenu mėł. Macdonald je pſchećiwo franzowſkemu namjetej, dokelž by ſo ſ nim nadawk po ſwojim zyłym waſchnju pſchemėnił a ſo wobſtejnoſće Pfalzu wobſtorżenj a Franzowſoju wobſtorżerju ſcźitnił.

*

Kaž Reuterez telegrafiſka powjeſćerńja ſhoni, je ſo jendźelſki póſłanz w Pariſu, lord Crewe ſ Poincareom wobjeźe w pfalzſkim praſchenju rozmołwjał. Myſla ſebi, ſo je jendźelſki póſłanz mėnjenje jendźelſkeho knjeſerſtwa ſaſtupował, ſo wopraſndże ſ zyła zaneho pfalzſkeho praſchenja njeje a ſo by ſeparatiſtiſke hibanje wot zaneho pſcheſtało, hdy bychu ſo franzowſke wyſchnoſće njepodpjerale. Jendźelſke knjeſerſtwo je ſebi, kaž je ſo hižo praſiło, wotmyſliło, zyle praſchenje internazionalnemu roſrišanemu ſudej, kaž na pſchikład Haagſkemu ſudej, pſchedpołożiś. Powjeſćej je ſo roſchěriło, ſo ſebi franzowſke knjeſerſtwo pſcheje, ſo by ſo konferenca póſłanzow ſ tej wěcy ſabrała. Tola na tole wudawanje nietrjebało ſo po mėnjenju derje wobſtojnych kruhow w Londoje pſchewinyli doras ſłaſeź.

Demokratiſke knjeſerſtwo w Jendźelſkej.

Jendźelſki miniſter dźěła je wojſewił, ſo je 21. januara 1 215 693 dźěłaćerjow było, 1500 mjenje dyžli tydźeń pſchedy.

Jdeal pſchichodneho wóſtła by było, ſo bychu ſo offiziroje ſe wſchěch ludowych worſchtow brali. To je jene ſ najwažniſchich wobſaſmknjenjow komiteja, kótreż je poſłednje knjeſerſtwo poſtajiło, ſo by wo ſdźěłanoſći offizerow roſprawiło. Komitej praji, ſo dyrbja ſaž wuczomnjo ſekundarnych ſchulow, ſež wuczomnjo wojeſſkeje akademije a wojeſſkeho kollega prawo ſ universitetnemu ſtudiju doſtaś.

Jendźelſka ſo ſ Franzowſkej njerosſkori.

Jendźelſki ſobuſtaw wubjerka wězwuſtojnych pſchi wotſtchodźenſkej kommiſiji Mac Kenna, je, pſchedy hač je ſo Parifa do Barlina wotjeł, ſaſtupjerjeſ Pariſkeho „Intranſigeanta“ praſił: Nadźijam ſo, ſo ſmeje naſche pućowanje wuſki wuſtk a nani bowoli, roſprawnu napiſaś, kaž to ſebi pſchejemy. Mona na zyły ſwėt a też na Nimſku ſa cźaſchcej ſcźini. Mamy wotpohlad, ſo nij jenoj ſ nėmſkim knjeſerſtwowym wuſkładowanjom ſpokojeź, ale akzeny ſo też pſivatnikow, bankjerow, pſchekupzow a indu ſtrialnych ſumwuprajcźej. Zym wótro ſchyłowane praſchenja pſchedy połoźimy. Dyrbjał we ſpohlady wotſtajaś. Nadźijam ſo, ſo wóſenu Nimzam roſumjeźnješ, ſo njemóża na roſdźěl mėnjenja mjes wuſtakajſemi ſtrěcź. W Barlinje budże wjele też nėtkle ſtate, ſo ſo roſkorjenje mjes Franzowſku a Jendźelſkej wjazy jako możne njewobhbładuje wot tego cźaſa, ſo je w Jendźelſkej nowe knjeſerſtwo ſ nowym premjerminiſterſtwom miniſterſtwom.

Połoženje w Jndiſkej.

S khėtrej ſtarofcźu w Londonje ſerdźenju indiſkeje ſakonjedawneje ſhromadźiſny napiſcheżo hladaju. S 95 wuſwolenych ſapóſłanzow je ko 40 na programm wjednika indiſkeho ludu Gandhia ſwjaſało, kotryż ſebi ſamoſtatnoſć ſa Jndiſku ża. S dalſchich 30 njewotwiſnych ſapóſłanzow budża 30 ſa Gandhiowy programm hłoſowaċ. Shtnym liberalnym ſapóſłanzam njeje, kaž „Times“ ſhoni, wėrić. Nowiny „Daily Telegraph“ je tezt rjeżenja mjes hinduami a mohamedanami dołtałe, w kotrymż ſo wobeſ wėrjwufnaċi ſwjaſałej, ſo budżetej Gandhiowu politiku podpjerowaċ. Dokelž je Jndiſka bjes prawow a privilegijow, a Jndiſzy w nėkotrych dźěłach jendźelſkeho ſmėtowego knjeſtwa ani połneho mėſchćańſkeho prawa nimaju, dyrbja ſo wſchitzy Jndiſzy ſjednoċiċ, ſo bychu Jndiſzy ſe ſame prawa dośtali, kotreż ma tóżdy njewotwiſny lud, a ſo by ſo mumwużiwanjo raiſcheho kraja ſe ſtrony wjeċzorneho kraja kóncz cźiniło. „Times“ na to dopomina, ſo ſu w Bengalſkej ſtėd wupſcheſtrjeneho pſchiſażaſtwa wotkryli.

Nėhdyſchi kral Ferdinand chże ſo do Bolharſkeje wroċiċ.

Nėhdyſchi bolharſki kral Ferdinand jako hóſć nėhdyſcheho dalmatiſkeho khėżorſkeho namieſtnika, prynza Konrada Hohenlohe we Winje pſchebywa. Wón je ko na bolharſkeho miniſterſkeho pſchedſydu Cankowa ſ pijmom wobroċiċ, we kotrymż ſebi żada, ſo by ſo jemu dowolilo, trótki cźaſ we Bolharſkej pſchebywaċ, dokelž chże tam ſwoje pſivatne ſamożenſtwe wobſtejnoſće ſrjadowaċ. Bolharſke knjeſerſtwo je ſo jeſho próſtwje ſapowjedźiło, ſo na to powołajo, ſo ſo nėtčiſke wobſtejnoſće w Bolharſkej ſa Ferdinandowy nawrót do Bolharſkeje njehodża.

Južnoſłowjanſke ſtatne finanzy.

Roſkiczenje ſtatnych dokhodow a wudawkow, kotreż je w ſtupchtſchinje finanzny miniſter Stojadinowicź pſchednjeſł 10 105 milijonow dinarow wucźinja. 180 milijonow njedoſtatka w nim ſo ſ powyſchenymi zorami a bjernjemi wuruna. Wurjadne wudawki ſu naſtale ſ **powyſchenjom mjdy ſaſtojnikow a offizirow.** Też ſa wójſko ſo jeże ſała a to ſo kredit 800 milijonow dinarow pſchiſtorżił. Tónle kredit je ſo ſ pożcźonku we wukraju kupił. Finanzny miniſter na to pokaſa, ſo je ko dinar na europiſkich burſach ſtużcźił. Statny dołh ſo ſaplaćuje. Sa ſamėnjenje kuponow ſo 588 milijonow dinarow nałożuje, te je 6 procentow wſchitzich wudawkow, mjes tym ſo Franzowſka ſa ſwoju kuponſku ſtużbu 6 procenta wſchěch wudawkow trjeba. Wobſtejnoſće bankowkow wopraſndże wjazy dyżli 2 milijardze njewucźinja, dokelž ratarjo ſhotowe ſumma 5 milijardow doma ſchowaju. Finanzny miniſter budże hladaċ, ſo by wobſtejnoſće papjerjanych pjenjes pomjeńſźiſi a ſehodła zanych bankowkow wjazy cźiſtcźerſki njebatwa. Sa twarjenje puċow je ſo 100 milijonow wjazy hač loni, hromadże 410 milijonow dinarow wudało. Knjeżerſtwo ża nadźija, ſo ſo dinarowy kurs dale połepſchi a ſo hoſpodarſke wobſtejnoſće ſkrucża. Mikowanſka bilanza je tón krótċi aktiwna, wuwoż je 8, dowoż 7,8 milijardy wucźinjk.

Grichiſka narodna ſhromadźiſna.

Pſchi debacźe w narodnej ſhromadźiſnje wo ſwobodźe nowin ſ wuréżenjom mjes Venizelom a Papanaſtaſiom dóńdże. Eſo roſnėwutwſchi Venizelos ſ Papanaſtiej praji: Macźe wjele twima mjes wójſkom, tola ſo mylieże, hdyż mėnieże, jo mójeże mje nuſnowaċ, republiku natworiċ.

Na to Venizelos ſ poſpeżdźenje wundże. Papanaſtaſiu ża dale rėżo ko pſchećiwemu temu wuprajł, ſo ſmėże monarchiſtiſke nowiny, kotreż ſu ſo ſekſałe, ſ nowa wukhadżeċ.

Po żiwnym roſrėżenju żo namjet, ſo ſmėże monarchiſtiſke nowiny ſaſo wukhadżeċ, ſ 208 pſchećiwnymi 59 ſtroſami.

pschitja. Justizny minister prajt, so knjeseństwo tutemu wobsamknjenju wulku wažnosć pschipajwa.

Benjeslowo w smjertnym strosche.

Benjeslowa khorosć khkarjam starosche ckint. Po rosharjajym rosrěcženju ſ Wpanastatom w narodnej khromadźiśnje ſu Benjezla wutrobne widlischeja sajale. Wón dwrbjesche tehdom ſ pohdeźenje mnoźeć. Pšenk trócź Benjezlos na wutrobne widlischeja khori, hdyž na mótlkej jehdi ſ Marsaille pšenk trócź sajo grichitki kraj wohlada. Druhi trócź won nadpadej widlischeju podleja, hdyž we narodnej shromadźiśnje jeho wjednitky politiku judschachu. Khkarjo ho wo jeho žiwjenje boja, jeli so bychu so wutrobne widlischeja wohpjetowale. Dla swojeje khorosće njemóżesche ho Benjezlos pschi hoscheńje k cześći americańskeho pósłanca Morgenthaua wodsćeržeć. Sjednoczene staty pósłanca Amerikh ſu pósłanda do Athena pósłała. Z tym ſu wot knjerstwa pschihotowane a diplomatiski wobthod. [illegible] krala Konstantina pschetorhnjenym, sajo wobſpatkowaćź, móża ho pschesahdźeć. Mój ſtama ſa ſtebje wſchak hiſchcże nicko niesnamjenja, ale jeje wuſchikne a rosſkadne wuſtawanje. Sćipeli runje ſtyknu, ſchkitacki ho nuśkuje ſ tym, so twojich ſtarych bratrow podpjerasch a jich ſchkitnjisch. S tym ſchtrnitrich jenoż ſtamſne ſtejiſchcho Nizarſkich, kak ho cźaſu pschemeńcja. Sćipeli cźe wobſtejnoſće ras ſchkatbje, móżesch ho nikdże lepjenaju ho na tutych twojich bratrow, ſaku ſhrebarć. Bjes takſeje ſzjery hy nikdże ſahjnył. Pschedawſche wopory ho nětko bohaće ſapjacza.

Tak je to cźi ſo ſerbſkim towaſtwam. Hdźeż je ſerbſke towaſtwo, niech ho ſtara, ſo hu kolowoko — a dale — budźiło a khcześiło dalſche khrześnje. Sjednoczene towaſtwo njech podpjera khabſche. S tym ſtyni ſebje. Wſchitkim ſtudźowacź ſerbſke moźe, mogu wſchcźi bratrowſkim: moralne, hospodarſke, cźiſne atd. a na wſche wſchcźne, to njech je nałcha ſtajna mydl, dźeń a w nozy. Pomhaſchcź ſi na pschikład ſerbſkemu bratrej hospodarſtwo na nohi, ſu wunkowſke wuſti narodnim khtk. Nowopak ſej tólkomyſlna hebicźiwoſć, njepowſchcźerke, naſchej najhórſchej njepschecźelej a ſchkodnikaj.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 1. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wjeſera wjeczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer 0, najwyſchſcha dnjowa cźopłota 7 ſtop. Dſensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer — 3, najnihſcha temperatura w nozy 5 ſtop. ſymy. — Po zyłej hrjedźinej Europie rjane wjedro knjeſi. Tak nahle hdź ſo cźiſche njepomińje, ſy Mětſik budźe trojchu kyſnihch. Horne worſchny powdra ſu hižo njeſnje ſymne. Podobſcho je pomrócźenje mólne. Wjeſera rano 6 hacź do 9 ſtop. ſymy, wodnja hacź do 3 ſtop. cźopło. S wjeſcha ſe wſchudźom rjenje. Jenoż ſ Hamburka a ſe Swinemünde ſo deſchcźik powe. Kuſſje je ſpodźeł Marje. Stónczo ſhadża 7,41 a ſo 4,52 ſhowa. Mjeſacź rano 5,17 ſhadża a ſo pop. 2,13 ſhowa. — Do Italſkeje je nowa ſymna ſnežnuhyła. W Mailandže a Bergamo mjeſachu 9 ſtop. ſymy ſaſdźenu ſrjedu. W Grichiſkeł, kak hižo piſachmy, teſ kruta ſymna tſchetka. Wſchedźnje 8—10 ſtop. ſapiſhaja. A w tych cźaſach ſo naſchi wojazy wo cźaſ wójny w rěkach Magedońſke hižo kupachu. o

— **Nosprawa politiſy.** Saſdźenu mjeſazu ſu we wjeſkach wjeſke a mjeńſke dźiſły rosbuchadłow kradnyli. Mał pak je mólno, ſo ſu rosbuchadła na ſtrachſne wuſchne wuſtawa a ſo wohjedy, kiž ſ tich ſtrachnym ſkutkowanjom ſnate njeſu, do njeſbuża pschiſłuſy. Wuznjatožobne ſdźelenja, kiž mózą k wuſtejenju padawacy a k wótcźenju rosbuchadłow dowjeſeł, njech ho bliſchej policiji wojeſawa. Na wunpiſchene ſdźelenja je kralny kriminalny haut muto wo 500 ſtotych hrywnach wuſtajił, kiž wón po ſwojim mjenjenju rosdźeli.

— **Statiſtiſke wotdźelenje** pschi Budyſchſkim policajtſkim hanjcze nam ſdźi: Statna indelſowa licźba ſa ſiwjenſke z nadawki wuczinjeſche 28. januara t. l. 1,06 bilijonow hacź wjele, każ do wójny.

— **Sdźwohadne mjazowe jitki (Freiban) w Budyſchinje.** Sobotu, 2. februara, doſ. wot 9—11 hodź. wotdawa ho kjure howjaſe mjaſo bunt po 50 a 40 pf., ſmre ſkaninjace mjaſo, punt po 50 a 60 pf. Sdźwihajze mjaſo wotchowa ho jenoż na cźiſło 1891—2170.

— **We tudomnej Lutherowej ſchuli** wónđano truba parnecho tewjenja rosbuchnjenja. Truba ſe ſamjerzita. Tehoła para psches nju njemóżesche, jako ho do kotła ſatyri. Wotmach rosbuchnjenja ſe tak ſtyni, ſo ho wjeſb pschetrasy. S Boſtim twarnowanjom tepjeł njeſranjeny wosta. Schkoda wobſtejí ho na 1000 ſtotych hrywnow.

— **S Dolhaceja.** Wutorn rano ſu ſtudomnjeje zyłowańcze kolu kradnyli. Pschi dráhy do Sdobołſka ja ſa-

S Mychowalda. Saſdźenu niedźelu ſwjeczeſchtaj lubał ſtarowaj naſchcze zyrkwinſcze wohjadły. Nowkej nan a mać ſ Napadke ſwój ſtoty kwaſt. Bě jimaze, hdyž widźachmy, kak bźchu bźkrěj a dźećidźeći w domje ſhromadźene. Mat dźeſaſch njemóżeſche jenoż jene pschiſcź, dokeż bźkolo we zuhym traju pschebywa. Naſch knjes buchowny pschewoda jimaj cźeſnu dar naſcheho krajneho radźićela a mjeńſke we domje pschedowanje we 90. pſalmje. Nkatre ſame khkrińſke ſ pschewodom naſcheje ſnihźineje kapały ſo ſpiewachu. Najpoſledńi ſalaſi kjuż bźchu ſpiewali ſtarſchi rěć na ſtowo: „Knjeże, woſtań pola naſ, dokeż ſo k wjeczoru pschiſtłonja.“ Też my wſchitcy njeſmjerom naſchimaj ſubimaj ſerbſkimaj jubilaromaj, kotrajž też we ſwojim bohatym žiwjenju ſtuđo da naſchemu Bożeho doma pſchikhadźeſchtaj, ſo bu jimaj Bóh tuhu Knjes khokajm a też ſtromy wjeczor kimjenja wukrabił.

S Nekłan. Wjeſera, ſchtwórk rano 1/4 hodź. wuſtaje we hoteźenju „K jeſelnjey“ woheń. Dotalny najeſt, kiž we hoteźenju hacź do njedawna korcźmarſcheje, rěkał a mikowaś Kloſting, ho rano ſahe na puć hotowaſche. Tón ho na mohrě hyndom bohlade a wohnjerſkowo a ſubhodom twindźi. Szkhawa też hyndom pſchiſcha, ale ſpikacź njemóżeſche, wone bě ſamjerſke. Nahonjnje tehdźe ho też motorowej ſpikawje ſuſodnieje wuhlowege jamy. Motor bě ſe ſymu tak wuſtudźił, ſo ho ſpikadło njeſłeſche. Mjes tym bě ho wohoń mózaju rosſćerił a na zyłe wuſke twarjeńſko wupſchestrił. Wótry ſ wokolnu dalſche ſyłowny pſchikhatachu. Nich nadźwanju ho poradźi, wohoń wokolo 1/6 hodź. nékak ſamjeſowarź. Dokeż ho wohnja ſ cźoſom dohladachu, bě nuſno, ſtoro wſchu nadobu ſ hoteźenja wunjeſchcź. Hoteźenja bě ſtobu najſtarſche twarjeńſko wſej. Pſtedy rěkaſche „k wjeſelej gruschce“.

S Wojerez. Natalſke wokreſnje towaſtwo ſwjeczeſche ſchtwórk. 24. januara, w tſtelenji ſwjedźeń ſwojeho 75 ſtónczeho wóſtarja. Mnoho pſtedwſchěnich hoſtnikow bě ho ſeſchło, kak to ſich wjele mětnja nadeſtaja a dźiwſkeje bo „Hrěchy“ hicź. Sſwjedźeń wotbóſta harmo. nikaj. Pſchichpſtuwo a hoteźenja ſ bźchal rosnuſeſ. Sſe ſamſeźcźa a ſtim poſtarowarź. Hibicźiwy pſtedźihu, kaſes ratař Pźſch pomita ſich ſtomnych ſ poſtrowjajmi ſtlomanj, ale roskoſi też khutnje dźenſkuſnjeſi cźaſ, kiž je ſa ratařſtwo wohſebje cźeſki. Kóżdy ratař ma mócź jenaj wobtuhnjenj kónz, njeznajo, ſo by ſwěrnje ſ ſwojim dźłu ſtał a ſwójſe ſamoho wróćo ſtaił. Wotewrjenje njeſow ſeſoła hiło dopołdnja ſwoje ſeſtenu pſchi wyhotej bźkowſce la nałcow rentſku hrizanu, ſtaczijny pał bubka hiſchcże dołe ſpadowarź. K temu pſchiſamkhnychu ho ſtoma khora traſtcho radźićela dra. Lenoira. — Pſchi khudnych Dźiſchſkich wotewrjenje kapały minu ſo ſwjedźeń ruże. Mjeſto a wjeſ ſu wſchitcy njemułene ſwoje ſaczuca wupraſeli, Pschi ſpdźenuſi rejan cźeſkunku bo hodźiſnj a rano nahromadźene ſ bamnizkeju.

Nuſowe ſjednoczenſtwo w Budyſchinje pſchiprawuje „ſerbſki dźeń“ w Budyſchinje.

Hižo w nowembru ſaſdźeneho lěta dźiwu w nuſowem ſjednoczenſtwu myſlićelki wuhotowali a pschiſłeli, wuhotowacź ras ſerbſki dźeń, kotrehoż wunoſki bu pschiwadnik mjenowanemu ſjednoczenſtwu. Wjeſera, pjatk wjeczor wotmiwchu ſe ko prěnje pohedenje pschiprawjazeho wubjerka pod nawiedowanjom k. dra. Schneidera. K pohedenju bě pohotowanjom ſamknuchu dnja (potoſkim bołeſ połdle) też pschepruſchenje „Sſerbſkim Nowinam“ doſchło. Po pschedkoſenym nauczenje ma ho w mejſt farjadowacź wulki „ſerbſki dźeń“ ſ wobſchérnitchim programmom, kotrež bu wopſchihał dwaj bjeſej, ſobotu a niedźelu, ſnadź 17.—18. mejc. Se ſamikrom pſchedewſcha je, dobreż ſrjedź ſa ſnate dobrocźeſke ſkutkowanje mjenowaneho ſjednoczenſtwa. Knjes pſchedſydowaju wuſtejeny, ſo ma ſwjedźeń wſchcże teho ſkutkej kulturnemu ſbliżenju Nimzow a Sſerbow. Pſchedpołożeny plan też pſchikitowni Sſerbja dobroprajachu a we wſchelakim wuhoſpodnicźu. Tutón plan wopſchihja ſeſtjehowaze dypki:

Prěni dźeń, ſobota 17. mejc. na mócź bóle powuczlaju ras: dopołdnja wotewrjenje ſerbſkeje wuſtajeny, kotraż wotſtajnje wotewrjena wobaj dnjej, popołdnju nékaze pschedněſchi we Sſerbſkim, jeho kulturje atd., wjeczor koncert ſe ſerbſkim a nimſkim programmom.

Druhi dźeń, njedźelu 18. mejc, na mócź bóle ludowy ras: dopołdnja kemſche (kat. a evang.), pschipołdnju wulk ſwjedźeńſki cźaſ, kotrež bu pschedſtajał wobſebje ſerbſke narodne dary a ſerbſke žiwjenje, wjeczor reje.

W naſtupanju wuſtejenitu pokaſowaſche ho ſe ſerbſkeje ſtrony wobſebje na Kubowe wobrazy a wupraji ſo, ſo bychu ſo ſnadź ſaho wupodźeſcź hodźake a ſ druhimi wěcami wokſtajne. Też ſerbſki muſej dwrbjał wotewrjeny bjeł a ſo wukoſenja politiſcej. W naſtupanju pſchedwołaſkow dwrbjało ſo na to ſkerbcźeć, ſo buchu ko politiſcale ſe ſtrony ſerbſkich kapazitatow, mjenje nimſkich. Wyrnjeł ſo ſe ſerbſkimi wókami ſaſdrali, ſaj k. prof. Fricrabenb-Zhorjelſk a k. dwórny rada Seifert-Drježdźanſki. Kotraż knjeſaj ſo mjenowałoſcź, njeſnaja Sſerbſtwo, kaiſcź je dźenſka Hwe. Muſcałne, tak rjec pschedſtajenje Sſerbowſtwa pał kedi mjepschejemy, a pschedewſcha tajſcho raſa njebychmy mohli pschwirnacź a bychmy tomu dyrbjeli napſchecźo ſtupacź. Sſerbſkeje ſtrony namjetowaſche ho mjes druhim, ſo bu ho njedźelu po ſpodźeńſkim cźahu politiſkalo w mólnocźanſkim dźiwadle ſerbſke dźiwadło. Namjetej ſo po nékotrych wobmyſlenjach ſ nimſkeje ſtrony powſchitkownje pschiſłoſawaſche.

Powſchitkownje bychmy hiſchcże pschiſpomnili, ſo Sserbja, kak pschezo, ſtólpy dobrocźeſkich ſkutkow ſpdźiwa. Hdyż pał ſtaane ſwoje mjeno, kumu ſtrona ſtudowaſ wótſet nowy k ſwjſtwanju badźa, dyrbja mócź wěſtoſcź, ſo ho taſke wuſtawanje ſtawa jenaj na najdoſtojniſche waſchnje. Dośahnu garantiju teho ſmeja, widźa-li w ſarjadowſtwu zuſcho pschedewſcha na dośahaze waſchnje ſaſtupjene ſerbſke wjedźeńſke wobody. Potom budźa wſchcź ſerbſke wórſchky ſkutkowanje ſobudźłacź a nuſowe ſjednoczenſtwo może ſebi wěſte być kulturneho ſrunpdcha.

Na jenej nitcy.

9] (Pokračowanje.)

Khmotnych podaſchtai ſo na ſwoje mětno — pschepaſdźe, kak hrubom ſpótnaſchcźi, dokeż knjeni Liczjowſka ſtuji runje ſ hoſcźikom doma, ſo by do hotowy ſchła. Juły bě ju hižo wowuſchcźił. Hólcźi, kiž na chłapnym proſu ſebjeſche, powiedaſche na pschihłuſchne praſchenja, ſo je runje priedu knjeni Liczjowſka wukſeho muża pſches ſahrodku, ja ſtejiu ſeźom, wjedźa, a ſo je muſ, hdyż ſo wupokaſa, ſo ſu durſcźka, kiž je ſahrodu du, ſamknjene, pſches płót pschełeźił.

Tutón muſ mężeſche potajkim ſwojim winu, ſo tajnje wottajeſ. S drobſi ſem bě pschiſchoł, ſo ſnadź hiſchcże njeźe wiedźał, ſo ſo Liczjowſkeju njewdźeli cźuja — to bě jemu potom jano ſdźelita a tehdźa minu ſo je ſahrodu, a tak muſne mężeſche, ſo ani njedochała, ſo mohła żona po kluczj do durcźkow dóńcź. — —

Podhladna wěc. S ſtrótka ſebi pschemyſliwſchi, chwatałoſtaj muſej na dwórniſchcźo. Tam ſnadź nadeźdźeſchtaj ſnjeho, kotrehoż by tajny poliſit mężeſche ſaho ſpósnał.

Khwatniſtaj, prěki pſches pola a łuki, wotewſchoſchtaj, ſo hoſchtaj runje dochłoſ k temu, hdyż cźaſ ſ dwórniſchcźa cźerichche. Bě zuły w nim?

Że ſnadź nim wotajniſowy, kotreż budźiſchke jeho ſajeczo wujaknika, ſaho ſtohu wſał?

Zaſtupiłoſ we wotuje bě jeno malo wohołum tharkiſ wudał: mułki, ſuchi muſ njebě hył mjeſ nimi, ale ſ teho njeſchłowarſche, ſo wón njeby w cźaſu ſchźał, won bě budźiſche mohł mężeſ wrócźnu tharku — abo won mózeſche ſebi tharku na cźaſu kupjeſ.

Mjerſcźaſaj ſo wołaj wróćeſchtaj, wotedawſchi telegram na bliżſche ſaſtaniſchcźo. Tón mężeſche ſo takſe: „Mułki ſuchi muſ w ſchérej tharku. ſ Wonez pſchikhadźejo, ma ho ſaderżeć, jeli ſo je w cźaſu.“

Mjes tym jźdźeſche ſtara khorejta po hórſkej dróży k polnozy. Pohonjeſ cźpjeſche ſo konjow.

Wón dźe mężeſche pschikałane, ſo dyrbi tak ſpěſchnje każ mózno ſ wodowoda mėſta khwatacź.

We wotu hedźeſche muż.

Wón bě wulki. Bě ſtuchi. Jeho wobliczo bě bléde, jeho wocźi błyſchcźi njemérnej. Sſtjadowaſchcźej hdyż a hdyż na prawiju pak na khoźu. Wſchitcy tak, każ by ſo tón muż nécźeho bojał. Wón mężeſche napołdak każ cźłowjek, kiž ninna mérnehu ſpwědomja. Tón muż bě ſchérny ſtrašcźeny.

*

Wórhu na to, ſo bě policaj ſ tajnym poliſitſkim dwórniſchcźo wopuſchcźił, dojeđże cźaſ do ſaſtaniſchcźa. To bě ſpěſchny cźaſ ſ hłowneho mėſta.

Jenički puczowacy ſ njeho wuſtupi.

Stare hobrſke mężeſto w tym cźaſu zuſych wabicź njemóżeſche.

— Wobliczo tehoła puczowacego bě prawje wurudźene, jeho wocźi mikſtaſchcźej hiſchcźe njemérnischcźe dyłi hewak, a hdyż a hdyż ſdychowaſche, ponału krocźo ſ mężim.

To bě naſch ſtary pſchecźeſ Bremak, kotryż bě ſa nimoho lěta ſaho hałe taſ do hłownoho mėſta puczował; — ſwojeju pſchcźo ſtlaſchcźeru woczow dla, tak bě ludźom powjedał, ſ tym bě też ſwojej żonje puczowanje ſamołnił. Ale wón pała ſaneho lekarja njeběſe pobył, ale jeno w jenych kajarnach; tam bě nłodeho wyſchka wuppłał.

Tón njeběſ pſchecźiwowacego, ſo jeho wopyta pſchecźeſ jeho nana, dokeż cźaſto wopyty ſwojich krajanow doſawaſche; jeno bě tón raſ łóńtro we ſtarożeſach, kiž hrajała pſchijima; to bě Bremakej naſtorf, ſo ho njenadpadnje nanowłay ſa pſchijćiym praſcheſche, a tu pſchiđa Sanſ Liczjowſki, ſo bě we wulkej wułkoſeſi hył, ſ kotrejež wſchak jeho nan wuſwobodźi, ſo pał ſebi tola jara porokuje, dokeż ſu rosbudźenja, każ bě ſtyſchał, jeho thoreho ſcźinje.

Kak jara thorhy jeho nan bě, a ſchto bě ſo hewak hiſchcźe doma ſtało, to Sanſ njewjedźeſche, a Bremak njemężeſche to ſa winowatoſtach, jemu ſtyſkliej, ſchtoż bręe bźkom jemu pſchiwinuſni ſ wożnych winom ſamjeſezeli; won dźe njewjedźeſche, kajke ſcźehnuti budźiſke taſke ſtyſkenje mohło mėcź. —

S jara cźeſkej wutrobu rozſkonſnowa ho ſ młodym muſſkim, kotryż ſ runje tak cźeſkej wutrobu wopuſchcźi.

(Pokračowanje.)

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zjerkwi w Budyšinskim śmjeli 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. farat Tischer herbšćiwu spowjedź a swjate wottajanje, hdyż we 9 hodź. farat Rada herbšćiwu Božu słužbu a 4/11 hodźin němšće dźěrźićelskenje. Jtrej budźe mutejena. — Konfirmowana Johanna Wjaclawa šwub. Bjerkowa rodź. Menzelec, farmerka bźěrźićelska i Malschowa, na Zjidowje, 62 l. 9 m. 17 dn., pomjenowana w Budestezach. Hdyrle Wjedrich Arnoschi Nadźela, kowak, śi mišćich a šlóžewobsłužer w Libuchowje, 80 l. 1 m. 26 dn. Arnoschi Julius Kieser, šlóchćicźi se Sohlanda n. Spr., na Zjidowje, 62 l. 10 m. 8 dn. Arnoschi Hermann Wallak, mejschtarski šw. Jlužbu na Zjidowje, 65 l. 1 m. 4 dn.

S Prudźišćanskeho. 4. njedź. po tśich kralach dop. w 9 hodź. herbšće a 4/11 hodźin němšće šemšanje.

S Hodźija. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. herbšće a 4/11 hodźin němšće šemšanje. — Sćerjedu pop. w 4 hodź. šhromadźizna Khejcej. Jónšeho towarstwa.

S Mjeleśicy. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. herbšće spowjedź, w 9 hodź. herbšće a 4/11 hodźin němšće šemšanje. — Schwórtk pop. w 4 hodź. šhromadźizna Khejcej. Jónšeho towarstwa.

S Wulešicy. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. herbšće spowjedź, w 9 hodź. herbšće a 4/11 hodźin němšće šemšanje. — Schwórtk wječor w 7 hodź. bohatar nutrnosć we Wjeśelu.

S Khrjowačic. 4. njedź. po tśich kralach dop. 1/2 hodźin němšće a w 10 hodź. herbšće šemšanje, w 11 hodź. dźěrźićelskenje. — Schwórtk pop. w 4 hodź. Jónšeho towarstwa.

S Hornjeho Wujezda. 4. njedź. po tśich kralach — kačerješi za knjeduch a tworjch — dop. 1/2 hodźin herbšće a 9/10 hodźin němšće šemšanje. Pop. w 2 hodź. zjerkwinu rozsérjowanje i konfirmowanej młodźinu. — Sćerjedu 6. febr. wječor 1/2 hodźin bibliśka hodźina, Mark. 2, 13—22: Zbył hudźo w pśedźenju po Jezušu.

S Dulk. 4. njedź. po tśich kralach rano 1/2 hodźin herbšća spowjedź, 1/2 hodźin herbšća a w 10 hodźinach němšća Boża słužba. — Sćerjedu Jónšee towarstwo. — Sćerjedu wječor we 8 hodź. mějnarska šhromadźizna Jónšeho towarstwa. Mišionski pśehonoschi. Schwórtk wječor we 6 hodź. pobožeńcze zyrkwi. Jasnjupjerśišowa.

S Nohacicy. 4. njedź. po tśich kralach dop. w 9 hodź. herbšće a 4/11 hodźin němšća Boża słužba a dźěrźićelskenje. Pop. w 2 hodź. šhromadźiznu rokatyny na farje.

S Matej. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. němšća spowjedź w 9 hodź. němšće a 1/11 hodźin herbšće šemšanje.

S Barom. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. němšća spowjedź, w 9 hodź. němšće a 4/11 hodźin herbšće šemšanje. — Wutoru Jónšee towarstwo.

S Lipoje. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. herbšća spowjedź, w 9 hodź. herbšća a 4/11 hodźin němšća Boża słužba.

S Mnichec. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. němšća spowjedź, w 9 hodź. němšće a 4/11 hodźin herbšće šemšanje. — Sćerjedu wječor 1/2 hodźin herbšće šemšanje. — Schwórtk pop. 1/2 hodźin Jónšee towarstwo w farje. — Schwórtk pop. 1/2 hodźin Jónšee towarstwo w Wodolšicy Dźěrźe.

S Wóskinka. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. němšća spowjedź, w 9 hodź. němšće a 1/11 hodźin herbšće šemšanje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. šemšanje ja dźěrźi.

S Budyšinskich. 4. njedźelu po 8 kralach bowoli tja w 9 hodź. herbšća a 1/11 hodź. němšća Boża słužba.

S Porchlic. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. herbšća spowjedź, dopołdnja w 9 hodź. herbšća Boża słužba, 3/11 hodź. herbšće dźěrźićelskenje. — Popołdnju 1/2 hodź. ev. towarstwo młodźeńcow. — Sćerjedu wječor 1/2 8 hod. w Bolschezach herbška biblišta hodźina (Jak. 3). Wunoschi kollekty za zyrkw. teptko 84 šlotych hriwnow.

S Njeswačidła. 4. njedź. po tśich kralach rano we 8 hodź. němšća spowjedź, dop. w 9 hodź. němšća a 1/11 hodź. herbška Boża słužba. Kollekta za Njeswačidšku a Luhowšku diakoniju. — Popołdnju w 4 hodź. donjeca nutrnosć še spowjedźu pola Blažija w Khaśowje.

Kamske wozjewjenje z Budyšina.

Měšćańska rada, wotdźělenje za naležnosće plunarje a wobdarjenje 31. januara 1924 wosfjewja:

Płaćizna za pjun na liceńki měra januar 1924 wučinja hač dotal 24 šlotych pjenjezkow za kubikmetr. Sylnem pśichipokajankow bu šćełnje. Pśichedawanje pśichipokajankow šo šamknu. Pśichipokajanki, kiž pśichi japlaćenju šćitkowanja za januar šłutne wostanu, šo za furjenśku płaćiznu wróćo wośmu.

Płaćizna za wodu za januar wučinja, jeli měšćańscy šaśtawjerjo k temu pśichilośnje, 16 pjenjezkow za kubikmetr. Słutne wodowe pśichipokajanki wot 4. šchwórćeńca 1923 šo za kupi. płaćizny wróćo wośmu.

Płaćizny réšneho skota na Drjejdźanskich šłótnych wikach.

31. januara:

19 wołow, — byk. 2 jałojaj a krowje, 295 ćelatow 41 wowzow, 462 šwini.

Płaćizny za woły, byki, jałojaj a krowy kaž pódźelu.

Ćelata: wukomjenke 67 šł. hr., ša punt, mjenje wukomj. 60 šł. hr. ša pt., šchpatne 45-55 šł. hr. Šwinje: połnomjašne, 61-63 šł. hr., wukomjenje 63-65 šł. hr., mjašne 58-60 šł. hr., ranzn 55-57 šł. hr. ša punt. Worzyn: kaž pódźelu.

Hłowny a šamotwiny redaktor: Marko Šćmolk we Wudyšinskich.

Grofic hoscene w Khrośćicach

Sobotu, 2. februara a ńdźelu duy so

kózlopiwo toći.

Najlěpše jěđze so poskićuja.

Přećelnje přeprošujetej **Beńš a mandźelska.**

Herbska grychta w Radworju.

Wot soboty, 2. haš do póndźele, 4. februara so

kózlopiwo toći.

Njedźelu wot 6 hodź. sem su

pyšne reje!

Najl. kózłokolbaski a pječena kolbasa. Najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj **August Brühl** a mandźelska.

Hoscene w Nowym Zdźarju

pola Klukša.

Pjatk, sobotu a ńdźelu, 1., 2. a 3. febr. so

kózlopiwo toći.

Najlěpše **kózlokolbaski a pampuchi.**

Přećelnje přeprošujetaj **Hermann Schuster** a mandźelska.

Hoscene w Sowrjecach

Bachlowska wóhnjowa wobora

wotmeje sobotu, 2. februara 1924

zjawny bal wóhnjoweje wobory.

Přećelnje přeprošuje:

Wóhnjowa wobora **Hoscenc.**

Tworykupowace tow. w Budyšinje

zap. dr. z wobm. ruk.

Našim đoćasnym sobustawam zdźěłamy, zo bě nam pśi najkrućšej kalkulacji možno, nachwilnje wot 1. februara som zašo rabat na twory dawamy, wóš twory w płaćizny wo wjele pontšiś a poskićamy wot 1. februara wosebje płaćizny hódno wósłowace wěcy:

Buny z howjazym mjasom w tyzach		—80 hr.
kokosowy tuk w taflach . .	„	—69 „
zeleny a běleny hróch . . .	„	—25 „
symjeńtny hróch	„	—18 „
pšeńčnu muku	„	—15 „
ržanu muku	„	—13 „
margarinu	„ wot	—50 „ sem
lany wolij	„	—76 „
raja (złamany)	„	—16 „
dobry „Rangoo“-raja. . . .	„	—24 „
połć, syry, sylnu tworu. . .	„	—95 „
šmale	„	—86 „
cokor, drobny	„	—40 „
„ kuskaty	„	—46 „

Předstejićerstwo.

Margarina 50 pj. kokosowy tuk 64 pj.
swinj. hłowy 60 „ lany wolij 70 „
howjazy lój 64 „ taflowy wolij 74 „

Płaćizna haydom poniżu, hdyž so druhdźe nižše płaćizny wozjewja!

Najtuńše žórło wostanjo:

tukowa a margarinowa centrala Schleinitz w Budyšinje na zadnjej bohatej hasy 9.

Dary z morja!

Poručam w zwuběranej najlěpšej tworje, kiž husćišo šerstwa đóńdže, wosebje płaćizny hódno:

Čerstwe njeselene jerje

mórske ryby wšelakeje druźiny, najlěpše šušene jerje atd.

na Hošic hasy 5. **Rybawy Fischer** na Hošic hasy 5.

Ia połny rajs

jenož 28 pj. za punt.

najl. mydłowy pólvr

jenož 35 pj. za puntowskt pakćik.

Ia połne tučne jerje

jenož 35 pj. za puntowskt pakćik.

Za znatej dobrej hódnosći punt po 40 pj. poruča

Otto Selige

na zwonkownej lawskej hasy 38.

ia swinj. šmalc jara tuzi.

margarina jara tuzi.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo predawaće: „Ja čitach waš nawóšćik w Serbskich Nowinach“.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 1. měrca rožá 1924.

Hamtske kurjo wežera w Barlinje:

Tute kurjo šu w miljonach.

Dollar	4 189 500	franzowšti frank	194 263
jendźelšti pund	17 955 000	čěšk. króna	120 697
šchwajzaršti frank	36 180	100 pólšk. markow	35 000

Pjerjenjo ho na Barlinšich wikach njejchěměnicku. We Zürichu wótnika hriwna šerje dobu. Pšichoźi wona štaji ho na 1371/2 zentima, bo wójny 125 zent. Franzowšti frank a ženđźelšti punt šo šchma pšcheměnicku.

We effektach bě wežera na kurjo mało žiwjenja. Tśeśi wukaz wo dawkach je šo wośjerił. Wón je kurju nejlubje pšchewapił. Wulkas kładźe wupoły dawki na tych, kiž šu wulke bohatši i tym žnźli, to pjenjezy šwoju hódnotu šłubźichu. Napšchikład cźi, liž je špadowanjom pjenjez šwoje hypotheki tunjo wośbuchu, dyrbja ho nětko za to ź wušokimi dawkami krawicź.

Dij žnźanja kurja bě wežera we effektach jara měrna. Kurjy ho žchma pšcheměnichu. Na pšchedaŕ je njejnje efektow šapoda. Pšiwaźnje powšchitkownje + 1—4 bilijonow, jenož Schöffershof —2,5. Maschinowe a metallowe fabriki + Norddeit 3,4, Schönberr 1,3, Rockstroh 1, Max Kahl 0,6 a wšchelake druge 0,2—0,4 bilijonow, — wšchelake 0,2—3 bilijony, papjerniki ho mało pšcheměnichu, jenož Rea —2,5. Kola a efektromotory ho mało pšcheměnichu: — Corona 1,1, Gußstahlkugel 0,6, Wanderer — 0,7 bilijonow. Banki a twarišwa druhowa ho šešłabjowachu nu 0,5—1 bilijon. Akzije keramiskeje industrije ho ńkeu žowachu a to wot 0,6 hač 1 bilijon. Wšchelake industrije + 0,6 hač 1 bilijon, ale — 0,5—2 bilijonaj.

Rentu a ſtatne požčonki šwoje kurjy šašhowachu. Hódnotki hypotekowych bankow nětčiso pšchešłabjowachu.

Produktowe wiki wostawu dale ſtare, hač ho ńkeźe bóle šeſłabichu. S ranšiskeje Wruskeje wukowarjo šito poſtrašnja, liž maju wulke ſtłady. Pšchedawacź bydźa, pšchoźoš ta pokšenje pjenjezy dań wšchěmnje za šlidom šydła. Wułkraina muka cźišći na nałche wiki we wjeskownej a połodńskej Němšći. Pšchenźa, rožka a wowš hodźachu ho jenož za ńmišći pjenjez wšchedań. We jeciniznu šo jenož najcźišćiše farno pyta a kupuje. Zentraľ pšchišłźe wežera:

w Lubju:

pšchenźu 7,30—7,50 šlotych hriwnow, rožki 6,10 hač 6,60, jećmjenja 7,25—8,50, wowša 5,20 hač 5,40, hrowow 2,60—2,80, šlomy 1—1,80, ſyna 2 hač 2,50, pšchešećźenych wokruhow 3,50—3,75, rźanych wotruhow 3,30—3,60, pšchešećźene muki 12,50 hač 144, rźaneje muki 11—12 šlotych hriwnow.

w Kamjenzu:

pšchenźu 6,90—7, rožki 5,90—6, jećmjenja 7,20 hač 7,75, wowša 5—5,12, hrowow 2,50, šlomy 1,20—1,30, ſyna 3,75, punć butry 1,60—1,80 a ſa fene jejco 0,15—0,20 šlotych hriwnow,

w Barlinje:

pšchenźu 6,75—6,90, rožki 5,85—6, jećmjenja 6,50 hač 7,60, wowša 4,25—5,15, šlomy 0,35—0,70, ſyno 0,85—1,35, pšchešećźenych wotruhow 3,55, rźanych wotruhow 2,90, pšchešećźene muki 10,75—12. rźaneje muki 9,88—10,60 šlotych hriwnow,

Jrjedu we Wrótšławju:

pšchenźu 7,40, rožki 6,40 jećmjenja 7,62, wowša 5,38, hrowow 1,50—2, rapšu 14, ſonowu ſymjenja 19, ſonowa 16, ſhonowje 32,50, módreho maku 25, pšchešećźenje muki 12,12—14, rźaneje muki 10,75 šlotych hriwnow.

Wežera wiki w Kamjenzu. Butra kuk 90, jejco 20 ſł. hr., proſata 10—24 šlotych hriwnow ſchtuk.

Wežera wiki w Lubju. Na nich je ſaſo bibanje a žiwjenje tuž do wójny. Měſchćańſki hjžo ſaſo wok korbika ke korbiśej ćahaju a na nałche burowki wok horka ſhladuja. Butry pšchińdźe kuſk 0,90—1 ſł. hr., jejo 20, twaroh 1,5—20 ſł. np., kał po puncźe 20—25, morchej chej 15—20, karoty 18—20, kolrabi 10—20, ſwjatkaty kał 15—20, jabluka 15—40 ſł. np., ſtote jabłučka (Apfelſinen) 12 ſchtuk ſa 1 ſł. hr. abo jena 10 ſł. np.

Wežera wiki w Khojerdźu. Butra punt 1,50 ſł. hr., twaroh 15 ſł. np., jejo 20 ſł. np., howjaſe mjaſo 0,60—0,90, ćelaſe 0,80—0,90, ſkopjaze 1,35, ſwinjaze 0.90 hač 1,10 ſł. hr., bóły a ćehjowjeny kał 20, wirſinkowy 0,30, ſelery 0,30, rožićkojty 80—100, morchej 6,8 ſól'repa 4—6, jabluka 50 ſlotych nowych pjenjezkow po jednym punkle.

Na ſtajnjaze wiki tam bě po pšchiwjeſłe 1000 proſtowo a 105 bóhakow. Wone płaćachu małe proſtata 8—12, ſrjenje 12—16, wulke 16—20 ſlotych hriwnow. Bóhaki małe 20—30, ſrjenje 30—50, wulke 50—70 ſlotych hriwnow.

Butra ſrjedu w Barlinje punt 1,60 ſlotych hriwnow.

Jokor w Magdeburku pšchi 200 zentnarjach zentnar 23¼ hač 23½, jeli po ſchtyrjoch njedźelach po wotewja 24½. Jokor je poſlednji cźaſ po ſkerje ſeſłabił.

Pšchedběžna burjowa roſprawa. Tendenca (nałkitenje) krućišćicha, wośebje w pytanych hódnotach. 5 proz. ſtatna požčonka płaćeše 165 miljardow

Barlinſkich produktowych wikach

Žito a rosbuku po ſlotej hriwnje.

Pšchenźa	135-138	lane ſymjo	4,20-4,25
rožka	117-120	lany wośuſchk	22,00-23,00
nałkin. jećmjeń	142-152	módre łupiny	11-12
nałymiſti jećmjeń	—	ſołte łupiny	15-16
wowš	85-90	hróch	13,00-15,00

ſa tunu abo 20 zentnerow **Sčłowa a ſyno**

pšchešećźena muka	21,50-24,00	pšchešećźena	0,45-0,70
rźana muka	18,75-21,00	rźana	0,45-0,70
pšchešećź. wotruhy	7,10	wowšna	0,35-0,50
rźane wotruhy	5,80-6,00	rźane wołkeły	0,35-0,45
rapš. wośuſchk	9,60-9,70	jeczna	0,25-0,50
pochowa melasa	6,50-6,75	ł łaſkanju	0,35-0,45
ſerodella	13,00-14,00	ſpkanje	1,05-1,25
pjeluſchki	10-11,00	ſyno	0,95-1,35
bźenaze kruſki	16,00-16,10	za zentnerju	
rapš	280	**Bźeny**	
buny	10,00-11,00	bóle	—
woka	13,00-14,50	cźeſkowſene	—
kukuriza (Mais)		ſoltomjaſne	—

w Hamburku 166-167
ſa 100 kg abo 2 zent.

Płaćizny hódne poskićenje

Twjelki běłe z kromu wubrubjene 46/95 cm jena **85 pj.**

twjelkowe tkaniny
šěre smuhate 4/4 čist. płat 47 cm m **95 pj.**
syra kopřiwizna 86/88 cm šěroka, sylna twora m **95 pj.**
košlacy barchent jasny, na jenej strjenje hruby 78 cm šěroki m **95 pj.**
košlacy barchent dobra hódnosć, na woběmaj bokomaj hruby m **1.00**
sportskti (3fir dobra hódnosć, 70 cm meter **1.10**
velurowy barchent, dobra hódnosć mtr. **1.25**
ložowe tkaniny, 1,30 cm **2.00,** 84 cm mtr. **1.25**
tkaniny za suknje, 80 cm šěroke mtr. **1.50**
tkaniny za šórcuchi, dobra hódnosć, 118 cm šěroke, smuhate, mtr. 1.90 **1.70**
rodlowanske šawle, jonobarbnje šěre, jedyn **1.35**
rodlow.šawle, čista wołm.,wšěch barb.jed.3.50 **2.95**
rodlow. garnitury, šawl, čapka, garn. 4.50, **2.75**
žonj. barchent. kholowy, smuhate, por **2.65**
barchent. spódne suknje, wuš. běł. molton **2.95**
barch. spódnje suknje, smuh., dobra hódn. **3.50**
barch. ložowe plachty, běłe, z kromu, 130/190 **3.95**
muž. podšite kholowy, nutřk. běłe, 4-6, por **3.95**

halmjany voal, jasny mustrowany, 84 cm, m **1.25**
Bonisz, jasny smuhaty, 100 cm šěroki, m **1.40**
Bonisz, jasny mustrowany, 115 cm šěroki m **1.60**
bluzowe tkaniny ze židź. smuhami m 1.95 a **1.75**
šwajcarski polny voal, běły, 113/165 cm m **2.25**

cheviot, čista wołma
130 cm šěroki, čorny a módry mtr. **3.95**

Etamine, 150 cm šěroke m **1.95**

łožowe garnitury

hotowe zešite, Ia. linon, 2 poslešći a 4 hłowaki z wušiwan. rózkami a smuhami, z ewjerna 29,50 **28.50**

běłe łožowe płachty
Ia. dowlas, 160/225, z wobrubom, jena **5.95**

hłowakowe poćehnjenja
80/90 cm, Ia. linon z wuš. smuhami, jene **2.95**

sportske khornarje, mjehko, běły ripš, jedyn **50, 85** pj.
štryk. samowjazaki, wum. žida, smuhate, **70, 60, 80** pj.
sportske servitéry z khornarjom, jonobarbne z smuhate jedyn **95** pj.
mužace sić, gummi z kož. paskami, por **1.50, 1.25, 1.00**
spódne taille, štrykowane, bjez rukawa, njebělene wulkosć 4 jena **1.25**
spódne taille, štrykowane z dołh. rukawami, běłe, wulkosć 4 jena **2.15**
žonjace košle z wušiwanjom, dobra hódnosć **2.45, 1.95**
pisane satinowe jumperowe šórcuchi, Ia. hódnosć, nowočasne formy jedyn **4.75, 3.95**
nadraděržaki z kožl. sukna **90** pj.
nadraděržaki Ia. hódnosć ze šnórku **1.95, 1.75**
formarje za bjedrje Ia. drell ze štrympydéržinkomaj **3.95**
žonjace powjazaki 12 štuk **95** pj.
sportski flanell a barchentowe bluzy jena **3.95**
polno-vowlowe bluzy, z wuš., běłe, rózožte, jasnomódre **4.95**
tkaninowe bluzy ze židź. smuhami **5.95**
kostumowa suknja z mustr. tkanin. **3.95**
bildowe ruby, Kochelowy płat, 130/160 **6.50,** 130/190 **5.50**

Wušiwanje, ručne džéła, žonjace, dźěćace a małodźěćace šaty, trikotaže, mužace wěcy, žonjace a dźěćace štrykowane jaki, žonjace a mužace sportske jaki, štrykowane dźěćace mantle, šórcuchi, kimony, jumpry, wolmjane, a z wumělsk. židy, kožuchowe khornarje, za mužow a žony, spódne taille, pryncesowe suknje, florowe nobajcy, zoki, dźěćace nobajcy, rukajcy. Wšě drobne wěcy we wulkim wubjerku.

hamburgski engrosowy skład A. Bokelmann nasl.

w Budyšinje na serbskich hrjebjach 2. — Telefon 176.

Radwořske dwórnišćo.

Přijatk 1. febr. a sćěhowace dny so dobre znate

kózłopiwo
Drježdźanskeje skalnieje pincy
toči.
Kózłokołbaski a pječena kołbasa.
Najlěpši khofej a samopječene **pampuchi.**
Přećelnje přeprošujetaj **B. Wolf** a mandźelska.

Hosćeńc w Nowym Łusću.

Sobotu 2. a **njedźelu** 3. februara so

kózłopiwo toči.

Přećelnje přeprošujetaj
Jurij Vicky a mandźelska.

Hosćenc we Worklecach

Wot soboty, 2. februara sem so

Cistercienske kózłopiwo toč.
Znata dobra kuchnja.
Přećelow a popřewaćelow jenoč z tutym najpřećelniše přeprošujetaj **P. Pjetaš** a mandźelska.

Hosćenc w Komorowje p. Klukša

Sobotu, njedźelu a póndźelu so

kózłopiwo toči.

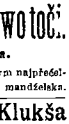

Njedźelu:
pyšne reje!
Přećelnje přeprošujetaj **Otto Schuster** a mandźelska.

Hosćenc w Pěčecach.

Sobotu, 2. a njedźelu, 3. februara:

Wulki kózłopiwowy swjedźeń

Njedźelu:
pyšne reje!
Přećelnje přeprošuje **A. Mróz.**

Ia. taflowa margarina - - punt jenoż **50 pj.**
Ia. swinjaćy šmalc - - - - zar. čisty amerik., punt **80 pj.**
pšeńčna muka, I. hódnosć punt jenoż **18 pj.**
Wšědnje čerstwe přikładža.
Ia. taflowa butra, najtuńša dnjowa płaćizna.
Thams & Garfs
w Budyšinje,
na hłownym torhošću čisło **8.**

Najlěpša čorkowa rostlinowa butra

Holsteinska hódnostna margarina
znamka:

Echte Wagner

Nanajlěpša taflowa margarina
znamka:

Atea (Magdeburgskeje margarinoweje fabriki)

Generalny zastupjeŕ, fabrikski skład:

Richard Holzmüller

w Budyšinje, na Albertskej drózy 6.
Tworowa agentura, wulkowikowańnja, komisija.

NB, Mam dale konsignacijski skład wšěch tukowych tworow a najlěpšich jědźnych wolijow, naselenych jerjow.

Přichwalenje jako łoź w přejebawšich lětach

kołbaśowe twory, twarožki a rybowe twory

atd. za wječorne bitka na přichodań

Poručam dźensa:
wopr. Frankfurtske parjomne kołbaški
Kulmbachsku cytanu jatrowu a piwowu kołbašku
Braunschweigsku schlatowu a metowu kołbašku
Durinšku domjacu jatrowu, Trüffelowu a ferverlatowu kołbašku
cyjatowu kołbašku
Mailandšku salami
bayersku jatrowu kołbašku 1/4 punta **28 pj.**
bayersku dobru kołbašku 1/4 punta **40 pj.**
Tilsitski twarožk hrubowy twarožk
Roquefortska bruńna
thimjelezk. twarožk
dołhi twarožk
Harzki twarožk
jelowy twarožk
schwajzarski twarožk
(pischinšče)
Camenbert
pumpernickle, jelowe brosće, jelowe waste
najl. pokrj wuhor | rěčny łoso (Lachs)
Rogal-kaviar - matjeńkowe jerje, jedyn **20 pj.**
wschelake łuščene rybki a marinady
jednore a w tyšach wschitko wulkosće.

Alexander Trepte
na pósłušnym namjeśeńu.

Poručam najlěpše składowace symjenja za polo, hajnistwo a zahrodu,
dźećel, runklicu.
Picowadła
picowański kalk,
lanu mučku,
lany wosušk.
Korjenina
za pjekarstwo a rězanistwo:
pópjeŕ, cymt, zafran,
hejdušku, winowe kisało.
Arno Rauchfuß
w Budyšinje
na žitnych wikach **9**

Rasowe psy
hnjuje fojtje
Schotta na feminanšćej šobu 21.
Telefon 881.

Přepisanje
hypothekow papj. hriwnow
do
hypothekow złoty hriwnow,
wupowědźenje, wušmórnjenje, sprócenja a wučinjenja
wšeje druhiny płaćiny hódno.
E. **Bayo** na Hodle hory 32.

Cistu
holen za dom
kiž může warić, so hyrdom abo k 1. měrcej do trajneje słužby pyta
Bank. direkt. **Gerstberger**
na Třěšanskej drózy 13, I.

Połonča
do ratafstwa pyta hnydom
Knothe
w Šćeńcy pola Łaza.

Wósk. swěčki
za swěčk Marije, 2. febr., poruča wewšěch tolstosć.
Symjenj. wikowarnja Rauchfuss w Budyšinje na Šitn. wikach **9**

Dokelž je wyše, je na předań:
Bruny lišak
walach, kup., 1,78 m wulki, kruty čahar, spěšny jenopřeńik,
najlěpši kóń,
tehorunja bruna **kobla,** kiž na wotežku khodźi.
Ryćefkublo
w Milkecach.

Běnaków
dobreju žračkow ma na předań
Haubold na Fichtestr. 10.

Rjana
spanska stwa
je tunjo na předań. Zhonić we wud. „Serb. Nowin“.

Dobru
bursku butru
kupuje
Paul Gnauck
w Budyšinje na drjew. wikach.

Gardiny wšěje druhiny
woknaty katun tunjo
w Budyšinje
a zwonkownej lawakej hasy 10

Elektriske motory
kóždeje druhiny a wulkosće podawa **Gustav Wenke**
w **Zhorjelcu,** Konsulstr. 38
Telefon 2368.

Wósk. swěčki
za swěčk Marije, 2. febr., poruča wewšěch tolstosć.
Symjenj. wikowarnja Rauchfuss w Budyšinje na Šitn. wikach **9**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihiličišarnja, nap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšerjše so stajace nawóźtki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 28 **Budyšin, sobotu 2. februara 1924.** **Lětnik 83**

Žonjace toše, wopytowanske toše aktowe mapy, hudźbne mapy šijace korbiki, hladanje nohćow, žonjace pasy

T. Albert w Budyšinje

na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1078.

Dnjownica.

Sobotu, 2. maleho rožka.
Marije wuwišenja.

*1628 w Běličach Michał Brauch, jedyn z najzasłužbniših wot serbskich wótcow, přełožeł Noweho Testamenta, faraf w Budestecach.

†1727 w Drježdźanach serbski Archimedes Handrij Zahrodnik, rodź. z Khwaćo.

Škóro.

Wot połdnja wlóžny wětřik wóje,
A zemja wodychuje tak.
Pót z pjerjow škóro sej prózni tróje,
Tón čorny z juha fifolak.
Wón na štom tŕase južnu jasnosć,
Hdyž ze kŕidłomaj machota,
Wón w pupkach budźi kčenjow krasnosć,
Hdyž spěwčk do wucha šepota.
Maš stara na zahrodze stoji:
„K nam witaj, wujko, witaj k nam!
Štóž stary je, so sněha boji,
Rad k módrym hlada njebjesam."
Jakub Čišinski.

Njedźelu, 3. maleho rožka.
Płazija

† 1768 wyšši faraf mag. Jan Bohumil Hawpt-man w Lubnjowje, pisaše serbske knihi.

1018 Kwasuje pólski kral Boleslaw Khrobły w Žideńju pola Budyšina z dźowku Odu Mišnjanskeho Markhrafa.

Je zyma knjejska pyšefka,
Na hałžki zybolk powješa,
Haj płowe hona pojasni
Ze slébornymi płachtami.
A wustojna je moleńka,
Na wokna pisa łopjeny,
A barbi ličba z rózemi,
Haj, zmódri je na fijatki.
Też spodźiwna je škleńčefka,
Ze škleńcy dźiwy wukonja;
Tu swětłe brody za tŕěchi,
Tam jasno mosty přez rěki!
Jan Wjela-Radyserb.

To wařstwowski powěstnik.

Domowina. Generalne zhromadźizny podzwjazkow wotměwaja so w tydźenju wot 3.—10. mal. rožka: Njedźelu, 3. febr. přip. w 1. hodź. gen. zhromadźizna Budyšskeho podzwjazka w khofejowni Serbskeho Doma; srjedu, 6. febr. pop. w 3 hodź. gen. zhromadźizna Khrósćiańskeho podzwjazka w Herbskej Grychće w Khrósćicach; njedźelu, 10. febr. přip. w 12 hodź. gen. zhrom. Wojerowskeho podzwjazka w Radnej Pincy we Wojerecach. Powšitkowny dnjowy porjad za tute podzwjazkowe zhromadźizny: 1.) Skrućenje a dalše wutworjenje našeje organisacije—přemjenjenje a dopjelnjenje Domowinyeh wustawkow; 2. Program za tuto lěto—namjety; 3. Postajenje přinoškow. Na podzwjazkowych zjězdach chcemy tutu a připadnu dalšu maćiznu dokładnje předźěłać a přihrawić hromadne namjety za gen. zhrom. wšěch podzwjazkow Domowiny. — Wšitke čestene towarstwa na mjenowane zhromadźizny přeprošujemy a naležnje prosymy, zo bychu wšitke Domowinje přisłušace towarstwa swójich zastupjerjow póswałe. Też nimo Domowiny stejace towarstwa přeprošujemy z tutym wutrobnje, zo bychu so na zhromadźizny přisłušaceho podzwjazka wobdźělile. Předsydstwo.

Jednota „Sokol" w Bukecach ma wutoru, 5. t. m. wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Ja sebi žadam, zo kóždy přińdźe, a to z dypkom. Načolnik.

Spěwne tow. „Radosć" w Bukecach. Měsany khor ma srjedu, 13. maleho rožka spěwanje. Předsydstwo.

Serb. ratafski dorost za Khrósćicy a wokolinu ma wutoru, 5. februara, wječor w 7 hodź. pola Zarjenkec w Khrósćicach rozwučowanje w serbskim prawopisu.

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow. Na wutoru, 5. febr. 1/25 hodź. přeprošuju jenož z tutym česćonych sobustawo w předsydstwa, wubjerka a też pomocneho wubjerka (kk. far, Dobruckeho, kapł. Nowaka-Khrósć. a wuč. Nawku) na ważne posedźenje w Serbskim Domje. Rozpomnjamy towarstwowe położenje (knjez pokładnik předpołoži přehlad zamoženja a dokhodow) a wuradźujemy wo dalšim spomožnym skutkowanju. Kral, předs.

Tow. kath. młodźencow we Wotrowje wuhotuje njedźelu, 3. maleho rožka wječor 1/27 hodź. w Pančičanskim hosćeńcu swój 4. **założeński swjedźeń** z dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Swětowe podawki.

Wottwarjenje personala w Sakskej.

W Sakskej je ło 576 přichilstajenjow je słužby puschćiło, 492 sastojnikow a přichilstajenjow je na wołoženk schło. Pola wuczerjow je wottwarjenje tónja schulskeho lěta zapoczinje. S policije, żudnitich sastojnikow a je sastojnikow statnych bźekarnjow nje je nichtó je słužby puschćił.

Nowa organizacija němskich żelesnizow a němskeje posty.

So bychu němske żelesnizy a němska pósta je swojimi njedostatkami němskostatne finanzy w přichodze njepocześowale, so wone wot němskostatnych finanzow wotdźela a budźa so dyrdźeć same finanzje dźerżeć. Wone pak pod dohladom němskeho knjeżerstwa wostanu a maja so je jeho wukazach složować. Wodwichnjenska dowolenza pósttich a żelesnicznych sastojnikow so w lěcze 1924 wo 5/6dom dujom přichilkroćzi. Hdyż sastojnizy khorja, dyrbja po sdźinjowskim tracu thorolece lekarske wobwědźenje podać.

Żelesnjarjam je ło tarifne kŕeczenje wupowjedźiło.

Němske wobthadne ministerstwo je 400 000 němskim żelesnicznym dźełacerjam mjedowy tarif wupowjedźiło. To je ło wołoże tchodła stało, so mołko knjeżerstwo dźełanski cząs podlećiło a ńnadź mjdu přichilkroćzi. Knjeżerstwo nocze mjdu wjazy jenaku po zyłej Němskej, ale po hospodarskich wobstejnoscach jenotlinych krajinow płaciċ.

Wólbna reforma.

S parlamentarisce stromy je stylchecź, so chce knjeżerstwo tola hischcze němskemu żejmej pschemjenjeny wólbny sakoń pschedpołożiċ. Po nim maja ło wólbne wokrjeży a liczba sapółkanzow pomjerischcz. Mjes tym so je hacź dotal na 60 000 wusnoserjow jedyn sapółkanz wotpadnył, dyrbi po knjeżerstwownym nomjerje na 75000 wusnoserjow sapółkanz wotpadnyċ. Knjeżerstwo by ło też ł tym spokojito, ńdy by 70 000 wusnoserjow sapółkanza wusnoliło.

Dr. Schacht psched wězywustojnymi.

Wobschérna rosprawa, kotruż je president němskostatneje banki dr. Schacht wubjerkej wězywustojnych pschi wotschadźowiscej komintiji podał, je pjecza dobry facźischcz činiła

Druhi wubjerk wězywustojnych je począk cźakanje němskeho kapitala do wukraja pschepytaċ. K temu wón na wulożenja prjedawschcheho statneho sekretara Bergmanna a direktora němskeje banki, Wassermanna, połschucha che. Wězywustojnym pschepodaty wopomnjenisći spitk němskeho knjeżerstwo je w tu chwilu do franzowskeje a jendźelskeje rěcze pschełożuje. Wězywustojni mjenja, so budźa dla wulkeje hromady dźełka hacź do końza februara w Barlinje wostaċ dyrbjeċ.

Němskonazionalni chzedźa statny żud wotstronicź.

Němskim nazionalnym je statny żud w Lipsku pschedrohi. Jim je mjda, kotruż żudnizy dostawaju, pschedrohe. Stósmisiwa, kotrejż ma wón żudźicź, mohłe bo porjadnym żudam pschipokasacź. Cźehodła je statny żud němskonazionalnym ł pohórschkom, je łoko rosumieċ. Wón je ł schkitanju republiki postajeny. Wschelakich němskich nazionalistiskich mordarjow a jich pomognikow je hižo wón zażudźił. Pożłednje rosthudnjche, kotrejż mjesche statny żud ł schkitanju republiki wuprajiċ, bé sdźinjenje zakasnje nowin „Königsberger Volkszeitung". Wojerska wyschnosć bé tele nowiny dla nastawka pschećiwo wutwarjenemu stajwej zakasała. W druhich provinzach bé ło tón samy nastawk bjes porokowanja wocźischcźał. Statny żud je jenicźka instanza, kotraż śmé rosthudy a kakasnje kommendowo wobornych wokrjeżow pruhowacź a powalicź. Dijo tchodła je němczy nazionalni na statny żud ł schkitanju republiki huntorja; pschetoż wojerske knjeżerstwo pschese wschu lubuja a wutwarjeny stajw bychu na wjecne cząsy rad wjali. Jich nanjet na wotstronjenje statneho żuda je w němskim sjejnje ł wjeschcźu napołoże. Nunje dźenża, hdyż je realizja wschudże w Němskej stóha, je statny żud ł schkitanju republiki jara nusna instituzija.

Pruski ležomnosny dawk so pschijmaċ.

W pruskim sjejnje su pjatk ležomnosny dawk ł 212 pschećiwo 101 hłosej pschijeli. Sakoń katarske a hajnske ležomnosće w hódnosći hacź do 200 000 hriwnow po hódnosći rjadnje. Na 1000 hriwnow ležomnostnjeje hódnosće ma so mjeńczinje 10 hacź 25 pjenjezkow zaplaciċ, mjes tym so pola wschćich druhich ležomnosćow dawk 25 pjenjezkow wuczinja.

Pruska statna rada je pschećiwo nowemu ležomnostnemu dawkej protest japodała so na to zakonje, so by wobsamknjene stopnjowanje na katarske ležomnosće zamjesnje a so ł tym nowa njeprawda stawa, ani so by so na potrjebnosće katarskiwa dźiwało.

Wotstronjenje tłoch ministerstwow w Bayerskej.

Na podłožku sjejnowego wobsamknjenja ma so we Bayerskej liczba ministerstwow wot 8 na 5 sniżiċ. Ministerska rada je so tchodła rosthudźiła, tśjom ministerstwam sahcź dacź, a to katarskemu, wikowanskemu a spomožerstwowemu.

Wudawki Němskeje za wudźerżenje wobsadźenskeho wójska.

We wopomnjenisćim spitju němskeho knjeżerstwa, kotrejż je so pobudźowani wubjerk wězywustojnych wotschadźowaceje komnisije pschepodał, so mjes druhim praji, so mohło so němske rosćiczenje dołhodow a wudawkow bórzy do runowahi dowjeżeċ, hdy by Němska njetrjebała wumnjenjenja Versaillestcheho méra dopjelniċ. Wudawki za wobsadźenske wójsko hišo łito ličnje 360 milijonow złotych hriwnow wuczinjejo, ani so by nichtó z tcho wujitka mók. Jeli so budźe Němska milowana, tele njepłódne wudawki dale płaciċ, njebudźe ł zyła możno, na to pomyślicź, so by so němske finanzne hospodarstwo do porjadu hujedło. Runowaha we wudawkach a dołhodach po tchorunja njehodźi dospiċ, jeli so ło druhe wotschodźenske praschenje Němskeje hacź do tcho cząsa njewotstorcźi, hacź so Němska ł swojeje hospodarskeje nusy do wolnje sbraba.

Kónz strajkowanskeho hibanja pschi delnim Rheinje.

Strajk transportiskich dźełacerjow we Wupperskim dołe je so skóncził. Wobłomi a fahtyzerzeźi wodźinsći tydźeń wostanje. Pschećcźajne dźeło so jenoż ł wěstymi wumnjenjemi cźini. W Solingenje strajk wotebéra. Dźełacerjo kowanych a kartonażowych tworzow su sajo dźełacź pocźeli. We transportiskim pschemyśle je so tchorunja telko pschistajenzow ł dźeło wrócźiło, so so wo strajku njehodźi wjazy rěcźeċ.

Jendźelski wuńud wo hospodarskej politizy Czéskosłowakskej.

Londonske „Times" su w swojej wikowanskej pschiloły spomnjenja hódny nastawk pschinjesłe, w kotrymż so mjes druhim praji: Najwažnische podawki w sandźenym leću we Czéskosłowakskej běchu, so so **króna skrući, a so so industrija wobtcźisnjesa pschichwali**, kotrejż běchu ł kriżu nastałe. Cźeho, Lowackie knjeżerstwo je mjes tym rasnje postupuja **wikowanske skrećenja wotsamknje.** Rosprawnik kedźbliwosćej na czéskosłowakske wutwożne wikowanje wobroczi, kotrejż psches Awstriku do Turkowskeje, a dale do Franzowskeje, Jendźelskeje a Ameriki dje. Wón mjenjesze wuznaje, so so **plan k wobnowjenju Mahjarskeje njehodźi tak rucze do skutka stajiċ**, dokelż je mahjarska króna hłukoło padła a kraj finanzje a hospodarstwo wordźesahał. Južnoslowjanska je w lěcze 1923 pocźała so w swójich statnych finanzach a ličbowym hospodarstwje skrućeje.

Parada létadłow pschi wopytowanje franzowskeho presidenta w Prahy.

S pschićźinu wopyta franzowskeho presidenta Millerranda w Prahy je tam parada czéskosłowakskich létadłow

wolmuje. Na tutym dniu wschě kładka se fjrosjimi nowymi maschinami do Prahi pschiliesch. Pschi paradze šo sto kładlow wodbžkli. Wona šo w fiamkajenej formazji pschewjedže.

Poincare plecha do Londona pojedže.

Popuschczenje napjatoscje mjes Franzowskej a Jendjelskej fju w Franzowskej powitali. Na franzowsko-jendjelskej konferenzy dyrdża šo fawadne praschenje rosrjescz, kotrež fju Jendjelska Franzowskej wuzelonje. Na tejle konferenzy dyrdi so tež Belgiska wodžkliesch. Poincare budže najskerje tónz februara do Londona puczowaczy.

Wukrajinske žiwanje w rauschej Galizijskej.

Rauscha Galizijka je fmajwjetschcha džela s Wukrainzami, kaj so nikdy Makorutzkojo mjennja, wobydlena. Galizijzy Wukrainzy, kotrež pod pólskim knjeschowom stoja, skerdża so wot Pólskeje dželicz a so s Wukrainzami, pobodnischej Ruskej, sjednjeczeje. Na tónzu špetowcze wójny fu wonu wo fwoja samostatnoscz s Polakami krucze wojowali, fu pak podleczli. Słónczeje so rauscha Galizijka wot Pólskeje pschidżeli. Wukrainzy pak njeschu pschestali, sa fwoje wuswobodženje s pólskeho knjeschowa dale džełaczy.

Serjedu je Lwowska (Lemberzka) policija wjele zobustawow wukrainskeje sozialistiskeje strony zasjała a redakzije wukrainskich sozialistiskich nowin pschepytała. Mjes druhimi fu sajeli pschedžuby hlownoho wubjerka sozialistiskeje wukrainskeje strony Eliasa Kaliczinskeho a wubjerkowoho sekretara Antona Czernoho. Lwowjanscz je redakzije sozialistiskich nowin „Wpered“, „Semla“, „Wola“, „Nowa kultura“ saisjołowała. Hlownoho redaktora a samolwitscho redaktora nowin „Wpered“ fu wjelepschcrady dla wobstorzili. S nastawkami wukrainskich sozialistiskich nowin je so pjecza za to džełało, le by so rauscha Galizijka wot Pólskeje wottorhła a so s bolschewiskej Wukrajinu jednoczyła.

Cyžźna napjatosczj w Moskwje

Po powjeschach s Ruskeje po Leninowej fmjerczi we Moskwje wulka roschersenosczj knjezi. Cyžźne automobile se wobroczenjemi muženi po ulicach jedża. Ludzi, kotrjž fu pod bolschewiskim knjeschowom sloobalnyli, w kurczmach nadpadża a warnuhcja. Rada ludowych kommisarow je kutte naprawy k latkowanju porjada czinila.

S Moskwy so dale powe: Po dowerjenja hódnych rosnmach fu poslednjej dwaj dnjej w Moskwje wjacy dyli 4000 wobsobow sajeli. Pschekuszy maja so do spódza, so bychu žiwoje twory rospschedali a potom klamy samkli. Wukasy bolschewiskeho knjeschestwa maja poslednje dny jenoz Sinowjewowe podpismo.

Spjerjenja w cżekwjeszym wóżku.

Do Barlina hižo wot nekotrych dnjow powjesche pschikhadżeja, so fo w rusikim wójfku fpjerjenym duch pokaznje. Po jenej powjeschi be džel czekwjenych wojakow w Moskwje s wukasami bolschewiskeho knjeschestwa, kotrež bedzu so tele dny wudale, njespokojom. Wobsebje so na wukas hórschanin, po kotrymž so strazowanjka fluzba podlěschi a so powraczi, kak ma so pschereschiwo džełaczerskim njemerom fakroczeż. **Pschcha kompagnija s maschinstimi rewhami f rjadnoh njespokojnych fo na kasarnskim dworje sestupa a hdi jatasche, so dyrbja so nowe wukasy wroczo wsacz.** Na dobo kommisar Kamjenew pschihidże s pschewodom fakluczjerjow roskaczowarja Moskowskeho wojerskeho wokrjesha. Wón sebi jadasche, so bychu fo hnydom nasehnykarjo wudali. Se sadnich rjadow fo zawola: „Towarschi, ja kelko fo po prawom Trozkeho pschedali?“ Hódi so na to sistetske, Kamjenewu kompagnije pschiseła, so dyrbi hnydom kasarnski dwór wopuschczicz a so jdu skolu wotsali. **Na to wotbżelenje panzerowanych automobilow pschijedże, kotrež bric pschecziwo spjerjenarjom njesakroczi, tola sich pohnu, so wotczahnychu.** Porjad je fo jako wobnowił, a njespokojne wotdżelenja fu so rospuschczikle.

Jendjelska bolschewiske knjeschestwo pschipoznate.

Jendjelske knjeschestwo je wobkomlo, tutse bolschewiske knjeschestwo jako fakonske pschipóznacz. Wono tutse knjeschestwo namołwi, so by spolnowanjenych fasmjerjerjow do Londona pósłało. Tuczi mósi s jendjelskim knjeschestwom wo njewotbżhnych jendjelsko-ruskich nalesnoschczach jednacz.

Wuspech knjeschestwowho wójska w Mexiku.

Po powjeschach s Galweztona je mexikanske knjeschestwowe wójsko Obregah, najbóle pschemyslowe město we Weracruskim stacze, dobyło. Nekto cshenje na Cordobu. Po knjeschestwowej powjeschi s Mexika je so pschi dobyczu Esperanzy 1500 muzi sajało. Sjednoczene staty fu roskas wotwołale, so bychu wójnske łódże s mexikanskich wodow wotsiele, dokelż so bitwa pola Veracruza wocznkuje.

Benizelos Grichiska wopuschczi.

Grichiski ministerski pschedsydża Benizelos je so roskhudził, ch rewolucijonerow sa swoje falsojnstwo stożicz. W poslednim czasu je wón tu a kótcz na wutrobne widlischa zhorjał. Se sjednowoho posjedzenja fu jeho dyrbjeli domoj dowjesch, dokelż dohi jeho s nowa wutrobne widlischa zajale. Kaj so dże, wón žanchy roskorjenja wjazy njesnjese. Athenjsky lekarja praja, so je cjelko, charakter jeho chorjacze spowacz. Examo f radioskopiskim pschepytanjom fo „ „ fnacz njeschu, kaz je wutrobne sthorjenje nerwojsi „ „ organiske. Jedyn Karlsruhi specjalny lekar hrowadże je Benizelowi nowy manjerjelsej do Athena pschijedże. Wot jeho rosdżenja wutrobnje, kaz je Benizelos hižo w blizschim czasu do Pariża rjeczi.

Ze Serbow.

We Budyschinje, 2. maleho rósła 1924.

— **We njedżelu.** Wżera wjeczor w 7 hodż. barometer 7,50, hygrometer + 5, thermometer we dnjo + 7. Dżensa rano we 8 hodżinach barometer 750, hygrometer + 4, thermometer w nozu 0. Wuhladny na cjopliske wjedro — Drježdżanska njedżelanja mólni, so fu tam wjedra hischcze njepjekhemjeli. Wjelchina wjedra leży nad wjeczornej a polnischej Europu. S telefe nizkim wuthadżaze wubóki (Auskläuser) móża wjedro s khwilemi nakasheć. Wczera rano bé hacz do 18 stop. fymm we Mnichowie. W Hamburku a Schwinemunde pak bé stopjeli czopło. Wodnje fmji cjopłota hacz na 6 stop., we Klacherie, we Hamburku hacz na dwoj. We Mnichowje fo fmuła na stop. fnizk. Hewak bé f wjesche bezmérózno a mrócze fo pschecżahowachu. W południowych krajach fun fajo bjes foda a lódże mója fajo won a nuts fjódżicz, fchtoż we poslednich njedżelach mózao njebé. Jutrje, 4. njedżelu po tfoich krajach fjódżicz 7,39 fhodża a fo 4,53 fhowa. Mjetacki fkhadża rano 6,15 a fo popołdnju 3,17 fhowa.

— **Kradnyli fu tu w nozy k 1. februarej** f hnydom fo wotna jenoho konfekzijskeho wobkhoda bruny muzany flow schowu mantl. Padnschi bżehu fchlezku rosbili. Dale fo padnichi do fkładowanje jenoho tudomneho rjeznika nutskomacha a kradnychu rakzichu bżelbu fuscżenego polcza, njejuschcze bobre a jatrowe kolbafy, 4 fuschene a 2 naschlenej plezu. We wokolnoscji kradnychu 2 fjódżej kole a to jene muzaze, fnamki Diamant, kotrehoż czisko njeje fnate a jene fonjaze jskone koło, fnamki Fasito. Tež tu czisło fnate njeje. We fkamjnej nowy kradnychu 7 karnikow, wschckakobarbnych, 1 zajnubrunu a jenu czkunobrunu kaczku. Wo wżnjhżlazone idżelenja profiu kriminalna policija.

— **Powołanita rjadowna (Fachlisse) nn wyschej wikowanischej schuli.** (Nowa wobnowta k wukuhowanju). S wobfamknjenjom Budyschifeje meschczanskeje rady ma fo k wuschemu wotdżelenju meschczanskeje wikowanifeje schule f jutrom 1924 powołanita rjadowna wotewrjecz. S tym je fchorakom worschtom nowa możnosch k wukuhlanju dała. Dobre nasynjenja, kaj fo f tajsim rjadowanjami hižo dla dolho w Drježdżanach, Lipsku, Kamjenzu, Zwikanje a we wjele druhich městach fwonka Sakfiske, a wopyt, kaj tam fkainje pschidżera a mnoho napraschowanja tudomnych ftarschich Zadoja žehi, so ty tež w Budyschinje f pschiprowjenjom tajsich rjadowanjow mózna k dobrycu hospodarskitu wdomoscjow data bula. S rosczażnym wuznamom hospodarstwa fa ftat a lud, a „Lesk ma so nasch lud pschcżo bóle na nje kżejowacz, fo tez liczba tuch ftajnje powjetschi, kaj fchbi praktiske powołanje wuhwola. Wuczenosczj fudowacz, to móża fchbi dla wyschich wukowkow a hubjenych wuhladow fa pschichod jenoj nekotrj popschacz. Dawa tola praktiske fkuzenje fkerje mózny, bórzh fe khlebej pschihcz. Tehodła wopraschczenje nikt mnoho fchulerjow wyfche wuczenje f wopschnom fa jenoklenu wotczifu ftażżu, fo bychu fo k praktiskim powołanjam pschiwobroczili. Runje tajfun fchulerjam je wobżebje wuzine, fo, njedży hacz do praktiskeho powołanja fahnuja, na wikowanifez fchuli nuzne nawuczu, fo bychu potom f czim njetżichim fnuffowanym fcrohwjenjom we fwojim powołanju dżelali. Wokolo ftatow fwonka Sakfiske fu kehdża hižo dawno f pschipóznaczom nuzności swojich fchulerjow se krejnej frafoscju (wopżimo fa jenoklenu wuczebu fluzbu) k wopytanju wyschich wikowanifich fchulow winowatych czinile. Wschetaj fa wobe powołanja je nuzne, fo fo człowjek wot jeduroho njemjeskinika hacz k roskafowagenam wulkohudfterifelarjow, tež tajfich powołanjow, kaj fe fawjedanom wulko fwofhaja, koj pósta, jekefinja, banki, je fakładowni praschenjemi ludoweho hospodarstwa fchinje. K temu je dospołna znajomnosch f wuschinjom pschekupfkeho dżela zyle mina. Tute wédomosche zhe powołanita rjadowna wuczeż. Pschijimnja to tehodła fchulerjo a fchulerki, kaj chżedża po tutym powołanjam pschinowrocżicz a maja wopżimo fa jenoklenu wuczebu fluzbu, wopżimo wyschcze fchule abo wopżimo fralosche f wyschcze hofczajcze fchule abo wopżimo fralosche powołanje dopołosce, ale kotrymż wicha hospodarska wédomosch pobrachuje. Zyle rosnuczowanje ftonje fo po hospodarske-wédomoftnych fijifchczach a dyrbi fkutkowo do ducha ludoweho hospodarfkowa wjefch. — Wuczefiski plan fo takle wori:

1.	Rosnucz. wo lud. hosp. a wo mésczanskim wjefe	3 hodżiny
2.	„ wo pschek. prawu a pisz. wobkhadże	4 „
3.	Kuthjwjedniftwo	3 „
4.	Pschekupfke fcżenje	4 „
5.	Technologija a wédomosche wo rucżach	2 „
6.	Hospodarska geografija	2 „
7.	Jendjelfcina f pifanjom	4 „
8.	Schpanifka rcż	6 „
9.	Kroskopij (ftenografija)	2 „
10.	Pifanje f maschinu	2 „
11.	Turnowanje	2 „
		33 hodżin.

Wolicz fo

12. Wumiesche pifanje.
13. Franzowfcżina a ruscżina.

Nafpomnicz ma fo, fo fo kwak a rosnuczowanje hižo wobfjedżachu wyschcho wotdżelenja nż w najwjefelfchim pfches powołanita rjadownja njefamjefiefje. Mét kaj pryedj mója fchulerjo a fchulerki po 4 klach wikowanifu fchulu f wopżimom fralosche wopnifchczel. Powołanita rjadownja dyrbi jenoj wyfche wédomosche fhlubfchicz a pschedeschfchen fchulerjam a fchulerkam dwuch wyschich fchulow hospodarsko-wédomoftne wédżenja w po możnosczi krótkim czasu podacz. Samolwjenja mója fo lóżdy czaj pola k. wyschcho flud. directora dra. Hesse ftacz, kaj je tež rad fwolniwy, lóżde dalsche wuzamjenjenje dacz.

S Małeschez. Do mésczanskeho posjedzenja naschcho fu-bcho zjerdżelho towarfiwa powoła knjes pschedsydża Szukora bohatu liczbu zobuftawow a pschedewschfchim pschedsydżerja, knjesa wuczerja Holana-Malo-Budyschifzinho. Potom pfche cżita nam f Lużżim“ fajimowy nahtawk: „Moje mnjeficzki wo dwojorezkowfchi“ f pjera knjesa wyschfchcho wuczerja Hanczki. Knjes kantor Holan pschednoschowafche nam no mnohlifchi bytoficzach Szerbow, wo polczifach, ludkach, bohrach ald. S tym pokaża nam, kak bohate je duchowne fórzenje Szerbow je ftarodawna fem. Dopominja nas tola kake bohatofcż na mythologiji kulturneho fuda ftarych Grichow. (Pod mythologiju rofumja fo powjedanja, bajo, powjefcże je ftarodawnych czasow.) Kaiche bohuftawy fo napofihacz zmjenfchachu. Mkatrenum Szerbej halle fhpaża fwohumjenje, fo Szerb njeje jenoj ftaro maleho ludu, nje dże knjes Holan we fwojim pschednoschku potrjacz. — Towarftwo wuhotuje njedżelu, 2. mérza, fcżitli wjeczor. Hrajej budżetaj fo dżiwadże „Inkognito“ a „Dżiwja Hilja“.

S Pólfki. Nafch žiwnoftefe Jan Hajna, wubudżer a wodżef fjerbik, towarftwa L„ubin“ wu'woli fo fa amerikfko pschedsydżerja. Bóh daj jemu dobru fromoscj, fo by tole fafsjejfowo k khfchemu naschcho hórfteje wjeft prawje dobre fastarnacz mohł.

S Nowa fo. Lic Kowalez hofcżejan wotanje jutrje njedżelu, wjeczor we 8 hodż. djżakczerfke kolofczowe towarftwo fwoje mésnczne posjedżenje.

S Trjebina. Sotczajnje turnuzcże a fwórcże towarftwo wuhotuje jutrje njedżelu, wjeczor, w tudomnym Bawlez hofczejan fatjamym fpomdżelu.

Sapóčanc.

Podał far. emr. M. Urban.

„Schtóż njeleži, pschihotuje!“ Dokelż — pschi wotmukienem nowem wudawku ſ. Sp. — to njemóżu a — njesmjem, — njech fu na rozlicznkinjo, naklad, ménjenje, powiny ald. knjesa pschecżelżnych žerżił naschcje fkowneje prehadzkeje konferency bratra Domaschki w cż. 22 fz. mi pschedbżenje tu jeno krótke hischcze nekotre ſ'o na dowol-ne tele:

Bach-ki po fkowoje wuki ſtrói wobschérany lift bratej Domaschkn dżeł po poslednjej konferency (9. I.) napiſany, do fjawnoscje dacz, — ty bjes dwiła to a tamne fmoje dożahaze wobſmędżenje a fajimawe wujaſnjenje dołaka. Tola to wczjakai! — Runje na poslednjej konferency (7.I) dobyte pschekwedżenje je mje donezżło prjedawschi kompromiß — kaz fażżó. Ita hischcze wuraſnje hajenu — dale potnje pulschczi, dokelż bom dożeż wschelako porjedżany, t. j. ze 4., 5. (!) pschidawkom pschiſporjenu, makſi tłónczuje tola jako dożżerjaru wopuſchczicz, fo w Bożim mjenje muſ je ja dospołnu nzwotwar rosbudżiwschi.

— Mjelake, wofsidne — hrube a ſ'adre — ſ'arjenje a howjenje pschi ſpeczalnu minutcżo mężaza w „St. Kom.“ je mjes tym dżakowano Bohu! hżo ſ prekinjaj 2 njedżelow maj wocżkalo, a wężna, wérna rosnuſ-ba von wożnej, wa-hżenej a nadobnej nałeżnoſcji nowcho wudawka ſ. Sp. fo ſmółnika.

S tym je, khdy hewak dotal malo dożeż, ménju, hżo wjele dobnte. Tak pżinje dale poſtawujmy! A Bóh „da fo bereje radżicz pramym a wokornuje pobożnich“ (Pſch. S. 2, 7).

Ważna naſcha nałeżnoſcj ſa evang. Sżerbow ma wo-ſto fwój tež a wyſche cżeſtj hospodarſtwi abo njemżeju dżeł. Khże abo kak k tomu njemasło (dotal hiſchcże zyle njewobſtejomay) njemjes dżenka nakuhowanſkeho lud nawuka? — to khdnże ſebi a dokkadnje pschemyſlimy! Wurażuje wſchak pijane ſtrji w ſej. Luk. 14, 28—30! — Ale „Korje wutrobu!“ — ludo ſerdżi, „ſpewaj a dżiwaj!“ A wérno wołtanje:

„Schtóż Bohu wſchón fo bowéri, Bóh tehdy nihdy njebuſchczi!“ — Wſchdy bu hižo mohło, ménju, — a każ dokło dotal wſchdy — tak rjez pschemyſlenje a dohyte rżaż, by-li do ſjawnoſcje ſo ſ polnej wſtoſcju hižo nekto tjej hodżała, każ mnohſtjonnje poſdżiſcho a w prawem czaſu: Pjenjes neſ nicżo njeſtaraj! — Tón nam, da-li Bóh, nekajki dobrocżeſi Sżerbow abo tež nekotrj ſemu podobni pschecżelżo poſtżża, ſo naſchi evang. Sżerbja ſa fwoje dokłane „Spómarże“ pyſchny Nowy „Sżerbopſalat“ nimale — darmo dożamu. —

Mjes tym jeno ſwóen, ſe wſchémi mozami a wutrojnje dale dżłajmy, a Bożа mikoſcż nam wuſpéch wobradżi a naſ ſathowa psched delnjoſerbſkej ſtróżu ſ. Sp. pódła dotalnich ſ brohim nuſnym — 4. cżo 5. pschidawkom, a ſchoda wołtanje njewuhojena, — tak nawukkjeny ſ jenym ertom a wjeſoſcj wutrobu Bożu cżeſcj ſpéwacz ſ jenym ſłoſu a buchownemu nawarjenju a pobożnemu roſſpuſkjenju! — Kaj njeje ſchworohranitoſcż ako ſchtwórcżowanje kule (quadratura circuli) hiſchcże wunamakana, — tak pobobnje, ménju, tež njemóżne wołtanje ſwojoſaje ſjednoczenje nowych a ſtarych ſ. Sp. Pak ſ prawizu, pak ſ lżwizu! — to pżinje a polnje, lubi evang. Sżerbja, dorohymy!“ — A „Bóh je ſ nami, wjedże nas!“ — Duż:

„Sżerbjo, ſathowajcże fwéru
ſwojich wótzow rżeż a wéru!“ —

Immanuel, Bóh ſ nami! — budż nasche hełſol
Mi tymle ſmanjenim — dohnidemo! —

Cyrkwinsko powjesće.

W Pětrowskej zyrkwi 44. nżedż. po ſjacy kralach rano we 8 hodż. predżowanje, duchowny primarius Hasler, dopodnja 4/12 hodż. diżeżerkmiſchcże, farar Eber.

W Martinej-Marczinej zyrkwi rano 4/9 hodż. ſpowjedż a ſwj. wotkazanje, farar Eber, dop. 4/10 hodż. predżowanje, farar Groſze.

Koſtelka ſa potrżebne poczeſcże bżeżi naſcheje wuſydby.

Pódżelu rano 4/8 hodż. w Martinej-Marczinej zyrkwi ſpowjedż ſchtiſka nutrnoſcj, duchowny Hekar.

Pódżelu wjeczor we 8 hodż. hlowna ſjromadżizna wofadeczka Zdżeżbo towarſtwa w towarſchowni (terjezy).

Sżżdżu pop. 8/3 hodż. w Pětrowskej zyrkwi modlerſka hodżina ſa njedżelanju.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodż. w towarſchowni bibliſka hodżina ſa mużow a młodżeńcow.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodż. pschihotowanje ſa dżeżiſkemiſchcżenja na Sedmizki dróży 6, farar Groſze.

Tydżeńſke faſtojnſtwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Berg, w Martinej-Marczinej zyrkwi farar Eber.

Kraja-zyrkwinſke ſhromadżeńſtwo w Budyſchinje, na rożowej haży 31. Nżedżelu pop. 4/11 hodż. nżedżeńſka ſchula. Wjeczor w 7 hodż. pschednoſchk: „Schto dyrdżimy wo ſwiritiſmje dżerżeż?“ Pódżelu wjeczor 4/8 hodż. ſhromadżizna hobuſtawow. Wutoru wjeczor 4/8 hodż. ſwjatk młodż. ſa rożſudk. tſchesej ſa młodżeżzow a ſrjedu ſa młode holaz. Schtwórtk wjeczor 4/8 hodż. bibliſka hodżina (ſjit Lukaſa). Pjatk wjeczor ſpéwna hodżina.

Knjez ſhromadżeńſtwowy wothladar Zimmermann we Budyſchinu dżerży bibliſke hodżiny: Wutoru wjeczor we

...ry rybowańskeł. Tak nowoje schule w Korcanyu, ...i wjeczor we 8 hodź. w młodźinowni we Wjeleśicach ...pjatk wjeczor 1/8 hodź. wola k. Mäßlinga w Hornjej ...Huczinu. 4. njedźelu po Tśoch kralach bopoldnja we ...hodź. serbiła a 1/11 hodź. němska Boża słužba.

Přilopk.

* Wbohowa (Ubigau) pola Drježdżan. Wobsedźeł hotela „k lěpšemu hrodźikej“ dźiwsche samjerjenjery karfiołowy kótlik rostacz. Wón tchodźa we chěžy, hdźež karfiołowy kótlik šćešeche, woheń zadźeła. Na bodo kótlik je wulkim wuskom bo wjele kruchow rozlecza. Njebožomny horćmar ho wo sčěnu wzerjny a bě hnydom morwy.

* Małešicy. Do pósćelow hamta w Hebron-Domnitz pola Stołpa w Pomorsku, wobdano so 10—12 sadabjeni małejo małčka. We horšecej revolwer dźerżachu. We wšěch pśebywanjach sastojnikam pśichćakachu, ruzy póstrěl. Potom pjenjezny tšamor wurubichu. W njeho wotpósłanu 4000 złotych rentnarjow.

* Kat bo satkčił. Kat (Scharfrichter) sa zyłu Němsku, f wjerom Rejnal Swatbe we Wrótšławju, je ho lete dny satkčił. Wón bě hižom 8 lět f katom. Spočatk januara šmrć jemu jeho mandźelski, f kotrejž bě jara pśiches jedne. Wón źebi zoje šmjerćej tak k wutrobje wza, so do cźežkich mjenowanjowskich ruku na tso pósła.

* Khodołta f lěta 1924. Jena f najtrjebitatnišćich dan ſtich prawnych ſtołtich (Frauenrechtlerin) f mjenom Ichit Jenſen, je ſo w najtowišćim cźaſu jako **khodołta ſa-ſtadźiła** a wudawa, to może cźłowjeka jenoł pśiches ſwoju „ſtu wołu“ mortſaſtł! Ale wſchitzy muſaju, kotrychž wona hacź do dna ſwojeje wutrobły hibźi, ſo tuteho cźornego wumiſłowa a tuteje ſmjerćele wjeſoła.

lekat sa nerwy je ſwoſtnitwy, tutej khodoicke jako bruſzojomnik (Verſuchskaninchl) ſłužiłej. Hacź botal nje wjeſo ſnatz, ſo je muſł hibźaza Thita tuto poſłicźenje wichitaka.

* Straſzne rozbuchnjenje. We jenym twarjenſku we měſtaczki Pawtucket w ſjedn. ſtatach połnoźnjeje Amerikł plun rozbuchny. Dwanjeje ſo ſapałł. Wjeſe cźłowjeſtwo w płomjenjach ſmjerćej nadeńdże. Hacź botal ſu 7 ſwohlenych kocźowozow ſ roſpadankow hnuźahałł.

* Tłornisa (tinta) prawiſnika je broſna, runje tak broſna taj pót murjerja! W jenej wſy Delnjeje Luſiwy jedyn němſki prawiſnik ſerbſkemu ſiwnoſćerjej pohlednju wołu napiſa. Siwnoſćerſke bě we wójnje ſtraſchnje njebožźił. Hižo ſtło leſeſche na khornym ſoſu. Prawiſnik ſabaſche ſobu ſa ſwoje dźełło 427 ſł. hr. Tajki němſki prawiſnik ſebi naſſkerje myſłił, ſo ſmě ſerbſkeho ratarja hacź do nahoty wuſtłačeć.

* Wopuſchczeny ſchumſel. Powſchitkowne ſpodźiwanje wubudźi w ſaſchich dnjach rano pola měſchczanſow mały wuhnaty ſchumſel, kiž ſamłuhł bźeſe pohonca a dohlada na dróh pśed korczmu „Theaterkrumel“ ſteješe. Wołoło wopuſchczeneho ſłoſczeca nahromadźi ſo ſyła wežipanych, kotříž nětko wſchě możnoſće wo pśebywanju ſłoczeca tu wonka rozpominachu. Słónczne możeſche policija dopołaſacz, ſo wołahi ſchumſel hižo wot nogy dwěmaj na ſamnym měſtnje ſteji. W tym cźaſu bźeche wón pśichi ſwojej dróžy padnył, do kotrejž bźeche hiſcźeze jedyn hijał ſapśebehnjeny. Pohonc, najſterje wobſedły exemplar we wołthadowanju ſtoku, ſchumſela wupſchahnu a, dołeſł dale wjazu njemóžeſche, ſtaji jeho na khodnik a wobjeſe ſ tamnym. Seźerpnje cźałaſche wobźarownе ſłoczo 6 hodźin dołho w nóżnej ſynje, doniž ſo wohnjowa wobora nad nim njeſkamiła. Hacź botał ſo hłe pśiſpołne drje wuſtrěbało njeje, ſchtó je tuchu „cźuciwu a miłoſćiwu“ wobſedźeł ſchumje-

ła. Najlépſche khłoſtanje ſa njeho by było, hdyž by na ſam mym měſtnje 6 hodźin w ſynje a ſnežu ſtacź dyrbjał. „Mjenowanych ſmili ſo na ſiwojim khoćzeſku!“ —ta—

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Měſchczańſka rada, dawkowny hamt, 28. januara wo-ſjewja:
Dawk na pśy a ...ſtwo.
15. februara ſpěra ſo w dawkowej terminji ſa 1. protwjene ſchtwórſtwo 1924

1. **dawk na pśy,** a to 6,85 ſł. hr. ſa pśenjeſy, 20,55 ſa bruſzeho a 34,25 ſa kóždeho dalſcheho pśa a

2. **dawk na cźełnjny ſtwo)** ſa konja abo muła 20 ſł. hr. a 6) ſa kóžde dalſche cźełnjace ſtworjo (byki, cźełdź, ...oty, wóſły atd.) 15 ſł. hr.

Tuta terminja ſo pśichi pśinjeſim dawku a dawoh ſa cźełnjnych ſtół, kiž je ſo po dotalnych pśebywiſmach ja lićcźnje ſtło 1923 hižo płaćiło abo ſo hižo płaćicź ma, ſpěra. W bliſchich dnjach ſo dawkowe liſty roſeſćeja, kiž ſ bohom na ſcźełnje ſtło 1924 ſo płacźa.

Mjenjanſke rada, ſcźełnomnohny hamt, 28. januara wo-ſjewja: **Dawka měſtnoſć na cźełnomnoſći cźo. 1761** pſchi Knoblauerſkich bróſy ma ſo bo herbſkeho twarjenja backa. Sa łohny metr je ſo hižo 20 pf. twarkeje danje ſadałło. K bozpěcźenju wuſchiſcźeho poſłicźenja wotmeje ſo **hodźiny 2. februara 1924 bop. w 11 hodź.** na twarſkim hamcźe na ſtinych wikach 3 wó ſtirwje cźo. 11 **termin pſchedźawanja.** Bliſcźe wumeńenja ſu tam bowidźeć. Wſchitzy, kiž maja k wotnajenju łoſcźt, ſo k tutej terminji pſchepročhuja, ſo dyrbu ſwoju poſłicźenja cźiniłi. Cźełomnoſćiwy hamt wumeńenja ſebi, mjes poſłicźerjemi wołicź.

Měſchczańſka wikowańſka ſchula w Budyſchinje.

Rada je wobſtanka, jutry 1924 k wyſchſchemu wotdźěłanju wikowańſkeje ſchule powołanſkich rjadowanjow (Fachklaſſe) pſchidźimjuźiſ. Pſchſchijmaju ſo ſchulerjo a ſchulerki wſchěch wyſchſchich wuczerjowje. Kiž wobſtejdźa wopſchimo ſa jenołkrute wojerſku ſłužbu abo wopſchimo trakoſeje jeneje wyſchſcheje ſcźełnjaceje ſchule abo móže podobne doprędne roſwuczenje bopokhaćeć. Tuta rjadownja dyrbi młodych ludźi na praktiſke powołanja pſchihotowacź. Bliſcźe praji natſowk k tutym cźiſłe. Samołwjacha mója ſo wſchědnje wot 11—12 hodź. ſtacź. Kóždu ſadanu roſprawu podawa **direktor.**

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Mjes ſkotom ſcźełarja Ruchtarja we Halſchtrowje je pokhroma wudhrſła.

Hamtſke wozjewjenje z Wojerec.

1. W februaru Barliniſke miſſionſke towarſtwo we bomach dary ſběra.

2. Pſchedwiſma, kak ma ſo pothromje wobaraćź.

3. Hypothéki maja ſo wumeńenjeć a ſa njeplaćizne wu-praſićź: a) 74 **tolerjow** ſ 5 ſłóbornych kroſchow 6 ſenikow ſa Michała Kruſu w Bórku. b) 16 **tolež** ſa Matija a Jurja Panka w Bórku. c) 300 markow ſa Matija Kummera w Bórku. d) 49 **tolež** a 147 markow ſa Jakuba Michčika w Praćzezach. e) 25 **tolež** na Jotſi Katrźina a Dorotea Dubrawcy w Kuſowie, kóždej po połojzy. f) 150 **tolež** a 37 markow 50 ſenikow ſa Jurja Lehmanna w Slpcźinje. g) 72 hr. ſa Jurja Lehmanna a Jana Pinkawa, wobaj w Slpcźinje. h) 75 markow ſa Jana Rohonca w Hermanezach. i) 40 markow a 50 ſenikow ſa Jana Pinkawa w Slpcźinje. j) 120 markow ſa Jana Hanſta w Nowej Luży. k) Jan Bobik ma ſo jako wobſedźeł jeneje łoſcźenoſće we Wojerezach wumoſnjeć.

Jeli chcedźa mjenowani ſwoje prawa ſakhowaćź, dyrbja ſe hacź do 13. meje t. l. dop. w 9 hodź. na hamtſkim ſudnirſkim we Wojerezach pſchipowjedźeć.

4. Pothromja je wudhrſła mjes ſkotom Jakoba we Gordenje, wiłowarjowu ſ ſkotom Franza Kranera a Wilhelma Dietzy we Neuburdorfje.

5. Rospſchi ſe ſo, kak ſo ſakoniſki podruźniſki pjenjes (Miete) wobſtejź.

6. Saſtadny kapitał firmy Holzbearbeitungsaktiengeſellſchaft we Wajſdže je ſo na 51 miljonow papj. hriwnow powyſchił.

Drobnowikowańſke płaćizny w Budyſchinje.

2. februara 1924 po hamtſkim poſtajenju.

Wiſoke płaćizny ſo wo ſtot. hriwnje rozumeja.

Twara		wyſoke płaćizny hr.	najmjeńſche płaćizny hr.
Howjaze mjaſo ſ łuſczemi	1 kg	1.40	2,—
Cźełace mjaſo	1 „	1,60	1,80
Słoppjace mjaſo	1 „	2,40	2,60
Sdźiwinjace mjaſo	1 „	1,80	2,20
Tukrajſchi ſwinjaſy ſchmaſz	1 „	2,40	3,20
Pſchenicźna muka	1 „	0,32	0,48
Rjana muka	1 „	—	0,26
Khlěb	1 „	0,24	0,25
Jedźne bkny	1 „	—	—
Rajſ	1 „	0,52	1,00
Hróch	1 „	0,72	0,76
Sſoki	1 „	0,80	1,40
Amerik. ſwinjaſy ſchmaſz	1 „	1,60	1,80
Sauchenu wolcź	1 „	2,80	3,20
Dobre mlołko	1 lt.	0,21	0,26
Jedźna butra	1 kg	3,60	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jaja	1 ſchk.	0,15	0,25
Jedźne bkny	1 kg	0,48	0,80
Jedźor brobny	1 „	—	0,92
Petrolej	1 „	—	0,36
Komjeńne wułło (domj. tepl.)	1 ztr.	—	—
Brunikowe briketty	„	—	1,25

Hłowny a ſamotwity redaktor: Marko Smolerk we Budyſchinje.

Hospodarſki rozhlad.

Sobotu, 2. małeho rožła 1924.

Hamtſke kurſy wežera w Barlinje:

Tute kurſy ſu w miljonach.

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	197 256
jendźelſki punt	18 054 750	cźeſkoſł. króna	121 914
ſchwajzarſki frank	728 175	100 półſt. markow	35 000

We pjenjezach ſo niczo njepſchemjeni. Wukrajne pjenjezy, woſobje franzowſki frank a jendźelſki punt ſo ſtrowſćichu. Němſka hriwna na 1,371/2 zentima ſaležy.

Efekty měſachu wežera ſiwiſche wiſi. Kurſy ſo ſtrucźowacźa a ſa akcijemi ſo jara praſchachu. Burſowa roſprawa wmił, ſo burſa ſe ſajimanjom jednanja wežiwarſtwjonych ſeźdźuje. Cźiſłowe wežiwarſtwjenje ſu ſo we Barlinje **ſchtyri.** Woni maju pſchepiſowaćź, kak bakoło je Němſka wjele mózno, tu ſchkoda farmarjam, kiž je we wójnje na pridatnym ſamołożiju naſtała. Burſa měni, ſo cźiłe wežiwarſtwjenje wožemnje (jadriſki) a bjez pſchechodnikow, pjenjezu móz Němſkeje pſchepytuje. Pſchepiſowje maźije pak wěſće ſtaſicź njetrjebamy, ſo ſo cźeke, kiž na Němſka njeſeł, wo wjele wołiſa. Drježdżańſka burſa tehorunja ſiwiſchi powſchitkownu ſapiſa. Kurſy ſo nowuſchowacźa. Pſchedewſchim mjelanchu pjenjezne rjane žně a to wot 1—8,5 biliona, Budyſchſk: + 1,1 biliona. Akcije kremiſkeje induſtrije + 0,5 hacź 3 biliony, jenoł Mauenſtein — 3 biliony. Akcije wſchelakich induſtrijow + 0,5 hacź 1.5. Bankowe akcije ſo wo mjenje pomjenichu a to wo 0,3—0,7 biliona. Akcije transportiſkich druſtwow Nordwiſte Eiſenbiſſer + 0,5, ale Sweſchereſ Nieſo — 0.7 bil. Maſchinſke a metallowe akcije plus 0,3 hacź 4,75, mjes nimi — Farbiſt 0,9, Gobler 0,3 bil. Kola a elektromotory + 0,5—1,4 bil. Papjerniki ſwoje kurſy 1dóma pſchemjeniſchu.

Renty bźiwcźu bele. 3 proz. pruſſe konſole ſtubicźu **140,** ſakſke renta 100, 3½ proz. pruſſe konſole 90, a **4** proz **40** miljardow.

Produktowe mjli ſedachu ze cruczyńſke. Hižo ſowjeſkowſkim popoldnju pokaſa ſo ſnadny wobrot k lépſchemu. **Pſchenicźatſi** ſo hnydom pomjenſchichu. Rožka ſo ſnjo pokaźe a ſa nju ſo nětčko mjazy ſadźeńſke. Pſchenica bě ſtabilńa. Nětčko ſo do wjeczornych ſtron Němſkeje pyłaſche. Mjanece mułi ſo nětčko do polońſkeje Němſkeje pytaſche. Jeczmjeń bě wſchelaki. Mjane jorno ſo do pirwatnow rospſchedźa. Wowſ bě zadnițchi a nětčko ſtrucźſchi. Wonjeſchi a bruha ſtótna ſiza mjeſachu pozdaby **wobhad.** Jentrak pſchidźibje wežera

w Drježdżanach:

pſchenicźy 7,20—7,45 rožki 6,25—6,40, jeczmjenja 8—8,25, wowſa 5.65—5,80 ſł. hriwnow,

w Barlinje:

pſchenicźy 6,95—7,10, rožki 5,90—6,15, jeczmjenja 6,50—7,50, wowſa 4,90—5,15 ſł. hriwnow,

ſchtwórtk w Shorjelzu:

pſchenicźy 6,50—7,00, rožki 5,50—6,00, jeczmjenja 7,30—7,60, wowſa 4,90—5,00 ſł. hriwnow,

we Wrótſławju:

pſchenicźy 4, rožki 6, jeczmjenja 7,50, wowſa 5,25 ſłotych hriwnow.

Stótne miſi ſadźenu ſrjedu we Wrótſławju. Pſchihnało ho bé 774 kowrjadłow, 1500 ſwinſki, 810 cźełakow a 362 wowzow. Tele płaćiźny ſo ſapiſchacu po zentnarju ſiweje wahi a we ſłotych hriwnach:

woły 13—40, bźi 23—40, kruwy 12—40, cźełata 30—60, wowzy 26—50, ſwinje pſches 3 zentnarje 63—65, 240—300 puntow 60—62, 200—240 punt. 55—60, 160—200 punt. 45—54, pſches 160 punt. 40—45, ranzy a warſtawe kundrowy 45—60 ſł. hr.

Ełót hrěnjo bźeſche. S tych płaćiźnow ſmě ſo nět hródże pola howjadźow 20 procentow, pola wowzow, cźełatow a ſwinji 15 procentow wotcźahnyć.

Jerjow ſo nětko ſ hromadami pſchiwożuje. Do Geſtemünde ſo tele dny 10.000 zentnarjow ſyrych jerjow ſ danſkich morjow pſchiwjeze. Te dźeja ſwojeſtce do Luſchenźnjow a na naſche wiki jako ſuſchak (Pöcklinge) pſchihotowaja.

Pjenjezny we wikowańſkach (Marktſalen) ſaſtojeru ſrjedu w Drježdżanach: howjaze mjaſo 0,80—1,10, ja-

Serbske tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy

wuhotuje njedźelu 10. maleho rózka

serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Hosćenc w Khwaćicach.

Jutře njedźelu su **pyšne reje.**

Přećelnje přeprošujetaj J. Nowak a mandźelska.

Hosćenc w Jasenicy.

Njedźelu **3. februara** wječor w 7 hodź.

zjawne dźiw. předstajenje

a **reje.**

Přećelnje přeprošuje:

Hosćenčar. Kolejźdne tow. „Jednota“ w Jasenicy.

Hosćenc w Smochćicach.

Dźensa sobotu je

swinjorězanje

a

kózłopiwo so toči,

K temu přećelnje přeprošujetaj **Pawoł Měť** a mandźelska.

Do Bukojny p. Wulk. Zdźarow

W hosćencu „k němskemu domej“ je sobotu 2., njedźelu 3. a póndźelu 4. februara

kózłopiwowy swjedźen.

najl. kózłokołbaski — najl. pampuchi.

Spěšne postrowjenje.

njedźelu, 3. februara wot 6 hodź. sem su

pyšne reje.

Přećeln. přeprošujetaj **A. Schuppang** a mandźelska.

Frenclec hosćenc w Delnjej Hórcy.

Sobotu, njedźelu a póndźelu so

kózłopiwo toči.

Najl. kózłokołbaski. — — Khojeł a pampuchi.

Njedźelu wot 6 hodź. sem

pyšne reje!

Přećelnje přeprošujetaj **J. Nowak** a mandźelska.

Hosćenc w Rakojdach.

Sobotu 2., njedźelu 3. a póndźelu 4. febr. so dobre

kózłopiwo toči.

Kóloł kołbaski. Rjedkej darmo.

Njedźelu su pyšne reje.

Přećelnje přeprošujetaj

A. Zenda a mandźelska.

„Kača korčma“ w Rakecach.

Njedźelu 3. a póndźelu 4. februara je

wulke kózłopiwowe zwjeselenje.

Kołbaski a čerstwe pječwa w znatej hódnosći.

Njedźelu su zjawne reje.

Wo bohaty wopyt prosytaj

Arnošt Pětr a mandźelska.

Hosćenc w Hrodźišću.

Njedźelu, 3. februara su

pyšne reje!

Přećelnje přeprošuje August Jurack.

Handrikec hosćenc w Porśicach.

Njedźelu 3. februara wječor w 7 hodź.

Dźiwadłowe předstajenje

a **reje.**

Wo bohaty wopyt prosy

młodźinske tow. „Eichenkranz“ w Hućinje.

Lehmanec khofejownja a konditornja

w Budyšinje na serbskej hasy :: Před krótkim ponowjena

Najwjetša khofejownja za přebywanje wodnje a wjećor

— Najlěpše w pjećwach a piću —

tóry w jadźiny lód - wino - piwo - likéry

Wosebitosć: Toty jako najrjeńši dar při swjatočnosćach

:-: Podawam też zwenka wobkhoda. :-:

Murjeńske cyhele

předawamoj z prěnjeje ruki nimale za pół płaćizny kał druzy, dokelž su nětk tuńše dla dźěłaćeńskich mazow.

Cech a syn w Rakecach.

Kwětkowa wustajenca

Paul Rostock

:-: w Budyšinje :-:

na khóžorskej dróży 6. Tel. 548

Zasowotewrjenje

:: sobotu, 2. februara ::

Wokołonošerja

(Serba), dobreho wothladarja koni (wójnsk. invalidu, wumjeńkarja atd.), spuščowneho, sprawneho, k wopytowanju mojich ratarskich wotebérarjow pytam.

Najlěpše wopisma wuprosy

A. Pittner, wołjo, tuki a mydło en gros

w Budyšinje na Lessingowej dróży 5.

Rjane słupnje, črije krótke twory nohajcy

poruča po najtuńšich płaćiznach

Max Janka w Hućinje

wobkhód za krótke twory.

Hólc, kotryž jutry šulu wo puši, pyta

wučbu

p. tyšeńskeho mištra.

Bliško je zhonił pola Maxa Koricha w Lichanju.

Hólc

15—18 lět stary so hnydom do ratarstwa pyta w Sećowje čo. 29.

Młody

pohonč

so pyta w **Njechornju čo. 2**

Pohonča

do ratarstwa pyta hnydom **Knothe** w Sćeńcy pola Łaza.

Trjebana

centrifuga

je na předań w **Čelchowje čo. 8.**

Sylny młody **kóń** (kobła) je napředań we Sowrjecach čo. 19.

Rasowa ćelčka

je na předań w **Małsecach čo. 8.**

Wysokosnjesena

ćehniwa kruwa

je na předań w Pśiwćicach čo 7.

Skazanki na

symjentne běrny

přijimuje **Paul Bennewitz.**

Čiste, pilne, serbsk. ręce mócne

posłužowanje

(Aufwartung) za jenu hodźinu připołdnju a wjećor pyta dźěłaćeny lěkar

dr. Schnabel

na khóžorskej dróży 6 I.

Twarske šěny

trjebane żelezniske šěny wšěch dołhosćow poruča **A. W. Altmann** G. m. b. H. w Budyšinje.

Wšě ratarske

molije a tuki

kaž też **mydła** w znatej hódnosći podawa

A. Pittner

w Budyšinje

na Lessingowej dróży 5.

Najwjetši a najstarši wosebity wobkhod w městu.

Sněhběłe zuby

Mono-hubna woda (ujatička) 2 hr. Mono-zhubny półvr 25 pj. Měšćanska haptyka.

Kupuja

lumpy, nowiny, śelchtwki, knihi, akty, staru papjeru, kofcze po najwyšich dnjownych płaćiznach. We wjelich, što krute płaćeje Jakanti, te šamnjym jeprichodnym płaćiśeju.

Josef Schubert

w Budyšinje, Bórlinc že. 7. Telefon 695.

Kupuja

nowiny, akty	kg	3 pj.
knihi	„	8 „
papj. wotpady	„	2 „
lumpy kg	hač	10 „

F. A. Popp

na hornjoserbskej hasy 19.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc prěnjeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawskej hasy. Mějeći Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěź a pić po :-: znatym wurjadnym wašnju. :-:

Wšě wina w najwjetšim wubjerku

Kóždu njedźelu koncert.

Přesadźowanje palneho drjewa na Kupjanskim revěrje.

Póndźelu 4. februara 1924 maja so wo wotdźělenju 24 (blizk. Komorowa) a při Komorowskim wjesnym haće

50 rm twjerdych dołhich hromadow
10 rm „ palnych kuluchow
25 rm mjechkich palnych kuluchow
5 rm „ palnych šćěpow
100 rm khójnowych pjenkow
250 rm kójnowcje wulčiny
60 kołikow za skótne pastwišća
100 ćtomowych kołikow

pod wumjenjenjemi, kiž so do awkcije wozjewja, za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Zhromadźenje w hosćencu w Komorowje dop. w 9 h. dź.

Hajniske zarjadnistwo w Knjeji.

Přesadźowanje paln. drjewa.

Pjatk, 15. febr. 1924 so na **Kisličanskim, Radskowskim, Kolpinjanskim a Łazowskim revěrje**

na 2000 rm. khójn. paln. kuluchow (2—7 cm.
„ 200 „ dub. a brězow. paln. kuluchow a šćěpow (přez 8)

na přesadźowanje předawaja.

Płaćeńske wumjenjenja so do awkcije wozjewja. Zhromadźenje: Dop. w 9 hodź. w hrodowskim parku we Łazu. Wobhladanje při prjedawšim zamolwjenju w hajnkowni (Telefon Łaz čo. 3) so přeje.

Hajniske zarjadnistwo we Łazu, 31. jan. 1924

Schneider, wyšši hajnik.

Drjewowa awkcija.

Póndźelu, 4. februara dop. w 10 hodź.

maju so na majoratskemu knježatwu słušacym, **Njeswačidłsko-Kobličanskim hajniskim revěrje** we wotdźělenjomaj 5 a 7 sćěhowace **khójnowe drjewa** na městnje samym přesadźowaś

70 losow stejaceho drjewa k samowukopanju
50 rm kuluchow
190 „ walčiny

Předawa so za hotowe pjenjezy pod předpisanymi wumjenjenjemi kiž so do přesadźowanja wozjewja.

Zhromadźenje w 5. wotdźělenju při Kobličanskim puću (Berganec ćužcy).

W Koblicach, 20. januara 1924.

Hrabinske revěrske zarjadnistwo

Osramowe žehlawki

přehlbadła (Schalter), zwónčkowe transformatory, zwěšenja (Sicherungen), woheńdźělaki, baterije za dybzačne lampy kaž też wšón elektriski material

po jara tunich płaćiznach

E. Böttger w Budyšinje na serbsk. bribjach 1

instalatěr za wodowody, kupele a plumpy, samonapojace a elektriske připrawy. Telefon 305. Žane klamy!

Tunje wosebite poskićenje!

Štrykowane hólčace wobleki

(Sweater a khołowy) wosebje dobra dźerživa hódnosć

we wutkosćach	40	45	50	55
wobleku	6,20	6,75	7,30	7,75 zł. hr.

Sportske stucy Ia. hódnosće

barby su bohače zrjadowane, 2,50 zł. hr. por.

Ernst Jordanowa wudowa

na jerjowej hasy 5. na znuf. lawskej hasy 8.

Dalokoreńčak 1293.

„Łětulinka“

Dźěćaca hra wo khudym kralu a jeho zlotej dźowčičce.

Přełožił Bjarnat Krawc.

Je dostać w **Serbskej kulhańi w Budyšinje**

Hanka Junkerec
Pawoł Juro
strowiłaj jako slubjenaj

W Brěznem W Šełowje

3. februara 1924.

Přiloha k číslu 28 „Serb. Nowin“

Sobotu, 2. februara 1924.

Kak wusło mjenujetaj radosćj a frudoba.

M. Nawka.

Radosćj wobja, pischeja mi wutrobu, hdyž poslednju sobotu w pschikłoh „Sserb. Nowin“ cżitach „Symiki wobraz“. Symiki wobraz je Sserbow, symsłi wobraz ſ buskje, ſ pjera serbskeho basnika. Basnika — haj basnika, kotrehož po wobsahje ani njesnamjenu, kiž pak, hdyž cżitach jeho wobrazy, stejesche njewidzanu pschede mnu. Wuch ſo jemu ſ ruku podcżakowaſ, hdyž ſo jemu ſ wutrobu podcżakowach. Tu jeho mjeno: Pawoł Wicżaz-Khrósczanſki. Mam żadosć ſ nim porjeczeć, ſ nim ſo widzeć ſ wokom do woka. Tajkeho ſynna serbſkeho naroda wobdsiwa wobsche lubo mjez, dyrbiſch; dokelž wón lubuje swój lud a tuż kóždeho ſ nas. Njewdam, ale myſlu, ſo ſtużi na serbſkim kuble, a tehodla cżim bóle mje cżehnje k niemu. Kak radu hdyž hiſchcże nęſchto wot niego cżitać, myſlach ſej hocżstawſki Symiki wobraz. Wocżinich 4. cżiſło „Kat. Pósſle“ — a hej, hižo bě mi pschecże do ſynſki. P. Wicżaz-Khrósczj. je tu mjenjſchi wobraſt wot cżiſłoſchecżej dal: Na wjeſnym hacże (w symje). Cżłowjek poby tu na thwilku ſaſo ſ dżjećſkom na łodże... Tu je duch a duſcha. Bóh ſohnuł wumjeła, ſo by żiwił rodnjchełał Sserbow narod wobohi.

Schto? Sserbow narod wobohi? Haj, wobohi, dokelž njemaže a njeſmě cżiſteje radoſcże wużiecż. Widżu we „Kat. Pósſle“, ſamſnym cżiſle, wulki nadſchiſt, a tón nje tłó do wutrobu, do wutrobu, kotraž ſo hiſchcże radowaſche nad poſtupom. Sserbja ſo dwoja, ſchcżeja. Sserbſku banku bychu ſej ſałożiłi, ſo bychu ſebi hoſpodaſtwu ſamoſtatnoſcż wuliworiłi. A nětko? Hesło: „Sserb Sserbej bratr!“ njeſkutkuje. Dwóje et imperat! Cżeſt a knjeſi! A knjeſi — Němz. Kak ſo póndże muſche a pawcżinje? A póndże ſo Sserbſtwom lépje? A naj. bolepſchiſche, ſo Sserbja ſ a m i dżeła a dżěłcż badża, ſo bychu ſo zuſtym wołmjeżicż dali. Derje, ſo Cżiſchinſti njeje żiwy... Sómy hotowi — mo r i t u r i.

Wſchetake ſaſzadv a namjety k zentralnej organiſaziju naſchich ſerbſkich towarſtwow.

(Stónczenje.)

W naſtupanju organiſazije naſchich ſerbſkich towarſtwow pſchidawam nětkole nękotre konkretne myſle k wondyſpokjenju teho, ſchtož hacż dotal mamy. S krótka bo wójny pſchiſtupichu iniziatiwni wótczinſcż k zentralnej organiſaziji naſchich ſerbſkich towarſtwow w „Domowinje“. Po wójnje ſo ſ nowa wubudźi. Dalſche wutworjenje a ſmutkownje a ſwonkowne ſtrużenje tuteho ſwjatka ſerbſkich towarſtwow dyrbjachu nětkole ſe wſchej mozu ſpěchowacż a do ſkutka ſtojicż ſpytacż.

Podam najprjedy powſchitkowny pſchehlad:

Naſch ſerbſki kraj rozdźěliny na ſći, ſpe ſchtyri hlowne wokrjeſy, kotrejž mjenujemy **Ł u p y, na ſakitu hornjołużiſku łupu, na pruſku hornjołużiſku łupu, a na delnjołużiſku łupu.** K tajkem hlownemu ſarjadowanſtwu rozdźělenju nucża naſ date ſwonkowne politiſke a narodnoſtne rozdźele. Smutkowne poměry w ſakſtej Hornjej Łużicy doporuchuja ſnadź hiſchcże rozdźělenje na dwě wobſebitej łupje w Sakſej. Mjenujmy na nawjeczornu łupu (ſe ſydłom ſnadź w Khrósczicach, abo w Bacżońu, ſnadź ſ mjenom: łupa Michała Hórnika) a na narańczu łupu (ſe ſydłom snadź w Budyſchinje a ſ mjenom: łupa Arnoſchta Smolerja). Dóſtanjemy potajkim tutón pſchehlad:

1. ł.: **Sakſka narańſcha łupa — Łupa Arnoſchta Smolerja.**
2. ł.: **Sakſka nawjeczorna łupa — Łupa Michała Hórnika.**
3. ł.: **Pruſka hornjołużiſka łupa — Łupa Handrija Seſterja.**
4. ł.: **Delnjołużiſka łupa — Łupa Hendricha Jordana.**

Wěſte towarſtwa w łupje ſiednoca ſo dla ſhromadnych pſchedewſacżow do wokrjeſow. Tu ma ſo dżiwacż wobſebje na geografiſke położenje, na wulki ſwiſk mjes naſtupajomi towarſtwami. Tajke ſhromadne dźěła, dźěłanſke ſiednoczeniſtwo, nękotrych towarſtwow wěſcheho wokrjeſka je jara wuſpěſchne a płodne. Myſlu na pſchikład na ſhromadne konzerty, ſwjedżenje, bibliotheki, ludowe ſiwi dżenje w łéże w pſchihodże a podobne. Kóżde tu wokrjeſnemu towarſtwowſkemu ſiednoczeniſtwu pſchiſłuſchna wólta wokolina, na kotruż maja towarſtwa ſtuſkowacż, w kotrejż maja nowe towarſtwa pſchitrowjecż a ſakoječż, hdyž hiſchcże njeſłu, wobſtejace towarſtwa pak podpjeracż a ſtrużecż.

Taſke dźěłanſke ſiednoczeniſtwa, kotrež po hornym ſyſtemu mjenujemy wokrjeſy, ſu ſo w poſlednim łéże hižo ſapoczałe wutworjecż, mjenowacżu wſchak je łupy. Mjeno „łupa“ ſo ſa tute małe ſiednoczeniſtwa towarſtwow njehodži, dokelž łupa pſchedſtaja ſterje najwjetſche ſarjadowanſke podźěle zyłeho kraja. Hacż ſo ſa „wokrjeſ“ hiſchcże łépje ſo pſchihodżaſe mjeno namaka, njech poſtanje hiſchcże wotewrjene praſchenje. To ſamſne drje płacżi wo dotalnych „łupach“ Spěwarſkeho Zwjazka. Spěwanje wuczinja błowny podźěł na'cheho towarſtwowſkeho ſtuſkowanja, tuż ma organiſazija ſpěwarſkich towarſtwow niż jenoż w najwużſchim ſmyſle ſe ſwjatkom ſerbſkich towarſtwow. Domowinu, ſkejcż, ale woboje dyrbjaka ſo w jednej a ſamſnej organiſazji ſiednoczicż. Pſchedſtajam ſebi, ſo by ſpěwarſki ſwjatk tworił w o t r j a d „Domowiny“, we ſwojim ſmutkownem dźěłu ſamoſtatnje dźěłacż, ſwonkownje, organiſazijſky wſchak ſiednoczeny ſ „Domowinu“.

Z kpěwanſkemu wotrjadej pſchidruża ſo d ż i w a d ł o w y w o t r j a d, k a n k o d ż i w a d ł o w n y w o t r j., ſ p c h e d n o ſ c h k o w y a b o w o ſ w ě ł o w y w o t r j a d, na kotreż hoſi cżłe by ſtało, abo ł kótrymſ ſ najmjenſcha we wulkim ſmyſłu by ſtało „koło ſerbſkich (ſpitżowacżelow a) rěcżnikow“, a hnadź tež hoſpodarſki wotrjad.

Kak maja ſo wokrjeſy łupow (Tute łupy mjenowachu ſo dotal podhwjaſći) wotwicż, wo tom dyrbja ſo w prěnim rjedże naſtupace towarſtwa ſame ſkłykcheć, kotreż wobſtejenoſcże, tu na wachu padaze, najlépje ſame ſnaſa. To a druhe budże ſo wſcho na podhwjaſkowych ſhromadźiznach Domowiny, w pſchichodnym tydżenju ſo wotmeżowazych, dokładnje rozpominacż a ſkónczne poſtajicż dyrbjeć.

W prěnjej łupje mohłe hnadź ſo ſłędowace wokrjeſy wutworicż:

1. Wokrjeſ: Budeſlezy (dotalnej towarſtwje „Lubin“ a „Łużiza“) pſchiſłuſchcha wokolina k dołhemu wjeczoru nětkole hacż k Budyſchinſko-Drježdżanſkej żelesniży, k wjeczoru hacż pſched Budyſchin, k ranju naſpſchecżiwu druhemu wokrjeſej mėła ſo hranża poſtajicż.
2. Wokrjeſ: Bukezy (dotalne towarſtwa w Bukezach a Stórwjezach. Wokolina Budyſchina ſ Nadſanezami, Jenkezami, Boſkezami, Kubſchizami, Drożdżjom hacż ke Kettigam a Lubjej.)
3. Wokrjeſ: Sſrjedyſchcżo Hrodyſchcżo, podſtżiſo ſnadź Wóſpork. (Dotalne towarſtwa w Hrodyſchcżu, Rakezodach, Dubrawzu.)
4. Wokrjeſ: Sſrjedyſchcżo Maleſchcżo (dotalne towarſtwa w Maleſchczach, Porchiſchach a Khwacżjach).
5. Wokrjeſ: Richaſ (towarſtwo w Lichanju, ſtem ſkuſchcża Huczina, Kluſkicż, Komorow, hdyż maja ſo towarſtwa ſbudżicż. Potom mohła ſnadź Huczina abo Kluſkicż bycż ſe ſrjedyſchcżom wokrjeſa. Suborniczża by ſtem ſkuſchcża.) — Hacż měſ ſo M i n a k a ł a wokolina ſobu do tuteho wokrjeſa wſacż, abo ſ cżaſom tam ſamoſtatny wokrjeſ ſo wutworicż, abo ſo ſłędowazemu pſchiſłuſchnyché, wo tym měło ſo rozpominacż.
6. Wokrjeſ: Rakezy (dotalne towarſtwa w Niekwacżidle, Rakezach, Komorowje; ł tomu Konjezy a Wóſkitki, tuż tón twori ſ wokolinu podſtżiſo ſnadź nowy wokrjeſ).

K wjeczoru wot Budyſchina, wotkaż Drježdżanſkeje drohi dyrbjeli tež ſpytacż ſerbſke towarſtwowſke żiwjenje ſbudżicż. Tu by naſtał nowy wokrjeſ: Godżij.

Budyſchin ſ najbliżſchej wokolinu by drje teſorunja tworił wokrjeſ ſa żehje. Tak bychmy ſ cżaſom w prěnjej łupje na 8—10 wokrjeſow pſchiſlichi.

Tole jenoj jako pſchikład. Podobnje bychu ſo tež druhe ł łupy rozdźěłowace do wokrjeſow.

Na cżole ſwjatka — Domowiny, ſwjetſej pſchedſtżiſtwo a wubjerk. Tutón wobſtejí ſe ſchtyrjoch pſchedſtżiſtwo łupow, tak mjenowanych żupanow.

Żupne ſrjadowanje na ſa ſapoczatk, prjedy hacż njemóża żemy wutworicż żupne kenzliże, hłownje tón nadawk, ſrjadowacż ſjeżdy tutych krajow ſe ſamérom, ſtudowacż wobſebite ſwoje ponėry a potajicż wobſebite żadanja tutych wſchitkich w pſchihodże a podobne. Kóżde tu wokrjeſnemu towarſtwowſkemu ſiednoczeniſtwu pſchiſłuſchna wólta wokolina, na kotruż maja towarſtwa ſtuſkowacż, w kotrejż maja nowe towarſtwa pſchitrowjecż a ſakoječż, hdyż hiſchcże njeſłu, wobſtejace towarſtwa pak podpjeracż a ſtrużecż.

Taſke dźěłanſke ſiednoczeniſtwa, kotrež po hornym ſyſtemu mjenujemy wokrjeſy, ſu ſo w poſlednim łéże hižo ſapoczałe wutworicż, mjenowachu wſchak je łupy. Mjeno „łupa“ ſo ſa tute małe ſiednoczeniſtwa towarſtwow njehodži, dokelž łupa pſchedſtaja ſterje najwjetſche ſarjadowanſke podźěle zyłeho kraja. Hacż ſo ſa „wokrjeſ“ hiſchcże łépje ſo pſchihodżaſe mjeno namaka, njech poſtanje hiſchcże wotewrjene praſchenje. To ſamſne drje płacżi wo dotalnych „łupach“ Spěwarſkeho Zwjazka. Spěwanje wuczinja błowny podźěł na'cheho towarſtwowſkeho ſtuſkowanja, tuż ma organiſazija ſpěwarſkich towarſtwow niż jenoż w najwużſchim ſmyſle ſe ſwjatkom ſerbſkich towarſtwow. Domowinu, ſkejcż, ale woboje dyrbjaka ſo w jednej a ſamſnej organiſazji ſiednoczicż. Pſchedſtajam ſebi, ſo by ſpěwarſki ſwjatk tworił w o t r j a d „Domowiny“, we ſwojim ſmutkownem dźěłu ſamoſtatnje dźěłacż, ſwonkownje, organiſazijſky wſchak ſiednoczeny ſ „Domowinu“.

Khwatajće

a njekomdźće so wšitcy Wy, kiž hišće serbsku wottorhańsku protyku nimaće. Su hišće někotre exemplary dóstać. Do kóždeho serbskeho doma słuša tuta protyka, kotraž je zdobom też rjana pycha na sćěnu, tehodla přindźe wšitcy, kiž Wy protyku hišće nimaće a kupujće

w š i t c y !

Na jenej nitcy.

10)

(Pokračowanje.)

„Potajkim tola — potajkim tola!“ wón bórbotaſche, łaſarny wopuſchcżejo. Wón pocża dwělowacż na pschecżelowej cżeſtnoſcżi: a tuto cżłowiłowaze „potajkim tola“ — pſchecżiſchowacże jeho po zyłym puczowanju a dóndże ſ nim też do ſtareho mėſtaczka. Bremak bě, dokiž njebě wujaſchnjenje we hłownym mėſcże namakaſ, kruche pſchejwědcżeny był, ſo bě ſo Liczowſki jeno naſdatneje winy wobſkorżowaſ — nětkole pocża wěricż, ſo tajkale wina woprawdże wobſteji — pſchetoż hudy Liczowſki, kiž nihdże wjazy pożcżene njedoſta, dě ſwojemu żynej mohł wulke pjenjeſy pożcżacż — a w ſamſnym cżaſu bu pokładniża, jemu dowěrjena, wurubjena.

Běchu ſnadź Liczowſkeho naležne próſwy jeno hra byłe? Ale cżemu tuta ſtraſchna hru, jeli ſo je pjenjeſy hižo měł — abo je-li hižo tehdom myſlił měł, ſebi je wobſtaracż na njeſprawne waſchnje?

A ſchtó bě jeho ſobuwinowaty? Panak? Kiž bě ſo pſched pokładnizu tehdom tak ſacżeſiwjenił, ſo bě jemu wopaki? Kotryż bě tam jeno jemu jenicżki wěſ namakaſ, kotruż ſ ſebi tykny, myſlu ſebi, ſo ma ſtary Bremak hiſchcże wjele, wjele hubjenſchej wocżi, dyžli jej wopraſchuje ma? —

Pſchecżo dale bóle njewujaſnjenje ſbadnu ſo ſtarenu mużej wżyw, kotrež běchu ſo podałe. Wón hižo wjazy njewě, ſchto dyrbi wěricż, kaſ dyrbi ſnjeſicż. To jeno wě, ſo tej nětkole hiſchcże we wutrobje pſchiſkaſa na Liczowſkeho ſprawnoſcż, ſo pak ſchto ſoſom tutu pſchiſkaſu ſacżiſuje, a wě — ſo Panakej łſchiwdy njeczini, hdyż ma jeho ſa njeſmanika —

Każ cżeſłi kamjeń jemu to na wutrobje leżi, ſo bě tehdom mjelczał, hdyż bě hiſchcże cżaſ k rěcżenju; jeho wjeſenje, jeho dacże mjelo jeho bjes mała ſatóżicż. Wón powjeda wu tym ſam ſe ſobu, dokelž je nětkole hiſchcże pſchiſtojo, ſchtoż by mohł prajicż, njeſtaże; ſ nitkim druhim wo tym rěcżeć njemóże. S pſchecżelom wobthadżeſ, je jemu ſu ſakaſane, tež ſada ſebi to mudroſcż, Liczowſkeho doma njewopytacż. Schto by tam teſ chżył — pola żony, kiž bě wótcże njewinowata, pola ſmyſlnje rěcżaceho muża?

Tak widżi, ſo je wotkludżeny, mjelczeć, złědżicż a cżuſ

Hacż to jemu jenicżke hiſchcże zbywa, ſo by ſarunał mjelcżenje we wopaczným cżaſu. Jemu ſamemu dyrbi ſo poradżicż, winowateho abo njewinowatych wotkrycż, ſo mohł ſaſo ł měrcżi pſchijicż; je-li Liczowſki mjes nimi, njech też jeho ruka ſprawnoſcże dożahnje, njeje-li mjes nimi, njedyrbi jeho nichtó do tychle wězow ſapleceż, ſchtożkuli móże je wón ſadżerwacż. — — —

To ſu myſle, to je wotmyſlenje Bremakowe.

* *

Rano, wrócżiwſchi ſo ſ hłownego mėſta, ſ dżi, każ hewak, cżiſche a pilnje dźěłacż ſa ſwojim ſaſtojniſkim bliſdom, tu pſchiſtupi Panak ł k Bremakowemu a rjeka: „Ja — ja dżyſch jeno knjeſej Bremakej prajicż, ſo je Khorla runje wumrjeł.“

Bremak ſpohladny laſtróżeny. Schto to je?

Panak ſdohlany każ ſcżana — a wołojnik w jeho ruzy pilnje wótſie, pſchetaż tak widliſchczojeze běchu porſty drjewo wop'chinnuje, ſo ſo wotrjebża roſtama. A nětkole, nětkole dż Panak pontaku ſe ſtowa. Wón prawje njewě, hdże hicż, dokelž njeſtrżi runje do dur — a ł ſcżenje doſchedſchi, maża ſo po njej runja ſlepemu dale; nětkole je, runjej běſchej ſo jeho nohy każ wołoj cżeżej ſcżiniłoj, dakoli pucż ł wałkobej bóſchoł a ſcżehnje durje ſa ſobu.

Sſkużobnik wudżera, ſo dżiwaja, ſa nim, a potom ſłada, niż mjenje ſo dżiwaja, na Bremaka, kotryż, ſo njechnuje, bórbota: „Tara podobne wobliczi!“

Sſkużobnik nima ſdacża, ſo Bremak nětkole zyle wěſcże wě, na koho jeho Khorlowe wobliczo ſtajnje dopominałche.

Wěſo bě Khorlowe wobliczo młode, cżerſtwe a rózowe. Panakowe pak ſtare, ſmorſchcżene a ſ cżennymi włoſami wobrubjene, mjes tym ſo ſo hólzowe ſwótke kudżerje wſchém lubjachu; a ſ wjetſcha bywaſche Khorla ſapodobny na ſamu wolnoſcż; mjes tym ſo bě na tamnym, na kotrehoż bě podobny, njeſpokojnoſcż a ſymna hotowa hordoſcż ſ kóżdeje ſałdy wobliczа widżeć. Naſ pak, pſchi Handrijowym pohlwanju, bě ſo Khorla ſakoſtnje jara pſchemėnił, to na żehje ſamemu wjazy ſapodobny njebě, a tu bě ſo wobraſnoſtny Bremak na dobo na druhe wobliczo, na twobliczo tehdom muża dypomnił, kiž bě nětkole runje — ſmutkownje pſchemożeny, haj, ſniczeny — ſe ſtiwy khablał. Schto dóha bě ſo mėł wobſebny Panak hacż do wutrobły pſchejtróżicż, hdyż bě jeno khudy hórnik wumrjeł? Hórnik, ſ kotrymż dale niczło cżiniċ njemėſieche, kżiba ſo bě na njeho trochu podobny?!

„Dżicże. — Wopſtażje mje ſamemu“, rjekny Bremak ſkużobnikej, ſe ſwojich myſlow wotucżejo, wjele mjenje zuni dyżli hewak.

Sſkużobnik dże. Tchażże pſchi tym ſ hłowu. Mu ſi ſu nětkole wſchitkjeż tak kżiwni.

Ale tež Bremak bórſly ſa nim dże. Jeno nėſchto małe, ale zyle ſpodżiwne je hiſchcże pryżdy wuwjedł; hrabny, ſaſ ſ błyſkom thwatnje hnuty, do kapży ſwojeje ſukinje a tak huſto bjes wuzikła wobhładowany ryż, kotryż bě pſched wjaſe njedżelemi na ſaprózchenym błiże ſcżinik, pſched ſobu wupſchehrżeje na to mėſtno, hdżeż ſo ſchtyri małe błeżki pokaſowachu, kotreż w ſhibnjenjeż ſmuły poſtupowachu a ſotrež ſo, nimale łacżańſke V tworja, jednoczachu do wulkeho błała. Nětkole wotwoczowſcheże Bremakowa ruka na nich. Wſchitke wobryżky błakow běchu ſ jeho ruku wobhładżene — jeno jeho pokaſowarjej tu żaneho wobryżka njebě.

„To ſo tſechnje“, rjekny ſebi Bremak, ſ hłuboka dyhajo, „te ſi pjenjeſne mėſci ſiejachu na błidże — a tute ſłédy tu wot Khorlowoje ruki — kotraż pokjowarja nima.“ — — —

Bremak tyhny żwoj ryż ſaſo ł ſebi, woſmie kiż a kobuż a dże. Nimo mėry ſwědomitky, njewopuſchcża hewak ani njeſchtomy do cżaſa ſaſtoſitſwo — ale dżenka nima nużże na ſwoje akty, na ſwoju ſaſtoſitſku winowatoſcż. Jemu ſ żyża wo nėſchto mjenſchinowe tak, jako by tu nichtó njebył, komuż by mėł połſkacż, tohdy by mėł wo cżo ſo praſcheć. W runej mėrje a jara thwatajo bě do dołho wopuſchczeneho Liczowſkeho wobydżenja. W jeho domje jeſ bydli tón kotremuż żmjerzne ſwony ſwonja.

(Pokračowanje.)

torych naschich krajinow. Też łupne ludowe kwjedźenje bychu na pschichad do łupneje dźeławoscheje padale.

Mokriehne srjadowanje ma sakh, każ bu bilo prajene, tón wokrubity nadawk. pschewinjesi kromadne p'chedenfsacja a so wsajomnje strucrisej w shromadnym dźele. Hłownje tutym fundamentelnstwam pschihadaje pionierske dźeło we jich wokolinje. —

Swjatkowa administratiwo wjedźe so hacź na dalsche, hacź nimamy wutworjene łupne srjedźistcheźo (j kenglijowi) wot lwjatkoweje kenglije direktnje k towarjstwam.

Organizacija donotwinu Awjatka herbitich towarjstwow by mela potajlim kedźiwazaj pschehlad:

Na czele lwjatka stejitel:

p'chedsydstwo:
1. Łupan
2. mesłopschedsydda
3. sekretar — wjedźe kenglisju
4. pokladnik

(kublak, holpadak, wischerjo wokrjadow: spewneho, dźiwadelowneho. wosmetowego, hospodarskeho.)

a wubjerk:
słoźuje so j pschedsydstwa a łupanow.

Łupa: Na czele łupy stejitel:

p'chedsydstwo:
1. Łupan
2 mesłoźupan
3. sekretar — pisamawjedźer

a wubjerk:
słoźuje so ze łupneho pschedsydstwa a wokrejźnych pschedsydnow.

Sydlnisch: Sydn rjadujetej:

p'chedsydstwo: pschedsydda — sapisowak
a wubjerk: j pschedsydstwa a towarjstwowstich pschedsydnow so sestajazy.

Generalne shromadźizny tu pschisłupne wscheh sapisanym rjadnym fobustawam organisowanych towarjstwow, kotrej maja prawo wobsedźenja a namjety stajeć. Prawo wolhsowanja maja (wutsche fobustawow pschedsydstwow a wubjerkow) pschedsydnjo towarjstwow abo jich spolnomocnjeni sastupjerjo.

Serbska deputacija w Prazy.

W Zekoslowakiskej republizy ma so letsa j potrebje reformu pokrocowacz, po kotrejż budźa so njesmjerne wulke pschesitrenje semje, wobsydstwa lezomnoscow a lesow, j wjelichego dźela semjanstwa a j dźela tez klosterstwam a zyrkwinskim wobjednosam pschisłuschaze po wesiej prozentualnosezi psches statne sarjadnistwo sakonisky dale wusiwjowez, rostlustkowacz a rospschedawacz. abo czesim legionaram rozdawacz. Schtoz je w lpaczatku 20. stotta prusse knjezerstwo psches swoju hakatiskiu politiku pschecziwo polskim wulkokubleriom w Pojsnanskej a druhdże j namozu pschewidło, te czini dw wopraunenjench sajadach sakonisky czesko-slowakske knjezerstwo w Czechach a na Morawje, ale nij w sajimu nekajich knjezkow, nż, j powschitkomnemu lepschemu wobydlerstwu abo czesko legionarow. Też tu w Nemiskej be so wojskam a wobczne invasidam sluboło, so dostanu po wojnje semju a hydlischcza a j dźela tu tej dostali. Tchorunja dyrbjachu so w Nemiskej podobne sasady poseniske reformy pschewjesez, ale tu jenoż na papjerje czasy wostale, niebźiwajo wschelakich organisazijow a „bodenreformarjow", dokelż so semjanscy knjezkoja a wczesekkubleriom tutej reformje j zyłej mozu a j wulkim wuspechom nadpschezinjaz; sawdzese njebu na schkodu naschebu luźiskeho kraja było, hdy by so pola naż seniska reforma (prawnje a dobnje k lepschemu zukka a wobsebje k spomożenju robocsanskeho ludu prawje dórin do skutka stajila, a to tchodła, so bychu słónczne wschelake njewospravnjene pschedrawna nemiskich knjezkow spadle a tez posledni dźel herbskeho ludu i robocsanskeje wotmitnosce wunożeny był.

Trochu hinak ma so wez j zyrkwinskim wobsydstwom a j klosterskim lubłami. Tu mina jenicka wosoba abo swojska wuzikta j nich, ale komunita, t. r. wone słuza wjele bole powschitkownosci dyli wulke bida wschelakich hrabiow a wjerchow: Zyrkej abo klosterz staratej dźen bo so swojiju duchownym knjezom a potom za so wschón wch, kisli duchownemu powolanju słuka a matej wschitkich j jenojkej starosczu lesiwiez, czim bole w tym padze, hdyż je zuckej wot tiata dźelena a psches to zyle hama na bo pokasana.

Cesky Statni Pozemkowy Urad (statne pozemske sarjadnistwo) je tchodła zurkwinske a klosterske wobsydstwo do „malcho programa" słajił a budże so k nim j kedźbnosczu a pschichilnosczu sadźerjecz a tchodła tez pschi pschewjedźenju reformje wumjasca cjinicz.

W taikim smyslu j najmjenscha je so presidium (hlowne pschedsydstwo) statneho pozemskeho sarjadnistwa w Prahy napschecziwo herbskej deputaziji wuprajiło, hdyż je tuta jemu srjedu, 16. wulkeho rożka, swoje memorandum wo klosterskim „Porta coeli" w Pschedklosterskim pola Tischnowa pschepodała.

„Porta coeli" je nam katolikim Serbam derje znaty klosterz na Morawje, hdyż najwjazy naschich herbskich knjezkow shromadnje słuzi. Katolski Pożol wschez je dżo leta 1922 w prenimaj swojimaj cżłowjanaj dobpomi rospraum podal a Krajan leta 1923 podrobnje stawizny klosterza pschinjeżł. Tuż my Serbja derje wemy, kajki ważnosez ma „Porta coeli". Tam żu naschi herbske knjezny wucżerli w pschikładnej swojobnej schuli a sarjadnju wubjerny holczazy pensionat, we kotrymż tez wot nasche burske hożzu najlepschi wuczez a najpschidobnische wukubłowanje namakaju, dokelż herbske knjezny wjedu tutón pensionat w dobrym klosterzanskim a słowjanskim duchu — we schuli wuczi so jenoż w czeskej rećzi. Mjes tym so naschi evangelscy krajnjo swoje dżowki do Krabczic k wocschnjenju leszu, mamy wy katol'scy Serbja na kotrowskej Morawje sa naschе pschichodne bohoty a herbske maczerje naschich dżi. Katolscy Serbja su za to wyschekemu sarjadnistwu klosterza, wosebje do slojenemu knjezej prabstej R. Lambertej Koberej a hnadnej knjeni, knjeżnje M. Zuskenje wutrobnje dźakowni, to naschim herbskim burskim hożzam tu możnosez po'leczenja, pschez nasche herbske knjezny w klosterskej swojobnej schuli so nanajlepje wukubłowacz. A so by tale sttadnosez tez we pschichodze katolskim Serbam sarjadzena hwoslała, to by Klosterz „Porta coeli" niedźiwajuzy po'enjske reformy wobstacz a swoju swojobnu schulu a swój holczazy pensionat wobkhowacz mohł, k temu zamérez be herbska deputazija do Prahi dojsła a na statnym po'enskim hamcze (sarjadnistwje) prosrwu wo njeistrocheene wobsydstwo klosterza z memorandum pschepodała, katruż stoj tez nimo wjele druhich Serbow naschej ev. wotczinzaj k. dr. Arnosch Minka a Arnosch Bart j bobrym pschejsczenjom podpisałoj.

Serbska deputazija bu najprjedy wot schefa presidija, knjeza dra. Bohdana Nowaka, najpschejsczinscho pchijata. Tutón knjez je bobry pschecżel knjezkich Serbow a pola nich hischcze ro najlepschim wopomnjeczu, dokelż pschez jeho horlitwe prozowanje jeh pschedsydda stud. tow. „Akademiskeho Meschczhoho Mesta Prajskeho" bu 10. meje 1902 w Narodnym Domje na Krat. Winohradach prenj jara derje ra-bożeny herbski koncert wuhotowany. Knjez dr. Nowak je potom hlownu schadżowanku we Lotu a Budyschin wopytał a sawdzese hischcze bjerka na herbskim Luźizu sabył nje. S jeho hubożeznym pospredniskom bóżta herbska deputazija (kotrejż pschisłuschachu knjeza Lublerjej Cżbża se Swinj a Niebisch s Khanez, Nowak s Wotrowa a prof. Bral jako wjednik, każ knjezna Hanża Niebischez, kotraż je w klosterskim pensionacje pobyła) p'chijimk s lwschim instanzam, kotrejż so j tutej nalezniosczu sadźerasz maja, wobsebje porocza j referentom dr. Bradaczom a j wotrjadnikom dr. Fialu.

Nanajlubosczimscho pak pschija knjez president dr. Wiskowsky sam herbsku deputaziju a mukhschachowschi prosinu Serbow slubi, so budże s wobsebiez kedźbnosczu na nju dźiwacz a ho staracz, so bychu ho herbske pschecza w natuwanju „Porta coeli" dopschimle. Wjeseło mjesesche na tym, so mjes pschihotowanymi tez herbskim knjezom w narodnej drasicje sawohlada a porecza j njej rekrote słowa w czesej nacerschcinje. Potom poschi nam knjez president nekotrych wjednikow, to bychmy mohli tez w rjanej stotej Prahy nekche hódneho sawohladacz, schtoż nam bjes taikeho lubeho napschecziwo chinihdenja hewak mózno bylo njeby. Najprjedy dowjese naż anto (hamokhodżak) do Narodniho Musea w sahrodze Kinskych, hdżeż nam knjez dr. Fabian wukladowasche rjane czesze a słowaske narodne drasty a wschelake etnografiske fiberki. Wotmuż wobjesche knjes redaktor Petr Sserbow po Prahy, wopyta j nimi wuklasejuzi herbskich wobrazow a pschedmjetnskich mischtra Ludwika Kuby w Topicżowej sali, czesku znemowum (parlament) w prjedawschim Rudolfinum a Narodni Dźiwadło, hdżeż dóstachmy so na wjeczerne pschedstajenjo „Dalibora" Bjedricha Smetany. Presidium be so dobrocżiwje wo rjanu lożu za naż postarało.

Nasajtra wobjesche knjes sekretar Soukup łużiskich hosczi do staromesskeje radnizy, da wschitkich mestnoszow, tiz su swedki dawneje slawneje czeskeje historiji, wosebje pak na Bradczanach w hrodze, hdżeż je bo 30 letna wójna jadowała, hdżeż je pyschne sale a fastarske rumnosce pschi wschelakich p'chilezujezych lejzorow, fralow a wjerchow bofsiże, abo wobkladachmy sebi dom zwj. Bila a zwj. Wjasławowu kapalu, w nim, a naschi wjednik wukożowasche nam jako wotrjadny znajeż wschitke tele wulzajhlawne mestna czeske historize, tak so bżesche nam j wopraunodżitym wokschewiznjom, wo wschem sawohladanym dopołnje wosuczeni dźeż. A so je nam za dwaj dnjej mózno było, wjele rjaneho nawidżecz a k lwschemu pschikład bofsacz, so to mjezachmy so k. prezidentej dr. Wischkowskemu wutrobnje dźakowacz a potom wschitkim tym knjesom, kotrjż su so je wschej lubosczu łużiskim hosczom poswjecżelż a na wo mich starali. Schtoż, to be jenaż tak krótki czaj nam mózno w rjanej Prahy pschebywacz. —

Mjes tym je na knjesa dra. Minki wot pschedsydy statneho po'enskoweho sarjadnistwa w Prahy, knjeja dra. Wischkowskeho pschinuna wotmolwa dóschła, z kotrejż hischcze nas wobkrencuje, so budże to, schtoż je deputazija łużiskich Serbow słubił, bjerjecz a na to w memorandze wuprajene pschecza dźiwacz, so njeby klosterz Porta coeli łużiskim hosczom poswjecżelż a so wo mich starali. Schfoda, to be jenaż tak krótki czaj nam mózno w rjanej Prahy pschebywacz. —

Mjes tym je na knjesa dra. Minki wot pschedsydy statneho po'enskoweho sarjadnistwa w Prahy, knjeja dra. Wischkowskeho pschinuna wotmolwa dóschła, z kotrejż hischcze nas wobkrencuje, so budże to, schtoż je deputazija łużiskich Serbow słubił, bjerjecz a na to w memorandze wuprajene pschecza dźiwacz, so njeby klosterz Porta coeli łużiskim hosczom poswjecżelż a so wo mich starali. — Tchodła wuprajamy swój horzy sławny dźak prezidiju Statniho Pozemskoho Uradu w Prahy.

Jan Sserbin.

Zapóslane.

Sajimawe dowiby a nałamki pschinjeseschem Serb. Now. w pósledniim czasu. Hacź by lube słónczko z kjwjenju tu dóscho pjacz mók? Kwjenje so wota k swetlu a schtoż je Serb, njech pschischinje do rjadow dźakacerjow sa herbstu czesez. Citali wo tyerbschczowych knihach a wo sociałnych praschenjach, Serbskli Sokol wotsche wo kruczacu fratwu, so by stetwak z njebjesczim wyschinam, politiske wustupenje, druzinowe sjednoczenje so namjetowacze a za pschistojo, so jes Swjaty evangelskich Serbow jej jada k kwetim a k kwjenju. Ale wo tym druhi krocz. Njech tola tódy, ji nekajki sajim ma sa duchowne nalezniosze Sserbstwa, swoju

Hudźbny kucik.

Předana njewjesta.

Komiska opera wot Bjedricha Smetany.

Pide Bjarnat Krawe

I. Text (podwazna).

Tuta swětoslawna, wjesela ludowa opera je druha dźiwadłowa twórba slawneho češkeho mištra. Wróćiwši so 1863 ze swejstskeho Goeteborga do lubowanej domizny, wusiupi w Prazy hnydom jako narodny skutkowak a wobradźi swojemu ludej najprjódcy khutnu opera z historiskim narodnym wobsahom: „Braniboři w Čechach", a hnydom po njej słoduje žortniwa „Předana njewjesta". Ze spodźiwnej lohkosću tale krasna hudźba tak rjec wuprasny z jeho zenijalneho ducha jako mózny sapacy woheń. Hižo 1863 dokonjana, bu tuta opera tola hakle 2. meje 1866 prěni króć na jewišću předstajena, a to z njewurjokliwym wuspěchom. Je nuzno, zo też serbski ludź we tutym jednotlajym času njesmjertneho Smetany nešto wo njej zhoni a wě. Tehodła njech sćěhuje najprjedy wobsah skutka. Słowa (libretto) opery je zbasnił Karla Sabina. Wulke dušowne konflikty nam njeprědźewjedźe. Wšě je naiwna (bjez wopohlada). Pěsnjeř čerpa cyle z ludoweho žiwjenja a dźiwa na ludowu réć. Cyły kruch braje w naležu za čas poswjećenja cyrkwje, na kermuši po tajkim. Cyła wjes je žiwa a na nohach. Na nawsy před korčmu so zabawi a rozwjeseli młodźina, wyskaju spěwa:

„Čehodła so njewjeselić,
Hdyž nam Bóh Knjez strowosć da!
Šćo nam powě, hač nas přichod
wjeselych tak wohlada!"

Ale Krušinec Maruška nje je z młodym ludom wjesela. Ma tola dźensa runje k jeje starašimaj přiňć prašeš (braćčić) wo njewjestu za syna zamóžiteho bura Tobiša Michałka za susednje wsy; dźens dyrbi so jeje slubjenje wotmeć. Maruška pak je hižo po słubje; tajnje je so słubiła z nadobnym Jankom, kiž bě njedawno so z cuzby wróćił a we wsy do służby stupił. Wobaj wobkrućištaj sej znowa swěru a Jank swojej Marušcy při tym zjewi, zo je we młódšich lětach nan jeho po smjerći lubeje maćerje a z wolu noweje mandželskeje (macochi) z domu wućerił. W cuzbu bě swój khlěb hač dotal pytał — Marušcyna lubosć je nětk jeho jenički statok.

Runje přikhadźa překlepany šibały Kecal, wjesny braška, ze staršimaj Maruški a wučini z nimaj ženitwu Marušcynu z Michałkec Wjacławkom, wo kotrymž wě wukhwalować, zo

„njeje wulki ani mały, njeje tučny ani słaby,
njeje khromy ani hłuchi, njeje dźiwi ani hłupy,
přečinjo jeński ani skupy."

To so přidruži Maruška. Jako jej Kecal woznamjeni, zo je přišoł we mjenje rólnika Michałka na namołwjenje njewjesty, wona jemu rozestaja, zo je wutrobu hižo druhomu dała a zwjazk pisomnje z nim wobtwjerdźiła.

„Na słowo my ničo njedamy! My tón zwjazk ći roztorhamy!" wotmołwi jej kruće Kecal, a jeje nan tomu přihłosuje, dokelž je sam hižo Michałkej před swědkami słubił, zo swoju Mařenku jeho synej da. Jako Kecal wopismo tutoh' słubowanja wučehuje a jej čornje na bělym wočinjeny zwjazk pokaže, wudyri jemu Maruška tutu papjeru z rukow a wotoňdże ze słowami:

„Jenož ja tam pódla podpisana nejsm
a po tajkim to ničo njeplaći!"

Wjesenjopo přikhadźeju, hercy zapiskaju, r ło žina so w kole wjerći. Krušinec nan wotenđże co korčmy, zo by so tam z Michałkom zejsoł a rozrěčował; Kecal pak khwata preč, so by Janka pytał.

Druhe jednanje hraje nutška w korčmje. Čeladni, młodźencejo so za błidom zabawja, žiwje spěwajo; wukhwaluja też piwo jako woprawdźitu njebjeski dar. Jank pak, mjez nimi sedźo, sej lubosć nnjwyše wuži, na swoju Marušku myslo. Přitomny braška Kecal pak to płačić noohce dać, a múži, zo su „drobne pjenjezy" najwjetše zbožo. W tym holcy zastupja a wobdźěla so při nastawaczych rejach. Po jich wotkhadźe zastupi trochu bojazniwje do jstwy khłupkojty Wjacławk (Vašek) a powjeda jakožiwje wo swojej přichodnej ženitwje z Marušku, kotruż pak hišće ani widźał njeje. Ta so nětko runje bliži a jeho nastróži. Wona jemu baje wo jeho njewjesće, kak je wo njej słyšała, zo chce jeho přeseahać a dréć, dyrbi-li sej jeho za muža wzać. Powjeda jemu, zo holčcu znaje, kotraż by jeho rady wzała, hdy by so wón wot Maruški wotwobročił. Jeje lose so też poradźi: wona jeho myli a wón jej kruće přisahu, zo na wóčnje tamnu Maruška nochce. Jako pak chce Wjaclawk nětko swoju nowu njewjestu wobjimać, ćeknje jemu ta z wusmuwanym; wón bóži khěrže za njej. Mjez tym je Kecal Janka namakał a narěči jeho, zo by tola wotstupił wot Maruški, ma za njeho lópšu njewjestu. Radźi jemu należnje k njej, dokelž

„Ta ma dukaty a wot nana dostanje rjane šaty.
Dwě krowje ma a pěkne čelatko,
hus', kačkow dosć a rjane swinjatko.
Kus pola ma a nowu polcu.
Tajku njenamkaš hnydom holcu!"

Słubi Jankoj, zo jemu wyše teho za wotstupjenje Maruški hišće zapłaći wěsty pjenjez; po dróžšim čahanju wučinja, zo dostanjo 300 złotych.

Lesny Jank wumysli sej při tajkim ręčenju a čahanju plan, kak by braškey poliwku póknje nasolił. Zwoli po zdaću do wotstupjenja swojeje słubjeneje, ale pod dwěmaj wumjenjenjomaj: 1. Mafunku njesmě nichó druhi dóstać, dyžli Tobiasa Michałka syn a 2. njesmě Michałkec nan wot nana Maruški sej wróćopałcanje pjenjez žadać, hdyž je so Jankowa přejedwša njewjesta z Michałkowym synom słubiła; z tym je dołh wurunany. Kecal je z tym spokojom a wotenđże, zo by přiwjedł Krušinu a swědki k napisanju ženitwoweho zwjazka z Jankom. Po wsy so hnydom rozsěri powěść wo telej njewuslyšanej podawiznje a z Kecalom a z Krušinu so wjesnjenjo do korčmy wróća. Jako nětko Jank zjawnje swoju njewjestu wotstupuje

mógł twierdzić. To je runje wulka kzpchota Sserbstich Nowin, ja wone dawaju kóždemu zkowo a mšino a nicht o zjednosći ja slo wjacej, hdyž kóžde zlowo neje tak hlade, kaj by mohlo być. Jednory dur pjche hinak hač studowany cłowjek, twarocki hlada a cjuje hinak k-ej hospodar. Ale po wérnosći ma być kóžde zlowo, schon po pjche, pschecziwo drubemu a po bratrowskej luboscži: Schtóžkuli wy tkaesc, to bychu wam ludzo cżinili, to cżinicze jim wy.

K wuknuc dyplomaj bych rad nécchto prajił. Najriedy k namjetej zjednoczenja serbskich hospodarskich towarstwow. To je jara musna wez. Zadno tajkeho zjednoczenja dyrbi być serbšti revisionsti zwjask, kij zakonsce wobstejnje wobsebje. Taki zwjask dyrbi po zakonju wop'chowjecz j najmjenscho 7 pschisamnjenych towarstwow a dokelż ma so wu pschestrjel na dwaj zwjaskowaj stataj (Bundesstaaten), mjenuje Sakska a Prusku, by dyrbjał pschipokazacz rejchskanzlera mecz. To bychmy wésce dostali. Ale ludzo k temu: k zjednoczku j najmjenscha dwoj knihowdomnaj, kotrejż dyrbjałej statne pruhowanje za revisorinu cżinicz. Sa riadowanje khromadneho zjednanja je porucz temu lolscha wez. My, luby knjeze, kotryż sebe wżeli wo tym pjhzali, dżelacze dale, pytajcze telko druzkowon, ze revisionski zwjask so może załoncz (znamo z njemom Revisionsti abo pruhowanski zwjask serbskich druzstwow — Revisionsverband wendischer Genossenschaften), pytajcze trebnych a thmanych serbskich zakonikow do tuteho dżela.

Mokre zlowa hischcze k politiskemu wustupowanju. Bjes dwela je to cżeżki problem naschego narodneho zjwjenja, cżim wjacy wobdahiwocze dyrbi so pschi tym nakazicz. Hdyž „Luzijka ludowa strona" wopraudze hischcze wobstejt — hdyž ju ja njewérju — dla njeje wustupi a Sserbow wola pod swoju thorhoj. Ale njeelcżej a potom zwarjecz, hdyž nécchto druhi trebne zlowa praji, to so mi njelubi. Cżehodla njedyrbjał knjes J. Lorenz thmany być, wo Luż. lud. stronje pitacz? Dokelż tehdy njeje we Luzicy być? Potom njedy nichtó mógł stawiznu pitacz, dokelż nichtón njemóże pschi wschitkich wżazh pódla być. Schtóż je tehdy dżelo Luż. lud. strony wobsedżował, tón dyrbi tola pratacz, to su wschelake cżeżke zmylki so cżinicze a to tola hischcze nahladna liczba hłosow je so k njej pósnała. Zmylki pak so stanu, to zhonmy j nich wuczbu wsali. Pschewinmy wschitku rozkorn, spéchujmy tkoże a tkoże naschemu ludu. Sch.

Wusudżenja.

§ Krajny żud. Pschihażany żud bé so 16. nov. l. l. je hamej nałeżnoscżu hižo żadżał, mjenujan s nahlym wumrjecżom Cilétneje Doty Mehnertez w Hertwigswaldze pola Sebnicz. Tehdom żudżenje pschecżiwo jeje nanej, Pawolej Mehnertej, na kotrejż tukachu, so je źiwoje dżecżo morił, wottorzicżkuu. Pschetoż macż dżeżcża, jeho żona, żesła so żudej cżuje tak winowata. Pawol Mehnert bé 16. nov. k lékarjej dr. Eberlej w Sebnicz pschishoł, powjedżo, jo so jeho hotżka sadużnej cżuła. Won so hnydom do Hertwigswalde na motorowym kole poda, ale mała Tora bé hižo morwa. W schiji tejsche gumi. Dokelż bechu hižo ti Mehnertez dżeżi tak nahle smerće, na njeho tukachu, jo je tej tehole dżeżcża śmjercż s wotpohladom sawinowat. Jene dżecżo jemrje tri dny po narodżenju, druhe pol lěta a tśecże podra lěta stare. Wschitke schtyri nahle smerće dżeżi bechu priedy cżile a cżerstwe byle. W żudżenju so Mehnert a Mehnertowa żednu druheho winowatschaj, so staj na śmjercż dżeżcża wina. Sżud njemóżeche żjednacz, schtó z njeju je wopraudże winowaty a tehodla wobeju winowna.

§ Lawnišći żud w Sebnicy bé 30 lětneho dżelacża Hermana Richarda Pżtačka z Bertelsdorfa, 6 lětej a jenemu mżejacż hłosowanje zasudżił. Won bé w Nowym Mżesce so do jenoje fabriki dobry nož a ſ njej emajłowane żudobja krabnył. Won so pschecżiwo wusudżej hórschesche, ale żud jeho powołanje zacżiżnił. Dokelż pak je stary njebożcżink a ma wschelake pschestupjenja wotbedżecż, żud thłostanje zhromadnje na 2 lécże a 3 mżaży postaji.

§ 1. sept. zandżeneho lěta mużskho bo Budyschkeho zosiwa pschihżedżecża, kij bé krabnył. Tu so won za zamkarja Franza Domalu ſ Radonta w Pólšći wudawasche. W nim pak bórsh dżelacżerka Hana Wrobla, kij je so 5 nov. 1894 we Wulkich Schżarach narodżił, zwónacha. Won pak pschi tym wosta, so je Domalu, hdyż je won nan, gmejnski pschedsjedżesicżek we Wulkich Schżarach a wyschschi strażnischtr w Schorżelitim jasnje jeho za Wróblez Jana zpóznali. Sżud jeho dla wopacżneho wudawanja k 3 mżażam zosiwa zasudżi.

§ Koni w lécże so pola Lubiża ſ pastwow wjele żotu pokrabny. S Sniżeneje pastwu w Sohlandże krabnychu cżelo, kubierjej Schönfelderej w Dolhoczżach wowzu, kubierjej Hotzkej tam cżelo, kubierjej Grośe w Hertwigsdorfje cżelo a je statneho żubla w Hornych Biżkowicach pak deinu krowu. W Bjarnoczżach bechu so paduschi do Riemerez pinzu bobyli a tam palenżan a wina krabnyli. Jako padachowu wuhlédżi polizija 26 lětneho rżeżnika Khorlu Alfr. Wittwerja ſ Kamjenicy, 29 lětneho kowarja Oswalda Wyslija Pżalza, a 21 lětneho dżélacżerja Richarda Rankla ſ Großhennersdorfa. Wschitcy bo krabnjenja wuznachu. Mjażo wowzu a cżelatow bé 26 lětny rżeżnik Max Gärtner ſe Zitawy na hórjenżarjowo bale pschedawał. Dawnischi fuid w Bjarnoczżach sażudżi Pżalza k 3½, Wittwerja a Rankla k żóżdemu bo 2½ a Gärtnera k pół lětej jasnwa. Wschitcy bo pschecżiwo wusudżej hórschacho. Woni dozpicżachu, so bo kóżdeho thłostanje na podżra léta sużi. Gärtner bo muwinowa, dokelż njeje mohł njedżeżcż, so je mjażo ſ krabnjenscho ſtotu.

Přilopšk.

* W żujerczi żjednoczenja. W Geithainje, méstaczku w Lipżczanskim wokrjesku, starschewju mandżelskeju w jeje hydżenju worwoju namalachu. Wobeju bé nimale nadobo Boża ruczka sajała.

* Zadżamy podawk. W méstaczku Wiesen pschi rżéczu Aller we Westfalskej je żona tepiżca Rohrmanna hrożnu njeschkt wobeschła. Wona swobodżicha swojeho 1 lětneho synka, swojej 3- a 11 lětnej bjowocżżicżay a potom sama so. Hdyż jejny muż domoj pschindże, jenoż cżéła nadobdże.

* Muži ko — swérjito. Pola Stuttgarta, hłowneho mésta Würtembergskeje, su we wży Kemnat 86 lětneho starza Jakuba Zellerja, żajeli. We swojim żiwjenju bé so 5 rażow wożenił. Psched schtwórcżkom so je starschej wudowu wożeni. Najżerje bé młodeje mandżelskeje bórzy hyty. Won jej do picża śwelowu kżżalinu (Salzsäure) kiny. Dokelż pieże dżiwnje żesłodżowasche, żónska je na polizżiu donżeżu. Tam jeh żpóznachu. Jeho schtwórta żona bé tej psched létami na dżiwnje żiwocżeżelenie żemrela. Nétko na njeho tukaju, so je tej swojim prénim żonam ſ jédom żaudał.

* Symnje. Knjes Mudra pschindże je swojim pżihcżom do wobeżnego hoscżenza. Hdyż pschindżeja pinczink a praji jemu żo'umiłnje: „Wodajeże, knjeże, tu njeżmé so żadyn pożk żobuwracz." — „To mi na mużle njepschindże", napschecżiwi knjes Mudra, „łaż widżicże, mam żam swojeho pża."

* Żażiwo za żwonjenje. W méstaczku Anspach blizko Rhyna wudyrichu w oktobru njemérh. Pschi tym bżżachu bżżeji na wżżu a żwonjachu. Cżinjachu to po poruczenjoſi swojich starschich. Statne rżeżnistwo wuhlada w tym pohon ſ łożżkej a buchu pschez khłostanżku khomora ſ żażiwje na 4—8 méżażow żahudżeni a to dla żożżka a łażenja krajneho méra.

* Semjerżenje. Se Santiago hłowneho mésta Chile, pschihże powjeść, to żu tam pondżelu aparatu. Kij semjerżenje wojnamjenjeja, semjerżenje żapiżali. Te wobżicża w żdalenoſci na 500 kilometrow. Kraj Chile leżi na wjecżornym brjohu połonschżeje Ameriki.

* Ssarny w hoscżenzu. Najbóże pod łétuschej tymu dżiwina cżerwi. Najżadławischo za nju je pschebywanje w horatych krajinach. Wu tychle krajinach żo żtajnje wojazi żnéha nauhże a dżeże żeżo wostanje, hacż w nijinach. Dżiwina żo tehodla do blisżoſcże cżłowjeżtich wobydlenjow pobowa, łaż by chżyła żebi wot cżłowjeża pomoż wunpraschnjeż. W Tirolżej blitko hory Ardżeż je 31 hormow do jenoho hoscżenza pschiſchli. Tam bożtawaja żynno a druhu pizu. Pob krymom létnych kónjow, hdyż żo w łécże hoscżom pożżużże, wżohe łżoczatka pschebywaja.

* Sżżebrżtenje ryb. W jezjorze Traunżee w Salzkammergut ża tyżaży rybow żeżwiatchu. Pschepytanje wobydlowacżi, żo je w bliżżoſcżi żtejiża żodowa żabrika amoniakowu wodu do jezora puschczżila. S tym żo ryby żajedżożżichu.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Wobliczenje żakonżtscho podwuznitkeho zjenżeża.
2. Nażtupa płacżiżtuiy za wobżkab ſ automobilemi.
3. Sżerżżaj ſ pschipuschczenjom żtejiżaj we Cżornym Khżelnzu pola łubleńi Bjerżżynej cżo. 49. Pschipuschczenje płacżi 20 żtotych hriwnow. Pschipuschczuje żo bo-połdnja wot 8—9 a popołdnju wot 4—5 hodż. wot 1. 2. hacż bo 30. 4., a bopołdnja wot 7—8 a popołdnju wot 7—8 hodż. wot 1. meje hacż bo 30. junija.
4. Nożżbudżiży (Schiedsmänner) ża żobuwżtrżowanje pschi żchażowanju borżżanoho żtotu dostanu na hodżinu 1 żtotu hriwnu. Na dżeń żarunanje 4,50 żtotych hriwnow pschekrocżiż njeżmé.
5. Dawk ża żwat wobydlenżon (Wohnungsbauabgabe) żo wżaży njebżera. Żehodla żej wokrżeżi tónle dawk wot 1. oktobra 1923 żem żpuschczi.
6. Pożhrowa je mjes żtokom jana Renata we Kalawskim wokrżeżu wudyrila.

Našim dźěćom.

Luby wujo Łomašanski!

Kak da możeš tajke lohko hudżančko do Serbskeje Nowiny stajić. Ja sym čitała a hnydom wjedżach, kak so ta wěc ma. Najprjedy přewjezeš kozu potom jědżech po wjelka na to wzmi kozu zaso sobu na tamnu stronu a wostaj tam, přewjezeš syno, a naposledk jědź po kozu. — Nětk możeš dale stupać, pozdźiša budu tebi nošto z hudanju dać.

Margareta Dudžic rodź. 2. 12. 1912.

Wujo Łomašanski!

Ja bych wam radźił, zo tón łodźnik najprjedy tu kozu, potom te syno, nětk tu kozu rčšo wzł, a tehdy wjelka přewjez, a potom tu kozu. — Nětk pak sym wćipny što druzy ktemu mjenja.

Napisał 27. 1. 1924. Franc Röttig z Łazka.
rodź. 28. 5. 1912.

Najprjedy čiń swoju přisłušnosć a potom so zwjesel!

Zandżenu njedżelu mi maś kazaše, zo dyrbju na dźěćacu Božu służbu hić. Mi so tak prawje njechaše, dokelž běše tajki rjany łód a běch so cyły tydżeń na njón wjeselił, ale ja tola dźěch. Maćeri maš posłuchać, a knjez farař też rady před prózdnymi ławkami njesteji. A wono wšak je so mi lubiło. Hdyž bě skónčena, khwatach zaso domoj. Potom so ruče přewoblekach a běžach khwatajo na łód. Tam so rjenje smykachmy a wjeselachmy, hač běše skoro čma. Potom běžachmy dom. Ja běch jara sprócna a tak twjerdże spach, zo mje maś póńdźelu rano njemóžeše dowołać. Běch tak pozdże stanyła, zo skoro šulu skomdźich. Ležma běch dojatwy došła, přińdże teš knjez wučeř. Emma Błažio z Wbohowa,
rodź. 25. 9. 1910.

Černikec Ernatej w Slepom!

Twój list a nastawk smy dostali. Nastawk wobdźěłamy. A wo Twojej należnosći ze studowanjom Či napisamy, što a kak. Ale mój kusk wšěčnosće. Tebi a nanej a maćeri wjele dobreho! Wuj.

Našim starším čiturjam a čitaćkam słowčko!

Dźěći pišu łužanski, hdyž w šuli wuknu. — Potajkim:

1.	ž (žofor)	c	(cokor)
2.	č (čas)	č	(čas)
3.	ć (ćeta)	ć	(ćeta)
4.	š (šun)	s	(syn)
5.	šć (šćowa) . . .	š	(šowo)
6.	ſ (ſenja) . . .	z	(zonja).

Přirunaj nu přikład:

Abo	ćeść	nóś	syć	šawo	rucy	a	nozy
Abo	ćejśej	nóź	syć	šawo	ruzy	a	nóiy

Łužanske pismo je krótše, jasniše, strowše, tuńše, lóžše hač »němske«. To wučerjo derje wědża a też — překupcy.

Kedžbuj̆e při kóždem nastawku na starobu dźěśa! Spóznaješe wšelake wobdarjenja našeho dorosta na wsach. M. Nawka.

Swórcec Marja w M. je tejž prawje wuzhudała. Čakamy na dalše přispěwki. Člowječe žiwjenje skića přileżnoscżow dość, směšnych wjesołych a zrudnych zo je hódno, zeł druhim nešto wozjewić. Wjele dobreho! Red.

„Nikomu pak druhemu
dyżli šesćehódnemu
synej Tobiaša Michałka"

a hdyž buchu jemu za to přilubjene 300 złotych, so wšitcy přitomni wjesnjenjo rozhorja a přiwołaju jemu: „Hańba, haańba! Předa swoju njewjestu!"

Třeće jednanje wjedże nas zaso na nawjes. Keklerjo (komediantojo) su do wsy přijěli a wuwołaŕ ludźom wozjewja, zo budże popołdnju wulkotne předstajenje. Jich principał (wjedźeŕ a knjez) chce k reklamje na pokazku hnydom sylnjejški kus (Kraftleistung) wuwjesć, a Esmeralda dyrbi nešto rejwać. Srjedź wćipnymi přihladowarjami je też Wjaceławk, kotremuž so rejwańka Esmeralda wubjernje spodoba. Po jcho zdaću by ta za njeho najrjeńša žónka była. To jeho nawabi, zo by popołdnju na předstajenje přišeł. Ale předstajenju hrozy njehoda. Franta, kotryż ma předstajić mjedźwjedża, je w korčmje karančkej předobry był a leži tam cyle pjany pod blidom — tón dże njebudże móc popołdnju we mjedźwjedźowej koži rejwać! A mjedźwjedź ma tola runje paradne čisło cyłeje koklije być! Zwotkal wzać tak ruče zastupnika, zo by nichtó njepytnył, kak so wěc z tym mjedźwjedźom po prawym ma.

W toj starości wuhlada principał Wjaceławka, kiž so z Esmeraldu rozrěčuje, a wobaj jeho narěča, zo by z nimaj tola kekliju hrał:

„Lubozno zwěrjatko wudźělamy z was;
wokolo krka damy pozločeny pas!
Spodźiwna maščička (Larva) skryje wočički
a do stupničkow mjekkich damy nožički!"

Wjaceławk da sej přiročć a keklerjo wotenđża. Na to přibliža so jeho starši z Kocalom, zo bychu so zešli z Krušinu a jeho žonu dla zkručenja žeńtwowého plana. A tu žada Kecal wot Wjaceławka, zo by žentwowy kontrakt (zwjazk) podpisał, kiž jemu Mařušku přilubi. Ale tón ma derjo w myslach, štož bě jemu ta rozestajila a z bojoseu nochce podpisać a też z lubosću k Esmeraldźe, a hdyž jemu wobstajnje přiročża, čelenje jim prec ko keklerjam.

Po khwilcy přińdże Maruška, kotraž je hižo zhoniła, zo je ju Jank za 300 złotych předał. Jako so nětko wuswětli, zo je też Maruška z Wjaceławkom žort měła, žada Kecal wot njej podpisanje zwjazka. Maruška komdźi so z tym a w toj scenje, sobu najkrasnišej w cyłej operje, zaklinči wubjernje rjany sextett:

„Rozmysł to sej, Maruška, rozmysł sej,
derje na zbože sej pomysli.
Maš sčěžku před sobu wabiwu
njedaj so zawjesć přez swoju hłóžku,
rozmysł sej, Maruška!

Wšitcy wotenđża a přewostaja Marušku samoćinje. Po khwilcy přiběhnje Jank a choc Marušcy swoje zadźerženje wuswětliš, ale ta jeho nochce ani widźeć a přida, zo Kecal zawoła starších a swódkow a zwoli do podpisanja kontrakta žońtwy.

Krušinec a Michałkec starši so k tutemu ważnemu skutkej skhadźuja, k tomu też zastupjerjo wjesnjanow. Maruška chce so na Janku wjećić a rozsudźi so zjawnje, zo sej wozmje Michałkec syna. Wšitcy tomu radosćiwje přihłosuja a wjesela so na rjany kwas. Tu stupi Jank do přédka. Zo spodźiwanjom Michałkec nan spóznaje w tutym młodźencu swojeho staršeho syna, kotryż bu wot njeho zródneho domu wustorčeny a bě hač před krótkim po swéće khodźił.

Jankowa lesć so wuswětli, a Mařenka zapřimnje też bórzy jeho mudre zadźerženje. Hdyž k tomu wšemu so hišće směšny Wjaceławk we mjedźwjedźowej koži pokaže, žada Krušina wot Michałka, zo by so z Jankom zaso wujednał. Maruška a Jank staj jako slubjenaj připóznataj, nan jeju slub žohnuje, a Kecal móže z dołhim nosom swój mudry skutk wobdźiwać. Cyła opera skónči z radostnym khorom:

„Rjana wěc je dokonjena,
wšitka starosć wotstronjena!
Budźtaj zbožownaj wšón čas,
wjesely budź waju kwas!"

Kedźbu! Kedźbu!

Zarjeńkee předawańja w Khróśćeach

poruča

łunje palency: kognak (winowy) **3** hr., žitny litr **2** hr., Jamaika-rum 70% **8** hr.

nimo teho

nudle, rajs, sóčki (Linsen) po najtuńšich płaćiznach

k zelenemu štwórtkej: **wulki skład tkaninow.**

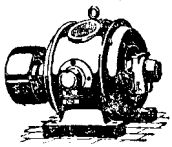

Elektriske motory

Siemens-Schuckert

předawam ze składa po fabrikskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych maśinow

w **Kamjeńcu** Arndtstr. 23.

N.B. Elektricelstwe dźěłarnje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotwobjerarjo pruda maja kupowaś, hdźež chcedźa.

Jězdne kola „Express" wězte před nadchilnymi, wodźidło so wotwerśe bodźi. **Śijace a žimne maśiny,** wuwjedźenja 1. rjadownje. **Ručne rěblowe wozyčki,** wosebje sylne wěch wulkosćow. **Wuporjedźenje** wěšeje družiny na motorskich kolach, jězdnych kolach, śijacych maśinach, ratarsk. maśinach, kaš benczinow. motorach, centrifugach, juchowych plumpach atd. Zaniklujemy a emaillujemy hnydom wěcy wustojnje a tunjo. **Samsna kowarnja** (Schweisserei).

Taubner a syn w Rakecach.

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobraz měcź,

dha dźicje do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

měsćeć **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na serbskej hasy 13

Kěžbu niedźelu wot 3/4 11—3 hod. wotmerkujcie.

Polbalmjany płat, dobry płat, łožowe pocjehowanja, měchowy drell, twjelki atd.

pschedawataj a wunměnjatej na len

Rudolph a Schmidt w Kamjenzu, Arndtstraße 34

Kupujemoj konje k rěsu

po najwyšischich dnjowych płaćiznach.

Pschi snjesbożenjach šmój hnydom i transportnim wozam k ruci

Kindermann & Noack w Budyschinje

na jerjowej hasy 12. Telefon 841.

Kašće

jednoro a lěpše, za najnišu dnjowu płaćiznu ma stajnje na składze

Jozef Leska, blidarnja w Kukowje.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Předźenak

Protyka za Serbow 1924

Jenož pok sta exemplarow su hišćeće na składze w **Ssmolerjej kniharni** w Budyschinje.

Poručam najlěpše składźace **symjenja za polo, hajnstwo a zahrodu, dźećel, runklicu.**

Picowadła

picowański kalk, lanu mučku, lany wosušk.

Korjenina

za pjekarstwo a rěznistwo: pópješ, cymt, zafran, hejdušku, winowe kisało.

Arno Kauchfuß

w Budyšinje na žitnych wikach 9

Vogtlandske gardiny

štorn, zanli, bitrale, folicke, pryndźowe futrje, łožowe pocjehnjenja a łožowe płachty, twjelki, tejerje, šichtowuchi, klibowe a łožowe pschikrywy, wołmu, šonjaze, muslaze a bjezdźaze ipónje tholowy, wošłowe šuflo a linoleum porucja wobjedne płaćizny hódno

K. Erler w Budyschinje

na žitnych wikach 11 snadnjerja „Słowjeńe Swěrbiny". Nječi šerdźi.

Elektriske motory

kóždeje družiny a wulkosće podawa **Gustav Wenke** w **Zhorjelcu,** Konsulstr. 36 Telefon 2368.

K masěrowanju

poručam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojefka

Hańža Cyžowa

w Kortnicy p. Hrodźišću.

Kupuju stajnje konje k rěsu

po najwyšischich dnjowych płaćiznach

konjazu rěsnik Khorla Strietzel

we **Wurizach.** Telefon 1343.

— Pschi snjesbożenjach šmuj hnydom na městnje. —

Po milijonach rozpředate.

Přez 1100 přenich mytowanjow!

Tuńša hač druhe smjetanuzběraki, hdyž spodźiwnje dołhu dźeržliwosć a lěpše zběranje smjetany wobhladamy.

Jednory twar. Lohke čišćenje.

Alfa-Laval-Separator G. m. b. H.

Berlin N. W. 40. Döberitzerstr. **34.**

Zastupjer: **Ruppert** w Budyšinje před šulerskimi wrotami 5a

Žony

Poručam šwój wulki štok pschepaskow, měšacznych a pschedpadowych powjasow, podpołožow.

Sleju rad i radźe.

Wagnerowa w Budyschinje

psched schulerskimi wrotami c.s. 9.

Čišću kołczowu mučku

pschipósłanu najwušši pschikupny hnuł, wotedawam w łóžbi dźěłbie a prošku wo skołenji. Rěši je najlěpschi fudowanišći ćah.

W. C. Schmidt w Minschonju p. Bubrjez

parna olejowa tolciarnja.

J. P. Mencel

serbski fasnikar

wurjadnje dobra wuporjedźenja w **Dobrošecach.**

Stajnohódne intowanje!

Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na prěnje hypotheki w měsće a na wsach při dobrym zadanjenju kóždy čas bjez podłanskich widawkow pyta

E. Rauc na Hośle hasy 32.

Brónjowy dom

100 hr.

Tuta nowa **„Halm"-tšělba** kal. 16, bjez kura tšělaca, Krupnske worcłowe rołki z Chokowym wjerśenjom. Jenotětne rukowanje. Worješinowe toporo z pistolijowym přimadłom a ficom. Rukowanje za najlěpše tšělenje. Płaći jenož 100 hr. Podawam hnydom, do wšěch kóńcin sweta.

Wuporjedźenja wšeje družiny derje wuwjeduju.

Jan Specht w Budyšinje na Moltkowej drózy 3. Dalokorčzak 628.

Kołtwellerskim a Olgerskim patronam, jene sto 16 hr.

Kołtwellerske patrony, samany wuměrk, „Helios ranchless", runja přešćim

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialky w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: **Agentury na wšelakich městnach Łužicy**

Telefon čo. 154, 155 a 156 **Worcłowe khamory a worcłowe kašćički** Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8** % a **10** %. Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóžda čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihtišćerja, zap. družstwo z wob. ruk., :: w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 587. ::

Za nawótki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajnce nawóški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje.

Cisło 29 | **Budyšin, pónjdźelu 4. februara 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pónjdźelu, 4. maleho róžka.
Handrija Korsinskeho, biskopa.

† 1854 Arnošt Bohuwěr Jakub, farar při cyrkwi Swjatcho Michała — jedyn zo zbudźerjow Serbowstwa.
* 1819 w Budyšinje prěnjat serbska pěsnjetka Herta Wićazce, šwadlca.

Ja wot tebje, mój Božo, mam
Tón dar, zo rěčeć mózu;
Tuž daj, zo prawje wužiwam
Swój jazyk k swojom' zbožu.
Wón poklip a žohnuje,
Wón zrudźi a też tróstuje,
Wón wobzhoži a škodźi.

Česć twoju swěru pytać mam
A bratrow zbožo wšudźom, —
To daj mi wopomnić ty sam,
Hdyž dyrbju rěčeć k ludźom.
Če, Božo, stajuje khwalić chcu
A bliššim rěčeć k lěpšemu
A z jazykom jim słužić.

Arnošt Bohuwěr Jakub.

Towaršstwowski powěstnik.

Wutoru, 5. maleho róžka pop. wotměje so posedźenja předsydstwa a wubjerka serb. dohladowaršstwa w „Serb. Domje“ w Budyšinje:
1) Maćicy Serbskeje, wot 2 — 1/4 hodź.
2) Drustwa „Smolerjec knihařnja a knihiđišćerjnje“, wot 1/4 — 5 hodź.
3) Towaršstwa pomocy za studowacych Serb. wot 5 — 6 1/2 hodź.
Wšitke sobustawy chcyło z dypkom přińć. Wo to też tudy proša předsydźa.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje změje tón tydźeń srjedu wječor 1/2 9 hodź. měsačnu zhromadźiznu w towaršownu na garbarskej hasy. Na nju so wšo naše sobustawy, kaž też hosćo z tutym přeprošuja.
Předsydstwo.

Budyšska „Hjesada“ ma jutřo wutoru, wječor z dypkom 1/2 9 hodź. spěwnu hodź. w Serb. Domje.

Čěski kursus! Wšitcy Serbja, kotřiž česku rěč pola mje wuknu abo obcedźa so hišće při wuknjenju wobdźělećel, přeprošuja so na jutřišu wutoru wječor wot 7—9 hodź. krozwučowanskeje hodź. ak ważnemu rozrěčenju.
Prof. Jan Bryl.

Lipa Serbska ma přichodny pjatk spěwnu hodźinu, a to měšany khór 'w 7 a mužski 1/2 8 hodź. we Pančičanskim hosćencu. Też hudźbnicy nawjećornje strony so wobdźěla. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli. Tehorunja so posawne sobustawy na tutón dźeń należnje přeproša dla ważnych wšelkich wuradźowanjow nastupajo koncert a Smetanowy swjedźeń, 20. maleho róžka.
Předsydstwo.

Serbske towaršstwo „Łužica“ wozjewi swojim sobustawam, zo zabawny wječor njeje 17. maleho róžka, ale wěsteje přičiny dla hižom njedźelu, 10. maleho róžka wječor 1/2 8 hodź.
Předsydstwo.

Jednota „Sokol“ w Halbcach ma jutře wutoru, we 8 hodź. zwučowanja. Njech wšitcy přińdu, mamy nowy přeńk!
Načolnik.

Serb. tow. „Skěra“ w Porśicach. Spěwny wotrjad ma přichodny štwórtk, 7. febr., wječor 1/2 8 hodź. spěwnu hodź. pola Lindnarjec. Wšitko spěw. a nowe sobustawy so z tutym wutrobnje přeprošuja.

Serbske towaršstwo w Lichanju ma njedźelu, 10. febr. pop. w 2 hodź. pola Rudolfec w Lichanju swoje měsačne posedźenje. Też hosćo su witani.
Předsydstwo.

Małešanske serb. tow. Dźiwadlohrajerjo maja srjedu, 6. febr. 1924 wječor 1/2 8 hodź. pola Lipšce pruhu.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach. Mužski khor ma srjedu, 6. maleho róžka spěwanje.

Serb. spěw. tow. „Sołobik“ w Sowrjecach ma jutře wutoru wječor 1/2 8 hodź. pola knjeza Freunda spěwnu hodźinu pod nawjedowanjom k. Krónyy. Wšitcy maju z dypkom a zwěstosću přińć a kusk wuhla sobu přinjesć.
Předsyda a dirigent.

Kolojězdne towaršstwo „Błysk“ w Hasławje ma přichodnu srjedu měsačnu zhromadźiznu a pruhu.

Jednota „Sokol“ w Komorowje ma wutoru wječor we 8 hodź. w šuli pisanje. Pjatk wječor zwučowanja.
Starosta.

Towaršstwo pomocy za studowacych Serbow. Na wutoru, 5. febr. 1/2 5 hodź. přeprošuju jenož z tutym česćenych sobustawow předsydstwa, wubjerka a też pomocneho wubjerka (k.k. far. Dobruckeho kapł. Nowaka-Khrósć. a wuč. Nawku) na ważne posedźenje w Serbskim Domje. Rozpominamy towaršstwowe położenje (knjez pokładnik předpołoži přehlad zamoženja a dokhodow) a wuradźujemy wo dalšim spomožnym skutkowanju.
Kral, předs.

Jednota „Sokol“ w Radworju ma přichodnu wutoru a štwórtk 1/4 8 hodź. zwučowanje. Štwórtk hłowny načolnik přińdźe.

Serb. tow. „Zerja“. Spěwne wotrjad změje přichodny pjatk, 8. maleho róžka t. l. wječor we 8 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću spěwanje. Spěwarjo a spěwarki, přińdźće wšitcy zwěstošu, też nowe spěwne sobustawy su wutrobnje witani, też přinjesće nješto tepidła sobu.
Dirigent.

Serb. ratarski dorost za Khrósćicy a wokolnu ma wutoru, 5. februara, wječor we 7 hodź. pola Zarjankec w Khrósćiach rozwučowanje w serbskim prawopisu.

Světowe podawki.

Sinowěw wo kommunistiskim manevrje w Sakskej.

Ludowy kommisar Sinowěw je na konferency ruskeje kommunistiskeje strony wo hibanju kommunistiskeje strony w Němskej a wobzješe w Sakskej rozprawił. Kommunistiska strona bě so w Němskej na khrišćel revolucionarneje zmy zhotowała, kaž je w Němskej hišće nje było wjedź. Małe měšćanstwo počo so kommunistiskej stronje pschećel (?). Ratarstwo (hałastake (?). Hrjwna do bjesdna padże. Měšćanstwo hłowu zhubi. Cżerwjene stotnje rozćeknu. Dźełowe rady so pohnjalnu. S skótka, běšche to typiti wobras dorewolucionarneje krizy.

W Sakskej bě wjetschina socialdemokratow a kommunistow pschećiwo měšćanskim na parlamentariskim podłoźku. Prawiza němskeje kommunistiskeje strony wjazy kóć spyta, so je socialdemokratiju dorokumieć a na sakskim ruću knjeźerstwo na parlamentariskim sakładu wutworić. **Wukonjazy komitej pak bě stajnje pschećiwo temu.** Hdyž pak wobstejnosće tak powaźachmy, so je kriza praschenje jeno nekotrych njedźel, praja schmy. Někto je moment pschischeł, so buchmy z wěstymi kommunistami do knjeźerstwa zastupili. Chzychmy hebi to Sakski měšno wobstarać, z pomocu mózachmy so dale rozwić a wojowanje wo nóź organisować. To bě, hdyž generala Müllera pomjenowachu.

Myslachmy hebi, zo němscy towaršschojo do knjeźerstwa zastupja, tuteho generala kedźbu njesmieja a dźełacerjow za ta mobilisuje, so bychu revolucionarnych dźełacerjow zgoje Němske jednoćili. Zastupjenje do sakskeho knjeźerstwa měchamy za manewer, to bychmy so zakydźili a so dale rozwili. Myslachmy hebi, zo jenož z tym wumóžnjenjom do knjeźerstwa zastupjachmy, to bě Zeignerowe knjeźerstwo swalniwe, wotrawdźe pschećiwo běše Bayerskej, pschećiwo zakschitej wojowarcy a to hinkom wobrónjeny zbyć z 50 000 hač 60 000 němskimi dźełacerjemi pschewješe. Runje tak w Turinskej. Zenje pak hebi tu wěz njejsmy jako parlamentariska kombinazija pschedstajili.

Sinowěw potom wo organisazji antizakschitiskeho dnja rěčeše a pschipowjedźenje centrale wupłohny, to kommunistowja za kóžde zaraźenje dźełacerja dźesać zakschitow zaraźa. Kóždy, kotryž stajnišnju němskeje kommunistiskeje strony znaje, wě, zo je to tym nowy staw zapeća. Sinowěw bo pschećiwo wjednikomaj na pravizy bolschewikow, Radcej a Trozjemu wobrozi, kotrajž psched demonstraziju wornowaschtaj, dokelž by poraženje pschinjesła. Po oktoberjej konferency hebi w Němskej myslachu, so bo pak k dobyću pak k fijnjerzi pójdźe. Nasche zjednanje a rozwicje w Sakskej ličy potom słyschmy, a sadowólowanje nacżinješ, schtoż we Sakskej běchu bo wězy zyle hinak rozwiće, hač bě so wocżakało.

To knjeźerstwo tři subustawy centrale zastupichu: Böttcher, Heckert a Brandler. Brandler jane ministerstwo njepschewza, ale jenož knjeźerstwowu kanzlju. Myslachmy hebi tuhy z wjetschom a měnjachmy, to njeje nicżo mudrischeho dyžli němskeje kommunistiskeje strony. Wona bě hłownu knjeźerstwowu kanzlju do ruki wzała. Brandler smjeje, měnjachmy, połizju a zyły apparat w ruzy. Tola tuny bo zakazuje zjednak. We mudrosći njebě žanoje rěcże, běšche zyle wschidna němska ponižnosć psched knjeźerstwowej kanzlju, hdyž su so zdaću potajnoje wschitcy potajnje sćow. A tam najwu namniscich dźełacerjow do centralneho komiteja pósłachu. W knjeźerstwje běchu wowi wschu hromadźe 11 dujow, po prawom jenož 9, pozdźišo dwaj dźesch wowi mjes knjeźerstwom a jastwom.

Powyschenje podružniskeho pjenjesa.

Němske knjeźerstwo je pjatk nacżisć ćeschcu dawkowemu nusowemu wukazu wotsłuchało. Wón dwanacże stronow wupjelnja. Wot 1. hapreje němski stat pschesłanje jenotliwym němskim krajam pschidawki dawacż, kotrež tu hacż dotal 75 a wjazy procentow twórjachu. (W februarje bo jenoż 50 a w měrzu jenoż hišće 25 procentow wupłaćichu.) Połna 1,8 złoteho miljona, kotryż němski stat krajam pschewostajeł, każe hišće 600 złotych miljonow trjebaju. Tole summa dyrbi so **z hospodarstwa potrawjenych knjemnosćow w swizu z wotmarjenjom nuzdenego hospodarstwa podružniskeho pjenjesa swjesć.** Podružniski pjenjes dyrbi so tak pschimérić, zo khežerjej z podružniskeho pjenjesa summa wostanje, kotraż dyrbi k sadawanju nałożenego kapitała a k farunanju wudawkow dosahacż. Postajene je, so tole summa z najwjetschcha hacż do 1. hapreje 1924 30 procentow měrowho podružniskeho pjenjesa twóriła.

Wukas potajsim krajam wěsu dawkownu zamołstatnosć da a němskostatny zakoń wo podružniskim pjenjesu rozbije.

Pschikrótschenje dowolenych zastojnikow.

Powjesći, zo je wotmyslene, zastojnikam wodwohnjenskich dowolenju pschikrótschić, je organisaziju zastojnikow pohnuło, wo trěbnych naprawach wuradźeć. Wobkmanko so je, hnydom krótsche pola němskeho kanzlera a pola němskeho ministra zmutkownych nałożnosćow cżinić, so by so pschikrótschenju dowolenych zadźiwało.

Schuzika krjda z njetrěbnych zitkowych bjstow khežerow a krałow.

Kož Barlinske němskonarodnjanske nowiny pischu, je kommunistiski měšćanski zapósłanc Goß, kotryž je z direktorom jeneho měšćanskeho gymnasija, w jenej khromadźizne Sdkli, zo je nuzy na kradże w swojej schuli z tym dźeły cżinił, so je zitkowe bjsty pruskich krałow a němskich khežerow, w schuli ko khowanych, rosbiel dał. Němskonarodnjanski hn so z tutej powjesću hłuboko rosbohrił. Zich zastupjerjo we Barlinskim měšćanskim parlamenze hn so magistrata woprascheli, hacż won dla wobschadźenja měšćanskeho wobhbjenstwa njeschafrozći.

Wuczerjo w schkitanskej jatbje.

Wojerći roskaćowaś za Durinskim je wjetschu liczbu wuczerjow, kotriž z dźela kommunistiscy, z dźela socialdemokratiscy prencje pschiskinchcu, do schkitanskeje jatby wzak, dokelž hu woni njecża na wotschnje skinkowali, kotrež je po jeho ménjenju statej njepschećelcże. Potom je tydźe wuczerjow z wjetschcha je schkitanskeje jatby puschcżił, jim pak **kózde dźeło w schuli zakazał.**

Tać naprawa so na to zakoluje, to wuczerjo kommunistiskeho myslenja — hacż hdy bychu w tu khwilu kommunistiscy njebżełali — njejsu hódni z wuczerjemi swjeć. Wojerći roskaćowaś je dale za nekotrymi wuczerjemi, kotriž, hdyž wójsko do Durinskeje pschicżeże, na swojim klinzbuhym mésnje njebżełu z kótscżim listom sćełdżeć dał a jich nakhwilnje je zastojnstwa wotžadźił. Mjes nimi hu też taizy wuczerjo, kotrymž bě jich pschedstajena schkitka wyschnosć dowolenju dała.

Khowne pschedhdyżiwo socialdemokratiskich wuczerjow je tole postupanje wojerćeskeje wyschnosće pschećiwo wuczerjam na wódomnitje wótka. Wón pschećiwo temu nawodnitischo protestuje. **Khowne pschedhdyżiwo němski ljeżu napomina, so by ljeż wot němskeho knjeżerstwa žadał, so by wono na prawy pschećiwo durinskim wuczerjam wróćiło.**

Khowne pschedhdyżiwo socialdemokratiskich wuczerjow widźi dale w zaczerjenju wobleschnjenskeho stawa niz jenoż ho'padarskich a politiskich strach, ale też moralne a kulturelne schkodowanje. Khowne pschedhdyżiwo ljeż tehodła žada, zo by ho wobleschnjenski staw wotstronił a so by huchu so z wustawni zarucżene zwobodnosće a prawa wuczerjow wróćile.

Wukhowazy pschipad.

Po poruczności bayerskeho pówaskeho hvjaska njedawno komunistija pad wjednitstwom Nurnbergiskeho kommunistiskeho radźićela Neika t generalnemu statnemu kommisarej z Kahrej pschihnjože, so by rozkładu, cżehodla so nětkle pirowe placżišny stuschicżej njehdża. Deputaziju t wyschkowu, schemu leutnantej Forstnerej jako wokwytnostnemu pokaz

chu, kotrejž na nju pośłuchakhe a ł krótka Reikowe rozłożenje wotpokaja. Reif śebi to łakaja pokazniu na swoje śreśiśeśko jako łastupjeria pitwatił ho wujasła. Sławowo na słowo wabaschе a bożko strach, so kommerzilli radźeśeł. Reif twarjenje Rzeczpo kommissariata neiwu wobi wopuśćeśeł. We teile muśy jenm mukkowaca wuśił pśiłubowaśe, so je won rytmiśkje kwanła śkeły w kraźnej wobory a ko wało tajił pśeśdźijaił. Doułtnych so śwedom pśiłemnośiśkom! Ewangelisti tentant Forstner. Za śmeśam ł ludźom kommissarom śpśeśerśeli. Wśdy. [illegible] śwjatowy wuwiśeśeni łojaśa Jadali, so w njenje generałrzeda komunizt za bewoli.

Daśeśeł so Mussolini ja prezydent śe śtaw.

Sdo domaj wwóśeśio je juźnosłowjan ji ministeriłi pśedsedda Pasić pśi dłi dłich nocach łaeł nan ministerśkem pśeh dłudze wobkośnej telegram pośłał, ł kotrejž so ła pśeśeśeśe a bożśone pśdźijeśe we Italiji dźaluje a pśeśesudźenje na rozaił, so je ha dźeło wobemaj krawomaj śpomnośe, dokonjało. Ministerski pśedsedda Mussolini so ł tele, anmenaw wodźałowa, w kotrumż so wo podpśihaniu italśko-juźnosłowjan ła dogenja praił. I je to traumanem wobdmk, kotrejž je wobaj łandej ł łeli śłużił a kotrejž wobimaj wśły nźe na rozwoje a pśeśeśeśne śpromadne dźeło pśihnjeśe.

Jendźelska bolśchewiku Ruśku pśihłośnawa.

Jendźelske kniežeśtwo je formalnje ruśke bolśchewiśke kniežeśtwo jako łakuśe pśihłośnało. Podobnje, jendźelśki łanbaśeł we Moskwie, je rutkemu kniežeśtwu nom pśeśeł, ł kotrejž jendźelśke kniežeśtwo pśihłośnowa wuśił bujaś bolśchewiśkich republikow ła pśeśeśiwarje kniežeśtwo wobe łaśłow śtarobu ruśkeho kniežtwa, kotrejž je ten autorizin pśihłośnawaje. Tola za wutworeńe normalnego wonnenje we dośpewnje pśih eśelich powdrje a pokazaj wojnowaj łich śtuźow bude mune dośtatne praktiśke śeźenje wo wśeławśkich nadeśnoścach. Wobeśeje ła na to pokazuje, so ho wźhe, ł. ju, i njemaja jako dokonjane wobkładacz, łaź bu'ho na jena śtrona pśeśiśeśnu na bonbu mźaeź, so pśeśeśiwo jejnym śpomnam gaśa, ja tołeśe, kotraj je na pośwośeńe jejnych inśtitucijow nadźeła. Wśdy wone wobśtejnośeźach so ruźe tuj jejnow komunizu, so by do Londona po mośnośći ła ła łapnjerja pośłała. Tuźon dyrbi pokazmóż wźeś ł pok jenm pśeśedowaj pośłowan a dośpewn jeźen a wo wśdy po śeśeśnoścach, kotrej njeśe wobłaaj krajowaj njeśe a njeśu łapnowaną.

Pśeśiśke pśeśerwie.

Jendźelske kniežeśtwo, dy „pśeśiśke proźeśowje łniałtej tud w rosrii nad dwe. „Gaz de Paris“ powe, je franzowśke kniežeśtwo wope ł jenm śwedźowe, dołeź'o'e pśeśeśenje jenoj wobhźaśeźe wo ny napinja.

Kamjeńćo wo śruts eanej politizy Ruśeje.

W poł śtawu 9. śidła świata bolśćewiśkich śtawźeśe ł wuźiłowanu k kamjeńcu, je ju i nowźiśkich tśeh ruźe Wu bjśtarowe, ze powśeśu Ruśeje a Pólśej praji, so Ruśka nźeło śtdeńa a wśdźej we Nia wotkamjeńe, bopieśni. Palom na proźeśowa pśiłuśo ruźe je łiłi pśeśeśe. Mjoś antibolśeśeiśi je pośliśke śtrony ha pśeźa rozpadźe. Teź trowźeńeni pśeśeśiwni y bolśćewiśkeho kniežeśtwa ha mźewanje, jeźa łubnośći pśeśpśimaś. Kśeźni praji, so śreje wźrne, ja je Trezjź śrećo śmjeli.

Ruśke kniežeśtwo je ho łaśi śwe łeło ruźe łeśaśiło. Dani je ha 65 ju wotnom dowźeńeźe pśeźiśke dowało, a w jadnaśi je ho 1.2 ha 20 ju wo nadźewało. Kuli a podawanje tśeźkeje je ha 2 ha wośtało. Za wośu ha pśeźe pomału pśeźiśnowe w ini śtaźiji a rozwiśeje śanjeźe, dwrbi ha śaje dźa raźionalizowaś. Pśiźenaśi dwrbja ha pomjeśćeśći a wuźwoś śta ha pśeźi śiłeś. Bdadśeśnjuwone śamowźe je ho pśihpomoło. Trzeba njeśe hospodaśtwu politiku pśeměniś.

Na wobeźeźowanje twśtrańśkeho wotpośłanca Śtrihpśka, ha pośłe kniežeśtwowa Pwtkaźijanow w Gaźiśkej a Bośnjowom wotbeźeźe. Kamjeńćo wotmaśi, ja ha pśeźe kniežeśtwo pśaźeńje narodnych wiśeśśkich śtarowśeź a ta ani śmaj w Pólśej, ale teź w Komunistiśkej, kotrejž kniežeśtwo [illegible] w Śtaźeźowje wo Bośnu śmeś pośćihowaśe. Jan kaśmi ekśtrem praji, so Venizelowa politika we Grekowe njeśe ekśtremnje a politika bolśćewiśkeho kniežeśtwa wobeźeźe. Take pomiła je dośpewśśka bila a bożnośći a wobeźeźe.

Edy by kamn tak bźła, łaź Komźeźon powdowa, by nźeśe ła ślowjeka śkoźe bźło, w Ruśki źiwy bwć. Dr. [illegible] [illegible] wobśtejnośći wźiśi ła Lenowa [illegible] [illegible] ruźe wobśtejnośće pośłuśe. [illegible] [illegible] [illegible]

...kuchta sakhował, je chcyło schtuczki pschidał. Wo to ...narach njetrjebamy, kak je so 14. schtuczka 61. khérwa pschidała: Bies njeje by naschi serbski khérlinch we ...ierzeju wo wjele khudschi nemschku byl. Tak kak we ...dowolnischej wutrohnoschi k nam rěcźi. Schtóž tole ...rjesnuje, temu dźyl Wóh wjeźi wotwerić, hewak placźi ...kosz. 2, 18.

Kak jeźi pak něšt dale ? naschimi khérluschemi? Dyrbja te rysyserbli vas dostać? Haj, khdyželi je nach lud powschitkownje jako taste zadacź! Tak dolho pak réka khlacź, khdyž na swojim mésnjel Pschedowschem je nusno, tuž we bonse strachowacź, ľ dobrym pschikadom dyrjeć, smój wjeto wschudnóm we serbskim smjasle wukonjeć, khdyž je k temu khudnosć sticki. Dźiwajmy pak je rasmjenjonom a wotrazhnoschu, so Boha dowérliwschi, so jeho wolt podawschi. Tak smémy wocźakacź, so nałožene prósa la 10 lét wotczakanebo vloda pschinjeśe a žerdźi lud sebi rownoherbite schdawatkże žada. Haj lud dyrbi je pczabarć, nis nawopak. To by khtko finano wopsacźne dopredkasdwo. Schkoda, kit mohla z toho nastacź, njemohla jo tak lohko farmacź. Hacź do toho czasa mohł finano wjesthi pschidawk ryhyserbskeho wuhnama dobru służbu cźinicź. Tele khérlinske dnchdeli we ...mej wdeje stejacy mnjoho wubracź. Tźi ho najkhdyž wuhleda, hacź khérlusch na wérjacu duschu słuthnje. Sźu pak hešt naschi duchownni toho wédomni, la su wschitko cźinili, schtóż we jich mogach bé, so by nasch lud swoje narodne wédomnje zachował a ho potom ľ polnym dorostnjenjom sa tajku duchownu wéz sajimował? Hewak by finano nutno było, so je k dorstnjenju nowych ľudowych słownika rjesła. Spéwarske we naschej khdžnej cźitej serbskej rěcźi by bul wopraudzje Wóji dać. Wóh luby Knjeź daj, so bychmy toho hódni byli, jeźi pak nic, dha Matej 5, 9.

Kelk we Cjornowje.

Pschilp. red.: Dowérimy ho Bohu. Wóh swjerscheł wodsi tel cźlowjeske mysle. S pahrnuwanjom służatego ducha pschilnuthi naschi duchownni k nadobnemu stutkej, nasche lube spéwarske herbstemi ludej w cźitej, yjanej a dostojnej serbskej rěcźi padacź. To je ...utke znamnje sa tracźe Serbowstwa. My Serbźo, so tu hišcźe smy, dha ...Bóh. Tak ...ianju nam wraji, so Serbźowo ...ianym wjeźi Bohom. ...

...mi, so budźe Serbio njemyslene swoji maczerinu rěcź we domach a schulach hajicź a ...

Méżacźk.

Wobšaph méżacźka je nimale schtyri krócź wjesthi, hacź wobšaph naschcje semje. Khdyž my ľ wobpnjezowanju semje 100 dnjowu ľ jebamy, khdyżmy pod runymi wobstejnoscźemi w 25 dnjach do kola wokolo méżacźa pschijźechi.

Méżacź je wot nas najbliźsche njebjesche cźełesko. Khdyž my 9½ krócź wokolo semje pucźujemy, smy dalokosć hacź k méżacźej doschli. Wona wucźinja jenoż 50 000 mil. Khdy by łaptojcźa na tutym pucźu w 5 njesiesćinach 1 milu pschecerjała, by je sta 1703 dnjow ľ pozźinowy hore dożerjała. Ale khdyż ptacźi tak daloko leźcź njemóże, dokelż powětr wokolo naschcje semje cźim wysche cźim cźełchi by we ...ksnjenje zyle pschestronje. K khtanju pak ptacźi trjeba powětr, kejž rybu k pimnanju wodu, hewak jcko khchsta njeje pschestronje. Nimo toho pak ma powětr, horlach tak malo cźeły, so słóńcźnje krej je źiłow cźecze a wschitko źiwjenje pschestawa.

Nimjez njeje źane semske stworjenje na méżacźi pschichchło, je tola wédomosć we tam horjecach derje wobkhowata. Wona mé wschelake wo méżacźku jako wéste a wérne powjedacź.

Njeśto poślicza so na méżacźku, kit źaneho powětra nima, hinalche hacź na semi. Hišo na semi pokasuje so niebjo cźim cźemnische, cźim wyche schtó na horje trocki abo w powětrownju horje dojdźe. Na méżacźku je niebjo wuhlocźerne. Cźim jasnischo świeca so na méżacźnym njebju słónco, semja a śyła hwězdow. Sćelenc'o świeci na méżacźki dwé njedźeli. Méżech źebi myślicź, je tajki słónczny dźeń na méżacźku zatrachowu horizont pschinjesłe. A nóż traje tej dwé njedźeli. Mo wémy, kak komna je pola nas druhdy jena hwězdna symska nóż. Na méżacźku nastawa w tutej dołhej nozy wjazy hacź 100 stopnjow symy. Dokelż pak tam horlach źaneho powětra njeje, nimasch tam tej źaneho tanischeho a wjeczornego smésekanja, nóż a dźeń nastanjetaj ľ dołhom błes pschechoda.

Semja pokasuje so na méżacźku wurjadnje rjenje a jasnje. Wona jewi so tak wulka, kej na wulkej sćelnowej ...ho schulskej tśarcźe. 13 krócź wjetscha hacź so nam na...

Hospodarski rozhlad.

Pónźdźelu, 4. meršca ...1924.

Hamtske kursy ...łobotu w Barlinje:

Tute kursy su we milijonach.

Dollar	4 185 500	franzowski frank	198 508
jendźelski punt	18 214 350	cźěšhski. khrona	122 193
schwajcarski frank	731 163	100 półsk. markow	35 000

Hódnota nemšhich ...ig nje...ko na njepschemenjuje. Dollarowski schefmak (Gulden) njeźesto borze pschu. Powschitkownje khcźu zuli wjesthu trochu ...ko khcźe. Wobšcźe jendźelski punt a tej franzowski frank ...ste cźełkach łobotu ...ko Lachy njebe. Po nišchim ...ne ...ewone ...ne wosta.

Na produktownych wiźach wostachu płaczźiny słuschne. Barlinjesko Zita je mało na wikach. Płaczźiny wukrajnego ...su ...ko wjesthe inkrajnsche. To łobu słuschenje pschinjesłanje. Pisali so na kursy powjedesche, so je Franzowska sakjasła, mału wumysłowcy. Sćakowu so jako wodawasche, so tuchło ...ajnsla njeje. Wšitcko nasbonicź pak nedźeju njeje. Pschewoz ...ninow pytacha, rokfu mlowy a mlowarjo. Mała wjesthi ...ko dźełche, wobsejcy tej do wjeczornych a połosnischich ...ron Mjnsteje. Cźerjmjeri je nasko pschewozu, wosch ...o dołe słuschi. Womjeschki a wotjezowe wobrotschki maja ...ako kuzzow. Zentner pschidźełe po słonych hrimnach:

łobotu we Barlinje:	
pschejcy 7,35—7,...	rożi 6,35—6,45, ...ecźmjenja
6,55—7,50, wowsa 5,05—5,30 ſlo hr.,	
pjatk we Wrótschlawju:	
pschejcy 7, rożi 5,85, ...ecźmjenja 7,50, wowsa 5,25	
rapsa 13, ...aneho ...ymjenja 18,50, ...ahora 15, maka	
25 słonych hrimnow.	

Na Barlinskich produktownych wikach

Žito a produkty po słotej helowje.			
Pschenica	147-150	...ane ...hmjo	4,20-4,25
rożi	127-129	...any wopschel	22,00-23,00
nałetn. ...ecźmjeń	140-150	módre ...upiny	12-13
nałowski ...ecźmjeń	—	...ołte ...upiny	15-16
wowsa	101-106	hrócź	15,00-17,00
...o tunu abo 20 centnerzkow		**Sćelowa a ...ywa**	
pschenicźna muka	12,00-21,50	pschenicźna	0,45-0,70
rżana muka	19,50-23,00	rżana	0,45-0,70
pschenicź wotrawy	7,30	wowsjna	0,35-0,50
rżane wotrawy	5,80-6,00	rżane wolleny	0,35-0,50
rażk	280	...ecźmjeń	0,35-0,50
rażk. wopschel	10,00-0,00	ľ łaźkanju	0,35-0,45
pschowna melasa	6,00-6,20	...ytanje	1,05-1,25
...erodella	14,00-15,00	...yno	0,95-1,35
pschichłdki	12-14,00	...o centnerju	
bżinowe ...ruzki	15,00-16,00	**Wětry**	
...ung	12,00-14,00	**błe**	—
...woka	13,00-15,00	...ezwjesne	—
...ukuriza (Wals)		...ołtomjażne	—
...o Hambursku 166-167			
...o 100 kg abo 2 zen.			

Wiši wuzitkowy łop skotu sandźenych ptack w Barlinje (Magerviehhof). Pschijmałko jo bé 764 ...rumow, 159 wołow, 39 bykow, 28 pródnikow a 78 ...ejkotow. Wiši derje błóchu a płaczźiny bu mało pschewindrichu. Wyhotowjenje krumy a mlode doski ha pytachu. Wone pschijźełoźechu 500 hacź 550 hrimnow. Schwatnischi skot mjenje błóchy, bytnjej skot k rěźu nóschto drohschi bhi. Wołowe bé so wjele pschijmałko. Wone pornjo tydźeńschim witkam za trochu ...nsene płaczźiny łepje dźełchu. Tele płaczźiny ho zapiśachu ...a bejne a wyhotowjenje krumy: ...

1. rjadowanje 350—550 ſl. hrimnow,
2. rja...owanje 300—350 ſl. hrimnow,
3. rjadowanje 200—275 ſl. hrimnow,

...a jalcy a 1. rjadowanje 300—4425 słotych hrimnow, ...a jalcy a 2. rjadowanje 200—275 ...otych hrimnow, ...ały do cźełkowa 28—38 ...otych hrimnow, ...pródnikli k wjacźanju 25—30 słotych hrimnow, ...ež be ani k wjacźanju, ani ke kormjenju njebodźa, 20—29 słotych hrimnow. Wšitka a pródnikli po zentnarju ...iwcje wahi mén...ene.

Wuhrowny rjany ...ot bé hišcźeje nješchto dróšchi.

Na ...ajnych wi...ach bé ...we ...ibanje. Koni bé ha wjele pschijmałko. Wone jare derje dźełchu po nimale tydźeńschich płaczźinach. Konje ...ěchu ...omschćkownje rjane. Jich bé ho 769 pschijmało. ...e płaczźachu:

1. rjadowanje 1000—1500 ſl. hrimnow,
2. rjadowanje 450—750 ſl. hrimnow,
3. rjadowanje 200—400 ſl. hrimnow,

dobrjali 50—200 słotych hrimnow.

Ja ſl. Tuchrajnych je hišcźeje mało na wikach. Sa to ho wjele wukrajnych, ...amo chinezijskich pschiwożuje. Pośledni cźas ha płaczźiny ...ěchu ...ole ...ehe. Wone pschijźełoźechu: na Barlinskich wikach 15—10, na ...aſikich 16—18, na Oldenburgskich 17—19, na ...chlezkich 15—17, na polosischo nimskich 16—19, na wjeczorno nimskich 18—20 słotych hrimnow pschi pjenježnju.

Mytja dyrbi so 15. t. m. ...o ...aſo wo 15 prozentow we Hamburgu ...uźiłej.

Konkurs ...aho pschiłożeja. We poślednim mézacu ho w Nimsku 28 pschihpowjedźichu, w dezembru 18, ...oni w januarju 23.

Dukatowe hnoje (Stickstoffdünger) su we januaru derje ...ahle. Cźim bóle ho nałeto błiži, cźim bóle ho ...a nimi ...ajeschu. Nadźi ho, ho ...i nimi ľ cźaſom ...ostaraca. Płaczźimy ho hacź do 13 prozent nje ...owóźnikich.

Méżecieho akzijow Buschehrescheje ...elezhnjy w Cźechach ho cźinja na to kedźbni, ...o ho ...oplacza akzije tuteje ...elezniſe ...oteni ...a pschewalni Cźěſkoſlowakſki ...at a to we dwémaj dźělbomaj. Pschinje ľ 15. 1. 1924 ...a akzije lit. A. ...o. 515 — a ...a akzije lit. B ...o. 1...1 — ...o 15. 1. 25 w ...otych ...unach. S akzijemi dyrbja ho pschedołożiźi mschnił. ...upony a talony a prawa adresa mézecieho. Méżecieho akzijow njech ho ľ ...obaſowanjom nichodźa, dokelż ja 3 ...éta ľ 15. 2. 1925 ...aſetnja (verjährt). Jintsne wobſtara Serbska ludowa banka.

Wuhlo, ...elezo,

pśikupne hnoje, drjewo, wapno (kalk).

		1913/14	22. 1.	1924 23. 1.
...una bruniza (Braunkohle)		2,20	3,85	3,85
wuhata	1 tuna	2,40	4,90	4,90
briketi	abo	8,60	12,90	12,90
tele ...eleso	2 ...entn.	73,50	95,—	95,—
...iehnjene ...łabitate ...eleso		96,—	130,—	130,—
blachi 3—6 mm.		107,—	155,—	155,—
...ukaty natron (Aetznatron)		20,—	33,—	34,05
...ukaty ...ali (Aetzkali)	100 kg	41,—	53,50	51,25
...amit 15 %	abo	1,50	1,23	1,23
...amit k hnojenju 40 %	2 ...entn.	6,20	6,3	6,80
...elsjum farbid		27,50	28,—	28,—
...amoniak	1 kg N	1,25	1,15	1,15
wodnowdy dwójnik (Kalkſtickſtoff)		1,16	1,10	1,10
wopno (Kalk)	100 kg	1,60	2,65	2,65
...emske brjeno	obort	34,—	49,22	49,50
...ełešne zubła (Eisenbetschwänge)	1000 ſzt.	95,—	75,—	75,—
murjerske ...ubła		22,—	19,—	19,—
wotnowra ſchtienza	1 ...ohn. m	1,90	2,80	2,30

cźim łkólchi swar mału. Póla tych, kiż w nowym swin wokole kbódże, pokaźnie cźerwjeńe mźnacźne Fwétło swoju famóźnoścé. Tajzy tódło derbsći swoje sparnizy wośćeje pśćed nadźaćnym fwétłom schlitowaćé.

Pśiwóz.

* 600 z nimuwow lita ho śpatli. We Bohusdorfi, we blizkoścéi Berlina, wunźdź we kujelej bróńi wośeć. We nich saućéi ho 600 zentnarjow źita, kiż tam na śćaźe leżeśe.

* Sźuchowe mjecześe we Rjelłej. W Aweowy w polnjzej Italśej powjeźa, so śuchowe mjecześe niepśechetawacy w hrjedńej a połodnjśej Italśej załhadźeja. Wo źeleźnjach w Alpach ho njechodźi jeźdźeć, dokeź ho wone f powalenymi telegrafowymi źerdźemi zawrjete.

* Paketowy wóz ho śpatli. W nozy f pjatku jaraśi ho paketowy wóz we cźahu f Drjeźdźan na cźarze nźes Rhcźtadom a Alewenom we Woetlandźe. We nim bé na 1000 pósćenych paketkow. Pśićeśiwa nastaća wohi, ja je njesnata. Pśićewodnik, kiż we wozu béśe, bé we zankim śtrafśe, ho hohubpalićé. Wón f wolnom wuźiźowanjeśi, so śćeraz wunnć

Strašny ho morderja zajeli. We Moosburgu w hornjej Bayerskej lajachu wdźeśo Kaverbauero. Wón je śe pomogu swojeho bratra wot 1920—1922 3 cźlowjekow morił, wurubił a jich śtatoki zapaśił. — Worzłowa kupjeł wójnu je nam tajźu pjanku porodźiła.

* Mjśło na kraj — do śmjerśe. Młoda hora je Wochta (mjśtaćko we Olbenhurkśeji) bźeśe na puću f Hollandźeje domoj, so by kwaś śwjećiła. Krótko pśed domjazej Hozźu padny f jdźezoźo cźaka a jej so wośej nohy wotźidźeśachu. Na puću do khorownje śmjeć pod wulkimi bolośćemi.

* Wón f nóh wodźi. Hans Harśt, pśiny f Skorburg a wjśchśći leutnant bayerśkeho kujeśeriwa parźuje pśićeś Munika a to w „najnoj mjśiji“ (nadawku). Ma wośebom auto a hiśće wośebujśećeho śluźownika, faśtawa jenoź w najwobeknihćich a najdrógśich hotelach. Sam wé — wón hnyhom njefapłaći. „Jeho wyśokość Ludźe Bźo płaćeja“, napśećeźuje kóżdy cźas śłużobnik, hdyź jedyn hotelier śtrachujeźnje bowoła, na wyśoku worcźinu kódźiwe cźiniś. Po nekotrych hodźinach so „wyśokość“, śłużobnik, cźahe a auto wotpalja bźez fapłaćenja — na źenje faśnowidźenje. Śćódźeje je so kriminalnej pólicźi poradźiło, „Jeho wyśokość“ w Koburku faśeć, hdźiź so jako 24ćtnydźaćetź Alexander Bogge Kaśe la wupokaźa. A cźim je indźenje dołhy mudrćićich ludźi, hać ham je, za nóh wodźi. —ś—

* Ni tźeśćiwe ł'awo. Snaty nemśki filozof pisaśeźe: „Mam łóćét, haj cźujn we śebi wunowaćego, Nunzam jnun praśeć, śchto maja hiźo wścho na hwódomju. S najnutśkownićiśeje bojśeźe pśed reakuosću (woprawdźiteśu), kotraž je teź bojśeć pśed wćenośeju, je njeźćenośeć ho hiźe f inśtinkti (pśićinarodźenośći) wurośće, a to f idolźima“. —tz—

* Hiśćeźe ras „śtaby świaś“. Nedawno wśćehnuty we wśchśtoku we fyłnym pśiśłuć wjerhnjaku (Ringśtaffer) Rynśkowa, kotryź dyhośe mośćbźśtwo rozwiwaśa a to pśed jenom Nemowśkim fudnśtwom, dokeź jeho mała źónka z nim hrubźe wobchadźeśeźe. Dokeź ta tuhym wobkruźenjom śo wunći praśeć śtaji, wośtwuja śo we franzowśkej nowinje „Oeuvre“ jednu nodnuć, kotuź je najźwinśeńa illuśtracja f tuteuu Nemowśkim proześu. K fojnym hośćanu jenoź khośćinuje pśed Montmartre fjuhśćeźe jednu 2 metraj wulki a teź khśtro śchćroki murśi, kiż nejźeśe njewćehdonm rozłaśćeź śa derje napiśnjene karaćtéi a cźertowe huśe (śkarty). We bźim wowcy śo pośtajduje f cźśićeźnym nejbóśe jeho źona, wunźadnje śwérne fmorjeśeźo, cźim źiwiśeś pak hie temperament, jenźeźe. Kóżdy ras śahanjeźe na njeho a fnunjetowa jemu wśćo bohrowadu. Po kótrej wurjadnej śadźe śaćahnu jemu wótku pśed pluś. Tutón bobr, kiż 66 wulu źónku f jerej ruku śwjaśi, wotźi śo f tym, so fwój łoćeś napśećeźo dźeśeźeźe a ta pśiśtam wobaraśe. Śćerbota nekotre ślowa napśećeźiwjenja a śćehowaśe fwojm źonu kaź pośtuśeny wjneć. Tutón drama śo kóżdy dźeń wośjetowaśe, k wjerśeńu pśićitowanych hośći. Śtónźeźnje dyhośe muź fundnźiy fwoju mandźelśtwo rozwjaźać. Ale f tym njemóźeźe śwója, dyź bźiśće pśći jednanju wobśtarźnu wrócźo wlaćaś a je je źona wośpjet śłednaź, śchtoź wona śaśy f jenej śelenej pśiśtu wobtrućeźi. Śchto dhe wośći muź cźiniś? Sśo wobaraś a fwoju mól fe śaćmanć daś? To by jeho wunjeśeńśtwo pśed wśim fpóśnuło. Pódhy, śo na śaśoźiku puću je wuśwobodźiś, śo njeźpadźiśu. Dobyće hyłuśo by w tym wulće było, so pśed małym fwarjeńśkom — ćźekuje. A potom fe źony njeźnaja — śłaby świaś!

* Śtaryj dwójnik. Jendźeśśej dwójnik Gunu, kotryź njedawno fwoje 91. lźeto dozpśićhaj, móźeźej pak śo herdźiś, so fai ludowe prajeńe, kotreź dwójnikom dołhe źiwjenje njepśićhośćiwe, njewćerne śćinijo. Bratraj fai fwoje źwe źiwjenje w Brigton pśećeźiwiłoj jako mźećeźlaj njeśćeźbo wobśłuźiła, w kotrymź awi wośtawiła khutniśćeje śwady mźłoj njeśtaś. To je teź nźśćto źedne njes pśćhwiśnjnnmi. Dźeńja wośtawjetaj wćehźenja fwojich śćeźi mnićićich fuśodow, kotreź jim hiśo jako źćeśći krótke źiwjenje wośćehaju. Tu khwilu ftaj wonaj je njźśći, kotraź ftaj śćeźe Xwai f hohatele śwójbu. —tz—

* Śhdźiwanja cźerwjenu wośtanźe. „Śdyź bćh hiśćeźe mału hólćeu, to pak je hiźo na 50 lét, — tak pisa jedyn njemjeśenowany śohudźićaćeź jendźeśkeje nowiny „Daily Chronicle“ — bćh bohużeł mortłar (Beiźeźlunge) za zylu śchulu. Moji towaśćśchjo hanjacha a wuśwjećhowaćeju rejź dla mojich cźerwjenych wlośow. S mojej cźerwjenej hlowu bćh njźdźeźink prenjeje rjadowanje, ke kótremuź mółśće śo jenu Judaśći Śćharjot pśićinnowaś. Poźdźiśo mźaćh to dokeźkjnjeńe, so cźerwjene wlośy k mójej waźnośći pśićinjdźeju. Hrajeźli w dźiwadłach pśćhśtajśćh śo najradśi, w wećikach w Tźiśanźeł barbje (mjenujty nacźerwjeńoś) a damy f wyśćeźkim krućhow śo pśajowacha, fiwoje wlośy wobolu pobobuje barbjeź. Jedyn wułkł pjanist njeśtorćeł śo na tym, we fwojich dołhich cźerwjenych wlośach na jewiśćeźu śo błyśćeźeć. (Mźnjeny je bźeź fnaty pólśći pjanista a kompoźićeźa Wagnerowych, podźiśćeźo śo wunźamenja jako politikar. Wón dźiwja na wutpćehi cźerwjeno-łośaćźow fwoja taka wućha wotthlinkoś napśećeźo cźerwjenym wlośam a ftara njedowćera njebaśe śo wukorjeńeź. Dźeńja je śo śtónźaźe jedyn źeńśćeźi filołoga f mjenom Pearśon na náś fmiśłił. Tutón wuźeny muź je wunamakał, so fu ośćeźi f cźerwjenymi wlośami mudrśćeźe a fwédomjećśćeźe hać druhe. S tym je nékło Kajnowe fnanjo wot naś wźeź, kotreź je naś tak pśed zylym fwétłom traśćiło. Śkoda jeno, so tute wédomośtne wunamakanje ta mnje tźeźo wośće pśećiwźe, dokeźś f mojich bujnych wlośow dźeńja ani jeńićka włóśa wjazy njeśhywa. Pćrśon je bźeź mje pśed mojimi śobuźćśławjeńami wulkowmjśł, jemuź ućże pak mośno, mi moje cźerwjene wlośy śaśo bać.“ —tz—

Hamśke wozjewjenje z Wojerec.

1. Warnuje śo, śwoje śawźćeńenje pśći śchjeśkim wośeń śawźćeńjym družśtwje (Feuerjoźićaś) wupowjeźćeć.
2. Naśtupa pśćhśtojenjenje fabrikow.
3. Pśćhedpśiśma, kak ma ło wośćeńjenju pokrony śadźeźwaćź.

Wjeźne płaćiśny w Budyśinje.

wot 2. februara 1923.

Wiśće płaćiśny śo po śtotej pśiwuźe frośtuja.

Pśichedmjet		najnićha płaćiśna	najwyśća płaćiśna
Pśchenźo, fwonka wotedacja	50 filo	7,20	7,50
Rożka, fwonka wotedacja	50 „	6,20	6,50
Jećmjeń, fwonka wotedacja	50 „	8,00	8,25
„ nafuśći	50 „	—	—
Mowś, fwonka wotedacja	50 „	5,10	5,80
Raps.	50 „	—	—
Pśrny	50 „	—	—
Sźmo	50 „	2,50	2,70
Sźlomo, f mośch. mlś. f., praś.	50 „	0,80	1,10
„ f zupami mćśćena	50 „	1,50	1,80
Pśchenźćna muka na wotedacje	50 „	—	—
„ we fwob. wikow., luźe. 70%	50 „	13,00	14,00
Rjana muku, na wotedacje	50 „	—	—
„ we fwob. wikow. 70%	50 „	11,50	12,00
Pśchenźćne wotruby, na wotd.	50 „	—	—
„ we fwob. wikow.	50 „	3,50	3,70
Rźane wotruby we fwob. wikow.	50 „	3,20	3,40
Proźata, 329 śchtuk	1 śch.	11.00	22,—

Płowny a famotwity redaktor: Marko Śmaś w Budyśchinje.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowju Telefon 12

Centrifugi

wšěch systemow wuprajedźuja swědomićiwje a tunjo z rukowanjom. Z dobom pokazuju na swoju wustajenu

nowych centrifugow

kiž pśi tunich płaćiźnach teź na pruhu dawam.

Podźěłne płaćenje je dowolene.

Kóždu staru centrifugu bjeru do płaćenja.

Ernst Falting, mašinowa wikowarnja w Njeswačidle.

NB. Pokazuju teź na našu fabriku mźećacych mašinow pśi Niswačidłskim dwórnišću.

Wulki transport

młodych wysokosućelnych, originaln. oldenburgskich a Weserskich

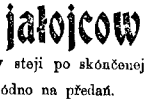

kruwow a jałojcow

a najlěpšich **ćělcow** stoji po skóńcźenej kwarantänje płaćiny hódno na předań.

Tuto howjadła přińdu wot Adolfa Wulffa z Geestmündy

Zaměnjam teź na rězny skót.

Jan Ćepica w Budyšinje. Tel. 729.

Ječmjeń

k piwowarjenju

pyta kupić

M. E. Schöne w Kamjencu.

Lenowu sloma trjeny len lenowe dźěło

kupuje a wumjenja na połplat, čisty plat, koślacy barchent, cychl, hrnby plat, twjelki atd.

Bjelka w Rakecach.

Dźělba

dźećelow. symjenja

ma na předań

Libš we Wujeźu pola Pomore.

Někotre próżne **kołče**

normalneje měry, ma na předań

w Khasowje čo. 25.

Kozu

je na předań

w Prjewćecach čo. 6.

Pytam na 1. hypotheku (wulku khěžu)

2000 złotych hr.

abo mjenje. Poskićenja pod „A 92“ na wud „Sorb. Nowin“

250 akcijow

Serbskeje ludoweje banki

je za hotowe pjenjezy hnydom na předań

Oskar Wagner

w Drježdźanach-A. 20

Lenbachstr. 4.

Elektriske motory

kóždeje druźiny a wulkosće

podawa **Gustav Wenke**

w Zhorjelcu, Konsulstr. 36.

Telefon 2368.

Gardiny wšeje druźiny

wokny katun tunjo

w Budyšinje

na zwonkownej lawkoj hasy 10.

Konje k rězu

po najwyšich płaćiźnach w kóždym cźasu kupuje

Kurt Kaiser

pśichi mjasowych jatkach

na Humboldtśej dróży 782 b. Telefon 403.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu Telefon hamt Kamjenc čo. 8 **w Połčnicy** Telefon hamt Połčnica čo. 69. **w Zejicach** Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze składow poručam

šwablokisały amoniak,	melasu wows. plubow,	čerwj. dźećelowe symjo,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhančki,	žołto-dźećelowe symjo,
wapnowy (kalkowy) dusyk	cokrowe truhančki,	šwedski dźećel,
amoniak-superfosfat 8,9,	běrnowe truhančki,	inkarnatski dźećel,
amoniak-superfosfat 5/15,	běrnjace kruški,	běły dźećel,
superfosfat 5,8/5,	ržane wotruby,	lucernu,
superfosfat 18 %,	pšeńcne wotruby,	seradellu,
Rhenaniafosfat,	grisowe wotruby,	Eckendorfske runkli-cowe symjo,
Domašowu mučku,	rapsowy wosušk,	lětni rěpk,
kosćowu mučku,	hrošikowu wosuškowu mučku	nazymski hróch,
40 % kali,	mučku balmin symjenja	hróchowe symjo,
22 % kali,	mučku lanow. wosuška.	jahłowe symjo,
kainit,	sykanje,	nazymsku woku,
wapno, cement,	pochowe slanje,	kolij,
	picowańske běrny,	čerstwu morchej,
	jěždnu sel, skótnu sel.	čerstwu runklicu,
	brikety,	

pšeńcnu muku, ržanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž teź **wšu cyrobu.**

Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow** po dnjowych płaćiznach.

Černe wobleki (Gehrock-anzüge) poruća

Max Wenzel w Budyšinje na mjasow. torhošću 8

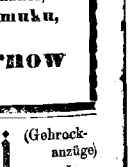

Mój pśhedśchśenik nicźo njepomha!

Tu dyrbi śćhikheryjeśći miśchtr

Ernst Donath f Budyschina

Burgplatz 4

śapśchimnuty, tón porjedźi śćehu najlépje a najtuńśćho.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaca za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóžde čo. płaći 8 złot. pj. Wudawa a čišć. Sonerjow kniholičišćerja, nap. družstwo z wob. ruk., ł: w Serbskim Domju w Budyšinju. Tel. 687. :ł

Za nawěsćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotsedź, płaći so za mały rjadk 18 złot. pj. Wobsćežnje so stajace nawěsćiki a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy ł: rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. :ł

Číslo 80 | **Budyšin, wutoru 5. februara 1924.** | **Lětnik 88**

Dnjownica.

Wutoru, 5. małeho rožka.

Agathy, martrafki.

1919 přepoloži dr. Beneš serbske prašenje měrowej konferency w Parizu, wuzběhuje, zo je to nic jenož politiska, ale wosobje morałna přisłušnosć, tutón serbski lud před hrožacej zahubu zakhować.

1861 we Jitku naš slawny mišter a lubuši Bjarnat Krawc. (Bóh zakhowaj jeho nam mnohe lěta!)

Bywachu Serbojo
Hordźinscy rjekojo,
Bywachu rjekojo wjele słow lět.
Rjekojo bywachu,
Wojowachu, spěwachu,
To znał je swět.

Serbojo, Serbojo,
Kak je so změniło!
Budźće zas' rjekojo, by was znał swět.
Rjekojo w myslenju,
W lubosći, w žadanju,
By was znał swět. Jan Češla.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Srjedu, 6. febr. pop. w 3 hodź. gen. zhromadźizna Khrósćiańskeho podzwjazka w Herbskej Grychće w Khrósćicach; njedźelu, 10. febr. přip. w 12 hodź. gen. zhrom. Wojerowskeho podzwjazka w Radnej Pincy we Wojerecach. Powšitkowny dźěwy porjad za tute podzwjazkowe zhromadźizny: 1) Skrućenje a dalše wutworjenje našeje organisacije—přemjenjenje a dopjelnjenje Domowininych wustawkow; 2. Program za tuto lěto—namjety; 3. Postajenje přinoškow. Na podzwjazkowych zjězdach chcemy tutu a připadnu dalšu maćizu dokładnje předźěłać a připrawić hromadne namjety za gen. zhrom. wšěch podzwjazkow Domowiny. — Wšitke čłonske towarstwa na mjenowane zhromadźizny přeprošujemy a naležne prosymy, zo bychu wšitke Domowinje přisłušace towarstwa swojich zastupjerjow póswałe. Też nimo Domowiny stojace towarstwa přeprošujemy z tutym wutrobnje, zo bychu so na zhromadźizny přisłušaceho podzwjazka wobdźělile.

Předsydstwo.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje změje tón tydźeń srjedu wječor 1/2 9 hodź. měsačnu zhromadźiznu w towaršownej na garbarskej hasy. Na nju so wšě naše sobustawy, kaž tež hosćo z tutym přeprošuja.

Předsydstwo.

Kołojězdne tow. „Blysk“ w Haslowje wuhotuje njedźelu, 10. febr. swój 3. załoženski swjedźeń. Hrać budźe so we originalnych kostumach. Lubych přećelow a towaršow wutrobnje přeprošuje zarjadnistwo.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach. Mužski khor ma srjedu, 6. małeho rožka spěwanje.

Kołojězdne towarstwo „Blysk“ w Haslowje ma přichodnu srjedu měsačnu zhromadźiznu a pruhu.

Lipa Serbska ma přichodny pjatk spěwnu hodźinu, a to měšany khór w 7 a mužski 1/8 hodź. we Pančićanskim hosćencu. Też hudźbnicy nawješ-čorneje strony so wobdźěla. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli. Tehorunja so pasivne sobustawy na tutón dźeń naležne přeprošeja dla ważnych wšelkich wuradźowanjow nastupajo koncert a Smetanowy swjedźeń, 20. małeho rožka. Předsydstwo.

Malešanske serb. tow. Dźiwadłohrajerjo maja srjedu, 6. febr. 1924 wječor 1/8 hodź. pola Lipićee pruhu.

Swětowe podawki.

Erzbergerowu mordarjow sajeli?

W madźarskim ječmje bě žobotu powjesć rozšěrjena, zo su w Budapešti **Erzbergerowu mordarjow Schulza a Tillesena lajeli.** Schulz a Tillesen staj w Madźarskej přebywałoj wot teho časa, so běštaj z Němskeje po mordarstwje cekłoj. Powjesć wo jeju cekłanju do Schpanskeje je dyrbiła jenaj němske wuchwatowje do kluba sawjesć. Do Madźarskeje so wuchwatowaćej staj tam na jenym **kuble** cekłałoj. Jeju přećehnył je němskim nazionalistam znaty był. Po njepordobjenju Hitlerowcow pucza su so tež běłe (monarchistiske) bandy w Madźarskej rozpuščowcej počłale a jeju khowanka je so přeradźiła. Němskemu późłanzej w Madźarskej je so přeće někotrymi dnjemi khowanka Erzbergeroweju mordarjow došełka. Němski późłanz je dožełentu dale do Barlina dał a na to je madźarske ministerstwo smutkownych naležnosćow namołwił, **Erzbergerowju mordarjow sajeć.** Potom by jeći wón hnydom žadał, so by madźarski stat mordarjow wudał. Budapeštski dopišowak Berlinskeho „Montagmorgen“ k temu přišpomni, so madźarske knježerstwo hač dotal njeje žadanje němskeho knježerstwa dopełniło. W najbliższej wokolnosći statneho sastarwarja Horthya su ludźo, kotřiž Schulza a Tillesena schkitaju.

Franzowski namjet za sarjadnistwo w Pfalzy.

Jendźelske nowiny „Observer“ powjedźa, so franzowske knježerstwo namjetuje, **w Pfalzy nowe sarjadnistwo postajeć.** S njeho dyrbja separatistojo runje kaž němscy nazionalistojo wusamknjeni być. Mjeńšinjowatarska porheinska kommunistiska mša njepřećelnje sarjadnistwo wukonjeć. Jendźelska nětkole tutón namjet přihotuje. Jeli so jo němske knježerstwo temu njeby přećiwiło, a jeli to dyrbja so jasnje postajiło, so by 1. namjetowane sarjadnistwo jenički nałhotwine wobhdźenje na cząż swjatkarskeho wobhadźenja přehodźiłało, 2. so jo wo to njejedna, so wustawneho stejišćenja Pfalzy jako dźěła němskeho stata přihimacz, 3. so jo namjetowanemu sarjadnistwu jenje autorita njespožeći, kotraž Weimarskej wustawje napřećeło steji, — by jendźelske knježerstwo tutón namjet přihijeć mohło.

Stuńšenje wuhlowych płaćišnow.

Wot 4. februara je so łyra brunja zhrjenjoněmskich a rańšchopołobiskich wuhlowych jamow wo 15 procentow po płaćišnje stuńšchita, mjes tym so jo **płaćišny briketow njejsu přeměniłe.** Płaćišna za hornjoschlesyske wuhlo je so na 120 procentow, a płaćišna za belnjoschlesyske wuhlo na 122 procentow mérowje płaćišny sniła.

Leninowi naślědnizy.

W prěnim posedźenju wschorjeshego bolschewikiskeho wuběrka su wuhlowili: Rykowa za presidenta na Leninowe městno, Kamjenowa za jeho namjetnika, Ssmirnowa za rataršstwo, Kalmanowicza za sejźinjenje, Wladimérowa za sejźinjenje, Bachtinowa za dźěło, Bělobrodowa za smutkownje naležnosće, Kurskeho za justizu, Lunaczarskeho za rosćiwjenje, Cjicjerina za zwonkownje naležnosće, Trogkeho za wójsko, Krażina za zwonkowne wikowanje, Ssemaschka za ludowu strowotu, Jakowinka za spomožerstwo, Schwernika za dohladowarstwo. Za přehledźeny rady ludoweho hospodarstwa Bogdenowa wuhwolichu.

Wopory bolschewikiskeje justizy w Rusłej.

Najwyšši bolschewikiski sud wosjewja, so je jo w lěcze 1923 680 wołobow wotzwanyło pomjo 813 w lěcze 1922.

Hłód na Krymskej pokłupje.

Na Krymskej pokłupje hłód knježi. Po rozpravje bolschewikiskeho knježerstwa je na Krymje na hłód 96 000 wobydlerjow, to je 13,8 procenta wobydlerstwa, wumrjelo. Liczba ratarskich hospodarstwow je so wo 9903 (12,8 procentow) pomjeńšiła. 70 procentow dźěći w asilach na storbnut cźerpi.

Italsko-ruske wikowanske sćeržanje.

Italska je ruske bolschewikske knježerstwo jako jakońše pschipóznała a ſ dobom ſ Ruskej wikowanske sćeržanje wotſamkła. Ruska zła sa italske twory poniži a so pódła teho swjasa, so budźe Italskej lětnje wešin dźělbu žita podawacz.

Sbežkarske hibanje pschi južnoßebskich mjesach.

Sserbske nowiny na to kedźbliwe cźinja, so mazedonszi sběžkarjo na južnoßłowjanjo-balkarskej mjeży ſ nowa aktivnje wutłupuja a porjad w Mazedonskej wobroźuja. Po powjesćach ſ Cariboroda je tež bołharske wójsko w krajinje pola Djumaja a Petrija sbromadźene. Do tych stron su tež bandy mazedonskich sběžkarjow pschicźahnyłe. Belgradske nowiny powjedźa, so Mołkow, nětkźišchi wójnski minister w Bołharskej, tajnje pschi wutradźenjach Mazedonzow we Petricju so wobdźěłuje. W Južnoßłowjanskej tajke potrjesćenje wjele njemjera wjazy njesłudźuja; po wobłamknjenju swjasa ſ Italskej na Južnoßłowjanska swobodnej ruzy a nima pschicźiny so bojeć, so by so, kdy by ſ Bołharskej dyrbjała wojnować, ſ polnosy ſ italskim wójſkom napadła.

Wopyt japanskeho wójnskeho ćódźitwa w Awstralskej.

Japanska eskadra pod roskasowarskim admiralu Saita je do Sidneya pschijěła a je so tam swjedźeńsky powitała. Admiral Saito praji, so sebi pscheje awstralskemu ludej rjec, so chce Japanska njedźiwajo pominjeneho jendźelsko-japanskeho swjaska w njepschemjenjenym pschećelstwje ſ Awstralskej a zdyrnym jendźelskim knježerstwom žiwa być a měr w Cźichimi morju hromadźe ſe swojimi pschećelemi schkitacz.

Wilsonowa zmjerzeć.

Pschedarschi amerikanski president Wilson je njedźelu dopołdnja 1/4 12 hodźin cźicho wumrjeł. Wón je starobu 68 lět dožił. Njedźelu běchu hischće we wjele zurkowjach Skrućenjach statow wo jeho wotthorjenje prošyli. Po wobšwědčenju lěkarjow je wón na žłabjecź wutroby wumrjeł. Wutroba je w posledním cźasu pschecźo žłabscho dźěłała. Jeho thorjeć je so hižo pschez schtyrjemi lětami sapoczała. Teždy bu skałkowanje žitow pokasa, kotrež k jenotrostwemu wokhrońenju dowjedźe. Na posled wón na žołdk thori a jeho cźeło wobłabny, schtož bě ſ posledniej pschicźinu zmjerzeć.

President Coolidge je po Wilsonowej zmjerzeći sa amerikanski lud wosjewjenje wudał, w kotrymž sławjuby jemjerjetho złazi. Coolidge je porucźił, so dyrbja po wschěch khorhoje sa cźaż měkaza na poł powěwnyć, a so dyrbja po Wilsonej pschi jeho pohrjebje wojeske cźeleje wopokazać. Wilsonowej wudowje je so pohrjeb na statne thoły na Kapitolu we Washingtonje namjetował. Licźa pak ſ tym, so je Wilsonowe cźeło w jeho domińnje w Stanionje pothawa. Nascherje budźe jeho cźeło někotre dny na maraty we Washingtonje stejeć a so potom na městno dowjeze, hdźež je narodny pomnik k jeho wopomnjeći natwari.

* *

Němcy nimaju pschicźiny two Wilsona žarowacź. Jemu ma to pschipisowacź, so je Němska swětowu wójnu pschehrała. Tehodła jeho němske nowiny sakkiwaju. Sa to jeho Franzowzojo jako swojeho wumóžnika cźahnja. Poincare je sasnjerjenym franzowskich nowin two Wilsonowym wumrjeću sledowaze prajił: „Franzowska njemóže jenje zabyć, so fu Sjednoczene staty pod presidentstwom Woodrowna Wilsona dźiwy cźinile, so by swobodu swěta, pschichod zjiwilizacije wukhowałe; wone fu sakitarjam prawo swoju njedźiwodajomnu pomoc pschinjeseze. Franzowskim we, kajke wyšše a nadobne myšle muża wodźachu, kotryž bě ſa swoje ideale zahorjeny a kotryž je ſ rjanymi słowami je pschipowjedźał, hač jeho thorjeć pokiti.

Wilson je bo 1856 we Virginiastim stacze narodźił, stawleny, prawo, a filokosiju studował a swój zimjenjoběh jako rěcznik sapoca. Někotre lěta posdźicho wón jako wuczeć k universicze pschejdźe, wschelake stawiznistke profesury zastawace a be na posled ſ rektorom universitty w Princeton. Wot tam wón do politiki pschejdźe a najprjódy jako gouverneur w Newyerskej skutkowaschke. Jeho sapoczatk tam wjele nadźije studowaschke, pschetož wón pokupnistwu, jebanstwu a wurokam sarjadnistwa njekhabłaku sabatkowcy napschećiwo stajesche a jo tež wjednikow demokratiskeje strony njebojesche, kotrejž wón tam pschikhitkosche. Pódła teho wón w politiskich pismach swoje pscheswědčenje wo wustrowjenje stata na sjawne datowasche. Tak ko sta, so liczba jeho pschećelow pschiběrasche a so běsche hižo w lěcze 1912 ſ demokratiskim presidentstwowym kandidatom. Jeho programm je wosebje pschećivo schkodnosći trustow a wykoſom sakitankim zlam wobroćesche. S tym mějesche wuspěch; lud bě so republikanow nabył, dokelž mějachu pola nich wulku kapitalistoju wjednistwo, a w nowembru 1912 Wilsona za presidenta wuzwolichu.

Sa cźaż swětoweje wójny je Wilson wójnuwjedźaze zhm 1917 zaſ pohrdnik za sčinjenje wójny poschkći. Pa jeho namjece dyrbjesche je mér bjes annezijow a wotschkodźenja wotſamtnyć. Na zanej trońje njebě teždy hischće fronta sjemjena. Tola Němska Wilsonowe pohrdnicze stwu wotpokasa a njewobmjesowanym wójnu podmórskich cźołnow pschipowjedźi. Też hdyž Wilson swoje snate schtyrnacze dypkow ſa wobſamknjenje něra wuda, chajsche Němska hischće dale wojowacź. Sčinźnje Sjednoczene staty dla wójny podmórskich cźołnow Němskej wójnu pschła powjedźichu. S tym bu wosjud Němstwo rozbudźenje Amerika Jendźelskim a Franzowskim ſ pjenjezami a wójnſtim materialom sastara a zhlne wójsko do Europy swoły. Němska bu porażena a dyrbješe wo mér prošyć.

Nowy pschicźahowanski zakoń w Sjednoczenych statach.

Sjednoczene staty połnosnje Ameriki su ſ nowa pschikcźahowanje zanjesowale. Hač dotal hmdźesche kóždy stat

kinje 3 prozentam liczby swojich w Ameriju pśebywazych krajanow do Sjedinoczenych statow wuzelahnjeź dacź. Po nowym sakonjotnym nacźiku dyrbi so liczba na 2 prozentaj smjenshicź. Hacź dotal smźehnisce 370.000 wobsahowało kinje do Sjednoczenych statow pśichicźahnyło. Po nowym sakonju so tale liczba na 160.000 wobsahom pomjenshi. Reprezentanciśi sejm je nowy pśicźahowaśi sakoń pśichjat.

Petrolejowa należnosć w Sjednoczenych statach.

* Pśichpytowanśi wubjerk Washingtonskeho senata w petrolejowej należnosći je wolijowego magnata Edwarda Dohirya pod pśichahu pśechetłyschał. Ton je wobhoźowaśi, so su wolijowi interehenco skhwalon pśejedawschim gosudarwam Wilsonoweho ministerstwa po jich wustupjenju s ministerstwa mźon pśacźili. Mźdulschi pokładowy sekretar Mac Adoo, Wilsonowy pśichcowany sym a kandidat sa presidentstwo demokratiskeje strony, je 250.000 dollarow dostał a hischcze 50.000 dollarow lźetnje dostawa. Druhi dokładowarjo mjdy su pśejedawschi generalny statny rźcźnik Gregory, minister smitskownych należnosćow Lane a wójnski minister Garrison. Resolucija, kotraż presidentej porucźa, petrolejowe koncesije, Sinclairźej skupinje spośejene, pśacźicź njedacź, so by z representantskim sejmje se wsźehmi pśechecźiwo 4 hłokam pśichijale. W politiskich kruhach maja za wźelke, so budźe nowe wołtkrysge Mac Adoa nusowacź, so bywoje kandidaturu na presidentstwo wotrjezacź.

Skowny wobskorźowy w petrolejowej należnosći, pśejedawschi sekretar smitskownych należnosćow, Fall, je senatowemu pśechpytowaśemu wubjerkej dźiśiśi, so so zapowiedźi, wo należnosći pśechnarjezych petrolejowych polow hwedźicź. W swojej dźelenisy so won wjazu na to njesamesnjuje, so na swoju khorosć a wołacź, ale swoje zapowiedzenje na to zakonje, so senatowy wubjerk nima prawo k pśechesłyschenju, a so won, Fall, tej njeje mi'owany, wuprajicź, hdyź je mźno, so by so z tym sam wobskorźił.

Kaj so z Washingtona powź, je to nźiko rosumjeło, so nźkotrźi wysoko offizrowje hiśo pśed dźelschim cźasom pśechezźowo pśehenajeczu petrolejowoje krajinu, wójnskemu łódźstwu skuźkowacź, protestowachu, so pak su to tele protesty njeśeźiły k ołkam połozite. Na Wilsonowsku wumrzeca je senatowy wubjerk swoje pśechpytanje pśecźerdrhnył.

Pśechezźowo pśechmykanju alkohola do Ameriki.

We wschelkich nowinach je w posledźim cźasu cźitacź, so zakonjej pśeche wuźiwanju alkohola w Sjednoczenych statach pokrucźuje Ameriki spadnycź dadka. To źu jenoj pśechecza śadźi, kotiś sa alkoholom źadaju. W Sjednoczenych statach hdy pśezśerśiwu na to njewomytśi, alkoholowcho djabska sesu na lub pusechesi. Kunje na swepak je. President Coolidge je konareź i źiśiśi, so won namjetuje, musitwa śroze pśchi mórźim brjohy powtyniecź, so mohło so pśechmykanju alkohola z morja łźeje ładźowacź. Cośe mnoźch europiskich krajow pytaju alkohol do Sjednoczenych statow pśeśewmykacź, dokelź je z tym wjele pjenjes saśtunjeź. Mokri bratśja w Ameriju tej najwusśischu placźiśnu łapłacźa. —

Wojowanje wo połnoźny cźop (pol).

Kanada a Sjednoczene staty połnońneje Ameriki źnadź źehdi dla wobsheźeśiwa połnońneho cźopa do wlosow sajdou. S Montreala so powź, so po kanadśe knjezeństwo hotuje, exp-dizitu pod kommandom kapitana Berniera do połnońneho ledowego morja pośłacź, so by połnońny cźop ta Kanada wobshadźił. Kaź je so hizo źdźelilo, je amerikanske knjezeństwo tehorunka łódźe k połnońnemu polej i poruczkowzi wotpyschkało, so bychu na połnońnym cźopu khorhoj Sjednoczenych statow postajźe.

Kónz sbźeźka w Mexiku.

Merikanśi pósłanc we Washintonje wosjewja, so knjezeństwowe wójśko sa nźdźe tydźeń Veracruz wobshadźi a z tym sbźeź dośónciwje poraźu.

Hłowna shromadźizna Budyschskeho podswjazka Domowiny.

Njedźelu, 3. februara, swoźi so Budyschśi podswjazk Domowiny k swojej letuschej hłownej shromadźiznje. Sastupjenych bź 14 towaristwow tuteho podswjazka. Wokoło 1/2 hodźin wotewri pśchedsyda Domowiny, knjes Bart, shromadźiznu a powita rjanu liczbu sastupjenych towaristwow. Poda pśchesłał skutkowanja a bycza a tyeża nascheho towaristwowskeho źiwjenja w podswjazku a w zyłej Dużicy, hdźe jimy pśchiberaśi, hdźe jimy źhudźi, schto wjele njschto tak bylo w naschej Domowinje, kaź jimy sebi to pścheśi a na kaźe waschnje so prosujemy, nascheje towaristwowske źiwjenje a naschu organizaziju pośbehnuwe na wusśichi khodźiśi. Dśi naschich towaristwow w najwjetschnich, katolśiskich stronach, sdaźwasche so hohuźel hischcze nascheje zentralneje serbskeje towaristwowskeje organisazije, tak so njebé mózno, tutón podbjrajk prawje wutworiśi. Domowina dyrbi tola na ryły serbskim a mjeńkonfesionalnym podłożu sjednocźicź wschź serbske towariswa do jednoho zyłka. To je tola jenicźki puć, na kotrymź mózemy nźschto dozpjeź. Rozdwojenje, rostśiśeńkowanje je schłodne teź pola najźiwjenischeho naroda. Pola nas Sserbow, kiś stoźimy w posledźim rosśihdźowanym wojowanju wo bycze abo njebycze nascheho naroda, je to samomordarśiwo. Sdamy pschesradźowacźi, to tutón niedostatk saseźi jenoż na niedostatkownym dorźeńenju, na cźoź tej pschitomny knjes prof. Bryl pokazowaśe, a so shromadźizna w Khrósćizach pśchichodnu sirźehu tutón niedostatk polnje wotstroni. Tuź tej na tutym mźstnje wobjezujemy nascha wutrobna próźba wschim cźeśenym towiśwam tuteje wokoliny, so bychu so bohacźe wobhdźśiśe na tutej shromadźiznje. Pokazowacź tej mosyjet na nastawk horźinowje pschowarja nascheho serbskeho źiwjenja: „Wschesake sanady a namjety k zentralnej organizaziji naschich serbskich towaristwow w cźisle 17 a 28 Sserb. Nowin.

Po namjetowanym dujsownym rjedźe wuradźowachu najprjedy wo Kruczenju a dalschim wudwarjenju naschich organizasije a z tym swiśkowanym pschemjenjenjm Domowinskich wustawkow. Schérscha debata rosni bo pschi § 3 wołst. 3, kotryż rźcźi wo politiczenju prawiśiskich rady naschim pobuśtwam. Mjnjenja wukrystalizowachu so kónźnje hlownje w tym: so mźe so dyrbi pytacź do skutka stajicź, so ma so tak prawiśiska rada wobnjesjowacź na hospodarske a nadonostne wózo. Wo tutym wobnjesjowanju ma rosźihdźicź w kóżdym padźe pśchedhydźiwe. Jedna so jenoż wo radu, nic progezu. Pśchedhydźiwu so nadpoloźi, pucźe pytacź, kak by so wźa wośła pschewjesć. Nekotrźi nanjeli na pschemjenjenje wustawkow so pschipschachu. Tute nanjety, teź daschich podhrajsłowych zhromadźiznow, so potom do zyłka pśchedźełane, generalnej shromadźiznje Domowiny pschedpołoża.

W nastupanju programa sa tute lźto pokłasowasche so wokrośe na „Sserbśi hźeź“, kotryż chze „Rusowe śiedwocźeństwo w meji tuteho lźta wuhotowacź. Poda so hizo pśched nekotrymi dnjami rozpraca wo tom w tutych nowinach. Wócźim wschitky pschesśerni w tom, so zgerny dobrocźeliju wót spódowacź, ale nasche njejmo, nasha narodnosć pażeźimy k tajkej wźy jenoź, mamy li dostatkowe garantije, sa to, so so wschó tśanje na najdostojnischo wotch nje. Tu smjjemy, budźe-li sarjadowiśiwo na dosćiwje waschnje społu w rukach naschich wjednikow. Jednotliwym w „Domowinje“ organizowanym towaristwam ma so parola wudacź, so mogu jednacź jenoź pśches zentralu. Wobrocźili so nechtó na nje direktnje, maju wolmohwiź, so bychu so napraschowarjo wobrocźili na „Domowinu“, kotraż wschó do rukow wotnje.

Mnoho śkórźbow dyrbjachmy śtschcźeć, kak na wschelakich mźtnach Sserbam, kotiś bo swojeje narodnoske dźerża a sa nju wustupuja, pak hroża, so jich prawich je sastupjenoa puslischa, pak zich hizo z bźła wuhonchu. Sda so, so hrósbnje dosćehuju germanizaziji plan swoje bźło dokanjnje, wuźiwacź diktaturu wulkokapitala, industrije a dźełarskich kruh, so by nasch narod sdusnył. Domorodnuch serbskich dźełacźerjow, kiś hizo 10—20 lźt na mźtnje dźełaju, z bźła puslischa, mjeńkym so tźehma psched śtom pschinjesenjemi Nźmcy wosławaju w dźełe. Dyrbimy spośnacź, so sumy kolowokowo wobdacźi se zelosźnym njewźećeśkom, tiś nan daji, hdźeź może, so bu nan śśiśicźnje zyle ładnyj, njepovschesko (obo bojo? — śmźśicźnje) nam nasche lźt śkromne a śtabe źiwjenjećko. Tu śtka so śesławacź! Sserbśi dźełacźerjo a serbśi sastojnik matej so nźtkole śniećicź. Serbja a kratja Sserbow, pomhajcź! Sserbśi dźełacźerjo, organizuj so, so by so śchitał. Masch prenje wano na to, kaź by bomorodny! Mu wschitky bych sm jebi widomni bycź, so śniećicźi so serbśe dźełacźeśtwo, thubimy wulke strony wosbebje w Prusśej Hornjej Lužicy, sjmy rostorhnjeni a śhubjeni. Jdźe su wrózowerjo, tiś śtupja na cźoło serbśeho dźełacźeśtwa?! S taśimi a podobnymi śtarośćemi bźchu naśche wuradźowanja napjatsnjene. — Wokoło 1/27 hodź., po pśilnym dźele, stónźi pśchedsyda shromadźiznu.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 5. matscho rózża 1924.

— We wtorje. Wjeźera wjerzow we 7 hodź. barometer 7,38, hygrometer 0, thermometer na nowu +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —1½, thermometer w nozy + 2½. Wuhlady na njestajne wjedra. — We rozprawnje Drjezdźanskeje wjedrownje wostanje dale pschemjenjane wjedro. Ale hnano trochu śylnischi ras bonanje. Wuschina leźi we wjerzownej, nźjna we rasticej Europie. Nźjna pola kupy Island seźele wubjerk hacź k nam. Tón sadźowa, rosćihźenjin wjerzownje wyschinu a kaźy nam wjedro. Wjeźera so nimale po zyłej Nemiśkej dośchćowasche. Cźopło bé wodnjo hacź do 6 stow. (na kupje Borkum a we Nachenisej wokolinje). W nozy k njedźeli mjźachu we Lekonoschach (Niesengebirge) pśchi barwjatym wótrje śtylne njewjedro. Jutśe śrjedu śtónźicź 7,34 śtźahza a so 4,59 hłowa. Mźjacź śtźahza rano 8,14 a so wjecźor 6,48 hłowa.

— **Radulschtwje.** Tu śu f wosloweho nźśma pśchi Muźakowśej dróży 2 schmrźećkowaj łónkaj kradnyli. Wonaj stej dźeń nźdźe 8—10 metrow dołhaj a mérjeschtaj na 12. źim. w pschedrźin. — Dale kradnychu z drastowego fiejaka w jenej tudomnej wjeśerni schćerkomódry, f kojźacho pśchikrywa dźekany mantl z jenym rjadom knefłow, śwonkoch dwaj nakśiśnaj śakaj. śmitskoch j jenym łakom, je zaśtym rjeczałsom zako powjeśechadom. W śmitskownym śaku śe cźerna kożana ljśiwnja a w njej bydleńske famowinjske wopśimna, 1 wopśimne k potrusźenju żelesnisseje jźdźe wjeźe placźiśny, 1 jźdźna śkarta f Budyschina do Wilowiz, łaź teź jedun śchawl se schćerwni a cźerwnji śmuhami a nor schćerobrunych trikotowych muźazych rukajzow f 1 knefłom. We wótrjschnjonje jźdźelenja proźby kriminalna policija w Budyschinje.

— **Kóśtowne nastupaja.** Ministerstwa je 20. dźesembra 1923 wukas wudało, so cźi, tiś kóśtowjuu locźa a powiśchcja, njeśmźdźa k we papjerjanych kkelźiśch cźahaja cźiniecź. To je schwarny, thutnoscźi cźaja nałwowdowacy wukas. Mźko budźe jud wjesze śtróśkich a śmjesnych.

— **Rukawy śtednoceśtwa w Budyschinje.** Wschitcy wubjerki ma pjatk wjecźor we 8 hodź. w bohotowni pśchechodne posbeźenje. Wschó śobustawy wubjerka so nałeźnje pro proścha so, bychu pśchikomny bźli, dokelź maju so jara ważne wźzy wobśamknjeć. Wobźebite pśchepróschenja so njepschipósełaju. — Śwjaśi hudźiśnjow, Budyschśiśe mźśejańske śarjadowniśwo, je unśołowane śjednoczeństwom 75 hr. darił wot śwojeźenja budźźn. wumełźowu, za kotreż bo we mjnjnje na'owcho śjednoczeństwa mutrobnje dźakujemy.

S Dorpi bo Wujźeda. Schtwórk, 7. t. m., pawdnjt w 1 hodź. bo we tuchźśtkim łśsu 2000 jerdkow, 7—15 cm. łotste a 800 mtr. wałcźiny na pschebahowanje pschedawaju. Kupy ksźdy bo we wotdźélenju 74.

S Nat-y. Njedźelu, 27. januara wotmé Nałeźnisśe serbśke towaristwo „Lipa“ swój 44. łakolenśi swjedźeń. Jimła bé hiło do 8 hodź. hacź na posledźnje mźśno wobshadźena. Knjes pschedsyda Dworńik powita wschćich pśchitomnych w mjenje towaristwa. Bźchu i bźła wot dwaju rasnych rjekow, kiś hizo dołho sem swoje bźło dokanjnje, wuźiwacź diktaturu wulkokapitala, industrije a dźełarskich kruh, so by nasch narod sdusnył. Domorodnuch serbskich dźełacźerjow, kiś hizo 10—20 lźt na mźtnje dźełaju, z bźła puslischa, mjeńkym so tźehma psched śtom pschinjesenjemi Nźmcy wosławaju w dźełe. Dyrbimy spośnacź, so sumy kolowokowo wobdacźi se zelosźnym njewźećeśkom, tiś nan daji, hdźeź może, so bu nan śśiśicźnje zyle ładnyj, njepovschesko (obo bojo? — śmźśicźnje) nam nasche lźt śkromne a śtabe źiwjenjećko. Tu śtka so śesławacź! Sserbśi dźełacźerjo a serbśi sastojnik matej so nźtkole śniećicź. Serbja a kratja Sserbow, pomhajcź! Sserbśi dźełacźerjo, organizuj so, so by so śchitał. Masch prenje wano na to, kaź by bomorodny! Mu wschitky bych sm jebi widomni bycź, so śniećicźi so serbśe dźełacźeśtwo, thubimy wulke strony wosbebje w Prusśej Hornjej Lužicy, sjmy rostorhnjeni a śhubjeni. Jdźe su wrózowerjo, tiś śtupja na cźoło serbśeho dźełacźeśtwa?! S taśimi a podobnymi śtarośćemi bźchu naśche wuradźowanja napjatsnjene. — Wokoło 1/27 hodź., po pilnym dźele, stónźi pśchedsyda shromadźiznu.

Na jenej nitcy.

12]

(Pokrac̀owanje.)

Teź kusk brjewa, kotryż dźeśu w ruzu morwebo nabeschli, wuhlada Bremak a wjeśeźeśe, na cźoź wźo nichtó druhi khiba jeno wón sam, pschinjeź njemóźeśe, dźeń podźiśiło, hdyź bé w cźichich rauśichich hodźinach mało thźkow, bliźo kotrychź bé so śtako nózne krótke wojowanje, hacź nanajsterocźśitnischo wobhladał — so bé tamny kusk brjewa dźeł f drjewjanege debjenki, tiś bé na durje śuhodowoje śtóże pschipraźena.

Tak pschidźerasche so staremu muźej, hdyź bé ras na pranwu cźeź pschiśhol, wójmidlo po wójmidlu do rjeczaśa, kiź bo dźeń a muśicho a strachmiśicho wokolo nicźo so njenadźijaceho Panaśa sadjerni.

Nicźeho so njenadźijeśeśe! Tak bé to woprawdźe. Njeśhoźowny, tiś bé so k njeźuźej wuźiceź dał, so by bliśkem pschiwuźnemu, hośtnemu śynej, k wyśchźchemu postajeniu w źiwjenju, tiś so jemu lubjesche, dopomhał — wón dźe nźkole wjedźeśe, so bé to tutón njeśtuk podarmu śtał — niź pak, so na njeho hiśchcze druhe thośkanje cźakasche, dyźi śurowe cźwile, tiś jeho dusźnu krjudowachu a tiś jeho hewak tak żelesny wotch a mózny nahle śniećichu.

Panak [illegible] hiśchcze pschego jako zyle śwobodny a bjespośorźny muź, jeno śtasche so, so so ludźi bóle boji, pśchetaj łśkma by swoje śaśtojnike djźło śkónźene mél, a hižo by do nźkole tak cźichich hór thwatał.

Puźnik, kerk, tata w płoźe dużahasche jeho nalemu, śuchemu śchźhowarjej, so by so hnydom śkhował, hdyźkuli pśched nim kroczażu hdy śtejo wostawasche abo so wobrocźeśeśe. A nźchto bé śpodźiwne. Hdyźkuli by so Panak teź nastaśił, hacź jo k wjeśoru abo k ranju, k pokodnju abo k połnozy wobrocźeśeśe — po mjenje bóle wulkich wokolnopuśach pschithbadźeśe pschego na jedyn kónz — to bé khetro njenahladna thźeźa na kónzu śpaleneje wźy.

Nas na tajźim śtedźaznym wulkodźe pytny Bremak, so Panak, duzy dałeko wokoło, śo na pohrjebnischcźo poda. Se śtrony, wot mésta ś napschecźa, dóśdźe na hórki, na kotreź tak w chłodnej zemi po staroschepolnym źiwjenju wotpoczowaschże. Spśeśnje zaś jeśchcźeźa śśiły Bremak, śe framźnymi ferkami krywy kaź Panak — śa nim a namaku méśtnu, tiś jemu dowoleśche, Panakowe cźinjenje wobkedźowacź.

Pschi nistej muri pohrjebnischcźa wosta njeśhożowny muź stejo, dokelź na pohrjebnischcźo stupiéź źebi wón njeśwéri.

Ruzy na panoschk murje położuschi wudźeraśche na najwusśichi row, na kotrymź thudobym wźnu śejeśche, śtóng kotrehoź pak so nadpadnuje rjany żelezny łśchij pośbehowaśche.

Macź njebożćźickeho dźeśi jón daka, tak pawjedasche rowaź ludźom, kotiś so dźiwachu, so je thudy hórnik tak drohu rowownu debu dostał.

Sthłó pak Khorlowa macź bé a hdźe wona pschebywasche, to nichtó njewjedźeśe.

Nékole wudźera Panak na row na famnuj bok, na nadpiśmo na łśchiju, a thudże jemu dyrkotałej a wocźi so jemu pkonjenjeśej.

Bremak, ani dźeśacź krocźeli wot njeśhożowneho muża sa kerkom śhowany stejo — cźuje, so so jemu wutroba śmjeśchnje, pschi tutej tak wulkej a némej bolośći a zyle f cźicha wotwrośchnje Panaśej, so je jeho sa njecźicźowjeho cźłowjeka mél, tiś je jeno źebi famenu źiwy a jeno źebje śamehu lubnje.

Taśi Panak njeje; śchtóż móże tak thuboko cźerpjecź a njerćźo takle cźerpjecź, tón njeje zyle śwpatny a tón njeje maty w duchu.

Hacź do tuteho wokomika bé Bremak śwojeźo pschedśtajeneho dopołnje hidźił, śa tak prawje dosć niźkeho cźłowjeka mél a jeho jeno śa k najschpatniźchim wźzam thnaneho mél; nétkole myśli lépje wo nim, hdyź je jeho widźak zarawacź.

Ale njech bé teź hiśchcze njeśhożna wutroba śtareho muża, śyśina je tola wośtaka a teź śmźromna, kaź bé to pola prawicho muża pschego bywa, hdyź dyrbi so nźchtó wulke dosćeź — Bremak hnydom śaśtop pocźina wobkedźowacź — hdyź je Panak pohrjebnischcźowu murju wupokhilił, śeśkinje jeho kaź śtomjeny śeźin.

Wobaj śaśtupischtaj do doka w śeźin.

Khwatnje a dale khwatnischcźo krocźi Panak.

Je tak, kaź by njebył na pschekhadźowanju, ale kaź by wźiło śamér dosćeź cźuł.

K khwatnje a dale khwatnischcźo śeźkhuje śeźo pleśes hora a doły starý Bremak. Wź tym muźu teź wjaźy, dyźi bé śebi śam myślił — śunyśt śledźenja, kotryż nékole prénj króćź śwoji naśaśk nazaka, móź a wutrajnośći, kotreź njeźe bźchtej źenje łynieź — nej byłej, łynmnośćj krewje a źuhe wazdy dar, nad kotrymź śe śam dźiwa.

Ale njeje to źane śdacje, je to jeno wóśtotne wuśudźowanje, kotreź jemu, mudremu, i wobranłnośeje wobdarjenu pschedwidźećej bawa, śchtóż pschiśhłe, śchtóż pschinjeź dyrbi. Jena wéź je wéśte, nichtó njewidźiśe Bremaka, a wón śam najmjenśe tón kruch dowérjał, kotryż nékole śwe wjedźe, kruch śledźazeho polizśin, kotryż nékole śpramnośće bla a teź krćźowotwo dla wukonjnje; pschetoś Liczonśi budźe hafle potom śabo bjes poroka, hdyź budźe wopramdźiny padnch wotkrywy — a teź kruch wjeśeźeśkeho nabatoka — pschetoź njelkhotłane njeźmé morjenje Handrija wotśacź.

„Dźi jeno, dźi — njeśbożowny“, myślí źebi Bremak, pschekhelpanje kaź Indian śwojeźo pschedśtajeneho śeźkhuje, „pokaź mi puć k tradnjenjym pjenjesam. Kradnjene łubu cźehnje tebje k hebi, tak bohdo, doniź jo śam njeśchcerdźiśch.

Tak myślí śebi śtary, śtajnje wjele myślazy muź a jeho wobliczo na pschi tym khetro wjerdny wuras — a tola bywa kotatej jemu druhdy hubje — kaź by zjekk, so jeho, kotryż tak łynnje a hóźzy myślí, bali cźwila muźa, kotreźbo dyrbi śniećicź w mjenje śprawnośće.

(Pokracźowanje.)

ſoke a ſ druhich towaſtſwow k nam pſchikhowatali. Se ſpěwom „Mamu Luźiza“ wotewrji knjes pſchedźiwda ſwjedźeń. Jo tym ſanjeſchcu nam naſchi ſydwarjo dwaj herdźelej mnohonaſe ſpěwaj. Nětko wuſtupichu hrajerjo a pſchedźiwacy ſwjedźenja wot ſkromneho ſtartnu knjes „Kak Kozor khanor cźaſaſche“. Wſche běchu do naſtedźichich rukow wotſchene. Schkodźało wak wjeſy, hdy bychu ſebi je dokkadnischo do ſlowy ſapiſali a ſo nic tak jara na pſchikhowanje knjiſcheſeli. Po ſkóźicznej hrě ſydwaſche nam thor ſaſo dwaj ſpěwaj: „Macźi ſtara na nje ſmarcźo“ a „Pſchepa je Maria wobſtała“. Na to pſchehodźi ſo hiſchcze tryſk: „Źſo we jchnu“. Porahi ſo jara derje a wuſne ſnjerje ſkubźi. Po pſchehłapanjach ſo kedźbowa ſo k. pſchedźiwdne wopytowarjam ſa kedźiwoſcź a pſchepodu potom ſlowo naſchemu ſherdźelemu braćźej R. Hajnje, kiž bě wot Cźornoboha k nam dele pſchikhowatał. Knjes Hajna rěcźeſche nam nětko wo pſchedźitajenych hrach a ſpěwach, kak ſu ſo naſchi pſredowniſy prózowali a dźěli, kak je ſo w kóždej wjeſy pitnje pſchadźo, kak ſu hebi tu towaſtſwo „Lipu“ ſałožili, źiwěru ſe nje dźělali a na rodne dźěła ſpěchowali. Rěcźnik napominaſche pſchitomnych młodych ludźi, ſo bychu do towaſtſwa ſaſtupili a tak kaž jdóhi ſtali, kotryż ſo ſenje njepowali, a ſo by „Lipje“ ſpośjene było, ſaſo ſa jene 44 lět tež taiki ſwjedźeń wuhotowacź. A ſchto cźinjachu nětoſi, ale jenož nětoſi tych młodych a pſchezo cźi ſtamſini, ale tež Sserbjo: cźi ſo ſnehdy jachu a hižo tež pſchi bracźu haru cźinjachu a tak druhich pſchipoſłuchachu wo kedźiwoſcź pſchinjeſechu. Radźu jim ſo bychu ſo pſchichodnje herdźiſch ſwjedźenjow ſ wowali, hdyż tak wjeſe pſchiſłuſnoſche njeſnaja, ſo bychu ſo jenoż hodźinku ſmérom ſadźerżecź mółili. Po programje piſcha nam naſchi herdźiſch herzy hižo ſchcze dołho wjeſele k rejam. Studźeze jenoż je, ſo ſo pſchi tym ſ wjeſcha nětcźowale.

S Delnjeho Wujezda. Wulka ſrudoba je do domu ſwórnych Sserbow ſacźahnyła. Knjeni Leinertowa, mandźelſka knjeza ſtarkowiſkeho wucźerja Leinerta, je njedoha. Maſcźerku ſchturiła, bźěſcźatkam, nětko hižo ſtarokham, je Bóh do ſwé[illegible] wotwołał. Wo Bożi njewumóžkowanej radźe je ſo ſwórnemu herdźikemu [illegible] nadobna buſcha wſała. Hdyż rěkaſche, ſa Sserbow cźeſcź a prawa njebojaſnje wuſtupichcź, dha njeboczicźka ſ njewſchědnej ſmuſitoſcźu cźinjeſche. Mnohoſo Sserba je ſaſo na prawy puć ſ jeho lubej pokaſała. Tuta nadobna buſcha wjazy mjes nami njeje. Bóh, kiž rany nabiła, pokoj wurudźeneho mandźelſkeho a budź wobſtim ſyrotkam je mózným ſaſtarerjom. Nam Sserbam pak njech Bóh ſhudźi dale taiſe nadobne pſchikłady ſa naſche Sserbowki.

S Wulkich Dźarow. Tudomneho wojeſkeho towaſtſwa 50 lětny jubilej wobſwjeſći ſo njedźelu, 18. meje t. l.

S Kukowa. Pſchichodowy piatk, 8. t. m. ſo popołdnju w 2 hodź. pola Natuſchcź maceźerjam a ſich cźěſchnym dźěſcom lekarſka rada darmo podawa. Wěſcź budźe pſchitomny.

S Běleje Wody. S hoſcźeńca „k burhy“ ſu ſaſtawnu njedźelu wjeczor ſ wjeſelu jenemu lěkarſej kolo krabnyli. Wón bě je tam ſtajiwſchi, do korczmarſkeje ſjiwy ſaſtrubił, Jako ſo wrócźi, bě kolo prcźej.

S Mochcźa pola Rěcźizy we Muſaſowſkim wokreſu. W nozu k niedźeli wudyri w bróźni jeneho ratarja woheń. Wyrniesj wjedro mackate było, ſo woheń ſej na pſchiwſchowatu kónju wupſchestrě. Wobej wmarjeni ſo do cźiſta ſpaliſchej.

S Delſcha pola Khoźebuſa. Naſchu hoſtwu ſmy ſa lětnje 200 zentnarjow rożli pſchenajeli. Sa tak mjenowanu bruźnu hoſtwu dóſtachmy 60 zentnarjow rożli. Najeſt je wójſt Mierźiſtaw (Mitaſeſ) ſ Barlina.

S Lubanja. Saſtóźenu ſobotu popołdnju pſches naſchu ſtaźiju ſmano 9 lětnu hólcźk ſ cźahom jédźeſche. Wón pſchiſi bźe ſtamlurki ſ Ameriki. Wón puczuje k ſwojemu bźédej a wowcźu do Hornjeje Schleſiſkeje. Wokolo ſchije mějeſche kaſliczku, na kotruż bě próſtwa napiſana, ſo bychu ju wo njeho ſtarali. To ſo też na jara ſchcźerbowe waſchnje ſtawaſche. Tehodła bě maly ſwětowy puczowaŕ njemało wjeſoły a dobreje myſle.

Zapośłane.

W cźiſle 25. „Cs. N.“ piſa knjes farař Domaſchka pod IV. bykom prawopiſ naſtupajo Spěwaſke. Spomnjenje knjes naſ namołwja na nowy prawopiſ. Stajm ménjenju, ſo žadyn nowy prawopiſ wjazy nimamy. — Pſched nětkhe 46 lětami mějachu młodzi Sserbja jako ſtudenczi w Nieſwačzidle (w knježim hoſcźenzu ſwojiu nałeżnu ſchadźowanku. Pobła wſcheſkich druhich bykow běſche hlowne praſchenje: Kotry ſu „analogiſki prawopis“. Kak ma to tón ſawjeſcź? (Praſchenje ſtajeſche panił, kiž hižo nekotre lětka w khłodnej ſemi ſpi.) Wotmołwjenje dawaſche tehdom młody ſchtudent: kiž nekotre jako ſtary hiſchcze młodźinc dycha a proſeſche: „My njemóžemy nic k rěcź wjazy cźiniez hacź: Sćhtoż my piſanny, nakładujemy, a: rediujemy, cźinimy jenoż w nowym, analogiſkim prawopiſu.“ Potaiſkim piſcheł 46 lětami lěſche prawopis wobſteiacy a dźensa wjazy njemóže nowy rěkacź, dokeż ſmy tola wſchitzy ſtari, kiž to pomnimy. Knjeż ſe je ſwoje ſłowo ſhotnje dźerżał. Najprjedy ſwdawſche „Luźiſkeho Sserba“ w analogiſkim prawopiſu. Pozdźiſcho redźigujeſche tydźenik w analogiſkim prawopiſu. Też tamni pſchitomni wotſtachu ſwérni ſwojomu ſłužbjenju. Potaiſkim ſława knjeſej farařej Domaſchkoju, kruce dopredła!

Starz.

Pſilopk.

* S Oſchwza. W naſchim méſcźe egyptowſka cźma knjeſi. Méſto njemjeſcźe dwoje ſtadźakow, ſo by w méſacu oktobru dóſtatu mitinu ſaplaćźita. Tehodła je mitinarja w Gróba pola Rieſy Oſchawej ſanu mitinu wjazy njepodawa. Lubi méſcźeńcźo dyrbja tak dołho po cźiſte ſpośjeć, doniż njeſaplaćźa. To je wurjadny ſrědł cźeſkeho płacźerja pohnucź, ſo by ſaplaćźił.

* Panjarej mloka. W Hannowrje ſub mlokarnika, wěſcheho Gerſtenbergera k 4 méſacam jaſtwa a k 2000 ſt. hr. pokutu, a mlowarja Bauermeiſtera k 2 méſacomaj jaſtwa a k 1000 ſt. hr. pokutu ſaſudźi. Wobaj běſchtaj mloko kawſowałoj.

* K ſmjerczi ſtupdźenuj. Ludowy ſud w Mnichowje ſa ſłužbi burowku Schwangerin a jeneho lubkowarja Alojſa Kugerja k ſmjerczi. Wobaj bě jeho pohnuła, jeneho muża ſkórjowacź a potom do Wodźiſkeho jězora ſtopnyć. Jeho bratrej namérichu 3 lěta a jeho maceźeri 8 lět thorſcźiſe (Zuchthaus). Wobaj běſchtaj na mordarſtwje žadu i winikami.

* Njewuſchnik. Wulki njewuſchnik je 55 lětny wokolokodźer Emil Friemel ſ Warnsdorfa. Pſches płoſtu ſwojeho źiwjenja je w jaſtwje ſedźał. Lědma puſchcźeny ſaſo pałokjeſche, wotſta worcźiſim wiſaſo a lubjeſche ſtarym młodym hołzam a wudowam ſnjeſy. Do ſapałanje pola Kamjenicźy w Cźěſkej je ſo ſtaw wſche ſchcźe ſamłoki pokradnył. Jako te pſchedawaſche, jeho lepichu.

* Sſmjerczi wuzekli. Wóndano ſpěchnił, kiž mjes Aradom a Bukareſtom jědźi, na ſpodźinne waſchnje ſaſhuże wuzekemu. (Bukareſt je hlowne mésto Rumuńſkeje a Arad pak nětdy wuherſke mésto, nětko rumuńſke. Lu ſo dwě hlownej żelesniczkej cźarje ſchdźikujetej.) W ſpěchnilu nekotre ſta puczowarjow jědźechu. Spinadło njeſe w rjedźe a njepchimaſche. W ſaſtanſiſchcźu Wrdeal wjeſnił tónle njedoſtatk pſchedſtejiſcheriej ſtaźije wojſewi. Tón pak na jeho ſłowa njepoſłuchaſche, hyrniez by cźara ſaſo Wrdeala nahłe ſpadowała. Pſchedſtejiſcheri ſaſtanſiſcheja pſchikłała łanc jeź. Sady ſaſtanſiſcheja ſpinadło ſ zyła wſ-zy njepſchimaſche. Wjedník lokomotiwy podarmo ſ tuchnym ſwinadłom ſpinaſche. Cźah hrimotaſche ſe ſpěchowje, ale wo 130 kilometrow wo hodźinu. (Méſe Dźeſaznaami a Budyſchinom je 60 klm., a tu ſpěſchnił nimale hodźinu trjeba.) Tak łeczeſche ſpěſchnił ſ ſtaźij, hdyż méjeſche ſo ſ napyſcheznym cźahom ſekkacź. Njewuſzkliwa ſpěſchnićź, ſ kotrejż cźah jédźeſche, ſamó, ſo wuhibadło w bliſchej ſtaźiji pſchejédźe. Cźah pſchinidźe pſches to na tak njenormnu morwu kolizu. Na tajte kolize ſo woſy ſtorkaja, kiž dale njetrjebaja. W tymle ſaſtanſiſchcźu morwa kolizu pſched hjedźnom ſaſta. Na tule do hjedźna wjedźazu kolizu ſo ſpěſchnił ſajdł a po njej dale njemdźe dele cźetnjeſche. Zimjenje wjele ſtow puczowarjow ſtejeſche na hrazkach. Tola Bože ſwarnowanje bě wulke. Prěki pſches kolize běchu hobrſke ſnéhowe ſepje nawdte. Do tych ſo ſpěſchnił ſary a ſaſta. Lokomotiwa na ſamej kromje hjedźna ſtejo woſta. Sſwérny wjedník lokomotiwy a puczowarjo hjeſe wſcheje ſchłody woterdźeżu. Wyſchnoſcźe ſu hnydom krute pſchepytanje pſchikkaſali.

* Słoty pokład w nohaju. Pſrjedawſche waſchnje, pjenježy w nohajſkich wułkowarjej, njeje hiſchcze wukrjuczene. Tak namakachu herdźiſy we wſu Großenmeer w Oldenburgſkej po ſmjerczi ſtareje ſony w jenym ſtejazym cźaſnifu nohazu ſ mnohimi ſłotymi a ſtébornymi pjenjezami.

* Pjaty dźěcźo roſtorhałoj. We Cremonje (méſcźe we Kralſkeji) pſłaj jenu 10 lětnu hołcźku buru ſe ſchule nadpadnyſchtaj a po wokomikach roſtorhaſchtaj. Po krótkim cźaſu ſcźerikłaj hłoſ druhe dźěcźo nadpadnyſchtaj a je ſtraſchnje khuſnyſchtaj.

* Inſluenza w Londonje. W Londonje ſo inſluenza jara ſyhnje roſcźerja. Wobydźerjo wjele domow wſchitkich khori leża. Wona łapoczkuje ſo ſe ſylnej ſymizu (Fieber). Hacź dołat na nju hiſchcze njemerźa.

* Marź, kotraż ſwoj ho ſyna njerozumi. Hdyż wulka móſtła łóhi „Canopie“ do Newyorkſkeho pſchiſtawa pſchiſłdźe, wobjimaſchtaj ſo macź a ſyn, njemóžeſchtej pak ſo dorěcźeć. Wona rozumjeſche jenoż jendźelſki a jeje 17-lětny hołz jenoż nemſki. 15 lět dołho běſche bjes wuſpěcha ſa nim pytała. Słónczniže wuhlédźi, ſo je jeho nan, wot kotrehoż je dźěſena, do Nemſkeje pſchewjedł. Wotwjedźenje ſta ſo, hdyż běſche hółcźeja dwě trcźe ſtary, hdyż ſo ſtarſchej w Brooklynſkim roſtorkerſtwje. Mały narěcźa ſwojiu ſonu, ſ dźěſcźom do Jendźelſkeje ſo pſchesydliła, hdyż daſyſche ſcźěhowacź, a ſ downwjedł pak to njeje. Macź wróćźi ſo do Ameriki a woſtaji dźěcźo pola ſwojeje ſotry. Hdyż to nan ſhoni, puczowaſche ſ ſwojej ſwakonej do Jendźelſkeje a pſchenjeſe hółcźeja do Nemſkeje, hdyż ho ſ jenej Nemſkeje ſomku wożeni. Hdyż běſche ſyn ſchulu wukhodźił, pſchiſłe ſe 14 lětami do puczby. Po 15 lětach je ſo macźerji hałke poradźiło, jeho ſydźenje wuſtrjedźicź. Swoju rěnu ſtu rěcźazu ſotru je nawadźiła, ho mjeſcźo jeho wuzwoźowacź a jeho do Ameriki pósłacź, ſchtoż je ho jej ſhoſownje ra-

Hospodarſki rozhlad.

Wutoru, 5. m[illegible]ja rožca 1921.

Hamiſke kurſy wežera w Barlinje:

Tute kurſy ſu w miljonach.

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	198 862
ſendźelſki punt	18 354 300	cźěſkoſł. króna	123 091
ſchwajcarſki frank	733 362	100 pólſk. markow	39 000

Němſke pjenjezy ſtajichu ſo w Zürichu na 135 zentimow, we Amſterdamje 63 zentimow. Jendźelſki punt a franzowſki frank ſo na ſwětowych burſach krotſh porjedźichcźej.

Cźeſkiu mějachu žiwy wobſtjad. Jich ſo wjele kupowaſche. Kurſy bijachu horje. Dobre ſu mějachu wobſtejne pjenjezy a to wot 1—10 biljonow. Jenoż Erſte Kulmbacher, kiž běchu pjatk wjele dobyle, ſtajichu ho, ſtare akzije wo 1, nowe wo 2 biljonaj. Sa nimi pſchihódźachu Skije keramiſkeje induſtrije + 1,45—7 biljonow, maſchinſke a metallowe fabriki + 0,5—3,5 bil. Mes nimi ſo Zittauer Maſchinen, Dresdner Strickmaſchinen a Sack ſnadnje ſeſlakichu. Banki +0,5—5,5 biljonow. Mies twarſtſimi druſtwami Residenzbankanł + 2 biljonaj. Papjerniki ſo pomérnje mało pſchemérnichu ale ſwoje ſkurſy ſu tola hiſchcze wot 0,5—1,9 porjedźichu. Zimiſche dźěłu elektromotory a kola a to + wot 0,75—2,5 bilj., ale jenoż Cypreſ ſo wo 0,4 biljona ſniži. Akzije wſchelakich induſtrijow powyſchichu ſo wot 0,5 hacź 3,2 biljonow.

Renty ho wotdrjeſchowachu.

Na produktowych witach też wežera hiſchcze žaneje wobſtojeſce njebě, hacź je Franzowſka wuwoſ mukli ſakaſała ahonij. Knjeza ho we kupowanju jara wotmałkowachu. Ale tež ſe wobſow ho malo źita poſtſicźuje. Pſchenza bě žadniſcha. Wona ho do połowiſcheje Němſkeje pytaſche a bě nikcźo drohſcha. Rožki pſchenjeſe na witach njebě. Tuż dyrbjeſche ſo njo wjaay hacź hobotu dawacź. Rjany jeczmjeń ſa pi[illegible]je je dale žadny a we płacźiſnach ſtruczeny. Wowſ ſ wikowanjo pytaju. Pſchetrjebarjo hiſchcze ſa płacźinu kupuja, kotrež ratarjej wužitka njewotcźiſhnu. Mucźa je drohſcha, ſa njej ſo bóle prajcheja. Zentnaŕ pſchinidźe po ſłotych hrivnach wežera

w Drjezdźanach:

pſchenizu 7,85—8,20, rožki 7—7,25, jeczmjenja wot 8,25—8,62, wowſa 5,88—6,12, pſchenicźne muki muki 11,75—13, rźaneje muki 10,50—11,25 ſt. hr.,

w Barlinje:

pſchenizu 7,50—7,75, rožki 6,90—6,65, jeczmjenja 5,25—8, wowſa 5,05—5,90, pſchenicźne muki 14

ſobotu we Wróćźiſawju:

hacź 16,50, rźaneje muki 13—14 ſłotych hrivnow, pſchenizu 7,10, rožki 6,10, jeczmjenja 7,50, wowſa 5,12, pſchenicźneje muki 12,88—13,75, rźaneje muki 10,50, bérny 1,50—2,00.

Turkowe wiki ſandźenu ſobotu w Barlinje. Butra bě žadniſcha. Płacźiſna w zyłym wikowanju wo 5 ſt. hr. horje hacź, punt ſtaji ho na 1,65 ſt. hr. Amerikanſki ſchmalz jara ſchpatnje bě. Dokeż ho jón wikowarja pſched mjedźelenim do ſo kupowali, na nim wjele pjenjez ſłubjiju. Mažhubjenſko bě mjargarina bźe. Ta je bźeł a tuńſcha. S bolcźom je to ſrudne ſnamjo naſcheho cźaſa. Ssamo ſa kuni pjenjez hebi dźeſaty tuła kupicź njemóže, dokeż bźela a ſoſłužby njeje.

Wuhlo. Sſyra bruniza (Braunkohle), każ i jamy pſchijidźe, je hižo wot wežerawſcheje pónđźele wo 15 proz. tuńſcha. Britiſky hiſchcze nětkle tuńſche ni budu.

Wužitkowe drjewo je ho ſterje ſtrjeżiło. Schpatne rěkane drjewo bě ja jara tuni pjenjez dóſtacź. Drjewo ja bildarjow pſchidźe tele dny we rauſchopruſiſch holach njeźekane 35 ſt. hr. po metru.

Khoſſowe miki wostachu ſandźeny tydźeń knte ale też mérne. Sdyż brahiliſanſki pſchidźe punt 1,50—1,90, hrjedźwowamerikanſki 1,95—2,50 ſt. hr. ſ glom.

Młodna Pólſka ho hładajo ſtruczuje. Polſke pjenjezy wſchědnje horje hija. Pólſke knježerſtwo je pożćońtu we ſtotych hódnotach ja pólſke pjenjezy wudawaju banku ito je Emiſſionsbanka) wupiſało. Nětko ho tak prawje wótcźiſiwo Polakow jewi. Bohaczi Pólazy we wulkich ſpłach podpiſuja. To cźini na wſchón ſwět ſpłuju ſaſtiſcheć a ſpłni dowěru do ſtruczneje pólſkeje hoſpodarſtwa. Tehodła hódnota pólſkich pjenjez tak wikbkommje ho ſhóha. S bobom w Pólſkej płacźiſnu ja wſchu ſežiwjoſſu potrjeben ſraduja. Pólſka ſtama ja ho je nimoměrny bohaty kraj. Jeje jenja je płódna. Wulke ſu pólſke ſéły. Pod jemju leża bźo njewuměrne pokłady. A ſchtoż je hłowna wěc, Pólſki ſud je wěrjazy liczeriſcźjanſki a ſtejі moralnje jara wyſoko, je pilny a ſłuſtiwy. — Nałaſſiwje je tam wulkotnje organiſowane.

Wikowanjſka bilanza Cźeſkoſſowakiſcheje je ſ kóždym łetom aktiwniſcha. To rěka, wuwoſ je wjetſchi hacź bowoſ. Loni je Cźeſkoſſowakiſka za 10 miljardow 129 miljonow króſnow twarow ſ wukraja do ſwojeho kraja ſwojſka a za 12 miljardow, a 518 miljonow króſnow pak wuwożowała. Wuwoſ je potajſim wo 2 miljardźe króſnow wjetſchi. Pſchi tym ma ludowym ſamožnju pak je hiſchcze wo wjele wjetſchi. Cźeſkoſſowakiſka ma ſwětoſtrane kupjele. Kupjele tak wuſtrowjaceje mózy, każ nihdźe druhdźe w taſtej ſpjé po zyłym ſwěcźe nje. Po ſtatyſtikach kóždе łéto bohaceji wukrajnicy we tychle kupjelach wuſtrowjenſow pytaja a namakaja. Cźi do kraja tehorunja wjele wjele pjenjez pſchinjeſu. Schtoż wo Pólſkim kraju a ludu prajachmy, płacźi też potnje wo Cechach we Cźeſkoſſowakiſkej.

Pſchihódźiwa burſowa roſprawa. Kurſy wostanu dale krute.

Na Barlinſkich produktowych witach

Zilo a srobuhlo po ſtotej hrivnje.

Pſchenza	150-155	lane ſymjo	4,20-4,25
rožki	129-133	lany wofuſchk	22,00-23,00
naſkin. jeczmjeń	145-160	módre łudziny	13-14
nafumſki jeczmjeń	—	żołte łupiny	15-16
wowſ	101-106	hrách	15,00-17,00

ja tonu abo 20 zentnarjow — Ssłoma a ſyno

pſchenicźna muka	23,50-26,00	pſchenicźna	0,45-0,70
rźana muka	21,00-22,50	rźana	0,45-0,70
pſchenicź wotruby	7,30	wowſena	0,35-0,50
rźane wotruby	6,20-6,30	rźane wolſepo	0,35-0,50
rapk	280	jeczna	0,35-0,50
rapk. wołuſchk	10,00	k ſaſtanju	0,35-0,45
pochowa melaża	6,00-6,20	ſukanje	1,05-1,25
ſerabella	14,00-15,00	ſyno	0,95-1,35
pieluſchki	12-14,00	po zentnarju	
bérnoze kruſki	15,50-16,00	Bérny	
bury	12,00-14,00	bóke	—
woka	13,00-15,00	ſcźerkjeſene	—
kukuriza (Mais)		żołtomjažne	—
w Homburku	166-167		

ja 100 kg abo 2 zent.

Drjezdźanſka burſa.

Pſchenza	15,90-16,40	bérnaze kruſki	20,00-21,00
rožka	14,00-14,50	pſchenicź wotruby	7,30-7,50
naſkini jeczmjeń	16,50-17,25	rźane wotruby	6,40-6,80
nafumſki jeczmjeń	—	pſchenicźna muka	31,00-33,00
wowſ	11,75-12,25	rźana muka	26,00-28,00
cźerwjeny bjeczel	155-180	woka	22-22,50
rapk	—	pieluſchki	21-22
kukuriza (Mais)	20,50-21,50	hróch	24-26
ſuche truſzanczki	10,00-10,50	ſokrowe truſ.	14-20

bźiło. A někto bydliał hromadźe pod jenej tšěchu. Někotry cźaš mješ tym sandźe, pschdy hač hólcźes se swojim sendźeńskim tak dałoko budźe, so swoju mać frosimi. — Mamy wschak mjes Sserbami też dźiwoki a kjtowy, kotšiž swoju dobru serbšiu mać njerosumja ani rosumiś njechadźa. W mlódšich létach fu do zuby cźi a tym dórjy swoju maćerinu rěć sabyli. A hdyž so do domizny wrócźa, fu starschim, swójbje a ludźi wozuźiwuli, swójski mać-ješčeschcźiny roswjasane a tak mózne cźucźa jedyn sa druhe snicźene. A hišcźe hrudnišcho, hdyž sjawne wustawy w serbšim kraju pisches wutupjenje serbšiske rěcźe tutón rosbóh powjetschuja. K temu dopomha wosebje schula a cźi, kotšiž jenoho rosumjenja a cźucźa sa swój lud nimaja. Mać a dźěcźo — wonaj so po cźasu wjacy njerosumitaj. A to Sserbja w serbšim kraju!

* **Bože!** psched sundnym dnj. m. Ruzny burza boja so, so so sundny dźeń blizi. Wschelaki buchawni sich namorwja, drjewjane kichše wokolo wsoho nastajeć, jeli dyrbeja być wumóženi. Knjeserstwo zyrja jich pschewodkacź, so je to pschiwšerk. Ale tuchi to njewérja. Woni sanjerodja swoje dźěło a cźahaju w cźrjodach do lěsow po drjewjane kichše. Knjeserstwo chze někto ſ nanogu pschecźiwo tutej khorosći zakrocźiś. -ſt-

* **Wurjadne jebanstwo.** Njewschědny wulesak wustupowaſche psched hodami w jenym cźešskowakliim mésće. Mlódšchi muj pschiúdże ſ jenemu wikowarjej ſ zyrkwinſkej braſku a narjadami a powjedaſche, so je bratrowuj jeneho biskopa a chze swojeho wuja ſ nahłabunym darom ſ hodam swjeſelicź. Na wyhokoći płacźiſnу ſu dźiwacy njetrejeba. Wikowar pschepohłaſi jenu wschć mózne drohotne wozy. Skónczje wuſwoli sebi kuzy zuły biſkopſki ornat, prošcheſche pak wikowarja, so bu bo jón swoblekał a so moht so pschepokazacź, kak jemu pschiſłeſi. Wikowar cźinjeſche po zdanju kuzya a dźiwſche so jemu někto pschedźiwacy. Mjes tym pak bźiche kuzy zuły retomas drohotnych wezow hromadźe shrabał a mésečhe so ſ proscha. Sjebany a wobkradnjeny wikowar bźeſche w biſkopſkim ornacźe sa nim na bróhu. Ale to na wopacźneho trjechi. Jebał rejeſche ſ zyłej mozu: „Na pomoz, na pomoz — wobłudźenjy óſe mje popadnyłi!“ Poliſajſtojo bźchu handom ſ muzu, ſajacu „biſkupa“, kiž ſo wobaraju wobkruczeſche, ſo je zyle rozſomny, ale chze pabucha popadnyć. Ale woni njemóžachu ſchół to tak nahle wuſajaſnicź, njewérjachu jemu a dowjedźechu jeho do błudnizy. Tam hałke ſu zyła wěz wuſajaſnili. Mjes tym pak bźeſche jeſkaſ pschi wſchěch horu a dołu. -ſt-

* **Wojerſitwo cźornuchow.** Franzowſka chze ſo wojerſaſ ſwěcźicź, dokelaž tu, ſo budźe ſo Němſka pschedy abo podźiſcho ſa porazku w ſwětowej wójnje na ſwojich njepschecźelach wjeſcź. Tajſe myſlicźſi wuſajaja wſchelaſe wjedniſy najnapadniſchese ſtrony. Tuklwulne wojerſke ſedania napokaſa Franzowſki wójſa wulke cźeſe. 280 000 franzowſkich poddanow w Afriky ma ſo tódſe léto wojerſaſ ſwuczowacź a ſtrategiſka (wojerſka) żeleſnica na ſo wot Sźrjedźneho morja pisches puſcźinu Saharu hač k Guineſkemu kalowej natwarjeć, ſo mohłe cźorne legiony ſpěſchnje ſe Senegambiſkeje, Dahomeya, Kameruna a nad Kongom do Europy ſo pschewjeſć. Sa 4 léta ſmeje Franzowſka pisches 1½ milliona po najnowſchim wuwuczenych cźornych wojakow. S tymi móże wona zyłu Afriku hebi podcźiſnyć. S tym pak tež ſtrach hrožy, ſo po létach ſlónczne cźornuchoju Europu pschemiju. Sónadź ſ nowa ſo hejſo pschedobudźe: Afrika Afrikanam! —n.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Na kopjeńko 203 wikowańſkeho ſapiſka ſo japiſa, ſo wudowa Helena Ernſtowa rodź. Lanaez do firmy J. Ernſt w Lubiju na město ſwojeho ſemrěteho muża Jana Ernſta ſaſtupi.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Sapiſ we tutym ſcźe dowokenſkeho kolektow.
2. Saſtojnizy, kiž je njepschecźel ſ wobſtadźeneho kraja wupokaſał, maju ſ tym naſtatu ſchłodu pschinjowjedźicź.
3. Pjenjeſy, tak wulke każ ſtary tolaſ, ſłéwerne po 2 hr. a poſtoczane po 3 ſt. hr. ſo k lépſchemu nuſowemu wopora wudawaju.
4. Gmejny muju ſwoje wudawki ſa tych, kiž ſu bjes dźěła wobliczźicź a ſapodacź.
5. Pola khěžerja Gufty Wagawy w Narczu je ſo kundros ſnuběrał.
6. Maſſowe bale ſu tež na léto 1924 ſakaſane.
7. Tydźeńſke pschipowjedźenje tych, kiž ſu bjes dźěła, dyrbi ſo we prawym cźaſu ſapodacź.

Płacźiſny réſnego ſkotu na Drjezdźanſkich ſkótnych wikach.

4. februara 1924. Płacźiſny po punese a hriwnach.

Stótne druźiny a mohamſenje.	wjchc w ſtot. kr.
Woły: 115.	**Zrjmk wołja.**
Pohromſnjene, wukormjene, najwotſtejſche réſnoſe hódnoſcź hač do 6 lét	38-41
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	32-34
Mjenje wukormjene młode, derje pjowane ſtarſche	2-28
Mjenje pjowane wſchelſe ſtarobow	16-18
Byłi: 118.	
Pohromſnjene, wuroſtene, najwotſtejſche réſnoſe hódnoſcź	34-39
Njehromſnjene, młódſche	9-32
Mjenje wukormjene młódſche a derje pjowane ſtarſche	2-26
Schpatne	20-24
Jałowjan a krowy: 144.	
Pohromſnjene, wukormjene jałowjy najwotſtejſch, réſnoſe hódnoſe	39-41
Pohromſnjene, wukormjene krowy najwotſtejſche réſnoſe hódnoſe hač do 7 lét	32-34
Starſche wukormjene krowy a derje wuſnite młódſche krowy a jałowjy	20-26
Derje pjowane krowy a mjenje pjowane jałowjy	18-22
Mjenje a ſchpatne pjowane	12-16
Cźelata: 430.	
Maſſkpſche wukormjene	62-64
Mjenje wukormjene a taſte woł żyta	52-58
Schpatne	33-48
Wowcy: 487.	
Młódſche a ſtarſche wukormjene	46-50
Starſche wukormjene	38-44
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	30-36
Schwinje: 1351.	
Pohromſnjane, wobſebjnjh ražow a ſich ſchćipjenjow, hač bi 1½ lét ſtare	58-60
Wukormjene	62-64
Mjaſne	54-56
Schpatne	48-52
Nanaw a hundroſy	60-80

Hłowny a ſamolwity redaktor: Marko Esmolet
we Budyſinje.

Bencin :-: bencol
autowe wollje, mašinske wollje, techn. fukt
čerjeńske rjemjenje z dobreje kože
wšěch wulkosćow
textilowe rjemjenje, wołmu k čišćenju
kóždeje dźěłby, po bjezkonkurencnych tunich płacźiznach
H. a W. Lesche, techn. wulkowikowarnja
předawanski büro we **Wojerecach**
na dwórnišcowej dróży 10a.
Skład w **Małej Nydeji pola Wojerec**
při Drjezdźańskej dróży.

Ćerjenja nohow
začeklizny žilow (Krampfadergeschwüre), **wotewrjene rany na nohach hoji bjez jěda z wuspěchom**
Max Thomas, wustojny hojer
wobdźerja 9—1 a 5—7 w **Budyšinje,** wótrjske sydlišća čo. 4 (Kriegersiedlung) na Lubijskej dróży, **sobotu** w měsće na seminarskej hasy 15 II, 5 mjeńšinow wot dwórnišća.

Předawam štwórtk w Kamjencu na wikach:
Wulke njeselene jerje, punt po 25 pj., **mórske lososy, mórske wuhory a kabeljaw** punt po 40 pj, wopr. **Kleiske peklinki.** punt po 60 pj., kaž tež najl. **hollandske tučne jerje,** jedyn 10 pj. a **némske tučne jerje,** 15 štuk 1 hr.
Stoju na rótku torhošća a klóšterskeje hasy.
Hugo Wolf,

Kože wšoje druźiny, kaž tež **wowtu wołmu**
kupuje stajnje po najwyšších płacźiznach
Berger w Budyšinje
we **„Wettinskim dworje“** na kamjentnej hasy.

Pytamy kupić wšě abo jenotliwe létniki
„Serbskeho Hospodarja“
Serbska knihařnja w Budyšinje.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!
Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Elektriske motory
kóždeje druźiny a wulkosće
podawa **Gustav Wenke**
w **Zhorjelcu,** Konsulstr. 36.
Telefon 2368.

Cźišću
kołczowu muczku
pschipósnatu najwušchi pschihubnu hudź, wobedwaju w tóhlej błidźe a prošku wo hałanki. Nětk je najlepschi łupowański cźas.
M. E. Schmidt w Mulschowje p. Budestec
parna łołczowa tolerarnja.

Žony
Poruczam swoji wulki skład pschedwałow, měšačnuch a pschehubowanych powjazow, pobpołožkow.
Sleju rad ſ rucze.
Wagnerowa w Budyšinje
pschi schulerskim wrotach čo. 9.

Bogtlandske gardiny
ſtora, zanki, pitsele, połołe, pruscheſowe ſukanje, łołowe porscelanowe a łołowe płachty, twjerſi, trjeme, ſchérarschki, ſchlipowe a łołowe płašče, wołmu, łonołaje, muſeje a dźěcźace ſukanje łołowe, wołłowe ſukno a linołeum poruczam wobeſebje płacźiznu hódne
M. Erler w Budyšinje
na Jitnach wikach 11 ſpiwjedźerca „Elaſtiſe Swědne“. Wšěch ſerbſki.

Kupuju
lumpy, nowiny, ſeſchiwki, knihi, akty, ſtaru papjeru,
kołcźe po najwušchich dnjownych płacźiznach. Na wjeſelſke, ſo bjerje płacźenje łiſanki, je ſamnjenje ſapſchahowe pschijźedu.
Josef Schubert
w Budyšinje, bórkliu cźa. 7.
Telefon 695.

Derje a tunjo kupujeće w mojej
drogowej wikowarni
w Budyšinje
na sukelnskej hasy 7,
kiž bźo 12 lét wobſtejí.
E. Oskar Hennig
parpob. haptykaſ.

Serbske hrónčka
do
kwasnych wěncow
poruča
Serbska knihařnja
w Budyšinje.

Hnydom so pyta:
18létna syna **holen, dźowčka** 17létny pohonč
Dale je zhonić přez telefon hamt Lubij čo. 460 abo we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Jałojca
1/4 léta stara rańšopruska, je na předań
w Jaseńcy čo. 23 pola Njeswačidła.

Tura-tablety 2 hr.
krojtworjaca čuwowa
kokolada mócna cyroba za hubjenje žeźiwjenych, skrofulosnych bjeźłótnych doroscenych a dźěći. Měšcanska haptyka na hłownym torhošću.

15—20000 złot. hriwnow
so jako 1. hypotheka na rjanu danjowu kluźu za dobre zadanjenje wot wobkhodnika pyta. Poskienje pod „A 93“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow złoť. hriwnow, **wupowědźenja,** wušmórnjenja, **zrěčenja** a wučinjenje wšeje druźiny płacźiny hódno.
E. **Rane** na Hóšće hasy 32.

Mudri ratarjo
wojerjewjeja wšchu, ſchtož chźeja pschedacź abo kupicź, w Serbskich Nowinach.

Smój so w Budyšinje jako
rěčnikaj
zasydliłoj.
Rěčnikaj
Büttner & Kobligk
Kancelija w Budyšinje
na Wilhelmskej dróży 8.
Telefon 594.

So wróćiwši wot rowa našeje lubeje dźowki, sotry a swakowje
Marty Pinkawic
wuprajamoj wšém susodam a znatym za wšu jej wopokazanu česć a lubosć, wosobje młodźinje, hercam, dźěłaſerjam, wjednistwu Hnaščańskeho pólvrnika, kaž tež k. fararjej Dobrukemu za jeho troštapolne słowa w cyrkwi a při rowje naš
najwutrobniši dźak.
W Přiwćicach, 5. februara 1924.
Hłubokozrudźena Pinkawic swójba.

Za bobate wopokazma wutrobneho dźěłbrača při wotkhadźe našeho lubeho zemrěteho
wučerja na wotp.
Jana Handrika
wuprajamy jenož z tutym wšém
naš najwutrobniši dźak.
Fařski dom w Klukźu, 3. febr. 1924.
Handrikec swójba.

Wosebje přihódne poskićenje
podlohow pletwow włóskow
k lutowanju samsnych włosow
we witych žolmikach dźěle we wodowych włóskach
zaručene čiste naturske barby
Wot 5. hač 15. februara na **pletwa 20 % rabata**
Hugo Paul, włosař
na khěžorskej dróży 15 Telefon 645 na khěžorskej dróży 15
Prošu wobhladajće sebi moje wokna.

Luboznu, swěrnu mandźelsku, hakle 30 lét staru, słónčko mojeho a dźěći žiwjenja,
Hedwigu Leinertowu rodź. Bräunigerec
je Bóh tón Knjez po porodźe dźowčički 4. februara rano w 9 hodź. k sebi wzał.
We Delnim Wujezdźe, Wrótslawju a Rakecach.
Wozjewjam to wšém swojim přećelam z njewupraſnje styskniwej wutrobu
Jan Leinert, kantor.
Khowanje budźe štwórtk pop. w 3 hodź. w Delnim Wujezdźe.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóżde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a dźěć. Smolerjec knihiščerjaja, zap. družstwo z wob. ruk., t. r. w Serbskim Domju w Budyšinju. Tel. 687. t. r.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za 1 mały rjadk 15 złot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło 31 **Budyšin, srjedu 6. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Srjeda, 6. maleho rožka.

Dorty, knjeżny.

1887 na hórcy před Praskowom naš najsławniši ludowy khěrlušeŕ Pětr Mjerjónk.

Jich wjele bě, kiž započachu
To lěto strowi, čili, wjesełe
A sebi na to njemysłachu,
Zo budźe to jich lěto posledne,
A nětk, prjed' hač so lěto dokonja,
Wšak dawno we jich khłódnem rowje spja,

Ja pak sym hišće na tym swěće,
Ja stary nan a brašny wulki dźěd,
A budu we tym nowem lěće
We měrcu dwaj a wósom dźesać lět,
Hdyž Bóh, kaž kóždy dźeń to móžno je,
Mje prjedy k sebi domoj njewozmje.

Z posledneho khěrluša Pětra Mjerjónka k wobzamknjenju lěta 1886.

To-warstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Stalot“ w Minakale ma příchodnym njedźelu, 10. II. pop. w 3 hodź. w Ledarec hoscencu w Minakale swoju měsačnu zhromadźiznu. Ráčeć budźe so wo příchodnym swjedźenju. Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuja.

Jednota „Sokol“ w Komorowje ma pjatk wječor zwučowanje. Starosta.

Serb. tow. „Zerja“. Spěwny wotrjad změje příchodny pjatk, 8. maleho rožka t. l. wječor we 8 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću spěwanje. Spěwarjo a spěwarki, přińdźeće wšitcy z wěstosću, tež nowe spěwne sobustawy su wutrobnje witane, tež přinjeseće nješto topliwa sobu. Dirigent.

Serb. tow. „Swěra“ w Porśicach. Spěwny wotrjad ma příchodny štwórtk, 7. febr., wječor 1/2 8 hodź. spěwnu hodź. pola Lindnarjec. Wšitke spěw. a nowe sobustawy so z tutym wutrobnje přeprošnja.

Serbsko towarstwo w Lichanju na njedźelu, 10. febr. pop. w 2 hodź. pola Rudolfec w Lichanju swoje měsačne posedźenje. Což hosćo su witani. Předsydstwo.

Ralbćanska „Lilija“ wospjetuje swój zabawny wječor a to w **Serbjanach njedźelu**, 10. t. m. Započatk we 7 hodź. Wšitcy, kotřiž lubuja serbski spěw a hru, su wutrobnje witani. Předsydstwo.

Serb. tow. „Luźica“ w Hornjej Hórcy. Hrajerjo maja dźensa wječor pruhu. — Pjatk wječor we 8 hodź. je spěwanje a to tón króć na žurli, tuž dyrbja wšitcy přińć. Naše sobustawy so na to kedźbliwe činja, zo dyrbja njedźelu znamješka přitykanć, hewak dyrbja zastup połny zaplaćić. Wo prawjo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Sokolki w Budyšinje maja jutře, štwórtk, zwučowanje we 8 hodź. na hórnčerskej hasy. Načolnica.

Jednota „Sokol“ w Budyšinje ma jutře, štwórtk, zwučowanje we 8 hodź. na hórnčerskej hasy.

Jednota „Sokol“ w Pančicach ma jutře štwórtk, wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje w Pančičanskim hoscencu.

Świetowe podawki.

Rozkšcežjenje w sakskej sozialdemokratiji.

Organizacija Lipšćanskich sozialdemokratow je wobsamtka, so by žadyn sapóstajnu němskeho jejma, kotryž je poźledniceru społnomócnjenskemu sakonjej psichiholohowat, njejmě jako kandidat i nowa postajicź. Dalše wobsamtnjenje wot kandidatow za sakski sejm žada, so dyrbja so z sejmym złowom swjasać, so budźa so wobsamtnjenjow krajneho stronineho sjězda za krajnu politiku dźerżeć.

Němski protest psheciwo separatistiskim knjeżerstwu w Pfalzy.

Němski połstanc w Pariśu je francozskemu knjeżerstwu dla wobsitnjoscow w Pfalzy notu pschepodał, w kotrejż so wjes druhim praji: Němske knjeżerstwo na dźenja w rukowaj njewotpokazajomne dopokazy, so so separatistiskim bandam, hač runje su cźežko wobrónjene i napscheca bjesbrónitscho wobwdźerstwa, jenje njeby poradźiło, so knjeństwa smjezowacź, hdy budźichu jich franzozowske wobhładźerske wyschnosce pschi jich wjelepschcheradźenskim spožijnanju nje podpjerale. Kóżde thutne pschecźiwjenje wobhładźerstwa pschecźiwo natwalnikam njeje so mohło dla napratowoh pschewjesć, kotrejż su wobhładźerske wyschnosce cźinile. Dale su němscich sastojnikow mufowali, swoju sastojnu winowatosć k sakonskemu knjeżerstwu stamatschi pod wobjenjom separatistow swoju słužbu dale cźinicź. Franzozowske wyschnosce su z tym wobsitnjosce pschiwjedle, s kotrymiż so knjeżerske prawa němskeho stata a Bayerskeje zanja a so 70 000 cłowjekow wumnoziše. Franzozowske knjeżerstwo so namołowa, wustawne a sakonske wobsitnjosce w Pfalzy wobnowicź a k temu swojim organam porucźeć,

1. so bychu wobronjenych separatistow wotbrónile, jich z wobhładźenych sjawnych twarjenjow wotstrónile a němske wyschnosce k njewobmjesowanej dźěławosći pschipuschcile,

2. so njebychu natwrótej wuhnatych sanych sadźerkow do pucza kładle,

3. so bychu so w pschichodze do smutskowmopolitiskich němskich wobsitnjosćow njetykale, wobsebje zbóžkarske elementy we wobhładźenym kraju njepodpjerale.

* * *

W Speyeru su separatistojo njedźelu popołdnju dźěławcja Emila Herberta, z wobhładźeneho kraja wupokazanu, kotryż bě w korcźnje je sapjelcźom wo separatistach rěcźał, sajeli. Dyž won cźekmyć pyta, jeho fatšelichu.

* * *

W Pirmasensu su separatistojo mětschańskich policistow sajeli a cźežko skrjudowali. 300 muži je rabnyli wobhładźiło. Separatistojo w měsece redwitrěruja.

Dźelo wukrajnych wězywustojnych.

Wo dźěławosći wubjerkow wězywustojnych so z Barlina powě, so staj pilnje dale dźěławoj. Prěnja podkommisija, kotraż bě zjobotu z dr. Schachtom swój znamjeny plan wo banzy stotych notow wurudźowała, je swój nacźišć z wobspolnjenjom wschelakich nadrobnosćow wotšěrała. Kommisija měni, so so pschi tkemje tak mimo měry wulkeje wažnosće njejhodźi hnydom bołóncźny plan postajicź, prjedy hač so njeje pschedležacy material najstarosćiwischo pruhował.

Druha podkommisija je so z dołhodami a wudawkami němskeho stata šaberała.

Druha kommisija za cźekanje kapitala nadźija so, so budźe hišće w běhu tutoho tydźenja swoje dźěła w Barlinje stónczicź móc, so by je mohła w Pariśu dale wjesć. Wězywustojni knihiwjedniscy stata kommisiji hišće hač na dalsche w Barlinje wostanu, dokelž němske knjeżerstwo hišće njeje na wschě wobcźežnje praschenja wotmołwiło. Pschepytanje, kotrež je so zjobotu pola Němskeje banki stónczilo, so w běhu tutoho tydźenja zkoro na wschě Barlinske wulkobanki wupschestre.

Wobnowjenje lajowych łudow.

Sozialdemokratiska frakzija němskeho sejma je so za wobnowjenje lajowych łudow wuprajiła.

Snižjenje wudawkow za schwedske wójska.

Po knjeżerstwowej pschedłoze, kotraż so pschichodny tydźeń pschehołoso, maja ko wudawki za wójsko na 80 milijonow krónow snižicź, pomjo 122 millijonam w lěcźe 1914, wudawki za wójnske łódźiwo na 42 milijonow pomjo 59 millijonam w lěcźe 1914, a za organizaziju powětrowego schkitanja 7 200 000 krónow. Stworjenjowanje rekrutow by pola pschichodu 159 krónow płacźiło, pola artillerije 240 milijonow krónow. Pschedłoha namjetuje twar někotrych nowych sanicźakow torpedowych cźołmow za wudawk 40 milijonow schwedskich krónow.

Cźicźerin njeje z Londonom spokojom.

Cźicźerin, ruski kommisjar swonkownych naležnosćow, je w rozrěcźenju z Mc Donaldowym dopisowarjom „Manchester Guardiana“ prajił, so by bolschewiske knjeżerstwo w swojich wocźakanjach spełnene cźiniło, pschetož jendźelska nata jenoj ležin wobstajnje, ale nic padozdy pschipóznała. Dale praji: Mišo so by sacźuce dołpołnjeje radoscze a spokojnosce sbudźiła, je tu dwołowanja a sacźuce njedźakacźeho famera wědomnja. Schło wosnamjenja wótre rozdźelenje mjes mulnacźom a wobnowjenjom normalnych stykow? Hdyž sym prěni dźeń jendźelskeje noty pschecźitał, sym žeh prajił, so je nasche knjeżerstwo pschipóznate. Tola w druhim paragrapze sym widźał, so budźa normalne poměry mjes Jendźelskej a bolschewiskej Ruskej hatle potom wobnowjene, hdyž budźetej praschenje wo wuprajwje dołha a praschenje wotschkodźenja rosrišanej. Mamy někto pschipóznacź, tola niz hišćeze normalne poměry. Schto wosnamjenja někotre pschipóznacźe, hdyž so normalne poměry mjes woběmaj krajomaj njepodstaja. Cźehodła njeznjemy połstanca za London pomjenowacź? Sjawnje tehodła, dokelž mjes woběmaj krajomaj njeje normalnych poměrow.

Rykow, Leninowy naślědnik.

Nowy president ruskeho sowjetowskeho knjeżerstwa Rykow je po rodze Ruß. Won je z katarźeje zwótšby wuschoł a je z dźěła wyschcheho dźěłanje wuźił. Jako pschiwisowarja kommunistiska jeho zarjadnje knjeżerstwo do Sibirskeje wuhnała. Jako dołholětny Leninowy pschesedźel bě won stajnje jenejo myśle z nim. Won je prěni króć w lěcźe 1917 w Moskowskej radźe pschesedźiwo Kerenskemu wustupił. Kónc lěta 1921 jeho po Leninowym žadanju za jeho namjetnika pomjenowachu. Rykow je nětkle schtyrcźi lět stary; won pjecźa na nadrěkowu chorosć cźerpi.

Ruskich monarchistow z knjerejci sajudźili.

Bolschewitiski sud w Cźicźe je generala běłych gardistow Pepeljajewa a 29 hohuwobkorzenych z knjerejci je laśelenje nr. 57 dalschich wobjerzenych ke khłostanskemu jastwu sajudźił.

Jendźelszy ministerjo swoju mjedu pomjeńšeja.

Ramsay Macdonald, kotryż ma jako prěni lordski pschekładowy kanzler a minister hwonkownych naležnosćow prawo wu na mjedu 10 000 puntow šterlingow (200 000 hriwnowych) dhe so dobrowólnje z połojzu tuteje lumny spokojicź. Lord Haldan, kotrehoż mjeno jako lordskeho kanzlera tehorunja 10 000 puntow šterlingow muczinja, je prajił, so chce so je 6000 puntami spotajicź. We wobhonitych krubach mějenja, so hižo hišćeze druhi ministerjo nětkjižschcheho dźěławskeho knjeżerstwa swólniwi, dźěł swojeje mjedy spuschćicź.

Ramsay Macdonald nětkole hišćeze Poincarea njewopytał.

Pariśke nowiny powjedźa, so jendźelski ministerstwowy pschedhyda Ramsay Macdonald nětkole hišćeze njeje pola Poincarea swój wopyt pschipowjedźił. „Echo de Paris“ we tym pisče, so Poincare wopyt njemóże prjedy pschińcź, donjž njeje we deputerskej komorje nowy finanzny jakow pschecźišćenjcź.

Jendźelczenjo Ghandia puschćili.

Loni bě jendźelske knjeżerstwo Gandhia, wjednika indiskeje strony njewotcźinjowskeje, sajała a k jastwu na schěsć lět sajudźiła. Ghandi so k muczyše ruskeho swjatowcza Tolstého wuznawa. Won a jeho pschiwisowarjo su pschecźiwo nałožnikam, wonì wutšwobodźenje indiskeho ludu z jendźelskeho knjeżerstwa z tym dozjcź pytaju, so by sapowjedajuc z knjeżerstwom hromadźe dźěłacź. „S hrěchom je“, tale wuczba praji, „la kóżdeho Hindua a sa kóżdeho muhamedana, na nětkajše waschnje z nětkajšim knjeżerstwom hromadźe dźěłacź“. Na taše waschnje je Ghandi loni wopyt Meleskeho prynza (jendźelskeho kronprynza) bojkotowacź. Wjelkotnje je Ghandi na zahorjenje slepho cźrjewa sthorił. Jendźelske knjeżerstwo je jeho tehodła z jastwa puschćiło. S jeho sajeńcom so też njedźe hibanje za njewotwisnosćow potłocźiło. Wono je so sterje z tym spěchowało. Pschi wólbje do indiskeho parlamenta fu je z wulkeho dźěła Ghandiowi pschiwisowarjo wusmólili. Nětcźišće jendźelske knjeżerstwo je tehodła za najmudrischo mjeło, Ghandiej swobodu dacź. Wo jeho puschćenju dźěławske nowiny „Daily Herald“ pischu, so wono bóle dyžli wschu druhe k temu dopomhe, so porjadne wobsitnjosće w Indiskej nastanu. Ghandia, kotryż je wjazu dyžli politiski wjednik Hindujo jako narodnemu swjatebnemu cźełu je so wschém prózujšče runje kaž konserwatiwne knjeżerstwo je so wschém prózujšče runje kaž konserwatiwne knjeżerstwo je so wschém prózujšče swam wo puschćenju Ghandia zapowjedźiło. Tuž je dźěławskej stronje pschijudźene było, tutu mudru a prawu dźiwu krocźel cźiniecź. „Daily Herald“ w tutym swojim nałožku pokazuje, so je so po poźledniu ministerjowa rada z indiskim pracźenjom saběrała. — Kaž „Times“ z Kalkutty hłonja, swarjadźitsoja wuprajenje njedowěrjenje pschecźiwo knjeżerstwu pschihotnja. Swarjadźitsoja su so z liberalnymi pschidružili a su wobsamkli, hnydom wot knjeżerstwa žadacź, so by so zamjarjadnišwo w Indiskej zatwjedło.

Benizelos swoje jastwa složi.

Po radźe swojeho Barizelskeho lěkarja je Benizelos swoje jastwa složi. Won je so rozhódźił, w Grichiskej wostacź, jeli so budźe narodna zhromadźizna w nałożnych zaswěnjenja monarchije na jeho radu poślucharjacź. W druhim padźe by won wotjeł. Republikanska strona w stejnje by rad widźał, hdy by Benizelos Grichiski wopuschćił. Wona je pschecźiwo jeho namjetej

so by lud wołhłoswak, hacj dyrbi monarchija w Grichiskej wostacj abo fo republika fawjesej. Republikanska strona chce hyndom republiku wutwolacj.

Wójna pśeciwo alkoholej w Amerizy.

Swjasnowy wokrjesny rěcnik w Newyorku je sudnistke pśekpsytanje pśeciwo wulkej liczbje Newyorkskich wobsedkow restaurantow a khojefjownjow fawjedi. Sich mějesciło fo winuja, fo fu pśechowdźichate samki bjeł prawe wozjim schi kte dołho pśeciwo sakonjej alkohol hofcjom powjedźeli. S khromadnym prozesom, kotryż wulke dźiwanje sbudźnje, je 290 korczmow a khojefjownjow potrjechenych.

Nasche katarstwo w strasche.

Direktor krajneje kulturneje rady wosjewja tónle nasnawk:

Ruczisko hacj je śebi schto myslił, je katarstwo do sicho położenja pśichisło. Hacj do njedawna śebi pśechtrjbarjo myslachu, so fo katarstwu hacj nanajlepje wjedźe. Tej nětkrotkuli katar śebi myslesche, so je derje hospodarił a so je sa sudjene czasy hacj nanajlepje sastarany. Njerjaty je fo, i tchole hana wulandził.

Kak je to pśichisło a kak je to możno? Skrucenje hrinwy je i czesała pśichicina tajsebo pśemenjenja. Hewak so krisa njemohła tak czesko fazjuwacj.

Wjele dźesich czasy wschelake winy na sahubje katarstwa dźelaja. Spadowanje hdźnoty pjenjes je khorjenje jenoż sebasisło.

Katarstwu wyhoke płaczizny malo pomhaja. Wjele bóle wo to dźe, kak moża fo wone s płaczizinami tcho mjerić, schto katar trjecha. Płaczizny za katarstwe wuplody mějesche kóżdy, pśchirunajo je s płaczizinami do wojny, sa wobsedke wyhoke. Runje nawopak je było. Seźełhowazh sapiśł njech to dopokaże:

W poślednich 12 mějazach do skrucenja hrivny płaczesche zentnar = 50 klgr. rożki

w okt.	1922	6,36 śl. hr.		w haprlesi	1923	8,02 śl. hr.	
„ nov.	„	6.72 „ „		„ meji	„	6.70 „ „	
„ dez.	„	7,14 „ „		„ junija	„	5.89 „ „	
„ jan.	1923	6,98 „ „		„ julija	„	8,69 „ „	
„ febr.	„	7,88 „ „		„ awgusta	„	4,92 „ „	
„ merzu	„	7,43 „ „		„ septembru	„	5 83 „ „	

Jenoż w 2 mśażazomaj so dowójnika płaczizna w pśechrěcu na 8,22 śl. hr. pśechcekroczi. W augusce płaczesche rożka, na kotu hrivna rozśicżana, (4,92) mjenje, hacj w najtunśich lětach wokoło 1890. Podobnje je tej i rěnjmu skotom. Na Drjezdźanskich witach płaczesche zentnar howjadłow žiwe mjaso

w okt.	1922	14,07 śl. hr.		w hapr.	1923	37,42 śl. hr.	
„ nov.	„	10,00 „ „		„ meji	„	30,95 „ „	
„ dez.	„	14,74 „ „		„ junija	„	25,54 „ „	
„ jan.	1023	19,38 „ „		„ julija	„	22,47 „ „	
„ febr.	„	25,37 „ „		„ awgusce	„	25,41 „ „	
„ merzu	„	31,71 „ „		„ septemb	„	20.06 „ „	

Do wójny płaczesche howjadła w pśechrěchu 45 śl. hr. po zentnarju žiweje wahi. Runje w nowembrje 1922 wuda krajny płaczizny pruhowazy wubjerk wukaz, pak ma fo wikował a rěsnik schtitacj, so jeho ratar wukurśił wjacej.

Nasrunśnicho pak bě s mlokom. Sakśiti ratar dosta 1 liter mloka

w oktobrje	1922	5 śl. pj.		w haprlesi	1923	6 śl. pj.	
„ novembrje	„	4 „ „		„ meji	„	5 „ „	
„ dezembrje	„	4 „ „		„ junija	„	2 „ „	
„ januarje	1923	5 „ „		„ julija	„	2 „ „	
„ februarje	„	2 „ „		„ awgusce	„	2 „ „	
„ merzu	„	5 „ „		„ septembru	„	4 „ „	

Do wójny płaczesche liter mloka 14—24 śl. np. Jako loni liter 5,5 śl. np. płaczesche, so ratarjej najwjacej mlokowe płaczizny pśehepritzachu a najt so pod wunjazniy sakoń. Pódla teho ratat njenjesu sa mloko po 2—3, cjasto hatke po 6 hnjach dośa. Potom pśichińdze, so bě husto dosć mleko liter sa jedyn śl. np. wokedał, pśchetoż mjes tym běchu pjenjesy telko na hódnocze spadnyle.

Mjeńśiny sa to, schtoż ratat trjebasche, wosebje sa wułko, grat a maschiny, pak pśchżo bóle horje bijachu. Dźensa fu i dźela hischcze jónk tak wyhoke, kaž do wójny. Kóżdy dyrbi pśchidacj, so tajki pomér fo hodźi jenoż krótki cjas wudźerżeć. Kulturna reda je hižo dawno na nuslowazu jashubu ertnje a pśinje pokasowała. Podarmo běchu wjele napominanja. Runje na wopak ratarjowu napołožnja fo hischcze wosebite cjesse i dawkami. Dawki su tak wyhoke, so dyrbi ratat swoje žne do poślednjicho fornjatka pśechdacj, jo by je mohł saplacjeć. Sa druhe wudawki kaž pśchicinuje hnoje, dobre hnjenjenja njesmjefe nicko wusche. Kaho dowołas padanu, so fu ratarske druzstwa w 4. schtwórcjelcu 1922 190 800 zentnarjow pśichkupnych hnojow wotbyli, w samsnym schtwórcjelcu 1923 pak jenoż 78 000 zentnarjow. Se stajnych hnojiscżowu fo w poślednich tydźenjach 54 000 wotkasa. Jenoż dźesać hnjenjenjowych běrnow fo joni pornjo tammenu lěcu wotbyli. Wulki dźěł teje wosłanje bjeł pśchikupnych hnojow. Trěbne nałożenje nowcho hnjenjenja wuwostanje. Strach je wulki, so snežemy pśchichodnje schpatne hnjé.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 6. matcho rězka 1924.

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 722, hygrometer — ½, thermometer w nozy — ½. Wjahły na malo fo pschemjenjaze wjedro. — Drjezdźanska wjedratnja mění, fo wjedro swój pschemjenjaty cas (charakter) sachowa. Wyschina leži nad wjetschnej Europu. Nara ništa nižina i 530 skop. pak nad Schwedzbiski. Pola Lapp Islandu je wyschina pokasnje. Wežera wadnjo se wschich stron Minskeje beschcz powdeha, i Memelu cic krajiny sinch. Wežera rano bě 1—4, wodnjo hacj do 6 stop. cjopło. Zyku sandźenu nóz sinjaty wětr howrjesche a fo deschczo: nische. Dźensa rano wokoło 6 hodź. mjesachnu njewjedro te sinje nym snchownym mjerczełom. Wětr rujesche se njewuczekliwej njenbrokrocu. Wjelki łopuchu, we mróczkach sinkhe bóle. Po tymle njenjedrje sinkmy hischcze krutu zimu a snch wotcekkacz. Jutrje schtwórtk schotczko 7,33 schkhdźa a fo 5,0 khowa, mżeżacz depoldnja 8,42 schkdźa a fo mjesior 7,57 khowa.

— **S Pančin. Towarschtwo kat. młodźenzow we Wotrowje** wosmjeczi njedźelu swój 4. sakadženski swjedżeń w tudomnym hoscżenju. Młodźiny běsche fo tu nadoseż nahlasało, njedźiwacz na wjedro, kotrež runje w popoldnischich hodźinach tróschku popuschesi, ale wjeczor a w nozy se starej mozu beschcz a sinkh mjeta'dże a wiscker swojim grawocżinam melodźiju howrjesche. Starschi towarschtwa, k. Jurij Rychtar, postrowi sybły serdźisce młodźiny i sadrowymi, pohonjazymi slowami, kotrež mějachu wosebje kóżdy młodźenc, kóżda njejena do wutrobly napiskacz. Kaž wuznasche sludschisce fo na slowo: „My młodši Serbšo ćujemy Serbow lepschi pschichod pomhacz wuricz..... My naschim towarschtwje dyrbi fo wosebje herbskotcki hajicz! Mosebje w klóschterskej wokolinje mamy krucze stacz, fo jako njebojazni Serbšo wusnacz, pschetoż tu sjednoczuja fo wsele mozow k sniczenju naschcze rěcze, naschich herbskich waschnjow a dobrych pocżinkow, kotrež běchu pyscha na schich pryedownikow. Serb mjes Serbami bjeł, to wulka sokstuha njeje, ale mjes sulymi fo k swojemu Serbstwu wuznacz, to je smuzitoscz...." Tak a podobnje rěczesche młodźenz ranje a pschehrodźeżeny, hrějo wschk herbske wutroby. So fo Wotrow'zy młodźenzjo take k swojemu narodej dźerża, je sa'sżba starschiskeho domu a schule a wobsthad mjes sobu, pschi kotrymž ko narodnosez a rěcz plahuje a schkitnje. Je bjeł Wotrowska wohada krutu mjesnik k jubu a wodźerżuje sjednoczenj, njenarodny wiho. — Potom wustupichu mi. dźenzy, ke kotrymž fo jena knjesna pschidrużi, s dwěmaj wjeselekromaj a to „Won njesmy pucżowacz“ sa herbske jewischcko pschiprawił Jakub Wjazkank, a „Narodnicze mjeda“ (abo: Nedźeze hoju, nedźeji sunech wodbsetkat dr. A. Muka. Khwalobne bě, so jedyn towarsch sa schorjenczho hrajerja nimale halle pośledni dźeń sasłoczi a swoju rólu k powschitkownej spokojnosczi tak hrajesche, so tuto sastupjesschwo nichtó njepytny. To swodżeji wo njewschednej pilnosczi, kaž dźe fu wschitky swoju wěz derje cjinili. Tajschi žídow, kaž Schmul a Izjch i bohatsy dróhi w Budyschinje njenadeńdżesch dałoko a schérzo. Wóschtal muzjadnez efzenplaraj „swojeho roda“. Mózny pschikład mytowzhe nałożenu prózu. — Mjes dźiwadłownymi kruchomaj rěczesche wosbadny farak, hdźez ma towarschtwo swoje sydło. Wón napominasche młodźinu, bo dźerżeł k swojej wěrze a narodnosczi a pośledmu nic ł najpiasolnu spěchowacz. (!) Porjad fo njesmje powrócżiez, injenujuje najprjedy nabożina (wěra) a potom halle druhe. Wobrazowasche tjanosez domisiny, sa kotruż ma towarschtwo sbujicz zwóżbje, wobsadze, Serbstwu. Wo mim ma fo spschowacz wósdźelnosez a wědomosez, wschc pola cłowjeczeje wěry mózą fo wobdźelacz. Cłowjek może fo we wschém wudopołnicz. Ale wsche dyrbi pschelichacz wěra, hewak smy bjes wěsnje pódy. Tchodła fo też towarschtwo na sjwjatacznych wobrjadach a zyrkwinischi sjwjedżenjach wobdźelnje. Ale też njepjecheczeli fo wo młodźinu próznja, so bychu ju do swojich rukow dostali. Dyrbimy tchodła krózlinu bycz! Skónczuje pschecjesche towarschtwu dalschi rostcżeń, cjile jich mjes

Z Neugersdorfa. W ſwobodnym Filipsdorfle ſpyta ſtłody muſikł wopuſčene papjerjane 20 dollarſke wudawacy. Wotkiſa jeho na ſwórnilčichcjm w Neugersdorfje ſaja. Pjenjezy ſu boſći njeſkoje ſhotowjene.

Z Jamy pola Wobſerka. Wobſydlejer młyna, k. Wanka, mješeſke rjane howniwſke ſnoże. We Bělo-Wodjanſkej wołonje bě ſ hoſćom na jenej honiwje. Jemu pſchiſidże ſtabło dźiwich ſwinj napſeczko. S nich wón ſyndom 2, ſydże ſ jenej tuku, ſaſkeli. Tſeſke doſahnyć ſ 2 tuſkomaj. Też ſchwórte by mózno było potſelić. Wom pak we ſwojej wepetrowanſkej ſtołbje ſaneje tuſki wjazy njemdſeſche. Wſchje ſu ſwinje ſu ranczki. Kóžda wokoło 1½ zentnarja wáži. Wóſće ſu ſo wone ſ Arminoweje hole wudobyle. S najmjeńſcha njedubża tele ſu dale bérnilſcheja ſtudych holanow ſapuſčowacz. We kóhym druhim kraju bychu taſſemu panačkej taſke ſchkodźenje kataſtrowe bórſy pſchekabyli. Jenoż we Pruſkej wjeſčele jeneho hrabje wyſche wſcheho ſteji.

Ludvík Kuba:

Lojenje módelow.

Sćrjedź delnjolužiſkeje krajiny, ſ cźichej ſamotu wſchudże wobdatej, ſapocźach ſwoje dźełko. Khodźach wot domeczka k domeczku, kotrež rozſpeſčeſkene po krajinje ſteja, abo ſedźech je ſ ſelmilkom, ſłuźbo po módelach. Běźche to we Błótach.

We theoriji njeje wo nje nuſa, jenoż w praxi.

Njedźenja ſo mjeniuje mjo jenoż wo módel ale też wo braſnu. A tón je mi jenoż wſchędnu, ale też ſwjatoczny a wobrjadowy. Je potaźkim pſchewjeſe druźinom. Dokelž ſu broſhatne, wołoźe dźenźa we powójniſſej dobje, ma malo ſchtó wſchitke druźiny krojow dospołnje pſchi ruku. Hicź ſa thmótru, druźku abo ſamo bycź ſ njewjeſtu, njeſtanje ſo tak huſto w ſiwjenju. Tehodła běźche pſchi pſcheſpu we wélej mérje waſchnje, pobrachowaze dźele kroja ſrjebi pojźźeć, wot bliſkich pſchecźelow. K temu je wobleczenje ſamo na ſebi nimomérny wołoźenje, dołhotrajaze a drohe. Druźka, knótra, njewjeſta njemóże ſo ſama wobleź, ale k temu je trjeba wołoźby druheje a to niź łóźneſchtuki, ale wołoźbitele wobleſkarki, kotraž ſo ſ tym na ſył źiwi a kehodła ſrebi ba ſwoje wołoźenje dźełu — dwě hać 3 hodźiny traiźe, derje ſaplatajcź. Hdy by wſchitko było po ćuzy, běźche praſchenje, ma-li naſtupaja wołoźba łóźcź, a wołoźbe cźahł, ſrjebrcź ſa módel. Swoje puczowanje nakonjach w cźahu pilneho a nuſneho dźela na palu, hdyż pojźźenje luki a pola, abo bombracźe ſyna a ſynowow je najwjetſcha ſtaroſć, kotraž ſo ſe ſanym honoracam wotewjaſcź njedhodźi. Huſto, hdyż běźche hižo wſchitko ſkoržnuje wujebnane, njemjeźeſe cźahł wobleſkarka. Pſchetoż łóźba ſrjebra ma ſwoju a też wobleſkarka njepjechſtupi krućze poſtajeny kruh ſwojich ludźi. Mějach wiele ſtaroſćow, bo hanja a ſdnanjow, pryeby hać dóńdźe k ſkoržnuenju ſrećźnuju, n. ſch. jutſe rano w pjećich abo ſcheſtich pſchiſidże wobleſkarka, tak ſo by módel we wośmich abo dźewjećich był pſchihotowany.

Druhdy dyrbjeſche hołźo ſamo k wobleſkarju, kotraž njemjeźeſke wotejdźenja. Tu njeměrjuju ſu ſtatoki we wjetſchinje rozbróżene; kóżdy ſteji ſrjebja ſwojich palow jako farma. Malohódy namakaſch wjazu dwarow hromadźe. Je to potaźkim wſcho nadobo balake a blíže, cźim ſkerje, ſo puſć njech je po ſuchu a po wodźe, t. j. njech pſchi dźo a ſkolmom, je kołowaty abo ſkołowaty. Njeběźeſke wobſah mojemu módelej najpſchijomniſſe, ſo na łaſki puſć naſtajicź, pſchetoż wróćiny ſo wot wobleſkarki we ſwojej wſi ſche, bu not kóžbeho ſu ſekrazu ſadźerżana ſ praſchenjom: ſchto ho ſmoc? A to ju ſeźini khadźeza, runje tak każ druhdy ſaſo beſchcź a wćer. Hobrike ſtrożene khornarje, ſchérſche hać ramjenja, běchu we wulkim ſtrachu, ſo ſmokwa abo ſo roſlamaja. A ſchto by to rékało, ſrjejuminy, hdyż praju, ſo wuźſchitenje tajkeho wumjelſkeje ſłożeneho ſmartſkeho thornarja płaceſke hižo w bodze, hdyż moje puczowanje ſo ſapoca, po tehdyſchej balucke milijon hrimow. Najwjetſcha ſtaroſć cźinjeſke ſtajnje běhanje ſa njewjeſtu. Sſrowobona hnjeźna, runje tak każ wudata, wobarachu ſo braſtu wobleź, teź tehdy, hdyż běźche pſchi ruku. Pſchiwćerk to wobémaj njedowolesche. A woprawdźu tu njeměrjetu hałke njebéźeſke mózno bodycź, pſchetoż njemóżeſche k temu méra a cźaſa ani pſched kwaſom, ani po kwaſu ani pſchi kwaſu. Kelko balakich a njetrjebawſchich puczowu ſmój ſa tym ſamérom cźinikoj, ja a mój ſyn. A wón běźche pſchi, tíž mi ju ſehna. Běźche to loni. Stejach w Khróſcźanach na wúju a ſpytach na pſtat bohoyci rjenje wobſwędźeńce Kamjenſke horu, ſa kotrymiż ſtupachu k njebju poſtźehnje pruhi ſo thorwaſcho ſłónza, hdyż nadobo ja nim nékšo ſaſta a ja ſtyſchu hóła hłoh: „Kanko, ja ſym Wam wuſſłédźił njeměrjeſtu!“ Méſto, ſo bych hódne dźěcźo ja to pokhwalił, praju rozmjerſanu: „Dočźaſu nicźe nimam cźaſu!“ — „Ale ja ju hnydom wjedu. Je tu a ſkwatal!“ To mje wélo hnydom ſ mojeho dźěła ſbudźi. Poſtrowich rózkoſickatu rjanu holau, wujzdnach dźeń naſchego wéſo nje ſwoſa, ale jenoż molowanja. a dźełach dale ſkwatnje, pſchetoż ſo ſeźiny hładaju nadobkowadam. Tehdy mi to bere dopadny. Hewak njeſſym tak ſkoržnowny był. W jenej wſy ſym ſo n. pſch. hižo loni próſował wo ſkiſkowany ſtéw mjedźe ſwjeſe. Jara muſ, ani wona pſchećiwo nadźeju njebéźchtaj, ale wona běźche khorowata a njemóżeſche mi ſedźeć. Dóńdźech tam letha ſaſo. Běźche hižo ſtrowa a mjeſeſke, każ běźche widźeć, wulki łóſcht bhcź molowana. Ale ſamokwjeſche ſy, ſo njeje cźaſa, a wośbje jeje pſchichodna mach mi naſtajnjeſći powjeda, ſo to njeńdźe. Pſchihódźech nékſho króć a wſach ſrebi ſobu na pomoc pſchireźnizu. Dźěchmoj ja njej do hrodźe, kóż pſchi elektriſkim ſwędźe — beſche hižo wjeczor — dejſeſke krumu. Słónczenje do teho ſwoli. Ale halke na njedelu ſwonak njeje cźaſa. Swolich ho teho, haczrunjeź njedźela běźche ſa mnje broholuny dźeń, pſchetoż tu je mózno lubźi naſſeje k molowanju nawabicź, dokelž maja cźaſa, kdyż bujo njedźelneho méra. Běźche ſjednane, ſapocźacź ſchtwórk rano. Pſchihódźech. Schtó pak wopiſa moje pſchekhwapjenje, hdyż njewjeſta, méło ſo by kežała w pyſche a rjanoſći, we wſchędnej braſce mjeceſeke dwór. Poſtaji ſo ſrudnje, ſperła na mjeźadło a khorkeſche na pſchichodnu mać. Ta běźche na kóżdy pad ſ nékajſeje druheje ſarkliwoſce pſchećiwno molowanju a wuki łebdała jednoreho ſrédka: dźenźa rano ſ krótka wotjédźe ſ cźahom na zyły dźeń a ſchu ſtaroſeż wo domjazności, thźeń, kuchen pſchewoſtaji pſchichodnej dźowzy, ſo njeby mi ſedźeć mohła! Tehdy běch dołeż roſhorjeny, pſchetoż běch druhe módele njeuyſeſke ł woli wotkołaſał a tak zyły dźeń ſa mnje tak drohi ſbudźił. Druhi pſchipad bych ſaſo ſortnje mjenował tragiſti. Seſnach ho w jenej wſy ſe ſmójbu, kotraž méjeſche ſa moje dźeło polne roſumjenje. Niź jenoż ſo mje hortinje ho, ſcźahu, ale wuwptahu a dobyhu też módele wiſchelatich drukinow. Jenoż njewjeſtu njemóżachu ſchnaeź. A ſtónczenje też tu namakach a dźeń ſ njej wujednach. Méćerſche ł nim pſchińcź a póka nich ſo wobléź. Też molowacź ſo tam méſeſche. Pſchińśech na poſtajenym dniju, wcźiwu na ſwój módel, pſchetoż hołze njeſnajach. Pſchedetajcźe wſchak ſebi moje pſchekhwapjenje, hdyż ſtupiwſchi ſ durjemi widźach we béłym płaſchczu njewjeſcźnym hedźeſ ſwoju holcźiceńku, ſonu dźe dobru a miłu, ale derje yjeczkeſeſaćźkmu! Wuſkoſtnje ſo ſamohwjeſche. Pſcheproſchene holczo bé mjenujap w poſlednjej ſhwili wotrjaſilo. So pak njebych pacź njetrjebawſchi cźinił — rſchijél bóch ſe żeleſnjac — a dnja njeſakombźił, wopraſwaſche ſo dobra ſona a wobleſke ſo mi ſama ſa njewjeſta!

Podźakowach ſo jej — mohł bych ſloro prajicź ſ ſyſſami we wocźach — pſchetoż ſ yjeczkeſaſki ſcźinicź pſchi naimjeńſchim yjeczkowaznyku, je drje w matematizy hraſka, ale niź w moleſtnje. Na ſobe mjeſeſke rjanu poſtawu. Liza pak ſym bytbjał ſ wuwyſaczom molowacź, mjenje bóle ſ pomjatka. —

Dźeſach tehdy, ſo rośumi w nahladze jara wobuźnym. Poſdźiſcho wſchak ſo tola trochu ſonwjeſelich. Hdyż mjenujap pſchińśech macź moje „njewjeſtu“ na dźeło pohladach. Wabras ſo jej lubjeſche. „Jenoż njeje ſebi podobna“, praješeſke. „Njewjeſta a teź jeje pſchitomny muż pak ſe ſmécźkom ſawołaſchtaj: „To teź niežnje kedy! To by bylo niebože!“ Pſchel. J. Ž. S.

Wusudźenja.

§ Knjaz ſud. Wikowarſka ſ mlokom Meta Wórzyncrka rodź. Nychtarjez, jejny muż a jejna dźowka, wſchitkjo ſe Sedźiſzu, běchu wobſkorjeni, ſo ſu ſkradnu jeja do Cźech nośnyli. Wirzyncrjny namérichu 2 nédźeli ſaſtwa a 20 ſt. hr. pokuty. Muż a dźowka ſo nowminowatſchitaj.

§ Skurjenj bé wjeczor 6. dej. 1923 26 létny dźěłaczeſ Pawoł Polak ſ Wóſtrizy ho jeneho hoſćenza w Zitawje pſchińśech a tam raru hnał. To mu ſ 11 nédźelſkemi wotbędźeć.

§ Lichowaniſki ſud. Krumwjazu koku chcź 4tny rěſniſki Pawoł Erich Kwečmar ſ Taubenheim ... radźu do Cźech donjeſeć. Pſchi tym jeho lepichu. Jeho ſajudźicźu k mésjazej ſaſtwu a k 10 ſt. hr. pjenjeźnreje pokuty. Jeli ho 2 lécźe bjeſ poraka ſadźerżi, njetrjeba bedźeć.

§ Méjeſkeſaj firmy Strauch & Kolde drogiſtaj Ernſt Bruno Reinhardt a Pawoł Schulſchenk ſ Budyſchina bźichtaj wobſtorżenaj, ſo ſtaj 7. a 8. ſept. 20 gr. ſeſemnicźkoweho cźoka po 2½ milijona pſchekedawałoj, mjes tym ſo tónle cźaſ „nun cźaſy bruhdźe jenoż polojan płaceſche. Wonaj pak mójeſchtaj bowołaſaſoj, ſo ſ pſchenyſlokim bohatkom pſchekedawałoj njebźichtaj. Tehdła ſo wuwino waſchtaj.

§ Khéjſeſ Guſta Bartko w Rubej bé ſoni 29. julija 35 metrow drjewa ta Berndta we Wopałej meter ſa 200 tyſacz hriwnow kupił. Berndt jemu ſa drjewo 20 000 hr. wjazy ha. Berndt 11. ſept. drjewo ſa 20 mil. hr. po metru a na dwórniſchcźu w Dolnim Wujeſbje na Rezerju ſe Loſchwizu pſchedo. Rezer pſcheda je hyndom meter po 25 mil. hr. dale na Junku we Wopałej. Po tymle puczu bé ſe drjewo teź na metrach pſchibyło. Wot Berndta na Rezerja ſroścze na 36 metrow, wot Rezerja na Franku na 40 metrow. Sſud Bartka winowinowe, Berndtej a ſjunzu naméri po 100 ſt. hr., Rezerej po 200 ſt. hr. pjenjeźneje pokuty.

§ Hiſchcźe jara młoda, ale hižo cźaſto khłoſtana je 19-ſetna ſkužobna Marja Hana Ebſchcźez ſ Neuſlowa. Lawniki ſud w Budyſchinje bé ju ł 8 mésjazam ſaſtwa ſajudźił, dokelž bé ſwojemu hoſpodarjej kubleſnjej Grubſej we Wulkich Dobżeſach w nozu ł 8. okt. 160 mil. hr. kradnyła. Wona ſo hórſchcźe a dozpi, ſo kradnyj ſud khłoſtanje na 4 mésjazy ſniži.

§ Hižo 9 króć khłoſtany je 55 létny dźěłaczeſ Khorla Jan Cźampka ſ Biſłopiz. Pſchi wudawarni jěſdnych tharkkow na dwórniſchcźu w Budyſchinje kradny wón 8. auguſta ſ. l. iſtownju ſ 8 milijonami hr. Tu bé bankownik Seibt pſched nim tharki kupujo, ſabiwſchi jeho wotſtajił. Lawniſki ſud, jeho prjedawaſche khłoſtanja njeſnanſchi, ſaſudźi jeho ł 2 dnjam ſaſtwe ab 10 milijonam hr. pokuty. Cźampka ſo pſchećiwno wuſudźi hórſcheſche, ale teź ſtatny rěcźnik powołanje ſapoſoji. Nékto ſo wukoya, ſchto Cźampka do ſtareho hrěſchnika je. Krajny ſud naméri jemu 4 mésjazy ſaſtwa. Jeli ho 3 léta poſpodni bjeſ poraka ſadźerži, teź tele mésjazy hedźeſ njetrjeba.

§ Wikowaſ je ſitom Jan Ernſt Krauſa ſ Buſez, nékto w Sćrjżazach, je dla pobuſchowa a pſchechowanja kradnjeneho kubła hižo khłoſtany. Nékto ſtejeſche ſaſo pſched ſudom jako wobſkorjeny, ſo je kradnjene żito kupował. Kóńa ſeptembra běſchtaj dźeſlaćerjej Wittig a Glamp ſ Natarjez ſe ſamknjeneje lubje Katarowſkeho knježeho dwora zentnar pſchenicźy a 3 zentnarje rożi kradnyłoj. Jimaj běſchtaj pſchipomhałoj Gerhard, ſyn wyſchſcheho dejerja Hilgerja a wěſty Zimmerling. Krauſa bé jimaj żito 24. ſept. wjeczor na Budyſchiſſej dróży ſa 300 milijonow hr. wotkupił. Lawniſki ſud namérí Wittigej a Glampej kóżdemu po 4 mésjazach ſaſtwa. Krauſy pak 2 mésjazi. Młodoſtnaj pſchiſomoznikaj Hilger a Zimmerling pſchińśechtaj pſched młodoſtnym ſud. Krauſa ſo hórſcheſche. Pſched krajnym ſudom wudawaſche, ſo je wón njebźał, ſo ſo wo kradnjene żito jedna, ale wo żito ſ dowytatow. Sſudźenje ſo wotſtorcźi, ſo bychu ſo dalſchi ſwędźi ſlyſchelí.

§ Hižo cźaſto khłoſtany 24 létny elektromonter Fritza Ehrhardt Lenſchner ſ Kamjenza bé w nozu ł 16. okt. łańdł. léta ſ korczmy duzy haru hnał a druhe nékajſtwa wobeſchoł. Lawniſki ſud w Kamjenzu namérí jemu 3 dny wěza a miliardu popjerjanych hriwnow. Wón ſo hórſcheſche. Krajny ſud ſniži khłoſtanje na 10 ſlotych hriwnow.

Přihopk.

* Dobra wotmowa. Jena ſchpaniſka nowina wojſewi nédawno ſcźeńowaza podawk: Pſched ſtami bé Schpaniſka w Pětrohrodźe pſches ariſtokratiſkeho diplomatu ſaſtupjena, kaj pyſchnje a wulzy wuſkupowaſche. Nékaſche hrabja ſ Orsma. Wón ſahi porjadnje ſtarſchiniſke dźěźoſtnoſtwo. Jenoho dnja póſła ſwojim młodſchim braſkam, bójiſ we

Hospodarſki rozhlad.

Sſrjedu, 6. mjeſeca rožża 1924.

Hamiſſe kurſy wožera w Barlinje:

Tute kurſy ſu w miljonach.

Dollar	4 189 500	franzoſiſki frank	196 508
jendźelſki punt	18 054 750	cźeſkoſt. króna	123 091
ſchwajzerſki frank	734 160	100 półſk. markow	39 000

Sa zyſmi njenjeſomi ſo woſebje nénuſła industrija praſcha, ſo by we nuſtrajn ſpyſiny kupowacź mohła. Na nuſtrajnych burſach ſo jendźelſki punt troſchku ſeſlabi. Franzoſiſki frank krućźiſchi ſawołta.

Mjenły ſwoje kurſy ſatkowanych. 4 prozentowa Ratna poſtawka bohu 30,3 proz., ſatka renta 15 a 4 prozentowa ſ léta 1919 30 miliardow.

Efektowe kurſy běchu na Barlinſkej burſy pſchi ſpocźatku wožera wſchelake. S jeneho dźěła ſo teź wotbrjebjachu. Poſdźiſcho pak běchu krućźiſche.

Produktowe wiſi teź wožera krute ſawoſtachu. Rożi ſe něſchto wjazy na wikach. Płaczźiny běchu ſedma něſchto wyſchiſche hać pónđźelu popoldnju. Statna zitarija (Reichsgetreideſtelle) ſadźerże nuſe dnjownych ...ſ. Lebje běźeſke pſchenicźa, dokelž ſu mjenuj roſſebne duby ſaſo wjazy muſi wołbyć. We jeczmjenyju pjwaźnje jenoż najrjeńſche ſorno kupnja. Schwatniſki jeczmjeń ſrjedźo njetrjebaſe. Wonaj njeſtbe, jeho bé doſeć na wikach. Teź wonjeſchki a druhe ſtońne pizovadła mójaczu ſtaku wobrot. Zentnar pſchińśeże wožera po ſtotych hriwnach.

w Barlinje:

pſchenicźy 7,50—7,80, rożi 6 45—6,85, jeczmjenja 6,50—7,90, wowoża 5,00—5,40.

pódźelu we Wrotźławju:

pſchenicźy 7,50, rożi 6,38, jeczmjenja 7,50, wowoża 5,12, rapża 13,75, łańcha ſimnienja 20, ſonapa 15, maka 28 ſt. hriwnow.

Leń pſchińśeże w ſaſtbenym tydźenju njetrjeny ſrjedni 3,25—4,25, rjany 4,25—5,25 ſt. hr., ſa wośbje rjany ha-waſcu 6 ſt. hr. a hiſchcźe wjazy. Dźeło 28—45 ſt. np., ſrébjo 12—25 ſt. np. po punkcźe. Tele płaczźiny rośumja ſo ſa len we zyłych waggonach.

Płachi płacźa we ſabrizy tuna abo 20 zentnarjow ſrjebnje 165, 1—3 mm cźenke 175 a hiſchcźe cźeńſche 185 ſt. hriwnow.

Nowe ſrjelowe jamy ſo w bliſkim ſkońu pola Mantenburka we Sſmólnych horach (Sarzgebirge) wotcźerja. Tam budźe ſnuno ſa 5000 dźěłaczerjow ſaſtworjene a hóło.

Kurſy effektow na Drjezdźańſkej burſy niebźchu wožera wjazy tak krute, każ ſawcźeraſchnje. Kurſy ſo ſterje wotdrjebjowachu. Sſchtajnene běchu banki a twarſke druźtwa a to wot 0,6—2,2 bilijonaj. Akcije Sächſ. Bank + 3 a Brauhank 0,5 bilijony. Sſchtajnene běchu we ſwojej wjetſchinje teź papjerniſki. Pjwaźnje — 0,9—1,75 bilijona, mjes nimi bé Budyſchiſka ſ — 0,9 biliona. Wſchelake pjwaźnje pak tola hiſchcźe 0,5 hać 4 bilijonow dobruchu. Akcije keramiſkeje industrije knježach hiſchcźe rjane dobruchi a to wot 0,5—6,5 biliona. Jenoż Mayenſkeh —3 a Hoffmann Glas — 0,5 biliona. Pola akcijow metalłoweje a maſchinſkeje industrije běchu dobywanki hiſchcźe we wjetſchinje. Sſwoje kurſy poſtſchachu, a to wot 0,5—3 bilijony. Jenoż Lubijſka zokrownańka — 1, w. Heidm a Delencienne kóżdy po 0,5 biliona. Koka a elektromotory měſachu ſo wjetſchinje dobruhi wot 0,5—1,1 biliona. Elektrizitätszerk Riesa — 2,5 a Bergmann 0,5 biliona.

Amerikaniſki petrolej budźe dróżſchi. Petrolejowy truſt je płaczźiny powyſchił.

Pſchiheźkna burſowa rozprawa. Kurſy ſo na Frowjej wyſchinje derje ſdźerżuja.

Na Barlinſkim produktowym wikach

Żito a rożuſhito po ſtotej hriwnje.

Pſchenicźa	152-156	lane ſymjo	4,20-4,25
rożź	131-137	lany wobſaſchk	22,00-23,00
nolětn. jeczmjeń	145-158	módre łupiny	13-14
ozimniſki jeczmjeń	—	ſolte łupiny	15-16
wowoż	103-108	hróch	17,00-18,00

ſa tunu abo 20 zentnarjow **Stoma a ſyno**

pſchenicźna muka	23,50-26,00	pſchenicźna	0,45-0,70
rżana muka	21,00-23,00	rżana	0,45-0,70
pſchenicź wotrubky	7,30	wowożna	0,35-0,50
rjane wotrubky	6,20-6,30	rjane wołoſepy	0,35-0,50
rapź	280	jeczna	0,35-0,50
rapź. wołuſchk	10,00	ſ ſaſtanju	0,35-0,45
pochowa melóża	6,00-6,20	ſukanje	1,00-1,20
ſerodełka	14,00-15,00	ſyno	0,95-1,35
pichuſchki	13-15,00	do zentnarja	

bérnage kruſli	15,50-16,00	**Bérny**	
bíny	13,00-15,00	bóle	—
woka	13,00-15,00	červjene	—
kulturija (Mais)		żoltomjazne	

w Hamburku 166-167

ſa 100 kg abo 2 zent.

Mahrtdže bydlachu, swoju podobiznu, j. . . a do wobrubneho Hermelinowego mantla, kotryž bě we jenu zat jsam darił a na hłowje krónu też ſ hermelina, runje tak puschna a wobšerna. Pod fotografiju napiſo hłowa: „Tak mje wobdźiwajcże!“ Hdyž bratja tutu podobiznu hodlachu, podachu ju hnydom fotografej, to bu jich ſo Barabasowi a to wo — Hadamowym kostumje. Wobroz pósłachu na swojeho wósebneho bratra a podpisachu hłowa: „Tajkich ju nasch ty sawoſtaſił!“ —ſi—

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wothladanske měſtna na wšach

ſa bjezej hač do 3 lět ſa sapłacenje pjela

Wotrjesny ſamoležerſki hamt w Budyſchinje
na Carolinej hrózy 9.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Dyrbjeſche družſtwo mechanikow (Mechanikerhandwerks zwangsinnung) nastupajo, wulezli wothłosowanſke liſtiwa 2 njedźeli dołhe wot 8 h. w. na radnizy w Kamjenzu.

Hamtske hejtmanſtwo wozjewja: Lěkownoſtny dawk (to je Grundſteuer) po ſtatej hriwnje. Po ſakonju ſ 24. wulk. rózła t. l. ſo lěkownoſtny dawk po ſtatej hriwnje ſkóra. Kelko ma ſchtó lěkownoſtnu dawku płazieć, ſo wjedźe wotſtawi, ſo teſ nichtó njepomina. Ton, kiž ma lěkownoſtny dawk płazieć, wjeſoł ſo po tychle poſtajenjach ſłožuje:

Dawk wuczinja khmje.

a) na rataſtki, łſchaſtle a ſahrodnikſke lěkownoſcze (to ſu te ſtawe, ſ kotrychž bydli ſo žitne dawk (Roggenſteuer) dawacz) . . . . . 0,09 ſt. hr.

b) ſa wſchě druhe lěkownoſcze . . . . 0,06 ſt. hr. ſa łóžce ſo hriwnow dawkowje hodnoty, na kotrež ſu lěkownoſcze ſpóſnali. Dawkowa hodnota (Steuerwert) ſkładże ſe w dopiſu lěkownoſtneho dawka (Grundſteuerbeſcheid) na ſliczowanſke lěto (Rechnungsjahr) 1922 pod A. liczba I. Tuſte dopiſ temu, kiž ma lěkownoſtny dawk płazieć, we ſtarſchich dnjach gmejniſti pſchedſtejićeje pſchipoſcele. (Jeli ſo hižo ſtało njeje.)

2. Jeli pſchipódławany dawk dopiſ prajł, ſo je lěkownoſcz rataſtka abo łſchaſtka, je wón ſ dobom dawkowy dopiſ ſa žitny, lěkownoſtny dawk (Roggengrundſteuerbeſcheid). Pſchecziwo ſpóſnazu, ſo je lěkownoſcz kitowemu lěkownoſtnemu dawkej podobiznjena (Roggengrundſteuerpflichtig) ſmě ſo ſkóły hórſchich, hyrnjež pſchecziwo ſpoſnatej dawkowej hódnoce (feſtgeſtellten Steuerwert) ſo hórſchicz nochyl.

3. To, ſchtož bydli ſo na ſchtwórtu kjarniſt ſliczowanſkeho léta 1923 jako dawk we ſtotych nowych pjenjezkach płaczieć, wunjeſi ſo ta dawk pod a) ſ tym, ſo ſo dawkowa hódnota 225 króć wotmje a ſo wuſliczene poſledne 4 liczby wuſchmarnu. Jeſli lěkownoſcz pod b) ſkutcha, wotmje ſo dawkowa hódnota 15 króć a poſledne 3 liczby ſo wuſchmarnu.

4. Jeſli ſo poſlednja liczka ſ 1—4 ſkónczi, ſnidź ſo liczka na 0, jeſli ſo ſ 6—9 ſkónczi, ſnidź ſo na 5.

Pſchikład: Dawkowa hódnota je na 20 500 hriwnow poſtajila. Jeſli wona pod 1a ſkutcha, wotmje ſo tale liczka 225 króć, to by bylo 46 12500. Poſledne ſchtyri liczby ſo wuſchmarnu. Tak dyrbjeło ſo 46 ſt. hr. a 12 ſt. np. dawka na 4. termiju 1923 ſapłaczieć. Dokelž je poſlednja liczka 2, ſnidź ſo na 0. Tak main ſo 46 ſtotych hriwnow a 10 np. dawka ſapłaczieć. — Sčitſchaſli nékaſka lěkownoſcz ſ dawkowej hódnotu prajmy 10 000 hr. pod 16, bychmy take licził: 10 000×15=150000 Poſlednje ſtyri liczby prječ woſtanu, wuczini 150 ſt. np. abo 1 ſtoty hriwnu, 50 ſtotych nowych pjenjezkow.

5. Te po poſtajenjach pod liczbu 3 a 4 wuliczene dawki dyrbja ſo do 1. měrza na gmejniſchu pſchedſtejićerju ſapłaczieć. (Ale hladaj pod II. wuwoſacu.)

6. Jeli ſo ſ pjenjesnimi płaczi, kiž njeſłuſ wobſtejnoſe hódnoty, wobliczja ſa tele pjenjezy na wobſtejnu hódnotu po tej měrie (Goldumrechnungsſatz), kiž ſtoji finanzny minister je na tym dnju poſtajił, kiž dajej płaczenje pſchadja. Jeli ſchtó pjenjezy pſchepoſtaje, je dżeń płaczenja dżeń, na kotrymž ſu pjenjezy na bjezhotowni jako nichtó jate ſapiſali.

7. Schtóž dawk najpózdźiſcho do 31. měrza t. l. njeſapłaczi, temu pſchiſchczi ko 20 proz. na njeſapłaczeny dawk, lombardi-li pak ſo dłeſe tſoch měſazow, pſchiſkrja jemu 30 prozentow na njeſapłaczeny dawk.

II. Jeli je ſchtó ſwoju lěkownoſcz po 31. decembru 1921 ſa pjenjezy pſchedał, potom temu, kiž ma dawk płaczieć, wuſkokowſki dawka bjeſchcze wotſtejnja.

III. Dawk na ſchtwórtu léta wot 1. 4. hač 31. 12. 1923 (patajſkim prěnje 3 ſchtwórtſkléta na ſliczowanſke léto 1923/24), ſo, jeli trjeba, hiſchcze do 28ra tak balſko, hač tele dawki po wuſkalu 6. oktobra 19. 3 (ſakſke dawkowe łopjeſko, ſtrona 459) hižom ſapłaczene njeſchu.

(Tele wozjewjenje płaczi ſa zyły kraj. Jeli Budyſchſke a Lubjſke hamtſke hejtmanſtwo ſamo wozjewja, potom nic naſchich cżitarjow na tele wozjewjenje pokazemy. Słónczenje też kóždemu gmejniſtemu pſchedſtejićerjej praji, kelko ma płaczieć a płaczenje měſcze łaſacz dawa. Wo tymle wozjewjenju móże ſebi kóžda ſam wuliczić, kelko ma płaczieć a hač je wot njeho ſadany dawk pramowſtbiekem.)

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Hamtske hejtmanſtwo wozjewja: Byrnjež by hamtske hejtmanſtwo ſewjerjanje pjow pſchikałało, bóhaju tola phy ſwobodnje a bjes pranja wotkoło. Nebohła wjeſna ſandarmerija kóždeho bjes pranja wotkoło bźěżaceho pjo hnydom ſatſeli. Wobſchedżerja wobſtorſka a krucże pohſtoſnja. Hinak njeje móżno, roſchěrjenju pjhyeje ſkoženoſcze ſabżěwacz.

Mjes ſtotom žiwnoſcherja Arnoſchta Meldy w Hornjym Gohlandſke cżo. 50 je pokſroma wudyrłć.

Hłowny a ſamoſtwity redaktor: Marka Smolerja
w Budyſchinje.

Kolojězdne towarſtwo „Błysk“
w Haslowje
wuhotuje **njedźelu, 10. małeho rózka**
swój
3. założeński swjedźeń.
Ilrać budże so w originalnych kostumach.
Wšěch lubych přećelow a towarſow wutrobnje přeprošujo
zarjadnistwo.

Hosćenc na dwórniſću w Lutoběu.
Pjatk, 8., ſobotu, 9. a njedźelu, 10. łabr. je
wulke swinjorězanje
a toči so
kózłopiwo
ſpecialne piwo Budyſchkeje akcijoweje piwarnje.
Přećelnje přeprošujetaj
A. Lehđer a mandźelska.

Wulosowanje
wudźełkow
ſtatneje porcelinoweje manufaktury
w Mišnju
k lěpſemu měſćanſkeje knihownje w Mišnju.
Losy z Mišnjanskeho porcelina
we wumělſkim wuwjedźenju po **3 hr.** poruča
Hefnrich Besser
w **Kamjencu**, Schulplatz 2
ſpecialny dom za ſkleńcu, porelin, kamjenina, kuchliſku potrjebu
Hač do ſoboty, 9. februara 1924
na předawanske płaćizny wyſſi rabat.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Lutherſtej haju 34, ſ.
Telefon 786.
Hłowna pſchedawatnja Rud. Sada ſ Lipſka w Budyſchſkim hamtſkim hejtmanſtwje.
Skład ratarſkich mašinow a gratu wšěch družin
Pytamy kupić wšě abo jenotliwe lětnizki
„Serbskeho Hospodarja“
Serbska knihařnja w Budyšinje.
Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowinch!
Rjekńće ſtajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „W čitarch waš nawětk w Serbskich Nowinach“.

Słyšće!
Hdyž chcećе ſebi wuđah Wašeho kupneho lſta abo testament pisać dać, dźiće ko Kobanej, z kotrymž móżećе ſerbſki rěd.
prawny büro **Ernſta Kobana**
w **Budyšinje** na Kaeublerskej drózy 6
Telefon 814 (pſch kronprynczowy möſt).

Pytam na 1. hypotheku (wulku khěžu)
2000 złotych hr.
abo mjenje. Poſkiđenja pod „A 92“ na wud. „Serb. Nowin“

250 akcijow
Serbskeje ludoweje banki
je za hotowe pjenjezy hnydom na předań
Oskar Wagner
w Drježdźanach-A. 20
Lenbachstr. 4.

Dokelž ſym nuzowany, moje twarjenja powjeſeć, trjebam jowa nuzuje
2 hač 3000
zł. hriwnow
pjenjez; móžo też w mjeſtiſch dźělbach na wotpłaćowanje być abo na 1. hypotheku. Mam rjanu žiwnoſć. Prošu ſerbſkich burow abo rjemjeſlnikow, zo bychu mi moje předowaće znđźelili. Pochkć. pod S. T. 44 na wudaw. „Serbſk. Nowin“.

Stajnohódne lotowanje
Pjenjezy wot 100 zł. hr. ſem na pršnje hypotheki w mjeſće a na wſach při dobrym radźenjanju kóždy čas bjez pódlanſkich wudawkow pyta
E. Raue na Hońe hasy 32.

Skótny tuk
(Viehtran) dobry a tunl.
Měrſee bratrow nasl.
Erich Winter
na žitnych wikach čo. 30

Dźiću
dźećelow, symjenja
ma na předań
Libi we Wujeźku pola Pomora.

Jałojca
1/4 léta ſtara raniſopruska, je na předań
w Jaſenicy čo. 23 pola Njeſwačidła.

Transmiſije
kóždeje družiny
wolije atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 37.

Starſu holcu
abo žonu do hródźe a
porjadneho wotročka
pyta
Clauſe w Borſći
pola Mikowa.

Elektriſke motory
kóždeje družiny a wulkoſće
podawa **Guſtav Wenke**
w Zhorjelcu, Konſulſtr. 36.
Telefon 2368.

Derje a tunjo kupujeće w mojej
drogowej wikowarni
w Budyšinje
na ſukelnſkej hasy 7,
kiž hižo 12 lět wobſtejt.
E. Oskar Henſig
approb. haptykař.

Stwórtk, 7. februara dóńdże wulki transport najlěpšich **rańšopruskich, cyle wysokosućelnych**
kruwow a jałojcow
a ſteji po ſkónčenej kwarantenje we mojich hródźach na předań.
Zaměnjam też na rězny ſkót.
Paul Lehmann, ſkótny wikowař w Rakecach
Telefon: Hamt Njeſwačidło čo. 68.

Brónjowy dom
100 hr.
Tuta nowa „Halm“-třełba kal. 16, bjez kura třełaca, Kruppake worcłowe rołki z Chokowym wjerćenjom. Jenołětne rukowanje. Worjekinowe toporo z pistolijowym přimadłom a ſicom. Rukowanje za najlěpše třelenje. Płaći jenoż 100 hr. Podawam hnydom, dokelž kónčin ſtołu.
Wuporjedźenja wšeje družiny derje wuwjeduju.
Jan Specht w Budyšinje na Moltkowej drózy 1. Daleko rěčak 628.
Hodźiwjake patrony, ſamany wuſtřełk „Helios ranchles“, runja předźiłu Rottweilerſkim a Cigarkin patronam, jene ſto 10 hr.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóżde čo. płaci 5 złot. pj. Wudawa a źěd. Smolerjec knihičišćerja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domju w Budyšinju. Tel. 687. : :

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobsedźenje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobilěsja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Cisło 82 **Budyšin, štwórtk 7. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Štwórtk, 7. maleho rózka

Romualda, wuznawarja.

1850 założi so na pohnuwanja Hendricha Imiša Budyska Bjesada, kotrejež prěni swjeseleński direktor wón běše.

* 1804 w Hrodźišću Hendrich Krygaŕ, zaho smrěty nadobny Poršiski farař, kiž ma wo stawiznu serbskeje literatury a ev. serbske spěwańske wulke zasłužby, jeho samostatne khěrluše so wuznamjenja z jasnej čistej rěču. —

Ty, kiž ze wšitkich ludow sej
Sy stadło wuzwolił
A jo přez swoju swjatu krej
Wot hrěchow wučisćił:

Ty, Jezu, swěta Zbóžniko,
Sy k nam teź pohladał
A nam přez swoje kralestwo
Mér, tróšt a zbóžnosć dał.

Zo my w tym swětle khodźimy,
Kiž twoje słowo je,
Za to ći khwalbu spěwamy
Do wšeje wěčnosće. Hendrich Krygaŕ.

Towaŕstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Zarodka“ w Delnim Wujezdźe změje njedźelu, 10. maleho rózka pop. w 3 hodź. w Hańkec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodaŕskich należnosćow dla prosy so, zo bychu wšitcy přišli. Předsydstwo.

Kołojězdne tow. „Blysk“ w Haslowje wuhotuje njedźelu, 10. febr. swój 3. załoženski swjedźeń. Hraś budźe so we originalnych kostumach. Lubych přećelow a towaŕšow wutrobnje přeprošuje zarjadnistwo.

Lipa Serbska ma jutře pjatk spěwnu hodźinu a to měsany khór w 7 a mužski 1/8 hodź. we Pančićanskim hosćencu. Tež hudźbnicy nawješ-ćorneje strony so wobdźěla. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli. Tehorunja so pasivne sobustawy na tutón dźeń należnje přeprošeja dla ważnych wšelkich wuradźowanjow nastupajo koncert a Smetanowy swjedźeń, 20. maleho rózka. Předsydstwo.

Rałbičanska „Lilija“ wospjetuje swój zabawny wječor a to w **Sernjanach njedźelu**, 10. t. m. Započatk w 7 hodź. Wšitcy, kotřiž lubuja serbski spěw a hru, su wutrobnje witani. Předsydstwo.

Swětowe podawki.

Sozialdemokratija a sastojnizy.

Sozialdemokratiska strona bě pódźelu we Wrótzławju zhromadźiła sastojnikow swolaka, w kotrejž president němskeho sejma **Löbe** wo sastojnišćich prašerjach rěčeše. Dźensy někotre pśiches najwjeśiśnu wusrjerjenu krizu, kotraž je i nadpinam powjeśerjenjom statnych dołbodowm a se sniženjom statnych wudawkow nastała. S tym fu haž do nekka fi milijony pśiśiśtajenjow a dźełaćerjow sastupiło pśibile. Statnym sastojnikam fo nisda sniżiuje a jich licba fo pomjaśćha. Jich nećiśćicha nikka nisda budźe fo jenoż krótku khwilu dźerżeć móz. Misda dźełaćerjow je na 30%, misda sastojnikow na 40% padła.

Nećnik potom nadrobnje wo wotbódnośenju pjenjes rěčeśeše. Dokeź je fo po wójnje fakombiniło, wobsedźenstwo i pśihnuśerjenymi dawkami pocźiśći, dyrbiła fo nekto wudawki fmjeśeśći. Pod nuceńjom twóle wobsedźinjeśow je fo społnomóznjeńśi fastoń pśihlowił. Kajke fu pśi-móża fo k pokhabjenju njeźinjeńskich krutośeśow wulicź? Dwěri ko dadaś, fo fo wuśtrowjenje najwuźiśiho wotpowia. W lěśe 1923 je fo da pałźiwego pśibeśiwjenja w Porurje i fo 500 milijonow hriwnow fłota i nemiśkolatanje banki fwiale, fo by fo i tym jendźelśe wuhlo fadawało. Dwaj milijonaj człowjeśkow bźiło fhubiśćiaj. 10 000 fwójbow fo wupokaja. Póda teho fo Porurfke fhubi. S politiśkim napfaćenjom wójnfkeho wotfchodźenja fo naśhe cźeśe pojeśeśićiju. Śamopomoz febi wotwarjenje fastojnikow kafaśe. Na wuśtrowjeśiśim cźinje ma fo wobdarowaŕ, fo fo wón na fkodu człowjeśićiś cźełow a cź owjeśeje mozy ftawa, mźta na fhoźty wulkich łubow a wobsedźenjowa. Dalśe wotfchody wubdźełowa wołubnu, kaźy nemiśkeho ftata fu pro'one, kaś wośich krafnow pak fu hiśćeźe pśeśego polone. Mjes tym, fo Jendźelśka wobsedźenjowoty dawot podwoji a potfoji, je fo pola naf natwopak ftako. Pśiśiźina teho ma fo w rozdźělenju politiśeje mozy pytaćz, kotruż je febi nemiśki lud pśihi wóśbach fam dał. Sastojniźy a pśihfpiśerjeŕ fu 6—8 prozentow dawkow dawali, tamni ludźo, kotśiż febi wyfokofcź dawkow fami nakładuju, 1 haź 2 prozentaj. Dawki a ftatne monopole njedobaźaju, fo bychu fo trěbne płaćenja fnjedźe, tola by fchtwórćzina wulkeho wobsedźenjowa bohaźała. Sozialdemokratija a dźeł mefchećanfkich ftronow febi źadaŕej, fo bychu fo trěbne fummy fnjedźe i konfiskaźiju wobsedźenstwa, kotrejž je wfcho hromadźe 180 ftotych miliardow hódne. S teho by 45 ftotych miliardow dołbaźało, fo bychu fo wudawki fmutkowneho miniśerftwa wuprawiśe. Hdy by fo wuftrowjeńśi cźin njeporadźił, bychu fo i nowa bankowki papjerjanege hriwny dyrbjałe wudawaćz. To by i wobdźeśćej wójnje a i fmutkownym njeměram dowjeźo.

K nećnikowemu jenohobdźinfkemu pśchednoścke fo fwobodne rozpraśenje pfchifamkny. Pśchi tym fdźełenje jeneho ftudijowego affeffora fajimowałe. Wón bě fkadnoścź měŕ, bo ho'podaŕśeho plana měśa Wrótźławja pohladaćz. Po tym je wotmyślene, jutry wfchitkich ftudijowych affefforow i wuniwaćom dweju pomogneju wucźerjow fe fłužby pu'cźeśićź.

Němska banka ſtotych notow.

„Echo de Paris“ i Barlina ſhoni, ſo ſu wěźywuſtojni wotſchodźenſtwo kommiſije plan franzoſkeho pófłanza Parmentiera i łatońenju banki ſtotych notow p'chijeli. Němſke knježeſtwo budźe i temu najſkerje rehorunja pſchihłoſowaćz. —

Wubjerk wěźywuſtojnych je podarmo ſpytał w Barlinje ſhonieć, kelko kapitala je ſo do wukraja pſcheſunyło.

Barliniſti dopiśowaŕ „Daily Expreſa“ powě, ſo druhi wubjerk wěźywuſtojnych wotſchodźenſkeje kommiſije kónc tydźenja Barlin niczo njedokonjawſchi wopuſchći. Němſkemu knježeſtwu njeje móżno było, na praſchenja wěźywuſtojnych wotmołwiś, kelko němſkich kapitaliſow je we wukraju. Wono je prajiło, fo nima mozy, banki a priwatne wobkhody nuſowaś, wofjewiś, kelko balutow a zujch famożenjowych hódnoſcow je ſo do wukraja wuwjeſło. Pſchi tychle wobſtejnoſćach nimi wubjerk, ſo njetrjebawſchi cźaſ łhubi, hdy by dźeſe w Barlinje woſtał.

Dawki ſa wójnſke wotſchodźenje.

„Temps“ i Brüſſela powě, ſo tamniſche knježeſtwowe kruhi dźełam wubjerkow wěźywuſtojnych i dowěrjenjom napſchećo hładaju. Po wěſtych fnamjenjach fmě ſo fkładaś, ſo tole dowěrjenje njeje bjes pſchiźiny. Możebje ſo dobra pſchejśenoſć a wěſte hromadźeńſtwanje njeſ jenotliwymi faſtupjerjemi wobeju wubjerkow w Barlinje wuſchełuje. Do drobna je ſo praſchenje jenaſkeho dawkidawanja w Němſkej a druhich krajach rozpominało. Wěźywuſtojni ſu nadźijeja, ſo hiſchcźe wſelſche dołhodne jórka wotewrja, dyžli te, na kotrejž ſu němſke knježeſtwowe nacźiſli pomyſlile. Po wurnanju němſkich ſtatnych dołhodow a wudawkow ſu ſebi wěźywuſtojni wotmyſlili, wobſedźe wotſchłodźenſke roſkleźenje naſtajeŕ, kotrehoż dołhody ho ſ běżnych zyle wěſtych dołhodow ſnjedu.

Němſki pófłanz ſo pſchi ſarowanſkej ſwjatoczńoſći ſa Wilſona njeſwobdźěli.

Němſki pófłanz we Waſhingtonje, Wiedfeldt, je ſa ſapowjeźił, ko pſchi offizialnych ſarowanſkich ſwjatoczńoſćach ſa Wilſona wobdźěliś. W Bźiym Domje, knježeſtwowym ſydle Sjednoczenych ſtatow, fu ho najprjedy wopſtajili, ſo wo ſłowach němſkeho pófłanza, ſo Němſka Wilſona jeniczky jako jednoreho priwatnika wobhladuje, nětkaj wuprajiś. Wyſokoſtejeſaza politiſka wołoźina je runje prajiła, ſo je pófłanz Wiedfeldt ſe ſwojim wuprajenjom mjerowego nětdźiſcheho preſidenta wědomnje wohanił. Sapófłanzaj a ſenatorojo hodźa ſo, kaź je i nowinow fudźiſcź, jara roſhórjeni byś, a do pźedka je widźeć, ſo, jeli ſo němſki pófłanz hiſchcźe w pofledním wokomiku ſwoje mjerjenje nje-pſchemjeni, budźe ſo kongreſ fyſtematiſky w'chěni pſchipowjeſchenjam i kſpſchenym Němſkeje w naſtupanju nakupjenja zyrowh a wotewrjenja kreditow ſa zyrobu napſchećeſo ſtajeć. Pośchikowanje ſo mjeni, ſo ſo nětrjeſke pomjery mjes Ameriku a Němſkej dokładnje pſchemjenja, jeli ſo ſu khorhoj němſkeho pófłanza ſrjedu popołdnju na pol dele njepuſchći.

Pſched němſkim pófłanſtwom we Waſhingtonje ſu ſo njeſpſchećeſke demonſtracije pſchećeſko Němſkej wotmeśe.

Dokeź ſo khorhoj i němſkeho pófłanſtwa na pot njeſmahowaſche, kaź bě ho ſ pſchiźinu wotcźerpża pſchedawſkeho preſidenta Wilſona wozeſakało, ſo tam lud ſbóża. Połizija lud rozchna.

Barlinſke nowiny maja ſa ſmyſł abo jaſnjiſcho prajene ſa khłupoſć, ſo němſki pófłanz njeje knybom khorhoj na pol potrjebnyk a ſo wot cźina internaſionalneje ſdwórſtwoſće wuſamknyl, pſchi kotrymž fu ſo faſtupjerjo wſchitkich druhich ludow wobdźělili. Němſki pófłanz we Waſhingtonje je ſa nuſne měł, ſo najprjedy w Barlinje wobhonić, kaŕ ma ſo ſadźerjeć a wukrajne miniſterſtwo je jemu khětro njemudre wotmołwjenje dało, ſo ma ſo wot offizielneho wobſwědźenja ſobuźeloſće ſe ſtrony němſkeho knježeſtwa wothladaś, a ſo je pófłanz pſchewołaſtajene, haś chże ho wofobinſki pſchi narodnej ſarowanſkej ſwjatoczńoſći wobdźěliś. Wo njedoſtatku roſſudźenja abo wo bojoſći pſched wofobinſkej ſamoſtritoſći ſpredźi, hdyž jedyn pófłanz w taſkim padźe wo p'chikaty ſtwoſeho knježeſtwa proſyć, kotrejž wo wobſteinoſćach, ſmyſłenju a wo wyſchim, ſchtoż hiſchcźe hewak kobu rěźi, hiſchcźe mjenje wě, dyžli won. Wukrajne miniſterſtwo budźiſche pak wotmołwiłoź durbiało: „Cźiſće, ſchtoż ſaſtupjerjo druhich mózno'cow w Waſhingtonje cźinja!“ Jedna ſo po taſkim wo jara wobſaromnu njeſkěpoſć. S niej ho jenoż njeſp'checźeſće ſmyſłenje ſ nowa pſchećeſtwo Němſkej ſbudźuje, kotrejž woprawdźe dźenża njemóż-ny trjebaeź.

Minister Jarres wo hanoverſkim praſchenju.

W lěśe 1866 bě ſo Hannowerika ſapowjedźiła, hromadźe ſ Pruſſej pśećeſtwo Awſtriſkej wojowaeź; wona chtyſche neutralna woſtaeź. Pruſka a hdla Hannoverſkej mójnu pſchipomjeńdźi, hannoverſke wójſko ſbi a hannoverſkeho kraŕa ſ kraja wuhna. Pruſka Hannowerku pod ſwoje knježſtwo ſtaji a ſmóżenje hannoverſkeho kraŕa ſebra. Wulki dźeł hannoverſkeho wobhdźeſtwa je wotetnatej kralowſkej ſwójbje ſwěrnoſć wobkhował a hiſchcźe dźenża ładź, ſo by ſo Hannoverſka wot Pruſkeje dźełika a ſo ſaſo ſamoſtatna ſcźinika. Pruſka ſa to ſauej wuſchi nima. Němſki miniſter ſmutkownych naležnoſćow je w Barburgu pódźelu w ſjawnej rěźi faſtupjerjam hannoverſkeje ſtrony prajił, ſo dyrbja ſo nětkole ſwojeho ſadanja wotſtaći. Hannoverſzy faſtupjerjo pak fu na ſwojim ſadanju wobſtali.

Dr. Jarres w ſwojej rěźi dale praji: Me wukraju maja ſaćzuźe, ſo nětćiſke wobſtejnoſće njeſmědźa dale wobſtaeź, jeli ſo ſwět njeſmě do kruchow hić. Dźěła wubjerkow wěźywuſtojnych ſmědźa ſo ſ ćiſchej nadźiju pſchewobjeć. Rěźnik ſćěźkowe Verſailleſkeho měra wótro kritiſuje. Nětkole nad 17.3 miliſionami Nimzow wobſadźeńſke wyſchnoſeże knjeża. Miniſter dale wo ſeparatiſtiſkich prózowanjach w Porheinſkej rěźeſće.

Hannowerſka chże ſo wot Pruſkeje wotdźělić.

Němſko-hannoverſka ſtrona je pola němſkeho knježeſtwa ſadanje ſapodała, ſo by ſo hannoverſkemu ludej wotſłoſowaeź dało, haź chże ho wot Pruſkeje dźěliś. Němſke knježeſtwo je wobſamkło, ſo dyrbi ſo hidźowe wothłoſowanje dwě njedźeli po wólbje do němſkeho ſejma wotmeśź.

Ludowe wothłoſowanje w Hannoverſtej.

Němſke knježeſtwo je wutoru wobſamkło, kaź je ſo hižo wćera dźěliło, ſo ma ſo ludowe wothłoſowanje w Hannoverſkej wo wotdźělenju wot Pruſkeje dwě njedźeli po wólbach do němſkeho ſejma wotmeśź.

W tym ſamym wobſedźenju němſkeho knježeſtwa je ſo nadźił wuka'a wo ſjednoczenju ſakoſenja ſjednoczeńſtwom a wo ſpěchowanju wuźiśo pſnſeho kraja pſchijaś. Dale je ho pſchihłoſowało nadźiſej wuka'a wo ſajwdlenju ſaſtojnikow, ſo by ſo boſtawarjam cźakanſkich pjenjes a ſaſtojnikam, kotśiż fu ſo na pobłokiku wuka'a wo wottwarjenju perſonala na trajny wotpoćźiś pſchefadźili, połóźiłe, leſomnoſće kupiś a je jako ſahrodniſke abo ratarſke ſaſtydźenje wobdźěłaeź.

Wo ſpołnomóznjeńſći ſakon.

W pośedźenju franzowſkeje deputeŕſkeje komory je miniſterſki pſchedſydła Poincare ſpołnomóznjeńſći ſakoń ſakitował. Franzowſke knježeſtwo ſpołnomóznjenje ſa naprawy ſaha, kotrejž fu k pſchewinjenju nećiſćiſkeje finanzneje kriſy nu'ne. Debatu kommunift Lafonge wotewoŕ. Pokaſowaſche na to, ſo je ſpołnomóznjeńſći ſakoń pſchećiwo wuſtawje. W Franzowſkej ſej ſaneje diktatury njeźadaju. Dokeź Poincare hrożeſche, ſo budźe ſ ći dowěrjenje deputeŕſkeje komory ſadaeź, rěźnik ſwój namjet wróćiś wźa. Na to ſozialiſt Boncourt ſłowo wźa. Teź won mu'kej wótrozcźa pſchećeſtwo wuwiaćźnemu ſakonjej rěźeśeże, kotruż dźe wuſtawu ſ mozy ſtajiś. „Dopomtnam Waſ“, miniſterſkemu preſidentej pſchiwoła, „na ſłowa, kotrejž je Michel de L'Hopitale kralej napiſała: „Sćym pſchiſłahała, wuſtawy ſebźim mźeć a jeje ſebźim mźeć dać. Hladajće ſej Wy ju!“ Boncourt na nźkotrych „karnewalſkich Cźa-

rew“ spomni, kaž so wuraziły kóžde wjele wjednotliwych krajach knježo. S cutymi słowami móžeštaj jenoj Mussolini a Primo de Rivera mjenjenaj być. Poincaree tehodla rěčnika pschetworhny, praji, so njemóže cžekjeć, so ga juse staty z taikimi słowami twuśmělcheja.

S druheho fransiskeha nědnjskich wójnski minister Lefevre spoknomóznjenskich zakoń zasudži. Poincareet pschiwobkajy: „Pomyślcže sebi, so padnjeche, hdyž frank padnje“.

Radikalny zabóžnarj Herriot bywa dohodkalacz, so ga po wuśtawie spoknomóznjenskich zakoń njesmě pschiwolicz. Knježerstwo je ga z frankowej kriju pschesstrowatalo a je swjedchnje smjetany zakonjowy nacżert zapodało. Kadyn sprawny republikan njemóže pschedležacy zakoń pschijeez. Burreaukratiki fušlem nětcžischcho ministerskha pschesidenta njemóže wustrowjacz dżelo pschewiscz. Herriot słónczne Poincarea narannowiche, tónle zakoń pschecżiwo zjawnemu mjenjenju pschewjesz.

Poincare pschecżiwnikam rěcznikam wotmolwi. Nasprjedy wotpsche dypokalacz, so ga parlamentej z wuwjacznym zakonjom zanych prawow niebjerje. Knježerstwo budże dale wot dowěrjenja dewatkrilskje komory wotwisowacz. Mjehe wukazy, kotrejž wobsteja wam zakonjam naspscheczo rěcza, budże komora dyrbjeez potwjerdzicz. Parlament budże wo taikim knježerstwu stajnje dohladowacz.

Na to hischcze k wótremu wurěcžowanju mjes wójnskim ministrom Maginotom a nětkotrymi kommunistiskimi zapósłancami dóńdże.

Namjet na kóng bebatty ga na to z 335 pschecżiwo 18 hłosam pschija. Po Poincareeowym žadanju ga wobkomdny frjedu dopoldnja bebattu dale wjesecz.

Wuwos franka ga zakasat.

Swjatkarska porhcžinska kommisija je zakazała, franzowski frank z wobhładnjenjom do njewobhładzeneho kraja wuwjesecz. To same pracži sa belgiski frank.

Franzowscy industrialni w Londonje.

Kaž „Daily Telegraph“ powě, su někotři wuznamni franzowscy industrialni do Londona pschijeli. Chcedża spytacz, jendżelskich industrialnych a druhe Londonske wobsoby sa mysl jendżelsko-franzowskeho kromadże dżěłanja w porhcžinkach a porubnisej industriji, potajkim we wumnožiwanju zjawnych a porubnisej produktiwnych cżasow, dobrecz.

Rozmołwa mjes Parisom a Londonom.

Franzowscy pósłanc w Londonje Saiert Aulaire je pónđelu w jendżelskim ministerstwje w njepschitomnosći Ramsaya Macdonalda rozrěcženje i podskerkarom sirom Eyrom Crowu měł. W derje wobhonitych kruhach ga praji, so Ramsay Macdonald blizsche 14 dnjow njemóže dla nuznych nadawkow w Londonje do Parisa pschijeez. Pschichłodki Parizskeho jendżelskeho pósłanca lorda Crewy ga wo politiskich kruchach mjetka wažnosć pschipisuje. Wón je z Ramsayom Macdonaldom rozrěcženje měł. Pschi tym je ga wo pżałstwim praschenju, wo Porheinskej a wo prowidlikowanym samjenjenju mjenjenjow mjes Parisom a Londonom jednało.

Jendżelska wikowanska komora pschecżiwo pschipósnaczu Ruskeje.

Kaž „Morning Post“ powě, je zuzk jendżelskich wikowanskich komorow pschepodże sobotu pschipóznacze bolschewikskeje Ruskeje zaczżinyć. Wobsamkło ga je, zaneho wikowanskeho rěczenja z Ruskej wotsamknjacz, pżedy hacz Ruska njeje jendżelski dowóznik doh zaplacziła. Pschipósnacze bolschewikskeje Ruskeje je strony Macdonaldoweho ministerstwa ga straschny experiment mjenuje, kotrejž jenoj kommunistiskich agentow do Jendżelskeje pschinjeże.

Italsko-ruske rěczenje njeje ga hischcze podpisało.

Pschedhyda ruskeje delegazije w Romje, Jordanski, je italskemu knježerstwu notu pschepodał, w kotrejž praji, so italsko-ruske rěczenje dla pschemjenjenja knježerstwa po Leninowej zmjerzi njemóže podpisacz. W Romje měnja, so dyrbża w Moskwje wocżakacz, kak ga położenje po pschipóznaczu bolschewikskeho knježerstwa je strony Jendżelskeje wutwori.

Dale ga z Roma pische, so tamniske diplomatiske kruhi pod sensazionalnym zaczżinczom ruskeho zapósłodzerskeho podpisma we wokomiku stoja, hdyž ga rěczenje na blido położi. Italske nowiny na najwótrischo ruske zadżerżenje zasudżeja, kotrejž na wěste manewry na Genuaskej konferenzy dowmina. Dyrbi ga na to dżiwacz, so je ga rěczenje we wschech nadrobnosczach z wobeju stronow ga prawe spóznało.

Italsko-ruske rěczenje.

Po pschipóznaczu bolschewikskeho knježerstwa je strony Jendżelskeje ma w Moskwitskich politiskich kruhach mjenjenje pschecżiwnu, **so ga i potwjerdzenjom italsko-ruskeho rěczenja njesmě pschelěwacz.** We bolschewikskich kruhach sin ga dobladali, so wobje wobzetbe pschedprawa, kotrejž rěczenjowy nacżert Italskej dawa, njepschijudobny wotw pschi jednanju z druhimi enterezimmi statami měcz.

Komunistiska, kotraž ga po nanesche jendżelskeho ministerskeho pschedstejdu do Londona poda, ga blizsche dny sesja. Mjes druhimi jej tež Litwinow pschijatischa.

Wutworjenje noweho ministerstwa w Grichiskej.

Po Venizelowej radże je konserwatiwny minister Kafandaros nadawk pschewzył, nowe ministerstwo sestajacz. Ministerjoj Rouffos a Balalas, zwobodnaj republikanaj, do nowoho ministerstwa njeslupitaj. We wutornischej thronadstejnje konserwatiwneje strony je Kafandaris rjekł, so dyrbi lud wothłosowacz, so bu wotkhadzenje dynastije dokónczne, na pschecżo a njenrócżitwe było.

Wobydlerska wójna w Honduresu.

Po powjescżach, kotrejž ga do Newyorka doschle, je we Honduraskej republiku w zrjedźnej Ameriki, wobydlerska wójna wudyrila. Pschiwisłowarjo generala Carriasa, kotryž jako kandidat presidentstwa wustupuje, spytaju, nětcżischce knježerstwo powsticz a Carriasa hnydom na cżoło knježerstwa stajicz. Njesda pak ga, so ga pucz poradżi.

Sbězł w Mexiku.

Wjednik sbězkarjow, general Huerta, je ga swojim generalnym stabom i parnej łódźu na njeznate městno wotwjesł. Sbězkarjo ga pjerca Veracruz wopuschcheli. Po powjescżach i Mexika je ga knježerstwowe wójsko Cordobje na pjerć mil pschibliżiło. Po prjedawschnjej powjesći je general Huerta pschi wojowanju pola Veracruza padnył. Tale powjesć pak ga njeje jako wěrna potwjerdziła.

Straschne njeměry w Indiskej.

W Bombayu w Indiskej pschedkowni dżěłaczerja strajkuja. Na dnjownej městnomaj je k nażywnosczam doschło. Do wosow drohownych żelesnicow k zamjenjenej njetachu. Jeneho europiskeho zastojnika zu wobrowjeni straschnorjo w jeho automobilu nadpadli a cżežko traniti.

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 7. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Mjezera wjeczor w 7 hodźinach barometer 732, hygrometer mins 8, najwyschcha dnjowa temperatura 0 C. — Dżensa rano we 8 hodźinach barometer 735, hygrometer plus 2, najnischcha nócna temperatura minus 4 C. — WuhladY: Sněh a hmla. — Dżeżdżankla wjedrarnja praji, so hmiczka dołheho wobstacza njesměje. Nižina leži nad baltiskimi krajinami a nad Schwedskej. Jena nowa nižina je ga pola kupy Island wutworiła. Wyschina wuyschescżera ga nad wjeczornej Europu. Nižini pola Schwedskeje a kupy Island z nam ga pschibližuju nam wocżakowane pschinjeżesez. Mjezera ga skora że wschech stron Nemskeje śnjeh powa. Nano dé hacz do 3 stop. zymy. Wodnju czopłota hacz na 7 stop. (Cassel a Frankfort — Hamburk a Aachen 6 stop.) stupi. We Dżeżdżanskej krajinje mějachu wutoru wjeczor wotoku 9 hodź. njewjedro. Zuzk pjatk hłónczko 7,30 khadża a ga 5,02 khowa, mježacz dopoldnja 9,07 schadża a ga wjeczor 9,05 khowa. —

— **Rozprawa polizje.** Sjeneje wokhéje na Lotzeljej bróhy bróhu ga 5. februara dop. 1½12 hodź. jésene kolo kradnyli. Snamka a cżiżbo kola njesłjez znatej. — Muślaju mantl, kiż smoczerawschim jako kradnjenu wojżewidmy, njeje ischeromódry, ale schćerc-b r u n a.

— **Niż pschewulke pólstowe charty do wwukraja sćacz!** Pschewulke pólstowe charty njesmědża ga do wwukraja trjebacz. Na te ga tam nastajnje sforzi. Dokelż wwukrajny póst na nje pjenjezne khłostanje napoloży, hdyż ga wjetske dyżżli 14×9 zentimetrow. Ludźo měli tehodla na to ředzowacz a tajke charty jenoż w wukraju trjebacz, ga cżołk ga wone postajene. N i ż ja w u k r a j. -ſi-

— Tuhomnemu komunistiskemu měschczańskemu zastojnikowi Khorhu Wenzla je policija sajała. Dale hotuje ga, Budyschiskho wjednika komunistow, Hoypu, sajacz. Tón pak je tuhomniu synonka Budyschina. Wobeju w naschim cżasu dokładnje politiskeje swobody wschelakich politiskich pschekhdżenjow winuja.

S **Klitnicy.** Naschi sused Malink njedawno swój 25 letny zastojnikl jubilej swjetżesche. — Hruba a njebožowna wójna bě tak naschej wosadze nasche rjane synowy rabita. Runje kak wschi herbske wosady we žuždowej Saskej swoje sebrane synowy i nowymi narunachu, tak tež mu ga nowymi ležachmy. Wopomnjichu naschich lubych wosadnych swjeże telko śrědkow, so mózachmy je stajacz. Dołho trajesche,, wjedy hacz je dostachmy. Někto ga te wjeselu wosadu Klókczinje pschischele. Tehodla ga hotujemy so tuchmy je bórzy frojatocżnje poswjeczicz a do wóze zpowjescheli. Hižo twari ga nowy stoł, w kotrymż budźu mjacz. Daj Bóh, so tuchu do najdalischich cżasow Serbow wolali do herbskich Božich słužbow a so tuchu Serbja we stajnje rosczażnych śnjach do knježoweje zwjatnicy khwatali.

S **Doth je Woleschnizu** sadu Shorjeża. W žuždowskim psches 50 lět staru žónsku na pol smjerfu nadeńdżechu. Wo niu brje ko hnydom starachu. Wona pak bórzy, bjes koho, so by ga ga zpowjescheli. Hižo twari ga nowy stoł, w kotrymż budźu mjacz. Daj Bóh, so tuchu do najdalischich cżasow Serbow wolali do herbskich Božich słužbow a so tuchu Serbja we stajnje rosczażnych śnjach do knježoweje zwjatnicy khwatali.

S **Doth je Woleschnizu** sadu Shorjeża. W žuždowskim psches 50 lět staru žónsku na pol smjerfu nadeńdżechu. Wo niu brje ko hnydom starachu. Wona pak bórzy, bjes koho, so by ga ga zpowjescheli. Hižo twari ga nowy stoł, w kotrymż budźu mjacz. Daj Bóh, so tuchu do najdalischich cżasow Serbow wolali do herbskich Božich słužbow a so tuchu Serbja we stajnje rosczażnych śnjach do knježoweje zwjatnicy khwatali.

Se **Sprjewja pola Zitmyn.** Sněhowaschke a rěka Mandawa bě ga wodu napjata. Lód bo pukasche a w lóżnych schkrutach bo psched tudomnym młynom w rěcznischcżu Mandawy kopjesche a hacżesche. Pschimjesłowarjam twarjenjam a wobydlerjam hrożesche mulki strach. Gmejna wuprosży bobi pola hamtiskeho heitmanskeho pomoz. To wuspóła se schrutach wuhlowych jamow někotrych mulk, kiż ga na tżelenje z rozbuchadżom wusteja. Cżi bórzy schkruty do drobnych kuskow rostżelachu. Dyrbjachu rozbuchadża jara žytkje nakožowacz. Wusli rozbuchnjenjom běchu ga tuhe khłyne, so ga žuždownich zmarjenach ga wotnowe schkruty rozpukacz.

S **Mz-lzowa.** Pónđelu ga ga strajkoważy schkleńczerjo z wobhedżerjemi schkleńczejnjow wujednali. Dnj njedżeli hacz 6 mježazow jastwa.

S **Hižo** někotre rajn khłostany Arthur Kriza Nita je Habrachczizu bě Żelesniskich zastojnikow schkubdżił a ga khóżkżnje na jenym pschecżinkhmnyk. Dawnischi žuł a ga brachczizach nameri jemu mježaz jastwa. Statny žuhnik ga pschecżiwo wužubel powoła. Khłostanje ga wo 2 njedżeli jastwe powyschi.

S **Schenza Biedricha Weikera** z Nećzina bě lanmisli žuł w Lubiju k 2 tżtonci khłostańnje (Zuchthaus) zasudżki a jemu cżestne prawa na 3 lěta wotrjekł. Jeho bźchu wokforżili, so je ga do wobhedżerja fabriki Müllerjej w Lubiju słuschnjej hoźiwiskej hěty na Mećinjanskich horach dobywał. Jeho winowachu so je ga njeje wiele nadobu, mjes druhim kachle, lawik, wuhlo, saupu atd. kradnył. Nimżeż bratrej běschtaj widżaloj, kak je lampu a jenu matrazu prjecż njesł. Druhu kradnjenu nadobu nadeńdżechu pob jenej liścżowej hromadu we blizkosći hěty schowanu. Weiker ga hórschesche. Psched krajnym žuhom wubawasche, so je psched liścżowej hromadu 2 zuseju muże sceju pschepłapił. Sud jemu dopokasacz njemóżesche, so je ga do hěty dobywał. Tehodla jeho wutwinowa.

S **Roboržanka Hana Dżélena Gneusżowa** z Brěży by wobškorżena, so je wopak pschiśahała. Sud pak ju tuwe winowna.

Wusudżenja.

§ Krajny žuh. Dla falschowanja liścżiny (Urkundenfalschung) bě wikowak z wobsenu Arno Rohaschek z Drjezdżan wobškorżeny. Wón pak bo wuwinoła. Widarski mjechto Otta Wagner we Taubenhainje dyrbjeżese jemu moble za spanišku žwu podacz. Rohaschkej wudawaschze, so je bóla płacżiżna wuežinjena. Wagner to pschejesche. Se pišma, hdyż bě płacżiżna wuežinjena, bě kruch wokotrhnjeny. Wagner wudawaschze, so je na wottorhnjenym kruchu pišma nazjewšatane było „freibleibend“.

§ Schkki falschowali a wudawali běchu šamkat Pawol Enge ze Žitawy, frišer Adolf Walther z Olbersdorfa, dale tschekhuisti pomocnik Gusta Cżeżeżimer Köhler ze Žitawy a Alwin Domischka z Herrnigsdorfa. Sud naměri jim 3 njedżeli hacż 6 mježazow jastwa.

§ Hižo někotre raje khłostany Arthur Kriza Nita je Habrachczizu bě Żelesniskich zastojnikow schkubdżił a ga khóżkżnje na jenym pschecżinkhmnyk. Dawnischi žuł a ga brachczizach nameri jemu mježaz jastwa. Statny žuhnik ga pschecżiwo wužubel powoła. Khłostanje ga wo 2 njedżeli jastwe powyschi.

§ Schenza Biedricha Weikera z Nećzina bě lanmisli žuł w Lubiju k 2 tżtonci khłostańnje (Zuchthaus) zasudżki a jemu cżestne prawa na 3 lěta wotrjekł. Jeho bźchu wokforżili, so je ga do wobhedżerja fabriki Müllerjej w Lubiju słuschnjej hoźiwiskej hěty na Mećinjanskich horach dobywał. Jeho winowachu so je ga njeje wiele nadobu, mjes druhim kachle, lawik, wuhlo, saupu atd. kradnył. Nimżeż bratrej běschtaj widżaloj, kak je lampu a jenu matrazu prjecż njesł. Druhu kradnjenu nadobu nadeńdżechu pob jenej liścżowej hromadu we blizkosći hěty schowanu. Weiker ga hórschesche. Psched krajnym žuhom wubawasche, so je psched liścżowej hromadu 2 zuseju muże sceju pschepłapił. Sud jemu dopokasacz njemóżesche, so je ga do hěty dobywał. Tehodla jeho wutwinowa.

§ Roboržanka Hana Dżélena Gneusżowa z Brěży by wobškorżena, so je wopak pschiśahała. Sud pak ju tuwe winowna.

Na jenej nitcy.

(Stónczenje.)

„Mózeesche wy pitacz?“ prasche ga Bremak; wona pschikiwnje.

„Dha napiśajesche, schto je narownu kamjeń płacżił a schto pycha, kiż macże wokolo schije. Też — schtož seże pełwał hischcże za schésez thżaż tołeż za żebje wudali.“

Wona nochżischże, ale Bremak hrożeschże ga nowa ga revolwerom.

Někotre khwatnje ga wołojnikom pitacz.

„Někotre rostorhnjeże papjeru a napiśajeże na próżnu połoju, so seże sbytkne pjenjezy mi pschepodali“, tak wón porucża.

To wona sćinj, a też wón ga podpiśa.

Wón wsa cżežki korb ga pjenjesami na khribjet a wotejdże. Kluczż bo duri wón wuczahny a tyżny jón ga wonka, ale njeżamkny, dokelż chżyche jej cżekmyczż hacż.

Pschi korczmje wón satta a cżakasche. Stónczenje wustupi korczmaż. Bremak sawoła na njeho ga cżicho, bórzy wjedżesche korczmaż, ga tam ma cżinicz. Sa pol hodźiny wotjedże ga wóz se wsy; to wón hedżitaj Bremak a korczmaż. Mjes nimaj steji korb ga pjenjesami.

* * *

Nasajtra jara sahe wuńdże Bremak do sostojnistwa. Sa nim hdżechtaj muślkej. Mtódschi njeże korb. Bremak da ga swjatoczenje pola swojeho pschedstajeneho pschijsewicz. Panak jeho hnydom pschiwoźnje, ale njeje mérnuwy.

„Schto wy dżecże? Tat sahe — swonta sałtoriłwo!“

„Njepschitkhadżam swonka sastojnistwa, kujes pschedstajeny“, rjekńże khutnje a pokaja na muślkeju wonka. „Mężera wjeczor je ga wo mi poradżiło, nadeńdż pjenjesy, pschi kotrychż pokradnjenju je wbohi Handrij žiwjenje thubił. Tute pjenjezy thom tajeżcu wotewsał a nětkole je wróczam. Wy wěżeże, schto macże cżinicz. Knježa je budnistwa, le kotrymż żym pókłat, mózo bórzy pschijicz.“

Nětkole ga ga Panak, so Bremak wschitko wě a so móże wschitko dopokasacz.

Jene posładnjenje, łaźmerkt pałny dżiwjeho rozbudżenja, a Panak je ga we swojej komorje thubił.

Wonka ga tepta. Khwatnje ga durje wotewrja. Někotři knježa sastupja.

Jedyn ź nich khwata k Bremakej a ga prasche.

„Schto macże wosjewicz?“

„Te pjenjesy tu ju.“

„A paduch, khdże je tón paduch?“

Wa pódlanšej komorje nětcżo padże. Bremak ketrě żebi pót ź cżoła. Knježa thladnju sastróżeni na ga.

„Schtó je tón paduch?“ wopraschka ga budnik hischcże raz. Tu pokasa jim Bremak do duri pódła, a tam wuhladchu Panaka — morwehu. Se sejnjenjom bě ga jemu wutroba słemtła.

* * *

Sa nětcżo dnjow bě Bremak w khżadże prěni raz sahe ga swojim pschecżelom Nicżowtkim w korczmje.

Wobaj staj nětkole ztawjenaj muśej.

To bě wjesele. Cżhżychu tola Nicżowtkemu pokasacz, so ani wokomika na lebo cżeltnoczki dwělawali nicżim.

To bě sprjewjeń a Bremak dwrhjeche nětkole sjawnje powjedacz, kak je paducha wuśtrělił.

A tu sjhonitku hołcżo, so bě zuka wež na jenej nicżi wiehała — na żołtej żwětlej nicżi, kajżka běchu na Łupanje, we kotrymż żehnu Panak ga thodżesche. Tón bě Bremak w pokładnjej wuhladał, to bě jeho prěnje tukanje.

Licżownji khadżesche ga dżiwacz a dżakujo na Bremaka, kiż bě telko a tak dołho dżěłał a ga próżowek, so by ga swoje pschecżelka ź tejele winy psched ludźimi wuzwobdżił.

Licżownji bě ź swojemu pschichodnemu pjenjez schoł a tón bě na krótke dny ź pokładnjej ga żyrotne pjenjezy wohrom stow tołeż wuwjesł. Ale ża mało dnjow bě Hanš, jeho żyn, pjenjezy saża wrócżił. Tón, kotryż bě je jemu pschi hrożiż wodobódy, bu jako żebał żudnistwu pschepodaty.

* * *

Panakowa bě ga bórzy ź mésta mécża. Barnarjowa bě wsa pschemyślena. Ta żydaschke wschędnże na prošy żwojeje thżéżi a wudżěrkasche do żydża.

Jeje drasta bě nětkole hischcże bóle hacż prjedy sajerowdżena, a tehodla wotcżitawasche pycha na jeje schiji hischcże bóle dżeli prjedy. Hušto powjedasche, so wo jśwoje zyle mékki ślěbora sżeja, a so móże żebi hischcże wsele thżéżi kupicz.

Druhdy pschikkadża dżěcżo k njej a schcżeła ga ga njeju, druhdy też żmilna turowka a dawa jej thołeż.

Sśudnihtwo je ź njeju jeno zyle ź krótka cżinicz mélo, runje też ź Panakom.

Pschecżiwna njerozumej a żmjerczi je żwótnu żyrawnaczż bjele wlchcże mosu.

§ Dźiłaczej Jakub Banuśch ſ Kamjenje bě ſwój pola kubłerki Marje ſwud. Cžernjejki jenu ſtólbu wunuiwoł. Tśiłba ſtułcheſche do lawoſtajenſtwa jeneho njebožčžiceho muža. Banuſch bě ſtólbu dźiłaczerjej Pawolej Moraczyj ſ Khrasta dał. Tón ſ niej do Radworza cžehnjeſche. Tam ſtólbu pſched jene thěžne durje ſtajł. Wot tam ſo tálba bźes ſtłeba ſtuhł. Banuſcha běchu wobſtarowali, ſo je ſwój ſtólbu pod hroženjom wunuſował. Banuſch ſud pho tehodła wunuiwa. Ale dla ſakſaſcheho noſchenja hrónje namóri Banuſcheł a Moraczyj na 10 mil. hrimach pokuty a po dźiłarjach chódy. Statny ſudnik ſapołoji powołanje. Jednanje pak ſo woſtorczi, dokelž dyrbja ſo ſwědkjo ſłyſchecz.

§ Też jednanje pſcheczíwo hoſpoſy Lenje Ewaldez ſ Nowje Wſy pola Njeſmačzidła ſo woſtorczi. Tu bě tawaſiſki ſud dla cžłekheho nahladźenja k ſtóci a 4 měſacžnym jaſtwu ſadałdźił. Wona pak ſo [illegible]

Přiłoh.

* **Se ſkankami inſtrujowiłi.** Wobſtejerjej fabriki Parzej bratraj we Hirſchberku, ſtoſa jenoho ſ nich, dale jena ſónika a hiſchcže jedyn muſikił, běchu ſebi ſaſtajenu niedźelu ſe ſkankami wuſcheſli. Nahoha ſo konjej ſpłoſhichu, ſchtaj. Pohonej niemſkeſche konjeje ſadherjeſej. We jenym ſwinjenju, bźiſto jeneho moſta, počzachu ſo ſkanje ſkankowacz. Wone ſ muſkim wotmoſchom ſo wo murju moſta wjerchnychu a roſtrowſchu. We ſkankach wjerchnych ſo pſches niſku moſtowu murju do rźeki. Pohonej pak wjerchny ſo wo telefonowym ſerbi a tehodła ſo do rźeki njeſkiſnu. Jedyn ſ Parzeju bratrow a druhi muſikił bźes ſkhody woterbźeſchtaj a ſo bórzy ſ rźeki nadrawoſchtaj. Druhi brat a tehó ſona ſebi ſtarowy ſłamaſchtej. Wone ſu domoj donjeſechu. Alle njeſbože ſadałſche ſebi druhi wowar. Dwě haſcžaj, mjes nimi jenu 5 létna, ſkorźiſchtej

pſched ſchrabowczowymi konjemi w ſtrónk. Wołóbſcha pschaj dźe mjes ſkankami a moſtowej murju. Mo tuſe marju ſkanki ſ wotmachom praſnuchu a njebožatko na njeſkhe karachnuhu.

S Flinzherka w Schleſyſkej. Někotři ſ naſcheje wſy běchu na ſkankach wuji§łi. Muſterjane konje wjrhel ſej hrawachu. Pſcht tom ſtaj ſtyna ſtarého kubleria ſ muſkim wotmachom do ſiwota ſkopnu. Wón dźe hiſchcže hacž dom dojdźe, ale ſkorjeſche na njewuraſliſkne bołoſcže. Tam wón bórzy wumrě.

S Dippeldiswaldy. Wažkaja naſcheho měſtarſkeho zadacha ſebi wot wobydlerjow měſta ſarunanje ſa mjeczenje a ſa wobſtrowenje haſow. S tymle dawkom potrjechichu ſo też ſkulerjo tudomneje mišnjeſeje ſchule. Na to ſeidźechu ſo woni wjeczor na torhoſchczo. S ſatarnjemi wſchěch druſin wobſtrowłichu ſebi torhoſchczo a je cžiſcže wumiecžichu. Jako běchu ſrjoſe hótko dokonjeli, ſeſtupachu ſo do cžahu a cžehnjechu ſajo ſ ſwojej ſchuli.

* S Olbernhawa w Rudnych Horach (Erzgebirge) Snata a wulka fabrika ſapałkow Roberta Stuckera, dr. ſ. w. r. je ſo ſaindźeny pak wotwalika. Wobeſ ſo ſ wulkej ſpěchowoſtju na zhlu wulku fabriku wuſcheſtre. Dołho trajeſche, prjedy hacž ſamochu, ſ haſchenjom ſapoczecz, pſchetoż motorowa ſtuzawa bě ſamjeſcha.

* Cžorno-bela. Fortniwy podawk je ſo pola Brückenberga w Erkonoſchu ſtał. Dźe tam jedyn cžorny (mjenujmy wuhnjemjeſcze) po naſhym puczu. Jemu naſpſcheczo dźetaj dwaj ſónjeſ kolowaczaj. A ſej pſchjedu chżiſche, ſo je cžorny wobſtrowy runje w tym wokomiku, hdyž nimo ſónjeſ dźeſche. Spyta ſo nječzeho pſchimnuwſ a hrabuje inſtinktownje ſa jenej ſónjeſ w běłym kożuſche. Ta ſo pſchi tym też wobſtrowy a runje wobjimuwſy kulſchtaj ſo hromadźe po horje dele ſ wulkemu ſmjeſchej pſchiſkadowarjow. Ale hnjenj ſnaſeſche ſort. Sſo wóroſiwſchi

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk, 7. maleho rožza 1924.

Hamſſe kurſy wežera w Barlinje:

Tute kurſy ſu w miljonach.

Doller	4 180 500	franzoſiſk frank	197 705
jendźelſiſk punt	18 154 500	cžěſkoſł. króna	123 901
ſchwajzarſiſk frank	737 153	100 półſk. markow	429 000

Němſke jenjeſlo ſdachu ſo we wukraju nječzito hlaſche. Němſka hrivne w Zürichu 130, njedawno 135 ſent. Franzoſiſki frank ſo dale kſnježe.

Efekty na Barliniſkej burſy horje hiſchcže. Wone ſo ſara ſtajne lubowachu. Wobſtoje je ſtrony ſpekulazije, ale też priwatnych kupzow. Na Drjezdźanſkej burſy bě we efektach tehorunja ſiwu wobſtrah. Najhórſi ſajimowachu ſo ſo akzije maſchinowych a metalłowych fabrikow + 0,4 hacž 3 biliſonow. S nich Großenhainer — 3,75, ale też wiſchſake druhe maſicžkoſcž pſchiſkadźichu. Koła a elektromotory Knöſchu wot 0,5—3,5 biliſona, jenoż Covo ta 0,7 a Schlabitz — 0,6 biliſona. Pola akzijow keramiſkeje induſtrije + wot 0,5—4 biliſony, wjes nimi pak Kahla — 4 a Hoffmeiſter Glas 1 biliſon. Pola bankow Diskont-Commandit-Anteile + 3,25, Deutſche Bank a Reſidenzbank kóžda +- po 0,5, ale Sächſ. Bank — 1,5 a Dresdner Bargeſellſchaft a Darmſtädterbank — 0,4 biliſ. Papjerniſi ſo mału pſcheměnichu. Kurſy pjerwnjoh dźełow ſchtyri ſakłade. Pola induſtrijowych akzijow ſebi dobywańſi a ſhubjowańſi nimale wahu dźerżeſchtaj. Powſchitkownje běchu kruče.

Renty ſo ſ łohka ſhrabachu. 3 prozentowſka ſtatna pożčzonka dobu 23, 3½ prozentowſke 11 miljardow, dyrbjeſche pożčzonka 700 miljonow.

Na produktowych wikach bě ſiwy wobſtrah, ale pſchežiw ſo ſajo ſchłubichu. Nožki ſo wjele poſtkićowaſche a też kupowaſche. Pſchežiza bě někotry zadatk. Pola też ta ſo jenoż ſa ſmjenu pżacžiſnu hnjewaſche. Jeczmjeń ſo jenoż w rjanych druzinach do puwarnjow kupuje, hewak hubjenje dźe. Wowſ njeźdźe. Pżacžiſny ſo ſ nowa wotſtrońuja. Muka ſajo mjenje dźe. Też wontiſchki a hrubſki ſtóna piza kupzow nima. Jako poſledńe buy jara zajeſche, nadźacžu ſo, ſo wjele rukkeho zita na wiki pſchińdźe. Te bě we cžołmach leżo na rěkach a kanalach zamjerzło. Dokelž ſ nowa mjerznje, hiſchcže tak ruczke na wikach njeſbudźe. Potom pak budźe naſche pżacžiſny wěcže cžěhnicz. Wſched někotrymi dnjemi je franzowſke jnjeſeńſtwo wuwos muki zakaſało. Dokelž franzoſiſki frank jara niſko ſteji, pſchińdźeſche franzoſiſka muka do połoſiſkeje a też wjerzorneje Němſkeje zara tunjo a tłóczeſche na naſche žito, wobſtrje na pſchenicu. Pſchenica ſpadny nje 7 hr. ſa zentnar. Někto je po tymle ſakalu franzouſkeho hnjeſeńſtwa ſwoa ſajo trochu horje ſraſyła. Zentnar pſchińdźe po ſłotych hrivnach

wežera w Barlinje:
pſchenicy 7,10—7,80, rożſi 6,50—6,75, jeczmjenja 6,50—8,00, wowſa 5—5,40 ſł. hr.

wutoru we Wrótſławju:
pſchenicy 7,75, rożſi 6,70, jeczmjenja 7,50, wowſa 5,12.

Wiki rěnjeho ſkotu wežera hrjedu w Barlinje (Zentralviehhof). Dokelž běchu poſledńe wiki ſchwatnje ſchle, bě ſo ſ wowſaczom cžełatom mjenje ſtotu pſchihnało. Howjadła mérnje dźěchu, pżacžiſny ſo njepſcheměnichu. Cžełata lépje běchu. Zentnar wo 5 hr. horje ſraſy. Rjane wowcžy běchu žadne. Byrnje, wiki ſłagńe, zentnar wo 2 hrivnje horje ſraſy. Sswini bě ſo wokoło 6700 pſchiwjeſło. Wone bereje dźěchu. Zentnar dźe wo 5 hr. brożſchi. Pſchihnało ſo bě 966 howjadłow, 1600 cžełatow, 1334 wowczow, 6102 tukrajnych a 632 wukrajnych ſwini. Wone pżacžachu po zentnarju ſiweje wahi:

howjadła 20—42 ſłotych hrivnow,
cžełata 35—85 ſłotych hrivnow,
wowcy 25—47 ſłotych hrivnow,
ſwinje 53—64 ſłotych hrivnow.

Tuczných ſwini, cžeſchich 3 zentnarjow, pżacžiſny ſo njeſapiſchachu hamſſu.

Sswinjaſke wiki (Mezerviehhof) tam. Pſchihnało ſo bě 491 proſtatow a běhakow a 235 ſwini. Wiki pomałku dźěchu, pżacžiſny ſo njepſcheměnichu.

Wulke běhaki 40—60 ſłotych hrivnow, hrjeje 25 hacž 35 ſłotych hrivnow, małe 18—22 ſł. hrivnow. Proſtata wulki 15—18 ſłotych hrivnow, hrjeje 10 hacž 15 ſłotych hrivnow, małe 18—22 ſł. hrivnow.

Tydźeńſka rozprawa wulkěhanjſkeje Metz & Co. w Barlin-Steglitz. Cžerwjenecho dźeſcża ſo naſhwilnje nječzito mjenje wotſtrići. Tehodła ſo pżacžiſny wo nječzito powyſchichu. Běły dźeſcež ſchwatnjicho dże, ſymio njeje rjane. Lépje ſo ſchwedſki pſchedawaſche, hyrnjeż ſadny njebył, ale we barbje je rjany. Sa lugernu ſo praiſcheja, wuhńeſku a ſ Provenſkiſ (Provence — krajiny połoſiſkeho Franzowſkeje) kupuja. Sa rauowu trawu ſebi jendźelſka wjazu łada, pżacžiſna ſa tukrajnu ſo njepſcheměni. Timoſej bě ſdźiſiſki a tehodła troſchu droższiſki. Tukrajna ſeradela njeje tak ſadna, derje cžiſcżena ho rady kupuje. Tón tydźeń ſo tele pżacžiſny ſapiſchachu:

Cžerwjeny dźeſcež 70—86, běły 140—190, ſchwedſki 45—66, luzerna 50—75, żołty 30—50, ranny 75 hacž 95, jendźelſka rayowa trawa 36—38, italiſka 36—46, timotej 38—45, łučna trawa 55—85 ſł. hrivnow ſo jenym zentnarju.

S Głogowa (Glogau). Na naſchich wikach ſo pżacžina ſa jejo na 12—14 ſł. np. hniſži.

Jeſa. Loni ſ Połiſce 936 waggonow do wukraja dźěſche. Lětſa ſo tónle wuwoſ na 15000 waggonow powyſchi.

Natat ſmě na wikach ſa ſwoje wuplody, je-li je we drobnym pſchedawa, ſame pżacžiſny hrać, kaž wikowaſ žada. Tak je pruſki juſtizny miniſtr ſ wukaſom ſa Pruſku poſtajił.

Zement ſajo tuniſchi. Wot wežera hrjedy ſem pżacži 200 zentnaſiki waggon po Jeleniju do Barlina darmo 456 hr., do Hannowera 476 a do Magdeburka 480 ſł. hrivnow. Po tym by zentnar 2,50—3 hr. w drobnym wikowaniu pżacžił. Po tymle ſapiſchu je 200 zentnaſiſki waggon wo 40—60 ſł. hr., zentnar wo 20—30 ſł. np. bele ſraſył.

Zołor w Magdeburku w tym wikowaniu 24½ hacž 25 ſł. hr. po zentnarju. We poſledńim cžaſu je troſchu horje ſtał.

Mukowe wuwoſ ſ Franzowſkeje ſo po najnowiſchich powjeſcžach ſakaſał nje. Wuwoſ ſo jenoż kontroluje.

Pſchichežna burſowa roſprawa. Tendenza (połiſenje) je ſo troſchu ſchłubiło. Spekulazija pſchedawa tunjo nahujpere efekty. S tym ſo kurſy troſchu wotdrjejuja.

Na Barliniſkich produktowych wikach

Žita a produkty po ſłotej hrivnje.

Pſchežiza	152-156	lanc ſymjo	4,20-4,25
rożſa	132-135	lanc wobſuſchk	22,00-23,00
naſkin. jeczmjeń	150-160	módre lupiny	13-14
naſpomſi jeczmjeń	—	żołte lupiny	14-15,50
wowſ	102-108	hróch	17,00-18,00

ſa tunu abo 20 zentnarjow — Stótma a ſymo

pſchenicžna muka	23,50-26,00	pſchenicžna	0,45-0,70
rjana muka	21,00-23,00	rjana	0,45-0,70
pſchenicž. wotruby	7,30	wowoſna	0,35-0,50
rjane wotrubky	6,20-6,30	rjane wołeſpy	0,35-0,50
rapſ	280	jeczna	0,35-0,50
rapſ. wobſuſchk	11,00	ſ łuſtanju	0,35-0,45
pochowa meloža	6,00-6,20	ſytanje	1,00-1,20
ſeradella	14,00-18,00	ſyno	0,95-1,35
pjeſuſchki	13-15,00	po zentnarju	
běrnaze ſrujki	15,50-16,00	Bérny	
bury	13,00-15,00	bóbki	—
woka	13,00-15,00	cžerjeſowe	—
kukurjza (Mais)		żołtomjaſne	
w Hamburku	166-167		
ſa 100 kg abo zent.			

nałpomni ſwojemu mužej: „Muſiło, tak nježnje ſchcže mje ženje wobſtimat nječiſu.“ Wſo bě ſoniny łoſuch wot ſajowo na poł cžorny, ſchtoż k dalſchemu ſmječhej wobjeſche ſe.

* **Won- ſo dźerži.** Kaž „Hannow. Landeszeitung“ piſa, maja dalſche krajiny wotmyſlenje, wot Pruſſeje ſo dźeliczi. W rozmowje mjes němſkimaj ſapołſtanzomaj hrabju Bernſtorff a Alpers a němſkim kanzlerom je wón pſchiſtubił, ſo budża ſo pſchihoty k hłoſowanju ſa wobſtejenje Hannowerſkeje ſojalnje pſchewjeſcež a poſtajenje termina k pſchehłoſowanju w prěnim poſedźenju němſkeho kabineta ſo wobſtarnjowcž. Tak dalako tuta nowina. Pſchcheſſtwo bu we ſtwrowjim cžaſu kurwjeſch Jurij jendźelſki kral (1725). Wot teje doby wabſteja ſwiſki mjes Hannowerſkej a Jendźelſkej hacž do lěta 1866, hdyž Pruſſa Hannowerſku aneklowaſche, t. r. rubi. Runje tak też Heſſenſke kurwjeſchcžeſtwo, Naſſauſke-wójtwodſtwo a ſwobodne mě§to Frankforoh n. M. S teho cžaſa wobſtejí wěſta napjatoſcž mjes Hannowerſkej a Pruſſej, kotraž w politiſkej ſtronje (Deutſch-Hannoveraner) dale ſo jeneſcže. Wona běſche ſ wjeſtcha w opoſtajiſi napſcheczo Pruſſej. Hannoweranam pſchiſtkadża hodźina, hdjež ſo Pruſſeje wotcżeknu. Někto je na cžaſu, ſo ſtara hiſtoriſka Luiza ſwój dołt ſama do rukow wołmje a pſchiſtkad Hannowerſkej ſeſtrhuje.

* **Cžeſke njeſboże we wuhlowych jamach.** W podpokach kamjentnoho wuhła poła Hausdorfa w Neurodźiſim wotkſeju je w nozy ł 1. februarej woheń wubuchł. S tym ſo 10 w podpokach dźěłazy hórnizy ſaduſchichu. Jich cžěła ſu namałali a ſmjeſchali. Druhim hórnikam ſo poradźi, ſo wulkowacž. Prěnjeho doſkadowazeho hórnika hiſchcže namałali njeſbu. Jeho ako jeho cžěła hiſchcže pytaja.

* **Wobej nohy wotſtli.** Na ſaſtanſkiſchcu w Brěſni poła Frankfurta nad Wódru dźyſcže jedyn puczowaſ do żeleſnicžneho woſa ſtupicž. Cžah ſo hižo hibaſche. Liſtowy kaſchežik, nimo kotrehoż cžah jědźeſche, jeho ſ deſtí wjerhnjo a wón pod kola pſchińdźe. Te jemu wobej nohy woſtſkdźechu.

* **13 létny nawjednik rubježnikow.** Naſſrudniſche ſcžehki powojniſkeho cžaſa je niethmanoſcž a hrubóſcž młódſchoho dorosta, ſamo ſchtiſtiſch dźěcži. Pſcheſtupjenja młodźiny roſtu do njeſłónčnoſcže, woſbeje we wulkich měſtach. Tak ma Wien tu ſrudźazu cžeſcž, w tym naſtupanju wěſty rekord ſwěi nadobywcž. Tamniſchej policiji je ſo poradźiło 22 ſłowom ſylnu rubježnu zwólbu wuſtſkdźicž, kotraž ſ puczich ſchulſkich dźěcži w ſtarobje 8—14 lět wobſtejeſche. Sſowoje njemjeſtło wukonjeſche woſbeje w tym bźěle. měſta, hdjež ſcžujeſelenſka ſahroda „Prater“ leži. Dźeń wote dnja dóndźechu wobſtórżby na policiju, ſo woſbeje ſonam ſ kupowańſkich toſchow, ſ ſeſłow, a mantlow njeſeſy a we ſkamach ſworu ſo pokradnuchu a pjenježne kaſhy ſo wurubichu. Kriminalni ſaſtojniſy wobſtejbowachu tajnje wſchelake wiki a po cžaſu ſu jim poradźi, 21 bólſchich we ſtarobje 8—11 lět pſcheſkopicž. Pſchi pſcheſłuſchanju wupokaſachu ſo jako pſcheſkepani njedoſcžinkojo, hyrnjeż hake njekotre kiſka ſchulſku ſamku tłóczili. Kożdy měſeſchi ſwoje woſbeſte mjeno. Jenemu, mjennjan nawjednikej, 13½ lět ſtaremu hółcžkej, bě ſo poradźiło, pjenježnu kaſu wo 600 000 krónow wurubicž a to w jenym ſ najwažniſchich wobſtrahow. Wobnjo, pſchi najwjeſtſkim wobſtrohje, łéſeſche po brjuſche hacž k kaſy a runje ſaſo tak won, bźes keho ſo bo jeho nechtó pytnył. Tuta „miſchtrſka ſchtuka“ wubudźi pola jeho ſowaſkich njeſmérne ſpodźiwanje a dosta ſa to pſchimjeno „Millionendieb“. Twójeju měſachu jeho doroſcženi ſa hhornat, ale woh wobſtejeſche ſo jim wuſchinke wuwrowinyčž. Wo nim ſo wſchelake ſchtuckki ſpowaju. Wěſo njemjeſkoh tuczki młodoſtni rubježnizy ſa nježo cžaſa, wumjeſtſkowo, cžitanje a piſanje nawuknuczí, njethodźachu do ſchule. Tak podpiſka jedyn ſe ſkarſchich hółzow protokol ſ tſjomi kſchjżemi, dokelž ſwoje mjeno hiſchcže piſacž njemjeſkeſche. Zyła zwólba ſo ſudniſkowje ſa młodoſtnych pſchepada, hdjež ſmieja khnile, ſwoje njeſkuntki ſebi pſchekłaſcž a ſnadź łéſcže, cžłowjeſa hodne Žiwjenje ſapoczěcž. Tak widźimy ſkażenoſcž cžłowjeſtwa we wſchěch kónčinach Europy a dale. -tz-

Zapołsane.

(Bjes ſamoſkrowiſoſeje redakzije.)

Knjeſej Nowyj.

(K joho dopiſej wo radoſci a ſrudobje.)

Cžeſcženy knjeże! Wobſtadajcže ſebi tola „Serbſke Nowiny“ ſ 19. januara 1924. Njeje to radoſcž, te rjane naſtawki ſ Radworjeſke ſchule, a ſrudoba: nawěſchtk Raiffeiſenſkeje banki? — Cžohodła Waž tehdy do wutroby kłoło njeje, hdyž „Serbſke Nowiny“ tónle naweſchtk mějachu?

Redakzija „Katoliſkoho Poſoła“.

Swójbne powjeſce.

Sſwjeżeni: Hiſła Boglowa rodź. Frenzlez a Robert Blumenſchein w Budyſchinje.

Swrowani: Pawol Krjeczmar ſ Johannu rodźenej Schleiermacherez ſw Budyſchinje.

Smrěli: Richard Käſtner w Budyſchinje, 62 l. — Bruno Weickert, ſeminariſt we Budyſchinje. — Marja Kühnowa rodź. Petzoldez w Budyſchinje. — Amalija Auguſta Wählnerowa w Hodźiju. — Emilija Kopſchekowa rodź. Krawcez w Kamjenzu, 33 lět. — Emil Leſka, kubłeŕ w Hodźiju. — Guſtav Kreiſel w Bóſej Wodźe, 53 lět. —

Jako přećeljo a dobroćelju Serbſkeho Sokolſtwa wozjewichu ſo z darom:

Hač dotal ſu darili:	45.— hr.
k. rězniſki miſter Arnošt Polter w Budyſinje	20.— hr.
k. dr. Cyrill Rězak w Budyſinje	5.— hr.
Wſo hromadźe	70.— hr.

Hłowny a ſamolwity redaktor: Marko Ssmolek we Budyſchinje.

Hosćenc we Wuježku pola Pomorc.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 9., 10. a 11. februara so

kózłopiwo toči

Znata dobra kuchinja. Za zabawu je so postarało.

Wo bohaty wopyt prosy jenož z tutym

Mětrachec swójba.

Šołćic hosćenc we Wotrowje.

Sobotu, 9. a njedźelu, 10. februara je

hrajeński wječor

a so

Cistercienske kózłopiwo toči.

Přećelnje přeprošujetaj

P. Solta a mandźelska.

Hosćenc na dwórnišću w Lutobču.

Pjatk, 8, sobotu, 9. a njedźelu, 10. febr. je

wulke swinjorězanje

a toči so

kózłopiwo

specialne piwo Budyšskeje akcijoweje piwarnje.

Přećelnje přeprošujetaj

A. Lehder a mandźelska.

Herbska grychta w Wudworju.

Wot **soboty** hač do **póndźele** so

Cistercienske kózłopiwo toči

Najlěpše kózlokolbasy.

Póndźelu khojełowa visita za knjenje.

Přećelnje přeprošujetaj

Jakub Bölk a mandźelska.

Serbska korčma w Bolborcach.

Sobotu, 9. a njedźelu, 10. februara so

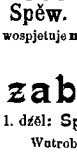

kózłopiwo toči ze swinjorězanjom.

Přećelnje přeprošujetaj

Arnošt Gruhl a mandźelska.

Spěw. tow. „Lilija“ w Ralbicach

wospjetuje **njedźelu, 10. t. m.** wot wječor 7 hodź. sem

w Sernjanach

zabawny wječor

1. dźěl: Spěwy. — 2. dźěl: Hra „Stary Serb.“

Wutrobnje přeprošuje

„Lilija“

Paul Otte

šitna hasa 10 w Budyšinje šitna hasa 10

Drastowe a šatowe tkaniny

židźane a wołmjane tkaniny

:-: za serbske drasty :-:

žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Elektriske wuporjedźenja

wuwjedźetaj płaćiwje hóbno a derje

Albinus & Herbst, dr. j wob. ruk.

w Budyšinje na hornjećišćanskej hasy 24.

Čerstwu bursku butru a jeju

kupujetaj stajnje po dujowej płaćiznje

Thams & Garls

w Budyšinje na hłownym torhošću.

Serbjo! Čitajo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Kóždu dźělbu

kuluchow, šćěpow a pjeńkow

wotedawa stajnje po najtuńšich płaćiznach, wot 4 hr. sem.

Železniska stacija w Delnim Wujezdźe.

Dale mam **2 wagonaj jamowcho drjewa** wotedać, kiž so derje jako pastwišćowe koliki a žerdźe hodźa.

Matthäus Rönsch we Wochozach.

Swojemu ratarskemu woteběrarstwu

poručam **ke konfirmacij**

dobre čorne Kamjenske sukno

za konfirmandske wobleki, tehorunja

čorne židźane atlasowe šórcuchi

z běłej kromu, kaž tež

watowe suknje we rjanych mustrach.

Friedrich Müller we Wojerecach

na Zło-Komorowskej drózy 3.

N. B. K předstejacemu tkanju poručam bělu, čerwjenu a módru balmu.

Jurij Fahrmann

w Budyšinje na hornjećišćanskej hasy čo. 10 poruča **jězdne kolo, šijace mašinu, mantle** a šlawki. Samsna wuporjedź.

Najtuńša kupowarnja

nowoje a trjebsanoje drasty, šatow, stupanjow a črijow a wšelake druhe wěcy je wobkhod starych wěcow

Max Schneider

w Budyšinje

na šuleńskej hasy 4 II na lěwo.

Elektriske motory

kóždeje družiny a wulkosće podawa **Gustav Wenke** w Zhorjelcu, Konsulstr. 36. Telefon 2568

Staršu holcu

abo žonu do hródźe a

porjadneho wotročka

pyta

Claus w Boršći

pola Mikowa.

Staršu, sylnu a spěrawnu

serbsku holcu

so jako **dźowka** do ratarstwa z korěmu pyta.

Arnošt Pałas w Sowrjecach

wot Kubšic.

Wudowa pyta dobreho, spušćomneho

hospodarja,

30-lětneho abo staršeho.

Dalše je zhonić we wudawarni **„Serbskich Nowin“.**

Hnydom so pyta:

18lětna sylna **holca, dźowka** 17lětny pohonč

Dalše je zhonić přez telefon hamt Lubij čo. 460 abo we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Kupuju kóždu dźělbu

butry, twaroha a jeju

po najwyšších płaćiznach, poručam **najl. jědźnu sol** w jutowych měchach, centnar po 5 hriwnach.

Fritz M. Schwanu

w Budyšinje na zmutškownej lawskej hasy 5. Telefon 1178.

Ratarscy dźělačerjo!

Přihódna zakładnosć ke kupowanju trjebanych

dźěłańskich stupnjow a mantlow

K. Frömter nasl.

w Budyšinje, hórkłin 3.

Kedźbu!

Jenož sobota na žitnej hasy **10** we wokhěžł poručam:

Wołmu, běrtlk 95 pj., košle a kholowy, drjewjancowe klocki, tofle wot 95 pj. sem, najl. walkowane štrympy jara tunjo.

R. Köhler.

Schatowe róle

w bohatym wuwjedźenju poruča **A. Rabich** w Budyšinje na hornjećišćej hasy we „Münchener Hof“.

Pytam na 1. hypotheku (wulku khěžu)

2000 złotych hr.

abo mjenje. Pokiwenja pod „A 92“ na wud. „Serb. Nowin“

Najlěpši košlacy barchent,

čisty płat, połpłat, twjelki, łožowe počahnjenja, hruby płat, žonjace wobleki, mužace zoki, štrykowane jaki

předawaj p. najtuńších płaćiznach.

Rudolph a Schmidt

w Kamjenicu, Andritzstrasse 34.

Prosata,

rjanu rasu, ma na předań

Smola w Bronju pola Radworja.

Rasowe psy

kupuje stajnje

Schotta na lemiowšćej hasy 21. Telefon 881.

Kupuju a płećhowanom wjele

rańowe pjéry

Mjacju najwušše płaćiwy za tele-cho trěbneho a njetrěbneho pjéra

Auerswald w Budyšinje

na kuleńskej hasy 131

Wagnerowe

słomowe prasy

su znate a so rady kupuju,

sylne twarjene, lohko běžace, železna konstrukcija - z powrjestwom wjazace samowjazace.

Wagnerowa

sykanjowa mašina

za ruku a móc, ze zwěšćenjom za dopróčka a dozady wjerćenje walcow.

Hódny wudźěłk J. rjadownje!

Rěpuzykaki

šrótowanske młyny - elektriske motory

najlěpše wudźěłki.

Gustav Wagner w Korzymju

ratarske mašiny Telefon: Hamt Wjelećin 71

Hłowny skład: w Budyšinje we husarskich kasernach.

Zastupjer: Oswald Liebmann w Budyšinje na Třěšanskej drózy 42. Telefon 321.

Přesadźowanje.

Sobotu 9. t. m. dop. w 11 hodź. matej so w dworje **„markhrabje“** na drjewowych wikach za alěbowanje tale, kotrehož nastupa,

čorna kobła, 1,62 m wulka a **njewurěznay zrěbe,** 6/4 lětny lišak

za hotowe pjenjezy přesadźowaś. Wobhladanje wot 10 hodź. sem Ernst Rauc, přis. a rjanje přist. přesadźowaŕ na Hošic hasy 22.

Kedźbu!

S wujitkom kupujece trjebane a nowe meble, polstrowane twory, łaj sofy atd., nowe a trjebane drastne tkamory, komody, łoža j matrazami a bjez nich a pozlejschrja, łaj też wšchu mužazu a žonjazu drastu. Dołhe a krótke šchórnje a stupnje stajnje na składze.

E. Stelzig

na hrodowšćej hasy čo. 4, bliško Pětroweje zyrkwje.

Telefon 1152. Sćym robjeny Sćerb!

Jakub Bräuer w Kamjenzu

na połnócnej drózy 14

poruča wšchém Sćerbam swój wulki skład mužazeje a žonjazeje drastu. Najlěpše wobsłužeńja za žony po mjerje najrucńišćo po najtuńšich płaćiznach.

Njewjesćinska pycha, kwasne kwětele

:-:: žiwe a wumělske kwětkowe pjeńki :: tehorunja wěncy a kříže. Mam wulki wubjerk tkaninowych a wěncowych kwětkow, liščich wopušow a wumělskich palmow

Wjernja **wěncow Marje Petrichowje**

w Budyšinje na garbarskej hasy 20.

Zanc kiamy! Zanc kiamy!

Stwórtk, 7. februara dóńdźe wulki transport najlěpšich **rańšopruskich, cyle wysokosućelnych**

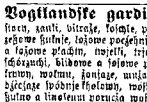

kruwow a jałojcow

a steji po skóńčenej kwarantenje we mojich hródźach na předań

Zaměnjam też na rězny skót.

Paul Lehmann, skótny wikowaŕ w Rakecach

Telefon: Hamt Njeswačidło čo. 63.

Vogtlandske gardiny

staru, zaulk, bitrale, łoźnje, pryntzejowe łuńje, łožowe počahnjenja a łožowe płachty, wujeńk, trjenja, łóžnych, blikowe a łožowe płachtowin, wołmu, žonjaze, mužaze a dźěćaze łpódnje łkołowin, wołłowe łuńno a linoleum poruča wuhebje płaćiwy hóbno

K. Erler w Budyšinje

na žitnych wikach 11 łnajdźeśa „Stolete Swědbu“. Mječi šerbšti.

Wrócenje česće.

Słowa, kiž sym přećiwo kn. blidaŕskemu mišterej **Arnoštej Barthe** wupraji, z wobžarowanjom wróco bjeru.

Arnošt Jurker

w Brěžynje.

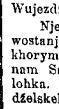

Bohu Knjezej je so spodobało, po ćežkim ćerpjenju z našeje srjedźizny

knjenju kantorku

Hedwigu Leinertowu

mandźelsku k. kantora Loinerta w Delnim Wujezdźe wotwołać.

Njeboćička nam na wšě časy njezapomnita wostanje dla jeje wulkeje dobroty, kiž je khorym a hubjenym wopokazała, wosobje też nam Serbam. Njech je joj serbska zemja lohka. Bóh troštuj ćežkopruhowaneho mandźelskeho a zawostajenych.

Sobuźarowacy Serbjo Delnjo-Wujezdźanskeje wosady.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło 33 | Budyšin, pjatk 8. februara 1924. | Lětnik 83

»8. N.« płaća za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóžde čo. płaći 8 złot. pj. Wudawa a ćišć. Smolerjec kniharšćerja, sp. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawołtki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 stot. pj. Wobchadźo so stajnje nawołtki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Dujownica,

Pjatk, 8. maleho róžka.

Jana z Matha, wuznawarja.

† 1903 w Drježdźanach łužiski stawiznar Herm. Bjedrich Knot (Knotko) wnuk češkeho exulanty.

Wot jeneho do dwanaćoch

Haj, Jene, Jene nuzne je;
So wo tom prócuj złowječe!
Dwaj testamentaj w bibliji
Nas wodźić chcetaj k zbóžnosći.
Tři wulke róčne časy su,
Nam wuswjećować wutrobu.
A štyri swjate sćenja ma
Tam spočatk nowoh' zakonja.
Pjeć wosuškow na horje tam
Bě nasytk pjećom była tysacam.
Šěsć dnjow nam k dźěłu datych je
A njedźele su za duše. —

(Pokračowanje jutře!) Jan Radyserb.

To wałstwowski powěstnik.

Domowina. Njedźelu, 10. februara pópołdnju w 12 hodź. gen. zhrom. Wojerowskeho podzwjazka w Radnej Pincy we Wojerecach. Powšitkowny dnjowy porjad za tute podzwjazkowe zhromadźizny: 1.) Skrućenje a dalše wutworjenje našeje organisacije—přeměnjenje a dopjelnjenje Domowininych wustawkow; 2. Program za tuto lěto—namjety; 3. Postajenje přinoškow. Na podzwjazkowych zjězdach chcemy tutu a připadnu dalšu maćiznu dokładnje předźěłać a připrawić hromadne namjety za gen. zhrom. wšěch podzwjazkow Domowiny. — Wšitke česćene towarstwa na mjenowane zhromadźizny přeprošujemy a należnje prosymy, zo bychu wšitke Domowinje přisłušace towarstwa swojich zastupjerjow póswale. Tež nimo Domowiny stejace towarstwa přeprošujemy z tutym wutrobnje, zo bychu so na zhromadźizny přisłušaceho podzwjazka wobdźělile. Předsydstwo.

Serbske towarstwo w Lichanju ma njedźelu, 10. febr. pop. w 2 hodź. pola Rudolfec w Lichanju swoje měsačne posedźenje. Tež hosćo su witani. Předsydstwo.

Serb. tow. „Statok" w Minakale ma njedźelu, 10. II. pop. w 3 hodź. w Lederec hosćencu w Minakale swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšě sobustawy so wutrobnje přeprošuja.

Ralbičanska „Lilija" wospjetuje swój zabawny wječor a to w **Serbjanach** njedźelu, 10. t. m. Započatk w 7 hodź. Wšitcy, kotřiž lubuja serbski spěw a hru, su wutrobnje witani. Předsydstwo.

Serb. tow. „Zahrodka" w Delnim Wujezdźe zmóje njedźelu, 10. maleho róžka pop. w 3 hodź. w Haškec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodarskich należnosćow dla prosy so, zo bychu wšitcy přišli. Předsydstwo.

Komorowska šula wuhotuje njedźelu, 10. 2., pop w 2 hodź. za dźěći a wječor w 7 hodź. za doroscenych rjany zabawny wječor z dźiwadłom a ze spěwami. Na kóneu budźa reje. Wo bohaty wopyt prosy wučerstwo.

Spěw. tow. „Sołobik" w Sowrjecach ma přichodnu wutoru, 12. 2. we 8 hodź. jenoż za muzskich a přichodny štwórtk, 14. 2. we 8 hodź. za wšitkich hromadźe spěwanje. Prosymy wo porjadny a dypkowny wopyt spěwnych wjećorow też njedźiwajcy wšeho brozneho wjedra; kusk wuhla sobupřinjeść. Nowe sobustawy a hosćo su nam lubje witani. Předsyda a dirigent.

Swětowe podawki.

Wojowanje wo wuwziaćny staw.

Demokratiska frakzija němskeho sejma je rjedźu tuteho sejmowanja wuwziaćneho stawa jednała. Minister němskostatneje wobory měnješche, so bjezdźe někotre njeje na cłaku, wuwziaćnemu stawej spadnyć dać. Frakzija pak nahlad zastupowaše, so njeje žaneje přičiny, so dyrbjał wuwziaćny staw dale wobstać.

Nahódnoscenje žo w němskostatnej radźe přichwalo.

Němskostatna rada je žo rjedźu w swojich wubjerkach z mnohimi dankowymi nutskowymi wukazami sabźerała, wotbejbje z prašenjom nahódnoscenja hypotheku. Namjety jednotliwych krajow, kotrejž sahdakne přemeńenja wopřichu, žo wotpokazachu a žo dźesaćprocentowskemu nahódnoscenju přichilkotowaše.

Dalše sniženje wuhlowych placizinow.

Němšte hospodarske ministerstwo z wuhlowymi redźerami we sniženju wuhlowych placizinow jedna. Wot 20. februara dyrbja so nětčišim placizinu stuńšichcej a wot 1. haprleje dyrbjale so wone dowolnjenim wuhlowym plaćizinam runać.

Lloyd George wo wobžadźenju Porheinskeje.

W rozrěčenju se sastupjerjom „Newyork World" je přednjawšchi jendźelski ministerski přesydźa Lloyd George prajił, so je so zyle přeswěcenju jako woli Porheinska se wjacekrótkimi wójskami wobžadźiła. Sa cłaj wuradźenjow mjerowneje konferency w Parišu je so Lloyd George na khwilu dyrbjał do Londona podać. Tehdomniski ministerski president Clemenceau je njepřichitomnosć Lloyda Georgea wuwuzijo amerikanskeho presidenta Wilsona sa wobžadźenje Porheinskeje dohył. Do Pariša so wróćiwšchi je Lloyd George hotowu wěz nadeschoł. Wilson bě w prašenju wobžadźenja hłahlał, mjes tym so je so Lloyd George razsrje temu přećiwnjał. Wón je-do předka widźał, so Franzowsko porheinsku mjeju jeno wjazu njewupuscheju, hdyž su jin raś wobžadźili. Dalke njedawno je wón zhonił, so je so sa cłaj jeho tehdomniskeho wotžalenja z Pariša mjeś Clemenceauom a Wilsonom pišomne dojednanje wo tutym prašenju podpisała.

Lloyd George so wo teile należnosći někotre zjawnje wuprajł, džiwajo na to, so dyrbi franzowske knježerstwo Wilsonowe wumrjeće k temu wuješć, so by dokumenty k wuprawnjenju swojeje tehdomniskeje politiki přećiwo Němskej wosjewiło. S tychle dokumentow dyrbi mjenujcy spóznać być, so je Lloyd George tejle politizy přichłosował. Lloyd George ma tehdła za nuzne, temule wudawanju zjawnje napřećiwo stupjeć. Londonske nowiny „Standard" su zhonile, so je sebi nětčišimi ministerski přesydźa Macdonald rospravu wo zyłej należnosći zadał.

* * *

Zjawne wuprajenje Lloyda Georgea přećiwo wobžadźenju Porheinskeje je hnydom wothłós w Parišu zhubiło. Tardieu, Clemenceauowy hohnidźelačer na mjerowej konferency, je Parišskim nowinam fiedowazu přichitu połstał. Dokument, na kotrejž Lloyd George w „Newyork World" zhonni, je jenički z jeho přehnyprjenje fantazije poradźił. Jenje je njeje mjes Clemenceauom a Wilsonom tajne rěčenje wotsamkło. Wšyće namjety a nuzy franzowskeho knježerstwa dla Rheinanskeho lěweho brjoha su ho z bokom Lloydej Georgej a Wilsonej pósłałe. Text, kotrejž je Wilson 20. haprleje w 6 hodźinach wjećor po rozrěčenju z Clemenceauom a so mu přečitał, je hižo 15 dnjow dołho w ruzy Lloyda Georgea a Wilsona był. Tutón text je Lloyd George, hdyž bě so 20. haprleje z Parišu wotjałił, wutoru 22. haprleje dopołdnja po połdenim zapřeranju přečitał. Statnej přichłankaj staj so pozdźišo jako stawaj 428 a 432 do mérotweho rěčenja přichilałoj. Nadrobne pokazanki wo tamnišchim jednanju a offizialne dokumenty su w mojej knihi „Mér" namakaćej. Tuž dyrbi so hižo waschnje njenowaś, hdyž so jako tajne rěčenje wěz wobkładuje, kotrejž je dwě njedźeli w ruzy jendźelskeje kaj amerikanskeje delegacije była a kotrejž je Wilson 36 hodźin předy podpisał, dokelž Lloyd George njeje tehdy přichtomny był. Hdy by Wilson přichcej žiwy był, by wón mjenu zaprěcał, kotrejž dyrbu nětkuzhomnu ministerskemu presidentej napřećiwo dźerżeć, swoje zaprěcge přichdak. Mnohe rukowanja, kotrejž hnyz so próspowali přeš Rheinje sa Franzowzu přećiwećicheju, su nam hakle po wjelemjechnym załostnym wojowanju přichpołnałe. Sćmy pak hordźi na to, so hnyz je dźiwajo na wšitkich zwojich fwjasćarjow na zyle spratwne waschnje wubědźili.

* * *

Lloyd George swoje wobstórżby přećiwo franzowskemu knježerstwu wróćo bjerze. Dopišowarjej nowin „Star" je Lloyd George poknomóż dał, wosjewiwšchi, so je jeho zastupjeł nowin „Newyork World" zyle wopak zrozumił a zyle sawiłu rospravu wo privatnym rozrěčenju podał.

Kaž Londonske nowiny přeńu, je jendźelski ministerski přesydźa Macdonald jendźelskemu pósłanzej w Parišu, Crewje, poručił, Poincarea wopytaś, jemu tute rozjasnjenje dać a wšěch wopaczne zrozumjenja, kotrejž hnadź su nastałe, wotstronić.

Poincareowe wuspěchi w deputérskej komoze.

Deputérska komora je rjedźu popołdnju wo społnomócnjenskim zakonju dale wuradźowała. Na prěnim městnje žo sčěkej přehmjenjenskich namjetow komunistow a stawej I wuradźowachu a žo přeswěcenju hłosam sozialdemokratow a komunistow wotpokazachu. Někotři sozialistiscy rěčnicy žo boječhu, so budźe wobstejaze a wotmyslene sozialne přichipowjenje wokrjesnow a gmejnow z wotmyslenymi knježerstwowymi lutowanskimi napravami škodowaś. Sapósłanc Cardace rjekł, so by žo do knježerstwowych naćišikow nadróbny lutowanski programm přichipał.

Schiwórtk je po wótrym wurěčowanju Poincarea z radikalnym Herriotom deputérska komora z 330 přeciwo 205 hłosam społnomócnjenski zakoń na cłaj schwalowała. Nětčišim wobstejenjam žo

Khowanje nêhdutschego prezidenta Wilsona.

Cêło Woodrowa Wilsona je ło krzeḍu do wjelba katheḍrale w Mount St. Albanu pola Washingtona i wobdźerjenjom wyschnoscêzow a wulkotnehu żarowanskeho pschewoda pokhowalo. Prezident Coolidge a wschitzy ministerjo su pschi swjatoczności wobdźerlichu. Wobhrady bêchu jednore, ale runje tehoḍla na wschêch pschitomnych najbłuscêsi cźinjachu. Boża służba a rêcze mjołach ło bjes krota po zyłym kraju khżescêch. Też we Newyorkskich zyrkwjach ło w hodźinje khwanja żarowanske Boże służby wotmêchu. Zyły bżeń ło i wulkêleni kanonow zemrzetemu pożdrowjenja cześi wopokazowasche.

„Das wendische Deutschland!"

Pod tymle napijmom wênuje jena nêmska nowina nam Serbam zyłu stronu. Pschicźina tajkeje łubosżiwje rêdźibłiwosce nam Serbam napschecźo je broschurka, kiż je loni w francowskej rêczi pod titułom „Un peuple martyr" wuschła. To rêka po serbsku „Cyrilowany lud". Nêmska nowina praji: „S wosebiteje strany" ło nam pische. Potom sczêhuje sawodny nohawczk. Sa tónle nałasczk macźa swoje pjero w czornizy pschiskłobżenja. Widźimy, kak ł jenym wrêckom hładuje na Stainzho rêcznika (Staatsanwalt), to hy tola jeho pschecźiwo nam Serbam leschczował. Kak łubosnje tola sawêczna, to je knihu wuhladał we wukładnym wokniu „Smolerjez kniharnje". We tym samym wokniu, we kotrymż su njedawno wustałene bile lisowe znamki (Briefmarki) „serbskeho staa". (Naschim cźitarjam drje pschijwonnicy nêtrezłasnuny, to su to znamki, kiż ło na sadnjej stronje lista jako załêpł trzebaju).

Po wschêm spadza je tale njewinowata knihza do nêkrije worschtu naschich łużdobow łaż bomba prasła a rosbucka. Spitzaczki nastawka założeji, so je to tola nowe rozwisce serbskeho praschenja. Ta worschta, kotrymż won pschiskłuscha, sebi wêrzce myślesche, so je serbske praschenje na wschê czasy wotbyte. So je nêtko sasło cźoh pschischoł, serbsku rêcz też we naschej Sakscy sasło we schulach, zyrkwjach a stawnym kjusenju bade dajicź a tepłacź. Wschitzy wjedomnicy dyrbimy, so we naschej Sakscy sasło we nowischim cźasu mamy we tymle nastupanju jenoż telko swobody, so lêdma dychamy. Pschipohnahamy pak, so nasche nêmskoscakske knjeżerstwo we posunadownju serbskich żadanjow fo snajmjeńscha pżajuje, nam rozumicź. Jeli worschty thch tajnych radźicelsow se starebo Wilhelmińskeho cźoha bilo nêbo, bu wêcze bischcze k łubschemu dorozumjenju pschischło. Ale we Prusku je knjez Seyda hacź ẑoh pryjedy. We zyrkwjach a schulach fo serbska rêcz niczt a sahubjuje po wschym, dźenża pofschechnym sustenje. Fischcze je w mocy wukas prusteje schulskeje wyschnoscze, so fo smêdza serbske dźêcźi bicź, jeli fo mjes sobu rozmowjeja serbsky — a tónle wukas fo hischcze nałożuje. Te pschihady, kiż tu we „Serbskich Nowinach" rospomnitsche, fo „hantizy pschepytuja". Winowany wuczeł namołwja fo „zur verantwortlichen Berichterstattung". Se wobstorżeneho sczini fo sudnik. To bê pak jenoż pschipôdła. Chzemy jenoż z tym prajicź, so naschi cźah swobody naschej serbskej narodnosczi zaneje swobody pschinjeść njeje, ale nawopak. Nowe potôczowanja fo pschihotuja. K temu je nêtko witana pschileżnosczj s „Bawarskeneho bauem". Se statneje służby wumjetuja fo pschedewschêm serbzjy sastojnizy. Tuch, kiż fo za serbske kulturne prożowanja sajimuja, tych zituja psched pschedstajenego, jemu hrożo, so jeho se służby wuczêrja, je-li dale na polu serbskich kulturnich prożowanjow sobudźża — też we naschej Sakscy, fo wê, nastupaju nêmski statnu służbu (Reichsdienst). Sczech tajki fo tu widomnje na schodźenk stacźana 3. abo 4. rjadownje.

Spitzaczel nastawka pschiskłodżejo wusbêhuje to, so je knihza we francowskej rêczi wuschła. Wuraźnje fo won dale pschiskłodżuje: Sserbjo wobstorżeja so na naschich njepschecźelow, so bychu sich „ł cywilowanja" Nimzow nawobdobili". To je pospyt, tak praji won dale. Fiż dyrbi we najschêrschich worschtach nêmskeho wobydlerstwa sdźêwanje sbudźeja a so pruhowacź.

Bjes wschêho dopokazna tónle pschiskłodnik wudawa, so je francowska knihza se serbskeho pjera wuschła. Won też skonczuje prajo, so nekajki „serbski nasleny" (Serbjowon), je ju spisał. To je hore pschiskłodżenje, takle bjes wschich dopokazowow sjawnje wobstorżowacź. My Sserbjo, wobsebje my, kiż strejimy na prênim mêstnje we naschich kulturnych prożowanjach, we tej knjżu priedy niz proschka wotdesleli njerjemh, doniż fo njeje hotowa nam na nasche blido połosiła."

Wschż podkładowanja nêmskeho pohubdowarja su namasane njewêrnosczje. Mjes cźmeżkami cźitamy, kak rabby hu tónle nêmski pohubdowar widżał, so by fo „nekajki serbski nasleny" sasło do pschepytowanka wsał. Tónle pschiskłodnik wopschijeczi njemôże, so mohło fo to „jene pschiskłohanja, sanicźowanja serbskeje narodnosczje we wukraju nadrobnje honicź. Won wopschijeczi njemôże, so bu mohło pjera namakacź, kiż tele systematiske sanicźenje serbskeje narodnosczje pschez ẑwêtowu sjawnosczj pschinjeżu.

Nêch fo jemu praji, so serbske praschenje je praschenje narodnosczje mjeńszchiny. Tele praschanja fu bżenża internazionalne. Wone fu, a tehoḍla też nasche serbske nałeżnosczje, pschestałe bicź jenoż sruteknowne wêzy jeneho stata. Wone fu na puczu, so ẑsadowacź po internazionalnych wuczinjenjach. Kamjeń so kula a njebohdź bo i niczim wjazy sadżerżecź.

Kak mało tónle nêmski pohubdowar naschu serbsku rêcz, narodnosczj, wasbitosczd a kulturu a nasche serbske stawiźny znaje, wukhadża z tehu, so nasze pschidacź, so by bo na Sserbow aba „Wenden" jako Sslowjanow sslabowało. Kôżdy sławst pak jemu tola praji, so je serbska rêcz jenoż słowjańska narêcz, dialekt, a so jimy my Sserbja jenoż wotnożka wulkeje słowjanskeje swojżby. A tónle nêmski pohubdowar hubli w Budyschinje, hdêż mohł fo wjedacź, nadrobnje z tymle palazym praschenjom — je-li by to chcył. Wón nocźge ẑwêż widżazy, ale dale sliepy, — sahlepjeny. Potom fo bodźiwacź njemôże, so psched ẑwêtowej sjawnosczu fo nałeżnosczje rosponminaja, kotrejż sa pschijcź njemôże a nocźge.

S dorasom wuhbêhnjemy, so môże nascha serbska narodnosczj we wobłuku wopraudże demokratiskeje Nêmskeje w dobrym smjêle słowa jara derje wobstacź a fo hajicź. Runje tehoḍla chzemy my Sserbja, so by fo tale Nêmska we ẑwobodnym, wopraudże demokratiskim a sprawnym duchu, wuwiła a hvarila.

So bychu fo naschi cźitarjo i francowskej knihzy nadrobnje sejnali, sapożnjemy ju pschihodnje we pschichodu wosjewicź. Pódła pak też wuczaju nêmskeho posudżowarja i njeje. Tak fo naschi cźitarjo sami wobsudźa.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 8. małeho rożka 1924.

— Wo wu je. Wrjeca wjeczor w 7 hadź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer wo dnju 0. Dźenża rano we 8 hodźinach barometer 736, hygrometer 0, thermometer w nozu — 4. Wuhladu na mało so pschemênjaje wjedro. — Drjezdżanska wjedrawnja mêni, so wyschku wobłhowamy. Wjelna leżi nad trôchoraschej a dolhoraschej Europu. Wobschina wupschesczeża so nad wjeczornej Europu. Wêtry symne se Schwedskeje duja a nam symu pschihotuja. Nowe nizziny leża wola kuzy Island, na nasche wjedro pschicze wliwa (Einfluß) njemżo. Wczera sboro se wschêch stron Nêmskeje ẑwêtowanje powêchu. Jenoż krajiny wokoło Hamburka powdêchu wo pomrôczenym njebju. Rano bê hacź do 5 stop. symy (Danzig — Wrôtsławh). Wodnjo cźopłota hacź na 4 step. (Sysitke kuzy — Kassel — Frankfurt n. M.) stupi. — Hobrźki wêtr sajdźenu wutoru nad połnôcnym morjom sahhadźesche. Wêtr wobu morja do kraja konjesche. Môrske brjohi so na wulke pschepżerjuje powodźczu. — S Hornsje Schlesskeje wschikhadźeja powêsce wo wulkich ẑnêhowych sawêczach. Na wschelakich cźarach cźahi we ẑnêhu tężazy wotlachu. — We Amerizy kuntu tyma tschinja. Sûnêhowe mjeczele sakhadźeja a njeumre wêtry zachmuja. Najhórsche mjeczele wokoło mêsta Chicago (inwyraj Schikago) howrja. Mêsto je cźasto hodźiny dołho wschemu wobkhodej sawrjene. Najhórsche fu we starze Minnesota a połnôcnych krajinach wichory ledowych kupiczkow. Tele wichory, kak njeuwanne błitzawe, wuseswoja cźłowjeka, kotrehaż wonka potrjescha, krawe leschiwiju. Kuttje sobotu klôzo 7,29 sthadża a ło 5,04 hodowa. Mêsnacź khadża dopoldnja 9,31 a ło wjeczor 10,11 hodź. howna.

— **Mali rentnarjo.** Pjatk, 8. a sobotu 9. sebr. 1924 dopoldnja, ło na mêschczanskej hjownej pokładnizy, we radnizy w 2. poschhodźe, wuplaczuje.

— **Statistiske twotdżenje** pschi mêschczanskim postzajstlim hamrze w Budyschinje nam łożi: Statna inbetowa liczba za wudawki za łożiwonje wuczinjesche 4. t. m. 1,04 biljionowo krôcź tak wjele, każ do wójny.

— **Sa wêzunje-mêjerjow.** Na ẑwobodnych mjasowarjo jatkach (Freibank) w Budyschinje wotedawa ło sobotu, 9. februara, poz wot 2—3 hodź. ẑyre howiase mjoho, punt po 40 sl. pi. a ẑyre ẑwinjaze mjaso, punt po 50 sl.

— **Swobodne mjasowe jatki** (Freibank) w Budyschinje. Ssobotu, 9. februara, dop. wot 9—11 hodź wotedawa ło ẑyre howjase mjaso, punt po 40 pf., ẑyre słobnjaze mjaso, punt po 50 pf. Swinjaze mja ło wotedawa ło jenoż na cźisła 2171—2300.

— **Pôstke wosjewjenje.** Wot 11. februara ło pschewokasenstf a obłhad ł, Schwajzatiskej sasło wotewri. Tak môża wschitzy, kiż maja pôstke schekowe konto w Mnschi, pjenjezy na jene konto w Schwajzatiskej pschepokacź a też nawopak.

S Małeczij. Paduschi ẑu ło wôndano do kursenza na hnjezim dworje dobyli. Tam 9 rjanych kokojcow krabnychu. Te ẑtnichachu hnjezemu palerjej. Cźêrj dźêsche hacź na żelesniczne sastanischcźo we Małeczijach.

S Wutyka pod Czornobohom. Pschichodnu sobotu, niedźelu a pôndźelu fo pola naschego braschki, k. Jana Mêtrycha, kôstowjowo tczźł. Tehoḍla kôżdy, kotryż chce we blizschim czasu braschku sczinacź, sinano dla bzeżnowanja, so na tutón ẑwjedżeń wutrobnje pscheprosczije. Braschka fo za wschu dalsche postara, to rêka za dobru jêdź a picź. Tola też wschitzy druhy, kotrijż jeho hižo znaju, su witani. Hladaj wczerawoschni nawêsczki!! My tak pschiwołamy wschitkim Sserbam — starym a młodym — „na sażowidźenje we Wutyku".

S Kamjenza. Sandźenu Ssobotu fu psched jenym hodźenjom tola radowli. Polizji fo poradź, padnicu wuhlêdźeli. Tón bê tola hižo rozebrał. Też bźêle druhich tołowjo bo we jeho wobydlenju nadeschczeli. — Jenej hudej wudowje hradnychu 3 kokosche. Wboha bê ẑebi za kupjenje tur pjenjezy hatle pożczicź dyrbjała.

S Ralbiz. Sandźenu niedźelu je tu ẑyło. tow. „Lilija" ẑnowi ẑymski ẑabawny wjeczor wuhotowa'a. Wjedro njebêsche a tak bê wopyt ẑnadny. To zara wobzamjenu, hdyż je nam „Lilija" ł wulkej pilnoscju a ł wulkimi wuporami a ł pjenjezmej schkodu pschihotowała nêkotre hodźinki buchowneho wokschiwjenja w serbskim wumjetstwje. Wobsarnjenj, so ł bratrowskich towarstwow ani ł naschej ẑuhodnje wokolinu sastupjerjowe njemôżachmy witacź. Po prawnym wschat fo temu niedźiwamy, dokelż do naschich „Delan" je wschak ẑebi też pschi rjanym wjedrje hižom za wjaz lêt malo hdy ẑchtó ł druhich stron ẑwêrić pohladacź hockrunjeł „Lilija" wopytuje poriadne ẑwjeżenje blischeje a dalschich wokolinu. W 1. bźêlu saklinczachu 5

Kubolćik w bleši.

Na kupje Hawaji w Amerizy bê nêkdy muż, ł mjenom Kif. So bychmy zyłu wêrnosczj prajili, won je hischcze dźenjnischi dźeń ẑiwy, a runje tehoḍla dyrbi jeho potne mjeno zamjelczane wostacź. To bê chudy, ale schwarny a zyły muż. Môżesche cźitacź a pschacź każ tajzi studenta, bê wubjerny łôdźnik, jêdźo na łôdźach, każ mjes kupami tam a sem jêdźachu. Runje bê ẑtupił na parnu łôdź, kotraż na łosenje wakruhow jêdźesche do teho tôuza, hdêż je kupa Hamaikue. Ale tu sczepe so jemu na dobo, wobhledaczj dalsche fraje a mêsta. Tuż pschestupi na druhu łôdź, kotraż jêdźesche do San Franzjeto.

San Franzjeto je nêtkole rjane mêsto, ma pschiłôdnu pschitrnwu a mnoho bohaczkow. Wobsebje pyschna je tam jena wyschina, kiż je satwarjena se ẑamymi brodami. Tam poda ẑo też Kif. Pjenjezy mêsesche w kapy a wobhladowasche ẑebi tehoḍla wjesele frażne twarjenja,

„Kak ẑbożowni ẑu ludźa, kotriż tu bydla!" myślesche ẑebi, „załoscze njeczinja ẑebi staro'cze wo jutrischi dźeń."

Runje bê sastał psched thêżu, kotraż bo najresischich we tymle dźêlu mêsta ẑtuschesche. Jeje łôdoły bo błyschczachu każ ẑlêbro, mała ẑahroda ẑwêżesche ẑo se wschêmi barbami tucźele, a wonka, starozitnje wuczêżene, błyschczachu ẑo runja demantam. Kif tłeschche tu ert wotwożaja. Tu pytnu, ẑo ẑebi jeho nêchtó ł wokna łedźiwje wobhladaje. Bê to jasne wokno, môżesche potajtim widżecź tak jasnje, każ ryhu na dnje hórisese rêczki. A widżesche starcheho muża ł cźornej brodu, kotryż bê ẑrudny a ẑtajnje ẑchohwaschke. Stejeschtaj ẑebi napschecźo a wobkedżohwaschtaj bo wêcze se ẑamiścju.

Stônczinje wuẑmiju ẑo njeẑnaty a tiwny na Kita, so by do thêże ẑaẑunuł. Potrowi jeho ł tymle ẑtowami:

„Newêrno, ja mam rjanu thêżu?" Pschi tym sasło ł hłubka łychny. „Njechasch ẑebi ju ẑnutska wobhladacź?"

A pschewodżeschе jeho po zyłym domje wot kubje hacź ẑo pinzy. Wschо bê rjane a w dobrym rjedże.

„Kraẑny to dom!" rjekny stônczinje Kif ẑo dźiwajo. „Eby wych ja tajki mêł, bych ẑo wjeselêł wot canja hacź do wjeczora. Cźehodla dha ty po prawom ẑtonasch?"

„Ty możesch mêcź runje tak rjany, ẑnadź hischcze rjeńschi dom. To jeno wot tebje wozwisnje. Sadżerże majsch nêschto pjenjez pschi sebi?"

„Mam pôsta dolarow, ale ja to ẑo wêcze njetuji tak rjana thêża."

Njeẑnaty ẑo ẑamyhli.

„Schkoda, ẑo nimasch wjazy. To ẑnadź mohło cźi poẑdżischo schtadżicź. Ale chzeschli, ẑym ẑwôlniwy, ju tebi też ja pjecźdżesacź dollarow wotẑtupicź."

„Schto? Dom?" ẑawola Kif.

„Jo, ale ẑwoju hutkarstu błeschcu, kotrejż mam ẑo bjezkowacź ja ẑwoje nadatne ẑbożo, ja ẑwoje bohatstwo a ja tule thêżu."

Po tutych ẑlowach wotewrê njeẑnaty nêkajki khôtzku a wuwoła i njeje bruchatu błeschu ẑ bałej ẑchiju, kotraż wobjimasche nêbdże ẑhanju nêru. Bê ẑ bêleje ẑchlekaty a pschemênjesche ẑo na ẑlónczym ẑmêle ẑa opal. Ẑmutsta bê widżecź nêkajta mokhcina, bê każ ẑcźin abo plomja.

„Jo je ta błeschka", rjekny njeẑnaty, a widżo, ẑo ẑo Kif ẑmêje, pschida: „Wdyhliich ẑebi, ẑo ẑortnjup? Sygtaj jeno, ju rozbicź!"

Kif wża błeschu a morẑny ł njeju wjazy trôcź nahle two ẑemju. Pozłoczi tôżdy zas wyhoto jako buł, njebjerjo ani najmjeńschcze ẑchkody.

„Spodżiwna wêź", rjekny Kif, „a tola ẑo na nju maẑa każ na ẑchleẑnju."

„Wê ẑo, ẑo je ẑchleẑeńcza", ẑdychny njeẑnaty, „ale tale ẑchleẑnja je ẑtruczena w helikim wohnju. Kubołcźik ẑam ju njej tęźi. Won je tón ẑcźin, kotryż wibjźich; tak ẑ najmjeńscha ẑo ni ẑda. Schtóż tu błeschu kupi, tenun dyrbi kubołcźik ẑtuẑicź. Môże pak dostacź, ẑchtoż ẑo jemu ẑwoba: lubosczj, ẑławu, pjenjezy, tajku thêżu każ ja, haj, też ẑwe mêsto. Napoleon mêjesche tule błeschu a dobu zyły ẑwêt, ale na pożledku ju pschedha a bu ẑtorczeny. Kapitan Cook mêjesche ju też, a tehoḍla radźi ẑo jemu, wotkrywcź telko ẑwjeow; ale ẑtônczinje ju też won pschedha a bu na kupje Hawaji morjeny. Pschetoż dschdi ju junu ł ruli, je wschitko thubjene, a njeẑiju-li ẑpokojom ł tym, ẑchtoż masch, môże ẑo ha ni njeẑboże wêcze pschihotowacź!"

„A tola pschecź też ty in wotbycź?" wopraschа ẑo Kif.

„Mam wschitko, ẑchtoż ẑebi pscheju, ale ẑtarnu", wotmolwi njeẑnaty. „Jako ẑcźitny muż njechcem cźi ẑamjelczecź, ẑo kubołcźik njemôże jeneje wêzy: won njemôże cźi ẑiwjenje podẑchcźicź. A komuż ẑo njecźchadżesch, do ẑmjercze błeschu wotbycź, dyrbi ẑo wêcznje palicź w helikim wohnju."

„To wopraudże jara wobżiaze njeje", ẑawoła Kif. „Bóh ẑwarinuj mje ẑched tym! Môżu bjez khêże ẑale derje wuhladacź a nochzu ja ẑa na ẑane waẑchnje duẑchne ẑbubicź."

„Alle pschekkadź ẑebi wêż tola na wokomik!" pokracźowaẑche njeẑnaty. „Ty ẑdź trzebaẑch jeno trochu rożuma wuẑiwacź a jeno mêrnje trẑeẑacź kubołcźikowych darow, potom pschedadzch błeschu druhemu, tak każ chzu ja nêtkole ju tebi pschedacź. Potom môżeẑch w mêrje wumrjecź."

„To môże ẑchcźitko ẑbyẑ, ale mje łairacźujcźej dwê wêzy. S prenja ẑtonaẑch ẑam każ male dźêcźo, a ẑ druha ẑtajcźi mi błeschki nêkak zara tuniu pschedacź — —"

„Cźehodla ẑtonam, ẑym cźi prajił. Chzim, ẑo mje mohłatrot ẑta wopuẑchcza, a potom wẑchi, ẑo nichtó rad do wêcznu wohnja njeidże. Schtoż pak płacźiwu błeschki nakupiwa, je to nêchto wobzebite, ẑo dyrbi tóżdy trôcź ẑo ẑnutsku pschedacź hacź je kupjena. Psched dolhim cźahom nêkdy je ju kubołcźik pschinjeẑł a ju Janej Prestiereẑ ẑa nêchtu milijonowu dolarow pschedał. S teho cźaẑa je ẑtajnje jeje płacźiwa ẑpadowała a nêtkole je môżno, ju ẑa małicźkoẑej dostacź. Ja ham ẑym ju wot jeneho ẑwojich ẑuẑodow za dwjerẑchẑotaczej dolarow kupił. Wych ju teẑi mohł ẑa 80 dolarow pschedacź, ale nij drôẑicho, hewak ky ẑo te mni wrócźiła każ hołb do ẑwojeho hołbjenza. Runje w tym cźi wobẑeẑnoẑcź, ẑo mi ludźo njewêrja, hdyż ẑebi ẑa tak kubołcźik błeschku jeno nekajke dolarу ẑadam. A potom — tola wo tym radźicho njepowjedamoj. Twoje pjenjezy ẑu ẑa wẑcze po ẑprawnoẑcźi?"

„Kak mohł ẑo pschepokacź, ẑo ty rêczicźi wêrnoẑcź?" praẑchcźe ẑo wotlaknjo Kif.

(Pokracźowanje.)

pšíchcanych tšorow ſ Krawyzoweje ſtadby: „Kěł je holcził ſ roke domi“, „Wšelika luboſcſ: Maczſ ſtara, njeſwarowcſe“, „Pſchadła je Marja kuſkatku“, „Wulki ſtyſk: Dóſt mój ſlnſchcſe“ a „Pſchkata Hanija“. Hłowny bžěł wječora wupſtini hza: „Stary Sčerb“. Hza ſ jowa naſcheho njeſawonnitho Cžſſchinſkeho ſ jeho wlodych łet w kraſnej Kamiſkej ſerbſchczinje, polna wjeſela a narodneho ducha a hłubokich mudſlczſow njeje ſo bohe łěta nihdże wjazy hrała, a tola ſtoſt wſchako nad wſchěmi znamſnſi hrank. Hza je cžeſka, to ſo niehdžſi ſamſelczcſ, a wſche ſmuſlnoſcſ k temu ſłuſchu, kutu hru do ſkutka ſcžinſ. To pak ſ krótka wukhczenu, ſo ſu wſchitzy hrajerjo a hrajerſki w Kalkizach ſwój nadawk dopſelnili hjes wora. Tak žnoje a hładay a tak bohopiſne je pomjatka a po ſłowje wobkuſchenu ſo ſo ſ rědka kdo hrało, to bě pawěſtikowne mjenenje hoſcſi. Mnika bu ſchtada hła, hdy bu nětko wulka proza pohrjebana bła. Tehdła ſo njeſchemy, ſo ſo tuſon wjeſor pſchihotowany niebžeſu w Sſernjanach ſtſchcſe zas wotmje. Pſchihładżeje, ſchtó ma ſaſim ſa doładnje pſchihotowanu ſerbſku ſachowu do Sſernjan, ſe ſahorjenjom ſłobu do ſynkow ſodwa „Hłſſche Sčerbſtwo njeſhubſene“ ſapſchimnjeje, ſ kotrymſi hrajerſtwo narodnſi ſłonczkom a hoſcſo ſobu ſaſpéwachu. W Sſernjanach ſo niehdžſi powitajmy!

S Komorowa pola Nakza. Runje ſłyſchimy, ſo chze Komorowſka ſchuſſka młodżina pſchichodnu niedżelu, 10. februara, w Schimanez hoſcenju ſabawny wječor wuhotowacz. Najſerje budże tam jara rjenje. Wšódny muſ je pſchihotowany ſa wſchitzy. Dobre hudźenſy wuhru Hilku ſ jeje [illegible]

Wuſtojne holzy hudża pěknu rejku poſtſczicžk Serbſke ſpěwy hudża laſkinczkoſ. Po ſabawje może ſo lóžny wopytowar wjeczora do ſwjeſe noże narjetwacz. Tuk pſchihódżeje ſ błiſka a daloka niedżelu wjeſko ha Komorowa, njebudżeje ſo wſcze leſ. Sa bžěſi je popoldnju w 2 hodż. pſchedſtajenje, ſa doroſczenych pak wječor we 7 hodżinach.

S Trjebina pola Bſeje Wody. Tu hydlazy ſamkar Aleſmener ſe w jenej fabrizy, hdżež błſtalcheſ kraſſch tie ſniehoſki. Wón ſo pſcheiara transmiſſiji ſdżi. Ta jeho hrabny a kraſchnje kraſi. S ſwoſom dorbjaczku jeho do jeho wobydlenja dowjeſcſ. — Pola naſ je ſo wotnoſka fujaſka nimſkonarodnych błſtaczejow ſaloſiła.

S Běłeje Wody. Pola ſemſkeho ſudownego wikowarja je połizija jatrowu kołbaſku ſebrała. Tule kołbaſku wikowaſ wo Shorſelzu ſudowaſche. Po roſprawnje połizije bě kołbaſka ſchérobrunu, ſ měſnanmi cžěmna a ſuſkatu. We njej nadeńdżeche ſo łoka, ſtuſche ſtſki a mjaſke kuſczki. Dale zyke wowſzne ſornjatka a roſtlinſke kuſczki. Połizija mėni, ſo je ſołdkowe wopſchiſczeje ſarſłaneho ſtoczcza ſobu do kołbaſy pſchiſchło. Na rěſnika, kiż je taſzeje drukiny kołbaſy tykał, cžaka pſchedſudom ſurowe thłoſtanje.

Cyrkwinske powjeſce.

W Michałſkej ſurtwi w Budyſchinje ſnđże 5. njedż. po tſoch kralach we 8 hodż. farat Kłóda nimſky ſpowjedź a ſ tym. mſſchaſnom. we 9 hodż. farat Tiſchet nimſki a 1/11 hodżin ſerbſku Bożu ſłużbu. — Sſrjedu pop. we 3 hodż. Jónſke towarſtwo na farze — Sſemſkich: Hana Karolina rodż. Kſchiſtkowa, Hana Auguſta Siwonjn, lowarſtwa mſſchtera na Sokołach, manżelſka, 71 ł. 3 m. 13 dn.

S Srodſchiſcha. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodżinach ſerbſka ſpowjedź, w 9 hodż. ſerbſke a 1/11 hodżin nimſke jenjſche. — Schtwórtk we 11 hodż. w Drożkim ſpowjedź.

S Małeſchez. 5.-njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodżinach nimſka ſpowjedź, w 9 hodż. nimſke a 1/11 hodżin ſerbſke jenjſche. Pop. 1/2 hodżin ſowarſchenje młodych ſołowo. — Sſrjedu w 7 hodżinach ſerbſka biblſſka hodżina na farje.

S Minakala. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowjedź, w 9 hodż. ſerbſke a 1/11 hodżin nimſke jenjſchenje.

S Spoje. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodż. nimſka ſpowjedź, w 9 hodż. nimſka Boża ſłużba, 1/11 hodżin Boża ſłużba na dżěcy na farje.

S Barta. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowjedź, w 9 hodż. ſerbſke a 1/11 hodżin nimſke jenjſchenje.

S Dornjeho Wujeſda. 5. njedż. po tſoch kralach rano 1/8 hodżin nimſka ſpowjedź a ſwj. wottalanje, 1/9 hodżin nimſke jenjſchenje. Pop. w 2 hodż. Boża ſłużba ſa dżěcy w parjeſtſkej ſwj. W 3 hodż. ſeńdżenje młodych hołowu w parjeſtſkej ſwj. — Sſrjedu 13. febr. wjeczor 1/8 hodżin biblſſka hodżina (Mark. 2,23—3,6: Sſwobodnh — dokeſ ſwjatanu na Boha).

S Hodżija. 5. njedż. po tſoch kralach ſmje ſarat Boiſat rano 1/8 hodżin ſerbſku ſpowjedź, ſ. farat Wurgacz ſ Nowaczicz 1/9 hodżin Boża ſłużba a 10 hodż. nimſke jenjſchenje.

S Mjeſmarkiſla. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodżinach ſerbſka ſpowjedź, w 9 hodż. ſerbſke a 1/11 hodżin nimſke Boża ſłużba. — Pow. w 3 hodż. ſerbſke, w 4 hodż. nimſke jenjſchenje w Sarjeju.

S Buſſi. 5. njedż. po tſoch kralach rano 1/8 hodżin nimſka ſpowjedź, 1/9 hodżin nimſka a w 10 hodż. ſerbſka Boża ſłużba.

S Duczkim. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowjedź, w 9 hodż. ſerbſka a 1/11 hodżin nimſka Boża ſłużba.

S Rohnerizy. 5. njedż. we tſoch kralach dop. we 8 hodż. nimſka a 1/11 hodżin ſerbſka Boża ſłużba. (Farat Walter Wjelak.)

S Budyſchina. 4. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodżinach ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodż. ſerbſka Boża ſłużba. — Sſemſkich: Marja Hrjehorjowa, ſtarſa domjaſcſe ſkowki w Kiſtiju, 2 m. 1 dż. Jan Handrij, muzykeř na wotpočinku w Kluſſchu, 64 ł. 3 m. 22 dn.

S Buſcz. 5. njedż. po tſoch kralach rano 1/8 hodżin ſerbſka ſpowjedź, w 9 hodż. ſerbſke a 1/11 hodżin nimſka Boża ſłużba. Pop. 2 hodż. nimſke biblſſkenſchenje. — Sſrjedu wjeczor 1/8 hodż. w Porſchizach ſerbſka biblſſka hodżina (I. Tim. 1, 15—24).

S Khmarſiz. 5. njedż. po tſoch kralach dop. 1/9 hodż. ſerbſke a w 10 hodż. nimſke jenjſchenje.

S Mołſlinka. 5. njedż. po tſoch kralach rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodż. ſerbſke a 1/11 hodż. nimſke jenjſchenje. Kołſelka. Pow. 1/4 hodżin lońſaze towarſtwo. Pſchednoſcſ knježyn Ehrhold ſ Drježdżan. — Popoldnju 1/4 hodż. Boża ſłużba w Běłkej.

Kraſnoſerbſke ſrowoſchenſtwo w Budyſchinje na rožowej haſin 31. Njedżelu dop. 1/11 hodżin njedżelſka ſchkoła. Wjeczor w 7 hodż. ewangeliſczſke ſhromadżizna. Wuloru wjeczor we 8 hodż. ſwjatk młodżiny ſa roſtudż. Kſcheſcżeńſtwo ſa młodżenzom. Schtwórtk wjeczor 1/8 hodżin biblſſka hodżina, ſtſ. Nahuba. Pjatk wjeczor ſpěwna hodżina. Kuſ. Shromadżenſtwowy wothładaſ Zimmermann, ſ Budyſchina dżěrſi wot 10. hacž do 15. t. m. biblſſke hodżiny niedżelu, 10., pop. w 3 hodż. pola Zimmermanna ſwójbny w Nowych Dobrach, pondżelu wjeczor w 8 hodż. w Kumwaldze, wuloru wjeczor we 8 hodż. pola ſ. pſekarſkeho mſſchtera Hullſcha w Hornjej Wjaſowſi, hrjedu wjeczor we 8 hodż. w dinkonacie w Bſſkopſkich, ſtjatk wjeczor we 8 hodż. pola ſwjat. Gjerthowina w Kuczinach.

Hospodarſki rozhlad.

Pjatk, 8. małeho rožka 1924.

Hamiſke kurſu wežera w Barlinje:

Tute kurſy ſu w miljonach.

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	197 705
ſendżelſki punt	18 154 500	cžeſkoſł. kron	123 789
ſchwajcarſki frank	787 153	100 pólſk. markow	429 000

Němſke pjenjezy ſo njepſcheſtajenje, na mukrainych burſach jenoż trošchu. Franzowſki frank a jendżelſki punt ſu wo dwacžu na dwacžu ſtrowjenje.

Efekty mjaſcho ſajo kruczſſke kurſy. To płacži wſchędże ſa wjele požadane akzije, tak mjenowane ſaſorſke na Barlinſkej burſy. Prježdżanſka burſa mjeſchi w akzijach wſchelake kurſy. Wjele požadane akzije mjaſchu teſ tu ſtabilnjene kurſy. Pola druhich akzijow ſo kurje wot-dńeſchowacz. Wſchelake pwanje wot 1,1—3,5 ſhuſlowacz, wjetſe dońdże wot 2—4 biljony ſajdżachu. Banki ſu ſo bole hſſchu. Jenoż Diskonto 0,5 biljona dońd.

Amerikſki druſtwarſki Driesbner Bankaſſociſtett 2 a ſmjerſkank 1 biljonaſ dońdżeſtaj. Akzije maſchinowe wole a metalowſke industrije + 0,4—5,5 bil., Eſchebach — 1,9. Gebr. Unger a Schubert a Satzer łóżdy po — 1 biljon, Mar Kohl — 0,6 a Luckau u. Steffen — 0,4 biljona. Pola kolow a elektrowſkich ſkoł dońdżowanki a ſhubjowanki nimale wažu dżerżachu. Sara kſchemiſke běchu powſerwitli a to wot 0,4—16 biljonow, wjes ſtani Budyſchſke + 0,4 bil. Keramiſke industrija mjeſchi poſtupowaze a ſpadowaze kurſy. Akzije wjeſkolakeje industrije + 0,9—4 biljony, jenoż Palmohowerke — 0,9 biljona.

Mnohy ſo mała pſchemėniſchu.

Prowdstawy mjeſi běchu wežera jara mėrne. Rožka žadna njeje. Ale mjeſmy teje njeſkuſzeja, dokeſ muka tak ſchpatnje bże. Płaczſſmy ſo trochu wotbłeſchiſchu. Wſchitzy rožki ſu ho Khmarſkeje kraſiwy njeſkuſzeja. Stawa litarſkich tuſtymiſu rožki njeſkuſzeja. Teſ pſchenica bě něſchto tuńſcheń. Wobrot ſnadnje wjeſko. Wowſha bě boſcſ na wikach a bě bóle ſaſtajenja. W jeczmjenju jenoż pjenczenje rjane ſorta Jubila, hemak niehdże. Teſ we wowſeſſkach a druſej ſtatnej pjen bžěm mjeſi błoże. Kartuſ łita pchidżże po ſłotych hrywnach:

wežera w Barlinje:

pſchenicy 7,55—7,70 rožki 6,40—6,65 jeczmjenja 6,50—7,90, wowſha 4,75—5,95.

hrjehu we Wrotſławju:

pſchenica 7,80 rožki 6,45, jeczmjenja 7,50, wowſha 5,15, rapſa 14, ſorgo ſo hromjenja 22, jurzyca 5, módrého mała 28 ſł. hr.

Tukowe mjeſi ſnadżenu hrjehu w Barlinje. Butra po puncze 1.70, ſ Danſkeje ſo bonaſ ſnadnu. Wa mukkeho wežera a łodu na morju. Maragarina njeſtóże. Schmalz je trošchu łubniſchi.

Mjeſi wežera w Dubiju. Butra kuſt 0,90—1 ſł. hr., dwaroh 15—20 ſł. ny. Sa 1 ſł. hr. 12—15 ſłotych jabłuczkow abo 12 jerjow.

Prowdata na wikach wežera w Kamjenzu 8—24 ſłotych hrywnow.

Mjeſi wežera w Chożebuzu. Butra kuſt 1,40—1,50, ſera 15 ſł. ny., howjaze mjaſo 0,60—0,90, cželaze 0,90, ſwińjaze 0,85—0,90, ſłowjaze 0,90, cžerwjeń a běły łał 15—20, wirſinkowy a ſelený 30, mjeſki 8—10, łótrjepo 5—8, jabłuka 50 ſł. ny. po puncze, ſnadkaty łał hrjehi, ſa hłowcžk 50 ſłotych nowych w wikach.

Do Němſkeje ſo ſtół ſe wſchěch ſtron pſchiwożuje. Danſka ſebje nam wjele howjadowy a ſwini. Teſ we Schwedſkej je ſo ſa pokoſſkow a hrjehinu Ruſſja wjele ſłotu nahubiło. S Hollandſkeje pſchiwożuja mjaſo ſe pſchcze wſchelkimi hromadami. Tónle domoſ płaczſſmy tukrajneho ſłotu cžeſſmi. S tym, ſo mamy w Němſkej hinſſku menju, ſu płaczſſmy na naſchich wikach wyſche ſche hrjehi ſwjeſnowych wikow.

Płaczſſmy ſnadżenu hrjehu w Drježdżanſkich wikowarſnjach: Howjaze mjaſo 70—100, ſmjerſke 60—70, rubane 70—100, cželaze 90—120, ſwińjaze 80—120, wukrajne naſkelene ſwińjaze błowy punt 45, ſłopjaze 100—130, ſmjerſke 90—100, ſuſchony połeſ 80—160, ſpyry 70—120, ſchmalz 70—100, łój 40—80, naſſpicha kołbaſa 240 hacž 280, dobra 100—200 ng. po puncze. Sajaz ſ kožu 110, wotcžiſchczeny 140, ſtornik 150—200, huſo 150—230, truty 140—200, kury 120—200, hołbje 60—120 (ſchtuka), punt kuſchkowo (Wačlinge) 40, ſprotow 50 np., rožſiſkaty łał 80—100, hłojczka tradżakeho łała 30—200 np., butra, palmowtomſki łuſk, 105—115, margarina 50—90, jeja 17—25 np., wſcho po puncze, jeli nježo druhe pſchiſpomnjene njeje.

Kalija je ſo w januarje 4°6 000 dwójnych zentnarow roſpſchedało. Wjetſcha połowja do wukraja dżěſche. Turkaine ratarſtwo jara mało kupnje.

Kalne drjewo pſchedawa ho: Pjatk 15. t. m. w Kolwinſki, Radſlej, Kliſtiſkej a Kawowſkej hoſi na wſſchadżowanje. Na pſchedſtadowanje pſchiſłuſi 2000 mtr. ſhłonowych 2—7 mt. toſſtych kluſchow a 200 metrow dubowych a brjezowych kluſchow a ſchczépkow, pſchez 8 zm. toſſte. Kupzy hromadża ſo dopoldnja w 9 hodż. w knježim parku we Łoſu.

Statna hajſkerenja w Wojerezach ſchtwórtk 14. t. m. dopoldnja wot 10 hodż. w nałej ſali ſtſelenje we Woiererach wukſikowe drjewo na pſchedſadowanje pſchedawanu. Drjewo leži we Wojerowſkich ſtatnych hołach. Po pſchedawanju wukſikowcho drjewa ſo hnydom paſne drjewo pſchedźahuje.

We Schwajzerſkej ſo żeleſnizy ſ milinu cžerja. Tu na Schwajzerſkej wjele mała darma. Jeno rěki a mały wjerzeja dynamowmaſchiny, kiż milinu dżěkaja. Przedy trjebaſche Schwajzarſka ſa ſwoje żeleſnizy hrjehe 700000 tunow, kiżka jenoż 450 tunow wuhila. Wſchitzy hrjehowe ſche we wuſtawi. Plenjeſy ſa wuhile nježo we ſwojim nutrnim.

Pſchedżiwa burſowa roſprawa. W Jadanſe ſa zuſymi pjenjeſami, dewiſami, je jara mutke.

Wježne płaczſſmy wježera	w Kamjenzu	w Lubiju
Wſcho po ſłotej hrywnje	ſa 1 zentn.	ſa 1 zentn.
Pſchenica	7,70—8,00	7,50—7,80
Rožka	6,60—6,90	6,50—6,80
Jeczmjeń	7,75—8,25	7,50—8,50
Wowſ	5,50—5,90	5,20—5,50
Sėno	3—3,25	—
Sſlama, ſ maſch. młócži.	1,30	0,80—1,10
Sſlama, ſ laſkanju	1.20	—
Sſlama, ſ ruku młócžena	—	1,50—1,80
Pėrny, poła ratarja	2,50	—
„ hacž na żeleſnizu	—	—
Butra	3,20—3,60	—
Jeja	0,15—0,20	—
Pſchiſcžatke wotruby	—	3,50—3,75
Rjane wotruby	—	3,30—3,60
Pſchiſcžana muka	—	—
Rjana muka	—	—
Prohata, wulke	—	—
„ ſrėdnje	—	—
„ małe	—	—

Na Barlinſkich produktowych wikach

Żita a produkty po ſłotej hrywnje.

Pſchenica	151-154	lany wowſſſki	22,00-23,00
rožka	131-133	módre łupiny	13-14
naléta, jeczmjeń	149-158	żołte łupiny	14-15,50
nałuſki jeczjenjeń	—	hroch	16,00-17,00
wotruby	101-107		

za tonu abo 20 zentnarow Sſlama a ſyno

pſchenicżna muka	23,50-26,00	pſchenicżna	0,45-0,70
rjana muka	21,00-23,00	rjana	0,45-0,70
pſchenicż wotruby	7,40	wotruby	0,35-0,50
rjane wotruby	6,10-6,20	rjane wollepy	0,35-0,50
rapſ. wowſuſkſi	9,00	jeczna	0,35-0,50
pochowa melaga	6,00-6,20	ſ ſaſtanju	0,35-0,45
ſeradella	14,00-15,00	ſytanje	1,00-1,20
pielučkſi	13-14,00	ſyno	0,95-1,35
běrnage kruzſi	15 50-16,00	po zentnarju	
bany	13,00-15,00	Běrny	
mołka	13,00-15,00	bóle	—
1e 100 kg abo zent.		cžerwjene	—
kukurica (Mais)	166-168	żołtowjoſne	—
lane ſyno	420-440		
rapſ	285		

Pſtłonka.

* S Kolbitz we wjeczornej Sakſej. Jenemu dżěkarjej ſo 7. hołcż narodzi. Wón wuprowji hdi ſtatneho preſidenta Eberta ſa kmótra. Tón dał ho ſapowjedźi, ſa-kabnuch wobmyſlenjow (grundſätzliche Erwägungen) dla. Ale pózka ſhożonemu nanej ſwoje ſłołopiſchcza a rjany dar. —

* **Fabrika wohenſhałchakow „Minimax“ ho wotpalika.** W nozy ſ ſrjedże wuhdże woheń we jenej ſółni, hdżež ſo łaſchkiſi dżěkaju. Kółnja ſo do cziſta ſpali. — Tónle woheń ſ wulkej reklamu ſa wohenſhołchaki nasi.

* Wjſſe ſtotu ſo ſpatila. We wſy Großſpeibe we wokrjesu Nordeu w rauſchej Friesiſkej w jenym kuſle wuhoreł wuhdże. Stotok ſłuſcha ratarjej ſ mjenom Tjaden. Zoły ſtotok ſe wſchěmi łużami, maſchinami a gratom ſo do prócha a popjeła pſchewobroczi. Pódla 7 koni, 32 howjadłow a 9 ſwinj w plomjenjach kóng wſachu. Majſerje je ſłóżniſka ruka woheń ſałożiła.

* **Do woheńpluwarnje horu wdże.** Jene němſke ſónſke bě ho na wohenſpluwarnju horu Pejun (Feuerwache) Wona ho pſchcżara rózbrjenym (Krater), ſ kotrejež woheń ſ cžarnymi ſapa, ſbliži. Sſez pſchchładowſki padnu ho ſahłeho hłesbnu.

Swójbne powjeſce.

Sſemſkich: Minna ſwob. Bowowa, rodż. Hörneker we Budyſchinje.

Płaczſſmy rěſneho ſłotu na Drježdżanſkich ſłótnych wikach.

7. februara:

3 wołow, — huk, — jałowjy a kruwy, 279 cželatow, 60 wowzow, 289 ſwinj.

Płaczſſmy ſa woły, hyk. jałowjy a kruwy łaż pómalu. Cželata: wukorminene 70 ſł. hr. ſa punt, mjenje wuhorene. 63 ſł. hr. ſa pt., ſchpaine 50-58 ſł. hr. Swińnje: pokomoiſajne, 64-66 ſł. hr., wukorminene 68-70 ſł. hr., mjenje 58-72 ſł. hr., wonzi 55-60 ſł. hr. ſa punt. Wowzy: nałóſche wukorminene 44—46 hr., ſtarſche wukorminjenu 35— 40 ſł. hr.

Hłowny a ſamotwiny redaktor: Mikaſ Somolet we Budyſchinje.

Płaćizny hódne poskićenje

Twjelki běłe z kromu wubrubjene 46-95 cm jona **85** pj.
twjelkowe tkaniny šěrc smuhato 3/4 čist. płat 47 cm m **95** pj.
syra kopřiwizna 86/88 cm šěroka, sylna twora m' **95** pj.
košlacy barchent jasny, na jenej stronje hruby ,75 cm šěroki m **95** pj.
košlacy barchent dobra hódnosć, na woběmaj bokomaj hruby m **1.00**
sportski cefir dobra hódnosć, 70 cm meter **1.10**
velurowy barchent, dobra hódnosć mtr. **1.25**
ložowe tkaniny, 1,30 cm **2.00,** 84 cm mtr. **1.25**
tkaniny za suknje, 80 cm šěroke mtr. **1.50**
tkaniny za šórenchi, dobra hódnosć, 118 cm šěroke, smuhate, mtr. 1.90 **1.70**
rodlowanske šawle, jenobarbnje šěre, jedyn **1.35**
rodlow. šawle, čista wołma ,wšěch barb.jed 3.50 **2.95**
rodlow. garnitury, šawl, čapka, garn. 4.50, **2.75**
žonj. barchent. kholowy, smuhate, por **2.65**
barchent. spódne suknje, wuš. běł. molton **2.95**
barch. spódnje suknje, smuh., dobra hódn. **3.50**
barch. ložowe płachty, běłe, z kromu, 130/190 **3.95**
muž. podšite kholowy, nutřk. běłe, 4-6, por **3.95**

balmjany voal, jasny mustrowany, 84 cm, m **1.25**
Batist, jasny smuhaty, 100 cm šěroki, m **1.40**
Batist, jasny mustrowany, 115 cm šěroki m **1.60**
bluzowe tkaniny ze židź. smuhami m 1.95 a **1.75**
žwajcarski polny voal, běły, 113/185 cm m **2.25**

chevior, čista wołma
130 cm šěroki, čorny a módry mtr. **3.95**

Etamine, 150 cm šěroke m **1.95**

ložowe garnitury

hotowe sešite, Ia. linon, 2 poslešći a 4 hłowaki z wušiwan. rózkami a smuhami, z cwjerna 29,50 **28,50**

běłe ložowe płachty
Ia. dowlas, 160/225, z wobrubom, jena **5,95**

sporiske khornarje, mjehke, běły ripš, jedyn **50, 85** pj.
štryk. samowjazaki, wum. šida, smuhate, **70, 60, 30** pj.
sportske servitéry z khornarjom, jenobarbne a smuhate jedyn **95** pj.
mužnce sl̆ě, gummi z kož. paskami, por **1.50, 1.25, 1.00**
spódne talije, štrykowane, bjez rukawa, njeběłene wulkosć 4 jena **1.25**
spódne talije, štrykowane z dołh. rukawami, běłe, wulkosć 4 jena **2.15**
žonjace košle z wušiwanjom, dobra hódnosć **2.45, 1.95**
pisane satinowe jumperowe šórcuchi, Ia. hódnosć, nowočasne formy, jedyn **4.75, 3.95**
prědkłdźerjaki z koš. sukna **90** pj.
prědkłdźerjaki Ia. hódnosć ze šnórku **1.95, 1.75**
formarje za bjedje Ia. drell ze štrympydźerskomaj **3.95**
žonjace powjazaki 12 šuk **95** pj.
sportski fianeli a barchentowe bluzy jena **3.95**
połno-vosłowe bluzy, z wuš., běłe, rózojte, jasnomódre **4.95**
tkaninowe bluzy ze židź. smuhami **5.95**
blidowe ruby, Kochelowy płat, 130/160 **6.50,** 130/130 **5.50**

hamburgski engrosowy sklad R. Bokelmann nasl.

w Budyšinje na serbskich hrebjach 2. — Telefon 176.

Hosćenc k dobrej nadźiji w Khasowje.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 9., 10. a 11. februara so

kózłopiwo toči

najlěpše kózłokhłaski najlěpše pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

Hermann Šäuberlich a mandźelska.

Hosćenc w Khwaćicach.

Jutře **sobotu a njedźelu** je wulki

kózlopiwowy swjedźeń.

Njedźelu su wot 6 hodź. sem **pyšne reje.**

Přećelnje přeprošujetaj

Jan Nowak a mandźelska.

Hosćenc w Nowoslicach.

Sobotu, 9, njedźelu, 10. a póndźelu, 11. februara so

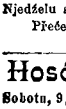

kózłopiwo toči

Njedźelu wot 1/2 8 hodź. **pyšnereje.**

Přećelnje přeprošujetaj

M. Schäfer a mandźelska.

Hosćenc w Njebjelčicach.

Njedźelu, 10. februara wječor 1/2 7 hodź su

zjawne reje.

K temu přećelnje přeprošuje mužska młodźina w Njebjelčicach.

Hosćenc w Pěskecach.

Njedźelu, 10. februara wječor wot 7 hodź. sem

pyšne reje.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc přenjeje rjadowny w Budyšinje na zwonkowej lawkowej hasy. Měješći Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěd a pić po t-: znatym wurjadnym wašnju. t-: Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Ke konfirmaciji zhotowi

visitne abo wopomnjeńske khartki

spěšnje a tunjo

Smolerjec knihiličšćerńja w Budyšinje

zap. dr. z wob. ruk.

Zahrodniski wučobnik

so k jutram do wučby pyta, na hrodowske zahrodnistwo **we Wulkim Wjelkowje** p. Mal. Wjelkowa Lohr.

Starša, sylna a sprawna

serbska holca

so jako dźowka do ratarstwa z korćmu pyta.

Arnošt Paleř w Sowrjecach pola Kubšic.

Staršu holcu

abo žonu do hródže a **porjadneho wotročka** pyta

Claus w Boršći pola Mikowa.

Syna, podsobna, wysokosćudna dźěwa a čehniwa

Parowa

je na předań **w Komorowje** čo. 41 pola Rakec.

Mydło

ryhel 1,05 a 1,10 hr. myjny pówr, stupnjowu kremu, hadrješća předewa

Gübel w Budyšinje

na Fiedlerstrasse 10. Rěči serbski.

Najlěpše jendźelske

pječene jerje

cyła tyza na 45 šuk

zawite jerje

Bismarckske jerje

želejowe jerje

kaž też

wšě sušene twory

po najnižšej dnjowej płaćizny. Zasopředawarjo dostanu wosobje tunjo.

Weberec rybowy dom w Budyšinje

na šulskej hasy 8.

Pytam na 1. hypotheku (wulku khěžu)

2000 złotych hr.

abo mjenje. Poskićenja pod „A 92“ na wud. „Serb. Nowin“

Přepisanje hypothekow pap. hriwnow do hypothekow a l. t. hriwnow, wupowědźenje, wušmórnjenja, zrěčenja a wučinjenje wšeje druźiny płaćizny hódno. **E. Kane** na Hóšći hasy 32.

Elektriske motory

kóždeje druźiny a wulkosće podawa **Gustav Wenke** w Zhorjelcu, Konsulstr. 36. Telefon 2368

Tara-tablety 2 hr.

krejtworjaca čuwowa sokolada mócna cyroba za hubjenje žeźiwjenych, skrofulosnych bjezłóstnych doroscenych a dźěći. Měšćanska haptyka na hłownym torhošću.

Žony

Poručam swój wulki skład pischepałow, mešćacjnych a pischebyłowych powjazow, podpołožkow.

Steju rad i radźe.

Wagnerowa w Budyšinje pischeł schulterstrasse wotstoi cło. 9.

Kupuja

kumpy, nowiny, schklowki, knihi, akty, staru papjeru, **kotcše** po najwyšich dnjownych płaćiznach. Po wjesnje, jo bere płaćizne hakrtk, le kamjenjow japjećatow pichtjo.

Josef Schubert

w Budyšinje, Bórkliz.ce. 7.

Telefon 695.

Gardiny wješe druźiny **woknaty katun** tunjo w Budyšinje na zwonkownej lawkej hasy 10.

Wočakujemy Was!

k wobhłudowanju mojich wosebitych poskićenjow wo: drastowych tkaninach, mantlowych tkaninach, kostumowych tkaninach, šidźanych tworach, balmjanych tworach, łožowych pochenjenjach, wupjeršcach, košlowych tkaninach, twjelkach, damastach, mužacych a žonjacych šatach, blidowych rubjach a šatach, dźěćacych šatach, trikotowych tworach, dybzatych rubjoškach, konjecych pjerkrywkach, spanskich pjerkrywkach, pjerkrywkach z wjelbłudowych wlosow, stepowych pjerkrywkach, pućowanskich pjerkrywkach, wobsadkach, cankach, franzach, bantach, chenillowych rubjoškach wšěch barbow, skleńcanych a porcilnowych tworach, štrykowanych jakach za žony, mužow a dźěći, swjećeńskich košlach, mužacych khornarjach wšěch formow a t. d.

Naše hódnosće a tunje płaćizny poraža kóždu konkurencu.

Rest.-čapki, předešćniki, kije, elegantne mutace klobuki.

Samsne předawanje slawnych Poppelich čornych mustrowanych jakowych tkaninow **za Serbow.**

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Załoženc 1869.

Kóždu dźělbu

kuluchow, šćěpow a pjeńkow

wotedawa stajnje po najtuńšich płaćiznach, wot 4 hr. sem **Železniska stacija w Delnim Wujezdźe.**

Dale mam **2 wagonaj jamoweho drjewa** wotedać, kiž so derje jako pastwišćowe koliki a žerdźe hodźa.

Matthäus Rönsch we Wochozach.

Jenož wot soboty hač do štwórtka

Awkcija

nic pak wulke wupředawanje meblow.

Cyle tunje płaćizny.

5 drastow. khamorow	**1 špihel**
1 vertiko	**1 pisanski sekretar**
1 wotpočowanski sofa	**1 dźěć.-pis. pult** (dub.)
1 žatowy khamor	**blida**
3 skleńcane khamory	**myjne blida**
2 komodže	**nócne khamorćki**
2 sofje	**sportske wozy**
3 blida	

Preusche w Kamjencu

Anger 50.

Pischeżadźowanje paln. drjewa.

Póndźelu, 11. februara, dop. w 9 hodź.

maju što we Wóštinku w faršćej holi na horje

24	rm	šylnych khójnowych kuluchow
16	hromadow	„ pjenkow
14	„	„ hałosow

a hotowe pjenjesy pischeżadźowacj.

Riehde, rev. hajnik.

Sobotu, 9. t. m. dóndže transport

rańšopruskich, wysokosućelnych a nowodejacych

kruwow a jałojcow.

Staju je wot njedźele, 10. t. m. płaćizny hódno na předań

Hermann Priemel w Kulowje,

wikowar z płahowanskim skotom. Telefon čo. 4.

Pytamy kupić wšě abo jenotliwe lětniki

„Serbskeho Hospodarja“

Serbska kniharnja w Budyšinje.

Kedźbu!

Česćenym płahowarjam lenu poručam swoju **woleńcu w Spalach** pola Kulowa k powšitkownemu wužiwanju. Bije so kóždu wutoru, štwórtk a pjatk na čakanje. Też wolij na symje zamějam. Kóždu dźělbu laneho symjenja kupuju.

Jurij Thumann, młynk a woleńkar.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło 34 | Budyšin, sobotu 9. februara 1924. | Lětnik 83

»S. N.« płaći za jan. 75 złot. pj. Do wukmanja za jan. 10 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihtišćernja, zap. družstwo z wob. ruk. : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobdełanje so stajnje nawětki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Konjace wolmjane přikrywy dešćowe přikrywy poruča T. Albert na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1078.

Dnjownica.

Sobotu, 9. maleho rožka.
Haple (Apolonije), knjeżny.

1822 wożeni so 17 lětny Pětr Mlónk z Hanu Bundemanec we Žičinje.

† 1883 Leopold Haupt, pasf. prim. w Zhorjelcu, sekretar towarstwa wědomosćow, kiž je Smolerjowej slawnej zběrcy: „Serbske pěsničći“ swoje mjeno přidal.

Wot jeneho do dwanaćoch.
(Hladaj wčera!)

Te sydom słowa na křižu
Kaž swjate předowanja su.
Nóž' wosom dušow ljenca
Njej' z wulkej wodu tepiła.
Za wuhoj Židźa dźewjećo
Su wostajili dźaka so.
Nam dźesać kaznjow Bóh je dał,
A štó je wšitko dokonjał?
Su swěrni byli jadnaćo
A kelko je jich k heli šło?
Šli dwanaćo su do swěta
Tam připowěćać zbóžnika.

Jan Radyserb.

Hdyž Serb so Serbstwa hanibuje,
Wón swoju maćeŕ poteptuje. Radyserb.

Njedźela, 10. maleho rožka.
Scholastiki, knjeżny.

† 1918 w Ochranowje serbski bratr a misionaŕ Handrij Hetaš, kiž je z najwjetšim zhonowanjom we južnej Aricy — 35 lět — skutkował.

1894 Wulki woheń w Budyšinje. Khěžki w rozpadankach mniškseje cyrkwje so wotpala

Ja pytam tebje w cuzym kraju
A jeno nazdala će znaju,
Ty moja swětła zernička;
Či moju žadosć husto praju,
Wšón do tebje chcył čahnyć ja!

Jan Kilian.

Towaŕstwowski powěstnik.

Domowina. Njedźelu, 10. februara připołdnju w 12 hodź. gen. zhrom. Wojerowskeho podzwjazka w Radnej Pincy we Wojerecach. Powšitkowny dnjowy porjad za tute podzwjazkowe zhromadźizny: 1.) Skrućenje a dalše wutworjenje našeje organizacije—přeměnjenje a dopjelnjenje Domowininych wustawkow; 2. Program na twe lěto—namjety; 3. Postajenje přinoškow. Na podzwjazkowych zjězdach chcemy tutu a připadnu dalšu maćiznu dokładnje předźełać a připrawić hromadne namjety za gen. zhrom. wšěch podzwjazkow Domowiny. — Wšitke česćene towaŕstwa na mjenowane zhromadźizny přeprošujemy a naležne prosymy, zo bychu wšitke Domowinje přisłušace towaŕstwa swojich zastupjerjow pósłałe. Też nimo Domowiny stejace towaŕstwa přeprošujemy z tutym wutrobnje, zo bychu so na zhromadźizny přisłušaceho podzwjazka wobdźělite. Předsydstwo.

Spěw. wotrjad serb. tow. „Zerja“ změje přichodny pjatk, 15. 2. t. l. wječor we 8 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću spěwanje; spěwarjo a spěwarki maju wšitcy z wěstosću přińć, tež no we spěwne sobustawy su wutrobnje witane, tež něšto tepidła dyrbi so wobstarać. Dirigent.

Tow. młodź. a knjeżnow w Radworju wuhotujetej njedźelu, 10. mał. rožka pola Delanec „swjedźeń młodosće“ zap. wječor 1/2 8 hodź. Wo bohaty wopyt prosytej předsydstwo.

Serb. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy wuhotuje jutře njedźelu wječor 1/2 8 hodź. zabawny wječor. Sobustawy so wosebje na to kedźbliwe činja, zo dyrbja sebi znamjeńka přitykny, hewak dyrbja zastup połny płaćić. Wo prawje bohaty wopyt prosymy, wosebje hosćo a bratrowske towaŕstwa su nam witane. Předsydstwo.

Serbski Sokolski Zwjazk. Přeprošujemy wšitkich načolnikow na krótke posedźenje jutře, njedźelu, w 2 hodź. do Serbskej kofejownje w Budyšinje, dla zarjadowanja zwučowanskeho kursa. Hlej nastupace wozjewjenje w Sok. Listach. Wšo spěcha.

Načolnik, jednaćel.

Tow. serb. ratarjow w Konjecach wuhotuje srjedu, 13. t. m. swójbny wječor we wjesnej korčmje. Započatk we 6 hodź. Wšitkich lubych towaŕšow a jich přiwuznych wutrobnje přeprošuje.

Předsydstwo.

Jednota „Sokoł“ w Ralbicach ma wutoru wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Wšitcy maju přińć.

Načolnik.

Budyšska Rjesada změje přichodnu póndźelu z dypkom we 8 hodź. dla ważnych wuradźowanjow posedźenje a spěwanje.

Kołojźdne tow. „Blysk“ w Haslowje ma jutře njedźelu pop. w 3 hodź. hłownu pruhu.

Kołojźdne tow. „Blysk“ w Haslowje wuhotuje njedźelu, 10. febr. swój 3. załoženski swjedźeń. Hraś budźe so we originalnych kostumach. Lubych přećelow a towaŕšow wutrobnje přeprošuje zarjadnistwo.

Ralbičanska „Lilija“ wospjetuje swój zabawny wječor a to w Serbjanach njedźelu, 10. t. m. Započatk we 7 hodź. Wšitcy, kotřiž lubuja serbski spěw a hru, su wutrobnje witani. Předsydstwo.

Serb. tow. „Zahrodka“ w Delnim Wujezdźe změje njedźelu, 10. maleho rožka pop. w 3 hodź. w Haškec hościencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodarskich należnosćow dla prosy so, zo bychu wšitcy. přišli. Předsydstwo.

Komorowska šula wuhotuje njedźelu, 10. 2., pop w 2 hodź. za dźeći a wječor w 7 hodź. za dorosćenych rjany zabawny wječor z dźiwadłom a ze spěwami. Na kóncu budźa reje. Wo bohaty wopyt prosy wuběrstwo.

Spěw. tow. „Solobik“ w Sowrjecach ma přichodnu wutoru, 12. 2. we 8 hodź. jenož za muzskich a přichodny štwórtk, 14. 2. we 8 hodź. za wšitkich hromadźe spěwanje. Prosymoj wo porjadny a dypkowny wopyt spěwnych wječorow teź njedźiwajcy wšeho hrozneho wjedra; kusk wuhla sobupřinjeć. Nowe sobustawy a hosćo su nam lubje witani.

Předsyda a dirigent.

Swětowe podawki.

Druhi wubjerk wězywustojnych woršichodźenskeje kommitšije Barfin wopuščeli.

Schtwórtk dopołdnja je jendźelski sapósłanc Mac Kenna, přichodźyda druheho wubjerka wězywustojnych, kotryž měješe čěłkanje němskeho kapitała do wutraja přeprašać, do Londona wotjěć. Sesobustawy prěnjeho wubjerka su pjać wotjěli.

Sa projekt banki złotych notow, wo kotrymž amerikanšti wězywustojny Dawes rěčeše, je mjene, so by so banzyne błudo do neutralneho wutraja połožiło a to do Hollandšeje abo Schwajcarskeje. Přichisankanjenju k němsłostatnej banzy ma so wobaraś. We wóšich druhich błotnych dypkach, na přikład we prašenju wobstaranja kapitała, jeho sabanjenju a wo wobdźělenju Němšeje je ś wobeju stronow po dźesaću k dojednanju dóšło. —

Němski póšłanz dr. Wiedfeldt we Washingtonje šo wróćo sawoła.

Newyorske notowny pśichipowjedaju, so němski póšłanz dr. Wiedfeldt we Washingtonje nasteŕe swoje sastupiśiwo dało wjazy njewobtrowa. Pśichi tymonstuje cźeła nětdukcheho presidenta Wilsona bź so won sapowjedźił, jako znamjo zarowanja khorhoj na póšłanśtwowym twarjenju na pot sćeźora powěśmjeć. Wilsonej pośledniu cźeśći sapowjedźo je twilki pohórśćt pola Amerićanow šudźił, kótśiž so ź tym tranjeni cźuju. Němśkej je won pola amerikanskeho luda je swojej b'estatknośću seśkokdźił. Sympatśije, kótrež běchu so za Němśku po nećźinu sajo tkrućile, śu rucże sajo rozpjerćhe.

W rauśkej Prusśej so 10 000 dźełaćerjow ź dźela wusamknu.

Rauśkopruśki śwjaŕ dźěłodawarjow je dźełaćerjam dźełu wupowjedźił, dokelž śu so sapowjedźili, dźeże dźeśi wośom hodźin dźełaŕ. Wśeśe wulke dźełaŕnśe pśiwatneho hospodaŕśtwa směrom śteja. Nětdźe 10 000 dźełaćerjow je so ź dźela wusamknu.

Hrabja Kanitz wo krisy ratarstwa.

Němski minister sa jeźiwjenje a ratarstwo hrabja Kanitz je 7. februara w ratarskej komorje w Königsbergu rěcź měł. Wón na cźežku kriu w ratarskim pokazowaśe. Wona je w Němskej dźeł ratarskeje śwětowneje kriły a je ź powjetśenjom śwětowneje role a skotarstwa, ź dobrymi śwětowymi žnjenj, na druhej stronje ź wotebrańjom kupowańskeje mozy nětkotrych ludow nastała. Němska je wośebje cźeśko potrjechena, dokelž jej Versailleske mérowe rěźenje šakuje, hač do lěta 1925 ratarstwo ź šlami šchikaś. Njeśmjerny cźišk na dańkowu ratarjow muśiśe, wuplody sa kóždu płaćišnu pśichedowaś. Njedostatk pjenjez dale na płaćišny cźišk. Wšicy tym je khěd pomjo žitowym płaćišnam hišcźe pśichodnji. Teź ja śkót ratar pśichenśiu płaćišnu dostawa. Frachty śkótne płaćišny podrožeja. Minister šo nadźija, zo šo w bliźišim cźašu frachty šnižśa. Teź je pśichwjele wikowarjow a rěźnikow. Pśichetjebanje mjasa je jara wróćo šło. Po ministrowym měnjenju buźe ratarśkwo nětcźiśe wyšše dawki jenoź krótki cźaš śnjeść, mój. Na tym tej němśke knježeśtwo njedźiwźiśe. Nuźne je, so by rentśka hrywna podpjerała. Banka złotych notow Němšej hospodaŕśke wustrowjenje pśichińeje. Dale je nuźne, so ratarja tuni kredit dostanu, kotryž šo nětkole je jara wróćo šch

wschodaka. Wono ma śledowanje wopśiśeśe: W Parizu 7. februara. W dopołnu ſ 2. februara seše wobnowowanje, biło prjedy franzowiſkim wyſchnoſcam cźinjene, ſo wone pśalſkich ſeparatiſtowom podpjeraju, wospjetowali. Franzowſke knjeſeſtwo je ſe ſwojim dopołnom ſ 12. dezembra tole pśichilodźenje bo prawocho ſpótka ſtajiło. Wudawanja, kótreż ſo na mjenowane podawoſk poczachuja, njeſmu ſe ſkedom dopokalama dowjedźene a njeſmu hnuśe ſakazene, dyli druhe. Pśichi tychle wobſtejnoſćach ſo franzowſke knjeſeſtwo, każ je hyż w prjedy napſomnjenym pismje ſkazało, wospjetowanje ſwojich pśikazanjow wotmoſchowiće, dokelż njeſmu na nicźo ſakazene. Dale bźeł nemſke knjeſeſtwo wot franzowſkego ſoda, w Pfalzy łakonje a wuſtawne połoženje wobnowiće. Sźinźe ſo w tymle nastupanju na to, ſchtoż ſe franzowſki pódjaŋg w Barlinje 15. dezembra ſwonkuwmenu miniſtrej Stresemannej ſdźełił a na Aide memuaire poczachowaċ, kótreż je 11. januara mi- ſerialny direktor Berotti pólskanſkowomu radźićelej ſ Hoeſchej pśiſpjewał. Parizſke knjeſeſtwo, kótreż ma pśiſmiła śeźenjowu kedźbu, je, każ w ſandźenoſći też nitkole rozhudźene, ſo nic do ſwadow Nimcow mjes ſobu mećiće a tchodźa też ſ nemſkim knjeſeſtwom nichtóż wo ſtuitskowopolitiſkich praſchenjach jednaċ.

Finanzne wukazy w Franzowſkej.

Po wulkim bitwe je deputirſke komora franzowſkemu knjeſeſtwu ſ 329 pśeśeźnyma 297 hłosami ſpołnomócnjeńſki ſakoń pśiſchwaliła. W cźaſu ſchurſoch mjeźazow ſmi knjeſeſtwo wukazy wudawaċ, ſ kótrymiż dyrbja ſo ſtatne budow ſ ſ dołhodanami do runowahi pśichinjeċ. Poślednje léto bźehu wudawki wjetſche dyli dołhody byłe. Tchodźa bźeło pjenjezniſy bowześ do franzowſkich ſtatnych ſkarnjow ſtubi- bili, a kurs franzowſkego franka na burſach ſtajnje ſpodnjeſche. To mjeśeche ſo ſeſtrowki ſa franzowſke ludowe hodarſtwo. Wulka drobota nasta, wobſebje ſo placźiny ſa ſobu podrożiċe. So by ſo dołſchemu pandjenju franka zadźiwało, dyrbja ſo hnydom ſtatne dołhody pomjeńſeċ. Najprjedy ſo wſche dawki wo 20 prjocntow powjeſeċe. Dźo to dołkaha, njedołtaiſ w finanzach wotſtronjeċ. Frankowy kurs je ſo mjes tym ſkrucził. Burſa na tym njedźełuje, ſo budża w ſtatnych finanzach wudawki dołhodam p pśichodnje ſaſo wahu dźerżeċ.

Dr Beneſch wo wukrajnej politizy cźeſkoſłowakſkeje republiki.

We wukrajnumaj wubjerkomaj wobeju ſcźinjowu Narodneje ſhromadźizny je miniſter ſa wukrajne naleźnoſće dr. Beneſch wo ſtyłej wukrajnej politizy w pśiſchi ſpjeċ ſtatej republiki roſprawu podał. We pomérach Cźeſkoſłowakſkeje ſ Nimſkej wón praji, ſo ſu wone k Nimſkej hišo dźenja kruczene. Cźeſkoſłowakſka je ſe ſwjatarkiow pśeni ſtat był, kótreż je ſ Nimſkej pśeriwdźiwne wiſkowanje ſrjeźnje wotſanknył. Hſpodarſke ſtyki njeſmu ſo ſ tym pśchetorhle, ſu prawidłowne a dobre a nadźijam ſo, ſo taźe woſtanu. Wot pjeċi lét ku naſche poméry bźehe, loyalne a njepo- hśedne. Sa tymaj pjeċi lét vjeze ani jenoje wjeſtche hwady bywło. Sźinu na tym ſtali, ſo by hyło Berſailleſke mérowe rjeźenje ſa wobaj ſtataj k ſakładom naſchich pomérow, wobaj ſtajaj ſu ſo jeho wopravdźe ſtajnje dźerżaloj, a hač dotal njeje ani jenoje pśicźinjnę k ſtórźbam a wobeźewanjam bylo.

Wot ſchodźeniſke praſchenje ſo liſtu, ſo nadźijamy, k ſwojomu roſrišanju bliſi. Pśichetoj dale ſo europiſka wot- ſchodźenſka kriſa wjeſmje cźahnyła. S naſchim ſimjenja- wym ſajimom je, ſo by ſo Franzowſka ſ Nimſkej w tej wězy dorežała.

Pśichodn Jendźelſkeje leži w powitſe.

Nébduchi nimſki ſkóźor bé, hdyż cźypiſke ſylne wójnſke łódźiwo nahrajene mjeċ, rjeſi: „Pśichodn Nimſkeje leži na wodźe!“ Wón je ho ſ tym mylił, pśichetoj ſpótkowa wój- na je ho na kraju roſtudźiła.

Mjes tym ſu ho wobſtejnoſće zole pśichemniłe. Po ménjenju wójeſkich wótzwuſtojnych ſo pśichodna wójna ani na wodźe ani na kraju njedobudźe, ale w powitſe. Jendźelſki miniſter ta wójeſke kěſkſtwo, general Thomas, je ſchwórk nékotrych nowinarjow pśichiał, kótreż cźyſchu ho jeho ſa pśichodom jendźelſkeho wójnſkeho łódźiwa wo- praſcheċ. General Thomas wotmołwi, ſo njemóże nicźo wo knjeſeſtwowych planach łódźicċ. Po jeho ménjenju bjeſtrašchnoſć Jendźelſkeje mjenje mot wójnſkeho łódźiwa, dyli mot wójeſkeho kěſkſtwa wotwiſnje. S powětra Jendźelſkej wupuſeċenje a ſnicźenje hrozy. General Tho- mas cźaſe tchodła wójeſke kěſkſtwo trudoſpolnicź a wutwo- ricź, ſo mohło Jendźelſku pśeď nabpadanmi ſ powětra ſchśitaċ. Wón weri, ſo pśichodn Jendźelſkeje w po- ſitſe leži. Tchodła wón ſwoje ſaſtojſtwo jako najwjeſke na ſpódźe wobkładnje.

Macdonaldowy politiſki programm.

W roſkładowanju, kótreż je miniſterſti pśchedſtyda Mac- donald ſchwórk jendźelſkim nowinam podał, wón praji, ſo budże Franzowſka, wothładane wot do pśeda njewoczałaſ- nich podawkow, nétcźiſkej jendźelſkej politizy wſche pśich- łoſowaċ. Schcej pścźeſenoſć mjes Franzowſkej a Jen- dźelſkej nazitpu, hdyż Macdonald ſprawnje pścheje, ſo by jeho politika ju ſa poczeſt méła.

Macdonald praji, ſo je ſo pśenja kroczel w nastupanju praktiſkeho dźéła ſtała. Praſchenje ruſkeho dołha na Jen- dźelſku, ſi druźiny naſtupa, dowójniſi dołh, wójniſi dołh a zadanja pśivatnych ſlupinow. Jendźelſke knjeſeſtwo je wobſamkło, wobſebiny organiſmus ſwórcicź, kótryż na ſo ſ tutym praſchenjom ſabéraċ. Macdonald ſo na nicźo nadźijeſche, ſo ſo ſwjaſk łudow ſ pśchiſtupjenjom Ruſkeje a Nimſkeje k polnej dźelawoſći roſwije.

Mcdonald ja ſozialiſowanje podkopkow.

Na ſjeźbje dźełazeſkeje ſtrony „Labour Party“ je ſo mjes druźim wobſamkło, ſo by ło ſe wſchim doraſom ſa ſo- zialiſowanje podkopkow dźełało. W ſwojim ſ tym miniſter- ſtwu Macdonalda ſakoń wo ſozialiſowanju podkopkow pśchi- hotuje, w kótrymż budże ſo na naléźnym ſtronimum ſjeźbje ſchnaċ.

Lubi cźitarjo!

„Cźitaiſtwo Serbſkich Nowin“ ſ tóhodnim mjeſaznym pśchibéra. We tymle mjeſazu ſmy ſaſo nékotre ſta nowych abonentow dobyli. Taſki pśchiroſt nam praji, ſo ſmy na prawym puću. So bohom naſ pohnuwa, Serbſke Nowiny pścźeſo bóle wubdokanjeċ. Wot dźeńſa ſem pśichodźowanſi naſchim Serbſkim Nowinam jako tydźeńſki pśchiłoha „Serbſkeho Hſpodarja“. Wón budże kóżdy tydźeń porjadnje wukhadźeċ. My budźemy ſo próżowaċ, tónle cźaſopiſ pścźeſo bóle wubdokanjeċ. Niech ſebi naſchi cźitarjo „Serbſkeho Hſpodarja“ ſwóm ſhonjaja. Kóżde léta ſmieja rjanu powuczbu knihu, w kótrejż budża rady cźitaċ a jcho radu po potrjebnoſći pśiaċ. Kóżde léta pśchidawamy „Serbſkemu Hſpodarjeſi“ nadrobnu, derje ſrjaſ- dowanu ſapiſt jeho wopſchiſnoſća.

So bychu naſchi cźitarjo też w tymle léźe ſwoje 52 cźiſłow, tóżde po 4 ſtronach méli, na prénje 5 njedźel tehole léta trébne cźiſła hiſchće dodamy. Tehodła też „Serbſki Hſpodaŕ“ w prénich tydźeńſach mał tydźeń dwóich wuńdże, potom pak pódźu ſobotu porjadnje.

Wśěcé budża naſchi cźitarjo tónle poſtup mitaċ a dale ſa roſcźerjenje „Serbſkich Nowin“ dźełaċ.

Nakład a redakcija.

Tam też ho roſpjelił wo namjeſce ratalſkeho wubjerka ratalſkeje ſtrony na ſozialiſowanje pódy (leżomnoſćow), ſeſtatinjenju dowoſa muki a mjaſa, każ też wikowanju ſ mlokom ſa ſchulſke. — Dale ma ſo ratalſka banka ſa podpjeru ratalſkeje ſadaċi a ho ſtyċ militarnjow (elektrarnjow) na wuſach natwaricź.

Bjes dwéla by doſtatkatajenje tuteho ſozialiſowanſkeho programma dalekoſahajcych jeźbnykow mélo, a tohodla wotcakaċ, ſo budże jenim parlamentowa konſervatiwa beraina wjeſ'dna pśichiłoſowaċ.

Tele ſozialiſowanſke ſadawy budża derje jadro wólnuego programma dźełaceſkeje ſtrony (Labour Party) pśchi nowowólbach tworieċ, hdy by ho ſozialiſowanſkeho pro- gramma dla parlament roſpuſcźeżit.

Macdonald Poincaree.

Jendźelſki miniſterſki pśchedſtyda poſtupuje Lloyda Georga wobjaruje.

Wudawanja priedawſcheho jendźelſkeho miniſter'ſkeho pśchedſtyduja Lloyda Georgea, ſo ſtaj nébduchi franzowſki mi- niſterſti pśchedſtyda Clemenceau a nébduchi amerikanſki president Wilſon w jeho njepśichiſtnomnoſći tajne rjeźenje podpiſałoj, je powſchkitowne w Parizſkich politiſkich kru- hach jowe pobórſchenje ſtuſdźiło. Wobſebje dobry ſaćiſchcej je ho w Parizu ſ tym cźiniċ, ſo je jendźelſke knjeſeſtwo hnydom ſdźełiło, ſo zyle ſ dala wobwiſowanjoſo Lloyda Georga ſtoji. Na druhej ſtronje je Macdonald Poincaree- liſt pśiſłał, ko kótrymż praji, ſo poſtupanje Lloyda Georgea wobſtaruje a pśchiſłaji, ſo nima żanejho ſwiſa ſ bjeſkatek- noſćin Lloyda Georgea. Poſtupanje Lloyda Georgea ſo cźim bóle ſahubduje, dokelż ſo wono widomnje na to méri, preſidenta Wilſona, kótryż je runoż wunarjeł, w ſjawnym ménjenju ponijeċ.

Jiaſiſko-ruſke rjeźenje ſo podpiſało.

W Romje, 7. februara. Agencia Stefano powa: Djenſa wjeźcer je ſo iiaſiſko-ruſke rjeźenje podpiſało.

Wobſtorżbna rěċ w amerikanſkej petrolejowej naležnoſći.

We Waſhingtonſkim ſenaće je ſtaty ſenator Reed ſ Miſſouri dźiwanje ſhromadźu rěċ wo naležnoſći wolijo- wych ſonzeſijow mėł. Jeho pomjenjoſa wobſtorżba pśche- cźiwo wójſkowemu kralowai Dohemej a Sinclairej, pśche- cźiwo pśedawſchnemu miniſtrej Fallej, nétcźiſchemu łódź ſtuwowemu miniſtrej Denbvej, wobſebje pak też pścźeſiwo nétcźiſchemu generalnemu ſtatnemu rěcźnikej Daugherthej dźiſche. Wón ſebi żadaſche, ſo dyrbitaj Daugherty a Denby wróżo ſtupiċ a ho wobſtorżiċ. Pśchenjeſe petroleſowych polow, wójniſkemu łódźiwu ſkuchazych, na petroleſowe to- waſtwa, rěcźnik praji, je najwjeſchi pokupowanſki ſkandal w ſjoſkowych ſtatwiſnach.

S dobom ſo powé, ſo je ſo ſenatowa pśchepytowanſka komiſija pścheſtyċſchenja priedawſcheho miniſtra Falla wotrjeła, dokelż ho ninje ſapowiedźe, prawo immunitato- ſeje (njeſtarſtwoſeje) ſpnſcheċjeż.

Pjenjezna pomoz ſ njeběſ.

Najwjetſchu pjenjezmu ſummu po powitſe je ſchtwórk ſujaſkowe banka w Newyorku wotpóſłała. Banka je pak milijona dollarow do 500 mil ſdaleneho mėſta ſ kła- ſom póſłała, ſo by jenej tamniſchej banzy, kótraż ſe ho do pjenjezneho cźeſma ſahnała, na ponoz pśchiſchła.

Wotwrarjenje ſ módrej tiſaliny.

W Carſon City w Nevadſkim ſtacje w Sjednoczenych ſtatach poſwjeźene Ameriki jenoch Chineſu po zyle nowym waſchnju wotwrarja. Khłoſtanza ſ dynnami módreje ſi- liny poſhiſcha, ſo do ſmjerjeneho ſpanja ſapadnje. Experi- ment ſu najprjedy ſ ſóżkm ſ wuſpéchom wuprunhowali. Mexikana Thomaſa Ruiſela, kótryż dyrbjeſche ho ſ bohom ſ Chineſu wotprawiċ, je gouwernur wobhnadźił.

„Das wendiſche Deutſchland!“

Jene némſke nowiny ſu do truhy pſcherźowo nam Serbam ſatrubiłi. Sto wſ, mójachmy wuczakowaċ, ſo tele trubjenje pśchećźiwo nam pścheś zyle némſke nowi- narſtwo pśchéźe. Sa ſtarého „Poſtilſjona“ w Lubiju a ſa „naſcheho Kanjenſkeho wuja“ je tale wěź namalana źra- ma. Stary poſtilſjon wuſtrošjany wuwoła: „Sčto to je?“ Sawoje ſwałhnjuje a ſtawiſny powróżaje roſpomninanje je podpiſał ſ mjenom „Sſokol“. Najſkerje jane druhe runje k ruzu njemdźeſche. Kanjenſki wuj ſwój naſtawdźk ſ mjenom Leo Sſtark podpiſuje. Wón tak ſ ſweicnu naſtawkowej naviſnmo: „Wilſon, Cźechoſo a Dužiza“ bé. Wón ma ſa ſpodźimne, ſo némſka ſtawniſeſ na tychle knihkow runje w tym cźaſu doſtała, hdyż Wilſon na marach kéli. To dyrbi ho Kanjenſkemu wuje pſchihaċ, ſo ho wźelonoſnije próżuje. Stary poſtilſjon pak ſaſo hża a ho njewdri. Hiſtoriſke wérnoſće a wédomoſtne ſud- ſtwa na jeho wſchonémſku kažu pſchećźiwnje praſkoſći. Nimu ho pokaja: „Knihi niczo nowcho njeſchićźeja.“ Potom ſaſo ſaloſeſi: „Pśchi tom ſhnimny wſchelake na- winſi“. Haj to je konſkwentnoſć jeneho ſtarého poſtil- jona. Praſchamy ho, hać ſu némſke nowiny runje ne tychle wokomiſkach mudrje cźiniłe, knihu na ſjawnoſći swe- cźołowaċ? Smiſkownje a ſwonkownje politiſke połoženje wéźe ſa to njeſeſi. Kenoź tole Nimcam radźiłoby, o njebychu ſo na pśchewuhkoſeho konja ſhybnyli a chyłi naſche kulturne żadanja a próżowanja ſ nékotrumi panjaſnymi a wuhmuſchćanymi ſłowami wotbjeri. We Sakſku je ſo ja hajenje naſchich narodnych kulturnych łubkow, wotſeje tam, hdyż maju ho hajiċ, ſ nékotrymi cźeſtnymi wuw- wſcheſemi pſchemoſe ſtało. Kak ſteji ſ naſchim żadanjom na pśchiſład ſa ſrjenji Serbſkej ſchkołu. Ani we tym ho ſpocźeła ſtało njeſe, ko by ſo na ſrjedźenych ſchułach we Budyſchinje roſwuczowanje we ſerbſkej rěċi porjadnje a obligatoriſce podawało. Kak mało na pśchiſład wuczbe we ſchułach we Sčerbach ſerbſkim dźeſom ſerbſke ro- muczowanje podawaċ, hdyż ham ſamym ſerbſke roſ- cźerjowanja dóſtaċ njeſe. Kak ſmy proſyli ſa tele roſ- cźerjowanje we jenejo ſerbſkeho mueſerja! Sámy ſhonu- woz k temu preſentowali a hiſtorje preſentujemy. We we kulturnowym miniſterſtwje w Dreſdżanach ſo to żanych wuſchow njimaja! Mjeſtnje ſu ſo ſ tym ſtarali, ſo- mu tak ſ pśiſłuſnoſći njeroſumimy, a ſu wſchelakim jiko ſnamja pod wotnawanja naſchich ſwjatych Nadźijał ſo naſcheje ſtarſcheje, ſo naſcheje narodnoſće wo- zowanja ſnano wuſtnu. We tym ſo wono wokazuje pśi. Kniſerſtwo, wón tchje na to dopomnjamy, ſo runje my my narodnoſćnyſkeni Serbja, ſo próżujemy, naſchich ro- jenkow, naſch lud, ſ nowym cźaſom wuzbnaċ. To też ſmy hižo dopjeli. My knjeſerſtwu żane ſtochony pod nad njemjeſamy. Ale wot knjeſerſtwa żadamy, ſo na tych po- lach kulturneho nuzhdźenja, kótreż knjeſerſtwowej kompe- tenzy podleja, ſa hajenje naſchich narodnych kulturnych łubkow runje tak pśchitaże, każ hajenje némſkich kulturnych łubkow. Tole żadanje, ſo naſche njeſhinite prawa a tchodła my to żadamy. We tymle żadanju naſchich kulturnych ſpótk ſa nami ſteji. So temu tak je, je tale we franzow- ſej rěċi ſpiſana knjiża prénje ſhuine ſnamjo. Nimcy we baltiſkich trajach jih jenoż 2 proc. tamneho wobhdźeſtwa. Woni ſebi prawa żadaja, jako bychu tam knjeſaſy lud byli. Nam Serbam, wobſebje w Prušſej ani najmjeſe- ſchoje hrjódki ta hajenje naſchich kulturnych łubkow pſchi- ſwolicź nochcedźa. So tajſi poměr kedźbliwoſć ſwoła na ſo cźahuje, może ſebi kóżdy ham pśiſeċ. Sſerbſke żada- nje ignorowaċ, to dźenja wjacy mózno njeje. S jenym wułazom, każ je w Prušſej ſo ſtało, drjebjeżeċ na ſchul- ſkim polu dacź a ſtradźu pak wwóżaj ſaſo wzaċ, njeje żana cźeſtna a ſpravna politika. Tale politika dyrbi ſo pſcheby abo podpſcheho wjaſeċ. Bójſta wźéna Nemeſis njedźeła. My derje wdamy, ſo naſche knjeſerſtwo ma ſo ſ ſpodźimnej njeſmelkoſću mentalitu (ſkoſjenje ducha) bebjeċ. Tale menta- lita hižši wſcho, ſchtoż némſke njeje, abo ſchtoż némſkim ſchovinitiſkim nahladam njeſwolnowerduje. S tym pak je ja némſki lud ſ ſylnym, haj ſ ſylnym ſwótkom njepſcheċiſi. Winowatoſej knjeſerſtwa je tale némſka mentalitu po wź cźim do mémſkich kołijow dowjeſeċ.

By pruſke knjeſerſtwo naſchim ſchułſkim żadanjam ſej pſcherźelnivo kedźliwoſć pſchwobrożiło a ſakłademu ſy ſtemej wotpohładanje germaniſazije ſ pomozu ſchuſe a ſurkuje ſpadnyċ dało, by na naſtupu wobźeje na ſławjan- ſti wukraj, ſ najſdyſchimi ſaćiſchćzom było a ſajimam némſkeho ſtata w łóżnym naſtupanju ſenoż ſwjeſoliło.

Jedyn nadobny Polak tele dny praſeſche, ſo praſcheniſe narodnoſnych mjeńſchinow ludy ſłónczeje njeſ bohu wſe- jdna. Nimcy njeſałudźeje, ko miliſjeny Waſchich bratrow ſa ſej-kami ſadża: ſaj ho nam Sſerbam tu méri, tak bu- dże tej ſtm mjeſene.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 9. februara 1924

— Wo wjedrje. Wézera wjeſcźer w 7 hodźinach barometer 740, hygrometer minus 4, najwyſchſcha dnjeſowa tem- peratura plus 4 C. — Dźeńſa rano we 8 hodźinach baro- meter 741, hygrometer minus 1, najniſcha nozna tem- peratura minus 6. — Wuhladuj: Mało pśchemjenjenja, ne- ſchto cźopliſcho, mihołenje. — Drjeźdżanſke wjedrawiſna nam po króſkim wwedrjenjom ſ nowa hubjeſche wjedro ſtaja. Wyſchinja wuſyſcheſcera ho nad wjeczorne Nimſkej, ſrjedźnej Franzowſkej a nad Ukrami. Nižina leži nad nje- ſchej a nad ſkalenſchej wjeczornej Europu a pola kuły Iſland. Wézera wodnju bé w Nimſkej wſchelakore wjedra. Njenje (Borkum, Hamburg, Swinemünde), ſněh (Driſe- ſtony, Danzig, Memel, Minſkow), beſchcźiſt (Aachen Caſſel). Drubbźe bé pomražcźeno. Rano bé hacź 5 ſtop. tymy (Wórttſtaku) a wadnjo hacź bo 5 ſtop. cźopko (Aachen). Kuſiſe njeſchéjeſu ſtónczko 7,27 ſtbadża a ho 5,06 ſtbona. Wótcźaſt dopoldnja 9,54 ſtbadża a po wjeczor 11,15 ſtbona.

— Kaj ſo pśiſtchi? Schtwórk dopoldnja wotkuł 11 hodź. ... ſkej fabrikanta Ziegſera na dworje ſchow- nyſce n... ...rjeſeſtwi hyſtu cźo. 28 pśiſchiſłoj a cźeſcźiſtaj ſ woſom na haſu a ſajdźeſchtaj do automobila, kótreż ho wobſchkodźił. Potom cźeſcźiſtaj kuſej ſches nowu haſu a ſajdźeſchtaj na hłobnik kanſtrukcije haſy a roz- biſchtaj wotrownu ſchtrihu tworjenja cźo. 12. Wſchit tom jedyn łéń pabże. Kuſej pak ho hnydom ſgrabſchtaj a cźeſcźiſtaj ſe ſwóbnim wóſom ha ſ Lubijſkej broż- hjeſ jeju pomozni ludźo ſadżeržachu. Kuſej njeſchéjeſtaj do ſchodu pſchiſchłoj.

— Wobora. Spodźiwna wéź je bo we naſche wſy pod- daka. Ke jutrom 1915 ſhubi mandſelſka Emiliana Cźeſcźiſta Kura ſwój wótrowanſki pſerſchcźeń. Wézera, pjatk, dyrbjachu Kurezy kruwu dorježaċ. We krowjajnym hule ſu pſerſchcźeń ſobu nadeńdże.

S Hornjeje Hórki. Kaž hóšpu sonu, tak wuhotuje też Wóšza nasche serbske towarstwo „Lužiza“ swérski wjeczor a to jutše njedźelu wjeczor 1/28 hodź. Nascha „Lužiza“ je šebi za nadawk stajiła, tu na hranizy strazowacz, so by so tu nascha narodnoscź bóle hajiła a pěstowała. Hač tunje wamy so ke wschelakimi sabawkami a wobzesnjesenimi bźišcej, mózemy pać tola słubiéć, so budże wjeczor wulkotny. S. wjeczer Frenschlak je swojim 4- a 5-hłósnym chorom zastupił a naschi hrajerjo nam też wulkotne potšeja. Tehodla, lubi Serbja ſ błiska a ſ balka, pschińdźcje wschitsy wjedźelu do Jeneje Hórki. Też wschě lube bratrowske towarstwa so ſ tutym nanajwutrobnischo pscheproschuja.

S Wj šwarzbłła. Wutoru, 12. februara, wjecžor 1/28 hodź. wotmuje so w knjeżim hoscźenju sjawna schromadźizna sakhudnikow. Wjecžor budźe knjez Kubica ſ Barlina, wo burstim sahnjedźenju. Sahnjedźerjo, maći ratarjo, wyschnjesce a druhźowa so proschu, so bychu w bohatej liczbje pschitschli.

S Drjejdźan. Cźinimy hischcze raz wschěch lubych krajanow na nawdźěłk w hdźenskischim cźiłe kedźbliwych, kotrež na sałoscźiłi swojeho kubanuje „Jednoty“, towarstwo katolischich Serbow, pschischodny hobotu, 16. mejeho rožka, wjecžor w 7 hodź., w Baltšanš, pschepschoschuje. Programm je bohaty, tak so drje ſo kóżdy wopytowaŕ hódnacy njebudże, pschi tutej składnoscźi hischcze raz tutsiho tu dojeć. Kaž drje je też znate, budże jeho 3. a 4. zjadowanje na leschnym 1. nalětnika dróšłcha. Schtož žanoho pschewoźowanja nima, njech so pola kaszyna samolwi, kotrež wotom wschitkownje pola krajenja smóčaŕ.

S Kamjenca. Pschichodnu njedźelu wotmuje tudomne kamjenske towarstwo we Kowałec hoscźenju swój swojedźeń ſe swdawanjom, a dźiwadłom. Kak hy było, tón hy so towarstwo tak serbskiš łudu a dźiwadło sunuło. Serbja njech haja serbsku sabawu. Němcy su tola tak wulki lud, so ani wo to njerodźa, so jim němcźan spiwowany a hrajeny. Wěrcże nam, lubi ludźo, hywanni Němcy to ani nochcedźa. — We kupadnej hali je so wjese dźiwna pokradła. Domy pschehladnjo, kradnjese drjewo, zyły wós, nawrakarku. Kłudźi rauschoju pschi wjesu wjele pschich hud. — We Budnischkej błiskosći šnajemny bohatsko hrabju, tón je swojim hajnikom bjes prawa na burišich honach dźiwinu honi a klaſ, tomu so nicźo nescźanje.

S Trejšina. Też we tudomnej hali ſu poduschi ſe dźiwnu hrabju. Też na tutej hubnischo wobschiwjesemy stary

S Jablonja pola Mužakowa. Njedźelu 3. mat. rožka wotmuje so tu burski bal. Wulki dźeł tudomnjese wižnjeje młodźiny a też dźeł borowschenych wobhdźerjow běchu so tam schikli. Wobsebje kraśnje běschе to, so běchu so wjesne burske hołzy swojim staru narodnu drastu swobleknyle. Też nekotři burjan hołzy běchu w starej serbskej muzikej drasce pschischli, ſ cźerwjenymi schantkami wokoło schije, ſ pschanuhmi bantami wobwitymi kjom w ruzy, tak kaž so jómu serbšzy hołzy jako nahwoženia brateschu. Wobsebje kraśnje a wołkschewnje wuležesche, hdyż tam serbšzy drasceńe hołzy serbske ſydwu sanoschowachu, kotrež su wone wot swojich macźerjow namukle. Hołzy pak ſ tym sjewjachu, so maja hischcze kśežki pschinjesće a ju niż jenoż pschi murjadnym swjedźenju, ale też pschi wschitkich druhich pschiležnoscźach sobu nošnje. Nad tym so ko ansy serbšzy lud radowaŕ. Jedyn młody Serb je sundobnje nošu, kotrež běschе tam wčinjowu, hdyż je nutrnohe wjeselił, hdyż bu so tam hórły serbske towarstwo załoźiło, kotrež by nam tam nasche Serbstwo wuchowało.

Hłowny a samolwity redaktor: Marko Smolerk we Wótšinie.

Wulki transport
raňšopruskich
plahowanskich kruwow
stoji wot **njedźele 10. t. m.** pola naju jara płaćiny hódno pod přijomnymi wuměnjenjemi na předań.

J. Korch R. Rychtař
w Kulowje.

5000
złotych hriwnow
hłowno dobyče na lóš we
2 rentuke hr.
Cźehnje so 20. februara
Willy Mader w Budyšinje
Telefon 107, na sukelnej hasy 1a.

Konfirmandski woblek
a brany woblek za 17-lětneho pachołka je na předań
w Małešecach čo. 97.

Spěšny sčrnjo-sylny
7-lětny kóń
je na předań
w Małešecach čo. 97.

Młoda, wysokosudźena
kruwa
je na předań w **Dŕečwach čo. 19**
pola Łazu.

Běhakaj
staj na předań
w **Koslowje** čo. 8a.

Twarske šěny
trjebane železniske šěny
wšěch dołhosćow poručа
A. W. Altmann G.m.b.H.
w Budyšinje.

Kurjacy maja
lany wocušk
bórnjace krutki
rźane a pšeńcźne wotruby
šlezyski čerwjeny dźećel
šwedski dźećel
Jěčmjeń a skótna sol
ma na składze
Paul Bennewitz
w Budyšinje.

5000
złotych hriwnow.
so jako I hypotheka na žiwnosć hnydom pyta. Poskićenja pod A. 94 na wudawarstwo Serbs. Now.

Jenopřeny derjadsoŕžany
kučowy wóz
je na předań
Worjech w Brězynje p. Hulny.

Hans Valtin
w Halštrowje, telefon 13, poruča
wot běžnych čěstwych dokhodow w jenoż derje skhadźacej tworja, wosebje te zasopředawarjam
syrnjenja:
šwedski originalny „Goldkregen“-wowš, Balterbachski žołty wowš, 1. wotswk, šwedski origin. „Schwanenhals“-złoty jednjeć, žeľwjeny dźećel, jara dobre, šlezyski, wobkrućeny bjez žídy, šwedski dźećel, šlezyski, wobkrućeny bjez žídy, inkarnatski, běły a žołty jednjeć, „Pferdezahn“-mejs, hróbh, pjelušći, woku, žołte lupiny, soradellu, hobrski koll, žonop, trawne syrnjenja a měšenje Eckendorfsko. Oberndorfsku a Priedrichswjerdunku, najlěpšu Wandsl. cokrowu rěpu, čerwjeny, běły a štrunkowy kał atd.

K maserowanju
poručam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojerka
Hańža Cyžowa
w Kortnicy p. Hrodźišću.

Jutře njedźelu dóńdźe ze železnicu transport raňšopruskich wysokosućelnych
Kruwow a jałojcow

Richard Hantška skótny wikowar
we **Wulkich Zdźarach** pola Wojerec.

Ratarjo! Kedźbu?
K nalětnemu wobdźělanju role podawamy
hnójny kalk a wšě druhe hnojidła
najtuńšo direktnje z fabriki.
Dr. Teich & Co. w Budyšinje
na Hólic hasy 42. Telefon 516.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 9. małeho rožka 1924.

Hamtske kursy wežera we Barlinje:
Tute kursy su w miljonach.

Dollar	4 189 500	francowski frank	195 510
jendźelski pinš	18 154 500	češkeje króna	121 695
schwajcarski frank	732 165	100 pólšk. markow	433 000

Pjenjezy su njewěstnemórcow. Njemóžeja snamjo je wuhcźe, so ſo tak wjele wukrajnych pjenjez dowěsow pożada. Statna banka (Reichsbank) niemóże wěsty pożadanja łpokojeć. Wona je jenoż po małych procentach pschidźělnie. S tym so jenoż hódnota naschich pjenjez hłabi. Wóh swarnuj nasche hospodarstwo wšěch nowym zadźiwanjom ſ powjerjarnymi njewěstnymi. We Kostanzkej bě hriwna saso trochu hłubsche, w Zurichu Kajž so na 19%, bě pak hižo na 18 (ze rěka, ja jendźelski punt trjebasche ko 18 ſt. hr. dowarcź, nětko pak hižo 19%), we Hollichu 130 zentimow. To ſu wjelgoze znamjenja łesłabjowanja.

Efektny běchu wežera we Barlinje wšy wschi hnoćelku krute, podobnje ko łesłabjowachu. Na Drjejdźanskej burjy bě we efektach šrubnu wobhlad, tu so wschelake. Elektromotory a kola + 0,5— 15 bilion, panzerniki — 0,5—3 biljony, mjes nimi Chemnitzer — 0,5 bil., maschinowa a metallowa industrija + 0,1—0,4 bil., ale też — 0,9—2 bil., keramiska industrija — 0,5—9 bil., ale Triptis a Siemens — po 2. Reichsbank — 1,5, Rauenstein — 1,25, banki a towarske druźstwa ko małe wěcowarnicki, Residenzbank + 1, pjenjezne pschesłanje — 0,5—3 biljony, mjes nimi Budyšanska — 0,5, ale Nizki A + 2,25, Eßlinger + 1, Kellenkeller 0.5 bil. Wschelake industrije + 0,5—3, ale też — 0,4—2,5 biljona.

Mjena ſo trochu khrucźichu.

Produktowe mjeńki běchu też wežera jara mérne. Płaćiny ſo šmahnje pschewobrěchu. Sita je mało na jeżach, ale pschecy hischcze wiacy. hacź ko tuniše. Sa rožku ſo mjenje sawěcowachu hischcze płaćiny šmahnje. Też we pschenicy njebě wjele na wikach. Ale też mjenu mało tuniša. Muka njebudże. Sa zamjelowańske płaćiny njeje wótšu, ju wotdźelj. Krupjeni ſo ta ſ płaćinje tuniše pomału. Też wowsa ſo njeschu rozbrěchała. Wowsiechi ſ hłotra piza derje dźěchu. Zentnaŕ pschichodźi po słotych hriwnach:

mjera w Drjejdźanach:
pschenicy 7,85—8,05, rožki 6,85—7,10, jeczmjenja 8,25—8,75, wowsa 5,88—6,12,

w Barlinje:
pschenicy 7,45—7,70, rožki 6,40—6,60, jeczmjenja 6,50—7,90, wowsa 4,75—5,35,

schtwórtk we Wrótšojcu:
pschenicy 7,60, rožki 6,40, jeczmjenja 7,50, wowsa 5,15 słotych hriwnow,

schtwórtk w Chorjelcu:
pschenicy 7,70—7,80, rožki 6,50—6,80, jeczmjenja 7,50—7,80, wowsa 4,80—5,30.

Wiki wujzěłkowcho kotu wežera pjać w Barlinje (Marxiethof). Też wežera bě so nimale wjele kotu a to 808 krowow, 60 wołow, 26 bykow, 13 prošdnikow, a 69 cźelatow pschihnało. Sachowane rěhny słót horje bije, ſo płaćiny wěrnche słotu łdóna pscheměnduje. Wiki tłasachu. Jenoż woły ſo cźahana trochu łonie błěchu. Tele płaćiny ſo hamtsky sapjechachu:

Dejne a wyschokokwalitne krowy:
1. rjadowanje 250—500 słotych hriwnow,
2. rjadowanje 300—250 słotych hriwnow,
3. rjadowanje 200—275 słotych hriwnow.

Nałoženi:
1. rjadowanje 300—495 słotych hriwnow,
2. rjadowanje 220—275 słotych hriwnow.

Woły do cźahanja 30—40 słotych hriwnow, prošdnički ke kórmjenju 25—30 słotych hriwnow. Słót. kłi so ani ſ wjasnanju. ani ke kórmjenju njebudźeli. 20—30 słotych hriwnow. — Wobsebje słoże druźiny po zentnaru žiwe wahi.

Na konjaze wiki bě so přichwatało 798 kóni. Wone so jara derje płaćachu pomjelenych wlaćiwych pschebowachu. Rjane konje běchu wobsebje drohe.

1. rjadowanje 1000—1500 ſt. hriwnow,
2. rjadowanje 450—750 słotych hriwnow,
3. rjadowanje 200—400 słotych hriwnow.
4. rjadowanje 50—200 słotych hriwnow.

Wiki rěznicho skotu šahowne krjode we Wrótšojcu. Po słotych hriwnach a po zentnaru žiwe wahi płaćachu tam:

Byki 12—37, woły 20—38, krowy a jałojny 12 hacź 37, cźelata 25—60, wowcy 28—45, świnje 57—60 (240—300 puntowske), świnje 59—60 (220—240 pt.) świnje 48—51 (160—200 puntowske), Sylnje 42 hacź 47 (hacź do 60 puntowske), ta rundrosh a ranzu 45—55 słotych hriwnow.

Na Barlinskich produktowych wikach
Zła a produkta na Kotej hriwnje.

Pschenica	151-154	lany wokuschk	22,00-23,00
rožka	129-132	mózne lupiny	13-14
nałětni jeczmjeń	149-158	žołte lupiny	14-15,50
nałwiski jeczmjeń	—	hróch	18,00-18,50
wowsa	101-107		
kukurica (Mais)	160-165		
lane žymjo	420-440	pschenična	0,55-0,65
rapš	285	rźana	0,55-0,65
za tunu abo 20 zentnarow		wowsyna	0,40-0,50
pschenična muka	23,25-26,00	rźane wolepy	0,35-0,50
rźana muka	20,75-23,00	jeczna	0,35-0,50
pschenej wotruby	7,40	k łapkanju	0,35-0,45
rźane wotruby	6,20-6,30	łuzanje	1,00-1,15
rapš. wokuschk	9,00	žymo	0,95-1,35
pochowna melasa	6,00-6,20	po zentnarju	
serabella	14,00-15,00	**Běry**	
pjelušći	13-14,00	běle	—
běrnace krušći	15,50-16,00	cźerwjene	—
buro	13,00-15,00	žołtomjasne	—
wola	13,00-15,00		
za 100 kg abo 2 zent.			

Drjejdźanska burša.

Pschenica	15,70-16,10	běrnace krušći	20,00-21,00
rožka	13,70-14,20	pschenčej wotruby	7,30-7,50
nałětni jeczmjeń	16,50-17,50	rźane wotruby	6,40-6,60
nałwiski jeczmjeń	—	pschenična muka	27,00-28,50
wowsa	11,75-12,25	rźana muka	25,00-27,00
cźerwjeny dźećel	155-180	wola	20-21,50
rapš	—	pjelušći	20-21
kukurica (Mais)	20,50-21,50	hróch	22-24
žuche truhanczki	10,00-10,50	jokrowe truh.	14-20

Pisane
serbske rubišća
za młode žony a holcy
z ručnym wušiwanjom,
skazanki so přijimaju w nałožnišku wuwjedźa.
Poručam też **sašiwane rubišća z Granzanul, wušiwane muslinowe rubješća** we wšěch barbach, kaž też wušiwane **hawby, słě** atd.
Hana Handwerkowa
we Wojerecach w Kellingec filiali na cyrkwinej hasy.

Twjelki hadrješća
wotedawa jara płaćiny hódno
Jurij Laux w Brězni čo. 1.
Najlěpša kupowańca za zasopředawarjow.

Chenillowe rubišća
(wulke kemšace rubišća), dorne, brune, namódro a zelene,
štrykowane hólčace wobleki
(Sweater a kholowy)
za 2—4lětnych 5—7 8—10 11—14 cyły
6.20 hr. 6.75 hr. 7.30 hr. 7.75 hr. wobleš
normalne kołe za mužow, jara dobra hódnosć 3 a **2.50** hr.,
normalne kholowy za muzow, jara dobra hódnosć 2.80 a **2.40** hr.
Najlěpša ručna štrykowa ska wolma z česanego předěwa 1 0 gr. běrtlik 1,50 1,20 a 1 hr.
Ernst Jordanowa wudowa
na jerjowej hasy 5. na rynku, lawskej hasy 8.
Dalokorčźak 1293.

Korla za skót
wšěch druźinow a wulkosćow, kaž też
tonowe roły a šamoty
poruča po najtuńšich płaćiznach
E. Schneider w Budyšinje na walskej drózy 14.

Nalutowarńja města Hródka

Założena 1844 **w Hródku** **Langestr. 15 na prawo**

Žirowy konto statneje banki w Hródku. Póstowy čekowy konto w Barlinje 138 218

Telefon 94, 146, 147.

Přijimanje nalutowanskich :: a syrotowych pjenjez ::

Kózde zapoloženje je **wěste kaž złoto.**

Kózda požčonka ma so w **złotowej hódnosći** wrócopłaćić.

:: Najkruciše mjelčenje we wšěch pjenježnych wobkhodach. ::

Dawamy rad radu na wšě prašenja našich wobkhodnych přećelow.

Kasn. hodźiny: Dop. 8-1, pop. 3-6 hodź. Sobotu pop. zamknjene.

Hnydom so pyta:
16 lětna sylna **holca, dźowka** a 17 lětn. pohonč.
Krawc w Krapowje č. 22.
Telefon hamt Lubij šo. 460.

Holca za dom

nio młódša hač 18 lět k 1. měrcej 1924 pyta
holčkey wastaw
w Małym Wjelkowje.

Mlodaj sylnaj, čehniwej **wołaj** staj na předaj
w **Dźiwočicach čo. 6.**
pola Žičenja.

Nowaj hospodarskaj
wozaj
kiž 50 centnarjow wjezetoj, staj na předaj
w kowarni w Kuhlicach.

Picowanski ječmjeń
ječny šrót
palmowe póčkowy šrót
mučku lanoho wonaška
melasu wowsnych pluwow
rybjacu mučku
wotruby rżanoho grisa
rżane wotruby
pšenične wotruby
běrnjace kruški
skótnu sol
fosforowy picowanski kalk
wowsu a t. d.
poručam z čerstwych dokhodow
po poniženych płaćiznach
Hans Valtin
w Halštrowje
Telefon 13.

Syno

je na předań w **Sulšecach** čo. 15 pola Přěšec.

Mloda, wysokosućelna
čehniwa kruwa
je na předań
w Klukču čo. 40.

Žane wysoke železniske płaćiny!

Najtuńše płaćizny! Přihódne wotwoženje!

Wjedrokrute tonowe třěsne cyhele

w rjanych njezańdźitych barbach

Přirodne barby módre barby koprowe barby

Klinkarnička Tři Hwězdy Paul Arnold

dźěrkate cyhele - plestrowanske platy - murjarske cyhele

Telefon: Hamt Budyšin čo. 11.

Mjelcmy w Žanym Związku!!! Mjelcmy w Žanym Związku!!!

Jednota, tow. kat. Serbow w Drježdźanach

swjeći **sobotu, 16. febr.** wječor w 7 hodź.
w „Ballhaus" na Budyšskej drózy 85

załoženski swjedźeń

z dźiwadłom, spěwami a rejemi.

Wšěch lubych krajenjow přeprošuje předsydstwo.

Hosćenc w Lejnje.

zjawne dźiwadłowe předstajenje

njedźelu, 10. februara wječor w 7 hodź.

a reje.

Předstajenje přeprošujetaj

hosćenc. a kołojězdne towaršstwo „Jednota" w Jasićach.

Hosćenc w Delnim Wujezdźe.

Jutře njedźelu, 10. februara, su

pyšne reje.

Přećelnje přeprošuje **M. Hušk.**

Zjawna zhromadźizna zasydlerjow

je **wutoru,** 12. februara, wječor 1/8 hodź.
w knježim hosćency w Njeswačidle.
Zastup darmo.

Zubna praxis Wilh. Zeibig, dentist

w Kulowje **w Rakecach**

runanje zubow ze złota, złotoweho narunanja a kawčuka
Kónčkowe zuby, krónowe a mostowe dźěła, wumělske nakaž też wšě do powołanja přimace wothladanja po najtuńšich płaćiznach.
Při wjetšich dźěłach móže so podźělnje płaćić.

Rěčne hodźiny: **w Kulowje:** wutoru, srjedu, štwórtk, sobotu, wot 9—12 a wot 2—6 hodź., njedźelu wot 10—1 hodź.; **w Rakecach,** w domje k. překupca Čecha pónđźelu a pjatk wot 1/21—1/27 hodź.

Šlamchi za jězdne kola

po 1.20 1.50 a 1.70 hr.

manile za jězdne kola

po 4.50 4.80 a 5.50 hr.
poručataj

Thomasec bratraj w Budyšinje

na kamjentnej hasy 16.

Hosćenc w Nowoslicach.

Sobotu, 9, njedźelu, 10. a pónđźelu, 11. februara so

kózłopiwo toči

Njedźelu wot 1/28 hodź. **pušne reje.**

Přećelnje přeprošujetaj

M. Schäfer a mandźelska.

Hosćenc w Njebjelčicach.

Njedźelu, 10. februara wječor 1/27 hodź su

zjawne reje.

K temu přećelnje přeprošuje **mužska młodźina** w Njebjelčicach.

Hosćenc na dwórnišću w Lutobču,

Pjatk, 8., sobotu, 9. a njedźelu, 10. febr. je

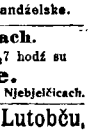

wulke swinjorězanje

a toči so

kózłopiwo

specialne piwo Budyšskeje akcijoweje piwarnje.

Přećelnje přeprošujetaj

A. Lehder a mandźelska.

Herbska grychta w Wudworju.

Wot **soboty** hač do **pónđźele** so

Cisterciensko kózłopiwo toči

Najlěpše kózłokolbasy.

Pónđźelu **khotejowa visita za knjenje.**

Přećelnje přeprošujetaj

Jakub Bělk a mandźelska

Hosćenc k dobrej nadźiji w Khasowje.

Sobotu, njedźelu a pónđźelu, 9., 10. a 11. februara so

kózłopiwo toči

najlěpše kózłokolbaski najlěpše pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

Hermann Skuberlich a mandźelska.

Smolic hosćenc w Baconju.

Wutoru 12. a **srjedu** 13. februara so

kózłopiwo toči.

K temu přećelnje přeprošujetaj

J. Smola a mandźelska.

Hosćenc w Pančicach.

Sobotu, njedźelu a pónđźelu so

kózłopiwo toči

najl. kózłokolbaski, pječena kolbasa.
Njedźelu su

zjawne reje.

Bohaty wopyt wočakuje **Arnošt Domth.**

Hosćenc w Khwaćicach.

Jutře **sobotu** a **njedźelu** je wulki

kózłopiwowy swjedźeń.

najlěpše kózłokolbaski. Najlěpše pampuchi.
Njedźelu su wot 6 hodź. sem **pušne reje.**

Přećelnje přeprošujetaj

Jan Nowak a mandźelska.

Spěw. tow. „Lilija" w Ralbicach

wospjetuje **njedźelu, 10. t. m.** wot wječor 7 hodź. sem

w Sernjanach

zabawny wječor

1. dźěl: Spěwy. — 2. dźěl: Hra „Stary Serb."

Wutrobnje přeprošuje

„Lilija"

Kołojězdne towaršstwo „Błysk" w Haslowje

wuhotuje jutře njedźelu, 10. febr. 1924, swój

3. załoženski swjedźeń.

Hrać budźe so w originalnych drastach: **Hnadowne swjećo w lěsu a Wón njesmě pućować.** Započatk: Wječor w 7 hodź.

K temu přeprošuje wšěch lubych přećelow a towaršstwa **Zarjadnistwo.**

Kołojězdne towaršstwo „Sportska radosć" we Łupoji.

Njedźelu, 10. februara, wječor w 7 hodź., je w hosćency w Łupoji

zymske zwjeselenje

z rejujedźenjom, wulosowanjom a rejemi.

Přećelnje přeprošuje **Hosćencaŕ, Towaršstwo.**

Hosćenc w Drožđžiju.

Njedźelu, 10. februara, je

24. załoženski swjedźeń

dobrowólneje wohnjowoje wobory w Drožđžiju.

Přećelnje přeprošujetaj

hosćencaŕ a komando.

Po slětnym orthopądiskim powołanskim wuwučowanju w Königsbergu w Pr. a w Barlinje sym so **w Zhorjelcu** zasydlił a orthopądisku specialnu praxis zemrětcheho knjeza dra. Grätzera přewzał. Rěčne hodźiny: dopołdnja wšědnje wot 8—12 hodź., pop. 3—5 hodź., nic pak srjedu a pjatk.

Dr. med. Bartenwerfer

Wustojny lěkaŕ za přinarodzene a přičinjane zakřiwjenja kosćow, ziemjenjow a podobne.

w Zhorjelcu, Barlinska hasa 58/59. Telefon 1366

Orthopądiska privatna klinika.

Swojemu lubemu susodej a přećelej

Jakubej Cyžej

a jeho mandźelskej **Marij** rodź. Kunceo

we Luzy

přejemy k jeju sćěbornym kwasej

najwutrobnišo wjele zboža.

Někotři wjesnjenjo.

Smój so slubiłoj

Gustla Šołćic

Hermann Zaunik

W Trupinje W Rakecach

10. februara 1924.

Přiloha k čisłu 34 „Serb. Nowin“

Sobotu, 9. februara 1924.

Tajzy woni žu.

(Wobraz se wožy.)

Haj, tajzy woni žu, mjenujzy wjeŕnjenjo. Swonka hruba schorpišina, snutska dobre jadro a ſtota wutroba. Tak ſtoſlanc, wupiſani a srdźnjiwoi dźěn woni njeſtu, dokonjeć je hrube a cźežke a cźini jich hamtych takich tak runje won. S wjele ludźimi njepſchiſtoju hromadźe, wjele w cźeć a ſtyſchcerć we jich wjeſoły też njeje a tak wosſamu ſ dźěła ſwěteć zuſy. Kiž to wot małoſcže pſkaza na ſwoſim dworje a polu, njepſchiſtoju ſ nikim dale hromadźe, cźiha ſe ſuſodoom a ſ druhimi wjeſnjanami, kotiſž žu runje tajzy, tuž žu ſwuceni, ſo tak dać, tajzy we wopramdźitoſci žu.

Hdyž na pſchiſtaŋ rěcźa, powjedaja ſ wutrobu a kaž je jim ynk narozſt a njeſměru ſtebi ſaneho tajzena pſched hubu. Na ſlowoch a ſkadach dołho njedrakchuja, ſo prawje trjechu. Kaž ſo ſtoma mukula, tajke žu. S wjeſtcha ſtinecza kruce a wěcze. Ale, pſcźeco njeſtu tak měnjene. A nźkajke wudmo pſchi tym wožeſbiteho ſacźiſtſcheja njeſtini. Schitaŋ to ſa ſo wosmje a wſchitko na ſtotu wahu kładże, tón njeſnaje wjeſnjanow. Woni pak też ſami tak ſabyty nicźo ſa ſo njeměſtu. Schitaŋ je ſnadź ſhoże mět a ſpraſchaŋ, kak ſo wikſnjenjo druhdy roſmołwieja, temu wſoſtu kaŋ w. pſch. měſchcźanſkeju. Jich zyle dźiło, kotreż waja na ſtowje ſtadowja. Kacźke hruboſcże ſtebi do njeſwoeza ſnjetaju. A pſchi tym ſu naiſcźiſchi pſcheceljo. — Ale hdyž raſ ke kneźiſchemu dźiwźe, potom ſo kuri. To wutrobu a ſcźenja do cźiſta wuriecźa — runje won! A ſtyrnjeſ pſchi tym zyſa jeſt ſe ſwědkom była. Dokaſ ſa cźihrjetom tam nicźto njedźerſi, to dyrbi won. To ſo leſerchomſay roſkmówarja, a wěſ je ſaſo do rjada. Krótki cźaſ wſchak ſu na ſo ſnažnji, ale po cźaſu ſo wſcho ſaſo da, woſeſbe hdyž ſu ſuſodźa. Na, potom rěka ſuſodźe ſadu a pſrěki.

Na dobre ſuſodſtwo ſa ſ zyka ſara hłada. Sſuſodaj ſebi pomhataj na wſche nałine waſchnje, ſchtož ſebi na woeſomaj wideſjeŕi. Druhdy wſchak je namodaſ, ſtat ſaſ cźertaj na ſo. To derje njeźini a ſtawa ſo jeno ſrdźka. Hanak wſchak pſches płót powowiedaja aba ſ wjeſkora na kaſtkomeſ ſawzy hedźo ſtebi wo role, ſtotu a druhich hoſpodaŕſkich wěſeŕi rozmołwjeja.

Jenož ha'pohaŕſtwo a ſaſo hoſtodaŕſtwo je tó, ſa cźož maja ſaſimi, „intereſu“. Tajzy běchu ſtarſchi, kšěž a wowka, a nětko ſaſo dźěcźi. Taiſi wjeſnjanſ hołcźeſa, njech ſtcźeſe ſchulſke lawku tłocźi a mot kowza preni ſyda, ale kak ſo kóń ſapſcheſnje ſ nim jěſdźi, to wón derje rozumi a wěcze wě. A kak wjeſnjanſo na ſwojim ſtatoku a ha'wodaſſtwje wiſtaja, widźimy najlěpje na ſtarych ludźoch. Kotiſž ſamych kšěžinow, pſchiwuknuch ninaja a dyrbja ſwoje wožſebjenoſtnoſe kłonczniſe na zuſuch ludźi pſchenaſeć a wodaſeć. Kak ſtich to ſoli, ſtach ſo wutrobu nuſ. S cźaſom a ſ duſeku wiſtaja na „ſwojzne“, ſchtož ſu jim nźkdy ſtarſchi ſawoſtajili. Tuk dźerži ſebi ſóždy ſerdſtſi wjeſnjan ſwoje kšěžſtwo, ſwój dom a dwór.

Jednoraſe ſo wjeſnjenjo dała, njeſcźiſta wjele płonczenja, njeſba ſo ſjim. To dźě też nicźo njepomha, njemóžeſ ſebi ſa to nicźo kupicź. Schto pomha ſnicźa wutroba a wulkne cźiſnjenje, dyrbi nałch wonkach połna wołnoſe pianſt a pura. Schto maſch wot teho, když pſchi kóždej pſchiležnoſci zjanu draſta na ſo ſpomněſcheſch měſto teho, ſo by ſebi ju dźerzał a ſdźiwu mół. Do tkamora ſtiſcźa, ſo by do zarkwje a pſchi wobſtajnoſcach ſwjatoſtnoſcach wſchitko tkmane na cźeſe mół. Schto pomhaja rjane ſchkrjeżli a talerje na błidźe, je jednoriſche, ſ wulkeje ſchtke ſhromadźe jěſcź. A hacź je wobjeſ po wjeſnjańſkich litkach pſchipraſnjenu, nima nicźo na ſebi. Hłowne weſ je, ſo je ſtyty a w nim nźcźeho tcźi. S zyła na ſnjach, hdyž je kždy wotkomiſ droſi. To ſo hoſpoſa dołho ſ jědźu paraca njeſmě a njemóže. Potom wſchak ſnutſka wſcho w trěbnym ſtyła njeje. Snź njeczakaja, dyrbi wſcho ſ tymaſkom hicź — dźějaca, jěcź, wotpoczink. Ale ſobotu pſched wjeczorom a njedźelu badźa ſebi być.

Jara ſlutkuaŋ, a hoſpodźiwi a ſpokojni ſu wjeſnjenjo, nźkotſi pſche wſchu měru. Nźchtožkuliž ſebi ſapowědźa, chźedźa lutowacź. Njeſluſtnowu ſnu a dźonka paſ druhdy ſtaroſcźiwje nałutowane pjenjeſh roſnjeſeja. Wšcheczy wſchak ſkorka, hornjeſ wſcheho nadoſcź mół. To tak waſchnicźo ſobu pſchinjeſe. Jich darniwoſcź njeſnaje druhdy njeſow, ſtamo na zuſych ſo wopokaſuje. A mnohy ſ wutroby rad dawaja.

Woni dźerża ſo praſtarych nałoſkow a waſchnjow, dobrych počźinkow ſwojich pſedownikow a ſwojich ſa'kładow. Kuſemu a ſuſbaſtkwu ſu — Bohu dźak! — wotpiłeni. Schtož pak dobreho na nimi je, to ſebi pak też pſchiſwoja. Nźkdźiwaja na ſuſto cźeſke a wobcźeſne dźěła, ſu ſwjeſtcha wjeſoſeſe mnohe. Dźeſi ſnadź ſubjenje, niedźa ſo hnidom cźiſnjeć a pſcźeg poſtrouk też tak ruce njebiła. Nźkotrinkuli njeſchtitke ſe ſwojich ſchtorych ſcźerow won, kšiſc na „rejk a ſwojeſeh. Tam ſu wjeſoli, ale nźz tak nahle, po cźaſu, pomału. Potom wźa ſe kiež, kaſ je „ſchtimunga“. Tajzy woni ſu, cźi wjeſnjanjo, ale wutrobu maju na prawym błaku. Najwjeſ dźa ſo hnidom pokmnurjeć być — najſcheſcźo zuſym. Ale po cźaſu roſtaja a majn dowěru. Tola wſchitke ſu wumłoſcźa.

Zymy krasnosć

Wjeſki, pola, łóźki, puće
Zawěte ſu ze sněhom,
Cichi pokoj knježi wšudźe —
Stwórba drěma pod płašćom.

Zezamkana wotpoćuje
Cyła boża přiroda,
W měrnym sparje wočakuje
Miłe dychi naležda.

Z krasnosću kaž wobkruźlane
Khójny w lěsach błyšća so
Z rožemi kaž wěnceowane
Hłowźki k zemi khilejo.

Jědlońka pak wudebjena
Zyboli so w jasnosći,
Hdyž je hody wuzwolena
Wó jetwje ſtać we krasnosći.

W Serbskich barbach wječor jasny
Zymski so nam pokaza,
Kajki napohlad to krasny,
Prjeď hač nóc jón wuhaša.

Jako njewjesta we kašću
Błáda maćeř zemja spi —
Spi we twojim bělym płašću,
Hač će słónco wubudźi.

Pawoł Wićaz K.

Poſbjedźenje „Domowiny“ w Khróſćicźach.

Domowina, ſwjaſk ſerbſtich towaſſtwow, wotmě̂wa w tutom tydźenju ſwoje podhoſjaſkowe hłowne ſhromadźiny. Sańdźenu ſrjedu běſche na rjedźe Khróſćicźanſki podhoſjaſk, kotryż bu tas ſrjadowany ſa nawjeczorni wokolinu ſaſkeje Łužiży. Wokoło ½5 wotewri ſaſtupjeſ Domowiny ſ Budyſchina, t. dr. Schleza ſhromadźiznu. Samohwil pſchedźydu, kotremuž pſchi ſtyłnym wichoru njeběſ móżnu, pſchitomny być, powita pſchitomnych, kotiſž ſaſtupowachu 16 towaſſtwow najwjeczorniſe wokolimy a wuſbohowſkeſe, kak njeſtnitze nuſne je, ſo ſo wſche ſerbſke towaſſtwa ſjednoczimy do jedneho ſtyła, ſo ſeſtupamy do jedneho kruteho ſcźita, a kaſki wuſitk ſ teho wulkodźa jenoſtliwym towaſſtwam a naſchemu ſtykemu narodnemu žiwjenju a proſperowanju. Dale naryſowaſche ſ króſka, kak měli naſchu organiſaciju, pſchi kotreż dyrbimy ſtajnje dźiwaſ na zyłu Łužiżu, twutworiſ. Po tym rěcźeſche k. wuczeŕ Skódeńk ſa kruty organiſaciju miſny wſchěmi ſerbſtimi towaſſtwami. Wſchitkżi pſchitomni temu ponkie pſchiſłoſowachu. Mjes druhimi wožeſbje też k. faraſ Schewčik wutrobne witaſche hromadne błáło wſcheſch ſerbſtich towaſſtwow.

Tuž pſchiſtorcźichmy bjes tomdźenja k wobnowjenjun Khróſćicźanſkeho podhwjaſka Domowiny, ſe kotremuž wſchitke ſaſtupjene towaſſtwa hnydom pſchiſłupichu.

Shromadźiſnu ſo ſa to wutprajł, ſo rozdźělimy naſchej Łužiży do ſchtyrjoch župow: do naraźiſcheje ſaſkeje župy (Budyſchinſkeje), do nałwjeczorneje ſaſkeje (Khróſćicźanſkeje.) do pruſkeje hornjeſłužiſkeje a do pruſkeje ſ dolnjeſłužiſkeje župy. Sa pſchedźydu abo župana ſwojeje župy wuſwoli ſebi ſhromadźiſna k. ſararja Schewčika, ſa miſlożupana k. Mjenika-Khróſćicźanſkeho, ſa ſapiſowarja ſ wuczeŕa Stódenka, a ſa měſtoſapiſowarja k. Skalu-Khróſćicźanſkeho. Tuto župne pſchedźydſtwo wobhładuje ſo jako naſtawiłne hač do prěnjeho župneho poſbjedźenja wubjerka, kotremuž pſchiſłuſcheja pſchedźydſtwo župnych towaſſtwow. Poſbjedźenje na ſo powoła ſo generalneje ſhromadźiny Domowiny, ſa kotruż ſo namjetnje njedźela 30. měrza, jako měſtno Wojerezy abo Kulow.

Dale roſmołwjachmy ſo hiſchcźe mnoho wo balſchim wutworjenju nałcheje „Domowiny“ a jeje ſmuſłownem ſeſtyłenju: wo pſchinoſchkach do ſwjata, ſo hnydmy ſwjedźi nźkajke ſrědźi k twutworjenju nałcheje ſentrale, ſwjaſtoweje kenjžize, wo prawiſnitſej pomozy nałchim bohuſtowam, wo „ſerbſkim dnju“ w Budyſchinje a podobnym. Tej Khróſćicźanſka župa ſo jednohłóſnje ſa to wuprajł, ſo maja ſó jednotlíwe towaſſtwa jenoj pſches ſwjaſk ewk. na zažim ſwjedźenju wobdźělicź. Po płódnem wuradźowanju ſtónczichmy powſchitkownje ſpokojeni ſhromadźiznu wokoło ½8 hdź.

**

Pitiopke.

* Na ſwoje ſtelo ſatyk. Na dwórniſchczu w Lěhnizach nadeńdźechu wóźnjan w 4. rjadowunni jene ſarčkane ſtelo w měſche. Najprjedźaſ myſlachu, ſo ſo wo nźkaſi njeſkuſt jedna, dokaſ běſche měch trawu. Ale bórſy ſo wuž wuiaſnji. Nźkto pak myſlaſchi, ſo je to padawſkne kubło, a tuk ſtelo połłaji pſchepadachu. Tola bórſy ſo wukaza, ſo ſtelo jenemu rěnikej w Schwidnitzu ſłuſcha, kiž je ſa dwuſchi ſežo wotſtał. Měſche je błiſkoſći měſta Nisy tu pił. — Tón měſeſche ſwoje, ſo po błeſchim ſaſo k ſwojemu ſtelecźi pſchiſłeže.

-ſt-

Kubołćik w bleši.

13 (Pokrać.wanje.)

„Jy'e ſednorje. Da'ch mi ſwoje pjecźdźeſacź dołarow a połožduch ſebi, ſo bychu ſo te pjenjeſy k tebi wróćiſe. Kdy by ſo to ſnadź njedobjeliſło, pſchiſkahaŋ cźi, ſo cźi twoje dołary ſaſo wróćiŋ a njezwěm wo kupi ani ſłowa.“

„Moje dźa!“ rjekny Kif. „W tym wſchem hiſchcźe nicźo ſtebi njewidźu.“ To rjekmuwſchi hnydmar ſuſemu ſwoje pjenjeſy a wſa blechku.

„Kubołcźiſe! Cźuju ſwoje pjenicźki nałpjet měcź!“ ſawoła Kif, a w tym wokomiku ſacźu w ſwojej kapſy ſaſo cźeſu ſelboraſnych pjenjes.

„To je wopraſndźe kuſlaŕſka bleſcha“, rjekny wuſtrózany.

„Božemje, pſchecźeſo!“ wobroćí ſo k njemu njeſnaty. „Woł nźkta je kubołcźik twój.“

„Dočakaj!“ ſawoła Kif. „Nźchtu nicźo wo taſſich ſortach njeſdźeſ. Tule maſch ſwoju bleſchku wróćo.“

„Ty ſo ja kujił ſa niſſchu płaczźinu, potaſſim je twoja“, rjekny ſukmik, tuny ſebi ſimajo. „Nźkotke ſebi jeno pſcheju, ſo by ty woteſchoł!“

Sakweri ſwojemu khiuſſemu ſłužobnikej a da durje wotewrjeć.

Kif wuſidźe a poćza ſebi ſ'chełkadowacź, ſchto bě ſo ſtało. „Jeli wěrno, ſchtoż je tónle muj powjedał, ſym tu ſchwanje ſ'chył. Ale uzdźiſam ſo, ſo bě to hoły ſort.“ Pſchiſłeži pjenjeſy, kotreż mjeſeſhe w kapſy. Djetoječ a ſchtyrzeci dołarow a hubotźiſłi pjenjeſ. „Ja ſo rjechi“, bórzeſcheſe, „budźemy widźeć, ſchto ſo dale ſtanje.“

Hačka bě cźiſta kaž krjow na łódźi a runjeż bě popołdnju, zyle błes ludźi. Kif połoži bleſchku na jemju a dźeſche dale. Dwóźiſy ſo wobhładujty: leſeſche tu hiſchcźe, běła a błyſcheźaca. Wobhładuny ſo tſeći króć, na to ſo wobroći ſo pódlanſkeje hoły. W tym wokomiku ſacźu, ſo ſ łobjeſom pražny na nźkcźo twjerde: to bě dołha ſchija bleſchki, kiž tcźeſe ſ kapſu ju ſukni.

Duzy ſ pſchiſtawej wuhlada ſłamy, w kotryżkž běchu bróńe džiwich ludow, pſchihódi, ſtare pjenjeſy, ſhinſe a japanſke wuréſane wězy, ſ króſka wſchelake pſchedmjety, kajſeż łóddźiwjo ſa ſwojich wuceſowarjow nałożuja, na p'chdań. Món faſtupi nuts a ſadaſche ſebi ſa ſwoju bleſchu dwě ſeſć dołarow. Kupiſ ſo ſmjeſeſche a ſtcźeſche jenu pjecź dołarow. Potom wſchak ſadaſche ſo jenu ta wěz tak ſpodźiwna, ſ mlóčźneje ſcźiſłiny, kajſejeż hacź dołar hiſchcźe nihdźe widźał njebě, ſ woſbebitej hru barbow w ſtónczenych pruhach a ſ njewſchednym ſcźinom, kiž ſo mutka pohibowaſche; wuprajeſi Kifej ſcźeſcźdźeſacź dołarow a ſtaji bleſchu ſa ſwoju wukładnu łcźinju.

„Pjecźdźeſacź dołarow ſym ſa nju dał, po prawom ani telko, pſchetoż jedyn dołar bě wopaczny, jednacź dołarow ſym potaſſim hižo na njej wuwikſnał“, tak liceſeſhe Kif, „nźtole wohładamy, hacź je ſuſy wěrno'ſ rěcźał.“

Wotewrješe na ſwoju łódź: tam wotewri hnydom ſwoju łcźinju. Prěnja wěz, kiž wuhlada, bě bleſcha. Potaſſim bě jeho pſcheſcźahnyła.

„Schto ſo ſo tak na ſwoju łcźinju ſahladał?“ wopraſcha ſo jedyn ſ towaſſchow, Lopaka, kiž bě ſ nim we kaſiſce.

Kif pſhěli jemu dowěrnje zyku wrěž.

„To ſu też nźſchto rjane naparał!“ ſawoła Lopaka. „Ale hdyž hižo dyrbiſch ſnjeſcź, ſchtoż je ſe na wězy, maſch ſ najmjeńſcha po mojim wěnjenju teſ ſebi wuſjit czahnuycź, ſchtoż je na njej dobre. Rozmyſlej ſebi, ſchto ſnadź by ſebi p'chał, a dopjelni-li ſo twoje pſcheceje, wotkupju cźi bleſchu. Dyžo dźeſchi cźaſ ſadam ſa ſamſnjej łódźu, ſ kotreż mohł wikowacź ſ łupami.“

„Ja hyſch chżył nźſchto zyle druhe“, měnjeſche Kif pſchemyſlujo. „Chżył hyſch mcźeſ kraſnu ſkóju ſe ſahrodźu na nóńſkim brjohu, w kraſnje Kony, hdźež zym ſo nordźił. Sſtónzo mcźa mi do wokna hladacź, w ſahrodźe bychu wonjaſe najrjeńſche dźeſtki, na ſcźenach bych mcźt drohotne wobrazy, błido połne drohich wcźakow, pſchcźne kanapeje, ſ króſka ſcźe.u, kajſuż zym dźenſa widźał, jeno ſo mcźa ſchoſ wyſchſcha być, ſ wuttwarkami wokoło, kaž kralowſki hród. Tam bych ſwojowmy žiwy być bjes ſtaroſcźow, we wjeſołym towaſſtwje pſcheceſłow a pſchiwuſnych.“

„Nó, tuj wróćiſmoj ſo na łupu Hawaji, a dopjelniſ ſo wſcho tak, kaž ſebi pſchejeſch, wotkupju cźi bleſchu a wobſtaraam ſebi wulku łódź.“

Podałchtaj ſo potaſſim wróćo do Honolulu. Lédom ſtupiſchtaj na ſuchi kraj, ſetka Kif ſnateho, kiž jeho powſtrowi ſe ſdźiwłeſnotnym wublicźom.

„Schto dha je ſo tu ſtało, ſo mje wobſaruješch?“ woprašha ſo Kif.

„Schto? Ty potaſſim njewěſch, ſo je twój wuimrjek a ſo je ſo jeho jeniczki ſyn pſchi kupanju w morju ſatepił?“

Kif poča pſchi teſe powſcheſći ſałoſćicź. Ale Lopaka ſcźeże jeho po wuju pſchi pſchoſy kubleſchko.“

„Njemjeſeſhe twój wuj pſchi brjoſy kubleſchko.“

„Pſchi brjoſy nźz, ale w horach pola Hokenu.“

„Widźiſch, Kifie, mi leži nźſchto na myſli. Na poſledku je twoja bleſcha na tym ſebi wina. Pſchetoż nźkotke naměrjeſch kubło a możeſch ſebi natwarjeć ſhěžu, a to runje tam, hdźež ju ſebi pſchaſ!“

„To możeſch hiſchcźe cźakacź“, měnjeſche Kif, ſ ramjenjomaj ſcźehuju, „mój wuj ſe khudy muſ, po kotrymž je ſdoma nźſchto ſhoſeja a bananow ſawoſtało.“

Ale pſchiſchedſchi ſ rěcźuſelej, ſhonſchtaj, ſo bě Kifowy wuj w poſlednim cźaſu wulkeho ſamoženja nabył. Tuž budźe też doſeć pjenjes k twarjenju. Tworz, k kotremuž Lopaka dowjedźe ſwojeho pſcheceła, pokaža ſimaj plan, a Kif jón wuhladawſchi, ławoła wćźon wuſtrózany, ſo je to hěža, na kotruż bě ſebi runje myſlił.

Sa krótki cźaſ ſedźeſchtaj Kif a Lopaka na balkonje noweje hěže, hladajo na morju, po kotrymž wokoło njeju jěſdźachu łódże, pokładżene ſe wſchelakimi płodami. Se ſtrowy mcźkho kraja pſchinoſcheſche ſimaj wćźer lubozne wónje ſ lěkowych horow a ſ wulkeje ſahrody, kiž ſo wupcheſtrjenoſche wokoło domu. Pſched domom ſmahowaſche na wyſokej ſerdźi pſtana ſhorhoj.

Brónjowy dom

100 hr.

Tuta nowa „**Halm**"-**třělba** kal. 16, bjez kura třělaca, Kruppske worclowe rolki z Clokowym wjerćenjom. Jenoćetne rukowanje. Worjećimowe toporo z pistoliowym přimadłom a ličom. Rukowanje za najlěpše třělenje. Płaći jenož 100 hr. Podawam hnydom, do wšěch kónčin sweta. Wuporjedźenja wšeje druźiny derje wuwjeduju.

Jan Specht w Budyšinje na Moltkowej dróze 3. Dalokorěčak 628.

Rentwinske patrony, samany wutrěbšik, „Helios ranchloš", runja přećiwo Rottweilerskim a Olgerskim patronam, jene sto 16 hr.

Wosebje přihódne poskićenje

podłohow **pletwow** **włóskow**

k lutowanju samanych włosow

we **witych žołmikach** **dźěle** we **wodowych włóskach**

zarućene čiste naturske barby

Wot 5. hać 15. februara na **pletwa 20 % rabata**

Hugo Paul, włosaŕ

na khěžorskej dróze 15 Telefon 645 na khěžorskej dróze 15

Prošu wobhladajće sebi moje wokna.

Hemanec stupnjowy skład

měješći Khorla Völkel w **Khrósćicach.**

Swojemu česćenemu woteběrarstwu z blizka a z daloka dawam k wjedźenju, zo mam wot dźensnišeho dnja dospołnje z nowa připrawjeny črijowy skład.

Porućam mjez druhim:

Mužace, žonjace, pacholace a holćace šnórowanske stupnje

z boxkalfoweje a howjazeje boxoweje kože,

tehorunja nizke šnórowanske stupnje, stupnje za mjeńše a stupnički za małe dźěći wšelakich druźin.

Wšě wulkosće sandalow, płachtowych a druhich toflow, kaž też dźěłbu najlěpšich

nizkich črijow z howjazeje kože a **dołhe škórnje** (ručne dźěło) porućam po wurjadnje tunich płaćiznach.

Hdyž chcesće woprawdże dobry wobraz měć,

dha dźiće do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

měješćel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na ześ. hašu 13

Kóždu njedźelu wot 3/4 11—3 hod. wotewrjeny.

Lehmanec khofejownja a konditorńa

w Budyšinju na serbskej hasy :: Před krótkim ponowjena Najwjetša khofejownja za přebywanje wodnjo a wjedor — **Najlěpše** w pjećwoch a pjću — stirty - jědźiny lód - wino - piwo - likéry

Wosebitosć: **Torty** jako najrjeńši dar při swjatočnosćach :: Podawam teš zwonka wobchoda. ::

Kedźbu!

Česćenym płahowarjam lenu porućam swoju

woleńcu w Spalach pola Kulowa

k powšitkownemu wužiwanju. Bije so kóždu wutoru, štwórtk a pjatk na čakanje. Też wolij na symjo zaměnjam. Kóždu dźěłbu laneho symjenja kupuju.

Jurij Thumann, młynk a woleńkaŕ.

Kože

wšeje druźiny, kaž też

wowču wołmu

kupuje stajnje po najwyšših płaćiznach

Berger w Budyšinje

we **„Weltinskim dworje"** na kamjentnej hasy.

Kupujemoj konje k rěsu

po najwyšših dnjownych płaćiznach.

Přichi snjesbožencach hnydom z transportiskim wozom k ruce

Kindermann & Noack w Budyschinje

na jerjomej haśe 12. Telefon 841.

Kašće

jednore a lěpše, za najnižu dnjownu płaćiznu ma stajnje na składze

Jozef Leska, blidaŕnja w Kukowje.

Vogtlandske gardiny

horu, zanki, bitcale, łołcate, prunsćowe fiušle, łołowe poćešenjenje a łołowe płachty, twjelki, rejenjo, šchorzucht, bilkowe a łołowe pjelchernowy, wołmu, łonioge, mužace a bźećace łyžnje łołowe, wołłowe łuno a linoleum pevnicu wobrěde płaćišćmu bźěnu

K. Erler w Budyšinje

na jiłnich wótach 11 knajšeńcha „Statele Gwěsda". Měrći herbiłi.

Maschinenfabrik Kappel AG Chemnitz

Cichi přesuwanje nutrkowny wóz hodźi so won wzać

solidny twar - podawam hnydom

Hłowne rozesłanje

Friedrich Wolff

w Drjezdźanach-A., Neumarkt 4.

Telefon 22630.

Kupuju stajnje konje k rěsu

po najwyšših dnjownych płaćišćinach

konjaŕ rěmik Khorla Strietzel

we **Wurtach.** Telefon 1343.

— Přeco knjesbožencach hnym hnydom na městnje. —

Połbatmjany płat, dobry płat, łołowe počešenjenja, měchowy drell, twjelki atd.

pšchedawataj a wuměnjotej na len

Rudolph a Schmidt w Kamjenzu, Arndtstraße 34

Jězdne kola „Express" wóśe před paduchami, wodźidło so wotewzać hodźi.

Šijace a žimace maśiny, wuwjedźenja 1. rjadowna.

Ručne rěblowe wozyčki, wosebje syno wšěch wulkosćow

Warorjetźenje wšěje druźiny na motorskich kólach, jědarskich kotach, šijacych maśinach, ratarak. maśinach, kał benetnow. motorach, centrifugach, juchowych plumpach atd. Zaniklujemy a smailujemy hnydom wěcy wustojnje a tunjo. **Samsna kowarnja** (Schweisserei).

Taubner a syn w Rakecach.

Konje k rězu

po najwyšših płaćišćinach w łóńdym cźasu kupuje

Kurt Kaiser

pšchi mjasowych šćitach

na Humboldtšej dróze 782 b. Telefon 403.

Marže-li konja rěsu? Sawołajće prošu hnydom cźo. **653**

Pšchi dorěsanju hnydom transportiskim wozom pšchijědu. :: :: :: Dawam jara pšchistojne płaćišćny. Konjaze rěsniśtwo **Mutscher,** měješćel **Karl Kauschke** w Budyšinje na hornčerśtšej haśu čo. 7. Telefon 658.

Fotogr. atelje **Oskara Meistera**

w Budyšinje na ćežorśtšej dróze 15.

Telefon 438. :: Njedźelu wotewrjeny.

Po šćasanju so tež na wšach fotografuje, teho runja twaršne wobrazy, gruppy atd.

:: Powjetšenje po łóńdym wobrazu. ::

J. P Mencel

serbski časnikaŕ

wurjadnje

dobra wuporjedźeńja

w Dobrošecach.

Cźišću

kolešowu muźiku

pšchipósłanu najtuńšich pšchi wupomnjenju hnydom, wotebjerjem ju tśišće bźišće a prošu wo šćasanje. Rěši je najlepšich fabrikowanych cźas.

R. E. Schmidt w Khrišćanje

p. Budyšcu

warja wšelkeje rjadowanje.

Skótny tuk

(Viehtran) dobry a tuni.

Měrśe bratrow nasł.

Barbka Winkler

[illegible] wikach čo 30

[illegible]je a tunjo kupujeće w mojej

drogowej wikowaŕni

w Budyšinje

na sukelskej hasy 7,

kiž bźo 12 lět wobsteji.

E. Oskar Henlig

approb. hapikaŕ.

Přesadźowanje paln. drjewa.

Pjatk, 15. febr. 1924 so na **Kiślěanskim, Radskowskim, Kolpinjanskim a Łazowskim rěvěrje**

na 2000 rm. khójn. paln. kuluchow (2—7 cm.)

„ 200 „ dub, a bŕězow. paln. kuluchow a sćěpow (přez 8)

na přesadźowanje předawaja.

Płaćeńske wumjenjenja so do awkcije wozjawja. Zhromadźenje: Dop. w 9 hodź. w brodowskim parku we Łazu. Wobhladanje při předawšim zamolwjenju w hajnkowni (Telefon Łaz čo. 8) so přeje.

Hajnske zarjadnistwo we Łazu, 31. jan. 1924.

Schneider, wyši hajnik.

Kóždu dźěłbu

kuluchow, šćěpow a pjeńkow

wotedawa stajnje po najtuńšich płaćiznach, wot 4 hr. sem

Železniska stacija w Delnim Wujezdźe.

Dale mam **2 wagonaj jamowcho drjewa** wotedać, kiž so derje jako pastwišćowe koliki a žerdźe hodźa.

Matthäus Rönsch we Wochozach.

Murjeńske cyhele

předawamoj z přenjejše ruki nimale za poł płaćicny kaž druzy, dokelž su nětk tuńše dla dźěłaćeńskich mzdow.

Čech a syn w Rakecach.

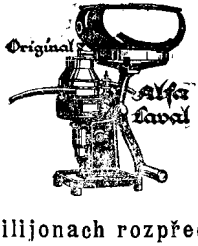

Po milijonach rozpředate.

Přez 1100 přenich mytowanjow!

Tuńša hać druhe smjetanuzběraki, hdyž spodźiwnje dołhu dźeržliwosć a lěpše zběranje smjetany wobhladamy.

Jednory twar. Lohke čišćenje.

Alfa-Laval-Separator G. m. b. H.

Berlin N. W. 40. Döberitzerstr. 34.

Zastupjer: Ruppert w Budyšinje před šulerskimi wrotami 1a.

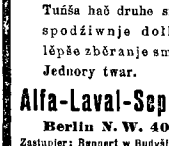

Elektriske motory

Siemens-Schuckert

předawam ze składa po fabrikskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych maśinow

w **Kamjeńcu** Arndtstr. 23.

N.B. Elektricitetne dźěłanje nimaja žane prawo k samopředawanja a wotobjerarjo pruda móža kupować, bźeź chcedźa.

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khóćebuzu a we Wojerecach :: Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Telefon čo. 154, 155 a 156 **Worclowe khamory a worclowe kašćelki** Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 % a 10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

hnydom po rosmjetanju sadźekaj wapno hnydom. Čim lepje do semje sadźekatsch, čim lepje sturtuje.

Druhebo hnojidła trjebasch na 1óżu rołe: buśnika 3—4 zentnarje, kasija a fosforkisałakeho hnoja ſ 1óźebo 2—3 zentnarje. — Wapno njesmješ nadobo ſ buśnykom abo ſ druhimi fosforkisałatnu wopschiśazymi hnojemi mjetać. Tele hnoje śnano 3 njebźele posbźišcho rosmjetaj. Wapno dyrbi 1o najprjódźy je semju swjasać.

Je-li 1ózołerńe derje ſ hródźnym hnojom pohnojiſch a potom śnano po wésnym cźasu wapno pschidbach, to śadej derje bowi. Ženje pak 1o bojeź njeterjebasch, 1o schtomikam pschemjele hnoja mjetasch.

Porjadne a bokladne pohnojenje je to potajnſtwo bohatych śadowych źnjow, cźim bohatschiſch, hdyź na wapno njesahubźeſch. Tak wobſtarane schtomiki dwoźy haj trojźy telko śadu ponjesu.

Kwětki w hornzach

hłowaj pśches symu we śwětłych tłokownych rumach, do kotrychź njemjerjesaje. Je-li, pschidnu do cźmowych rumow, cźerja bołhe wobśane a błędy wubiwanki. Stajiſch-li frostliki nałéto do cźerjiweho powětra tele, wubiwanki sahinu. Te dyrbiſch wuńeśaź. S tajſim docźaſnym wubiwanjom je frostlinka śwoju źiwjenſku moz pschetrjebała a 1o lédna wjazo ſprowa. Cźim bórje pak je, hdyź 1u take cźmowe rumy pschi tym hiſchcze cźopłe.

Butśanka.

Butśanka brje nicje źena poknaźobna zwroba. Tola ſtoro 1óźeb ju rady pije. We kuchini hodźa 1o ſ njej na wschelakore waſchnje jédźe pschihotowaś. Wona cźłowjeka wocźerſtwiwuje, pobźiwnje źadoſeź a jédźu, śpěchujo ſćełnjenje źiwjenſkeje mozy. Létaź na ſymnizu ſhornym (hěźnym) rady butśanku wukaſuje.

W kuchini mójeſch ſ butśanku ſymne a cźopłe, poliwki, pjeź a wschelake ſtódke jédźe pschihotowaś. Naſchim lubym hojpoſam podamy w ſćełchowazym wschelake poliwy.

Jednora butśankowa polimka. Butśanku pschiliſ troſchku wody a potom ſawaś. Se ſtódkeho mióka a nécźoho rźaneje muki pschihotuj źidłe cźésto. Te lij pomałku ale ſtajnje méśchejo do warjazeje butśanki. Hdyź 1o polimka na blibo podawa, pschidaj jej do 1ogkow nałtany a potom prażeny ſkleb a nécźoho ſtódkeho mloka.

Butśankowa poliwka ſ kulkami (knjedelkami). Wsmi borſchcź rósnkow (możeſch teź drobne roszrśane ſuſchene ſlowki bracź). Hdyź 1u je wucź-ſćiſt, lowaś je ſ wodu mjeśe. Potom wsmi ſtir butśanki, we kotrejź nécźoho mondamina roswjerćiſch. Tole liń nécźo do rohnykow abo ſuſchenych ſlowkow. Stajnje méśchejo wſchitko ſawaś. K tomu pschidaj troſchku ſele, zokora a zymta. Méjes tym 1u ſebi ſ bjecźk punta griźa, pokliſ mloka, nécźoho ſele a zokora toſiń wuſmuj ſwarika. Se tehole wuſmuźa nadźékaj make kulki. Tele kulki 10 minutſchinow we wodźe wotwaś. Potom pschidaj je do ſpomnjeneje poliwki. Tale poliwka 1o pak lémka pak ſymna je.

Honiſkowa poliwka ſ cźerſtweje butśanki. Butśanki wsmi keliož myślitſch, ſo trjebaſch. Tu ſawaś ſ rybowantym rźanym ſkleba a horiźku honiſkowych hornjatkow. Potom polimku pśches ſćitidku pścźejcź. Polimzy pschidaj napcźiſk ſtódkeje ſmjetany, ſel a zokor po ſpodobanju. Dale ju ſe ćwórkom jeja wotrźeźiś. Bélk ſeſchwihaj do źneńa a nażadźej jón kaž jeſchcźawe dórki (Schaumklöſchen) na polimku.

Butśankowy wóſmuź. Na litr butśanki bjeru 1o tſi jédźne ćźiźy wulkich jeźnych kruźow. Te 1o pomałku do warjazeje butśanki ſypnu. Potom dyrbiſch tole 2—3 hodź. ſahodnje warjeź. Na blibo ſtajenj 1o tónle wóſmuź trochu wołeli, a 1o ſe ſtódkim horźym mlokom polije.

Symna butśankowa poliwka (Buttermilch-Kaltſchale). Rźane ſkleb rosrybuj a potom we pónoji trochu prał. Na ſchtyri ćźiźy rybowaneho ſkleba pschidaj dwé ćźiźy zokora. Tón niech 1o ſ ſkłebom 1obu praſi. Potom 1o butśanku nécźoho ſtódkeho mioka pschidu. Hdyź je 1o na blibo ſtojiſt, rosdrjebſi 1o do poliwki ſwisał abo zakta. Potom poſypa 1o ſ proženym, ale wuſtudnjenym ſkłebom.

Butśankowe pampuchi.

Wsmi ſchalku butśanki a dwé jeji. Bélk ſeſchwihaj na ſnéh. K temu pschidaj ćźiźku ruma (bjes teho pak teź 1óźe). Dale wsmi nożowy łónćź natrona, nécźto zmta a nétkore kapki zitronoweho wolika. Tole wſcho derje pschemjeſćiſch. Śele a zokora pschidawaj po ſpodobanju. K temu pschiſypuj telko pścheńcźneje muki, ſo je cźéſto tak huſte, taź 1o k jejowemu ylanjej trjeba. Potom roſeſchtrej we pónojcźaju nécźoho tuka. Do teho łkadź po ćźiźach ſ tehole cźéſta a wuwjeź je na wobźmaj ſtronomaj rjane brune. Tole pjeźiwo poſypaj ſ zokorom. Wono ſ ſchałzy 1hoſeja wubjerneje ſtódźi.

Symnu najédź ſ butśanki.

Wsmi do poł litra butśanki 2 łopjenzy béźeje a 3 łopjenka cźerwjeneje źelatiny (Gelatine). Źelatinu roſpuſćeź w nécźoho horźej wodźe a potom ju rosmjerć. Dale pschidaj zokor po ſpodobanju. Hdyź 1u wſcho ſ butśanku ſmeſchała, potom tidr méśchejźu do ſchkleńcźaneje ſchtlićki. Njech wſchitko w tkébnej ynzu hodźimu abo dwé hodźinje. W horźym cźaſu tale najédź kraźnje wocźerſtwi.

Butśankowe pampuſchki.

Wsmi punt pścheńcźneje muki, nécźoho ſele a poł cźajoweje łźićki (Teelöffel) natrona. Butśanki pschidowaj telko, 1o maſch nimale huſte cźésto. Tak bołho haćź cźéſto nacźinſch, roſſchtrej we pónoji tak. Se łźićku wukałaj make kulki ſ cźésta a puſchcźej je do rośpuſchcźeneho tuka, kaſ ſo 1o pśowaio pieku. Jeli chcźeſch prawje bóre pampuſchki mećź, móżeſch cźéſtu jeſko pschidaćź. Spjećene pampuſchki wumałej w zotoru.

Wschelake praſchenja a wotmołwy.

Kak je mózno dristawu konja ſeſtajićź? Jedna 1o wo 6-letnu łobu, ſiſchtu. Wona je wot awguſta ſaſbźeneho Lita pschiſtrébna.

Se ſtrédkom, kiź może ſatwokowaju ſtutkowaćź, hjeź 1o pola pschiſtrébnuch łobow jara nałeźbna. Porućuje 1o łobe ſbrunjeny wotuź bawaćź. Brunićź móżeſch we 1ózobm bubonje, w kotrymź hewak hoſej palićh abo w ponoji. Jón ſmeſch prażićź, ſo je jenoź jaſno trunu. Wodu ſ picźu wotwaś. Dale pokoź łocźeću wołko brjuſha Prieźnitzowu wobwołku. Na 1ózoby pad ſwobźeſaj łobu teź we konjeńzu ſ cźopłej płachtu.

2. praſchenje. Se ſtrótſi cźaſ mi 4 kanille ſwintnucha. Smérnjatke bubnjachu, hdźgachu ſtruchle w kucźiku a po tritkan cźaſu ſwintnuchu. Jene ſmérjatko pſchepytach. Cźerwjeńa łédźu nabute. Schtóź we cźerjowkach bé, bé zyle ſuche. Kanikom ſym parjene wotruby ſ bérnami, ſyno o répu dawaś. Schtó je ſ pſchićźinu ſhoroſće a kat hodźi ſo jej ſadźéwaćź?

Wotmołwa: Na 1ózoby pad je wina ſhoroſće jena a taſama. Po tym, ſchtóź ju ſ kronju bołtawale, njeſmu móżeś bubnićź (Trommelſućhi). Najſterje jedna 1o we kadźidłoju abo we ſtuchoćźilnu ſatrow (Lebertuberkuloſe). Pschećźiwo tejle ſhoroſći nicźo njeſomha. Kſtłemćź wumyjeźe cźiſto ſ borźej wodu, kotrejź 1o dwojprocentowſti Cellotrelol pschidał. Tale desinfektilija dyrbi 1o mótore raz wospjetowaćź. Dyrbjałe-li cźi ſafo jene ſtoćźeńko ſwintnućź, pójźeź je ſkótnemu lékarjej, ſo by je pſchepytał. Mójeſch wſchak ſam jatra pſchepytaćź, hdźź na nich ſchćre dypki tak wulke kaź jejkoſta jźłkowa. Błowćźa wubladźeſch. Je-li 1o te nabeźdu, wotſtroń, to réka, ſarźéj abo pſchedaj wſchitke ſwoje kanille. Prjedy haćź bo thlewćźa druhich nażadźeſch, dyrbiſch jón nétkore raſy deśinfiźérowaćź.

Cźiſćźej Sśmoleriez knihiźiſchćećénje a knihaŕnje, ſapiſ. družſtwo ſ wobmj. ruźkowanjom w Budyſchinje.

Budyšin, mały rózk 1924.

Jan Zyž:

„Sserbſkemu Hſpodarjej" na pucź.

Budźe temu bórſy 20 łét, ſo „Sserbſti Hſpodar" jako dołholétny wérny radźićel ſerbſkeho tatarſtwa njeje wjazy thodźił do ſerbſkich ſtatkow. Wſchitcy ſtarſchi naſchi tatarjo ſ bjaſkownoſću ſpominaju na jeho ſpomóżne ſtutkowanje mjes Sserbami. „Sserbſti Hſpodar" bé 1ón prénji tatarſki cźaſopiſ 1881 ſ języka we Łużiſy, kaſle wjele poſbźiſcho ſu Němcy wot naſ ſo wucźo ſapoćeli ſ wubawanjom němſkich tatarſkich cźaſopiſkow. Haj wſchitke natwocźaſne tatarſke prózowanja, kaź ſdružowanje tatarjow we tatarſkich towarſſtwach, ſamopomoźne pſchebywjaćźa (reiffeiſenki), ſawźećźowanje a podobne, namakachu najprjedy ſrośumjenje pola ſerbſkeho burſtwa a naſchi nénźzy ſuźboźa méjachu ſo do naſ. So tomu tak béśche, méjeſche najwjetſche ſaſtużby naſch „Sserbſti Hſpodar" pod redaktorſtwom k. farara Kubaſcha Njebjelćźanſkeho, kotrýź, kaź nichtó druhi, je ſapſchimnyt wažnoſć a potrjebnoſć ſerbſkeho tatarſtwa. Sſam ſratał pſchi ſwojim ſaſtojnſtwje, kotrýź hſpodarjenje theoretiſky a praktiſky dołhanje rołmiſeſche, je wón „Sserbſti Hſpodar" pod bźiwnje a cźaſopiſ, kotrýź ſmeje trajaźeje hódnoſće niź jenoź w ſerbſkej, ale zyłej Łużiſy. Njeje ſam tajnoſć, jo němſky redaktorjo rady jeno dźéle ſtradźu pſchećiwo ſwojnachu, pſchećźiwo cźemuź dyrbjeſche 1o wjazy tróćź wobaraćź. Schtoda, 1o tutón naſch pśeni wulki wjednik ſerbſkeho tatarſtwa, kotrehoź ſtuki dotal nieje hiſchcźe nichtó ſpramnje pohódźił, bu je dźiwom tak pośpyany, ſo bé nucźeny, redaktorſtwo ſ tajićź. Wſchitkich dalſich redaktorjo „Sserbſkeho Hſpodarja", ſwjeſebje knjez kantor Wjeńka-Kóźeźanſki, dyrbje pśilnje a pézéźiwje ſwój nadawk nutſonjaćź, tola w jeſi dźéſkach njepśeſahuje Kubaſchowu duch, kotrýź béśche potwucźaju a ſabawjaju, pohonjaju a poſbéhowaju na dobo. „Sserbſti Hſpodar" njeſmjeſeſche na ſwojej wyſokoſći, wobźeźe niź wjazy we ſpółednich ſwojich lémikach, kaźoź bé ſ pſchićźinu, ſo ſerbſki tatarjo, ſi dyźdu dopśédka, bźehu nucźeni wotebéraćź němſke tatarſke cźaſopiſy. Němcy tatarjo bźehu w lépſchinje. Méjachu ſwojich woźebnje ſpéćelanuch ludźi, kotrejź mójachu ſwoje najnowiſche wédomoſtne pośpyty a praktiſke naſhonjenja roſpśaćź! My naſſich ludźi bohużeł njemégachmy, a bé-ſe-li ſićź tu, tak ſ wjeſelſkeho dźéła njemóżachu ſwoje dobre nuźliźći ſerbſkej napiſaćź. Tu naſtachu ſa ſerbſke tatarſke prózowanja cźeſće, haj ſobubne cźaſy. „Sserbſti Hſpodar" dołholétny narjedowaŕ a radźićel ſerbſkeho tatarſtwa ſandźe a dyrbjeſche ſaſnć, dokelź njerwukonjeſche wjazy ſwój ſamér (1908). „Sserbſke burſke towarſſtwa", tute dołholétne ſchule ſerbſkeho tatarſtwa bo roſeńdźechu, dokelź njemégachu wjazy ſadyn programm. Sserbſke raiffeiſenki, tute pokładniźy ſerbſkeho tatarſtwa pſchińdźechu pod němſki wliw. Němźzy pſcheſtupy a handlerjo dobywachu ſo bo naſcheho bohateho kraja, wédźo, ſo tu hiſchcźe móża cźerpaćź ſmjetanu. Sserbſke tatarſtwo pſchińdźe cźiſće pod němſki wliw, bu hſpodarźiſ wuſpinane a pjenjezne wudrébnane; ſ tróćku, hubi zyle ſwoju ſamoſtatnoſć. Tak tomu béśche tróćko pſched wójnu, we wójnje a teź bo wójnje. S pſchićźinu wſcheho béśche, ſo ſerbſke tatarſtwo njemégeſche ſanych prawych wjednikow, a ſo njemégeſche ſadyn organ, kotrýź by jeho intereſy ſaſtupował a kotrýź by jeho powuczował. —

Młodźi ſerbſći tatarjo, kotrýmź ſu wójnſke naſhonjenja wotewrili wocźi, njeſmjeźu dale wobſamoćeńoſći ſerbſkeho tatarſtwa. Woni nihdy na nihdy njemóża pſcheſtaćź na ſwoje ſamoiwjenje, ſo woni maja bycź ſ rozwotparjenſi naſcheho ſerbſkeho naroda a tehodla bo roſbźudźichu k ſmuźitemu ſtutkej: wſchě ſwoje młode mozy a horźu ſahorjeloſć wénowaćź k wuźwobdźenju ſerbſkeho tatarſtwa ze zuſtarſkich putow a dawſeſć je na njewotwiźne, ſamoſtatne méźino, kotrejź jemu jako ſtarej wobſebiteho naroda źiſuſcha. Najpśéwiſcha a najwažniſcha bróń ſ bojéźu tuteho ſamóra ma bycź: „Sserbſti Hſpodar", ſi dyź wot nétka ſ nowa khodźićź do wſchěch ſerbſkich ſtatkow wot Kamjenza haćź ſ Łubjej a wot Budyſchina haćź ke Khoſerbuſej a ſi dyź wſchém bycź ſ naſſprawniſchim radźićelom, ſ njeſpróźnym wuczerjom a wjednikom a njebojaſnym ſotſupjerjom. My ſerbſki tatarjo dźenſa derje wémy, ſo jenicźźy „Sserbſti Hſpodar" móże nam wutkonjeć tute wulke a ważne ſtużby, dokelź derje wémy, ſo Němcy naſch wuſpéch a naſche dobre nochze. Jeho ſamér je wjele bóle, dokelź hſpódarja, ſo ſo njeda mu pſchenémcźiźi, **naſ hſpodarźiſ dośpołne wupinaćź a naſ wſchěch ſ tym ſim wotnoźiłam a robośenam ſćinićź.** Wſchudźe we Łużiſy móżemy tutón jeho wotpohlad ſlédowaćź. Tola to ſo jemu poradźićź njeſmé. Sserbſti tatar ma tſwjerdu pjaſeſ wot tſwjerdeho dźéła, kotrejź budźe ſo wjedźeſ bróniś, hdyź teź njeradźy po muźnym dźele źéła ſo na ſłótniku.

So by „Sserbſti Hſpodar" w tóſdej mérje na ſo'pośnje moſt ſpośjeſ pſchećeża ſerbſkeho tatarſtwa, wobroćamy ſo ſ nutrnej próſtwu na wſchěch naſchich tatarjow a naſchich idźelanych, ſo bychu nam by ſi pomogni pſchi jeho wobſahowym wudwołnjowanju ſe ſwojimi praktiſkimi naſhonjenemi a teź ſe ſwojimi theoretiſkimi ſtudijemi. Sserbſki tatarjo, njebojźe ſe bźéła ſ pjerom. Sapośaſ je cźaſ,

ſ czasem pak pſchinieſçe płódke rospierſçenie po cześćim ſkłonym napinaniu, a ſzerbłzy łoſçłami, niefapomnieſçe, ſo potkadzeſçe we wjerſçinje ſ naiczeho ratarſkeho ſtawa, kotremuż wottajnjeçe ſ wulkimi dołżnikami.

Pichi wſchém ſwoiim prózowaniu ſmieſçe „Sſerbſki Hoſpodarſ“ ſtajnje pſched woczomaj wulke dżeło naſchebo niekrózneho genialneho prerjeho wjednika ſerbſkeho rotarſtwa; jeho duch budże rećzeć ſ łóżdeje rjadki a jeho heſło budże też ſ naſchim heſłom:

„Wezći ſ njebja, ruzy ſ dżełu, dowerru ſ ſebi!“

Kak ſebi we małym hoſpodarſtwje ſwinjo wukormiſch?

Deſi chzeſch ſ wużitkom ſwinjo ſormiez, kupuj ſtrowe a cżiſte proſzata dobreje raży. Najlepje kupiſch wſchak hnydom wot rangzu. Wone dyrbja po możnoſći wot ranzy wotſjadzene brez a znano jene 40 puntow wożiez. Radżiez ſo njemóże, pſchen-kode proſzata kupowaez. Te trjebaja dobre, ſnajmjeńſcha pak ſebrčane mloko. Te pak je we małym hoſpodarſtwje ſwjetſcha żadne. Se tele hoſpodarſtwa ſo redzi proſzata we naležcu kupowaez.

Sſwinjezu dyrbi ſo poſpoſchi, jeli chzemu tak praſiez, jeho pſchekuwanje we tſchinje lubiez. Jeli chzeſch tole dożpiez, dyrbi tſchim ſkerjo ſa ſuchi buez. Cżerſtwy powětr dyrbi do ſtalena pſchiſtupowaez, tola cżahnjez we min njeſmi. Hnoj dyrbi ſo cżaſto wukidaez. Hnojmaza dyrbi ſ kłekwa ruçe wetbłuwjez. Hdyż a kdyż dyrbi ſo tſchim dokładnie wirejez. Sćeny dyrbieli ſo cżaſcżiſcho wobelicz. Najlepje je, ſo dno tſchéwa ſ rantſkim drjewom wukładeſch. Kłekwcik rożdżel do dweju pokojow. Sadnje wożżelenje wotdżel wot prjedneho ſ niſkej beliu. We ſadnim ſaiçżel ſwinjezu. wone lam potom wećże leża. Prędne wotdżelenje njech pżowanju ſłużi. Sſwinjo ſamo ſa ſo je cżiſte a ſwoje lżiwo nje-ſanjerjedzi. We prędnim wotdżelenju, kdżeż ſaſtane njeje, ſwinjo nećże ſwój hnój cżini. So dy ſwinjo ſtrowe woſtało, dej jemu mżonotu, ſo wonka pſcherekmez, byrniez wjedro też naſiubolniſche njebrko. Je-li prażo tſi mżezow ſtare, może ſo pſcherezżiwo czerwjenemu pobrżeſej (Rotlauf) wotchżepiez.

Strowe proſzata derje roſtu. So dy ſo ſrót prawje ſpżechowak, libo ſ prożnczu dożeż pizu, tż ma dożahażych wuttow (Nährſtoffe). Naważniſchi wutt je jejowy bełk (Eiweiß). We ſżiwjazej pizu (Kraftfutter) je ſnano cżaſto dożeż bełka. Ale ſtórna piza, tż ſami plahuiemy, je na bełku ſwjetſcha zana ſkuda. — Trjeba mjeſe, ſo ſo wſcha piza wari. Jenoż bełſny, bżemy, tych beliſny a rżepy pak wak abo pak! Sſwinjezu ſłoż pizu, dyż je dożeż wuſtuda. Woda, ſ kotrejż ſu bżemy a bżemjaze beliſny warjene, je ſkotej ſchżdona, tehodła ſo pżeez linje. Rżepowa woda wopſchiha wjele wożżewch wuttow a njech ſo ſkotej dawa. Cżopke polecże a żidłe cżopke nawjerzione ſwinjom dawaez je wopak. Tajſu ſ zu ſwinje mało pſchejżeliwja. Dawaj pizu we ſuſtej kuſchnji (Grei), a wuſluchujeru. So ſwinjo njedy do kdanja łaçżne bżko, dawaj ſo jemu wodu nopiez, łoż je ſiudże pſchiſtéże. Dwoży ſa dżeń a dożeż ſkaez, to ſwinjezu dożahaje. Młode ſwinje łżeje na ſo rwaria ſaez ſtore. Tehodła njeſmieſch pſchedołżo kormiez. Je-li ſwinjo pokliçże ſaez ſi zentnarje cżéże, je rżeſaj abo pſchedaj. Wjaza ſwini ſaez możżech ruçe wukormiez, ſiebi njedżeży. Łżeje je, ſo maſch mjenje ſkotu a jemu derje dawaſch haez ſo wjele ſkotu dżerżiſch a jemu mało dawaſch.

Pżowanje we łżeże: Ke kormjenju derje pſchihotujeſch, łdyż ſwinjezu dżeżeł, łużernu, ſeradełu, trawu a wſchelake wupiene trawy ſe ſchrodki dawaſch. Jara ważne je a ſwinjezu hoji, łdyż ſelene rożeſçaſch. So pak by ſwinjo ſ dobrymi wutkami dobahażeje méry ſaſtaral, dyrbiſch ſyliniazu pizu pſchidawaez. Jako łymanu pſchiſluſż je żo jeçżny ſchrot wupruhowaez. Na dżeń a na ſwinjo dawaj jedyn haez dwaj puntaj. So njetrjebaſ pſchiluſż wſchédnje wotważowaez, wjmi ſudobje, tż trébnu méru wopſchiha. Łotruby ſwinjezu ſołdż cżeżo pſchedżéła. Njamy ſchrot ſatutkaje a ſwinjo radu wo-thromi (verſchlogujeſ). We naležcu, łdyż ſelenebo kiſchcże njeje, ſu bżemy, bżemjaze beliſny a wſchelake kuchniſke wotpadki ſa-kładna pizu (Grundbiutter). S teho pak dyrbiſch telko dawaez, ſo je ſwinjo dokładnje naſżyczene. To najlepje ſpóſnajeſch, haez ſwinjo néżchto wuſche woſtaji. Eſmérzu ſa tym hladaj, ſo we kuchjiſkich wotpadkach żanych cżarjopow, hożdżiłow, jehłow atd. njeje. Jejowy bełk naruwaſch najlepje ſe ſchro-towanym jeczmjenjom, hrochom abo bunami a pak ſ tuhjazej muku abo też ſuſchentymi drożdżemi (Trockenhefe, to je wo-bebita ſyſtnjaza ſtótina piza). Sehżnjeza piza (Kraftfutter) njeſmé ſo ani parież ani warież. Do ſidanja darbi ſo je ſakładnej piza derje ſmélcheż. Po wulkoſći ſwinjezu pſchi-dawaj punt haez dwaj ſpomnjenebo ſchrota. Tak dożżanjeſch dobżahaju a żytnu rożiju. Rżnżaza muczka je ſo jako wu-bjerna ſwinjaza piza wupokoſaka. Teje pſchidawaj mokoto 40 puntow cżeżkemu ſwinjeczu 100 gr, 60 puntowſtemu 125 gr, 80 puntowſtim a cżeżkim 150 gr. Dawaſch-li ſuſchene drożdże, nakożuj ſamu méku. Sehżereneho mloka, tż ma tehorunja wjele bełka, dawaj po ſwinjezu wſchédnjez 2—4 litry. Sſwinjo dyrbi pak też łożçe wotcież. K temu trjeba wapno (Kalk). Pżiza je ſomnjeneho hoſpodarſtwa nje-wuſpchija tu mnoholoſć wapna, tż ſwinjo trjeba. Tehodła cżinjiſch derje, łdyż wicżénje pizu 10—20 gr wupkawjenez kruhu (Schlemmkreide) pſchidawaſch. Foſforſtrjate wapno dawaez, njeje trjeba.

Pżowanje we ſymje. Te ſawocżuje ſo, łdyż ſo bżemy ſkżeża. Pſchetoż bżemy ſu najwożniſcha ſakładna piza. Pódla teho może ſo rżepa a kuchjiſke wotpadki pſchidawaez. Dawaſch-li rżepu, wopomń, ſo ma rżepa pornjo bżemam mjenje wutkow. Tehodła k bżemom rżepu jenoż we ſnodnym pożżelu pſchidawaj (a to na 9 dżelow bżemow jedyn dżeł rżepy). — Eſkónczne dodamy dwaj pſchikładaj:

1. pſchikład. Bżemy, kuchjiſke wotpadki a rżepu dawaj haez ſo do dokładneho naſżyczenja. K temu ſidanju pſchi-méſchej punt jeczneho a punt hrochoweho abo bunjazeho ſchrota. Dale pſchidawaj 20 grm. wupkawjeneje krudy. Pſchi tajkim ſidanju ſtrowe ſwinje ſa tydżeń wo 8—10 puntow pſchibżywaja. We nałeżcu kupjene abo wotſadżene proſzata dyrbja pſchi ſapoczatku bżemy ſkżeranja — prajimy 15. ſept. — 140 puntow wożżelu. Po tymle pſchikładże abo rezepcże dyrbja po 4 méżaach — potajkim k 15. januarej — 3 zen-narje cżeżke bżeż. Kelko maſch ſyliniazeje pizy dawaez, kożuje ſo po tym, kelko możeſch ſwinjom ſakładneje pizy (bżemom, rżepu atd.) dawaez. Powſchitkownje ſmé ſo pizeez ſkżeża, tehodła ſo pżeez linje. Rżepowa woda wopſchiha wjele wożżewch wuttow a njech ſo ſkotej dawa. Cżopke polecże a żidłe cżopke nawjerzione ſwinjom dawaez je wopak. Tajſu ſ zu ſwinje mało pſchejżeliwja. Dawaj pizu we ſuſtej kuſchnji (Grei), a wuſluchujeru. So ſwinjo njedy do kdanja łaçżne bżko, dawaj ſo jemu wodu nopiez, łoż je ſiudże pſchiſtéże. Dwoży ſa dżeń a dożeż ſkaez, to ſwinjezu dożahaje. Młode ſwinje łżeje na ſo rwaria ſaez ſtore. Tehodła njeſmieſch pſchedołżo kormiez. Je-li ſwinjo pokliçże ſaez ſi zentnarje cżéże, je rżeſaj abo pſchedaj. Wjaza ſwini ſaez możżech ruçe wukormiez, ſiebi njedżeży. Łżeje je, ſo maſch mjenje ſkotu a jemu derje dawaſch haez ſo wjele ſkotu dżerżiſch a jemu mało dawaſch.

Pżowanje we łżeże: Ke kormjenju derje pſchihotujeſch, łdyż ſwinjezu dżeżeł, łużernu, ſeradełu, trawu a wſchelake wupiene trawy ſe ſchrodki dawaſch. Jara ważne je a ſwinjezu hoji, łdyż ſelene rożeſçaſch. So pak by ſwinjo ſ dobrymi wutkami dobahażeje méry ſaſtaral, dyrbiſch ſyliniazu pizu pſchidawaez. Jako łymanu pſchiſluſż je żo jeçżny ſchrot wupruhowaez. Na dżeń a na ſwinjo dawaj jedyn haez dwaj puntaj. So njetrjebaſ pſchiluſż wſchédnje wotważowaez, wjmi ſudobje, tż trébnu méru wopſchiha. Łotruby ſwinjezu ſołdż cżeżo pſchedżéła. Njamy ſchrot ſatutkaje a ſwinjo radu wo-thromi (verſchlogujeſ). We naležcu, łdyż ſeleneho kiſchcże njeje, ſu bżemy, bżemjaze beliſny a wſchelake kuchniſke wotpadki ſa-kładna pizu (Grundbiutter). S teho pak dyrbiſch telko dawaez, ſo je ſwinjo dokładnje naſżyczene. To najlepje ſpóſnajeſch, haez ſwinjo néżchto wuſche woſtaji. Eſmérzu ſa tym hladaj, ſo we kuchjiſkich wotpadkach żanych cżarjopow, hożdżiłow, jehłow atd. njeje. Jejowy bełk naruwaſch najlepje ſe ſchro-

Dawaj wowż cżelatam.

Wowż ſo ſ wjetſcha jenoż konjom dawa. Sa druhi ſkot. ſ wuwjaczom bykow, żenje żanebo ſorniatka wowża wuſche njeje. To je żyle wopak. Pola koni mójeſch wowż ſ druhej pizu cżaſto dokładnje narunaez, ſnano ſ bżenazymi ſuſchenſ-łami abo ſruſchkami (Kartoffelſchalen). Je-li młody ſtót wjaſaſch niedwbrjaſ ſ wowżom lutowaez, wożżebje pola cżelatow mig. Jeli cżelata“ w bródże wjaſaſch, dawaj jim pódla bobrebo ſuczinebo ſnana też woſ, wożżebje we prénich méżazach. We inchſe méżazach dyrbjaże cżelata wowż jako najważniſchu pizu dwiſawaez. Haez do tſjoch méżazow bu cżelatom punt wowża a pak punta laneho wożuſchka na dień jara howito. Starſchim cżelatom haez do léta dawaj wſchédnje haez do 3 puntow wowża a do pół punta laneho wożuſchka. Pſchi tajſim ba-ranju dyrbiſch na to hladaez, ſo ſo cżelo dobreho ſuczineho ſnana do ſnjeże wole nażerje. Poldajſcho ſmélch mésto wowża jeczny ſchrót, ſkodowe kochorſki (Malzkeime) abo womjeſchć ba-waez. Wowż dawaj rosmjeſçeny abo dróbnje ſchrótowany. Jenże ſon njedawaj jako polecże. Je-li rosmjeçeny abo ſchrotowany wowż namoczeny abo jako polecże dawaſch, wón picheş ſkoczo bże. hjeş teho, ſo ty ſa njo nékolekoho wużitka pſchinjeſçeſo. Je-li je ſnuno na łukach rożiko tż ſu łhudy na naqnje (kalkarn), pſchidawaj ſchrótej wſchédnje 15—20 grm. ſoſnora abo wuhlożitake wapno. (Phosphor oder kohlenſaurer Kalk: Tónle pſchidawk je nuſnd, ſo bychu ſo łożçe ſkoczeża ſtrowe krute wunwiże. Je-li tole ſłomdżich, ſo ſkoczo ſchpatnje wuwiwa.

Schto dawamy koſy w ſymje?

Cżim mjeńſche je ſkoczo, cżim njżaży pizy trjeba. Ważiſchi na pſchikład 10 koſow, ſyliniaſch, ſa te lékma telko haż jena kuwa waża. Dżeſaez koſow pak dwójaj telko ſejeru haż jena kuwa. Njebżimazy reko je a wotſonje koſa kuwa małeho hoſpodarſtwa. Tychle dżeſaez koſow pak mjenje króez telko nadeji haż jena kuwa. Koſa jej ſwamu pizu 4 króez lépje na wużitk ſtaji haż kuwa. We cżoſ jenże dojeniſçe dobu (Melkperiodo) dawa kuwa po wajn 6—8 króez telko mloka haż jama waji. Ioſa pak 16—20 króez telko, telkoż ſama waji. Sło we, łżoda koſa telko mloka njedeji, ale też mjes kuwami ſu tajke, tż telko njenadeja.

Kruwy ſo wéło cżaſto dobra dla ſamo njebżeżu. Wone trjebaju ſo też ſ cżahonju a też ſe kormjenju. Kesu dżerżimy jenoż dejwa dla. Schtóż koży dżerżi, dyrbi na to hladaez, ſo derje deja. Tehodła dyrbi ſo jim też tak dawaez, ſo buchu najwjazy dejiże. Jedyn dżeł pizy łżuży tola temu, to by ſo ſłocżo jejiwiło a ſtrowe woſtało. Schtóż ſe ſłocżeżu wyche teżeż potrjebnoſcże dawa, łżuży tola k temu, ſo by ko nam ſ mlokom wotwrnało. Po wobliczenju jeneho wucżeneho trjeba jena żentnarſka ſoha wſchédnje jako pizu 4 puntu ſuczeże mażu, 300—340 gramow jejowho bełka (Eiweiß), 60—70 gramow tuka a 2 puntaj ſterki a zokra. (To rékło, pizu. tż ſoha dostawa, dyrbi tele wutki (Nährſtoffe) wopſchiżeez. Sło tamo we, ſo ſo koży zokor żpżaez a tak dawaez njetrjeba.) Tola je tak wjele wutkow, ſ kotrychż krowa pomérnje (verſtällismäßig, potajkim ſ pſchimérenju wulkoſçe krowy pornjo koſy) jenoż potżeju trjeba. Sło we, ſchtóż nowa pomérnje wjazy pizy trjeba, to wona po-mérnje wjazy nadeji.

Schto dyrbimy koſy dawaez, ſo by najwjazy nadeji. ? S wjetſcha wuczerjo we kojatſtwje wuczo, ſo ma ſo koſa ſ wotpadkami hoſpodarſtwa żiwiez. Jara porekło ſo preji, ſchto dyrbjake tele wotradli po prawom byez. Ko'a ſtama ſażo je wunuſlena. Wjele wopadłow wona ani rożżila njebu. Najwjazy ſ nich jej też tyle njeży. Wot padli hoſpodarſtwa njech ſo ſwinjom abo pham dawaje. Koſa njech ſo ſ nimi pſchelcżuje. Koſa, kotrejż dyrbi derje jeżeez, żada dobru pizu. Dawaj jej ſelene, łżuzu, rumłiez, bżemy, ſchrót atd. Jenoż pſchi łżyliniazej pizy (Kraftfuttermittel) ſamoże koſa derje dożeż. (Pokrocżowanje.)

Srébży na paſtwje.

Se ſrébżow, tż jenoż we bródże dżerżiſch, ſenje żane ſtrowe a łymane ſłocżo njewotcżehnjejeſch. Srébżam, pſchedewiſchemu tym łymneje kreje, dyrbi ſo we prénich méżazach dożeż a na dożeż dawaez. S bodom łyrbi ſo pak na to kedżbowaez, ſo na paſtwa ſa nich najdołkadniſżi wużitk. Pſchirunuge poſtrpty ſu dopokażate, ſo maja ſo ſrébży we ſymje bole łhudżiczu dżerżaez. Jenoż pſchehrébż ſo we ſymje njeżmédżia. Tele we ſymje kruczene srébży maja w ręçe ſ paſtwu wjele wjetſchi wużitk. Wone wjele lépje pſchihuwaja hacż te, tż ſu ſo we ſymje pſchehowane pżowake. Na ſymu ſu wone ſwjetſcha cżeżſche tamuch. We ſymje jara ſchcżedrinże pżowanym ſrébżam lżeżno paſtwa tak njchowi. Srébżu dyrbiſz w prénim lżéże ſo dokładnje paſcż namuntnjez. Tajſe ſłocżata ſo we poſpółſchich létach wjele lépje paſu a we łonjeżu ſnano a druhu pizu wjele ſrjadniſcho ſe ſeren. Tajſe łonje potom tak łożçe na ſatykanje a druhe żołdżowe chorożçe łaż też na rékanje (folik) tak njeſthorja. Wone ſu ſa cżaſ żiwjenja we łżdym naſtuwanju jara kmane. Słecżo, tż ſo we ſymje njeſoplenczi, po możnoſći też w ſymje ſo paſu a w łéże nad-ſtajnoſći na poſtwje pſchebiwa, je ſkrućene na wſchon cżaſ, ſ najmjenſcha jemu tajſe wotcżehnjenje nic prolcha njeſchkodżi.

Pſchiſrébnym kołkam njedawaj ani żyrych bérnow ani ſyreje répy.

Cżi, tż ſu ſ cżiniſch, ſu dyrbjeli to drohu ſapkaczicż. Jedyn konjer, tż ſwojim pſchiſrébnym kołkam wobżeże bérny dawoſche, ſkorżeſche ſtajnje na ſchpatne ſrébży. Dny dołho jeho ſrébży ſtonycż njeſamóchu. Potom pſcheżo we kole bé-hechu, béchu ſkrome a ſchcżubrowe a méżachu wſchelake wum-pierki. Hrabja Lahrdorff piſche wo ratarju, tż je ſwojim 11 pſchiſrébnym kołkam we ſymje wjele rumłiez dawak. S 11 ſrébżom, tż na ſwét pſchińdżechu, jenoż jemiczki ſrébż nażiła. Tehodła réka ſo toho ſkalowaez. Naſikerje ſu tele pżedy łhude na wapnje (kalkarn). Może byez ſo wſchelake pżeżiwnoſcż na tychle płodach ſo wunwiżowanu srébżu pżedy haez je na ſwét pſchiſchoł, łżjo ſchłodż. Je-li kołla njeſmjeto, tajſe ſrébżo łżjo ſkoren na ſwét pſchiſłże. Sſnano tychle ſchłodnych ſcżehwłom łżo ſkoro njebu, jeli bnżhu ſo bérny abo rumłiez warże. Też pſchidawanje wapna ły ſchłodnym ſcżehwłam ſnano ſadżewado.

Kak maſch żadej ſ wopnom (falkom) hnojiez?

Strowoſcż a bobre roſçenje żadowych ſchtomikow wotwiſnje wot tebo, kajka je pódla (to rékła ſemja) we kotrejż roſçe a kak jim hnojiſch. — Jeli chzeſch ſo porżadnje bo-hatych żadowych żinjow nadżeez, dyrbiſch porżadnje a bohaçże hnojiez. Seadowe ſchtomiki trjebaja ſa ſwoje roſçenje a roſwiçe rumje łaż łżdże druhe rakrijże roſtinu porżadne a bożahoſçe pohnojenje. Jenoż potom może ſo też płody wo-cżalowoſcż. Schtyri najdżełowiſche hnoje ſu dużyż (Stichſtoff), kali, foſforowa kiſalina a wopno. — Hnój ſkulnje po tym, kelko ma pódla wapna. — Schcżedrinym wapnowy pſchidawk je żakład prajeho pohnojenja żadowych ſchtomikow.

Wapno pożodaja wichż dużiny żadu. Njeżż ſu to kruchwiny, jadnaczirwy, łżużiny, wiichenje, brżkli, aprikoſki abo jahodkowe kerżki. Je-li póda na wapnu łhuda, njeſmieſch pſchecżcżedrinje ſ dużynom hnojiez. — Sżad, tż je we pódże roſit, kotrejż je na wapnu łhuda, ale je ſo bożaçże ſ dużynom hnojiła, ſo dołho nejdżerżi. Wón też tak rjenje njewonja żaż żad ſ wapnom pſchekżétançe a po trébnej mérje hnojenje pódu. — Jeli ſchtomiki bóczkowého żadu (to ſu ſłowczkine, wiſchenje atd.) na rakа kherja, je póda, we kotrejż roſtu, na-wapnje łhuda. S wopnom pſchekżętana póda dawa ſtrowe a krute żadowe ſchtomiki. Jeli kożdżołżite żadej ſ wapnom pohnojiſch webornajſchi żwoje ſchtomiki najſtrejże hodnajazy therofceni a hinjenjom. Też wſchelakich ſchkodnikow a wſchelake pſchekaſtanju we ſemi ſ tajſim hnojenjom ſniczich. Najpſchidhodniſche méżaaz ſa hnojenje ſ wapnom ſu november a dezember. Je-li może, pohnoj ſ wapnom wſchu rolu trwoje żadowoje ſahrodki, potajſim nij jenoż bliſu wokolinu ſchtomika.

Sa cżeżku ſemju trjeboj valene a mlékte kuſate wapno (Keżkalk). Sa łożichu abo łehku ſemju nałożuj wuhlokiſłate wapno (kohlenſauren kalk) abo mergel.

Sa łżz wulku żadowu ſahrodu trjebaſch łétnje 6—8 zentnarjow kuſateho wopna abo 12—15 zentnarjow wuhlo-kiſłateho wapna a pak 20—25 zentnarjow mergla.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za jan. 75 złot. pj. Do wukraja za jan. 10 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihidźerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobsežnje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobličeja. Za rekismowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 35 **Budyšin, pónđelu 11. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pónđelu, 11. małeho róžka

Tita, biskopa.

* 1708 w Kulowje **Jan Jozef Hawštyn Hauptman,** dr. jur. senior kapitla w Budyšinje.

W Božim mjenje
Maćerka ćełnja
Z dźěšćom prěni šulski puć,
Duey k njebju pozdychuje,
Bohu małke porućuje:
„Knježe, ty jo pěkne zwuć!"

W Božim mjenje
Swjate te ścenje
Wučeć dźěćom wutoła.
Maja šulu dokonjanu,
Praja modlitwu 'šće rjanu,
Božnje potom stupaja.

Jan Radyserb.

To-wuraństwowski powěstnik.

Serbsko towarstwo „Nadźija" w Budyšinje změje swoju přichodnu **serbsku** hodźinu a też spěwnu pruhu jutře wutoru, 12. februara z dypkom 8 hodź. **w kat. towaršowul na garbarskej hasy.**

Jednota „Sokol" w Radworju ma přichodnu wutoru a štwórtk wječor 1/8 hodź. zwučowanje. Kóždy dyrbi přińć. Wuhotujemy njedźelu, 24. febr. swój załožański zwučowań.

Jednota „Sokoj" w Bukecach ma wutoru wječor 1/8 hodź. zwučowanje.

Małešanskeserb. tow. Dźiwadłohrajerjo za „Incognito" maja srjedu, 13. febr. 1924 wječor we 8 hodź. pruhu pola Lipiječe; pruha za „Dźiwju Hilzu" je njedźelu, 17. febr. 1924 pop. w 2 hodź.

Jednota „Sokol" w Komorowje ma wutoru wječor we 8 hodź. w šuli pisanje. — Pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

„Lilija" w Ralbicach ma štwórtk 14. februara we 8 hodź. zhromadźiznu.

Budyška Bjesada změje přichodnu pónđelu z dypkom we 8 hodź. dla ważnych wuradźowanjow posedźenje a spěwanje.

Jednota „Sokol" w Ralbicach ma wutoru wječor 1/8 hodź. zwučowanje. Wšitcy maju přińć.

Načolnik.

Tow. serb. ratarjow w Konjecach wuhotuje srjedu, 13. t. m. swójbny wječor we wjesnej korčmje. Započatk we 6 hodź. Wšitkich lubych towaršow a jich přiwuznych wutrobnje přeprošuje.

předsydstwo.

Swětowe podawki.

Sakske kněžerstwo ludowe požadanje wotpokazało.

Sakske kněžerstwo je wobkmanjenje přejedawšcheho ministerstwa wotpokazało, kotrež bě po namjece krajneho dźěłoweho wubjerka socialdemokratiskeje strony ludowe požadanje za rozpuščenjenje sejma dowolilo. Wotpokazowanje wobkmanjenje je na to załožuje, so socialdemokratiski krajny dźěłowy wubjerk zamołwitosće nima, kotrež jakoń wo ludowym požadanju a ludowym rozsudźenju za namjetowarja přeběrnje. Też wobkwědočenje gmejnskich wuchowskeho poradźowanja, so ma 1700 požadarjow sakske kněžerske wólbne prawo, kaž žeby to jakoń jeda.

Dawkowy konflikt.

Pjatnaćstawarty wubjerk němskeho sejma je so pjatk 8. a 4. štawom dawkowemu mužowemu zakonja sakcał. Tutaj štarta: wo wurunanju za wotbódnoscenje pjenjez a wo wobličenju zadonjow a dołha němskeho stata w papjerjanych hriwnach jednatuj. Kaž přichi nahódnoscenju hypotheku po přichi dawkowym prašenju mukli rozsudź mjenjenow mjes kněžerstwom a zastupjerjeni politiskich stronow němšć. Sejma pokazuje. Wobchlake namjety su so zcinile, kotrej dawcowe prašenje na zo'e druhi podłoš staja. Zakonym wuklani kněžerstwowoje přichodźi so nepřichiłnje zwobcha. We wschich stronach su hłoby złyčkowcy, kotrej so cekjeje kněžerstwowoje frišy boja, jeli so duze kněžerstwo wopruduje wotmyslenje němskeho justiznego ministra Emmingera dc stutka stajicz, po kotrejuj měło so nowoskradowanje dawkow s nahódnoscenjom hypotheku po puću nusowego wukasa přichewjesć. Wjednjuy wupuć s konflikta jenoš w tym widźa, so kněžerstwo swoje přichodłoži hač do minjenja społnomócnjenskeho zakonja wostworzi a je potom porjadnje němskemu zejmej wuradźicz da.

Njepřichezelske cźinki přicheziwo renstkej hriwnje.

Poslednje dny su so wospjet s Barlina nawjedowazy industrialni wobkadźenje Němskeje telesoniśy sawokali. Sawokarjo su njeznadli wostali. W nětorych padach je so podźišcho zhonilo, so su mjenowane mjena wopačne byke. Sawokarjo su prajili, so w knježerstwje biesnadźijnosć wo přichodnym rozwiću renstkeje hriwny knježi, a so su přechode wschim měnjenje zastupuje, so so renstka hriwna njehodźi dźerżeć. Nowy cźisćowy papjerjanych hriwnow so přichistuje. Puschczeni cźisćerjo so po měsiu sako do dźěła přichistaja, so może so bankowki sako cźisćerjej. We wukraju skoro nichtó wjazy nochze renstku hriwnu bracź; wona so wurjednje k złahosći błła. Nutne budże, so so telesony wobkedźuja, so bychu so nadpadnizy na renstku hriwnu wuzkedźile. — Pjatk je so kurs hriwny khćro postłabił, dokelż bě wulke požadanje sa wukrajnymi pjenjesami. Němskostatna banka dyrbjesche přichódzenje dewisow na dwaj procentaj wobmjesowaćz. To je zobu j přichiczinu było, so je so kurs papjerjeneje hriwny troschu wotkedźnoscił.

Přschemčenjenje wólbneho prawa sa němski šezm.

S Barlina powjesćej přichódże, so je so němske knježerstwo rozhudźiło, wólbne prawo sa němski šejm přschemčenicz. Wólbne wokrjesy dyrbja so pjecza přschemčenicz, liczba wusłyschersow we wólbnym wokrjesu njesmě 400 000 přschetrocjecźi a liczba społšlazow so zamjesowaćz.

Po dalšich powjescźi němske knježerstwo němskemu zejmej přchidawk k wólbnemu zakonje sa němski šejm přschedpołożi. Po nim so liczba zobustawow na 399 połazi. Kóżdy wólbny wokrjesk smeje so přschetrěcź 380 000 wobydlerjow. Wschu hromadźe budże 156 wólbnych wokrjesow. Rozdźelenicźa liczba je wot 60 000 na 75 000 powyschi. Kóżdy wokrjesowy wólbny namjet njesmě wjazy dyzli dweju kandidatow pomjenowaćz a dyrbi społnarske mjeno nječź. Smutka hwjatka wólbne namjety j jenakim społnarskim mjenom jako mjes zobu swjazane płacza.

Swjazane wólbne namjety j napschecza druhich wokrjesnych wólbnych namjetow jako jedyn wólbny namjet płacza. Tón zamy wólbny namjet może so smutka jeneho swjazka w nětorych wólbnych wokrjesach postajicź; t tym so elastiska wólbu smóżi a so na potrebnosće stronow po zich wschelakich pomerach žiwnosće w jenotliwych wólbnych wokrjesach dźiwa.

Kóżdemu wólbnemu namjetej a tódej skupinje swjazanych wólbnych namjetow so telko społšlazskich žydow přchipoważe, so jene žydo na 75 000 wotedatych hłosow wotpadnje.

S nowych wólbnych wokrjesow wotpadnje na Rańcźn Pruisku 6, Małko-Barlin 10, Braniibor 7, Pomorsku a Mecklenburg hromadźe 7, Schleswig-Holstein a Hamburg hromadźe 7, Schlesiwsku 11, sakiku provinzu a Durinšku hromadźe 13, Delnju Sakisku (Hannoverku a Oldenburgsku) 12, Westfalsku 12, Hessen-Nassowsku provinzu a Hessenku 16, połnócnu Porheinsku 9, połodnišcu Porheinsku 9, Bayersku 18, Sakisu 12, Wrttembergsku 7 a Badensku 6.

Rozšcheżěnjenje zentrumskeje strony w Porheinskej a Westfalskej.

„Vorwärts" s Bochuma powě, so je w Porheinskej a Westfalskej w zentrumskej stronje spočatk rozschežnjenja pokazuja. Zentrumowe dźěłaczske khćbo, kotrež jara na lewizy stejl, je so wot swojeje maćerskeje strony wotdźělo. a to dla postupanja dźěłodawarjow, kotrjż su zobustawow zentra, w praschenju wotstronjenja wóžomhodźinskeho dźěłaskeho dnja. Nowa strona mjenuje so: šchescźijansko-socialne ludowe rukowaństwo. We wjele městach su přchiślušnizy zentra, kotrjż su zobustawy gmejnskich abo wokrjesnych zastupjerstwow, k nowej stronje přschelschli. W Dźejdźanach budże dźenik tejele noweje strony wukhadźeć. Wón žamžnych kandidatow tej přschi nastawazych powschitkownych wólbach postaji.

Němsko-chineske wotschkodźenske bojednanje.

Němska dyrbi tej Chinje wójnske wotschkodźenje sapłaćicź. Wo nim je wona z Chinu bojednała. Kaž Londonske „Times" pischu, China wot Němskeje 45 milijonow dollarow dostanje.

Němski kapital do Rusleje.

Do Petrohrada su sastupjerjo němskich wulkich firmow Elbe, Grise a Bolienhagen pschijeli, so bychu srěcźenje wo wobdźělenju němskeho kapitala w ruskim rybłokopanju podpisali. Němske firmy su do akcijarskeho Murmansko-Archangelskeho towarstwa 1 milijon złotych rubl. sałožile.

Prozeß pschecźiwo kommunistam w Mnichowje.

Psched Mnichowskim ludowym sudom je so pjatk proces pschecźiwo 11 kommunistam sapocał. Jich winuja, so su dynamitowe pschichadnstwo pschihotowali a rozbuchadźowy sakoń pschestupili. Mjes wobškorženymi staj też dwaj pschistojenjej zentra: kommunistiske frakcije.

Po wobšerdnym přinjenje je soni nasymn, hdyż kommunistoja Sakiske a Durinšcke sastupjerjo knježerstwa radow pschihotowachu, tej kommunistiska zentrala Bayerskeje podobny cźin wotmyslila. Tuton plan dyrbjachu kommunistiscy železniarjo wuwjesć. W rozrěcźenju 7. oktobra je so namjetowało, železniske cźahi i bayerskimi wojakami, ta Sakisu a Durinšku pohsajenymi, hrodźicź a telegrafowe a telefonowe poruchy stwórjować, so bychu so njemohle trjebać. We podhotowanych rozrěcźenjach je so wotmyslilo, **wójskowym transporam sadźěwać a rozbuchadłami pschihrawy kolijow a železniczne mosty wupuscźicź.**

Jedyn kurěr je dyrbjał rozbuchadła s Barlina do Mnichowa dowjesć. 20. oktobra 1923 je so do dille Flora pošedźenje powołało, kotrež je dyrbjało wo pschipotwjenju wotbódnscenjow k wobschkodźenju železnicy a wo wobstaranju rozbuchadłow wuradźicź. Pschedy pak hač je so pošedźenje sapoča, je policija wuwědnyła, tak je so pokodnischa bayerska železniczna konferenca njemócźesche wotmyšć.

Djelanska winowatosć w Bayersku.

Kaž Barlinski „Vorwärts" zhoni, wězywustojni w Mnichowskim generalnym kommikarjacje na sakonjowym nacźiku dźěłaju, kotrejż dyrbi dźěłanska winowatosć za Bayersku powschitkownje sowjesć. Sa muzitich w starobje wot 20 do 30 lět dyrbi dźěłanska winowatosć 1ěto, sa žónsće wot 18 do 25 lět pał 1ěta wucźinicź.

Danski dollarski prynz.

Danski prynz Biggo je s bohatej amerikanskej knjeżnu Eleonoru Greenej k'ubi. Prynz Biggo, sym prynza Waldemara, je so j bowolnoscu danskeho kralа Kschescźijana trajnje do Ameriki přeschěhnył, hdyż budże jako hrabja Rosenberg žiwy. Jeho njewésta je dźowka jeneho z najbohatschich kežomnoscerjow Sjednoczenych statow połnocneje Ameriki.

Sakitanje wóžomhodźinskeho dźěłanskeho dnja w Austriscy.

Kommunistja austriscich dźěłaczeskich swjasow je wolamka, naddźěl na wóžomhodźinski dźěłanski dźeń najrazniscich wotpokazacź. Zyle dźěłaczeństwo dyrbi so to wojowacź, so bychu so sozialne wobudowanja zachowale. Wschi dźěłarske hospodarstwa dyrbja pschihoty sa to cźinicź, so by so wospodarnje wuhotowali.

Winska policija budże strajkowacź.

Sa nětorke dny może Win njeswučene dźiwadło strajka policajskeho muzitwa dočakacź, kotrež hižo dawno horjo wo polepschenje mdły wojuje. Tuta mjedowa swada je hižo njedawno s pschicźinu wótreho wustupa mjes policajskim direktorom Schobrom a ministrom finanzow Kienböckom była, kotryż zapałe kóžde powyschenje mdły policajskeho muzitwa wotpokazuje. Sso roshněwanoschi j dlijzym jednanjom je policajske muzitwo finanznemu ministrej ultimatum hač do 12. februara dało.

Spionaża w Franzowskej.

Spionažna podoriśna, kotraż hischće njeje zyle wujaśnjena, je w Paryzskich nowinach rozkładuje. Franzowski inżenieur Shivat, jeho pschecźelniza, młoda Ruska, a jedyn rusti grotnischtyr su so zajeli, dokelż pla'any sa konstrukcije letadłow j archiva Brequetoweje fabriki kradnyli. Hłowny rólu je po śdaću gratmischtyr wobjeł, kotrehoż mjeno ko hischće njeje w hawnoscźi mjenowało. Wón je pyches rusku knježnu, maschinisku tišarku pola Brequeta, inżenieura Shivata k kradnjenju dokumentow sajmje. Też je spytał, drnheho inżenieura Nicuportskich dźěłarnjow dobyć, kotryż pał je fabrikowej direkzizi mej pschikradźi a w pschehjenosći kriminalneje policije na śdaću do namjeta swolił, so by dopołny wo spionaži do ruki dostał. Policija je njeca we wobydlenju zajatych wjele ryhnowankow letadłow a druhich maschinskich konstrukzijow sebrała. Dalsche wołoży so pjecza do jatby wo'mu.

Parizski „Petit Journal" powjeda, so je so padawschimu k lećbinje němskich letadłowych fabrikow słuzbu. Wobsedźer Brequetowonych dźěłarnjow je wo motorje C rěcźał, na kotrymž je fabrika mjeżazy dołho dźěłała a kotryż je nětko

w němčej ruce. Kniež Sicaret je pjecaš pjeć jamnikow. „Widźiwa krejsiwa, so maje Němca wjele pjerjow! I ruza, hdyž je je jich wotmuzłky trjeba, a widźeć je, so tele wotmuzłky rjeźa jara wderne. Jowal njebydu pola nas wjele w obhenzerjow wudźerjeć.

Statiske zajmowstwa serjeżene.

Je so pjatk w skupčinowym wuhowrku pschisko. Wone so hižo tón wotdżeń skupčinowemu pschisedarjej. Wobchodowa je so we wuhowrku jenoź z 11 pschećiwow 10 hłosam pschijaća. Za to w pschisłužbnych kruhach žiwje rozpomna, dokelž je so něsto wupokasało, so je so Réka Cjuuna wopranduje jenaj dla pschećiwjenja Khrowatowym sfudźa. Dla so, so Khrowatowjo najprjedy do Wam jara sfudowanje Nes-lehe prozheuja wocakatja a so potom do Pschisłuchy sa stupja.

Sapóžłanych khorwatiskich rataliske republikanskeje strony do skupčhtiny zaliczeny.

Do Belgrada staj pjatk nastupkedźuda a sekretar khorwatiskeje republikanskeje ratarskeje strony pschisłuchaj. Wonaj staj z pisednikami knježestwom pschekładowałoj kzowu jednosć a skupčhtinowym presidentej potwrozyłoj 60 sapóžłanych khorwatiskeje republikanskeje ratarskeje strony pschepodobnje. Wjednik kuteje strony, Radić, pschesče we Wiwje pschebywa. Se latuhjenjom khorwatiskich sapóžłanych do skupčhtiny nětči tła radikalna strona swoju wjetschena skubi. Tuj budźe Paschićowe ministerstwo dyrbjeć wjesko stupjeć.

Monarchistaja w Grichiskej pschihoty na statny pschewrót cżinja.

Wot někotrych dnjow so wo wotmyslenym monarchistiskim puczu powjeda. Pjatk je w Pirău, Athenskim wótrišim skubi pschistawje, zhromadźizna je skužby puschczenych monarchistiskich offizjerow wotmiła, a tam je so wobsamknuło, podobny skeć spytać, kaj w oktobrje 1923, a to hišće je do wothłosowanja wo pschichodnej statnej formje. Monarchistiske wotmysły wótre nasjanki wojeskich cżinja, kaj wot nawrotka kraja Konstantina niz. Wojewjesje sakitanske rěcże, kotrejž staj Gunaris a Stratos psched revolucionarnym sudom we oktobrje 1922 nałożj, pryndy hacź so jim sasłužili. Knježestwo so nadźijo; so móže so na wójsko spuschczenje a so budźe jenu wójnu, k pschewjedżenju ludowego wothłosowanja měr a porjad w kraju sakhowacź.

Rozkuda bitwa w Mexiku.

Mexikanzy běchu so pschi wobsadźenju Nuewo Laredo z Texasom wobarali. Schtwórć je so pola Guadalajary wjetka bitwa zaporjała, kotraž dyrbi, kaj so mjenuje, dołho wocakatane wotkudźenje pschinjeseć. Hacź dotal su 30 padnjenych, pschihowanych. Kaj wojowanje nětko steji, so za hišćeze dnjelne bycź, schtó dobrodże.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 11. małeho róžca 1924.

— **We wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734, thygrometer — 2, thermometer we nozy — 8. Wukładny na małe so pschemjenjuje wjedro. — Dyrjezjenzka wjedrarinja mjeni, so smjeje nasche wjedro bóle pschemjenjowacy ras. Nad wjeczornej Curaqu pschewa hišćeze wyschina leži. Rišina j wjeczora Jerdźelskeje. Wjetra rano bź hacź bo 12 stop. symy (Breitfuß). Wobedża hacź bo 9 stop. cżopło (Aachen). Tele město leź bźchcźkit pozać. Sy wjetscha bź na pol samrócżene. Jutre maiorn hłoźcźko 7,24 hhodźa a ko 5,10 hhaua. Mjeńacź je jutre we pschenim bźrtiku a hhodźa dopoldnja 10,44 a so w pozdnjej nozy 12,18 hhawa.

— **Pobuschtowa.** W nozy 1 11. febr. we jenym Budyschskim pschedmjesčeźe z wutkakanjom N.S.U. motorske kolo z 1 zyl. 2 PS. cżorne emailkowane, fradnyčku. Cżišło kolo je 433905, cżišło motora 48 988. Tajtrcźa ma cżišło 1 3176. Na sasłopschinjesenje je wobżiwjeć 500 Rat. hr. wuto mutkajšt. — Dale su 9. febr. wjecżor w jenym pschedwuźe pschijeli wotkazu jelne kolo znamki „Budišin“ bradnyli. — S mutkajšteje jelne kolo znamki „Budišin“ bradnyli. — S mutkajšteje jelnom

Hłowna zhromadźizna Wojerowskeho podswjazka Domowiny

so wojera, njedźelu, wotmě. Mnoho zńdźi rjad naschich podwjazkowych (župnych) hłownych zhromadźiznow, kotrejž zmy w zańdźenem tydźenju pśichwjeźili. W naschich rozmałowach pśichodźiachmy na dnjatowy porjad pósajenu mjazyzbuju podobnje kaž na pśedpołdnjowej zhromadźiznowej wótpołdnjo. Wósebnje pśi tom pśiwitachmy wót Budyschinje a wót Khródźiskich. Wósebnje

* **Pólska kolonija w Gdańsku.** W Gdańsku istnieje pólska kolonija, która od dawna prowadzi bardzo ożywione życie organizatorskie. Na ostatniem posiedzeniu pólskiego wydziału miejskiego powołano nowe zarządzenie pod przewodnictwem p. Leszyńskiego a na to ścisłego wydziału wybrano: prezesa, wiceprezesa, sekretarza, kuratora szkolnego, skarbnika, trzech gospodarzy, komisarzy rewizyjnych, komisarzy kontrolnych, komisarzy kwaterunkowych, komisarzy propagandowych, komisarzy prasowych, komisarzy politycznych, komisarzy finansowych, komisarzy gospodarczych, komisarzy kulturalnych, komisarzy sportowych, komisarzy turystycznych, komisarzy muzycznych, komisarzy teatralnych, komisarzy filmowych, komisarzy radiowych, komisarzy telewizyjnych, komisarzy internetowych, komisarzy mediów społecznościowych, komisarzy blogerów, komisarzy youtuberów, komisarzy influencerów, komisarzy celebrytów, komisarzy gwiazd, komisarzy idoli, komisarzy autorytetów, komisarzy ekspertów, komisarzy specjalistów, komisarzy profesorów, komisarzy doktorów, komisarzy magistrów, komisarzy inżynierów, komisarzy architektów, komisarzy prawników, komisarzy lekarzy, komisarzy pielęgniarek, komisarzy położnych, komisarzy farmaceutów, komisarzy weterynarzy, komisarzy rolników, komisarzy leśników, komisarzy myśliwych, komisarzy rybaków, komisarzy górników, komisarzy hutników, komisarzy robotników, komisarzy chłopów, komisarzy rzemieślników, komisarzy przedsiębiorców, komisarzy kupców, komisarzy bankierów, komisarzy finansistów, komisarzy ekonomistów, komisarzy socjologów, komisarzy psychologów, komisarzy filozofów, komisarzy teologów, komisarzy duchownych, komisarzy biskupów, komisarzy arcybiskupów, komisarzy kardynałów, komisarzy papieży, komisarzy świętych, komisarzy aniołów, komisarzy archaniołów, komisarzy serafinów, komisarzy cherubinów, komisarzy tronów, komisarzy panowań, komisarzy mocy, komisarzy potęg, komisarzy zwierzchności, komisarzy archaniołów, komisarzy aniołów, komisarzy świętych, komisarzy papieży, komisarzy kardynałów, komisarzy arcybiskupów, komisarzy biskupów, komisarzy duchownych, komisarzy teologów, komisarzy filozofów, komisarzy psychologów, komisarzy socjologów, komisarzy ekonomistów, komisarzy finansistów, komisarzy bankierów, komisarzy kupców, komisarzy przedsiębiorców, komisarzy rzemieślników, komisarzy chłopów, komisarzy robotników, komisarzy hutników, komisarzy górników, komisarzy rybaków, komisarzy myśliwych, komisarzy leśników, komisarzy rolników, komisarzy weterynarzy, komisarzy farmaceutów, komisarzy położnych, komisarzy pielęgniarek, komisarzy lekarzy, komisarzy prawników, komisarzy architektów, komisarzy inżynierów, komisarzy magistrów, komisarzy doktorów, komisarzy profesorów, komisarzy specjalistów, komisarzy ekspertów, komisarzy autorytetów, komisarzy idoli, komisarzy gwiazd, komisarzy celebrytów, komisarzy influencerów, komisarzy youtuberów, komisarzy blogerów, komisarzy mediów społecznościowych, komisarzy internetowych, komisarzy telewizyjnych, komisarzy radiowych, komisarzy filmowych, komisarzy teatralnych, komisarzy muzycznych, komisarzy turystycznych, komisarzy sportowych, komisarzy kulturalnych, komisarzy gospodarczych, komisarzy finansowych, komisarzy politycznych, komisarzy prasowych, komisarzy propagandowych, komisarzy kwaterunkowych, komisarzy kontrolnych, komisarzy rewizyjnych, gospodarzy, skarbnika, sekretarza, kuratora szkolnego, wiceprezesa, prezesa, kolonija pólska w Gdańsku.

* **Collario, główny rubasznik!** Dziś mieszkańcy dobrze znają włoską policyję w Pola za rubasznikami Collario. Schodzą jego poczynania. Dostanie 10000 lirów. Pola wściekłe. Letalne przyzwyczajenia są w włoskim biesiadzie. Wiedzą, że to Collario w Pola albo w okolicach tego miasta zabezpiecza, ale niemogą jego namalować. Collario jest jaka smukła a pachnie tam czuciowy rubasznik a wiedzie bardzo romantyczne życie. Dziś jego policyja nabyła na operacyjnym koncu pyta, poka za to najciekawy w domie jednego mistrzowskiego sąsiadka a da temat i wiedzenia, że to policyja myli. Jednego dnia sąsiadki do klasowego jednego pachnie a napisał jemu na papierku: „Polskiej policyji jako dowodu moje smuklitości wiernowane! Collario." Pachnie i jego żonie tosków, że je dla jich kuchni pachnie, swoiej przedawchcie lubi a chciałe sa nie dobre słowo zarobić, dopóki bardzo jej kwiecistwo służbu wypowiedziało. Kubiejnik dnia po potem mi a tobi nicko do kochanego kółeczka a powiedziałe jimaj wschelake kaski że swojego rubiejnego życia. Wiedna, że ma wielu bojaźni pachnie brutalnym zapachnienie policyje a by to nawet nie dawno niektórzy zapadnięci dał, to bardzo wiedziałe listy skarg a ilość dobroczynnym wiedzeniem to pachnie. Collario je i wielkim sąsiadem Schillerowy drama „Die Räuber" czytał a to też po nim mógł. Snadź ta dramaturga namalą a Collariowe życie na jemiołach pachnie. Ilość pachnie ta taka hru mógł niemoże, hacz tutejsze chciejwego człowieka, kiż rubiejnistwo słownego nicna dla wiedzenia, za czoż włoska policyja żadnego prosumpcyja nima. —tz—

Swójbne powjesće.

Smjerći: Bjedrich Schäpsnecier, ratar w Nowej Wsy pola Rakez, 58 lět. — Madlena Křejnikowa rodź. Lehmannej w Budyšinje, 65 lět. — Arnošt Gustav Riedel, konsul sw. pł. w Niederrammersdorfje, 65 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Hamtske hejtmanstwo wospjetuje: Wothroma a sćitanka je mjez sćipartatym stołom kubleja Lehmanna a jórbarka w Banczach je sašcha. Wobarańske napraschy so jóchmu.

Maće też Wy serbsku wottorhansku protyku?

Jo-li hišće nić, dha kupće sebi ju hnydom, hewak njebudźa móżno, ju wjacy dostać.

Serbska kniharnja w Budyšinje

:: ma hišće jenoż někotre exemplary. ::

Hamtske wozjewjenje z Wotrowc.

1. Misba zamjelčenych wobliczka so wot 28. t. m. I. grupa 14—16 lět muški 1,05 žónske 0,72, 16—21 lět muški 1,45, žónske 1,05 pisches 21 lět muški 2,25 žónske 1,50. II. grupa 14—16 lět muški 0,87 žónske 0,60 16—21 lět muški 1,20 žónske 0,190 pisches 21 lět muški 1,68 žónske 1,05.

2. nastupa poruhanje drjewa a kelkow na brjohach rěčnišćiczow.

3. nastupa schulliich pschedsteiczerjow.

4. nastupa, kak ma so rosćerjenje potrohowy wobaraczi.

5. Do 10. t. m. 1. wobłhody (Genossenschaften) dyrbja 2% z wobrota, mšby wocakanjwschi naplaczić. 2. Wobrotny dawk 2½% 29. t. m. 1. naplaczić so dyrbi. na dołhodny dawk ratarstwa a lěharstwa 1% krajneho dawka, 2. na samożenjowny dawk (Vermögensteuer) a trójny nrjazy hlěbowego dawka (Brotversorgungsabgabe), druhdźe 6 krócz tela.

6. Schtóż chce staczanske prawo dostać (naturaliswacz dacz) placi wot 1. februara z noma posłanej zarunanja.

7. Kundroaj staj so swobodnaj pola korczinarja Jana Krcuza w Kockinje a kublerja Jana Schwona w Ssulschczach, bjel pola ratarja Jakuba Nuka w Kockinje.

8. Pschinoszowanje kamjenjow kaj tež pěska na wokrejsne dróhi so sjawnje wupisuje. Liščajny za sapodaczje posliczenjow wudawa ja 20 fl. nj. wokrejsny tworšti hamt. Na tónle hamt dyrbja so do 25. t. m. tež poslicženja sapodacz.

Dary za Pomhaj Bóh.

Hač dotal su darili 6.— hr.

Dalši dar
wot Wićaza w Dalicach 1,95 hr.

Wšo hromadźo 7,95 hr.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

Smolerjec knihafnja w Serb. Domje w Budyšinje.

Wjejne placiśiny w Budyschinje.

wot 9. februara 1923.

Wšitke placiśiny so po Noiej Hriwnje krotowanja.

Pschedmjet		najnischcha placiśina	najwyschcha placiśina
Pschenica, swonka wotedacza	50 kilo	7,60	7,90
Rožka, swonka wotedacza	50 „	6,80	6,90
Jeczmjeń, swonka wotedacza	50 „	7,50	8,25
„ nošmuski	50 „	—	—
Mowš, swonka wotedacza	50 „	5,35	6,00
Rapš.	50 „	—	—
Wirny	50 „	—	—
Sémo	50 „	2,50	2,70
Sélemo, ſ maſch. mlóſ., praſ.	50 „	0,80	1,10
„ ſ zgnami młóćena	50 „	1,30	1,50
Pschenična muka na wotedacze	50 „	—	—
„ we ſw. wikow., tukr. 70%/o	50 „	13,50	14,35
Manu muku, na wotedacze	50 „	—	—
„ we ſwob. wikow. 70%/o	50 „	11,75	12,25
Pschenične wotruby, na woted.	50 „	—	—
„ we ſwob. wikow.	50 „	3,50	3,70
Manje wotruby we ſwob. wikow.	50 „	3,20	3,40
Prošata, 425 ſchtuk	1 ſcht.	11,00	23,—

Drobnowikowanske placiśiny w Budyschinje.

9. februara 1924 po hamtiskim postajenju.

Wšitke placiśiny so po Stot. Hriwnje krotowanja.

Twora	najnischcha placiśina hr.	najwyschcha placiśina hr.
Howjace mjaso ſ kosćemi . . 1 kg	1,40	1,80
Cielace mjaso . . . . . 1 „	1,60	1,80
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	1,80	2,20
Tukrajny swinjaty ſchmalz . . 1 „	2,40	3,20
Pschenična muka . . . . . 1 „	0,30	0,48
Rjana muka . . . . . 1 „	—	0,26
Klišé . . . . . 1 „	0,22	0,23
Jedne bórny . . . . . 1 „	0,06	0,08
Rajš . . . . . 1 „	0,48	1,00
Hróch . . . . . 1 „	0,60	0,72
Ssoki . . . . . 1 „	0,80	1,40
Amerik. swinjaty ſchmalz . . 1 „	1,50	1,80
Ssuschcheny poječ . . . . . 1 „	2,80	3,20
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	0,21	0,26
Jedjna butca . . . . . 1 kg	3,60	4,40
„ wukrajna . . . . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . ſcht.	0,15	0,20
Jedjne bunny . . . . . 1 kg	0,48	0,72
Zokor drobny . . . . . 1 „	—	0,80
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,36
Kamjentne wuhlo (domj. tepl.) 1 ztr.	—	—
Brunjowe briketty . . . . . 1 „	—	1,25

Hłowny a samowitny redaktor: Marko Semolet w Budyschinje.

Axmanec stupnjowy skład

mějeće **Khorla Völkel w Khrósćicach.**

Swojemu česćenemu wotebjerarstwu z blizka a z daloka duwam k wjedźenju, zo mam wot dźensnišeho dnja dospolnje z nowa připrawjeny črijowy skład.

Poručam mjez druhim:

Mužace, žonjace, pacholace a holćace

šnórowanske stupnje

z boxkalfoweje a howjaceje boxoweje kože,

tohorunja **nizke šnórowanske stupnje**, stupnje za mjeńše a stupnički za malo dźěći wšelakich družin. Wšě wulkosće **sandałow, plachtowych** a druhich **teflow**, kaž tež dźělbu najlěpšich

nizkich črijow z howjaceje kože a **dołhe škórnje** (ručne dźěło) poručam po wurjadnje tunich płaćiznach.

Kóždu dźělbu

kuluchow, šćěpow a pjeńkow

wotedawa stajnje po najtuńšich płaćiznach, wot 4 hr. sem

Železniska stacija w Delnim Wujezdźe.

Dale mam **2 wagonaj jamoweho drjewa** wotedać, kiž so derje jako pastwišćowe koliki a žerdźe hodźa.

Matthäus Rönsch we Wochozach.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Předawanje palneho drjewa.

Strowe, roztrělane palne drjewo ma na předań **Braecker w Dubom** pola Boršće.

Čorne wobleki (Gehrockanzüge)

poruča **Max Wencel** w Budyšinje na mjasow. torhošću 8

Lěpšu holcu

z maleho ratarstwa pyta hnydom **Sauer w Delnim Hunjowje** pola Maleho Wjelkowa.

Konfirmandski woblek

a bruny woblek za 17-lětneho pachola je na předań w Malešecach čo. 97.

Jenopřežny derjezdźerjany

kučowy wóz

ma na předań

Worjech w Brěžynje p. Hućiny

Spěšny sčnjo-sylny

7-lětny kóń

je na předań w Malešecach čo. 97.

Lenowu slomu trjeny len lenowe dźěło

kupuje a wumjenja na połpłat, čisty płat, košlacy barchent, cychi, hruby płat, twjelki atd.

Rjelka w Rakecach.

Elektriske motory

kóždeje družiny a wulkosće podawa **Gustav Wenke** w Zhorjelcu, Konsulstr. 38. Telefon 2368.

Mój pschedpschašnik niczo njepomha!

Tu dyrbi tšichtryjetski mischtr

Ernst Donath ſ Budyschina

Burgplatz 4

sapschimnuješ, tón porjeńši tšichu najlěpje a najtuńšo.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Kippkessel)

hjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

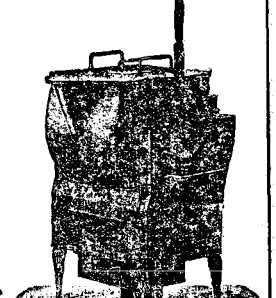

Sserbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny

ſ mnohimi nowoschćinkami.

Cæntrifugi

wšěch systemow wuporjedźuju swědomitwje a tunjo z rukowanjom.

Z dobom pokazuju na swoju wustajenost

nowych centrifugow

kiž při tunich płaćiznach też na pruhu dawam.

Podźelne płaćenje je dowolene.

Kóždu staru centrifugu bjeru do płaćenja.

Ernst Falting, mašinowa wikowarnja w Njeswačidle

NB. Pokazuju też na mału fabriku młóćacych mašinow při Njeswačidlskim dwórnišću.

Našemu lubemu bywšemu starosće

Jurjej Brankačkej a jeho mandźelskej

Haney rodź. Opicec

naše najwutrobniše zbožopřeća

ke kwasej.

Jednota „Sokoł" w Ralbicach.

Železne sudobje

po bjezkonkurencnje tunich płaćiznach poruča **Richard Heinrichs w Klětnom.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za jan. 75 słot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 8 słot. pj. Wudawa a ćišć. Smolerjec kubliščarja, sap. družstwo z wob. ručk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 537. : :

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 16 słot. pj. Wobsteja so stajace nawěšći a tabele so wjele wobliči. Za reklamowy : : rjadk płaći so 48 słotych pj. Rabat po tarifu. : :

Čisło 36 | Budyšin, wutoru 12. februara 1924. | Lětnik 83

Dnjownica.

Wutora, 12. malcho rózka.

Zjewjenje njezran. podjeća.

1766 založi faraf A. B. Sórach w Budyšinku Iužiske pčołarske towarstwo.

1800 * so Arnošt Bohuwěr Jakub, pozdźiši faraf při Michalskej cyrkwi w Budyšinje, jedyn z najswěrnišich wótcow serbskeho luda.

Dźak budź tebi, luby Božo,
ty sy žiwjenje mi dał.
Dźak ći, ty sy krasne zboże
přez starších mi zhotował,
kiž mje swěru lubuja,
wobzbožić mje pytaja.

Za to chcu jich bjez přestawa
lubować a dźak jim dać,
zo mohł junu bjez rozkaća
na jich lubosć spominać,
hdyž jich njejsym rozrudźił
a jich wučbu njezacpił.

Khěrluš za dźěći
wot Arnošta Bohuwěra Jakuba.

Towarstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Handrij Zejler“ we Łazu zmjeje njedźelu, 17. maleho rózka pop. w 3 hodź. w Šołćic hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodarskich najezwonosćow a Spěwarskich dla prosymy, zo bychu wšitcy přišli. Wosebje dowěrnioy maju z wěstosću přińć. Předsydstwo.

Lipa Serbska ma pjatk w 6 hodź. zwučowanje we Pančičanskim hosćencu a to měšany khor, sollistojo a „horcy,“ 1/8 hodź. muzski khor. Prosy so, zo bychu ći, kotřiž su so porjadnje na pruwnich wobdźělili, wšitcy přišli. Předsydstwo.

Jednota „Sokoł“ w Hrodźišću nima srjedu, 13. maleho rózka, zhromadźiznu, ale hakle za tydźeń 20. 2. Wažneho wuradźowanja dla ma kóždy sobustaw přińć, po możnosći też pasivne. Starosta.

Spěw. wotrjad serb. tow. „Zorja“ zmóje přichodny pjatk, 15. 2. t. l. wjećor we 8 hodź. pola **Jurakec** w Hrodźišću spěwanje; spěwarjo a spěwarki maju wšitcy z wěstosću přińć, tež nowe spěwne sobustawy su wutrobnje witane, tež nješto tepidła dyrbi so wobstarać. Dirigent.

Tow. serb. ratarjow w Konjecach wuhotuje srjedu, 13. t. m. swójbny wjećor we **wjesnej korčmje.** Započatk w 6 hodź. Wšitcych lubych towaršow a sich přiwuznych wutrobnje přeprošuje.

předsydstwo.

Serb. tow. „Łužica“ w Hornjej Hórcy. Jutře srjedu wjećor 1/8 hodź. zeńdu so hrajerjo a hrajerki pola předsydy, Pjatk wjećor we 8 hodź. je spěwanje. Přińć dyrbja wšitcy, dokelž so na Zdźarowski koncert přihotujemy. — Njedźelu pop. w 3 hodź. je zhromadźizna. Wažneho dnjoweho porjada dla so wšitke sobustawy wočakuja. Też hosćo su lubje witani. Dirigent a předsydstwo.

Meble stajnje dobre a tunje poruča **Bjarnat Walter** meblowa fabrika

Telefon 531 — **Hošic hasa 6 a seminarska hasa 10** — Założeny 1860.

Swětowe podawki.

Jeneho ministerialneho sekretara w Drježdźanach aretowali.

W Drježdźanach su pjatk sekretara Groza, w sakskim ministerstwje smutkowych naležnosćow přichwatanehe, sa-jeli. Groz bě prjedy w Drježdźanskim policajskim prezidiju přichwatany. Wot tam jeho minister Liebmann do policajskowneho wotdźelenja ministerstwa smutkownych naležnosćow powoła. Groza winuja, so je wažne akty, kotrež přichwa jeho ruky dźěchu, wotpřisahował a tele wotpřisahi kommunistam přichwadał. Tuchi su z tym wo wšěch móžnych smutkownych naležnosćach krajneho policajstwa derje wobwěsćeni byli.

Wojowanje z kommunistami

W Rudnych Horach (Erzgebirge) je k zylnej stykanju mjez krajnej policiju a kommunistami dochło. Hižo dźěchi čas běchu wobrońeni kommunistojo zwoły a ludźi na dźiwadły nadźerzowali a přechwytowali. Słónčnje je policija na pomoz sawała. Když wona přichdźeje, su z wutšelenimi powotłachu. Kommunistojo so stónčnje do Lengefelda wróčo sćehachu, hdźež so saraćichu. Hdyž bě policija pozdźišnje dostała, wonu saraćenje z nadběhom dobu a 36 kommunistow saja a do Kamjentzy dowjedže. W Lengefelde je so wjele brónjow zebrało.

Bližše podrobnosće němskeho sejma.

Rada starschich němskeho sejma je wobkmanka, bližše pokne podrobnosće němskeho sejma na srjedu 20. februara postajić. Dnjowny porjad je hakle tónj tuteho tydźenja postajt. Wón přichdźe wšěm wot teho wotwitnuje, hač je 8. dawkowny wukas do zakonjadweje formy přchemění, wo kotrejž ma němšti sejm wobkmanjenje.

Wubjerk němskeho sejma za wukraine naležnosće je so na pónjdźelu 18. februara k rozrěčenju wo kwantowno-politiskim położenju kwakat. Wobrěčbje ma so wo porjeńskim a poruhrskim praschenju jednać.

Wólbny zakoń za němšti sejm so njepřichmělí.

Němšti kanzler Marx je so zbožu z tydźenkami politiskich stronow wo wotmyslenym přcheměnjenju wólbneho zakonja za němšti sejm rozrěčał. Přchi tym je so dojednało, so so nacyst za přcheměnjenje wólbneho zakonja, kotrež je knježerstwo wudźěłało bało, njejsmě němšteemu sejmej k wuradźowanju a wobkmanjenju přchedpołožić. Politiske stronty su wot teho wothladale, so so do nowonowólby za němšti sejm nólbny zakoń přchemění. Bližše nowonowólby do němskeho sejma wotmeja so po tajtim po postajenjach dotalneho wólbneho zakonja.

Němska banka złotych notow.

Wukrajni wězwuslojni prěnjeho wuhjerka swjatkrafteje wotchadźerskeje komnitšje su plan za założenje němskeje banki złotych bankowkow wudźěłali. Tale banka dyrbi swoje samžne banki z bankowkami rentskeje banki a němskostatneje banki samčnicz. Sobudy, na kotrej měła so banka złotych notow założować, su so presidentej němskostatneje banki dr. Schachtej spožlike. Tutón je přchezwodźeny, so bychu so, hdy by so plan notweje banki wuwjedł, najwušnamnische krocjele k skrućenju němskeje waluty a k wurunanju němskostatnych wudawkow a dołhodowu sćinile. Wubjerk wězwuslojnych wotchadźerskej kommisiji złći, so dyrbi so plan, kotrjž wón kommisiji přchedpołoži, bórzy wuwjesć. Dr. Schacht je komitejej prajił, so chce wón swoje plany za założenje banki złotych bankowkow tak złoćić, so budźe so wona notownej banzy, kajtuž komitej namjetuje, po możnosći runacz. Dr. Schacht so 18. februara z komitejom wězwuslojnych sajo setka.

Dopisowar Ronskeje „Triburny“ je wot italskeho wobstawa wubjerka wězwuslojnych, profesora Flory słonił, so **so němska banka złotych notow z połoju z němskim a z połoju z jušnym kapitalom załoži.** Wona dyrbi nic jenoż šmutkownym pjenježnym potrěbnosćam złużić, ale też nakupjenje itworow we wukraju smóžnić. Założenje banki dyrbi so ta sł mežaju přchewjesć. Hłowne banzyne žydło dyrbi we Němskej być, a z jejnym přchedstydom dyrbi Němz być. Wukrajni radźićelejo dyrbja jenu k boku stejeć. **Banzyne referenty dyrbja so w Schwajzarskej załožić.**

Na dopjašowarjowe praschenje, hač ma **banka wuhladu, połoju kapitala we wukraju wotrowdźe** swjeć, je profesor Flora „haj“ wotmowił. Stónčnje Flora přchipomni, so šmeja wuradźenja wězwuslojnych wotchadźerskeje komitejije, kotrejž so 18. februara w Parizu sapoczinu, so měr a derjemjece Europy zara špokojazy wunoscheć, jeli so so mjez tym hospodarske žiwjenje k politiki njeslaše.

Njewuspěch kommisije śledźenja za němskim kapitalom.

Londonske „Financial News“ přchu, so je kommisija wězwuslojnych podarmo we wukraju za němskim kapitalom pytała, dokelž su někotre tamniske banki prajile, so je kapital, pola nich założeny, jenoż z dźěla němšti; přchecoj pod němskimi mjenami so husto njeněmzy šaklabjerjo kowaju. Dale so śledźenje za zuym kapitalom sebjedła njeje poradźiło, so zuje knježerstwa, na přchikład hollandske, so zapowjedźuje, mo němskim kapitalu, w jich statach samčerjenym, přchejeje pśelenje podaća. Cźim mjenje so to wot němskeho knježerstwa wočakać da. S zełeho śledźenje je so jenježej wukopało, so je němšti kapital z tych statow, hdźež bě strach, so za nim śledźa, do statow wuczahnył, hdźež je lepje škowany.

Statny šud šakasnju wojerskeho roskasowarja sdźěwnył.

Roskasowar III. wobornego wokrjeża we Wrótšławju bě Sborjelskim socjaldemokratiskim nowinam na jednu tydźeń wulkabjecz šakasal, dokelž běchu nastawk wocźišcheśe, kotrjž bě roskasowar šakkeho wobornego wokrjeża šakasał. Na wobješćowanje pola statneho šuda k šchitanju republiki je so šakasnja wojerskeho roskasowarja jako njewoprawjena wotpokasała. Khosty ma statna kaša šapłaćeć.

Spomnjenja hódny šudniški wuśud w hypothekkim praschenju.

Spomnjenja hódny wuśud wo praschenju nahódnosćezenja hypothekow je tele dny Stuttgartšti wyšchi šud wuprajił. Jedyn Stuttgartšti bźěł bě šmoju źěku w septembrje 1918 sa 95 000 hrimnow pčehol a z nich 45 000 hrimnow jako hypotheku šteju wotšajił. Kupzowny naśledník doth na haprelju 1923 wuprowjedł a 45 000 papjerjanych hrimnow połicźi. Dokelž so wone wotpokašachu, wón na hašenje hypothekow skorźeše. Krajny šud skorźbu pśihja. **Wyšchi krajny šud pak šaśchenje wot šapłaćenja 15 000 złotych hrimnow wotwitnje ezinjeśche.** Món wobmyślił, so je źěła djenża drje nic po wunoschku, ale po wobchodnej hódnosći iśeći dźěł méroweje hódnosće šajo dopita, pčehetoj nětčiśke wobmjeśowanje źěźerjow njemóże so jako trajne wobkładacz, ale liźi so ś tym, so so tole wobmjeśowanje po nećim wotstroni. Wobšeźerjej so pčehewostajł, łśpčhi cźaj wočakacz a potom ś 15000 złotymi hrimnami haśchenje pśehowjeśeź. Wyšchi krajny šud je potajkim daloko pśehed 10 prozentowo šchok, kotrež su w 3. dawkowym nuśowym wukasu wotmyślene.

Sozialistojo a kommunistojo w durinśkej wólbje pśehrali.

W Durinśkej běchu šaśdźenu njedźelu nowonowólby do tamniśkeho sejma. Hač dotal běchu w nim šozialdemokratojo a kommunistojo wjeśśkimu meli. Tón króć je so tale wjeśśkina šhubiła. Porjadowny šwjaśk mešćanśkich stronow je 25 šydłow dobył, nemśkim nazionalistam 5 šydłow pśihpadaje, mjes tym so šozialdemokratam 12 a kommunistam 11 šydłow šwośta. Po takśim 25 mešćanśkich, 23 šozialistiśkich a kommunistiśkich šapósłanzow nap'cheeźo śteji. Mešćanśkie stronty maja potajkim bjes nemśkonazionalistowo wjeśśkinu. Na kaśke waśchnje so nowe durinśke ministerstwo šestaja, njehódźi so někotrke niśo rjeź.

Dla twurjadnje šylneho wobdźělenja pśehi šejmśkich wólbach so w nowym durinśkim šejmje licźba šapósłanzow wot 54 na 65 šydłow powyśi. Pśehi nonowólbach šu dobyli: mešćanśki porjadowny šwjaśk 32 šydłow, nemśki nazionalistojo 6 šydłow, šozialdemokratojo 15 šydłow, kommunistojo 12 šydłow. W pśiebawśkim šejmje mějachu šozialdemokratojo 22, kommunistojo 6 a njeśozialistiśke stronty 26 šydłow.

Też w Lübeck maja mešćanśke stronty wjeśśkinu.

Pśehi gmejnišćich wólbach su mešćanśke stronty šozialdemokratam a kommunistam wjeśśkinu wutorhnyli. We nowym mešćanśkim šatupjeśśiwje śmeja kommunistojo 10, šozialdemokratojo 28, kśěśerjo a ležmonośćerjo 8, demokratojo 7, hešpodarśka šhromadnośeź 21, nemśka ludowa strona 6 šydłow. Hač dotal mějachu šozialdemokratojo ś 80 šydłow 45.

Młodonemśki rjad.

Pśehed khłostańśkej komoru w Budyšchinje mješśke šo šobotu wośom młodych ludźi šamolwieź, kośtuj dźěchu pśeśa nadpad na žiwjenje prjedawšcheho ministerskeho pśehšedydy dr. Zeignera wotmyślili. Nemłošotarny šud w Lipšku bě hijo wobšćorźbu dla wjeleśpcherady a šwidśišahanśtwa wotpokałał. Runje tak bě šo Budyšchi krajny šud šapowjedźił, hdy młodych ludźi dla wutworjenja wobrońenjeje cźrjódy wobšćorźeź. Jenoż dla kakśaneho wobšćeźenja bróniowm mješchu šo wonu šamolwieź. Śich ś pjenježnemu łłołotinju po 10 hač 25 hrimnach šafundźichu. Šajudźeni jako šobuśtawy „młodonemśkeho rjadu“ pśehitłušchinja. W Šakśej šu někotre šoro pśehe nemśke nazionalistiśke

fojsk, jako „worzlowy helm“, „mkodonemski rjad“, kotrej bechu so prjedy kakałale, bohdom.

Separatistojo f Koblenzu wuczahnyli.

Po pschikazni fojsakskeje porheinskeje komunistije fu separatistojo f hroda w Koblenzu wuczahnyli a porheinsku thorhoj f njeho dele wzali.

W Düsseldorfje je so shromadzilsna porheinsko-westfalskeho fojsaka njetwottwjnolje wotmekla. Wona bé f nékhže 700 wotwobanni wopytana. Wjednik separatistow Matthes w swojej rèczi praji, so je so po pschikazni porheinskeje komunistije separatistiske nakhwilne fujezerstwo w Koblenzu rozpuschczilo. Dohy món swoje myzle wo neutralnej Porheinskej a Porubrskej pod kontrolu fujezka ludowo rozkazi, jeho pschikromni komunistiwoju wotpjet pschetorhnychu.

Separatistojo tej Pfalzu wopuschczeja.

Ssobotu su Pirmasensa, Neuburga a Bilsheimu wuczahnyli.

Franzowske nowiny wo rosprawie czekkoslowakskeho ministra fwonkownych naležnosrjow dr. Benesha.

Parizíske nowiny rospreniu dr. Benescha wo pjecsetnej fwonkownej politiki czekkoslowakskeje republiki do drobna rosponinaju.

„Petit Journal“ mjes druhim pische: Dr. Benesch dyrbi wažne dopokalna mèc, dohy sfoji wunoschk f nètczischeho polozenja wokzatuje, je je najprjedzy wobnowjenje franzowsko-jendželskeje pschesiednoscze, — dale franzowsko-rèmske dorèczenje a potom po nèczim stupjenje Ruskeje do europiskeho fystema. Pódla tcho so dr. Benesch nadzija, so fu Amerika f mysli fobudzka f Europu wrócsi. „Petit Journal“ swoje rospominanje f tymile slowami skónczi: Hdy by so tón potrok w smyslu dozpit, kajki jón dr. Benesch rysuje, smèli so sawdesche nadjeczi, so bychu so la dolhi czas powschitkowne szèrhowi zwèrkowe wójny wotstronile.

Djelacjerske kneještwo w Jendželskej, nic pak djelacjerski parlament.

Clynes, hobustaw jendželskeho djelacjerskeho ministerstwa je w swojej rèczi w Manchesteru praji, so je drje nèkole djelacjerske ministerstwo, nic pak djelacjerski parlament. Món fo wo to prózuje, so bychu internazionalne pomèry dospolnischo a prawdopodwischo dyle, so by so wobnowjenje normalnych pomèrow we wobkhodze pospjeschilo. Pokazuja fo znamjenja, so fu so stuki mjes Franzowskej a Jendželskej polepschile.

Nadiczowe nowiny „Sslobodni Dom“ pschecziwo bamiczej.

Stajkej a južnoslowjanskich-italskem trèczenju.

Sabrjebske nowiny Schczpana Radicza „Sslobodni Dom“ fwarja na južno-italiske trèczenje, kotrej pschedrdzenje južnoslowjanskeje Rèki (Fiumne) mjenuja a pschi tym italsku knjeještwownu politiku nadpaduja. Mjes druhim praji: Khorwatojo, kotrij fu po wjetschinje katolsy, czesczu a poštuchaju bamžo, tola dyrbja sajhrdzicz jeho poczinjenja f Pschicżej, Nineżicżej a jeju zonownaj, kotrychž je w audienzy pschijal, kotrymž je f jich politiskemu wuspeche swoje pschal a na konzu jim zohnowanje zahnowanje zdželi. „Zo njejsu katolikojo, ale bjesbožny, kaj wschitko serbske knjeżstwo.“ (!!) S tym je bamž khorwatskich ludi franil „a tehodla fo twoi nètka njeżmé mjes khorwatskim ludom pokazaci ani duchownu ani lajk, kotryż chcyż Khorwatow pschedrdzeżicz, fo je romiski bamž f jich politiskim pschecżelom a fo dyrbja Khorwatojo katholiski politiku wjesc.“ „Sslobodni Dom“ dale praji, so je Radicz we Winje schtyri dny f doktorom Lorkowiczom a Kolschuticzom wo Rèkskim praschenju jednak, kotrej ma fa pschedu we wschich jeho sczehowach fa Khorwatow a Sserbow a fa pomèry Khorwatskeje f Italskej. Niedżiwajcz wscheho czerczowanja italskeje kulturny njeje khorwatski lud jenje dowérjenja f italskej diplomatiji mèl. Se febrnczom Rèki je Mussolini Khorwatskim hiżdżke bóle na to kehżdlinom czinił, so je italska diplomatija w zyżej Europie najbóle żebiczowa a bjeswohladna.

Wojeńska spjeczeżna w Athenje.

Pod wjednistwom revolucionarnych offizerow je jedyn regiment Athenskeje wojeńskeje wobhadki pschecziwo nètczischemu knjeżeństwu postanył. Knjeżeństwo je druhe regimenty do tamnych kasarnow pósłało, kotrež fu żdżi powrasyle. Knjeżeństwo je wojeńsko, so je fo revolucionarne hibanje mocnarskistiskich offizerow na tutón jenicżki regiment wobmjesowało.

Kral Jurij, kotryż fe swojej mandżelskej w tu chwili w Rumunskej pschebywa, nadżija so, so budże so na grichiski tron wrócsicz móz. Wón je prjedawschemu Athenskemu arzybiskopej fjowne pismo, kotrež je w nowinach wocżischczecz dał, pósłał. W nim praji, so je pschesiedzenu, so ludowe wotklasowanje na jeho lèpsche wupadnje, a so budże w mesi żaho w Athenje pschebywacz. Narodna shromadżizna knjeżeństwo namołwi, so by so generalej Matżary do Grichiskej wrócsicz dała. General Metaxas bé f wojeńskim sdżżom spytał, knjeżeństwo powrócsicz.

Amerikanski jenat łódżiwoweho ministra wospitroni.

Amerikanski łódżiwowy minister Denby je so, kaj je so p'chi pschesiłpschenju fandżelom wuyskasało, pschi pschijczu petrolejowych górkow, wójniskemu łódżiwu sfluschaszch, se wjetschej jasmnu pokupicz dał. W senacze budża żedi zadacz, so by Denby swoje zastojnstwo złożił.

Sozialdemokratojo w Ameriży framżnoho kandidata pschi presidentskowolbach podpjerachu.

Pschi presidentskowych wólbach w Sjednoczenych statach południowe Ameriki so Ktżho jako sozialdemokratiska strona wobdżeli. Sozialdemokratiski nazionalny konwent, kotryż kandidata ponjesnje, bé 17. mcje w Newyorku wotmèje. Sozialdemokratojo wschak wuhladu na dobyczke pschicze nètkole nimaju.

Merikanzy sbżerarjo so poraziyli.

Merikanske knjeżeństwowe wójsko je pschi rèzu Leranje sbżerarjow na roskładnje waschnje sbżło. Wojowanje je 11 hodżin trako. Wobej stronje sej cżżko schkodowachej.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 12. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecżor w 7 hodż. barometer 733, hygrometer + 3, najwyschcicha dnjowa temperatura 6 stop. fymy. Dżensa rano we 8 hodż. barometer 735, hygrometer 0, najnischcha temperatura we nocy 7 stop. fymy. Dżensdnjanska wjedrarnja mèni, so dotalne wjedro wobschwarnuty. We wjecżornej Europie leżaza nizina hoinje fo, so f polodnju wotpadnje. Niwo cżehnjo nam hnano tez lohke sneżhowanje pschinjeże. Wyschina w rantu je hischcze pschecżyhna a wotdżerżuje cżyste mètry wjetrora. Nad Schwedskej a f wjecżora nowa wyschina leży. Wczera bé f wjetschka famrócżeno. Rachen powdi beschcżik, Cassel śnèh. Rano bé hacż do 12 stop. (Swinemünde) fymy, cżż tez wodnjo wo wjele njepopschedżi. — W Newyorku je wulki śnèh padnył. Wón leży f mètrnami psches 2 stop. wysoko. Jutże hrjedu stónżku 7,22 tżhadża a fo 5,12 thowa. Mażacż tżhadża dowolbna 11,14 a fo na ranje 1,19 thowa.

— **Sso sjhubila.** Wczera rano w 6 hodż je fo na drjewowych wótach 23 bodżaja 38 lètna bankowska sastojnika Khata Schneiderez sjhubila. Wona cżerpjesche hijo nèkotre njedżelu na hlawinu chripu a tehodla nèkaj, so je dla famuczenja mosfowy starschifke wobdżelenje wopuschczicha. Swoblikana bé cżornu fukniu, módru f cżornymi a bèlymi hódkami pokrytu barchentowu jaku, cżżnnobrunu schrtykowanu jaku, cżorny schwal a wysoke sapate stupnje. Wezyżłużbne dżelenja wuproku policija.

S Hussi. Tudomniwo korczmarja Hähnicza knježina je wulka truhoba potrjechila. Jich 20 lètny syn f jenej hołcu Khodżesche. Ta jemu wotpisa. To bżeli mużdy mysli tak f wutrobje wsa, so ruku na so złoży. Se srjedżiną wjeżeleje żabowy wotebżże a wobwjesżeny żo w brózni jeho starschich. Wyrnicz so hnydom na njedżżżowanu sukt dohladali a jeho wotrèli, bé hižo pschezwodże. Wżdże wopyty, jeho wożiwicz, khżdu pobarno. Bóh po'ol wurubżenu knjižku. — Alle najsmużnischi ludżicżżoho, jenież hołcu dla — wschat je we swożeże hołzow dosez.

Sz Siegersdorfa pola Zhorjelża. Jena dżżacżżeża buży na dżżo padny a bórzy semrè. Bożż rucżka bé ju sajała. Wona we Cżornjowskich hlinowych jamach hżżo pschez 40 lèt dżżacżże.

Sz Sejżż. Na dróży mjes Sejżżanu a Smażicżanu sobże żebi sobotu wjeżor schkaty hospodarżeli wot dwa wimżdżaczo sanwohdża, kż jeho pschecżżże a drje mori. Wotra fnèża je jeho najżżerże płepka. Wobżebżer — lotżeżar — drje jeho f żebi wobżeżche, ale na to poż njeżnischo zlubichżo. Pschipadi chżżżże, so mżżeżche auto runje we tym wokomiku jenemu wożej żo wuwinuc. Horsef bżż so njesłoże stało njeżeż. Tużdu pod f nowa kwèż, dży f żebi wjacż, hdyż sożżwèżżny auto żo bżiż. Hżżo lubi żlepi, kak hakle potom słót. -b.

S Rachżacha we Schlesyskej. Wokolo cżżkarny wiżowanżo f Wróżiskawa bżżhu na njżach za Hane njenżeży jeże kupowali. Tżżhodża tżch wobżorżżcżu. Sżud ramèri fim 3 dny hacż tydżeń jastwa. Nosprawa dale praji, so fu tej burowki, kż fu fim jeża pschedowali, f jastwu sajżżdżli. — Tole bu hyła na kżżżb pak wulka hubożcż. Nekotrejż kulżż wjeżna burowka, w żdalenych wżżach, je wjeżała, so sdżż so jeża pschiżżże, so njetrjebała żebi cżżż komdżej a je na dalske wiki nożżeż. Sżudy a mèżżeżcżny dyrbżeli wjedżeż, so je sprożżżiwjmi burowkami a bużżim ludom njeżmażdża każ je żżżżnikami żachżżeż.

S Wojerez. Naiche katarżżke towarżżwo wuhotuje 1. 2. a 3. junija t. l. ratarżżku wużżżażnju we Wojerezach. We njej żo żej wubranu rjanu łżż wuwżżaji.

Wusudżenja.

§ Krajny żud. Hoscheżżarja Erika Rudolża Theodora Fuchża je Zerbżta bèchu f 4 mèżżażam jastwa sajudżili. Wón bé 12. oktobra 1922 po Zeżżnitach we 4. rjadowni, f Wjeżeżżna do Budyschina jedże, żohnatkowy nèmżkeho knjeżeżstwa a też prezidentu Eberta sżżż

§ Hłoslanje pola Wrobla na 2 lkce a pola Njeka na

§ Hołcenzaes Kurt Friedrich Kühn w Schlandze bě k tradniernjch kołoschow a 25 puntow tradnjernchu wołwsa kupił. Lawnikł hud mšesche jeho za winowatelo, to je tradnjene kubło pschekhował. Wón fo hórischesche a dozdi, fo maliczkosche wołwy dla krajny hud wobstarnkny, wobstórzbu a zyla wotłozjeć.

Přiłopk.

* Sóyn wołwjr załoził. W Dittmannsdorfje pola Gerlingswalde w bróżni kubleria Dürrela wołwjr wumišde. Hórstwowy fynn fo wujna, fo je wołwjr załoził, bo zlě bě je starschimaj we swadze žiwy.

* Ludło fo f lawinami pobjrz-tall. We krajnje Salzchału w Alpach, fo dwě lawinje f wyssokeje hory walitschtej. Jena f njeju dwoju telegrafiskeju sostojnikow zwobrjeha a druha tjoch drjewarjow a tři bźčzi sasjwa. Dwě dźčzi fo wukhowałschtej. We Vorderenbrgu fo elektriska kleinisa sasjwa, pschi čimž fo 5 wołwobow mori, we Hallwangu fo cząh w finkły rozbeść.

* Tjo najstarschi wobnydlerjo na jenym dnju šemrěli. W Ebelsbacha w Bawerisel pišaja, fo fu tam tjo najstarschi wobnydlerjo wjeh na jenym dnju šemrěli. Jedyn bě 83 lět stary sastojnik železnisy, druhi dwaj łóžoły 84 lět staraj. Jedyn f njeju bě rěmik, druhi kował.

* W šejnje němskeho wotrjoła". W jenej dansłej nowinje rozbłaje jedyn duchowny f mjenom Jan Jerkrap prjedowische a nětčische połoženje njes Dańcej a Prušči. Wón pische njes bruhim: „W lěče 1864 nadpadnychu dwě wulkomocznosttnje naschi wótzny kraj: Duczi jebni rubježniny rubżnu f wobrónjenej ruku staru, danski kónje pschihłuchnyn kraj, južny Jütland. Wonaj to čzinjeschtaj po fnatej Bismarckowej łschadze: „To dwoju mčzej." Sa nas Danow k tuhu tuž rěkli. Ale pschihodychu cząste a krute czasy. Pruski duch a połitiska kultura fe wschelakej pscherdu a wunjschenjom a f bruhim pschihnjstom wołachu wschelake srědki k pocźischczowanju. Zamni hawjerjarjo w Němskim towarstwje Zdachu wospjet wumysłasche łakonje a wusnamne wołtajenja. Woni njemčzkarjam dołcej tajchu darom za naj a naschich cźerjenych pschecźelow, Połakow, bójtach. Tuž samischtnich tu Němzy a jich połnjuchnyj pschiwólk f lěta 1861, Adolf Stricźenzy, f wrotnowschadom wulki wołwjr fwoje wójny. Wschě fe duchi na naš puschczichu. Mjenischi němzy łaschtajnjy fo wupjerachu kaž kralikoja. Wschitky nacźjnachu nam wschě możne njelubosnosće. Woni běchu pschebojarni, to sjownje cźinjeć. Ale mějachu fwobodnu tuku. Mjeńcźo, a fa khribjetom, pódłarjow tajke rozdowny a spółkenja na wojerske rowschnosće. Mój najstarschi fynn njebě tón jenicźki, Jurjo Andreas, (Südpire), kotrehož ro f hrubym a njecźłowjeskim wobchadźenju do fmjerce hnachu a fwoju domiznu jenje wjazy njewospłada.". Snata cźeta blišo Halschtrowskeje wodu, kotraž bołu na prěnim mšanje šejt, hdyž rka na Sserdow ripeć, pschiwonni: „Komentara (t. r. wujoschujenja) k tutomu granczowanemu schmórowanju njeje trjeba". Prajłoju fu f Darami a Jokkam. Dołcejc łaze wobkhadźeli, hacź j nami. Dokelj politiskeje mozy njimamy, a njemčzkarjom, hontaju, naš pisches fwój sakłady system fnicźicz a wutupicź. K wocźomaj dawaju łakonje k naschemu łkhólemu, kotrež fo njezałożuja, ale tak, fo nam dźesacź hródź wjazy łchkody nazdźinja, pisches fwoje fwótnine frakeru. Njeschcźe fe tkho němskeho nowinarskeho ducha sacźuwamy w tutuch dnjach kospist — runje kaž 1919 — pschi [illegible]

pšera wuschicźe knjgki „Un Kröpke marche". Pschihodny hischcźe na to wrócźo. —tg—

* Kwałjne pschestupjenje. Njedawno cźjuske połizija dom jeneho wikowarja je fjadom we Stwórzu (Schweidnitz) we Schlesskiffel pschewjertała. Njemało fo dźiwasche, fo fo dom na kwaš bjowki hotowasche. Połizija, wužjwna kaž hołobik, fjebi nabodu nęschto bźe f wockom wia. A hlej, wschło tchtaj bě fa kwaš pschihotowane. Běchu nawoženja a pschiwulni njewjesły w połsednich dnjach nakradnyli. Mjasko, tuk, muka a wschło, schtoż ke kwaßowanju kluscha, bě fo po tymle tichinym ale tumim puczu hromadźe fwożnyło. Njemjescźinska bratja njewědły bě f hrobotnich gardinow, kaž běchu w jenym wobschirnym hoscźenzu kradnyli. Korbowe mešle běchu jenemu fabrikantej wotnosnyli, druha naboha bě pschebarbjena, ale połizija je fwojich sapiłkow fwóna, fo bě tej w puczu hromadźene hoscźenna, tej jana połizija bowolicź njemóże. Wona trjebła schwarnesho nahonjenja, pokuz njejesły a lubych pschiwunych k hebi na hospodu pscheproßu. Khwaß pak fo wottorkli, pschetołi fudnik mešesche tej hischcźe fłowicź, fo do trjoch prajeź. Wón namóri nawożni rí lěta khłostanje, njewócźe pak ri mężazu jastwa, druhim pschinjesnym tchorunja po dołhich mężazach w jastwje fo na kwaßnu radoścź pschihotowacź dowa.

* Kelko wukrałnowa w Franzowskej dźěła? W Franzowskej w lěče 1923 [illegible] Swjetscha běchu wonu ra ráfsy dźlacźerjo, murjerjo atd. Mjes nimi bě napowjazy Italczanow, potom Polakow a Belgiczanow.

* Kak w Jendelskej hudźachu. W Jendelskej krušnamjenjeschke fo khłostanje a pschepurjenje a njeschtli f wsstej krutosnju. Tej hischcźe djenska. Tam fo puli fhérro husto hischcźe nałożuja. (Te pola nas tej nicźo fchkodźake njebychu, bychnelí njedocźinli fa jich fhutki f njepałenym popjełom thłostali). Tola je fo tuto waschnje trosčiche połèpschiło. Jako pschiklad pschirnna jendelska nowina „Manchester Guardian" djenfniske wobstejnjoste f tamnym pschez 100 lětami. Wón dopomina na to, fo runje pschez 100 lětami bulchtaj w Londonje dwaj muzkaj dla nutskamanja k fmjerci zahudźenaj, jeju wobwieschnyli. Djenga bychtaj ½ lěta jastwa dostałoj. Tehdom fo 200 njeschkłowk fe fmjercu khłostasche. A tak njebźěže fmjercj jenaj na mordarstwo połsajena. Hdyj na pschi. muj jedyn mladh schtomik wotrěła, bu j wobwieschenjom khłostany. Hdyj mčzełi pschi bankrocze jebalche, tchorunja. Hdyj nchtó jenotliwej 1 schillingu (jendźelski frosch) abo jenemu wobkhodej 5 schillingow pschekhowi, dha bu fa to wobwieschenj. Trajesche dołho, pridy hacź fo tute furowe khłostanja pomjenschichu.

* S Roma pisaja. Sienkiewicza hudźomany roman „Quo vadis" fo filmuje. To rěka, wopisajesce tchole romana budźe fo w kinowach pschestajacz. Roman hraje w Romje. Wón wjedźe nas do czasow jako fo khcheschijanowo w Romje rozdźerjcz počza. Tehdom tkhe tu Nero khcheschijanom pschejeschkajche a fawam f rozeschanju dawasche. Tehdoha fo ja tónle film tej lawn trjebachu. Jako fo pschihoty k temu czinjachu, fo lawy wudobychu. Hrozjerjo roscźěschachu. Pschi czjanju fo wjele ludźi ranji. Jen [illegible] muka lawy rozlorhachu.

Wozjewjenje.

Sskolska natejnosć. Sskolsko wschich jednotow, khowajsce Sskolske Listy, kotrež fandźemy fhjedu wunjdźeny, kaž tej wschě dalsche cźiskał. Dale fo wschě jednoty prosčho, to bychu nětčko eksemplarow nasběrale tam, hdyž bychu fo hewak fhubile a Swjatšej zapósłate, po możnosći hischcźe

lištow thdżeń. — Wokelj dźensnjch cźerkownjeskowanjow termink logisty, kotraž fo w Sskokołkich Listach wospjetuja, we wse bebitej knjžy wudacź a dokelj dyrbi fo to f techniskich pschicźinow w cźischczerni kaž bórzy f cźi možno stacź, prokymy cźeschcźenych fajimowarjow, so dyani fwoje kritiki, namjetny pokiwy tak bórzy hacź možno zapodali.

Kamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Wosjerja fo wobjamkinjenja f pohedźenja wokreiseh nego wuhbérka, kiž fo 30. jan. t. l. we Wojerezach wotmě.

2. Maskowe bale a karnewalske zabawy fo tež tele lěta zakaja.

3. Pokhroma je fachła na hnjeżini dworje a pola kubleria Lehmana w Bonezach.

4. Sarumanje a pruhowanje mjaschowych wobhladowarjow je fo na 80 proz. dowójinskeho zarumanja z cźisnju.

5. Stólnemu lékarjej Schlachterej w Kulowje je fo prawo fpolcźiżiło, tej dokúczne mjaskowe wobhladowanje wulonjerej (Ergänzungsfleischbeschau).

6. Mukerk z żelezowy beton je nastupało fwoje wospjty a pruhowanja nowy spiš wudał.

7. Pohroma je wuhdrila mjes fkotont na knjezim dworje w Lipczanach (Lipten).

8. Lékař dr. Nitzjwon w Kulowje kóżdy schtwórtk hopołdnju wot 4—5 hodź. nadcźinja a jich cźerkwjom dźecom, a kóżdy pjatk popołdnju wot 4—5 hodź. na fwój dom (tuberkulose) cźerpjazym w Albertowym wustawje fe kaschi radu darmo wukasuje.

9. Wot 10. t. m. fem dyrbi 1. lernicja dokhodnoho (Einkommen) a druhowoho (Genossenschafts) dawka fa płaczicź, kiž wobrotnu banf (Umsatzsteuer) mésacznje płaczi. Formularej fa tónle dawk fu dostacź pola gmejnskich pschedstejżerjow w Hosnje, Laun, Delnim Wujezkoje, pola Magistrata w Kulowje a pola finanznoho hamta we Wojerezach. Konsaj finanznym hamt take formularej pschihotowesce, fo tuni wešo na fponanjeny dawk po pschepohanej mérje płaczicź.

10. Do wikowanjskoho fapika fo sapiša, fo fjadwe bratrjo Hans Strich, wukowanikowanja f twaržkej mazarinu, je fo rozpuschczicźo. Firmu dotalny mésacznj kupc Hans Strich pod fwojim mjenom dale ponjedże.

Dowěrnicy za „Serbske Nowiny"

Naschi dowěrnizh fu:

za Brěsław: knjes Max Soka.
„ Bolschezy: k. Michalk.
„ Brětfuku: k. Burk.
„ Budyschin: knjes Ernst Schollus.
„ Bukezy a Pomorzy: knjes Matthes w Bukezach.
„ Delnjn Hórfu: knjes krawfki mischtr Hillmann.
„ Dobrolhezy: knjes krawfki mischtr Kalich.
„ Drježdżany: knjes Handrij Hajnk.
„ Haru a Nowu Jafenzu: knjes Jakub Wermich na Horje cźisło 17.
„ Hažlow: knjes Jurij Bermich.
„ Holschkow: knjes Handrij Pětschka.
„ Hornju Hórfu: knjes Freuzel.
„ Hoft a Rankow: knjes Tuban w Hólku.
„ Hustinu: knjes Janka.
„ Jenkezy: k. Ernst Pětschka w Jenkezach cźo. 35.
„ Jenschezy: k. Gano.
„ Kamjenjej pola Radworja: knjes Winak.
„ Koporzy: knjes Pawol Grofa.
„ Khażow a Luh: knjes Jurij Kubosch.
„ Khrósčizy, Jahezu a Stare a Nowe Wóschizy: k. Michalk w Nowych Wóschizach.
„ Khwazyzy: knjes nowu frzanik Jur.
„ Klufchi a Lichat: knjes Dobrat w Klufchi.
„ Komorow p. Klufcha, Kubelnin, Kupoli a Sdżar: k. Max Khěžnik w Komorowje.
„ Komorow pola Rakez: knjes pjekarfki mischtr Nakonz.
„ Kortnizu a Brěsezy: k. gmejnfki předsedk. Rózja.
„ Krokezy a Lětow: knjes Schóbel w Krakezach.
„ Kubizhizy: knjes Garbat.
„ Kulow: knjes Michał Kokla, fchrodnik.
„ Lemik a Minakal: knjes A. Makar we Sompie.
„ Lupoj, Starý a Nowy Brósa a Lupjanku Dubrawku: knjes Rud. Kral we Lupoj cźo. 13 b.
„ Malefchezy: knjes fchewik mischtr Skokora.
„ Mérkow a Lutoscź: knjes Mikławski Měschek.
„ Němzy pola Wojerez: knjes Jakub Walwik.
„ Njeswjedźdla a Nowu Wjeß: knjes Arnoschk Kunath.
„ Pluzkizy: knjes Pawol Mahwald.
„ Roschizy: knjes Mahwik.
„ Phomiezy: k. Neumann.
„ Rodewoj: knjes wuzież Nawka.
„ Roschow pola Khójzizy: knjes Sterzel.
„ Rosluzy: knjes Rychlak.
„ Rosluzy: knjes Guda.
„ Salmow pola Klufcha: k. Arnoschk Krawczik.
„ Sdże pola Klufcha: knjes Schmarander.
„ Schejkow: knjes Jan Mittasch.
„ Saulkezy a pola Hajkowa: knjes Jan Knebel.
„ Sirsku p. Nakez: k. Kubiza.
„ Wotrezyz: k. Nak na Khójzizy, puczu p. k. Kóblera.
„ Wulki Dubrawu: knjes Henko.
„ Wulke Sdżary, Bulojnu a Koblizy: knjes Kuhn we Wulkich Sdżarach.
„ Zibow: k. pschekłuzy Mérsch.

Na turnuh naschich dowěrnikow fu wobroczesce, hdyž maja nawschtk abo dopiš za „Serbske Nowiny" abo hdyž chcedźe hebi „Serbske Nowiny" fkazaš, a hdyž chcedźe je khes naschebo pohoka na kantżnym dnju wjesor hischcźe dostacź.

Hłowny a famotwity redaktor: Marko Semolet w Budyschinu.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 12. maseho rózja 1924

Němske pjenjezy fo trochu skrjeschichu. Po tym, so fo skjasnił na zule pjenjezy (devisy) pruhuja, je wobdarjte fa nje nęschto fmudnische. Na wukrajnych burfach widkał fo němska hrywna pschewjese njeskrucźi, na Zürichskej fmuo trochu fchibki. Sa skotu hrywnu płaczesche fo tam 125 zentimow, fobotu hischcźe 130 a pschi wyssokim 135 zentimow. We Londonje dyrbische fo wożera za punt 20 a pol slotej hrywny badźeć. Sobotu 20 slotych hrywnow. Tež tu fo fmadne łeschkanje pokaza.

Efekty fo skrucźowachu, dźiwaju na pschecźelnifche wuhłady, nastupaju hobnotu němskich pjenjez. Tež na Drjezdżanskej burfy kurfy horje łchachu. Sesadżenja fo tež hischcźe kupowachu. Pschedewschitkim bychu wożera pruwarje krute a to + 0,4—7 billionow, mjes nimi tej Budyschinska + 0,4 billiona. Jenoż Mönchhof — 1,25 a Hansa Lübeck 0,5. Keramiske hobnoty + 0,75—3,25 billiona, ale Rösler — 1,9 a Hofmann Glas a Beltsdorf łóžachu — 0,5 billiona. Zinu wobrot mějachu tej akcije metallowcje a maschinowe industrije a to + 0,5—1,5 billiona. Mjes nimi jenoj Sächs. Gußstahl — 1 billiona. Bayerwerk + 0,5 hacź 8 billionow. Kola a elektrowozy fo zwjschnje lownje traschchi sesdżinichu. Akcije wschelakich industrijow + 0,4—2 billionaj. Mjes nimi pak Kunstseiden Mai — 2,5, Linguawerke a Sachsatzi Borsig: rózły po — 1, a Adamer Spitzen — 0,5 billiona. Reichsbank —2 billionaj. Dresdner Bangesellschaft + 0,5 billiona.

Nowiny, wospjetne w statnych pozejonkach, horje bjachu.

Brodowane witi fu skrucźene. Boja fo, fo fjuzne jmpersti a rauische wětry wobje naschim [illegible] schkodźe. Sa rožu a pschenicu mógny wjazy fadżacze. Tej mukowe płaczizny fo ponyschichu. We jeczmjenjoch fo fa ftót a pwarinje po wowschichnych płaczisnach kupuja. Wowsch pschenicznebarjo pschi skrucźenych płaczisnach bóle kupuja. Womjeschtli a druhe ftónje pozwadża djerja na płaczisnu. Wokna pschinidże zentnar po slotych hrywnach

w Drjezdżanach:

pschenicź 8,25—8,50, rożk 7,25—7,50, jeczmjenje 6,38—8,88, wowsa 5,38—6,12.

W Barlinje:

pschenicź 7,85—8,05, rożk 6,45—7,00, jeczmjenja 6,75—8,05, wowsa 5,00—5,55.

Tukowe wiki fandżene hobotu w Barlinje. S pschiwożowanjom dankeje butny kaza. Lód na mjerzju hacźi wobkhad f lódżami. Wschě butrowy fkłady w Barlinje fu mjerdźinjene. Punt butry ftaji fo w zymu wikowanjin na wuprodźinjene. Punt butry ftaji fo w zymu wikowanjin na wuprodźinjene. Punt butry ftaji fo w zymu wikowanjin na 1,80 slotych hrywnow po pumeje. — We jmakzu fu wuhłady, fo budźe trochu brózschi. Byrnjež margarina jara tunja była, tola njepschestawa.

Khodźi je na fwětowych wikach brózschi. Na Brasilskich wikach a na Newyorskich burfy płaczijmy nimale fakaho horje łchachu. Hamburgske witi jenoj pomałku fejehowachu, dokelj tukrajne witi fu hischcźe w dezembrje a januarje kupjenym kofejom werje fastarane.

Salse pjwarinje fo fo bo konzerna fwjasche. Swota pjwarnja Felkenkeller w Drjezdżanach wuńdźi na lońske lěto 74,62 miljardow papjerjanych hrywnow dobrjka. Tón fo reservam pschicźinjeny. Djensa fa to zadyn karakicź piwa njedostanu.

Drjewo fa rólski bě na jenej awkcijji w rožnicy Bruskej wóndano nęschto tunische. Kubikmeter pschinidże 20 hacź 23 slotych hrywnow. Na jenej awkcijji nęschto pjedy bě metr 30 slotych hrywnow pschicźisch. Wikowarjo skorja na njedostatk we pjenjezach. Nękane drjewo hnjesenje dże. — Na naschich wikach palneho drjewa fo kupuje njetrjebanych honja. Wežera pschinidże metr duba a schkowroncźka na Delnjej-Hórcźanskim hacź do 16 sk. hr. a tara bě 9 jr. Na Kupjanskim fu fo tež tele tehrunja jara honili.

Słubjace witi w Geeskemünde jara klazaju. Dowos je wulki a płaczijny nisk.

Fabrikt lokomotiwow, maschinow a żelesnicznych waggonow sforja, fo skasankow njeje. Němske statne żelesniny nimaju pjenjez, so mogle skorja, a ja [illegible] fabrikaty pische drogo.

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: **Agentury na wšelakich městnach Łužicy**

Telefon čo. 154, 155 a 156 — **Worclowe khamory a worclowe kašćiki** — Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 % a 10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery**

K swinjerězanju poručam

korjeninu wšeje družiny, hejdušku,

dale wšě

kolonialne twory

wosebje

stajnje čerśiwje palene khofeje

po najtuńšich dnjowych płaćiznach.

Jakub Hicka w Budyšinje

na sukelskej hasy 13

(prjedy Serbske hospodafske towafstwo).

Winowe a sektowe bleše

kašćiki, korbowe bleše, wobwalki (Hülsen)

kóždu dźělbu knpuje

Hornjołužiska sadowa tłóčernja w Budyšinje

Čežke a lohke wjezby

kaž też **wotwožownje popjela** přewozmje při najtuńšim wobličenju

J. Hennersdorf w Budyšinje

na Fichtowej drózy 4. Telefon 1287.

Paul Otte

šitna hasa 10 **w Budyšinje** šitna hasa 10

Drastowe a šatowe tkaniny

žiđźane a wo?mjane tkaniny

:-: za serbske drasty :-:

žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Wočakujemy Was!

k wobhładowanju mojich wosebitych poskićanjow we: drastowych tkaninach, mantlowych tkaninach, kostumowych tkaninach, žiđźanych tworach, balmjanych tworach, łołowych pochanjonjach, wupjeršcach, košlacych tkaninach, twjelkach, damastach, mužacych a žonjacych šatach, blidowych rubach a šatach, dźěćacych šatach, trikotowych tworach, dybzaćnych rubjoškach, konjacych pśikrywach, spanskich pśikrywach, pśikrywach z wjelbłudowych włosow, stopowych pśikrywach, pućowanskich pśikrywach, wobsadkach, cankach, franzach, bantach, chenillowych rubjoškach wšěch barbow, khlenćanych a porcelinowych tworach, štrykowanych jakach za žony, mužow a dźěći, swjeśaćych košlach, mužacych khornarjach wšěch formow a t. d.

Naše hódnosće a tunje płaćizny poraža kóždu konkurency.

Rost-čapki, předešćiki, kije, elegantne mužace klobuki.

Samsne předawanje slawnych Poprskich čornych mustrowanych jakowych tkaninow **za Serbow.**

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założene 1858.

Kedźbu!

S wužitkom kupujerje trjebane a nowe meble, polstrowane twory, łaj sofy atd., nowe a trjebane drašne khamory, łunowby, łoża i matrazami a bjez nich a poklešćerja, łaj też wušku mužazu a žonjazu drastu. Dołhe a króśe šćěrnje a stupnje stajnje na sklodje.

E. Sielzig

na hrodowskej haju čo. 4, blišo Pětroweje zyrkwje.

Telefon 1152. Sćym rodźeny Serb!

Fotogr. atelej Oskara Meistera

w Budyšinje na Lažorskej drózy 15.

Telefon 438. Rjechćeju wotewrjeny.

Na stajenju je też na wjach fotografuje, tejo runja dwaje wobsedy, gruppy atd.

:-: Powjetšenje po kóždym wobrazu. :-:

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeśe abo předawaće: „Je čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Poručam swój

bohaty sklad

ložowych šatow,

wupjeršcow,

mužacych a žonjacych košlow,

sofowych pśikrywow, pśikrywawych zbytkow, běłych a pisanych

dybzaćn. rubjoškow,

twjelkow, trjenjow, hadrjeśkow,

wołmy,

košlacheho barchenta,

pisaneho a běłeho,

kórcuch. łanuchow,

košlacheho sukna, ložowych plachtow, nohajcow a wšelakeho druheho.

Podšalne płaćenje je dowolene

Helene Schulze

w Kamjencu

na Mołkowej drózy 3.

žane klamy!

Picowanski ječmjeń

ječny šrót

palmowe pěćkowy šrót

mučku lansko wosuška

melasu wowsnych pluwow

rybjacu mučku

wotrubu raženeho grjesa

ražene wotruby

pšeńćne wotruby

bórnjace bruški

akótnu sol

fosforowy picowanski kalk

wowsy a t. d.

poruča z čerstwych dokhodow po poněnčenych płaćiznach

Hans Valtin

w Halštrowje

Telefon 13.

Rjana

rasowa jałojca

1½ lěta stara, je na předaj **w Liśej hoju čo. 1** pola Kjeswaćicła.

Wowsnu słomu

předawa po wjezbach

Kralowski młyn

w Delnjej Kinje.

Cyła

kosćowu muku

pichydźiwu najtuńšich płaćizny ćiśnjonu, ćisto, wotrjebowanu w łajšej khěžce a prošku wo łaseńi. Rěd je najlěpši tupomanski cjeł.

W. E. Schmidt w Minkowicach

p. Budyšinje

parne a ćišowa tołarnja.

Přepisanje

hypothekow a p. j. hrjiwnow

do

hypothekow a t. d. hrjiwnow, wupowědźenja, wušmórnjenje, aračenja a wučinjenja wšeje družiny płaćizny hódno.

E. Bane na Hodźic hasy 32.

Kupuju

łumpy, nowiny, łelachwi, knihi, akty, staru papjeru, łoćiśe po najwyšich hódnjomych płaćiznach. Po wjeśiśe, je bere płanjaze łaśeńi, je łamjenym łopychetym płaćišću.

Josef Schubert

w Budyšinje, bórtlin čo. 7.

Telefon 695.

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Ke konfirmaciji zhotowi

visitne abo wopomnjeńske khartki

spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

zap. dr. z wob. ruk.

We wobhładanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

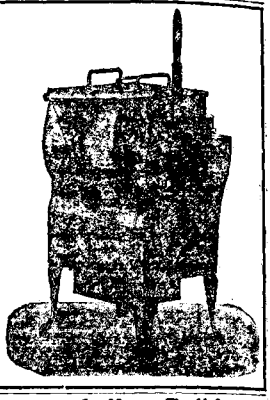

Richard Heinrichs w Klětnom.

Jenopřežny derjezdźerjany

kučowy wóz

ma na předaj

Worjech w Brěžynje p. Hućiny

Elektriske motory

kóždeje družiny a wulkosće

podawa **Gustav Wenke**

w Zhorjelcu, Konsulstr. 36.

Telefon 2388

Hans Valtin

w Halštrowje, telefon 13, poruča

wot běžnych čerstwych dokhodow w jenoč derje skhadźacej tworje, wosebje też zasopředawarjam

syrjenja:

šwedski originalny „Goldregen“-wows, Baltorbachski łohy wows, 1. wotrywk, šwedski origin. „Schwanenhals“-złoty johnjeń čerwjeny dźeći, jara dobre, šlezyski, wobkrućeny bjez šidy, šwačiski dźeći, šlezyski, wobkrućeny bjez šidy, inkarnatski, běły a łohy jeńoješ,

„Pferdezahn“-maja, hróch, pjeluški, woku, žołte lupiny, seradellu, hobrski kolij, łonop, trawne syrjenja a móšenja

Eckendorfsku a Friedrichowsku, najlěpšu Wandel. cokrowu répu, čerwjeny, běły a štrunkowy kał atd.

Bogtlandske gardiny

fiary, jamti, bitraje, łoiśe, prunzełowe łuńe, łojowe pućeńenja a łojowe płašiny, twjelk, trjenja, łohrjuchi, łibowe łojowe płašiny, wołmy, łanioje, mužace a dźěćace łošnje łaśowy, wołtowe łuńe a linoleum poruča najlěpše płaćizny hódno

K. Erler w Budyšinje

na žitnej wulicy 11 inspektorja „Schiefe Gasse“. Wjele kerśi.

Žony

Worjećam swój wulki wuběr płěchepjašow, mějaćnych a płěchepjaćowych powjazow, podpołožkow.

Śeju tež i sebje.

Wagnerowa w Budyšinje

płěch šchutćišćowi wuliki čo. 9.

Drjewowa awkcija w Ralbicach

Pjatk, 15. februara dop. w 10 hodź. so

30 hromadow twjerdeho drjewa

za hotowo pjenjezy na přesadźowanje předawaju. Wumjenjenja so do awkcije wozjewja. Zhromadźenja pola Brěžanec.

Zastupjeł stareje gmejny. Čemjera.

Chenillowe rubišća

(wulke kemšace rubišća), čorne, brune, namódre a zelene,

štrykowane hólace wobleki

(Gwester a khołowy)

za 2—4lětnych	5—7	8—10	11—14	cyły
6.20 hr.	6.75 hr.	7.30 hr.	7.75 hr.	wobliek

normalne košle za mužow, jara dobra hódnosć **5 a 5.50** hr.

normalne khołowy za mužow, jara dobra hódnosć 2.8) a **2.40** hr.

Najlěpša ručna štrykowarska wołma z česanoho přadzenja 1'0 gr. bórtlik 1,50 1,20 a 1 hr.

Ernst Jordanowa wudowa

na jerjowej hasy 5. na znuft. lawakej hasy 8

Dalokorćčak 1293.

Pisane serbske rubišća

za młode žony a holcy z ručnym wušiwanjom,

tkaznaki so přijimuja a najspěšnišo wuwjeduja.

Poručam też **sadźenowe rubišća a tranzanki, wušiwane mualinowe rubjeśa** we wšěch barbach, kaž też wušiwane **hawby, alé** atd.

Hana Handwerkowa

we Wojerscach na cyrkwinej hasy.

Wšém lubym přećelam a znatym dawam z tutym zrudnu powjesć k wjedźenju, zo je Bóh moju lubu mandźelsku

Amaliju Šołćinu rodź. Handrikec

dźensa dopołdnja k sebi wotwołał.

Korla Šołta-Lipjanski.

W Delnim Wujezdźe, 10. febr. 1924.

Khowanje je čwórtk pop. w 3 hodź.

Dźeń 3. febr. t. l. zemrě nahle w zbožownym wobsedźeństwje połnoje duchownoje a čělnoje čerstwosće

k. privatus August Lücka w Barće

w starobje 81 lět. Nimale 40 lět dołho je njeboćički z hnujacej swědomliwosću a swěrnu zarjadnistwo pokładnicy šulskoje gmejny wobstarał, za čož je jemu za wšě časy njezabitny dźak wěsty.

Předstejićerstwo

šulskeho wokrjesa w Barće

Marquardy předsyda.

Přiloha k číslu 36 „Serb. Nowin“

Wutoru, 12. februara 1924.

Hdyž chžych wobras pišacz...

(Wobras je wšp.)

Njedawno potrochach swojemu pschećelej, kak žym je pożedniej domjazej nuts sleczak. Pschedstajenje tuteho pazarka fo jemu tak lubjeshe, fo mje namolwjeshe, też raz edyn „Wobras je wšy“ napisacz. „Ty mójeych tak rjeczisch a sabawnje powedacz, fo f lahkoscju tajki photowitsch. A redakcija by wjeshoła była, hdy by wjazy tajkich wjeshych wobrasowarjow mela. Jedyn skoro docpinicz njemóże. A hdże tej trebnych myssli nabracz, hdyż fo tola edyn dzeń nječhto wożebite na wšach njestanje, schtož fo ja natu rubriku hodsi. Ty masch humor a wótych zortnje barwicz. Tuż spytaj!“ Stónčnje jemu to slubich.

Hdyż domoj pschindżech, stupi mi žona napschećko f pomurjenym mjeszwoczom: „Njeshy dha hischće zyrkwinski kanck wodpiwdeł? Bérz je tu hižo dwójcy pobyk a mje potrimat. Tajtale blamaża sa mnje!“

„Najlubscha“, wotmołwich jej, „tu masch 5 hriwnow a wótsejel jene dżéco gmejnskemu pschedstejicerjej. Jenoż nic wótczima być, žane cżorne wobliczo. Cżyn tola dżenja hischće wobras pišacz.“

Žona nétkaf swobżimnje, njedowérliwje na mnje hladache. Wedżeshe, fo fo hewak żenje pjera njepschimam za nowinarstwo.

Po wjecżeri fhromadżi fo — każ wschédnje — zyła swójba wokolo blida. Žona hedżeshe psched kopizu nohajow, chżiche je fwoju rjedżicz. A dżéczi pschadnu swoje chusste nadawki, schtoż wéso bjes harvy a rydota njewocznże. Schtwirtkina Hilża, kotrejż fu schulske wédomoscze kaj wotczi nowe wrota, fchérzerjeshe do nich, pschinjeże njemér do małych „wuczenych“ a tak nasta chordża a hara. Ż njehowjeshe mojemu wobrasej, dokelż trjebach mér a żaso mér. Chżych jich f najmjenischa na khwilku wotbycz. Tuż jim dowolich — ně, kasach jim, fo smédża fo w cżini a korriderje tóricz a pytacz. Temu wschitkim pschihotowachu, jenoż žona f hrożazym wokom na mnje pohlada.

Nadoho bżeshe wonka wulki rapot. Dżéczi bżehu stejacu 'a to hischće elektrifku lampu) f polzow storczile a rozbite. Stanych a wobhladach żebi njeshoje.

„Jenoż jane porokt a żyssy. Dostanjesch nowu. Trjeham mér!“ Nétko poruczich dżéczom, fo mérnje f klébej żydowcz a żanebo żlowa njemérczech. Tachtim „ždżenat“ do rukow a druhe knihe f wobrasami, so njebychu mje mysle. K dożpjecu tuteho méra pytach wschu żiwoju schotoloh hromadu, so bych sim hubu satyczał.

Pschede mnu leżi thopiza bżicze papjery, hnydom zyky blok. Wjach tuzu f ruzu a pocżach pišacz:

„Frenzleż kóczka.“

(Wobras je wšy.)

Kó, napišmo bżeshe hotowe. Dotho żym myssli, ale na myssle mi nicżo njeschindże. Po sjedżenju schokolody powżachu fo dżéczi sasu njemérnje hibacz. Wola nich fe tuto njenschédne njelerjenje wétru nervosnosez wubudżiko. Mjesczo żebi schukotachu, dwé salżeschtej pod blida a rosmalwjeshej su tam dale. Nadoho mnohy khichot a smjerch. Jene bżeshe fo dodżadaso, fo méjach tam stejo: Frenzleż kóczka. S nowa jim pschikasach mér, njeslerjenje. Kak dalko!

Nop fo mi skoro roskocżi. Tuzu wobkuschowach. Krjepy żnjpachu na czoło, thabat bżeshe mi pschewiski, wucżejeh zykon f thamora a hladach, schto tam two kóczach sjeji. Mój Bożo, zyle strony, ale nicżo wo Frenzleż kóczy. Wo tigrach, pantherach, jaginarach a lawach tola pišacz nochcu ale wo jenej wjesnej a to shrasicej do wobrasa, kajżej Nowiny huseschko pschinjesu.

Wéz mi pocża hama smésżcha być a tuż mi njelapaju wótre żnjeże wurasy. A dżéczi temu mógnje pschihotowachu. Njemójachu żebi wumyssliczi, fo nan, tiż żebi méra żaba, jón nabodo żam na njeżkyschane waschnje kasy.

Nosborjeny pschimach wotpjet fa tuschku. Żona wuporjeda nohajzy jenu po druhej. Njemélesche khwile, fo wo swojoj wokolinu staracz. Pschede mnu seża Serbiże Nowiny f poślednim wobrasom. Cżitam — ale nétżeho podobneho mi na myssle njeschindże, też stil njebych dżenża trjechił. Kopiza papjery fo njeże hischće ponżechtila. Stónczenje stany żona. „S twojim hlupym pitanjom kajżich jenoż domjazy mér. A na naju kwafny dżeń hy też żabył.“ A nétko ranjeshe żyssy a macżeshe f nimi nohajzy, każ by je f wodu wucżahnyła. Cżyżch jej f druhej nohajzu żyssy trécz, ale to fo dżéczi fe konzertej pschimamkowych

W Serbach rjenje je!

W Serbach, w Serbach rjenje je
To ja praju zawdże,
Wótke khéżki su każ hwézki
Na njebjeskej módrinje
W mojej lubej domiznje.

Serbska wjeska narodna
Tula so tak poniżna
K hórcy w dole woarjedź hole
Jako pyżna njewjesta
W wéncu pola woltarja.

Kóżdy serbski hospodaŕ
Waži sebi Boži dar,
Kiż do bróżnje wozy wo żnó
Z polow, łukow, zahrodow
Na łubje a do pincow.

Přindże k serbskim hospozam
A jich młodym dżowiczkam,
Pilnje dżéłać — při tym spéwać
Wot nich możeš nawukнyć,
Je-li chceš we Serbach być.

Réčki z horow łużiskich
Nimo holow delanskich
Śwircża přez kraj — nihdy njepraj —
W Serbach so mi njelubi,
Cuzy kraj je złóčił.

Sy-li w cuzbje dalokej
Nóhdy pytał zbożo sej —
Sy też spóznał a sy wuznał;
Serbski kraj je złóčił —
Je każ raj tu na zemi.

Bożo, škitaj Serbow kraj,
Dobrych měšnikow jom' daj!
Serbscy ludźo budża tudy
Stajnje tebje česćować,
Ty chcył jich kraj žohnować.

Hdyż chce słónco wočěmnić —
Hwězdy swój běh dokóńčić —
Tehd' njech Serbja wšě su herbja
Njebjeskeje zbóżnosće
W Božim raju na wěčne.

Pawoł Wićaz K.

W Serbach rjenje je!

W Serbach, w Serbach rjenje je
To ja praju zawdże,
Wótke khéżki su każ hwézki
Na njebjeskej módrinje
W mojej lubej domiznje.

Serbska wjeska narodna
Tula so tak poniżna
K hórcy w dole woarjedź hole
Jako pyżna njewjesta
W wéncu pola woltarja.

Kóżdy serbski hospodaŕ
Waži sebi Boži dar,
Kiż do bróżnje wozy wo żnó
Z polow, łukow, zahrodow
Na łubje a do pincow.

Přindże k serbskim hospozam
A jich młodym dżowiczkam,
Pilnje dżéłać — při tym spéwać
Wot nich możeš nawukнyć,
Je-li chceš we Serbach być.

Réčki z horow łużiskich
Nimo holow delanskich
Śwircża přez kraj — nihdy njepraj —
W Serbach so mi njelubi,
Cuzy kraj je złóčił.

Sy-li w cuzbje dalokej
Nóhdy pytał zbożo sej —
Sy też spóznał a sy wuznał;
Serbski kraj je złóčił —
Je każ raj tu na zemi.

Bożo, škitaj Serbow kraj,
Dobrych měšnikow jom' daj!
Serbscy ludźo budża tudy
Stajnje tebje česćować,
Ty chcył jich kraj žohnować.

Hdyż chce słónco wočěmnić —
Hwězdy swój běh dokóńčić —
Tehd' njech Serbja wšě su herbja
Njebjeskeje zbóżnosće
W Božim raju na wěčne.

Pawoł Wićaz K.

Dżélaczerjo maja słowo!

Hospodarska krisa w naschim wótzynym kraju je też herbskich dżélaczerjow se spara wutschaska a jim pokasała, hdże ma f nimi pscheż hicz. Tuż poczinała fo woni pomału bibacz a f wjazorych stronow sdżehaju fo hłoby, kotrejż k organisowanju herbskich dżélaczerjow do Serbskich dżélaczerskich towarstwow (Ss. D. Ż.) napominaju. Jedyn herbski dżélaczer f pruskeje hole staja sdżewowaze namjety k organisaziji Serbskich dżélaczerskich towarstwow (Ss. D. Ż.):

1. Ss.D.Ż. żadaja, fo bychu w Serbach najprjedy domjazni herbjazy dżélaczerjo dżéło dostali.

2. Ss.D.Ż. żadaja, fo bychu fo wulkolejomnoscerjo pscheż zakonje nuzowali, herbskim dżélaczerjam pola la zaspodlenja pschewotstajicz.

3. Serbskoj dżélaczerjo dyrbja tón samżny tarif a te samżne wumenjenja pschi dżéle dostacz każ druhe dżélaczerske swojaschi.

4. Ss.D.Ż. wostanu natkwitnje politiży neutralne.

5. Ss.D.Ż. dyrbja fo we wschitkich inbustrijnych stronach Łużizy, hdżej Serbjo dżélaja, założicz a fo potom wschitke fo jedneho Serbskeho dżélaczerskeho swjazka (Ss. D. Ż.) swjazacz.

6. Ss.D.Ż. ma samżny w herbskej rèczi pišany organ wudawacz.

7. Ss.D.Ż. maja fo za to staracz, fo bychu herbjay dżélaczerjo wažnosez herbskeje rècze a kultury pschipóznali. Woni dyrbja też w starschiskich radach a pschi druhich zarjadnistwach za to wustrowowacz, so by fo w schulach herbska rècz wuczila, so bychu jich dżéczi w herbskej rèczi cżitacz a pišacz nawukle. Dżélaczerskemu dorostej ma fo też herbska rècz sbjerzej, so bychu fo je słowjanskim dżélaczerjam dorosnivej mohli.

Prènje żadanje rosjaśmuje naschi herbiki dżélaczer f pruskeje hole na sledowaze waschnje:

a) Pschi hdesbżełotcji fo herbjay dżélaczerjo wróczo stajeja. Na to tłoczа nemóże dżélaczerske swjazki a też dżélowjemiwaju.

b) Dżélodawarja maja fo na to pokazacz, so fu herbjay dżélaczerjo w naschim kraju sapydleni a so maja woni na nich sajnych a siwérnych dżélaczerjow, kotżiż zich też w czażach wyschoke konjunktury, hdyż su jich dżélaczerjo sa lépschim dżélom wubéhnu, njerowpuschczeja.

c) Pschi natkwitnym położenju fo pschipóznawa, so fu cżi herbjay dżélaczerjo, kotżiż maja domach wjetche żiwnoscze, f dżéla puschcza. Najwjetschi dżél herbskich dżélaczerjow je pak na hrowe dżéło pokazany a tuczi maja w prènim rjedże we swojej domiznje dżéło namakacz. — Dale fo hischće pschipóznawa, so fo cżi némży dżélaczerjo, kotżiż fu na wożebite dżéła wuwuczeni (Facharbeiter) f dżéła

Hudźbny kučiłk.

Předana njewjesta.

Komiska opera wot Bjedricha Smetany.
Wopisał Bjarnat Krawc.

II. Hudźba.

Hudźbu ze słowami wopisowacz, je druhdy jara ćohka wěc a runje tak podarmotne pospytanje. Hudźbu móże jenoż hudźbna rěč sama prawje rozjasnić. Samo wěcywustojnomu hudźbnikej budża słowa a prózdne frazy, njepodpjeraju wón hudźbne příklady. Te pak tule podać njemóżemy, to zakazaju nam techniske přičiny. Štož pak by zdżělanemu hudźbulubowarjej zrozumliwe było, njech je tule pospytnje wuprajene. Ma-li so hudźba k Smetanowej operje prawje považić, dyrbi so do předka prajić, zo Čechojo do jeho časa drje też mójachu wumělsku hudźbu, ale njebě to narodna. Františšek Skroup wobradźi 1825 češkemu ludu spěwohru „Dratewik“ (Grotaf), cyle dobru hudźbu, ale bjeze wšeje spłažnosće: domjacu češku maćiznu drje, ale z ponžmčenej hudźbnosću. To rozjasni nam cyle derje Skroupowy, też nam Sarbam derje znaty spěw: „Hdże statok mój?“ z jeho „Fidlowački“. Tuta łahodna a čućiwa melodija nima prażadneho češkeho razu, ale w zjednočenju z horliwymi słowami (slepy husleř ju spěwa) je wona wulkotnje wjele wuskutkowała a je ze złotymi pismikami do stawiznow postanjenja češkeho ludu zapisana.

Zasłužby Smetanu předchadżacych z hudźbnjerjow leži bóle w tym, zo swojemu ludej darichu k wudźenju z narodneho spanja hłos na češke słowa, a tale zasłužba waži sto króć wjacy hač jich hudźba jako tajka. Ze skutkowanjom Smetanowym nasta nadobo cyle druha hudźba, bóle a bóle karakteristiskeho češkeho razu. Kak bě to možno? Na kajke wašnje je tutón slawny wótc češkeje narodneje hudźby móhł hudźbu pozběhnyć z nižinow wěsteho lubkowafstwa do wyšinow najwjetšeho wumělstwa? — Wopomńmy, zo bě 1857 Smetana swojemu slawnemu wučerjej Fr. Liszcej we Wymaru tři symphoniske skutki předpodał z tym wuspěchom, zo jeho Liszt dźaknje a zahoriče wobjima a wokoła. Ale runje tam so też sta, zo připadnje přitomny Widenski hudźbnik Herbek jemu porokuje: „Čechojo su tola jenoż reproduktivni (wospjetowarjo) hudźbnicy!“ Tute wótre naspomnjenje zrani Smetanowu wutrobu a wubudźi w nim narodnu češćelakomnosć. Tehdom hnydom sebi přisahaše, napřećiwo tutemu nahladej dopokazacz, zo maja Čechojo swoju narodnu hudźbu. A jeho cyle dalše hudźbne dźěło bu sylny a přeswědčace wuron tuteho swojeho swjateho předewzaća. K tajkemu dźěłu za krasny ideal bě Smetana wuhotowany: bě wobrońjeny runje tak derje z njewobmjezowanym knježerstwom nade wšěmi techniskimi srědkami wumělca każ też z nježnej mysłu z horjacym začućom za narodne wumělstwo. Wobaj faktoraj běštaj spušćomne a krute wukhudźiśćo k postajenemu zamérej. Smetana nošeše we sebi wot młodosće sem narodny spěw; tón bě so w jeho wutrobje krystalisował k njezhubjomnemu krasokamjenju, derje wubrusenemu a wutočenemu, kiž ze swojim wóhnjom překrasni hudźbnika sameho, ale też jeho hudźbne skutki. W tamnym času wšo swoje kolena zhibowaše před slawnym němskim Richard Wagnerom. Też Smetana jeho twórby a hudźbne zasady derje znaješe. Z teho wumělstwa dyrbješe Smetana za swój narod po swojim wašnju po możnosći a sprawnosći wužić. Fři tym so jomu pak njejednaše wo traś same zwonkowne znapodobnjenje Wagnerowych komposiciskich kajkosćow, ale wjele bóle wo zakładne zasady estheliske. Narodny žiwjeł so hižo w Smetanowych klawěrnych twórbach dosć zjewi. Po příkładze Chopinowym, kiž bě pólske mazurki a walčiki idealizował, je Smetana narodne čestne polki złožił a w nich z njewěsćenej karakteristiku dueh swojeho naroda rysował. Polkowy wuraz (Genre) wosta za wšón čas wosobitosć Smetanowych komposicijow, předewšém orchestralnych, a we „Předanej njewjesće“ mamy wjacy króć składnosć, krasne žiwjenje wobdźiwać, kiž so w nich wupřeśora.

Hdźež w tej operje lud so wjeseli a rejwa, stanje so to we rhytlmu polki; kelkerjo předwjedżu swoju produkcije tak, a Esmeralda droseruje hłupeho mjedźiwjeđża Wjaclawka na tosame wašnju, při tym spěwajo: „Lubozne zwěrjato“.

Ale też hewak je narodny raz polki we spěwach opery husto krasnje wuživany: Wulki duett mjez Kecalom a Jankom: „Znaju ja holčku, ta ma dukaty“ njeje dale ničo hač z genialnym duchom Smetanowym wuwita a překrasnjena polka: kontrapunktiske napřećiwnosće wobeju spěwarjow, barbojta harmonisacija a bóžaca ludowa melodika zjenočena z čerstwej žiwosću dyrbi kóždeho posłucharja zatorhnyć. Podobnych čisłow nadeńdżemy w „Předanej njewjesće“ dosć. Wuzběhnyć dyrbi so hišće rjany „furiant“; to je spěšna ryzy češka narodna roja, ke kotrejž so we ludu spěwa:

„Burik, burik, burik, hišće přeco burik,
burik, burik, burik, to je wulki knjez!“

Wotměnjaty takt $^{2}/_{4}$ a $^{3}/_{4}$ dawa cyłkej wosebity raz. Tak je Smetana w tutej operje narodnu reju wuznamnje idealizował a žadyn posłuchaŕ so njemóża jeho kuzłańskej mocy wuhibować. Při swojej starości, Čecham narodnu operu wobradźić, so našemu mištr potajkim

nuichcjicz njemója. Te dźĺa pak, kotreż móża śerbśyj dźĺacźerjo wukonjecź, maja ło jim w prénim rjedźe pśiswoitajicz.

d) Cźi zuśi dźĺacźerjo, kotśi su ź płodnischich krajinow dźiśicźahnuli a kotśi maja tam śiwoje źiwnoście, bydlenja a druhe sośiwjenśe móżnoty, dyrbja ło pśeco domjaznymi dźĺacźerjemi wrócźo stajicź.

e) Nźmśyj dźĺacźerjo maja ło pśeśiwdoddźicź, so su te natawnucholine pśiśiśte pólka śerbśich kulturalnych dźĺacźerjow, kotreż su ź wjetśicheho dźĺa bliśicze za drobe njenjesyo wot knjeźich dworow wotnajate, pśeśićnadna pśichipnosc, o by wona na lépśe sośiwjenśe móżnoty holanśich dźĺacźerjow wlim wukonjecź mohła.

Tak daloko nasch śerbśi dźĺacźeŕ i pruśkeje hole. Nźech so tź nékto druhi hibaja a śiwoje ménjenje wotpraja.

Žónśta w Pólśej.

Wot najdawnischich cźasow bé... śejźinschego žónśteje w Pólśej lépśe dyźli jdze druhdźe. Žónśta wuźiwaśe wjetśiche cźeśće a ź dobom wjetśicheje samośtatnosće. Bé to cźasto ź pśichinku, so śwośta sa cźaś wójny bźez muża. Sahe cźuje so pólśka žona jako méśćanka. Bóhd w starodawnej Pólśej tatarśke pogromy (dobycźa) njeśwoja pśichinjaśechu, hdyż hłód a mor ludnośći na bźeśaty dźĺ wutupiśchej, tehdy zaśo žónowaśe dźĺawuje pólśke prawowśi na wuludnjenej śemi wośmiśeśe mésacźe, w kotrychź buchu hłódni nastupeni, khori wulékowani, ludźo bjes domow hospodowani a wośebje lud, śdźiwjaśchi a brodźacy po lékach, tu pohnuwany, jo by so jaśo ź lékja wrócźił. Hdyż so muź wjacy domoj njewrócźi, podawśchi źiwjenje sa wótrźinu, pśichwaśe so žona pinha a hromadźowaśe do śwojeho wobnśiścza zhroty, śro ta wośebje bjes doma a dwora a tulazy so po kraju. Tajśele bźeśu žónśe w Pólśej sa cźaśu tatarśkich nawalow w śrjedźowéku — tajśe bźehu w cźasach podobnych tatarśkim nasjédam bolśchewikśkich.

Snaśe tu mjena kralowny Kunigundy, Salomej Hyleny, kaśiśeje wjerchowki a Bronisławy Odrowążowneje kaź tśi kralowny Jadwigi. Mjenujomy jich śwjatych, dokleź bźehu dźe žónśte kaź tuczużne, ale jich wutroba horjeśe ło ź ludoścźu a wopornivośću, a jich mału njedóścźej śenje lźinej do dźĺa, kajkeżkuli bźśe trébne k nawarjenju śwa ź wschitkich.

W cźasu śpadowanja dobrych waschnjow śrejśiche žónśta na śtraź, śchitajaj śwjatośći domowego wohnśiścza. W cźasach rozbźeźeneje Pólśeje wudźerźowachu žónśte kulturne dźĺo ź pomocu łajneho rozwuczowanja a wukhośowanja, rośćerźejuj rédnu pólśku pśećelnosć mjes śchérokimi worschtami cźłowjeśeje towaŕśchnośće. W tutych cźasach wopokazowaśe pólśka žónśta wjele wutrajnośće a fyinośće a jej na ło we wulkej mérje pśichipśći, śakhowanje narodnego ducha pśeśeś cźeźke léta njewótrownośće. Dale śmé ło pratśicź, so je Pólśa ź tajtim krajom, hdźeź žónśte najbole wukwa. Nij jenoź w inteligentnych kołach, ale teź w pśeśeo bóle śćerśićich worschtich wótkuje ło kedźwuźe na runomérne wukubłowanje holśich a hólzow. Na 721 śrjedźnych śchulach w Pólśej na statnych kaź privatnych, maja Polacy 260 žónśtich a nimo teho hišće 173 śhromadnych (koedukacźionych), to su tajśe, w kotrychź hólzy a hólky śhromadnje wukwa. To śnamjenja, so na śto wucźomzow-hólcźatow w Pólśej pśećinidze 40 wucźomnizow-holcźatow, w nékotrych góśwodśtwach pśichiśła ło tutón prozent ź lépśehmu holcźatow, a w śtoliźy Warschawje je jich 55 prozentow wucźomniśow porownjo hólzam-wucźerjam. Pśichiśkiny prozent žónśtich, wukubłowanych ło na universitach, wucźinja 36.

Doseź wulka liczba žónśtich poswjeźca ło wucźeńśemu powołanju a dozyła pśichipera podéł w kwalifikowanym (pśichódnym) powołanśtwu. Žónśta je we wójnśich cźasach wulka muża zastupowaź a pśichitomnje stupi ź nim do wojowanja wot bycźe a tyźe, dźĺaśaj we wschelakorych pisańnjach.

Cźaśeśiśe a hutśejśiho wutrujnja žónśte w towaŕśtwach a politiśkej dźĺawoźe. Wuśwobodźene pólśe žónśte

mudrje a wobhladniwje husto zepjera na znate narodne motivy, derje wédźo, zo swojim krajanam njesmé pśereformatoriski byź a pśetuźnu cyrobu podaź. Po formje drje wón poskića jednore spéwy, ale na mésto pódła sebje stajenych arijow, khorow std wón sadźi wyšu jednoś (Einheit) sceny, kotraž je pśez zhromadnu hudźbnu mysl kruće we sobi zwjazana. To widźimy hnydom pśi pśenjej scenje. Hudźbne dźélki zawodneho khora: „Čehodla so njewjesćiš!“ so wuźiwaja dale, hišće dołho po dokónźenju tuteho khora. Zo su we nim ludźej znate hudźbne dźélki wuźiwane, kiž we pśenich wosom taktach dopominaju na hymnu: „Bóh nam zdźerž khéžora“ wot Haydna, ničo njewadźi; wšako je Haydn sam we započatku hymny snano cyle bjez wotpohlada khorwatsku péseń: „Ranko jutro se ja stanem“ wuźił a we dalšim béhu staroznate dźélki z romskeho Chovala. Pśi čerpanju z narodnych žórłow je Smetanowe hudźbne wunamkanje nowych, śerstwych, zrudnych a wjesołych hłosow tak bohate a wšo pśekrasnjace, zo dyrbimy to wuley wobźiwowaś. Nihdźe žana kožanosć, wšudźe pak strowe, ćiłe a razne hudźbne źiwjenje! A kak krasne orchestralne barby wšudźe nadeńźemy (orchestralny kolorit)! Hižo orchestralny zawod (ouvertura) nas wo tym pśeswédźi, hdyż ju wot tak dobrych wumélcow wuwjedźenu słyšimy, kaž w narodnym dźiwadle. To z radoséu wšo skače! Kak mištrowscy wodźi jednotliwo instrumenty! A tón zajimawy, husto so wotménjacy rhytmus! Pśi wšej swobodnosći a wotménjenju we tworbje jednotliwych stawow je tola wšo stajnje do jednotliwosće skrućene a spleśene! W cyłej tworbje namakamy dospołnu synthesu wšitkich dotal rozdźélenych źiwjelow jeho wumélskeje dźĺawosće a individuality. Wosebje wobdźiwać mamy teź joho pśeswédźacu dramatisku móc (schlagkräftige Dramatik), z kotrejž je cyle Mozartej

śnoše je žónśtim polne pravo wolenja pśichipośnało, wo kotreż su nékdy jendźelśke sufražśtki podarmo wojowali. W prénim śejmje sašudźowchu wóśom zapośłankow, někto sašudźu žónśke tehorunja w senacźe. Žiwy podśeł bjeru žónśte teź we wójnodśim a méśćanśkim śamofarjadowanju. Na polu tworjazeje dźĺawośće w pśimowniwje a munnicśnihe śekawamy ło cźim dale cźim bóle ź mjenami žónśtich. Kożda boba nowiścźe literatury pśichiścha sa śłužbu žónśtich na tutym polu. Najśiśawniśe jm: Elśa Orśejkowa jako śpiśowaźelka romanow a Marja Konopnitzka jako basnjeśka. Schtó by njeśnał hrónćku Konopnitzkeje „Bez Ducha“ abo „Kas nie doczekał“, by ło njeśaćitał do Orśeźkowe romana „Nah Ni...“. Hdyż je réź wo tworjazem dźéle žónśtich, njeśmé ło sabyź na artiśku we wotrjazu rjanych wumjeśtwow, kaž je to Olga Boźneńśka, njeśahwaśchi teź Marju Curie-Skłodowśku.

Tak kożda boba pólśeje kultury, śkoro kóśda jeje wotnoźka pśichipośna nimo mjenow muźśkich teź mjena žónśtich, kotreż su ło wośławiśe pśiśes śwoje ważne a njewśidne śkuśki.

Njedźiwajmy wschelo pak njepśichtawa žónśte bźeź ześrakitkom domjazneho wohnśiścza, ź wukubłowatku pśichódnych generazijow, wot kotrychź éwitkuje bycźe a tracźe naroda. Wot njeje famiśny hjśiśe a moralne śtrowje towaŕśchnośće. Žónśta, śachowujuca... prawe śmóle wimowatośće, rośćimi wulkosć a dosć wróśi śwojeho nadawka, rośćimi, so je póda je jeje śkutkowanja dom. Tam je zyła jeje móź, tam wona wjśchidne wézy pośćéhuje a ź njewótrownym, wopominaja, jo nima ło ź njedóbnymi dźĺami labdźacź, jo je wśchitko cźiśicź trébna, śchtoź je za dźéło, niź jenoź wulke, ale teź małe, niź jenoź nadobne, ale teź trébne a nuźne.

Nij kóźda žónśta je wuśłona knjéźu napiśacź, abo namolemacź wobraz, ale kóźda może a dyrbi ło wupokazacź i wuźitnym dźĺom napiścźego towaŕśchnosći, ź pśichitadnym wukubłowanjom dźécźi a ź pśichipośnjenjom domjazneho derjeśnecźa ludu a kraju.

Přiłopk.

* **Kónz śeńśtcźo bnźa.** Skandinawiśki fyśikus a śwjećśar Śvante Arrhenius ryśuje w śwojej najnowśichej knihi „Śtwórjenjach planetow“ wo pśichódnym kónzu śenje wulkotny ale śtrukhy wuhonj. Chtejmy hyšći bóht nahśeje śemje pśewidźajicź — tak wón pśiśe — wamy jeho pśichódnamj w Marśu pytacź, niż w méśćacźu. Śkónźuje wusłudnje, jeho móź śaridje a tak śavadnje śemja do cźiny a śyny. Po cźłowjeku śamierjnu wśchi mortja hacź do dna. S rédka je dośćahnjuje, na pośledku je nékoho śrnéha pśidźe a zyła śemja budźe, tak dałoko hacź wócźo dośaha, jenoź pélkocźna puśćina. S nastatnych śchkałow postupuja barbjene plany. Temperatura nad ekwatorom niže nuł śpadnje, jenoź pśi cźapach (pole) cźeśći mrótwy pśichitwow w léźe rośtaje a tak źitabe źiwjenje po dołhej śumje śmóżni. Stónźnje teź tutón pośledni śbyt źiwjenśi śaśtanje a jenoź para, wusłupowaca ł błudokich ićkałkow, pśichinjeśe tróśchi wotménjenja do śamoty. Hdyż je tiśkił (Sauerstoff) pśichtrjebany, potom śchérocźeleny śemśki próch ześ śmjerśnyh płaśkeź wścho wodźiwa. — Tak a podobnje pišja tutón wucźeńc. Najwjećśi tróśchi pśichi wschej hrozy je, jo mu to njedóźiwimy. A naśhe dźéśi śe tej niź. Teź po śmjatym pśśnje budźa pośledne dny śemje hrébne a bojasne, śłé sa tych, kotśi je dożiwja. —śt—

* **Kdźe je w Pólśej najwjetśa drohota?** Sajimawe je pśichimanje pśichibźeranja drohoty w jednotliwych méstach republiki Pólśeje. Deleka podawamy liczby, wobrasowaze rośdźeł w tajśim nastupanju w l. 1923, ło sakładna liczba drohoty we Warschawje ło pśchedbjaja je liczbu 100, mjes tym, so w druhich méśtach porunja ke Warschawśkej, śo wośnamjenja ź wyśchśej abo niśkśej liczbu. Kongresowka: Warschawa 100,0, Łódź 92,7 Łopśnowiźa 86,3, Częstochowa 85,9 Lublin 80,5, Kalisź 79,3, Siwałki 77,4, Włocławek 75,3, Kielce 74,1. — Małopólśka: Borysław 103,4, Lwów 88,9 Krakow 87,1; 2 Stanisławowo 86,8, Tarnopol 74,8. — Wulkopólśka a Pomorje: Poznań 91,5, Toruń 83,0, Bydgoźcz 80,5, Grudźiądź 79,4, Inowrocźaw 78,3. — Schlęska: Rybnik 100,6, Bielśko 94,1, Królewśka Huta 99,9, Ciešyn 84,2. — Narańśke wokrejśy: Wilno 100,8 Pińśk 92, Nowe 84,3, Luć 76,9. S teho widźimy, jo je drohota wjetśicha hacź we Warschawje jenoź w tśoch śméśtach: w Borysławju, Rybniku a we Wilnje, najtuśśe méśto w Pólśej pak je Kielcy ź liczbu 74,1.

Hamtśke wozjewjenje z Kamjenca.

We Bukowcu su śkaźeneho pśa morili. Tehodla dyrbja so hacź do 24. junija t. l. pśa zawěracź. Se Kamjenśkeho śerbśeho wokrjeża dyrbja so pśa Khrośćanśkeje, Kłóśterśkeje, Wotrowśkeje, Njebjeśańśkeje a Śmjerjezańśkeje wokolinу zawěracź.

Pałtroma je śaśchła na knjéźim dworje we Malcu Wošpyli.

Našim dźéćom.

Na łodźe.

Hdyż běch wćera popołdnju ze swojim dźéćom doma hotowa, maś mi a mojej maśej sotśe praji: „Nétk móżetej na łód hić“. Tuž so w skoku śopłe pjenje wohlećichmej, a mała sotra w skoku do naśeje bróźnje po sanki běžeše a je přinjese. Ja pak jej prajich: „Daj je mi, tebi su wone śežke“, a nětk we skoku bóžachmoj na łód. Hnydom so khwilku smykachmoj. Tuž přińdże moja towaŕśka ke mni na łód a praji: „Dźensa je pak tola khětro zyma a wětŕikojte, to so dušnje njesmyka“. Na to wotećidże towaŕśka zaso. Nětk sotra praji: „Mi je zyma, pójmoj zaso domoj“. Na to so bórzy wróćichmoj a dźéćmoj domoj. „Nó, je wamaj zyma?“ prajośe maś, „zo śej tak khětŕe zaso přiślejśe?“ Na to pak moja maśa sotra wotmołwi: „Haj, dźensa so jara hubjenje smyka“. A bě tola na sankach sedźała. Smykala běch ja.

Marta Jordanec z Króńcy
narodź. 25. 9. 10.

Mój dybznčny časnik.

Wjelo lět sym sej mały dybznčny časnik přał. Hdyż běch dźesać lět stary, dari mi jón nan. Jara rjany wšak njeběše, ale za to wulki, jara wulki. Njedźelu wsach jón prěni króć sobu a tyknych jón do lacoweho zaka, wón lědma nutŕ dźéše. Na nim sym so jara wjeselił. Naša maś zawoła: „Hóńe, ty hišće žadyn rjećank za časnik nimaš!“ Wotmołwich: „Maće, mam tola bórnicu“.

Potom wzach swoju čapku a dźéch do wsy. Na wěži wotbi na poł třoch. Wuhladach tam Pawolec Jurka a zawołach: „Jurko, chceš widźeć, kak nan času je?“ Wón wotmołwi: „Twoju cyblu widźeć njechcham!“ Na to dźéch rozněwany domoj. Doma nichtó njebě. Pohladach na časnik, zo bych wjedźał, kak na času je.

Wón pak dźéše khětro pomałku. Započach wjerśeć a wjerśeć. Na dobo přesta časnik. Nan přińdże domoj a wopraša so mje, kak na času je. Wotmołwich jemu: „Mój časnik spi“. Nan rjekuy: „Hlupy hólc, ty sy jón skóńcował, jutśe póndźeš k časnikarjej. Proš jeho, zo by časnik zwuporjedźał“. Dotal je mój časnik hišće pola časnikarja. Pozdźišo wam wjacy napišam.

Cesław Leska z Kukowa
narodź. 13. 7. 11.

Ptački a dźiwina w zymje.

Hdyż nazyma so bliži, čahaju ptački do čopłych krajow, a dźiwina khowa so w lěsu. Ptački njepytnu ničo wo zymje, kotraž nas domu traši. Ale zbywace ptački maju wjele přećerpjeć. Swój łśtny khabańk drje so wusleku a čopłišu drastu zwobłěkaju. A tola je jim hišće zyma, najbóle hdyž sněh so dźe a zemja přikryje. Njemóża ničo namakać, z čimž móhłe sebi hłód wotehnać. Tehodła dyrbja so dźěći nad nimi smilić a jich syśić, sójdki, zorno a pócki dawać. Někotre dźěći twarja ptačkam khěžki a přihotuja městna k picowanju. Tole dźěło njeje podarmo. W lěće, hdyż je zaso čopło, spěwaju ptački rjane spěwy a wućišeja štomy wot wačkow a brućkow. Ale nejeje dosć, zo jeno ptački w zymje žiwmy, dyrbimy so teź wo dźiwinu postarać. Přetoż wona runje tak derje nuzu čerpi kaž ptački. Dźiwina drje so w lěsu khowa, ale teź tam je zyma. Liški a karniške khowaju wšak so w swojich čopłych bydłach. Liška khodźi někto na swoje rubježnistwo, wona rubi kokoše, husy, kački a hołbje. Sorny a jelenje žiwja so wot nazymskich sywow. Ale hdyż je zyma jara wulka, njemóża sebi sami pomhać. Tehodła stara so hajnik za nich a přihotuje městna, hdźež jim syno a dźećel dawa. Tak su ptački a dźiwina w starosćach žiwe.

Jan Bryl z Jawory
rodź. 31. 5. 1910.

Za wuja Łomšćanskeho.

Dwaj pastyrjej wowcy pasyšaj. Tuž praji prěni: „Daj mi z twojeho stadła jenu wowcu, potom mam jich ja jedyn króć telko kaž ty“. Na to praji druhi: „Daj mi z twojeho stadła jenu, potom mam jich ja też telko kaž ty“. Kak wjele měješe kóždy pastyř wowcow? Marija Čornakec ze Smjerdźaceje

Sym pisała 6. 2. 1924. rodź. 4. 6. 1912.

Marhata, ty šibałko, so mi směješ, zo sym tajke lohke hdańčko (nic hudańčko) do nowin dał. A ja so směju, zo sy mi zabyła napisać, hdźe sy, w kotrej wsy. Margareta (to rěka: parla, pačefka) napiš mi to, zo bych sej připisał. Wu-z-hódała wšak, jako też Franc we Łazku. Ničo za złe!

Tola! Hola! Napiš dha mi něchtó z was „čežke“ hódańčko, tak čežke, zo so nowinska papjera njeroztorhnje; čežše njebjeru Wuj.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a štáb. Smolerjec knihtišćerńa, zap. družstwo z wob. ruk. : w Serbskim Domje w Budyšinju. Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšerńe so stajace nawětki a tabele so wyšo wobliśeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło 37 | **Budyšin, srjedu 13. februara 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Srjeda, 13. maleho rožka.

Franca ze Sales.

1827 * serbski pósnjeŕ Mikławš Wjaclawk w Nowosličach.

Tójšto lět žno nimo je
Někotry dešć krjepješe,
Hač ja wotbych znatu
Moju staru Khatu —
Zum, zum, zum —
Moju staru Khatu.

Tójšto lět žno nimo je,
Někotry sněh saješe,
Hač ja wotbych lewu
Moju staru čmjelu —
Zum, zum, zum —
Moju staru čmjelu.

Handrij Zejleŕ.

Towaŕstwowski powěstnik.

Sokolki w Budyšinju maja štwórtk, 14. febr. wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnica.

Jednota „Sokol“ w Panćicach ma jutre štwórtk zwučowanje. Načolnik Zwjazka pśiźe, tuž ma kóždy wěsće pśiś.

Serb. tow. „Lužica“ w Hornjej Hórcy. Dźensa srjedu wječor 1/8 hodź. zeńdu so hrajerjo a hrajeńki pola předsydy, Pjatk wječor we 8 hodź. je spěwanje. Pśiś dyrbja wšitcy, dokelž so na Zdźarowski koncert pśihotujemy. — Njedźelu pop. w 3 hodź. je zhromadźizna. Ważneho dnjoweho porjada dla so wšitke sobustawy wočakuja. Tež hosćo su lubje witani. Dirigent a předsydstwo.

Serb. tow. Lubin zmóže pśichodnu njedźelu 17. t. m. pop. w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje pola Rósikec w Budestecach. K. faraŕ Boie je přednošk wo milinje a jeje pomocy dobroćiwje pśilubił. Pśiźiźe wšitcy prawje bohace a njezabudźśe spěwniki.

Předsydstwo.

Towaŕstwo młodźencow we Wotrowje ma štwórtk wječor 1/2 8 hodź. spěwnu hodźinu pola Jurśec we dopjej stwički. Předsydstwo.

Swětowe podawki.

Kommunistiske pśichioty ša 13. februara.

Po wojsterjenju wirttembergskeho ministeŕstwa gnutskawnych nalěžnoćow je ža krajnej policiji poradźiło, jenož kommunistiskeho kuŕeŕa łapjeś. Pola njeho žu important pśisma namakali. S nich je spóznaś, ža žu kommunistoju 13. februara po zyłej Němskej chcyli wulke demonstracije wotměś, ł wotpohładom, ža pśichi tym ł policistami do krwawnych puśkow daś. Dźeńkonjeńerjo a dźěłaceŕjo, kótaŕchi běchu ł fabrikow zawołali, dyrbjachu ža k tutym njeměŕam wuźiś, mjes tym ža bychu ža nasthylarjo sady łgowali. Ministeŕstwo je wobydleŕstwo na to kedźbliwe cźiniło, ža je ža policiji poruźiło, sakasanym zhromadźiznam ł zašnoźu a se wšitkemi śrědkami sadźewaś. Wobydleŕstwo je ža napominało, ža njeby ža pśichi zhromadźiznach wobdźěliło.

* *

Teź w **Königsbergu** žu, kaž je tamniśchi wojeńśi roskazował tamniśchim nowinam spóźiś, 13. februara wulke demonstracije wotmyślili. We wukazanju na kommunistiske dźěłaceŕiske skupiny ža praji: Termije 13. februara dyrbja ža wšucke dźeŕśeć, na tutym dnju dyrbi ža proletariat na dróźi wuwjeśeć. Nadawk kóždeje stroniteje skupiny ža nadrabnje rozkładaś. W dźěłaŕnjach dyrbi ža dźěło zastajiś, a dźeńkonjeńerjo dyrbja ža pśichi demonstracijach wobdźěliś. Wobśěrkerna słužba pśichwódeŕstwo je organizowała. Za dźěłaceŕiske stotnje žu ža po spódaku wobśitke tajne wukazy wudałe. Kóždy wojeńsny muž dyrbi na tóžby pad swoju zonn šobu ł demonstracijam pśichwjeśeś. Komy dyrbja ža do pśenich rjadow sestupaś a spytaś, nadźěłaj policije ślamaś. Natańśnje dźěłaceŕjam je ža poruźiło, we wokrjesnych mśtach wotmaś demonstracijow pożbinieś. Podobne pśichitaty žu ža ža kommunistiśku mładźinu wudałe. Słóńcnje dyrbi ža na praśeńkim listnje zapśaśaś, kśo wožobow je ža pśichi demonstracijach sajało a stanjo.

Wojeńśi roskazował I. wobornego wokrjeża ł wojerwjenjom na to dopomina, ža žu sjawne zhromadźiźny a wołkocźahanje sakasane a warnuje, ža pśichi zhromadźiznach wobdźěliśi, dokelž je bjeswobladnje rozsěknjaś da. Wojeńśi roskazował měrne Königsbergske wobydleŕstwo napomina, ža 13. februara dróźowo po możnosći źdalowaś. Dale wón wojerwja: Politiśkemu wothźěkeńzu tudomnego policajskeho prešidija je ža hromadźe je sachtkatiśkej policiji poradźiś, kommunistiśkich wjednikow pśesćapiś, kótaž běchu ža zhromadźiś, so bychu ža wo wotmyślenych demonstracijach, ža 13. februara postajenych, rěcźeli. 85 wobdźělnikow je ža pśichi tym sajało. Sźěmny ža nadźijeŕ, wojeńśi roskazował pśiśe, ža je ł tutym zawśiźmjenjom wotmyślenej demonstraziji 13. februara sadźeła.

Njepomerne wudawki ša němske wójsko a njerawnodstne dawkidawanje.

Parišśe nowiny „Intransigeant“ po jendźelskich źórłach potwěŕ, so je wubjeŕk wězywulstojnych, ł kótarychž pśichodźbydu je Dawes, němskemu knježeŕstwu dodaśnje wobśěrkerny praschak wo wšchelakich dypkach statnych wudawkow pśechopdał, dokelž žu ža někotre wudawki jako njepomerne wysoke spóśnaśe, tak na pśichkład summa 650 miliźonow złotych hriwnow ža 100 000 muži w bróńjach, schtož wudawki ža italiske wójsko pśekšoka. Dale žu wubjeśkowe žobnstawy temu dźiwaju, so dźěławy lub w Němskej njepomerne wjazy dawkow płaći, dyžli kapitalistiske wórschty. Wubjeŕk drje pśichwoleńu moratorija pśichibtuje, pśeźeg pak namjetuje, so bychu ža pożeźonki Němskeje jenož ža wotśichodźeńske jaměry wuźiśe a ńz k strucźenju němśeje waluty.

Nowy němśki półłanz ł Hoecsh w Parišu žiwoje wobtwjerdźaze liśćiny wotedaŕ.

Nowopomjenowany němśki półłanz ł Hoelsch w Parišu je pónd źelu ministeŕskemu pśedsyźeŕjoju Poincareej žiwoje potwjerdźaze pišma pśechopdał. W pśedwadzatym rozrěcźenju němśki półłanz někotre pśicźiny žiwojeho knježeństwa w nastupanju wobkhada we wobtadźenej Němskej łgźli. Dale žu wo wotśichodźeńskim praschenju jednasće.

Danźy pryndzo a dollarśe pryndzeły.

Danśi pryndz Erich, wuj nětcźišćeho kŕała, je žu we Ottawje ł knježinu Loišu Boothez, jenej ł najdawšich herbowkow w Kanadźe, žwoźeńk. Jejny nan je ł drjewowym wikowanjom wobohatnył. Pryndz Waldemar bź je žnałom. Danśi pryndz Bigge, kótryž je žu njedawno teho runja ł jenej bohatej herbowki njeroźeł a žiwoje mjedowe njedźele w Europe pśechibywa, žo bo Ameriki wrócźi, so bu žo w Kaliforniśkej žaźydliś. Pryndz Erich je žo wšchich prawoch na trónśe naślědnistwo wotrjekł.

Dwěłetna wojeŕska słužba w Pólśkej.

W pólśkim žejmje je žo dwěłetna wojeŕska słužba pśichjała. Lěwicyne strony žu ju podarmo pśeźowałe, wojeŕsku słužbu na 18 měžaz.ow sajźiś. Wójnski minister Sośnkowski jim znapśeźechwi, so ł dwěłetnej słužbi zyły sakoń śleji a padnje. Dla žwojich wupśeśerjenych mjenow Pólska śejaze wójśło 290 000 muži trjeba. Dźiš je 50 000 na wojeŕśich sastojnikow a offiźeŕow licźi, ma je 240 000 muži ža wójśło wubraś. S kóžbołetneho wubraśa njeje wjazy dyžli 120 000 k słužbje tkmanych wočakaś. Tuž dyrbitej je ł dobom pśeźeg dwaj letnikaj pod bróńjemi bjeŕeś. Sozialdemokratśo bźehu jenoźelnu wojeŕsku słužbu namjetowali. Sa tónle namjet keś narodne mjeńšiny hłosowachu ł wumjeśacjom Wukrajinzow, kótaž zyły sakoń łaćišćnychu. Tola žo wón ł małym pśichemnjenjom po knježeŕstwownym nacźišu pśichwa. — Sśejmej bo hišćeze dalše sakonje k wutwarjenju pólśeho wójśka pśichpołoźo. Najpśeźogy dyrbi žo organizacija najwyšśich wojeŕśich roskazowarjow wupraviś. Wot teho, kak žo to stanje, budźe wonowitowaś, hač žo marśchall Pilsudski zažo k wójsku wrócźi.

Finanzna debatta w franzowskej komorje.

W franzowskej deputeŕiskej komorje žu dale wo nayrawach jednali, ł kótrymiž maja žo statne wudawki snjiźeś. Teź w Franzowskej dyrbi ža **statni sastojnišy wottwariś.** Na to žo pocźahowazy sakoń žu ł 518 pśeśeźiwo 52 hłosam pśihwjeli.

Dale žo wo **dawkach na wójnske dobytki** jednałe. Schśeźa miliźardow frankow maja žo hišćeze ł nich sešbiraś.

Sapódpłaŋz **Bouisson** namołwjeśe knježeŕstwo, so njeměś łódźiśtwowym towaŕšuwam žaneje podpjery wjazy płaćiś. Sa cźaš wójny žu tele łódźiśtwowe towaŕšuwa nimo měry wjele sajźiłe. Akśe jeneho taśeho towaŕšuwa žu do wójny na 500 stake. Sa cźaš wójny žu wone na 8200 stupiśe.

Nowe Sinowjewowe instrukśije franzowskim kommunistam.

W Lyonje (w Franzowskej) žo nětkle sjeźd franzowskich kommunistow wotměwa. Ruśki ludowy kommiśaŕ Sinowjew je w mjenje kommunistiśkeje internacionale ł Moskwy sjeźdej źělowaze instrukśije pósłał: 1. Dokramjoja socźalna revolucija we Němskej dyrbi žo ze słutkom podpjeraś. 2. Pólśkim stronam narodneho a łéweho bloka w Franzowskej ma žo najrosćudsjeńśa wójna pśichjowjedźeś. 3. Pśichi nastupanjach wótkach dźěłaceŕsko-ratarśki blok wutworiś a wólby wuwuźiś k organizaciji pankow kommunistiśkeje strony a dźěłaceŕskich wubjeŕkow w fabrikach. 4. Agitacija a propaganda mjes pišanymi wojakami ma žo pożyliś.

Macdonaldowy knježeŕstwowy programm.

Pśichedźyda jendźelskeho dźěłaceŕskeho ministeŕstwa Macdonald je w dešinim žejmje žwój knježeŕstwowy programm ł poźdrabdźinskej rěcźi rozwił. Wón pśichwa, so nětkle w dešinim žejmje žana strona wjetćinu nima, a so je konserwatiwna strona najžiłnišcha. Tola dla wólbneho poraženja je konserwatiwnym njemóžna było, knježeŕstwowu móź wobtwónowaś. Jako druha najwjetšcha strona je dźěłaceŕska strona samołwitosć pśechwała. Wona jenoź wrócźa stupi, dyž by we wažnych praschenjach, w praschenjach ža žadneho waschnja, poraženje pocźerpiła abo dyž bychjej nałpśeźelnej stronje jej njedowěŕenje wupraśiła.

Dacź do tónja měrza budźe knježeŕstwo žejmej wo finanzach wuradźeć dacź. Potom budźe je wón rozsudźiś dyrbjeć, hač dźe **Lausanneske rěcźenje ł Turkowśej a rěcźenje ł Franzowskej a Schpanišej wo Tangeru** potwjerdźiś. Nadrobnje Macdonald **praschenja wobdźelnjenow a bjezdźełoscźe a hospodarske praschenje** rozpominasche. We praschenju dźěłonjemjeŕjowo won praji, so budźe ža knježeŕstwo pródowaś, so by ža wikowanje w néhdyschim wobžaŋu wobnowiło. Knježeŕstwo kapital indistrije njejomjeńšchi, so by jón ł podpjeram wuźiło. Wono ma myśle, periodu ža wuwoźne kredity wupśeśeŕśeć. K wulkim wobcźežnoćam w žwišu ł wupśeśerjenju wikowanja finanzne położenje kraja kluśa. Dla **statneho dołha Jendźelskeje** žu **wudawki** ža wudźeŕśi industrije wulke a dla njerjadowanych wobśiežnoćow w Europe ju internacionalne smeńkowe kursy pśeśeźiwo tyrannym krajam łožene, kótreż žwój dołh łapłaćeja a žwoje wudawki a bohdoby wurunuja. K nim Jendźelska žłuśka, a tehdła jendźelska industrija ł tym schłodnje, ža wulka wěsćych krajow, dokelž ha wona na žamknjnych wótkach wudawa, wjazy płaći, hač dokelž bo do wukraja leśele a žo na strowu walutu pśicźeśeje.

We dwórnowej politiku Macdonald praji, so je Jendźelska bolschewiśke knježeŕstwo w Ruśkej jako sakoń łe pśihpónało. Pomjeŕy mjes Jendźelśej a Franzowskej žu ža pod unionistiśkim knježeŕstwom dźeń a bóle pohubjeśišche. Strach je był, so ł nowej wójnje bóńše. Pokójenje we Porurskej a Pfalzy je jara njespokojeśaze. Wón je njemóže dźeńża wo tym pónje wuprajiś, tola ža wjeseli, so śmé rjeź, ža je wo pśalźkim praschenju blížše dwa pólna pśichsjednosći dogaje.

Polepšenje pomerow mjes Jendźelskej a Franzowskej.

Londonśe nowiny žu rozpravu wo rěcźi pśichinjeśe, kótruž je žobžu statny sekretaŕ gnutskawnych naležnoćow Henderson wo Bairubej měł. Spomnjeńschi na njedawne wutrobne dopśihowanje mjes ministeŕskimaj pśechedźydnoma Macdonaldom a Poincareom Henderson praji, ža žebi śwéri twjerdu nadźiju wupraśiś, ža je je w łuśach mjes Jendźelśej a Franzowskej hižo pśemjeńjenje ł lepšemu stało. Pśichihotuje žo konferenca niž jenoź mjes Jendźelśej a Franzowskej, ale konferenca, na kótreż žo inšće europiśke staty a Sjednoćone staty połnóžne Ameriki wobdźěla.

Ssamosarjadnistwo ša Indiju.

Indiśka łachnjedźawaja hromadźizna je ža ześiła. Po njeschćěhnje měrnej debacźe, jendźelśki městokralowy zastupjeś ześeli, so je indiśke knježeŕstwo žwóliniwe, na najšćeršim podkładu je žobnódźełanjom wšchich politiśkich stronow, tola we wobžahu dotalneho sakonjedawaŕstwa praschenje pruhowaś, **kak ma je žo homosarjadnistwo Indi.tele pólepšiś.**

W dopjašu, kótryž je wjednik hindušćich nazionalistow Gandhi wjednikej indiśtich muhamedanskich nazionalistow

Muhamedej Alimej pósłał, fo prajı, fo Indıfka ženje ſamoſarjadnıſtwo njedoſtanje, ſaj do'ho budża ſo Hindojo a indijſy muhamedanoja wſajonmnje poſłóſowaćı.

Zidſi chcedża ſ Czeſkoſłowakiſke do Palestiny wucſahnyć.

Sidſi w Prahy ſo ſ myſlu ſabeſrajn, ſ nowa wucſehnjenje dſeła ſidowſkich ſ Czeſkoſłowakiſke do Palestiny organiſowaćı. Tón krótſ ſo wo ſidowe we Wjeſchowinje, Podkarpatſej Ruſi a w Słowakſej jedna. Trdżne pjenjeſy ke kupjenju leſomniſeſow a k wobſtaranju trdżneje nadoby k kapıdlenıu w Palestinje maja ſo w tutym tżeſe ſe ſbérkami ſwjeſcj. Mudawſi ſa wucſehnjenje ſo na 3 milijony krónow wobliczeja.

Italiſko-belgiſke ſluby.

Kaj „Giornale d'Italia“ pawd, ſo italſki kronprynz Umberto ſ belgiſkej prynzeſnu Marju ſlubi, njeſ tym ſo ſo belgiſki kronprynz ſ prynzeſnu Giovannu, ſcéſerſnaczeſetnej ſtarſej dżowku italſkeho krala Viktora Emanuela, ſlubi. Prynzeſna Marja je jenicka dżowka belgiſkeho krala a ſo ko 1906 narodżiła. Italſki kronprynz je dwaceſi, belgiſki dwajadwaceſi lét ſtary.

Sawdéjenje pſche bjesbłoſoſej w Italſkej.

Rom'ke knjeżeſtwone nowiny wuſtaſ wojſcowoja, ſ kotrymż ſo mużene ſawdéjenje pſche bjesbłoſoſej wſdéch dżaſach wotſonom wot 15. hacż do 65. léta ſamjedże. Wuwiaceſi ſu rataſſan dżaſacerjo, dżaſacerjo w gmejnſkej a ſtatnej ſłużbje, domjacy dżaſacerjo, cleſadnizy, domownizy, dżiwadłowe a kinomatografiſiy wumeſtżo, naſhwiſai dżaſacerjo a dale dżaſacerjo, kotſiż ſo na dobytku pſchedewſacza wobdżeleja.

Praſchenje Beſaraba'keje.

Namjaſanju nibeſeſelſtich ſtukow mjes Ruſkej a Rumunſkej dwaj ſadżewaj najpſcheſo ſtejitej. Rumunſka żhebi ſłoty pokład wot Ruſkeje wróćo żada, kotryż je wona ſa czaſ ſwét.woeje wójny do Ruſkeje pósłała, fo by ſo tam pſched némſkim wójſkom wuchował. Bolſchewikojo ſu rumunſki ſłoty pokład pſchewalı a jón ſa ſwoje potrjebу wuzíjı. S druhimi ſadżewkom je Beſaraabſka. Rumunſka je ſo na łónu ſwét.woeje wójny Beſaraabſkeje ſmoſowała, kotaż béchu bolſchewikojo knjeżſtwo w Ruſſej na ſo ſtorhnuli. Ruſka żada, ſo by Rumunſka jej Beſaraabſku wróćiła. Sa méżaz budże we Wiinje ruſſo-rumunſka konferenca, w kotrejż budże ſo wo wobémaj praſchenjomaj jednaćı.

Zanecho ſchiſza w ſchefſcijanſkich ſchulach w Turkowſkej.

Telegramm ſ Konſtantinopla powéſ: Angoraſke knjeżeſtwo je porucilo, ſo dyrżża ſo Boże martwy a wſchė druhe nabożenſke ſnamjenja a wobrazy ſ ſchefſcijanſkich ſchulow wottſtroniċ. Dótjeż ſo to njeſtanje, dyrżża ſo ſchule ſamknyć.

Schto ſo w Grichiſkej ſtawa?

Mojeſ'ke monarchiſtiſke hibanje w Grichiſkej njeda ſo potłóczene byċ. Monarchiſtojo ſu ſpytali, ſo panzerowaneho ſchfiżaka ſmogowaċ, tola je ſo jich nadpad wotraſył.

* *

Grichiſti ſejmt je ſwe republikanſki. Wón ſo do liberalnych a republikanow dżeli. Po wobſtankanjenju liberalnych ma ſo lud ſ wobſtojnawanjom roſſudniſcj, hacż ma w Grichiſkej monarchiju dale woſtaċ abo ſo republika potjaċi. Benżelos je ſo ſa ludowe wobſtojnowanje twrjapiſt. Pſredy némcanju, ſo wón fraka do Grichiſkeje ſaża ſawola, tola ludowe ménjenje ſpótnawſchi, je wón ſwój nahlad pſchemenił a rjekł, ſo móże Grichiſka monarchiju parowaċ. Dótjeż ſo ſejmje na „ſi tróċ ſatlateho Konſtantina“ a na „budowinecho żyna“ — nétżeſ'ckoho krala Jurja — ſwarja, wón ſmérom żedżo ſo ſmiéſtwa. Wón pat na ludowym wotſtłoſowanju wobſtowa.

Hacż taſke wotſtłoſowanje — hdyż ſ żyła k temu dóżdże — kraſej mér pſchinjeſe, ſo jara praſcha. Bżo je w ſejmje Kondiliż rjekł, ſo ſo dynaſtija njeſmé wjaza do Grichiſkeje wróċiċ, a byrnjej by żyły kraj ſa to hłoſował.

Grichiſka ſo nawala Bolharow do Mazedonſkeje boji.

Athenſke nowiny powiſeſe wo bolharſkich pſchihotach na grichiſko-jużnoſłowjanſkej mjeży pſchinoſheja. Grichiſke knjeżeſtwo je pjeża wérnyhodne rozprawy dóſtało, ſo ſo twrdżi chcedża ſo Bolharjo w nałéżu do Mazedonſkeje nawaliċ. Grichiſke knjeżeſtwo je ſo na Jużnoſłowjanſki wobroċiło, ſo by ſo ta pſchi napiſcerſnych napramach pſcheżiwo bolharſkemu nawalej wobdżéjiła.

Swjaſkaſiſi doſh w Ameriſy.

Amerikanſka komiſija ſtatneho dołha ſo bliżſche dny ſeſidże, ſo by praſchenje pruhowała, hacż dyrżża ſo europiſke ſtaty dla jich dołha na Ameriku pominaċ.

Podarł dla némſkeje khorhoje pſchi Miſſionowym pohrjebje hiſchcze njeje wothnyły.

We Waſhingtonje je w ſejmje ſapółſanzow ſapółſanz Connally némſke knjeżeſtwo ſa to ſamolwite cżinił, ſo ſo na némſkim półſtanſkim khorhoj njeje na pohrjebu ſ Miſſionowym pohrjebje hiſchcze njeje wothnyło, hdyż je ſo Wiſſionowe cżéło chowało. Wón żedżi żada, ſo by ſtatny departement notu wojſewił, kotreż ſu bo tehdża ſ Mnnſſej ſamdżiłe.

Furor teutonikus.

Sadży howri wichor po zyłym némſkim kraju, dokelż je ſebi wnikajuſe dowolił, wérnoſcż wo prjedawſchim a tuczaſnym położenju Sżerbow pſhaċ. Pod napinjmom „*Un peuple martyr*“ (Jedyn cżerpjaſi lud) je knjiża w franzowſkej rżeċi wuſchła, kotraż ſo dokładnje ſe Sżerbami ſabéra. Wobſtaj wſchak njeby hiſchcze „prawny nimſki hnew“ wubudżił, ale ſo knjiża na titulnym łopjeſku „*le peuple serbe*“ — najſerje jena ſ tych rjanych tżowſ, kotreż je nasch pſchecżel a ſchowancżel Ludwik Kuda tak wunineſiżu naryſował — pokazuje, to „wobſtwéliuje wótrje jeje ſaudżi“. Tak ſo jena ſchoſtinſtiſka wſchonemſka nowina nad Bożjom ſtrżeſcżu dawa. Mjenżom, hacż je rjanoſcż tuteje knjeżi mo'hy wéſtych némſkich ſpiſowarjelſow ſtwjerżeżała. Budżiſchcze-li ſo wona na némſkej knjihy ſtyſchcżiła, dha ſnadż by kóżdy pſchi ſtrowym roſumje woſtał. Ale wona knjihu ſpiſanu **w franzowſkej rżeċi**. Sapadny dżeł Europy nicżo ſhonicż njeſmé wo ſa'ſkej a nowſchej hiſtoriji ſerbſkeho luda. Budżiſchu-li mużnarſtwa pſchi Berſaillefſkim mérje Sżerbow tak ſmali każ nétko, bychu hżo wjaſy narodneje ſwobody méli.

Némcy wudawaju ho wſchudże. Hdżeż woni ſ knjeſom njeſhu jako **połſkeżeny cżerpjaſi lud**, żadaja żebi jako narodna mjeſiſchina runje won ujeſtiſchene prawa, **kotreż woni w ſwojim kraju janeż mjeſiſchinje ujedaja, ani na to żebi njepomphja.**

W ſwojim cżaſu mjeſiachny ho pſcherżiwo jenemu natſtawſej „Sżerjenje łużiſkich Sżerbow“ w Chemnitzer Tageblatt“ ſ pjera wéſcheho Schaffera ſchkitaċ. W cżinownych barbach barżiſche **dóſit ſwojich bratrow a ſotrow w Cżeſkoſłowakſej a żadacże żebi, ſo bychu ſo prawa inſtiſich Sżerbow na nich pſchenjeſłe.** Hdyż ho tute „prawa“ Sżerbow w Sakſej a wobżeże w Pruſej a druhej némſkej nowinje roſtſiſowachu, mjeſiczſke autor a njeſe biſchcze hacż do dżenſnjſ'ckeho ſwoju rżeċ ſaſy namakaċ. Bórſy biſche ſa tym pſchiſchoł, **ſo ſu prawa némſkeje mjeſiſchinu w Cżeſkach. Wo wiele dale ſahaże**, hacż każ je nam Némcy dadża. Woni **ſmédża tam ſami wo ſdjerżenju a poſdżehnjenju ſwojeje ludnoſcże potjaċerj** a ſtat ſmé wſchė wudawki ſa to njeſcż. **To ſtame żebi mj tż żadomy, ale niedóſtanjemy a żenje dóſtaċ niebudżemy, jeli budże Némcy ſam wo tym roſhudżiċ.** Pſches ſetdżeſatki a łétiotki dołho nakażeny ſaſtaty ſyſtem, kiż niedożahaże ſakonje dawaſche a to jenoż ſ wo-

cżomaj, **wo kotreż ho wéſko nichtó ſtaraċ njetrjebaſche**, abo jich **nałożowanje** ho woli ſenoſtliwoym pſchewołaċ, ſhuſto dołeż Sżerbam njepſchecżełſiwy ſmyſlenym, ſmuż narodnje hacż na proſchełſi kiż pſchiſchli. Wſchonemży żebi żadaſe, ſo dyrżża **ho Sżerbja narodnje ież ſako Némcy** ſkazeć a za tym ho ſaſerjeċ, Sżerbſtwo jenoż ſa pódżanſku wéſ wobſtadowaċ. Woni nochżeżża, ſo bychu Sżerbja do teho wótrili, **ſo ſu po rżeċi a nałożhach zyłe hinaſchi lud hacż Némcy.** Każ wonſ tych Sżerbow wuhonjowanje a cżeſcża, kotſiż ſu ho ſadanju ſich wutrobу a ſmyſła! To ſu ſi twprawdżiſcż Sżerbja (!), niż tamni horliwaſ (Beifſporne), kotſiż chcedża ſwój lud ſ dotalneho narodneho wotſtoſtwa k lépſchemu pſchichodej połébhnjcż a dowjeſcż. W Cżeſkoſłowakſej maja Némcy ſwoju univerſitu, ſwój techniſum, wſché druhe wyſſiſche ſchule (każ gymnaſije, realki, ſeminary, wobſtrohne a **ſwoje ludowe ſchule** atd.) a **ſmédża ſwoju macżerſnu rżeċ biſe wſchędnu wobmjeſowanja wſchudże trjebaċ a nałożowaċ.** Njedżiwaju na tute prawa fiſyſiſchi ſuſto ſimaje lamento wo **połtżożowanju ſwojich bratrow w Cżeſkoſłowakſej.** Woni chcedża ſo némſkemu kraju pſchiſankunjeċ, ta-też ſjawnje wupraja a żadaja. **To pak jana krojna pſchiſeda njeje!** W némſkich kónczinach ho **némſka rżeċ** we ſtatnym ſarjadowanju trjeba każ na pſch. na żelesnjach, póſcże, we wobſtadże, na ſudniſtwje a druhdże.

Kak hrubje a njecżłowjeſzy ſu Némcy w ſaſchich cżaſach ſe Sżerbami wobſtadżeli, we tym nam wożebje **némſzh ſtawiſnarjo** do njebjeſi wołaje njeſkutk powedaja. Dokelż ho Sżerbjo bóſe na pluh karż na mjeċ wuſtejachu a tak wjeſchi dżeł Némſeje kulturowarchu, podżeżachu po cżaſu némſkemu nawalej a namozy. Wothladnjo wot Gero-a, kiż 30 żerbſkich wjednikow pſchi połſtanje, na kotruż bésche jich tutón dżahoł w cżłowjeſkej ſchtatnoſcżi pſchepraſhył, kaſłócż ba, piſa némſki hiſtoriż Nottrodt je ſwoje łniży „Aus der Wendenmiſſion“, ſo buchu herbſke krajiny do cżiſta ſapuſcżene a lud ſabiwany każ ſtót, ſatoſne cżi krjerveje cżeſcżenu po krajn. Pſcherżiwo Sżerbam ſtehnje wſcho dowolene. Tak piſche **Némcz Ew. Miller:** „Némſki nawał k ranju je tżhaż lét ſtary **a dżeſche pſches cżéła.** Tak tu ſ poł Némſeje **jedyn jeneżſi ſtorjanſki krżchow mjes Łobjom a Wódru.**“ Sżerbſki kraj ſahaſche biſchcze dale do Limborſkeje, Durinſkeje, Hannoverſkeje hacż k morju (Pommern — po morju) a tak może ho ſ dobrym prawom wo „herbſtej Némſei“ piſaċ.

Podobnje każ naſpomnjenej némſkej ſtawiſnarjaj pſiſaja na pſch. F. Siemon, A. Bartels, Gieſebrecht, Dr. Kleinkaul, O. Bidende, Dittmar Merſeburſki a druſy. Wſchitkim fu w tym pſchecżeni, ſo buchu Sżerbja ſ leſcżu a ſ namozu wutiupjeni. Słd bżéche ſo Sżerbam pod afſanſkimi wjerchami (1133—1320) w Brandborſkej. Pjero ho ſjeżuje, to nadrobnje wopiſowaċ. Dewak njeby możno było, lud, kiż w brjedżnym wéku na 3 milliowow bohačow liczeſche, hacż na taſku horiſchi ſniczicż, kotruż hiſchcze we Lużjowaj bydli. **Sżerbow ſtawiniż fu ſ rjeżnym piſane a tuta woła wo wjeżſku ſ njebjeſam.** A pſchi tym ho hordżachu Némcy, ſo na wyſchſchim kulturnym ſtwdżenſku ſtejachu hacż Sżerbjo. Może ho to waſchnje biſchcze kulturu mjenowaċ?

Jedyn jara cżneżſeny Némcz nanjeſnje w jenej Budyſchſej nowinje, ſo móża cżi wurcżahnjeċ, kotſiż ſu tu (mjenujcy we Lużiży) ſpoſomni njeczuja, dokelż **Lużiża je némſka.** Możno je, ſo ſmadż je pſched wjazy tyżaſami ſktami ta jedyn druhi lud żydlił (ta tunje Némcy bżeż njetrjebachu). So pak we Lużiży Sżerbjo ſ nammjenſcha 1500—2000 lét żydla, je drje wſchitſchko hacż ſo Némcy to prawo żebi pſchiſwoja. Schtóż je na 2000 lét kraj wobdżéjał a jemu wobliczo dał, tón drje ma prawo ho ontuchtoп, to rékа ſamo-rádomy, mjenuwacż. Potajſim je Lużiża żerbſka a Sżerbjo dżehu prenjotnu lud, kiż je do kraja kulturu pſchinjeſł. A tu bydliny **we ſwojim**, njeſmy nékaſi pſchicżeſhnjeny lud. Alle Némcy ſu pſches ſwoju kolonifaſiju do Słowjanow

Kubołčik w bleſi.

4) (Pokrjaczowanje.)

„Browje maſch, Kokua“, rjekny khutnje, „ſo płaczeſch ſo wſnje domje. A tola bych rad woprował krej ſwojeje wutrobу, ſo by ſ najmjenſzicha ty była ſhożowna.“

„Sżożowna!“ ſawoła wona. „Doniż ſy ty we ſwojim domje ſam żiwy byċ, bé twoje żłoże pſchiżłowne po zyłej kupje, twoja duſcha bé potna pżjni a twoje wobliczo bé żahne, każ ranſche ſera. Mélkoże, hdyż ſy żebi Kokua ſa mandżelſku wſaſ, Bóh wé, kak je ſo ſtało, ale wot teho cżaſa nje nichtó na tebi poſmérwa ſawodżiadak. Ach!“ ſdychny, „myſlach żebi, ſo ſym rjana, wjedżach, ſo mam cże ludo, a tola ſym mrócżeł pſchinjeſła na twoje żiwjenje.“

„Wboha Kokua, moje lube dżécżo!“ rjekny. „Cżhżch cſi ſtaroſcż ſalutowaċ. Połtżaj, ſchto budu cſi powjedaċ. Dyrbiſch póſnaċ, kak jara ſym cże lubowaċ. Sa tebje dżé ſym ſwoju duſchu laſſaſi — —“

A wupowjeda jej wſchitko wot ſpoczatka haċż do kónza.

„To ſy ty ſa mnje ſcżiniċ!“ ſawoła Kokua, ſo ſ njemu płaczo tulo.

„Haj, lubuſchko, ale hdyż żebi mużiu na helu, dobywa ho na mnje hrózba a ſadwoſtowanje.“

„Njepowjedaj tak“, wotnowiwſi wona, „nichtó njeſmé ſhurbjeny byċ ſa to, ſo je Kokua lubował. Njewéſch ty, mój najlubſchi, ſo ſym w Honolulu do ſchule khodżiła a tam mnoho nawukła? Snaju frédt, ſo mózu cże wumóż. Zyły ſwét njeſkuſiſka Amerikjanam, a w Jendżelſkej maja wjerzejſt, kotryż płaczi néhżże pokojan naſcheho zenja. Ale“, dorjekny ſa khwilu wuplóſchana, „cni to nam njepomoże. Schtóż bleſchu kupi, je ſhubjeny a njenamakamoj nikoho, ſchtóż by mél telko łmiſſitoſcże, każ mój Kif. Ale né, wſchak namaj ſmoſtawa bliſche Franzowſka, tam maja drobne pjenjeſki, kotreż rékaju zentimy a ſ kotrychż je pjerj telko hódnje, każ naſch zent. Stań, kiſſe, a jedżmoj na franzowſke kupy, do Tahiti. Mamy hiſchcze ſchtyri, ſi, dwaj a jedyn zentim, ſchtyri tróċ może ho bleſcha hiſchcze pſchepſchedaċ — —“

„Mój drohi pokładże!“ ſawoła Kif ſo dżiwajo, „nétkole njech ho ſtanje, ſchtoż chże, do twojeju rukow kładu ſwój wożud a ſwoje ſpomożenje. Kédżmoj!“

Kżjo na raniſchich ſmérkach wſeſeſche jeju łódż „Hall“ do Honolulu; tam pſcheſtupiſchtaj na łódż „Unialiſi“ a dojedżeſchtaj do San Franzjſko a twt tam ſ mnohimi bétymi na franzowſke kupy. Bórſy pokafachu ſo pſched nimaj po pſchijomnym puczowanju ſtalitż, widżeſchtaj palmowe haje Motairſke, béke tżéże na ſelentym bżjoſy a napoſledku wyſoke Tahitiſke hory.

Najeſchtaj żebi tżéju ſ naplcherża jendżeſlſkeho konſula, dokelż Kokua ménjeſche, ſo dyrbiſtaj wożbowje wuhonjowaċ, ſo bychtaj żebi domerzy dobyłoj. Bórſy powjedachu ſo mu nimaj w zyłym mżeſe, wo jejn konjoch, wſach a drohej draſcże. Ale hdyż dżyżchtaj bleſchu pſchedaċ, narodżeſchtaj mnoho ſadżiwkow. Luchżo njewerżachu a wuſmeſwachu ſo jimaj, abo wérjachu a potom ſo ſeju frachocżiwje ſdalowachu. Na haſzy cżékachu dżeſi ſchtrékżo, wuplahawſchi jeju, ſchtoż bé wożbeje Kokuwje wobcżéżne.

Cżujeſchtaj ſo porażenaj. Hdyż bé Kokua jónu we nozu wotnicżiła, nadeżhże Kifowe łapo próżne a ſymne. Wonka wujeſche wétr, ſchtomy ſo cżumpachu a wona ſlyſcheſche hłóſ, wo kotrymż njewjedżeſche, haċż wuſkhadżi wot cżłowieka abo ſtvérjeża. Wotewrſi ſ cżicha durje a pohlada na twór, kiż bé ſ méſnacżkom dospolnje roſſmétenu. We ſcżinje ſchtomowu tam leżeſche Kif wupſcheſtrjeny w próſche a żałoſcżo.

Kokua ho roſhudżi. Spéſchnje ho droſeſcj, wſa drobne pjenjeſy, kiż méjeſche pſchego pſchihotowane a wulaczi ſu na dróhu. Ledom bé nékoho krocżeli ſchka, ſtyſchcżeſche nékoho kaſchlowaċ, kiż bżeżeſche w kucże. Bé to ſtary muż, zuſy, każ powjedaſche, khudy a thory.

„Żeſżi mi nékoho ż woli“, proſchcżeſche Kokua, „jako zu'y zuſej, jako ſtarz młodej żónſkej. Pomhaj wbohemu żawaſiſſemu bżéżaju ...“

„Aha!“ ſawoła ſtarz. „Ty ſy potajſim tamna kuſtarnicża ſ wożom kupow; hiżo maſch mylſe na moju khudu duſchu. Ale ſnaju cże a ſezpréwam twoje nabydy.“

„Wuſkhy'ch mje!“ rjekny Kokua, ſydaju ſo ſ njemu. A powjedaſche jemu zyku ſtawiſmu wo kuſkaſſkej bleſchi. „Widżiſch“, ſkónczi, „zym jeho żona a kupił je mje ſa ſwoju duſchu. Hdy bych nétkole ſ njemu ſchła a chżyła jemu bleſchu wotkupjeċ, njeby mi je njeſpchedał. Ale tebi da ju rad. Dożkakaċ tule a wotkhupiċ cżi ju hnydom ſaſo.“

„Kédżmoj!“ rjekny ſtarz, „maſchli mużłe, mje nétkole ſjebaċ, krucże tebje Bóh potkhoſtaſ!“

„To wém“, ſawoła, „a moja wutrobna njeſnaje pſcheraby.“

„Daj mi potaſkim ſchtyri zentimy a dożkaſaj tule na mnje“, rjekny ſtarz.

Hdyż bé Kokua ſama, pſchewża ju ſmjerżemy ſtrach. Dyrkotaſche każ bżéżo. Skónczńje ſwuhlada ſtareho muża ſ bleſchu ju wróżo.

„Sżym ſcżiniċ, ſchtoż hy chżyła. Hdyż wotcżiżdżeſch, płakaſche muſi muż ſ radoſcżu. Ale cżehodża njechaſch bleſchu. Cżehodża ſo wotkaſujeſch?“

„Njewotkaſujm ſo“, wotmołwi Kokua, „wopuſchcżiſchu mje jeno mozu, dożkaſaj jeno hiſchcże wotemiċ.“

Starz kebżbowaſche na nju ſ néżnym wóżkom.

„Wbohe dżéżco, twoja duſcha mréże ſ wuſkoſcżu. Wożaſi mi bleſchu. Sżym ſtary, żiwét mi hiżo zaneho żboża po ſcżiniċ njemóże.“

„Né, wé! Daj ju ſem. Kak mójeſch żebi jeno myſliċ, ſo móżha byċ tak njeluiżcżomna? Tule ſu ſi zentimy.“

„Bóh żohnuj tebje“, rjekny ſtarz a wotcżiżde.

Kokua ſcżhewa bleſchu pod ſwój płaſchcż a bżéże dale bjes ſamżru. Njeſmérna wuſkoſcż cżéżeſche ju dale. Wſdy, ſchtokkuli bé ſdy wo żeli ſtyſchała, pſchiżidże jej na myſle, widżeſche woheń a kur, a cżujeſche, kak ſo hiżo pali na żeliżnym wuſku.

Dalle na rauże dóżdże domoj. Kif ſpaiche krucże każ dżéżco. Wotnicżi halle pſchipołdniu a wupowjeda jej zo-dóſtum nowinku. Dalſche ho jej byċ, każ bżeż ſmyſłow, dokelż njeżmyſ na nim zaneho ſadwołowanja, runjeż ſo ſchpatnje tajſeche a arſi ſkowa wupajiċ njemóżeſche. Kif powjedaſche a żéżeſche ſa dweju a njepſcheſtaſ ho ſmjerż khu-penu ſtarzej, żiż bé bleſchu kupił a nétkole jeje ſawéſcże njeſnabudże ſa ſi zentimy.

(Skónczk. pichiż).

lim socjalistu, jich dźelili a po chażu germanisowali t. r. tym sich rěcz a narodne wobstojnosće wsali, rubili. Wšchelaki narodźichi němšku wjerchowcy so tym hordźachu a němšku stawizny jich sy wěstym błyšcžom wobdawaja, so nawopak cžornych Němzow do swojeho kraja nawabichu, kotrěž němsku rěcz, němsće nalažći a naschinja ſ mozu pěstowachu a rosšěrjachu, schtož so tym pschi snatej politiſkej namozy lohdy cžinjesche.

Hdyž někto druhe ludy tuta wot Němzow nawukanjenu methodu na nich nałožuja, to je šo. Potom wolaja wschě zrodowe instanzy na pomoz a k wótsenju swědomja. **Dosche najprjedy turkajnym narodnym mjenischtram, schtož hdi we wukraju sa šo zadaeže.** Prjedy nimaeše žaneho prawa a žaneje pschicžiny, so hórschicz, hdyž hdi druhdźe pomoz pytamy. Pohladajmy na Prusku! S cžaša noweje němſkeje zwiſlawy — potajſim wot 11. awgusta 1919 — nieje so k pschewjedźenju artikla 113 nicžo praktiſkeho stało. Mnohe papjerjane wukazy su drje do kraja schle, kotrymž podrjadne instanzy žaneje waschnoſcže njeschkadźeja. Dźiwak njeby mózno było, so w jenej schuli, hdźež je wjetschina serbſkich dźěći, mjes 12 wucžerjemi je **jedyn Serb a rektor Němc.** — **Njeje to duchownje narodne potrjoščenje, nic-cžesći pod tosſimi wobstejnoſcžemi lud, hdyž so tajke a podobne padły w herbſtim hnuſu kroć wospjetuja!** Hdyž so w prnſkim ſtejnje na tajke wulozowanje 113. artikla sapřašanym hórſchcžu, wuzmeſchachu konſervatiwni a wschoněmzy tute próspowanje. Wón sumy a wostanjeny „Un peuple martyr“, doniž njedóſtanjeny njewobmjeſowane prawo **samoſarbnoſtnoe na kulturnym polu,** kaž je němſke mjeſtſchiny w druhich krajach maja.

Na narodny postup Sserbow ſchladuja wschoněmzy a jich dwělomny pschiwiſk je ſawisčcžen. Pódla nam datych połožonjow pschaja pak šo sta a sta tajemych rukow, nam ke schkodźe być, samo na hospodarſkim polu. Bórzy budźemy spóznać, so njedawne załoženy němſki wuſtawa na to dźěła. A tak budźemy w ſamej wězy k bruhemu rozej ſtrunjeni. W pschichodźe budźemy wo tym zajmiſchi rěcžeć. S prawizu šo nam dawa, a ſ ſewizu ſaſy bjerje. Tajka politiſka njeſprawnoſcž ſo wjeczi, a nemeſis krozi ſwój puczl, doniž ſtrużerjow njeſabudźi. Němſke nowinarſtwo je — ſ małymi wuwjaczemi — ſchkita a ſa dobre ſpóſnawa. Tak ſo bra-trowſka ruka jewi a to ſ wjetſchich ſe ſtrony, kotraž nam lokal-nje najbliſcžo ſteji. Smějemy ſnoſ też ſa tym.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 13. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer 0, najwyſchſcha dnjowa temperatura 5 ſtop. ſymy. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0, najniſcha temperatura we nozy 7 ſtop. ſymy. — Dźeſdźanſka wjedrarnja mèni, ſo dotalny ras wjedra wobchowamy. Wyſchina leži w dolhim ranju. We wjeczoru Europy a pola kupy Iſland leži niżina. Pschi ſemi ſymne wětry ſ krótkeho ranja ſadźowaja. W hornich wotſchitach duja cžopliſche wětry ſ wjeczora. S tehu nałtanje pokhmurjene mhłohoſte wjedro. Te móże ſ pschicžinu ł loſchemu ſnihowanju być. Wczera bě po zyłej Němſkej pokhmurjene wjedro. Rano bě hać do 10 ſtop. ſymy (Danzig — Swinemünde), Aachen mjeſeche 3, Frankfurt 1 ſtopjeń cžopłoty. Wodnjo ſyma malo popuſcheži. Kurſje ſchtwórkł złótnicžo 7,20 złhadża a šo 5,13 ſtoſa. Mjezarſk pschi-podnju 11,48 złhadża a šo na ranje 2,19 ſtowa.

— **K dźiwu!** Pruſki miniſter ſtrowotnych nałeżnoſcžow lubi ſ ſtotych nowych pjenjezkow za ſóžbu ſabitu ſnihjału.

— **Lótnje dźiwich kornikłow** na zuſnich leżownoſcžach je tež w Pruſkej łakſanje. Schtóž ſo pschcžiwo temu wu-kaſej pschewidże, ſo ł 150 ſtotymi hriwnami pokhłosta.

S **Kelnikow.** Saubźeny pjatk ſu ſo naſche nowe ſwony pohnjeſcžiłe. Dopołdnja w 9 hodź. ſeſtupachu ſo zyrkwinſ-ſaj, ſchulſkej a gmejnſkej pschedſtejiſcžerjo, ſchuſſe dźěſaji a wośadne towarſtwa, do dolheho cžaſa. Pod ſunkami hubje-ny cžehnjechu na knježi dwór do Jamneho. Tu ſo nowe ſwony khowachu. Po krótkej rěcži ſaraja Malinka, ſo we-nkuſej, pschesoſ we Pruſkej Sserbju ſwonka Bożeje pschi-kaſuje, ſo maju ſo wſchitke ludy — we ſwojej maczerſnej rěcži wuczikeż, ſrja. — Swony běchu ſo wobwiesowale. Na wuppſchenych wołach ſo do wośadnicze wſtu wjeſchu. Schtyri konje, rjenje wubdejene, wóz cžehnichu. Zarat ſwony pożohnowa. Potom ſo na wězu ſcžežachu. Niedźelu rano ſe ſwojimi lubohnymi, wabjanymi ſyntami, nutrnych wo-ſhadnich do Bożeho domu wołachu. We nim wotmi ſo ſwjatoczna Bożа ſłużba. Nikto dyrbi ſo tež naſch wuſowny cžłowiſk wuporjedźeczź. So wośadni je ł bohatym ſmanjenjom ſo ſo tak wopornińje ſa ſwoji Bożi dom ſtara. To je ſwjeſtelacy dopołas, ſo je Serbſka połoſmjeſcž a zyrkwinſka ſmyſlenoſcž we wośadze hiſchcže żiwa. Kak dołho hiſchcže?

Hospodarſki rozhlad.

Sſrjedu, 13. małeho rózta 1924.

Hamſke kurſy wežera w Barlinje:

(Tute kurſy ſu w miliſonach)

Dollar	4189 500	ſranzouſki frank	191 520
jendźelſki punt	18 054 750	cžeſkoſł. króna	121 695
ſchwajzarſki frank	729 173	100 półſk. markow	433 000

Němſke pjenjezy ſo na wutrawnych burſach ſaſo ſtruczuja. Statna banka pschcžeżiwo ſpekulantam ſ dewiſami raſnje wuſtupuje. Jenej nahladnej żidowſkej banzy we Porheinſkej a wſchelakim Barlinſkim firmam je ſo kedbit ſawěſcžił.

Effekty běchu wežera dopołdnja na Barlinſkej burſy bjez ſkiwjenja. Połſkiſcho ſo trochu ſtruczichu. Też na Drježdźanſkej burſy běchu wone leſkłajbjene. Wichedowſkim leſkłajbjene běchu akzije metałkowaje a maſchinowaje indu-ſtrije a to wot 0,5—2 biljonow. Jenoj někotre akzije ſnadne dobywanki ſapiſchachu. Kola a elektromotory — 0,5 hać 4 biljony. Alle Pâge + 0,7 biljona, druhe hiſchcže ſnadniſche dobyſtki ſnjeſachu. Banki a akzije hwar-ſkich dźiwkowow — 0,4—1,5 biljona, ſa to Residenzbau-bank + 0,5 biljona. Papjerniki ſu mało wichemjenkich. Piwarnje běchu wiſchelako. Akzije keramiſkeje indu-ſtrije ſu wodrjehjowachu a to wot 0,6—2,5 biljona. Mjes nimi Keramag 1,1 a Hutſchreuther 0,5 biljona dobu. Poło wſchelakich induſtrijowych akzijow Zwickauer Kammgarn 2,5 biljona dobu. Wſchitke druhe wot 0,5—2 biljony pſchiſabdźichu.

Renty pozuſchczowachu, pschedewſchim ſtatne pożyczki, Schutzgebietsanleihe 0,9 biljona dobu. Sſtrużene běchu hypotekowe liſzjny.

Produktowe wiki běchu wežera trochu leſkłajbjene. Tu-krajneho ſita ſo boſcž polſkiſcho wobſe. Wuktanje na pla-cžiſnym dźerſeſche. Muka mjenje błyſkowe, ale ſnihſka njeſk. Pschenicžny młynjy kupowachu. Rożki ſe wuſazy, hać ſo trjebałoſe. Jerczmjeń ſo njepſchemjeni. Wowſowa ſtuſcžina ſo trochu ſa wotdźerſki. Wonjeſchki a ſkótne pſchewodła mě-ſadu jara mérne wiki. Zentnar pschinidże wežera w Bar-linje po ſtotych hriwnach:

pschenicžy 7,90—8,10, rożli 6,00—6,60, jerczmjenja 7,75—8,05, wowſa 5—5,45.

Pódźelu we Wrótſławju:

pschenicžy 7,90, rożli 6,80, jerczmjenja 7,50, wowſeje 5,50, rapſa 14, laneho ſymjenja 20 ſonopa 14,50, módreho maka 30, běrnowe 1,50—2.

Placžiſny na Barlinſkich produktowych wilach.

Sita a wotſijene ſemje po tuni cžo 1000 kg, ſewał 100 kg, placžiſny po ſtotej hriwnje.

	12. 2.	11. 2		12. 2.	11. 2.
Pschenica	158-162	157-162	rapſ. wołſchi	10,40-11	10,50-11
rolka	133-139	136-140	poch. melaſka	8 —	7,—
małe. jerczmjen	151-161	151-161	ſrabałka	14-14,50	—
naſ. jerczmjen	—	—	pjeſchki	13-14	13-14
wowſ	103-109	105-111	ſtrużge ſrużki	16-16,10	16,20
kukuriza (Mais)	—	—	bunu	13-15	13-15
lane ſymjo	420-440	420-440	woka	13-15	13-15
rapſ	290-295	290-300	lany wołſchi	22-23	22-23
pſchenicžn. muka	26-27,25	26-27,25	wódne łupiny	14-14,50	14-15
rjana muka	22-24	22-24	ſłodźe łupiny	15-16	15-16
pſchenicž. wotr.	8	8,00-8,20	ſrěch	18-19,50	18,50-20
rjane wotruby	6,60-6,70	6,70-6,80			

Zofor w Magdeburku w zyłym a pſchi 200 zentnarjach 24½ hać 25½.

Bru w ſandźenym indźenju. Sſrědni ſen 3,25—4,25, rjany 4,25—5,25, najlepſchi 6,50 a hiſchcže bróżſchi po zentnarju. Dźeſo I. 1 ſtotu hriwnu, II. 0,82 ſ. np., ſrědżo I. 0,30—0,50, II. 0 15—0,28 ſ. np. po puncže.

Wuhło, kamjenne, (Steinkohle) je we placžiſnje nóſchto dele frajſche. Briketty ſo we placžiſnje hiſchcže njeſchcže-nja. We Lużizy wuny ſo w ſamaru 200 000 tunow ſyreho wuſla a bruketow nadźża ſo 300 000 tunow. Jena tuna ſu 20 zentnarjow. We ſandźenym mjeżu ſo nóſchto mjenje wuhła a briketow wothu.

Pschedźělna burſowa rosprawa. Malo hibanja, kurſy ſo dale wodrjehjowachu.

Shorſ-kila piwarnja, druſſtwo na akzije, cžaſ w ſwoo-jej pſchichodnej generalnej ſchromadźiſnje namjeſtowacź, ſo bychu ſo 7 prozentowſke lěſchinowe akzije (Vorzugsaktien) wupuſcžiłe. Pschi tymle dyrbu dujowcho porjada tele akzije ſobu njeſchłoſnja.

Margarinowa induſtrija w Němſkej je w tajkim cžaſu-je, kaž hać dotal hiſchcže żenje. Najwóle cžěſnji ju wu-krajna, woſebje Hollandſka konkurenza, pschebołj margar-rina ſmě ſo bjez ſła pschiwoſowacź. Tola w Němſkej je jena fabrika tež druhej na ſchiji ſedźi. Loni je w Nem-ſkej 70—80 nowych margarinowych fabrikow naſtało. A hižo wobſtrażuje ſu ſo powjeſcžo wake. Psched 1kom hi-ſchcže 50 prozentow margariny ſ wukraja pschińdże. Nikto, bydź fabriki w Němſkej dźěłarſ ſapocžachu, mohła jena tež druhej margarinu wotkupowacź. Wſchelake ſu hižo dźěłarſ pschestałe, druhe ſwoju produkzију ſamjeſowachu. Na ſtład dźěłarſ, mózno njeje. Też margarina dyrbi ſo wunje każ butra, cžerſtwa pschetrjebacź.

Klamaſtke twory. Placžiſny we Barlinje ſaidźenu pódźelu: 11. t. m.

Jerczne knupy	14,75—15,15
jerczna hejdušchka	14,75—15,15
muka, pſchenicžna	13,00—15,00
„ (wuczech)	16,00—20,50
muka, rjana	11,75—12,25
hróch, dróbny	15,00—17,00
„ wulkoſornaty	18,00—23,00
gríš, pſchenicžny	16,50—17,00
bunu, błe	21,00—22,00
ſhoſzi (Linſen)	36,00—40,00
dźernjaza muczka	16,50—17,50
makaroni	36,00—38,00
nudle	21,00—24 00
rajſ, ſrěni	17,00—20,00
„ najlepſchi	24,70—27,09
„ rozbity (Bruchreis)	16,50—18,40
ſłowki, ſuſchene	43,45—48,00
rózyny, male	—
„ ſultaniny	85,00—100,00
mandle, bórke	130,00—150,00
„ ſłódke	145,35—160.00
khjemeſcža	145,00—150,00
nalifi	—
popjeł, cžorny	98,00—106.00
„ błhy	130,00—141,00
khoſej, najlepſchi, ſyry	240,00—300,00
„ dobry, „	170,00—205,00
„ palony „	220,00—270,00
ſłodowy	23,00—26,00
„ ſitny	16,00—18.00
kakao	100,00—130,00
margarina	76,00
marmelada, meſchana	35,00—50,00
„ jedyn płód	108,00—111,50
měd, ſokowy	40,00—44,80
ſokor, melis	38,00—39,00

Wſchitko po zentnarju a ſtotej hriwnje.

Schuka a zyrkej hdi k radoſeji ſatana każ bracz a garbaſ do rukow dźěłaſej, ſe ſerbſkej maczerſnej rěcžu ſej herbſtu pobożnoſcž wutuwjacź. Też we naſchej wośadze ſ'ojsja ſo wo ſatanſkim wukaſu Wrótſławſkeho konſiſtorſtwa ſ lěta 1872 a 1888, ſo ſerbſke dźěći pacžerſku wuczbu we ſwo-jej maczerſnej rěcži doſtawacź njeſmědźa a to njedoſtatnu. — Nemyſlcže ſo, Bóh je też we ſłabych mózny a rozwjeſ też ſwoſ row bożſałe!. — —

S **Radwerja.** Naſchej towarſtwje młodźeńcow a knjeſ-now mjeſchćanej minjenu njedźelu wuraſbny dźeń, ſwjeſ-dźeli młodoſcže pola Delanej. Młodźeńcy a knježny běchu ſo ſjednoczili. Dołho běchu ſo na kroſtny ſwjeſdźeń wje-ſkili. Sala bě ſ hoſcžemi i wowſachu a ſ dałoka pschejſcho-jena. Młodźeńcy wuſtupichu na jewiſchczu a nam rjany nowy towarſtwowy ſpěw młodźeńcow ſaſpěwachu, dźěłany wot knježa łakłana Kětana. „Każ błyſchcz raniſchich ſe-rjow ſiwa“. Do hry ſjemje poręcža pschedźěwka towarſtwa, knjeż kapłan Kětan a powita pschitomnych ſ rjanymi ſłowami. Na to hraſchche towarſtwo knježnow nu-wu hru „Swojata Cita“. Wichčch wozki běchu na jewiſchczo ſe wulkej napjatoſcžu ſłoſene, pschewidźachmy dźě faſimanh cžiſt, kotryż ſo nam tam poſlicži, druhdy naż hra hać k ſyſſam hnu. Rjenje ſkutkowachu tež kroſne drużby a rjana ſgenerija w jenotlinych wuſtupach. Krajeżi ſu hebi wulku próżu broſe. Jim ſłowa a nam ſłyſchenje. Nikto ſaſłyſchu młodźeńcy a knježny ſpěw „Domžło mój ſuby“. Młodźeń-cy pschedſtajichu někto hru „Mječbožowny Pětr“. Je to wobraſ ſe żiwjenja, raſ wo dobrym hnu a raſ wo njero-radżenym hnu. Dobry hnu wotpuczowa do ſuſby, druhi hnu ſłoži rukų na ſwojeho nana, jeho nadpadnyweſchi. Sa to pschińdże do jaſtwa. Bože dźiwne puczke dowjedu hnuno-ſa Pětra a Jana ſaſo do domiſny. Pschi ſtaſſchiſſim rewje na Serchcanje hedi bratrowſki ſwěru ſjednochuja. Pschijła-dowarſtwo ſobu cžjeſche a ſażiwi ſo do ſtułka, pschedi nami ſo rozwiwaczko. Mnohe wócžka ſo ſłubſchczacžu a nutrohu jimaſche ſtuſt. Też naſchi młodźeńcy wuſtu-pichu wułkotnje, też jim ſtułcha pschiwoſnacže a błaſt. Na tónzu pschedſtajenjow dźakowaſche ſo pschedbyſuda w mje-ſu towarſtwowym wiedom, kotrěż ju pomhali ſwojedźi młodoſcže wuhotowacź. A potom wjeſelachu ſo w mohi a ſtari pschi ſpuſkach ſerbſkeje hudźby. (Na tónzu ſwojeje rosprawy wjedam pożabdź na tuniſenom pschiſtadnunarodne ſkuſ-nowanje knjeża łakłana Kětana w jeho nowym ſaſtojiſtwje, kiż towarſtwje młodźeńcow a knježnjow nanjedoje, a młodźe-nym hromadźinje a ju we wěrjazym narodnym duchu wu-kubluje. Sa to ſłuſcha jemu wulki dźak. S jeho dźěła mu roſcže narodne łacžnoſcže a luboſcž towarſtwa k ludej ſerb-ſkemu. A my, luba młodźina, ſtrucžimy ſo. Wocži k nje-biu, ruzy k dźěłu, dowěru k ſebi.

S **Hornjeje Hórli.** Sſerbſke towarſtwo „Lużiza“ bło-ſche nam njedźelu, 10. februara, w Kańkeża hoſcženjow rjany herbſti wjeczor wuſtrowſkow. Sſe wſchěch kónzinow wokolo „Mniſchonza“, haj też ſ błiſkoſcže „Cžornobóha“, běchu lubi bratſja a ſeſtry pschiſchwatali, ſo buchu ſo ſ naſchimi „Hornjohórſkimi“ nékotre hodźiny ra-doſcžiwje ſabawjeli. Mózemy hižo dopołdna prajeſ, jo je ſo to dohpołnje poradźiło. Knjeż pschedbyſuda Frenzel po-wita wulku ſkoh wopytarjow a pschiſtojnoſcž, ſo ſu wonii też ſo ſ wulkimi wobežnoſcžemi bźěłicž měli. Tola nicžo noh nieſmě wottraſchcžeż, w dźiſe ſa ſwoju poraſ-noſcž. Na to wuſpěwa ſo ſhromadnje nałe rjany na-rodny ſpěw „Mjana Lużiza“. S jenej dobrej herbſtej dź-łamazinju „Na moju domiſnu“, wot jenoje knjeżny ſe ſa-cžuſenom pschednoſowanej, wotewri ſo nékto konzertny porjad. Knjes wyſchſchi wurzeł Frajſchlag wuſnuſi ſe ſaczijom mjſchanym chorom a pschehnieſe nam dwoj ſo-hlińnaj ſpěwaj: „Wboži wowaſ“ a „Sſmjatże Marijina rja“. Tu mózemy hnydom pschiſpomnicž, ſo běſchadźi tutej chorej wuſjerenje derje wuwuczenaj a wopraſowdże wu-mjſkim ſpěwanej, to dowołaſe też mózny pschiſkeſ pschi-poſtuchowarjom. Na to ſe ſchkodowaſche dwoji ſa ſwonu „Sólejſt a hcžeſe“. Mjezna tutaju ſpěwarjow njeſjeu nam ſnaſe, ale też to ſo ſ pschewodom knjeża Frajſchlaga na kla-wěru wubjerne derje poradźi. Pschekkeſt bě jaſo nużny a derje ſaſłużeny. Saſo wuſtupi chor a ſpěwe „Hoſarjow-wu njewjeſtu“ a „Chżemoj mój“. Tak derje ſaſ tamnej, ſo ſ tutej dwoj ſaſpěwachtej. Tajke wopraſowdże dobre ſpě-wanje dyrbjoſo też druhim towarſtwam ſ pohoſom być. S tajkim dobrym ſpěwanjom budźe drje naſch hłowny dirigent, knjes hudźbny miſchtr Bjarnat Krawz w Drježd-ďanach, ſpokojom. — Też naſch derje ſnaty a ſahority Sserb, knjes ſarat Żyż ſ Hajnja, běſche pschiſchoſt a łkwa-leſche ſo dźěſchcež rěcži naſche rjane herbſke ſpěwy a na-pominaſche młodźinu a ſich ſtaſſchich, ſo by ſo ta ſaſo bóle a bóle w kóżdym domje, każ też wonka na polu, ſpě-waſo. S wulkim pschikleſſom dźakowachu ſu pschiſtojnoſcž jemu ſa jeho ſahorte ſłowa. Na tónzu porjadu hrajeſchcež ſo dwě hrě na jewiſchczu: „Sſerbſke braſchcženje“ a „Kak Pětr łekarſ“. Wobej ſoriaj ſkutkowaſchtaj na pſchijo-ſtuchajorjow ſ wulkim wjeſelom. To bě dowołas, ſo je ſa derje hrała. A ſ tutym ezdemy jim też tu naſch wutrobny dźak wupraſiż. Pschjemny towarſtwowy wjeſe ſboża do pſchi-chodu k dźěłu na narodnym polu! Dale ſak! W.

Sſe **Schcrachowa.** Rajjerjane pjenjezy dźěłacž ſe hiſchcže trochu wunoſchene rjenjeſło. Pschi tom hdi też hiſchcže ſtawoju njeſłamjeſch. Tak muſſelerſchaſi hebi pschekupiſi Alfred Düring, kiż je bjez ſłużby a wikowaſ Freiſcha. Wonaj dallarſke hódnoſtı (Dollarſchatzanweiſung) na 0,42 hr. ſ tym faſchemwěſchtiſi, ſo pſched 0 jene 1 ſtajiſchtaj. W ſuſodnych Cžechach wonaj ſ nimi błaczejſchtaj. Fal'chowanſti běchu tola dołeż nježepe, tak ſo ſo na nje dobładacžu. Saubźeny pjatk wobeſi ſtyknychu. Sſnano ſnježemy prjedy hać jeju pu-ſchcža, hinaſche pjenjezy.

S **Klipopa.** Njedźelu rano ½6 hodź. wuhóże wohenj w lampowym rumje na ludownym bydźenſchczu. To-le rum dre je ſo wupali, dokeļž tam wjele ſ petrolezom na-pojenych wotpadkow leżeſche. Wohnjowa wobora běrny wobeſi podułhi, prjedy hać mózeſche ſo dale rozſchěrjeć.

S **Krapowa.** Sa ſwoju ſmérnu, 11 lětnu ſłużbu wola tudomnemu łukerja Handrija Bartuſcha, dosta ſpokojnosć Pawoł Richard Wauer kraſnu diplom. Je to jeho prěnja ſłużba. Tutón diplom bu jemu w ſhromadźiſnje ra-

tańskeho towaŕstwa we Wodowej hola Wóśbork wot pśichoda hyły wokrejsneho rataŕskeho towaŕstwa, knjeza rataŕskeho radźićela Ryduarja z wubjernej narěźu a wutrobnym bożopśećerjom na śwjedźenśe wośchoze pśichwatnje. Bóh dej, so by tole wujsmanjenje druhim kužobnym z dobrym pśikładom było.

Se Kitowy. Tu hyło gyły cźaś nekajki niebožćink wośebje kónske traśki. Wón pokrućowaše jich drasću z ćerwjenej kisańku, so brasła po tym rozpodnje. Hacź dotal ko hyśćece poradźićo njeje, njedožćinka śedźeć.

S Jaśenźy. Sobótnu njedźelu wotmě nasha „Katolska Bjesada" swoju mjezańcu śromadźiznu, kótraž bě jara bohaśe wopytana. Knjes pśichodźeny Nowak wotkrući ju po śwućenym wośchinju z błećeŕej narěźu. Potom pśichodnoschowaśe knjes farar Schewčźik wo politiju a wo Serbach a pokaza, kak bohaśi śmy na narodnych spędach, wośebje tajźich, kiž z ludu wuńdźeja, kak nastachu, kak wjele jich mamy. Wón napominaśe wośebje młode hobustawy, so bychu je tola prawje rady spěwali, kaž w towaŕśtwje, tak teź na polu, po waśchnju naśich wótcow. Teź nam někotre z nich pśeczita. S wulkej kedźbnosću posłuchachmy. Potom hyła knjes wótkadnik Just rozprawu wo samojenju „Bjesady", kótraž bě spokojna. Sćitbowaśe dźećka rozmołwa. Knjes farjadowaŕ dźiwadła, Schander, wupowjedźi swoje fastopjenje. Wón złoži je starosty dla, dokuž bě je se wśikej swěcu a wusćiknosću fastawał. Jo pśichowośmje knjes J. Nowak-Jaśeńcanki, kiž jo jenotlóśnje wuźwoli. Na to wśchitka ho protokoll, swjedźeńśe śromadźiznu, wośtawśamknychmy, so pózniśtu póndźelu wjeźor w 7 hodź. sejeć. Proźmy, so bychu wśchi hobustawy pśichśichośe a manźelśke a druhich pśichwatnych hobu pśichośebje.

S Wutkeho pola Wósbórka. Póndźelu w nozu fu ho do nasheho młyna paduchi dobyli. Wobchadźeć młyna je Schmidt, priedy bě w Delnjej Hórcy. S swótkěje krabnychu motorśke koło N.S.U. 1 gylinder 2 PS. cźiśko koła 433 905, cźiśko motora 48 988. Schmidt lubi 300 śt. hr. myta temu, kiž jemu jo ke kołu dopomho.

Wozjewjenje.

Jednota „Sokol" w Pančicach ma śtwórtk, 14. 2. 1/8 w Pančicanskim hosćencu zwučowanje. Knihi so wudawaja. Prošu, so teź hudźbnicy pśidu, zo so naša kapała do skutka staji. Starosta.

Płaćišny réšneho škotu na Drjejdjanskich škótnych wikach.

11. februara 1924. Płaćišny po genm. a šł. hriwnach.

Cłóne družiny a wojnamjenjenje.

Wóły: 108.

Połnomišane, wutormjene, najwušiśeršeje réśneje hódnośe hacź do 6 lět	39-41
Młode mišane, njewutormjene, śtarśiše wutormjene	34-36
Mjenje wutormjene młode, derje pśizwane śtarśe	26-30
Mjenje pśizwane wšichźi śtarobow	20-24

Krowy: 146.

Połnomišane, wurośćene, najwušiśeršeje réśneje hódnośe	37-39
Wulkomišane, młóbśe	31-36
Mjenje wutormjene młóbśe a derje pśizwane śtarśe	31-33
Schpatne	26-30

Jałowje a kruwy: 151.

Połnomišane, wutormjene kruwy najwušiśeršeje réśneje hódnośe	40-42
Połnomišane, wutormjene jałowje najwušiśe, réśneje hódnośe hacź do 7 lět	34-36
Śtarśiše wutormjene kruwy a derje wuwite młóbśe kruwy a jałowje	28-32
Derje pśizwane kruwy a mjenje pśizwane jałowje	20-24
Mjenje a schpatnje pśizwane	14-18

Cźelata: 497.

Rańkśe wutormjene	63-65
Mjerje wutormjene a tośke wot syza	58-60
Schpatne	52-56

Bowcy: 411.

Młóbśe a śtarśe wutormjene	46-50
Śtarśi wutormjene	38-44
Mjenje wutormjene (Merzschafe)	20-36

Ćwinje: 1688.

Połnomišane, wośebitych rasow a jich śichśijenjow, hacź bo 1½ lět stare	62-64
Wutormjene	66-68
Mjechne	58-60
Schpatne	52-56
Ronay a tundrowy	52-62

Hłowny a samotwity redaktor: Marie Šmolet
w Budyšinje.

Serbske towaŕstwo „Jutrnica"

wuhotuje **njedźelu, 17. małeho rózka,** wjećor 1/8 hodź.

w knjeźim hosćencu w Njeswačidle

swój lětuši

załoženski swjedźeń

ze **spěwami, dźiwadłom** a **rejemi.**

Wšěch lubych Serbow a bratrowske towaŕstwa z blizka a daloka wutrobnje pśeprošuju **pśedydstwo.**

Kołojězdne tow. „Deutschland" we Łazu.

wotmějo **17. februara 1924** swój lětuši

zymski swjedźeń.

z rejujězdźenjom a wumělskim jězdźenjom.

Sensacija! Jězba na latowej ćoŕi, tak mjenowanym smjertnym kole z kolesom a motorskim kołom.

Zahrodniski wučobnik

so kjutram pyta za knjeże zahrodnistwo we Wulkim Wjelkowje pola Małeho Wjelkowa.

Je to dobre pśiležnośe zahrodniska wuśeńja. Aug. Lohr.

Młynskeho wučobnika

pyta k jutram **W. Prenss**

delni młyn w Małeśecach

Telefon: Hamt Hućina śo. 51.

Kurjacy mjeł
łany wosušk
běrnjowe kruški
rózne a pšenične wotruby
šlesyski ćerwjowy dźećel
šwadaki dźećel
Jódźnu a škótnu sol
ma na składze
Paul Bennewitz
w Budyšinje.

Transmisije

kóždeje druźiny

wolije atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewjanych wikach śo. 27.

Stajnohódne lutowanje

Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na pśenje hypotheki w mjasće a na wsach pśi dobrym zadanjenju kóždy cas hdyž pódlanskich wundaŕskow pyta.

E. Rane na Hodźe hasy 32.

Skótny tuk

(Viehtran) dobry a tuni.

Měrśec bratrow nasl.

Erich Winter

na žitnych wikach śo. 30.

Sserbjo

podpjerajuce swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěźićkami.

Trjebana

sykanjowa mašina

je na pśedaŕ w Bóśicach śo. 29 pola Njeswačidła.

Prosata,

rjanu rasu, ma na pśedaŕ

Smoła w Bronju pola Radworja.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na šulkowskej haśy 34.

Telefon 736.

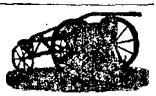

Hłowna pśichodowaŕnja Rud. Sada z Lipśka w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład rataŕskich mašinow a gratu wšěch družin

Wulke wosebite poskićenje za Serbow.

Wołnjane suknjane tkaniny wšěch barbow (ćerwjene, módźe, zelene, ródźojto-ćerwjene, smuhaste, módźo-zorne kaźdikaste atd.) **wołnjane suknjane tkaniny wšěch barbow** z wušim. kromami.

Žana zwjazkowa twora. Wona je z cyle dobrejo maćizny dźěłana a **je to najlěpše,** štož z cyła je.

Přihódne pasowe banty w najwjetšim wubjerku, najlěpši kóper, velvet a somot w znatej dobrej hódnosći, **chenilowe hólcowe wušich barbow** a krasnych wuwjedźenjow, **serbske banty** najnowšich a najlěpšich hódnosćow, **serbske jakowe tkaniny,** najlěpša Poppeka twora w najwjetšim wubjerku,

žiđźane tkaniny, wołnjane tkaniny, musseliny, barchent, módroćišć, ložowe šaty hódnosćow prěnjeje rjadowne.

K wobkedźbowanju! Njejsym sobustaw Wojerowskeho kupowanskeho družstwa, a moje płaćany zwjazk njepostaje, tohodla **su wjele tuńše.**

Wšěm swojim kupcam, kiž maju ko mni wjacy hač 6 kilometrow puća, zarunanje za puć dawam.

Wulki wubjerk, najnižše płaćizny, najlěpše posłužowanje, žane kupne dyrbjenje.

(Dźěłba zbytkow po směšnje tunich płaćiznach.)

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założeny 1868.

Wšěch našich zastupjerjow,

kiž maju hišće njepředate

„Předźenaki"

prosymy, zo bychu je nam hač do 20. februara wróćili; pozdźišo je wjacy njepřijimujemy.

Serbska knihańnja w Budyšinje.

Żelezne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Brónjowy dom

100 hr.

Tuta nowa **„Holm"-třěłka** kal. 16, bjez kura třěłaca, Kruppske worcłowe roliki z Chokowym wjerćenjom. Jenoćišne rukowanje. Worjelinowe toporo z pistoljowym přimadłom a ficom. Rukowanje za najlěpše třěłenje. Płaći jenož 100 hr. Podawam hnydom, do wšěch kóńcin śěta. Wuporjedźenja wšeje družiny derje wuwjeduju.

Jan Specht na Budyšinje na Moltkowej dróze 3. Dalokoročak 628.

Mótowanske patrony, samany wudźěłk, „Helios rauchlos", ranje přeśitm Rottweilerskim a Olgerskim patronam, jeno sto 13 hr.

Wo wohhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wahibowaccho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a teź njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

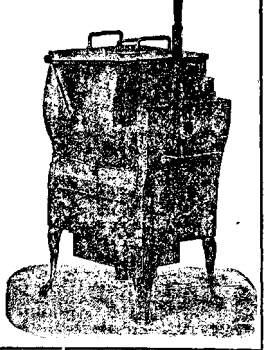

Drjewowa awkcija w Ralbicach

Pjatk, 15. februara dop. w 10 hodź. so

30 hromadow twjerdeho drjewa

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawaju. Wumóhenja so do awkcije wozjewja. Zhromadźenja pola Bržeźaneo.

Zastupjeć starejo gmejny. Ćemjera.

2. přesadźowanje paln. drjewa

Póndźelu, 18. februara, dop. w 9 hodź., maju so we

Viekec hosćencu w Hušlowje

na **30 rm khóju. kuluchow,** mjez nimi 12,80 dubowych a bróžowych.

na **80 khójnowych bałozow. hromadow,** mjez nimi 7,— dubowych a bróžowych.

na **10 šmrěkow. dołh. hromadow,** mjez nimi 4,56 dubowych a bróžowych.

na **21 rm khóju. pjeńkow,** mjez nimi šmrěk, bróza a dub.

1 dubowy kloc, 0,73 fm **1 šmrěkowy kloc,** 1,06 fm

1 šmrěkowy zdónk, 1,36 fm

jenož za hotowe pjenjezy přesadźować. — Drjewa steja přihotowane w 3 wotdźělenjach w Lehmannec kefkach.

Ryćefkubło we Wutołčicach, 9. febr. 1924. Wilhelm Herrmann.

Přesadźowanje paln. drjewa.

Pjatk, 15. febr. 1924 so na **Kisličanskim, Radskowskim, Kolpinjanskim** a **Łazowskim revěrje**

na 2000 rm. khójn. paln. kuluchow (2—7 cm.)

„ 200 „ **dub,** a **bróžow. paln. kuluchow** a **sćěpow** (přez 8)

na přesadźowanje předawaja.

Płaćeńske wumjenjenja so do awkcije wozjewja Zhromadźenje: Dop. w 9 hodź. w hrodowskim parku we Łazu. Wobhladanje při předawšim zamolwjenju w hajnkowni (Telefon Łaz ćo. 8) so přeje.

Hajnske zarjadnistwo we Łazu, 31. jan. 1924.

Schneider, wyšši hajnik.

Dźensa rano 1/20 hodź. zemrě ćiše po ćežkej chorosći mój mandźelski, naš luby nan, bratr, swak a wuj

Jakub Wawrik

w starobje 45 lět, 3 mésacow, 12 dnjow.

W Pěskecach, Khróšćicach, Jasećcy, Šěrachowje a Budyšinje, 12. februara 1924.

Hłuboko zrudźeni zawostajeni.

Khowanje je pjatk dop. 1/29 hodź. w Njebjelćicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kć. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a dźěd. Smolarjec knihtiskarnja, zap. druźstwo z wob. ruk., r. t. w Serbskim Domju w Budyšinje. Tel. 687. r. t.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěsći a tabele so wyše wobkedźbja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło 88 **Budyšin, štwórtk 14. februara 1924.** **Lětnik 88**

Dnjownica.

Štwórtk, 14. maleho róžka.
26 japanskich martrarjow.
† 869 japoštoł Słowjanow Cyril w Romje.

Žołmy wulke, nawalne
Sumi morjo howrjate:
Njestrachuj so, wutroba,
Bóh je twoja skałoba!

Mroki čorne padaju,
Wšitke hwězdy hasłe su:
Njestrachuj so, wutroba,
Bóh je twoja swětlina!

Kolenl so khabłatej
Pod křižom, kiž łóžki njej':
Njestrachuj so, wutroba,
Bóh je twoja zepjera!

Khorla Fiedler.

To-farstwowski powěstnik.

Jednota „Sokoł“ w Budyšinje zwučuje dźensa wječor we 8 hodź.

Serb. tow. Jutrnica w Njeswačidłe wuhotuje njedźelu, 17. t. m. wječor ½8 hodź. w knježim hosćenou zjawny serbski wječor ze spěwami dźiwadłom a rejemi. K temu wšoch lubowarjow serbskeje zabawy najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

„Bratrowstwo“ w Kulowje ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. spěwanje.

Jednota „Sokoł“ w Komorowje ma pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Serb. tow. Lubin změje přichodnu njedźelu, 17. t. m. pop. w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje pola Rósikec w Budestecach. K. faraf Boje je přednošk wo milinje a jeje pomocy dobrośiwje přilubił. Přińdźće wšitcy prawje bohače a njezabudźće spěwniki.

Předsydstwo.

Lipa Serbska ma pjatk w 6 hodź. zwučowanje we Pančičanskim hosćenou a to měšany khor, solistoju a hercy, ⅛8 **hodź.** muzski khor. Prosy so, zo bychu ći, kotřiž su so porjadnje na pruhach wobdźělili, wšěse přišli. Předsydstwo.

Spěw. wotrjad serb. tow. „Zerja“ změje přichodny **pjatk**, 15. 2. t. l. wječor we 8 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću spěwanje; spěwarjo a spěwarki maju **witzy** z **wěstosću** přińć, **też nowe spěwne sobnstawy** su wutrobnje witane, też něšto tepidła dyrbi so wobstarać. Dirigent.

Serb. tow. „Lipa“ w Rakecach ma přichodnu **njedźelu** pop. **w 8 hodź. pola Hónde měsačnu zhromadźiznu. Dokelž chcemy so wo nowych spěwarskich wuprajić a kajez faraf Křižan chce nam wo tutym dypku rozprawjeć, prosymy wšě lube sobustawy a też druhich, kotřiž so za tutu wěc zajimuja, do zhromadźizny přińć.**

Swětowe podawki.

Němski president wo pśihipadze němskeje khorhoje.

General Allen dź 9. februara ſ Newyorka němskemu presidentej telegramm pósłał, w kótrymž na to pokaza, ſo je pśichipad ſ němskej khorhoju we Washingtonje ſ pśichańnu semjerjeca pśedawšchego presidenta Wilſona ſyłnu nowinſtu wójnu w Ameriki a Němskej ſtwarił. Wucakaše němſkich nowin ſo do Ameriki telegrafuja a amerikanſkemu pomagnemu ſtrukej ſa němſke dźěſki ſchłodża. Na to je němſki president ſłědowaſy telegramm generalej Allenej pósłał: Kaj mi Wašch telegramm k mojemu jawnemu wobſtaranju potwjerdźa, je wo Sjednoćenych ſtatach k wobſtaranemu wopaczněmu wułożenju dowjedło, ſo ſo khorhoj němſkeje pósłanſtwa we Washingtonje njeje ſtwo po prěnjej powjeſći wo twarjerjacu pśedawſchego presidenta Wilſona, to rěka prěni dźeń, dźiž běchu jeho na marny ſtaji, na pok ſćěhora wupotrożili. Mam pożadanje, Wam pśeća, ſo němſki lud pśichi narodnym ſarowanju amerikanſkeho luda, na kótreſoż wułkomnyſne ſtuti lubo- ſće k połoženju nuſy w Němſkej ſo ženje njeſabudźe, najſpěwnišch dźěł bjerje.

Němſki ſtat je żeleſnizarjow na ſarunanje ſchłodby wobſtorżił. Na podrożku wuſtupa Berlinſkeho krajneho ſuda ſ 2. februara ſu ſo wjednizy ſaſtojnińſkich organiſacijow żeleſnizarjow na ſarunanje ſchłodby 125 miljonow ſłotych hriwnow wobſtorżili. Tale ſchłoda je ſe żeleſnizarſkim ſtrajkom w lěcu 1922 naſtała.

Kommunistiſki puć ſo wotpraſił.

Dokelž je policija ſ cyłkom plan kommunistiſkeho puća, na 13. februara poſtajeneho, wuſkedźiła, ſu kommunistojo puć na tutym dnju wotpowjedźili. Jenož w Hamburku ſu demonſtrazije ſpytali, ſ cźimž pak ſo njeje měr kołſ. Wjace 800 dźěłoniemějerjam do Karlshangerſkeje broſi pśichiſeże, ſo bychu pśichiſtawowej dźěłowej rady ſwoje zadanja wupraſili. Policijſtojo ſběżnje bjes próży roſeſnychu.

Krwawne wojowanje w Pirmaſenſu.

Wutoru wječor je w Pirmaſenſu ſ krwawnemu wojowanju mjes wobydleſtwom a ſeparatiſtami doſchło. Tuchi twarjenje wokreſneho hamta wobſadżene dźerżachu. Měſchczańſcy wotpółſłanzy ſeparatiſtiſkeho kommiſara namołwjachu, ſo by ſe ſwojimi ludźimi ſ měſta wuczahnył. Dokelž ſo tón tutemu żadanju ſapowjedźi, wulka ćrjódo ludźi pśched twarjenje wokreſneho hamta pśichiſeże, do kótreſoż běchu ſo ſeparatiſtojo ſamkli. Tuchi do cźrjódy ſtřełachu a ruczne granaty mjetachu. Lud twarjenje ſabali. Separatiſtojo na to ſtřełcy pśeſchestachu. Mjes tym běchu ſo někotři muſojo po rědłach do kniježſtwowcho twarjenja dobyli. Tu muſ pścheſtwo muſej wołowaſche. Ludowa cźrjódba ſeparatiſtow, kiž ſ twarjenja wuńdźechu, ſarasły. Mjes nimi je kniježſtwowy kommiſar Schtwab, jeho adjutant a někotři ſnaći ſeparatiſtojo. Pśichi wojowanju je ſo wſcho hromadźe 17 wołoſbow morikło, mjes nimi je 14 ſeparatiſtow. Nětkle 20 wołoſbow je ſo cźežko ſranikło. Franzowſcy wojazy pśichi wojowanju cźiſće neutralni waſtachu.

* * *

Po noſbſchich powjeſćach ſu pśichi krwawnym podawku w Pirmaſenſu 28 ſeparatiſtow morili, ſ Pirmaſenſkeho wobydleſtwa je wóſom wołoſbow padło. Twarjenje wokreſneho hamta je ſo do cźiſła wupaliło. Jenož nałe murje hiſchcźe ſteja.

Organiſowany ſćežiſchkit kniježſtwowe twarjenje naſběhowaſche. Dokelž ſo do njeho njemóžachu dobyć, jo ſe benzinom ſapalichu. Gdyž ſo twarjenjowy delni dźeł paleſche, ſeparatiſtojo pścheſtachu ſtřełcy a wu hnadu pro- ſchachu. Tych, kotřiž ſ twarjenja wuńdźechu, roſhorjeny lud ſarasły.

S cźežkitymi automobilemi ſo nałajtra k połnjenju franzowſkeje garniſony marokkanſky wojazy pśichwjeſchechu. W Pirmaſenſu je wobſtad twół 7 hodźin wjeſcor hač do 6 hodźin rano ſakłany. Rheinowy móſt mjes Mannheimom a Ludwigshafenom je twół ſrjedy dopołdnja ſa- wjerjeny.

* * *

Też w **Kaiſerslauternje** je ſo mjes wobydleſtwom a ſeparatiſtami wojowało. Twaj ſeparatiſtaj chcyłchtaj jeneho muża pśched twarjenjom wokreſneho hamta pśecheśić. Jemu policiſtojo na pomoc pśichińdźechu. Do tych ſeparatiſtaj ſtřełcźchtaj a dweju policiſtow ſraniſchtaj. Pśched kniježſtwowym twarjenjom ſe wulka hromada ludźi ſběża. Separatiſtojo ſ twarjenja do luda ſtřełachu. Pśichi- poſnju po marokkanſky wojazy k połnjenju franzowſkeje wobſadźi pśichińdźechu. Wjele ſabriki ſu ſo ſamkle. Sepa- ratiſtiſkej khorhoji ſ wotkſejpr ho hamta a měſchczańſkeho doma ſtej ſo wotſtronile. Pśichipołnju franzowſky wojazy twarjenje wokreſneho hamta wobſtupichu. S wobydlerſtwa ſu ſo pśchi ſtřełeńgy ſi wołoſby morile.

Němſko-amerikanſke wikowanſke ſrjeczenje.

We Newyorkſkich powjeſchach němſko-amerikanſke wikowanſke ſrjeczenje, kotrejž je ſo pónđelu wojſewiło, w amerikanſkim ſenacy ſyłne pścheſćiwjenje namakuje. Njewěrja, ſo ſo w ſenacy trěbna dwěrjeſćinowſka wjeſchina ſa potwjerdźenje ſrjeczenja ſwjedźeja, kotrejž je ſa amerikanſke wikowanſke ſłódźtwo ſ wulkej ſchkodu.

Internazionalna konferenza wo praſchenju wožomhodźinſkeho dźěłanſkeho dnja.

Londonſki dopiſowaŕ Berlinſkeho „Vorwärts“ ſ derje wobhoniteho żórła ſhoni, ſo je ſo jendźelſke kniježſtwo ſe namjetom dźěłowcho miniſtra Domaſcho Shawy ſaběrało, ſo bychu ſo do Londona ſaſtupjerjo roſchěrch europiſtich ſtatow k twarjenju wo wožomhodźinſkim dźěłanſkim dnju pścheproſyli. Też Němſka dyrbjała ſo dy tuteje ſhromadźiny pścheproſyć.

Wukrajni finanzni wězy wuſtojni wo němſkej ſamożnoſći.

Parijſki dopiſowaŕ „Prager Preſſe“ powě: W tudomnych politiſtich kruhach runje ſaŕ w Londonje a Newyorku wulku nadźiju na praktiſki wunoſchk pśchepytanja ſtajeja, kotrež ſu wězywuſtojni w Pariſu a Barlinje pśchewjedli. Hačrunje ſo offizialne kruhi jara wróćcu dźerża, a też wſchitcy wězywuſtojni hiſchcźe njejſu do Pariſa pśichjeli, wjedźa tola, ſo je pśchebywanje wězywuſtojnych w Barlinje wu- noſch měło. Wězywuſtojni ſu danſkidawarjow w Němſkej, Jendźelſkej, Franzowſkej a Belgiſkej pśchirunali. Doſpo- ſnali ſu, ſo bychu, **hdy bychu němſkej dawki dawarjo runje tak poćeſeni byli kaž Jendźelcenjo a Franzozojo, ko niz jenož němſke ſtatne twdawki a dołhopły połpołnje wurunuje, ale hiſchcźe połpjata miljardy ſłotych hriwnow pſchełbyłko woſtało,** kotrejž moźe ſo ſ ſapłaćenju wójnſkeje ſchkody wuſćeż. Njejedna ho wěſo wo to, hnydom taiſte pśchesbytki dospjeć, ſ tuttym ſummam dyrbjało ho wěſo po nićcim dospjeć, tola je wěſte, ſo je plan nimo měry ſaſtmawy, ſinanzy Němſkeſe ſaſo internazionalnemu wobnoſnicy a ſwóch němſke ſelezniizy jenemu internazionalnemu towaŕſtwu pśchepodaja. Na taiſte wałchnje mohła ho wołkſrodźerſke praſchenje rosrińać. Runje taŕ je wěſte, ſo wězywuſtojni njeſłu do Schachtowcho plana ſwolili, němſku banku ſłotych notow bjeſ ſwótrajneje kontrolle wobſtajiła, ale ſo wězywuſtojni na tym wobſteja, ſo němſka banka ſłotych notow internazionalnej kontrolli podleži.

Macdonaldowy kniježſtwowy programm

je w jendźelſkim delnim ſejmje naijhlniſche pścheſćiwjenje ſbudźił. Baldwin Macdonaldej porokowaſche, ſo je wón ſyle wo tym mjelcał, hač dyrbja ho wójſko, wójnſke łódźſtwo a łětaŕſtwo w nětcźiſchej hłownoſći wołtaźej ało ſo pohłonić. Na praſchenje, kak na ſo biesbłoſćeji wotpomhaju, wón njeje ſe janym ſławcźkom wotmołwił. Wón ho praſcha, ſchto chże kniježeſtwo ſe ſakonjom k ſkótanju industrije cźiniċ. Baldwin ho potom ſ raſtkim praſchenjom ſaběrašche. Kóždy hrěbi měrne ſtyki k Ruſſej a rožwieże wikowanju ſ njej pścheje. Baldwin na ſłowa ruſkeho kniję- żeſtwowcho kommiſara Sinowjewa dopomni: Macdonaldo chcemy podpjerać, łaŕ powjas wobwěſćenża podpjerjuje. Jendźelſka je pocźiſła runje we wokonniku ſ Ruſſej jednać, dokelž je ho po Leninowej ſmjerći zyle ſtejiſchcźo bolſchewiſkeho kniježeſtwa ſakhabłało, a hdyž je łohko możno, ſo ſa njedobyć cźaſ jeneho kniježeſtwa k jednanju njedubže. Mjes tym ju Italcźenjo najprjedy ſwoje konżeſije dóſtali, prjedy hač ju bolſchewiſke kniježeſtwo pśchipóſnali. Jara ſajimawe by było, ydy mohło ho ſrěcźenje mjes Italſku a Ruſſej wotjewcźeć. Jendźelſka cha wjedźeć, ſchto je Ita- ſka dóſtała, a hač ju powjeſće wěrne, ſo ju ho Italſkej wotzebite konżeſije w naſtupanju łódźſtwa w Cźornym morju dałe. Baldwin ſpomni na wulku wożnoſć ſchfita- nja ſajimow Jendźelſkeje na morju. Ganemu krajej nje- ſmjeła ho w tutym naſtupanju pśchedrawa dawaċ, pśchi kótrychž ho njeby Jendźelſka wobdźělika.

Baldwin ſo praſcheſche, hač budże ho wo wójnſkim dołhu Ruſſeje wobeje jednać. Po tym budża ho druhe ſtaty, kotrejž ſu Jendźelſkej pjenjezy ſ cźaſa wójny dołżne, ſłojowaċ, ho nadźeju, ſo Jendźelſka wulki dźeł dołha Ruſſej ſpuſćeji.

Schtoż wikowanje ſ Ruſſej naſtupa, je ſa hoſpodarſke ſjinjenje nuſne, wěſtoſć měċ, ſo ho twora ſapłaċi, a ſo ha pścheſtupam prawda dóſtanje. Němcy ſu ho pśchez łépje na wikowanje ſ Ruſſej wuſtajeli dyrbli Jendźelcenjo, ale ſe wſchěmi ſtwojimi naſhonjenjemi, a hač runje ſu Ruſſu pśchipóſnali a ho ſhutnje pścheſowali, w Ruſſej wikowaċ, ſu dyrbjeli dopóſnaċ, ſo ho jich próżowanja njejſu ſchłacha cźiſte.

Macdonald je na wikowanſke poſcźonki ſa Ruſku ſponta- nił. Wobcźežnoſće w tym leżi, ſo, mjes tym ſo chżedża Jendźelcenjo wikowaċ, chżedża Ruſojo pjenjezy poſcźo- waċ, ſo dychu ſtwoje kniježſtwo podpjerali. Sómćehna je myſl, ſo mohła Jendźelſka Ruſſej 300 miljonow punto poſcźiċ.

Macdonald ſa internazionalnu konferenzu.

Najwažniſche, ſchtoż je Ramſay Macdonald w ſtwojej rěcźi w jendźelſkej delnjej ſejmowni rjekł, je jeho wotmo- wjenje na woprašchenja ſapóſłanża Sommerville. Tón ho wopraſcha, hač je wěrno, ſo chże jendźelſke kniježeſtwo internazionalnu konferenzu ſwołaċ. „To je wěrno“, Mac- donald wotmołwi. „Kniježeſtwo je ſebi wotmyſlilo, inter- nazionalnu konferenzu ſwołaċ. Wjeſelu ho, ſo mógu ſdźe-

licz, so ſu wuhladu na to pichihódne, a ſo je nam kóżdy naſtork witany, kotrżi ſo k ſpěchowanju teleje konferency ſtanje."

Jendżelſky diplomatoſo wo tydle Macdonaldowych ſłowach praja, ſo wón ſwoje wotmyſlenje na ſwolanje internacionalneje konferency ſmudom do ſkutka njeſtaji, ſhiba ſo by prěni naſtork ſe Siednoczenych ſtatow połnżeje Ameriki k tomu wuſchoł.

Ruſki ſpiſaczel Marim Gorki wo bolſchewikach.

Hdyż w Ruſſkej bolſchewikoſo knježeſtwo naſtupichu, ſo ruſki ludowy ſpiſaczel Marim Gorki bolſchewiſkej ſtronje pſchiſtamkny. Cżeſko ſhorjuſchi je Gorki do wukraja ſchoł, ſo by ſo tam wulekował. Dłéżki cżaſ wón hiſo w Marianſkich kupjelach w połnżanych Cżechach pſchebywa. We wukrauju je Gorki ſwoje nahlady dospołnje pſchemeńił. Lenina, ſałożerja bolſchewiſkiſcho knježeſtwa, dże ma wón ła cżłowjeka wulkeho muſnama, tola bolſchewiſkiwu ſame wón ſa njeſhoda Ruſkeje wobhladuje. W nowinach „Nowoje Wrjemja" kotreż ruky cżeſnjeteju we wukrauju wudawaju, wón runje tak wótrje bolſchewiſkiſtwo ſahudżuje, każ bé prjedy ſa nju wuſtupował. Wón praji:

„Niczo nje njemożko wothoriecż, ſo do Ruſkeje wróceſcż, pichetoł naphcheſo mi je ſamo ruka Dſerſinſkeho pſchekrótka. Kóżde wumoſowanje, kotreż by wón pſchecżiwo mi ſkuſił, dyrbjał wón ſe ſwojim żiwjenjom łapłacżiſcż. Niedżiwajcy teho pak ſo do Ruſkeje niewrócżu, dokiż tam njebudże wopraudżita demokratiſka mój tujeżcż. Bjes dwóla taſke móż na mélino niecziſcheje kéwanneje a biesmyſlneje naſtupnoſcże ſtupi, kotraż wulku Ruſku hiſtoriſke poſtóżcże. Tuta bjesmyſlna naſtupnoſcż budże najdżeje hiſtoriſke dwé hacż pottżeca lita tracż móc.

Bolſchewikoſo, kotżiż ſu ſe ſwojim ſchkleſkłéwnym tubjeſnym hoſpodarſtwom wobe, ſchtoż ruſki lud na kulturje, poſcżinkach a hoſpodarſtwie wobhdżełeſche, na niſkoſci tatarſkeho ſchłowinſtwa ſtóżeſli, kotżiż ſu ruſki lud njeſelnu hromadu ſeſtinli, kotreżż ſu politiſke pruſchenja zuſe biesdłał, kotreż pak je ſ wotrjaſi hidu pſchecżiwo kommunizmej a ſozializmej napieſnjeſena, njemóże ſo dołho wjazu dżerżeċ. Bolſchewikoſo ſu ſami niedobrikanitoſcż ruſkeho bolſchewiſtwa hdżiwali. Woni ſo wjes kobu ſekeru, pichetoł ſich knieżeſwo nima ſ zyła łaneje nahladnoſcże. Cżehnjene wóſtre je do cżiſta antikommunitiſke a ſeho wjedniż Trokl je hiſo dawno ménjenje pſchewidżeċ dał, ſo chże ſo po mżinoſci bórzh wot kommunitiſkich hłubokow wurwabożeċ a ſo k wiſoko wurcżiſkneż, ſchtoż dé ſ ſtyke ſchdżeċ lét kommunitiſkeho knježeſtwa charakteriſtiſke. Sſo ſejerzało na wóſtło a na ſtrowe elementy demokratiſke wón nětło na ſchkroki puċ wórnieże ſtatneje demokratiſke ſtupi.

Niewuhrżch ruſkeje expedizije do Tibeta.

Ruſka expedizija, kotraż chżyſke rozmaluny měſta Charakoto w Tibetu (w Aſiſkej) wuſlédżeſi, njeje ſo pſches tibetiſke miejſy puſchcżiła. Tibetaniſke knježeſtwo je ſo naiſkerje bojało, ſo chżedża Ruſojo bolſchewiſtowe w Tibecże roſſłéreċ.

Republika abo monarchija w Grichiſkej?

Grichiſka muſtarowa batwaſa khromadſkina je ſo ſaſo ſeſchła. Miniſterſki pſchedſedża Kafandaris woſjewi, ſo je wotſtalenje Beniżela ſ politiſkeho żiwjenja dla cżłowjeka wobſłabjenja jenoż naſkwiſne, a kdy by ſo tež tehdżiła pſchemélowanje w knježeſtwie ſtało, ſo pſcheco jeho prawidła njepſchemélnja. Wón dale na nuſnoſcż pokaża, ſa dyrbi ſo wokuſd elektrieſtwom poſlednieje mójmy połepſcżeċ. Knježeſtwo je pſchekwapjene, ſo kommunizmej ſa cżerwjenja archiſtſeho ludu na bynaſtiju (kralowſki dom) a monarchiſtiſkem nadu. Knježeſtwo na to dopomina, ſo móże jenoż radżalne pſchemélowanje knježeſtwa pſchichod pſcheż podobnym ſtrachom wobarnowaċ. Tole knježeſtwo tak ludowe, kaiſkż je republika, njemóże ſo hinak ſawjeſeċ, dżéli po ſadanju ſwobodneje ludoweje wole. Stworeni tutej ſaſadże a pſchemélowdżeni, ſo jenoż republikanſke knježeſtwo ſmieje niepſchemóżne móż, ſ kotreżż chżemy naiwrótniż tyranſtwu ſadżéwaċ, wobſtawamy na mnjéli, ſo nowym knježeſtwie jenoż lud rozhodżi.

Japanſka poſcżonka.

Japanſka żłeb 257½ miljona dollarow poſcżi. Se tejele ſummy ſo 150 miljonow dollarow w Ameriży, Hollandſkej a Schwajzarſkej a 25 miljonow dollarow we Jendżelſkej ſwiedże.

Coolidge wo amerikanſkich poſcżonkach ſa Němſku.

Preſident Coolidge je pſchi hoſcżinſe republikanſkeje ſtrony w Newyorku rěċ ničż. W njej je ſe ſpokojenjom na to pokakał, ſo je Jendżelſka ſwój dołh w Ameriży ſrjadowała. Mé pſchi-putanja, kotreż je general Dawes jako inżerwenſtjum cżinił, żebi wulkeċh lubi. Poſcżonki, kotreż budża ſa Němſku nuſne, wot amerikanſkeho wobſłużenja rozwiſuja. Amerikanſki kapital, kotryż ſo w Ameriży njetrjeba, dyrbjał ſo ſa němſke poſcżonki nałożiċ.

Revolucija w Mexiku.

Knježeſtwowe wójſko je Veracruż wobſadżiło. Wodchad na żelezniży mjeſ Veracruzom a hłownym městom Mexikom je ſo wobnowił.

Sbéżkarjo ſu pjecża pola Los Naranjes knježeſtwowe wójſko ſbili. Bitwa je pjecża dwaj dnjej traſa a na wobmaj ſtronomaj je pjecża 200 muſi padła. Wojſkowym towaſſtwam je ſo pjecża poruczilo, ſo dyrbja dżéſacż pſchecżiſtacż.

Sſerbſki ludo — kedżbuj!

Kdże ſtatok mój? Podajmy ſo na horu Minjeſchcż a pohladajmy ſ njeje do naſcheje ſerbſkeje Łużicy. Dołho a ſchéroko pſcheh nami wupſcheſcżeza ſo naſch ſuby, naſch ſerbſki kraj. K połnżu widżimy dałeko do Cżech, k roſnoży dałeko do Łużic. Wiſhimy kóżdu a ſchtaru kraſinu, na prawo, na lěwo a ſady naſ łużiſke kaſy, ſe kotrychż moſeſke Cżornobóh, Běłoſóh, Hromadnik a Prażchiża naſ bogominaju na hnuſke wobnoſiſke wopomnjeſcża, a na horu Łużic, każ ſkoma, każ cżiſti Blanik, ſerbſkich rycżerjow, cżakajnch na pſchihódny cżaſ k muſiwobdżerżenju wotżuneho kraja. Je to małe, ale rjane ſłowjanſki kraj. Łużi, Muſakow, Gubin, Lubońs, Lubin, Witoſchow, Sły, Komarow, Kamjeny a Biſkopicy, to ſu nimale pomjenſne mjeſa, dołnożne ſerbſkeho, pak ſ Němzami namélchaneho kraja błeſnjiſcheho cżaſa.

Tu je naſch ſtatok. Tu ſtejż naſch róbny domi. Tu ſapołoſi nam naſcha łuba macżeſka hiżo w wſadowanych łétach ſwuſi ſłowjanſkeje, ſerbſkeje rěċe, ho naſcheho erta. Drohotny pokład dari ſo nam ſ naſchej ſerbſkej rěċu, pokład, kiż ſo njeſhdżi pichetrjebacż. Schtó chce to wżeċ? Schtó nochce pſchihódnacż, ſo je naſcha łuba domińna naſch wótżuny kraj? Jenoż tón, kiż njeſtaja ſnaſe ſtawiſnu, abo nochże je ſnacż, kiż njeſnaje naſch łud a naſchu rěċ — abo kiż je nam naſch wótżuny kraj rubił a naſche prawa tepta. Wóże to jenoż cżłowjek bjes ſmuſkownecho ſaczuża ſa naſch narod — jenoż ſaſaċły Wéchoſnéni; bycż!

Sſerbſki ludo — hibaj ſo! Se wſchich rógżow měri ſo wón w dżeńſniſchich dnjach na tebje, ſo by cżi ſo poſtrowe wotpraſił a rubił, ſchtoż hiſhcże jowje mjenujſchi. Kóżdy ſrédk k ſwobodnu wutuhnjenju je tonu ſwiatu. Dże tola wo ſnicżenje Sſerbowſtwa, a wón Rúſcżi hałle polon je ſwojim cżertowym dżélom, hdyż je je k ſwojemu ſpodobanju ſkóżcżi.

Wożne ſu wokomiki, w kotrychż ſtoju Jimi. Cżaſ nje ſtracżcżu ſwiata dale, ale tu, ſerbſki ludo, kdżbuj na wſcho, ſchtoż ho mało'o tebje wohana. Méj wotpowiżne wóżki — a niedaj ho ſlepicż. Schtóż je chroble wojowaċ, temu je tež dobrik nétża a dyeli ſo cżerezi na njeho wuſcheżiċe. Nocżſnowe je to wojowanje w dżeńſniſchich dnjach, dże wo ſnicże ako njeſnejże naſcheho naroda, a na tebi ſerbſki ludo je, ſo ſo ſ prawymi hrońemi wobarnjeċ. — ſe ſwojej ſtamńnej ſpreżnuej mozu a ſe ſwojej wutrajnej energiju — hacż k ſhożnomnemu dobytkej!

Sſerbja, młodži a ſtari, hutżaſcże ho hiſhcże kruciſcho k zuſkej; pſchiſtupcże wſchitżi, kiż ſcże dwéloni, ſerbſkim towaſſtwam, niech narodnym, ſubnym ako ſtoło'ſim Sſtrukże jenoż ſam maſche cżłowjeſe mozu, mac

pruſcże jenoż ſlim ſwoje mozu. We kóżdej wjeſnej ſtoſe nadebdżeċe taſke ſerbſke towaſſtwa, a hdyż hiſhcże njeſhu, ſebnoczcże ho. Sméżeni Sſerbjo, a ſmycże ſe ſtuſkej a ſaſłożcże ſebi taſke ſerbſke towaſſtwa. Sdałeċe ho nówanjenja, ale pſtuſcże ſmérni naſchu ſerbſku rěċ, naſche ſerbſke nałożi. Niehańbujcże ho, maſchu ſerbſku rěċ ſtajnje a wſchudże nałożicż, ale baicże ju ſórżiċ ſaj ſjerbroſajnu wobdżełki pſches naſche Łużiſke hona. Twórcże każ ſylnu nożnu naſpiſcheliu wſchitku niepſcheczelſkiſtwu nadbżeham. Lohko je, ho rumnych broſnich wuſo nacż, lohko je ſ pjenżeſami kraſny dom natwarieċ — ale cżeſko je, ho horach pucżowaċ, abo ſa khudeho kamjeſ k kamjenej ſtajicż ſ małemu domeſkej, hacż ſ hożnomnemu dokónżcże ju. A tak je tež ſ nami, mamy cżeſti wuċ kroeticż, bydżimy pomałku na domże narodnoſcże tworicż. Komjeſ ko komjenjeju — hacż k ſhożnomjenju. Samb-ſi to dobrjeſi, ſmy-li ſo ſtami wobſtajicżi, potom móżemy rjeż, ſo ſmy hódne ſtawu ſerbſkeho naroda!

A wy ſtarſchi, dżerżcże ſmércu na to, ſo waſche dżéżi ſerbſku rěċ, ſerbſku muſiku. Sdwołcże tak ſiłu ſwojich młodoſtnych ſtónch do wutrobow waſchich dżéżeſi łuſo jeſ k ſwojemu narodeſ. Dajcże jim puċowaċ wo naſchich domjacych honach, ſo bychu tak bóle a bóle cżeſcżiſcż a ważicż mjohéli ſwoju domińnu!

Na waſ pak, naſcha ſerbſka mkodżina ſależi, hacż bowżdżenu naſche wotowanja na naſche prawa ſ ſwomańnemu kónżeſ. Ty ſtejiſch w naſkeżu żiwjenja, tebje wobkuſła ſtónżo radoſcże, tebi ſteja hiſhcże wrota k żiwjenju wotewrjene. Do twojich ruku ho położy Sſerbow pſchichod. Wopraſkcże ho teho hódni a budżcże ſnémi naſſdżenjom naſchich wótżow we boſu wo naſch narod, we naſche ſwjate prawa. Wſcho ſerbſke njech je cżi ſ ideałom żiwjenja, wſchemu njeſprawnemu waſchuju paſ wobroċh ſtejiſch. Budź we wſchim, njech njehnihkże, ſchtoż cżi, kruto każ ſkała. Wobſtań ſo ſłowiċ we ſwojim wéru a ſwojim ſmyſlenju. Khodżcże wſchitżi ſtajnje ho ſerbſkich towaſſtwow a Kaſcże tam mótſi waſche możo do ſkutka, ho bychcże mółſi tak ſe ſhromadnoſ. Dobrikeſ mocż wſchemu temu napſchecziwnemu ſwjeċi, ſchtoż ho wuju, jaku Sſerbjan, wobſtaja ho mużſa ſtajicż. —

Sſerb dżéżał ſe Sſerbom, a to bohaty ſ khudym, ſchtudowany ſe ſaſtajnżanym abo hłacżerjom. Wielworniſ kane motriadu, ale hubżimy hżeſ a bóle pſchieżedeċ w dżele na naſch drohi narod, we hoſu wo naſche prawa. Podpjerajmy ſebnu bruſchcu, kruche narodnje ſnuſkeni wobdże wſche ſtrano hiſhcże ſhabſanoſi. Budżimy wżdżijaz braiſa a ſeſtry. Nenaſ ſaſ ſe mażna, ſo wuſtrowżimy naſaż naſ niewotrowżu muru, kiż kane nabódżi niepſcheczeſka pſches ſamach njeſamóża — a hdyż bżehu ho ſtamo némże nowmiun zyke wuwjeſnike ſe ſchcżuwanymi naſtawkami pſches cżimo nami Sſerbam. Nadebżmy-li wonf naſ bżeż a bóle wiże ſoku ſtruċenoſ a potomnoſ ſe ſdżeniu boju, potom ſebi hżeżo a pżeżo ſaſo naſche ſwjate kultiurne prawiċ, budni ſtamo wot ho wſchudżeż ſchcżuwaċ. Mo ſeſ Jadainiſ niedajmy ho hłasniċ ſ ſoſnimi Lubjenemi, ale wotainiſ ſebi naſche prawo ſwéſceléi jako narodna miejſtſchina. Sam tola naſche Jahanie naſche ſwjaſche wobſtadżenſtwo, kiż je ſa nam pżeżo ſtuſkaſk hodżi ſerbſkich wobſtaja.

Sſko ſmyſlu druhe ludy wo naſ ſebżúnich a wobſtaja naſch trudny bóżeſ. Nbżeſi ſchcżuwaċ ho pżiżi, ſu ſtuſkeſ ſo ſerbſki ludo mieſ ſobiż, ſo ho ſtradżaże ſłónżko ſaneſho kraſniſcheho rana ſe ſakowego wamiakaſo. W. K.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 14. februara 1924.

— **Wo wiedże.** Meżera wżeczor w 7 hodż. barometer 738, thyarometer 0, najwyſchſcha dnjowa temperatura 6 ſtop. ſymy. Dſenſa rano we 8 hodż. barometer 740, hygrometer 0, nainiſcha temperatura w nozy 8 ſtop. ſymy. — Po roſprawje Drjeżdżanſkeje wjedrarnje nimamy wuhladow, ſo ho wjedro ſara pſchemélni. Wyſchina leży w dołhoſ rauſcheſ Europie, niżina pola huby Island a nad wjeſcholi nej Europu. Meżera bé ſ wjeſtcha pomrócżeno. Sdéż bżeſche ho w Hamburku, Swinemünde, Danżigu a Wróżſławje. Rano bé hacż ſ 7 ſtop. ſymy. Wodnja ho hacż na 4 ſtop. wocżakali ſu Frankfórcże nad M. 8 ſtop. ſy-

Kubołčik w bleši.

(Stónczenje.)

„Mějeſche tak cżeſcżomne wobliczio", rjekny wón. „K cżenju jenu móhł jeje tutón ſtarż hiſhcże tżebacż?"

„Sawdaj je nicż ſ njeju nabodne wotmyſlenje", rjekny Kokua pcforuje a ſ dyrkotażym hłoſom. — „O, mój najluſiſchi! Mjeże to ſurowa wéż, wumóżeny bycż ſa ſahinjeniże jeſuże duſche? Myſlu tebi, ſo ho temu njemóhła ſmjeċ. Bych żebi dyrbjała na njeſbożowneho myſlicż a ſa njeho ſo modlicż."

Kif, cżijo wérnoſeż jeje ſłowow, ho roſhnéwa.

„Proſchu cże", ſahoła ſe łokami, „pſcheſtań mi pżedowacż. Hdy by hyła dobra żona, njeby żebi tak myſlika."

Mużka won, woſtajiwſchi Kokuu w jeje ſtyſlnoſci ſamu Zoſy dżeſi pſchehu w towaſſtwje ſnatych, pijo mnoho, ſo by rozhladcżi tajmy hłóh, ſi jemu ſtajnje wobpicżowali ſze ſonine ſłowa. Mieſ kumpanami bé tež nébuſchi łódżnik, njeſhmany cżłowjeſ. Bé twochyndk ſe ſwojeje łóżże, poda ſo do ſtotok-parjow c bé na poſlédk w jaſtwje ſedżaċ. Tón woſta ſ Kifom hromadże hacż na poſlédk, a pijeſchtaj wobaj tak dołho, donż pjenjes wjazu njemjeſſchtaj.

„Sſtiſch, Kifje!" ſajwoła, hdyż bżehu jeju ſlónczenje na haſu cżiſli. „Wſcheżo ſu powjedał, ſo ſy bohaty, maſch — praj — nétżaku dżiwnu bleſchu —"

„Baj, ſhm bohaty", błobtaſcże Kif, „pój ſo mnu, nabjeru żebi pola ſwojeje jeny nowych pjenjes."

Hdyż bżéſchtaj hacż k dońnej dóſtałoj, ha Kif łódżnikej na rożku haſy cżakacż. We hišo w nozu a w dondże ſwżeſcżeſche ho jenicżke ſwżża. Pſchinoſtykowo ho k wókna a hladaſche pſches njo do ſtwy.

Kokua ſedżeſche tam na podkoży, lampa ſtejeſche pódła njeje a pſched njej łeſcżeſche bruſchata bleſchu ſ dołhej ſchiju, bżéła każ mloko. Kokua hladaſche na nju ſ rukomaj łamajo.

Kif woſta pſched łódżu dołho ſtejo. Na dobo bé waſtróżnił a cżinjeſche, każ ho jemu krej do hłowy bohywa. Abo je ſnadź pſchedacże w poſledniej nozy niepżacżiwe hyło, każ nébdy w San Franziſku. Potom pſchinidże jemu druha myſliczka. —

„Dudżiu ho pſcheſwedżeċ", bórzżeſche.

Sdali ho wot wókna, wobeżidże dom a bliſcheſche ho potom ſ wuſkim hawtowanjom ſ durjam. Hdyż łaſtuhł, njebż mo bleſchi nicżo widżeċ. Kokua hedżeſche na ſtólzu, hladaio łaſpanie, jako budżiſche runje w tym wokomiku wotnerſiła.

Kif naſtaſi ho w runej mérje k ſichini, ho kotreżż pjenjeſy a bleſchu ſhowaſche. Bleſcho tam nieże. Kolenje ho jemu potmyſchżeli a ſymny pot wuſtupowaſche jemu na cżoſe. „Stało je ho, cżehoż ſym ho bojał — wona je bleſchu kupiła."

Nawinajcż ho ſoſo ſruna.

„Kokua", rjekny dżiwnje ho ſmérżo, „ſchły bżeſi ſym ſe dobrumi pſcheczeſelemi pił. Nétżeke ſym żebi nabrał pjenjes a pójdu ſaſo picż, jeſli ſo nicżo pſcheczżiwo temu nimaſch."

„Prawje cżiniſch, ho wużiwaſch ſwojeho ſhoża", wotmółwi cżiſche a ſtyſły wurenichu ho jej ſ wocżow. „Chżu jeno, ſo by ho ſwożowny byl."

„Dobre potajſim, niebudżeſmoj ho wot néżka wjazy wadżiċ", ſajwoła a cżerżeſche won. Wjedżeſche, ſchto na cżiniċ.

Na rożku haſy cżakaſche jeho ſuchy łódżnik.

„Moja żona ma łuſkatſiu bleſchu, a njeſmuthaſch-li mi, ſo bych ju wot njeje doſtał, niebudże dżeńſa ani pjenjes, ani wina."

„Żonina bleſcha potajſim wopraudże je?"

„Sładaj", rjekny Kif, „tamle widżiſch ſwżéżko. A nétżoke pohladaj na mnje; mam dła napohlad, jako hych żortował?"

„Né, ſkerje ſoj rowaċ."

„Żuj poſthaj. Tule maſch dwaj żentimej bżł k mojej żonje a wotkuj jej bleſchu. Je paſ cżi ju wotkupiła ſa jedyn żentim, pſchetoj tak je ſakoń. Njeżmélſch pak nje pſches radżeċ, ſo ſym cże pójtał."

„Ty dżejeſch żebi ſo mnu żorty cżiniċ, każ widżu", rjekny łódżnik.

„Nocżjeſch-li wérnicż, wſchepokaj ho ſam. Hdyż ſmżeſch bleſchu w ruku, ſadaj ſebi ſchtyſkuſki, a ſpóſnaieſch jeje mój."

„Dobre", rjekny łódżnik wotkhadżejo, „ale je-li to żort, potom cżi to kruże wotruman."

Kif cżakaſche bohdo dołho. Chżyſche hiżo ſadwélowacż. Kubołčik bleſchu ſa jedyn żentim, potom je wicha nadżija ſhubjena. Tu ſaſtyſche ſ naſdała ſpéwanje. Pżéna błóh ſwojeho pſcheczeſela, ale łdaſche ho jemu ſpodżiwnje ſchtoż pawy.

Sdónczenje pſchiſthabża łódżnik. Dżerżeſche bleſchu ſ wobémaj rukomaj a tykaſche ju runje k ertej. Bé ſłyſcheċ łłokanje.

„Do haſa, pſcheczeſelo!" rjekny. „Hewak cżi wot rana rażu. Myſlikſi żebi, ſo ſym tak hłupy, ſo bych ſa tebje bo wożnija ho podawał?"

„Schto to rżeżiſch?" wopraſcha ho Kif.

„Spodżiwna bleſcha, ſtajnje wopſtawi połna", ſkonſuje łódżnik. „Njewém, każ ſym ju ja dwaj żentimaj dołoż mógł, ale to wém, ſo ju ty ſa jedyn żentim njedoſtanjeſch."

„Każ temu tak? Njechaſch ju pſchebacż?"

„Né, ludy knjeże. Ale mójn cżi dacż muna ſrébacż, jeli to rodżiſch?"

„Cżłowjeżeż! Schtóż bleſchu ſdżerżi, dyrbi do hele!"

„Tam bych tak tež dyrbiał, pżedy abo podżiſcho. Né, pſcheczeſko, to je moja bleſcha, a cżzeſch-li tež taſiku mżeċ, dyrbiſch żebi druhu pytacż. Na twoje ſhoże a dobru nożi!"

Motykowaſche dale, donż ho bórzh Kifej ſ wocżow njeje ſhubi, a ſ nim je ho tež ſhubika kuſtarſka bleſcha ...

čenje 1, w Menichowe a druhdy hacź bo 4 stoh. symy. Dźenja je po poslednim njewjedrje 9. dżeń. Tehodla dyrbjało so někak ſcjopliċ. — Jutſe ptak ſtónċko 7,18 ſtopjała a ſo 5,15 thowa. Mżekacź pſchipołdnju ſtopjała a ſo na ranje 3,16 thowa.

— **Kommunistiſka demonſtrazija.** Serſedu wjeczor wokoło 7 hodź. ſhromadźowaſche ſo na wſchelakich mėſtnach naſchego mėſta wojaſy cyrjadźow mładſchich ludźi, ſtż. komunistiſke ſpėwy ſpėwaju na Jitne wóſki cżahachu. Sdyżne wodżėjenje policijstwom pak demonſtrantowe ſ cżaſom roſcżna. Tola hnydom ſhromadźichu ſo demonſtrantojo ſaſo a na 50—60 muži ſtyżna cżrjódła cżehniſke dale ſpėwajo po mėſcże. Stónċnje ſo policijſtam poradźi, demonſtrantow na cżehrſtej dróhi ſadżerżeċ a ſ pomocu gummijowych kumpachow roſehnaċ. Wokoło 1/2 9 hodź. bė mėr ſaſo poſtajeny. Tak dałeko hacź bė możno, wobdźėlnikow poſnaċ, ſo woni dla wotmėcża ſakaſaneje demonſtrazije a dla wobdźėlenja na njej wobſtorjachu.

— **Krdżmuk** Wot pjatka, 15. februara, jėjſi cżaſ 2717 ſ Wojerez bo Budyſchina 25 mjeniſchinow **prjedy** a to talle:

ſ Wojerez	4,20 hodź. pow.,	
ſ Nałez	5,03 hodź. pow.,	
ſe Schcicha,na	5,09* hodź. pow.,	
ſ Nieſwaczidła	5,15 hodź. pow.,	
ſ Khaſowa	5,22 hodź. pow.,	
ſ Radworza	5,27 hodź. pow.,	
ſ Mał. Wiczkowa	5,36 hodź. pow.,	
ſe Zidowa	5,42 hodź. pow.,	
ſ Nataršy	5,46* hodź. pow.,	
do Budyſchina	5,51 hodź. pow.	

* Cżaſ ſaſtanje jenoż, hdyż je trjeba. — To woſſewja żeleſniſka wothodna direkcija w Drježdżanach-N.

— **Wotſtupjenje rentnarja!** Pſchiſtrożkowa renta na woſeſiſch rentnarjow, cżehkowobſchodnjerych a ſaſtorſajenych we wójnje podnjenych ſo ſa februar ſchtwórtk, 14. a pjatk 15. februara w ſratnym wobſchodnym cżaſu na wótſchenaſtim hamcże ſa ſaſtaranje wojakow, w bohoto uni wupłaczuje. Rentowy liſt a poſledni midowy wupokaz ma ſo ſobu pſchinjeſeċ. Mumėnjenja wulcża na mėſchczanſkim hamcże.

— **Kradnuli** ſu 12. februara wjeczor wokoło 1/4 7 hodź. ſ jenych klamow na ſchulſkej haſy 1 nowu ſchiju gummijowu manti a 1 nowu brunu mużaru ſchtrykowanu ſaku ſe ſelenymi ſmuhami.

— **Kedżbujże na toſchki.** Wutoru popoldnju wokoło 2 hodź. wutorhnuj njeſnaty mużiki młodej holcy na rożowej haſy jeje ruczku toſchku a bėżeſche ſ njej ruce prjeċ. Holza wu pomoż wołaſche. Nekotri ludźo ſo ſmydom ſa paduchom puſcheżichu. Tutón na zbożeſkim walu toſchku wot ſo cżiſny. Jemu ſo poradźi, njeſnaty cżeknjeċ. Paduch je wokoło 30 lėt ſtary, 1,65 m. wuſki, mėſeſche cżorne muſiny (Schnurrbart), wobleczeny bė cżėmny mantl, cżėmnu cżapku a wotſeſche ſchnórowanſke ſtupnje.

— **Dóſtanje ſo pſchepandnuſ.** Wutoru popoldnju wokoło 3 hodź. je ſo 7 lėtny Scholcżik ſynk na cżeſkim lodże Sprjewje pſchekamał. Njeſnaty muż ſo jeho ſ kronprynzowego mosta bohdaj a bėżeſche hnydom na pomoc. Se ſtamtym ſo ſpėwa ſta tutym wjeczorſk ſ wojenmu prawu pſchiſtrożeſtaj a też nimale wſchitſej wobdźėlnizy pėtnje żerbowach. Pſchedſtajany bjimadłowy kruch, jednaty wo inſtruktiſſej hodźinje, dopominaſche hrje tak nėkotreho na wojeſki cżaſ, ale też na ſrudnu wójnu, a wėſche je też żórdy bebi pſchaſ, ſo ſo niebo żenje wſtarn wobwrėtowaſa.

Pſilopk.

* Srudnu ſtuthrerj. W Halberſtacże bėſchtaj ſo ſtarſiſchaj mandżelſkaj pſche drjenje w ſtawach ſ ſpiritufom namaſałoj. Wobaj pſchinėdżeſchtaj żeljeznym khachlicżkam pſche bliſko. Spiritufowy maſ na njimaj ſo ſapali. Wobaj ſo tak ſtraſchnje wopaliſchtaj, ſo bórzy wumrjeſchtaj. Starſchtaj mėjeſchtaj na 80 lėt.

* 7 700 franzowſkich dżėżacżerjow ſo ſ bżėża wuſmorkło. We wulkeſ Citroinſkej fabrizy automobilow w Pariſu mjedwa ſwada wuhyri. 7 700 dżėżacżerjow je ſo tehodła ſ bżėża wuſmorkło.

* K ſmjerczi ſaſtupdżenaj. We Meidenbürgu w reuſſkej Pruſkej ſaſudźichu jenu kubleċku a jejneho lubkowarja ke ſmjerczi. Wobaj bėſchtaj muża kubleċki ſ arſenikom ſaſdżėjaliſoj.

Hamſke wozjewjenje z Wojerec.

1. Dokelż je pothroma wudwrila, ſo we Wojerezach hacź na dalſche żane ſtótne a ſwinjaże hermanki wjazy njewotbżerża.

Jako přeczeljo a dobroczeljo Serbskeho Sokolstwa wozjewichu so z darom:
Hač dotal su darili: 70.— hr.

Dalše dary:

k. dir. Wjerab w Budyšinje	2.— hr.
k. překupc Hicka w Budyšinje	3.— hr.
k. kantor J. Šołta w Budyšinje	1.— hr.
k. zastojnik Hejduška w Budyšinje	1.— hr.
k. korčmař Riedel w Budyšinje	2.— hr.
k. P. Krjeńmař w Budyšinje	1.— hr.
k. Schramm w Budyšinje	1.— hr.
k. Marčošk w Budyšinje	1.— hr.
k. dr. Arnošt Muka w Budyšinje	5.— hr.
k. farař Świela w Dešnje	5.— hr.
Wšo hromadže	92.— hr.

Hłowny a ſamolwity redaktor: Marja Smolerjec w Budyſchinje.

Wagnerowe zatwarjomne mlóćace mašiny
Wotrjad ſam za ſebje. — Wubjerny lohki mėrny khód, čiſte wumlóćenje a wubjerne čiſdenje. — Śéroki zmkaty ſyſtem.
Gustav Wagner w Korzymju
ratarſke mašiny Telefon: Hamt Wjelcżin 71
Hłowny ſkład: w Budyſchinje w huſarſkich kaſarnach.
Zaſtupjeſ: Oswald Liebmann w Budyſchinje
na Tſélanſkej dróży 42. :: Telefon 321.

Elektriſke wupſrejdjenja
wumjedujetaj płaċiſnu hłowu a dżeſ
Albinus & Herbſt, dr. ſ wob. ruk.
w Budyſchinje na hornjeczeſkej haży 24.

Njewjeſcińska pycha, kwasne kwěćele
:: žiwe a wumělske kwětkowe pjenčki ::
tehorunja wěncy a křiže. Mam wulki wubjerk tkaninowych a wěncowych kwětkow, liščich wopušow a wumělskich palmow
Wijernja **wěncow Marje Petrichoweje**
w **Budyšinje** na garbarskej hasy 20.
Žane klamy! Žane klamy!

Wulki wubjerk
mużaczych a pacholaczych woblekow, njedźelskich a dźełańskich kholowow, wojeſkich kholowow, ſtupnjow a ċrijow wſóch wulkoſcow předawa po poniżenych płaċiznach **H. Gedlich** na połnoċnej dróży 7.

K ſwinjeřzanju poručam korjeninu wšeje družiny, hejdušku,
dale wšě
kolonialne twory
wosebje
ſtajnje čerſtwje palene khofeje
po najtuńſich dnjowych płaċiznach.
Jakub Hicka w Budyšinje
na ſukelnſkej hasy 18
(prjedy Serbske hospodarſke towarſtwo).

Hospodarſki rozhlad.

Schtwórtk, 14. małeho rożka 1924.

Hamſke kurſy wożera w Barlinje:
(Tute kurſy ſu w miljonach)

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	191 520
jendżelſki punt	18 054 750	cżeſkoſki króna	121 695
ſchwajzarſki frank	729 173	100 połſk. markow	433 000

Rėnſke pjenjeſy ſo we wukrajnu ſaſo bóle ſtruċżichu, dokelż ſtatna banka dale ratnje pſchecżahow bankam wuſtupuje, tż. ſo pſchecżahow dewiſowym wukajom pſchedbżeczu.

Effekty bėchu na Barlinſkej burſy bjes żiwjenja. Zaneho naſtorka njebė, tż. mohł wobſkod wołiwieċ. Na Drježdżańſkej burſy bėchu dale ſtabe. Shubjowanſki mėſachu pſchewahu. To poſaża ſo woſebje pola akzijow ſeramiſkeje induſtrije — 0,5 hacż 3,75 biljonow, ale Rauenſtein + 1 biljon. Potom piwarnje —1 hacż 4 bil., Tola Schloß Chemnitzer + 5 a Lubijſka + 1 biljon. Bayerniki ſo malo pſchemėnichu. Bankowe akzije ſo pawſchikowanje wotdrjebjowacżu, tehorunja te maſchinowych a metallowych fabrikow. Kola a elektromotory —0,5 hacż 2 bil. Pola wſchelakich induſtrijowych akzijow bėchu pſchihodowanſki powſchikowanje ſnadne. Mjes nimi Gerner Strickgarn a Jaśmarſki Borzige kóżda po 0,5 bil. dobu.

Renty ſo ſterje ſeſłabjowachu.

Na produktowych mitach je malo żiwjenja. Rożki je bolcż a na dołcż na wikach. Płaċiſny ſu wſchelakore a ſo ſterje wotdrjebjuja. Statna żitarſka njeſkupuje. Młyny pſchenicu pſchiſeżnje kupuja. Jeczmjeń ſo jenoż w rjanym ſornu pyta. Wowża je dołcż na wikach. Wóſ je ſaſo ſeſłabjeny. Muċki bėchu kupowali, tola kupy pſchemało ſadżeja. Womjeſchki a druhe ſėmne pjenjadła maju mėrnje wiki. Zentnaċ pſchiſnże po ſtotych hrivnoach:

wożera w Barlinje:
pſchenicy 7,90—8,10, rożki 6 30—6,85 a jeczmjenja 6,75—8,05, wowża 5—5,45.
Wutoru we Wrótſławju:
pſchenicy 8, rożki 6,75, jeczmjenja 7,50, wowża 5,40.

Wiki rėnſku ſtotu wożera ſrjedu w Barlinje (Zentralbehhof). Każ bjlo ſaſdżenu ſobotu, też wożera płaċiſny nėchto horje ſraſchchu. Pſchihnało bė ſo polcż ſtotu. Swinjaże wiki ſara derje dżechu, haċrunje bė ſo pyches 8000 ſwinji pſchihnało. Wowzy a cżelata wot 2—3 hr. po zentnaru horje ſraſchchu. Howjadżowe wiki bėchu mėrne. Płaċiſny horje bjechu. Sa wubrane rjane howjadło hacż do 50 ſt. hr. płaċachu. Powyſchene płaċiſny pſchipiſuja ſo dożhatajcemu mjeriſnjenju. To poczėżuje pſchiwoſowanje ſtotu. Też wyſche ſoło we płaċiſnu na ſtrucżenje wiſowu ſtuſnuja. Wone ſo ſ wukraja tuniſkich płaċiſnowu nadżeja. Hacż dotal pak bėbi ſa wukrajnu ſlót a mjaſo powyſchene płaċiſny żadaju. Dokelż nichtó njeżwé, kelko ſlotu ſ wukraja pſchihndże, njemóże ſo dżenja pratjeċ, każ ſo wiki wuwiją. Pſchihnało ſo bė 1378 howjadłow, 1665 cżelatow, 2161 wowzyno a 7808 ſukrajnych a 325 wukrajnych ſwinji. Tele płaċiſny ſo hamtſky ſaſpiżachu po zentnaru jėweje wahi:

howjadża 20—46 ſtotych hrivnow,
cżelata 35—90 ſtotych hrivnow,
wowzy 30—52 ſtotych hrivnow,
ſwinje 34—68 ſtotych hrivnow.

Na ſwinjaże wiki nimo (Magerviehhof) bė ſo wornjo tydżeńſkim nėchto mjenje ſwini pſchiwjeſło. Wiki bėchu mėrne a płaċiſny ſo malo pſchemėnichu. Pſchiweſło ſo bė 455 proſtuſow a bėhakow a 239 ſwinj. Te mżachu cżeſkowaze płaċiſny:

Bėhaċi maċe 18—22, ſrjenje 25—35, wulke 40—60.
Proſtaċa maċe 10—15, ſrjenje 15—18. Płaċiſny ſo rozumja po ſtotych hrivnach.

Tydżeńſka rozprawa wulkoſtymſenjetſne Metzy a Go-w Barlin-Steglitz. Smjerſk ſadżėwa ſpėſchmenu ſakupowanju ſe ſtrony ratarſtwa. Płaċiſny pak bėchu nimale ſtruċżene. S tnkrajneho cżerwjenego djeċela nėchto mjenje na wiki pſchiniże. Wuſtupiſchcża ſo ſwoju ſtronu płaċiſny powyſchi. Też ſa cżėſt bóły djeċeſel ſo nėchto wjazy żadaſche. Schwedſki a żołty djeċel ſo malo pſchepytaſchtaj. Lėpje dóſtche Provenſka łuċerna, każ też Wuheſtka. Jendżelſka rapowa trawa je bróżiſka, tehodła nėmſko lepje dżiſche. Timotej ſo na tydżeńſkej płaċiſnje ſdżeża. Tele płaċiſny ſo ſawiſchachu po ſtotych hrivnach, ſa jedyn zentnaċ:

Cżerwjeny djeċel 70—86, bėły 140—190, ſchwedſki 45—66, żołty 30—50, rawiſty 75—95, łuċerna 56 hacż 75, jendż. rapowa trawa 36—43, italſka 36 hacż 46, timotej 38—45, łuċzna trawa 55—85 ſt. hr.

Płaċiſny na Barlinſkich produktowych wikach.
Żito a wołijowe ſemjo po tunt abo 1000 kg, wowſ 100 kg, płaċiſny po ſtotej hrivnje.

	13. 2.	12. 2.		13. 2.	12. 2.
Pſchenica	158-168	158-162	wowſ. wołoſki	10,00-11	10,50-11
rolta	150-157	153-159	ſynk. mohka	8.—	8.—
nałet. jeczmjeń	151-161	151-161	ſerabella	14-14,50	14-14,50
nał. jeczmjeń	—	—	pjeſuſchki	13-14	13-14
wowſ	103-109	108-109	běrnaze trejki	16-16,10	16-16,10
kukurica (Mais)			bony	13-15	13-15
lane ſymje	420-440	420-440	wotka	13-15	13-15
rapk	290-295	290-293	lany wołoſki	22-23	22-23
pſchenicz. muka	24,75-27	25-27,25	modre łupiny	14-14,50	14-14,50
rjana muka	22-23,75	22-24	żołte łupiny	15-16	15-16
pſchenicz. wotr.	8	8,00-8,00	hróch	18-19,00	18-19,50
rjane wotruby	6,60-6,70	6,60-6,70			

Hosćenc w Kanecach pola Pančic.

Sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara je

kózłopiwowy swjedźeń.

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Zur a mandźelska.

Hosćene w Nuknicach

Sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara sć

kózłopiwo toči

Swinjorěznanje kózłokołbaski

Přećelnje přeprošujetej

P. Le wa a mandźelska

Kachle a warjenske mašiny wšeje družiny sćěnske płaty.

Wosebitosć:

Hospodarske khachle za ratarstwo

Wšě wuporjedźenja. — Wopyty a rada darmo.

Pórclin, majolika, wumělska keramika wudźěłki 1. rjadownje. Pomerne płaćizny.

August Teichert mějr.: **Kurt Teichert**

- kachlestajeński mištr -

Telefon čo. 654 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Paul Otte

Šitna hasa 10 **w Budyšinje** Šitna hasa 10

Drastowe a šatowe tkaniny

žiźane a wołmjane tkaniny

:-: za serbske drasty :-:

žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Jakub Bräuer w Kamjenzu

na połnocnej dróhi 14

porucja wšěm Serbam swój wulki sklad mužazete a žonjazete drasty. Najskerjše wobkedźenja za žony po měrje najrozšěrjšo po najtuńšich płaćiznach.

Kedźbu!

S wulkim kupjenje trjebane a nowe meble, polstrowane twory, kaj jeno atd., nowe a trjebane drastne khomory, komody, łože i matrazami a bjes nich a pohlešćeja, kaj też wšitke mužazu a žonjazu drastu. Dołhe a króće šćěrnje a stupnje stajnje na składje.

E. Stelzig

na hrodowšej haju čo. 4, blizo Petrowoje zyrkwje.

Telefon 1152. Sym wobjezny Serb!

Pisane

serbske rubišća

za młode žony a holcy w ručnym wuwiwanjom,

skazanki so přijimuja a najspěšnišo wuwjedźuja.

Poručam tež **satinowe rubišća z franzami, wuwiwane muslinowe rubišća** we wšěch barbach, kaž też wuwiwane **hawby**, alle atd.

Hana Handwerkowa

we Wojerecach w Kolitzscher filiali na cyrkwinej hasy.

Słyšće!

Hdyž chceće sebi wučah Wašeho kupneho lista abo testament pisać dać, dźiće ke Kobanej z kotrymž móžeće serbski rěčeć.

prawny büro **Ernsta Kobana**

w **Budyšinje** na Kaeublerskej dróhy 6

Telefon 814 (přeni kronpryncowy móst).

Len

wšeje družiny a dźěło kupuje a wuměna na tkane twory stajnje

Lenowa přadownja w Hajnicach.

Serbska

služobna holca

so k 1. januarji pyta.

Bliže je zhonić w Budyšinje na Wettinskej dróhy čo. 27 II.

Jalojca

k wjazanju je na předań w Kluksu čo. 31.

2 syline rjane prosata

su na předań we Łahowje čo. 17.

Młody, sylny **pos**

je na předań w Krakecach čo. 26.

Rasowe psy

kupuje stajnje **Schultz** na šeminskej haju 21. Telefon 881.

Najtuńša kupowarnja

noweje a trjebanje drasty, šatow, stupnjow a črijow a wšelake druhe wěcy je wobkhod starych wěcow

Max Schneider

w Budyšinje na šulerskej hasy 4 II na lěwo.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jasne kolo, široka mušiny, mantle a šlawchi. Sauna wuporjadź.

Derje a tunjo kupujeće w mojej

drogowej wikowarni

w Budyšinje na sukelskej hasy 7, kiž bliže 12 lět wobstoji.

E. Oskar Hennig

approb. hapikaŕ.

Najlěpši košlacy barchent,

čisty płat, połpłat, twjelki, žołowe počahnjenja, hruby płat, žonjace nohawcy, mušace zoki, štrykowane jaki atd.

předawatej p. najtuńšich płaćizn.

Rudolph a Schmidt

w Kamjencu, Arndtstrasse 34.

Kupuju kóždu dźělbu **butry, twaroha a jejl** po najwyšších płaćiznach, poručam **najl. jěčmjeń sel** w jutowych měchach, centnaŕ po 5 hriwnach.

Fritz M. Schwann

w Budyšinje na znutrkownej lawskej hasy 5.

Telefon 1178.

Vogtlandske gardiny

šporu, zanił, pitrałe, łopałe, prawšeńowe łutnje, łožowe počěšnjenje a łožowe płachty, twjelki, trjenje, šalěrowki, hlibowe a łožowe płachtowny, wołmu, žonjaze, mušaze a hišćaze łožowe šlalomy, wołłowe łutne a tinktorem porucja wobjezne płaćiśiny žołma

K. Erler w Budyšinje

na šitnych wiłach 11 znajwšeńcja „Steteje šwěrbu". Stećki herbšt.

Kožuchowy dom Arthur Flegel nasl.

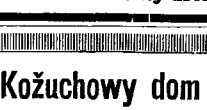

mějeć:

Pawoł Zimmer, kožuchaŕski mištr **w Budyšinje** na khěžorskej dróhy 6

Telefon 453.

klobuki :-: čapki

mužace a žonj. kožane jaki, aufowe hawby z najlěpšeje Nappa-kože

kožuchowe mantle kožuchowe wobšiwki kožuchowe jaki za serbske kožuchi.

Najwjetši wubjerk w měšće. Wobhladajće sebi mój sklad bjese wšeho kup. dyrbjenja.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

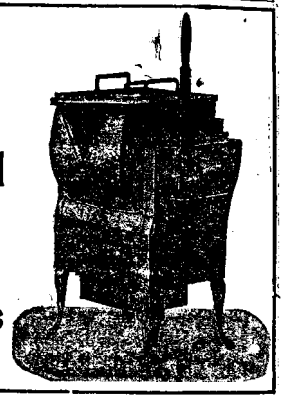

Kedźbu!

Jenoš sobotu na žitnej hasy **10** we wokhěži poručam:

Wolmu, běrtlk 95 pj., košle a kholowy, drjewjancowe klocki, tofle wot 95 pj. sem, najl. walkowane štrympy jara tunjo.

R. Köhler.

Ratarscy dźěłaćerjo!

Přihódna zakładnosć ke kupowanju trjebanych

dźěłańskich stupnjow a mantlow

K. Frömter nasl.

w Budyšinje, bórklin 3.

Kupuju a pječehowam wšitke

raźowe pšy

Płacim najwyšiche płaćiśiny za łožbeho trěnjeho a njetrěnjeho pka

Kuerstwald w Budyšinje

na kuleniłej hasy 131

Přesadźowanje palneho drjewa.

Póndźelu, 18. t. m. so na **Jitkowskim revěrju** na **24 rm khójnowych šćěpow**

„ **140** „ „ **kuluchow 1. rjadowje**

„ **75** „ „ **a bréz,** „ „

„ **175 hałcowych hromadow**

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawaja. Započatk dop. w 9 hodź. při »Kačej korčmje«.

Wutoru, 19. t. m. so na **Rakečanske-Jenječanskim revěrju**

„ **445 rm khójn. kulnchow 1. rjadownje**

„ **15** „ **dubow. a bréz. kulnchow** „

„ **10** „ „ „ **a khójn. šćěpow**

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawa. Započatk dop. ½9 hodź w Jenječach.

W Rakecach, 11. februara 1924.

Knježe hajniske zarjadnistwo.

Kože

wšeje družiny kaž też **wowču wolmu**

kupuje stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach

Berger w Budyšinje

we „Wettinskim dworje" na kamjentnej hasy.

Mój sklad je po starych pomerach znowa zrjadowany!

Po dnjowych płaćiznach poručam najtuńšo:

kolonialne twory, cigary drastu wšěch družin

Mam też **njedźelu** wot ½11—1 hodź. wotewrjene

Jan Haješ we Łazu

Telefon hamt Łaz čo. 5

Bohu Knjezej je so spodobało, mojeho swěrneho mandźelskeho, našeho lubeho, starošćiweho nana a bratra

Augusta Kriedla

w starobje 60 lět srjedu, 13. februara, dop. ½10 hodź. z tuteho swěta wotwołać.

W Poršicach, 14. februara 1924.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

Khowanje je sobotu pop. ½3 hodź.

Serbski Hospodar.
Cisło 2. Budyšin, 14. małeho rózka 1924.

hołkanje. Wołeńje tole ſłomu nałymnoho ſita naſtupr. Jeli ſłomu też k ſaſcełdanju rěſach, mojch dóſć wjazy dźeła, ale też wſchełake wuſitki. Na pſchikład: Dnóſ ſ roſrěſanje ſłomy ſo lěpje vodtknuje a ſawornuje hacź hódſ ſ njerěſanje ſłomy. Wſchełazy ſo hiſchće praſcheja, hacź dyrbja ſłomu ſa ſtót na ſtyłe...je rěſacz abo ſtarej zyłu darwacź. S rěſanjom ſtykanja je drje wjazy dźeła, ale ſtót ſtykanje lěpje wuſije, hacź zyłu ſłomu. Jeli ſo ſtykanje rěſa, dyrbi ſo ſ roſrěſanej runklizu ſmieſchecź. Pſche króſle ſo ſtykanje ſenje rěſacz njeſmě, hewak mohło ſtoczecźu wſchełake wobeczeńnoſce naſtacź.

Kak ſarćerſich wſchi pola ſur a kruwow?

Naſlěpſchi ſredź pſchecźiwo tymle pſchełakańzam pola hjerſineho ſkotu je prách pſche pſchełakańzu (Inſektenpulver). Je-li tajki k ruky nimoſch, naſypuja nječkto tobakoweho prócha wjes pjerje. Hłowna wěc je, ſo kurjenz cźołto wuhibaſch a ſ waynom wobeſilſch. Pſchi tym ſo ſa to poſtaraj, ſo wapno do wſchech ſłakoblow ſarćerſnje. Jeli chcześch wſchi pola howjadłow ſarćericź, tuh ſrěbi w haptyzy abo pola drogiſtu ſchéru bźiwjo-ſlěborowu ſałbu (graue Queckſilberſalbe). S tej howjadłam błowu wjes rehemaj namaſaj. Tej dyrbja ſo howjadła woſzełenje cźeſacź. Schcześe a ſchkrabawu wupar po trjebenju ſ kropom.

Dale podawa nam jebyn naſhonjeny płahowacź ſkotu tele pokimy na praſchenje, kak naſtanu wſchi pola howjadłow a kak je ſarćerimy. Mone pola ſtarych a młodych howjadłow naſtanu, je-li ſo ſchpatnje cźeſaja a hrózi na ſłaźeny powětr. Na paſtwach ſo wſchi ſ jeneho howjadła na druhe pſchenjeſu. Po tymle puću ſo wore jara ſpěſchnje roſſchěrja. Steja-li howjadła wułko hromadźe ako wotdwchuje-li we ſchwodku wułko hromadźe leźo, ſo wſchi ſ jeneho ſtoczecźa jara łołoje na druhe pſchenjeſu. Hižo bożaha ſo, ſo wſchowe jeſła pſchenjeſu. Po 5—7 dnjach ſ nich młode wſchi wudóbnu. Te móźa ſabo jeſła wottkadowacź. Sa jedyn jenicźki mężaz je ſtocźo pokne wſchow. Moju-li howjadła dołge łoſmy, naſlěpſche ſredźi pſche wſchi nicźo njepómhaja. Namaſaſch-li ſtocźo ſ tajſim ſredłom, pſchińdźe mas jenoź na wjerſchne łoſmy. Mas ſo njepſchecźiſcźi hacź na koźu. Runje pſchi koźi najwjazy wſchow ſedźi a tam ſwoje jeſła wottkaduje. Je-li chcześch wſchi dokładnje ſničźecź, dyrbiſch ſtocźo wottſihacź. Jenocź tak ſ maſom hacź na koźu pſchińdźeſch. Wottſihane łoſma hromadź. Je-li je dale trjebacź nochceſch, je ſpał a pak łłukołko do ſemje jahrjebaj. Chcześch-li łoſma na ſchcześći pſchedawacź hacź, położ je do wody w kotrejź ſo kreoſol roſpuſchcźił. Potom łoſma na powětrje wuſuſiſch. So by wſchi ſanicził, k temu trjebaj petrolej abo roſmyſlene kreoſolowe mydło. Kreoſolowe mydliſmy mózeſch ſebi ſam pſchihotowacź. K temu wſmi ſidłe mydło (Schmierſeife), do teho nałapaj kreoſol, potom tele mydło we wodźe roſpuſchcź, tak ſo meſch 15-prozentnowſtu kreoſolowu mołkſchiſmu. Tule mołkſchiſmu ſ rubiſchkom na koźu mórai. Samórai prawje derje. Pſchcźoź wſchi ſojeru ſo też do koźe. So by też tele pſchijimnicy (Schmarotzer) dokładnje ſnicził, dyrbiſch mołkſchiſmu ſtyjnje do koźe ſamóracź. Sa tym hacź je ſtocźo mjenje abo bóleſwoſchowe, mózeſch pak roſmyſlene kreoſolowe mydło a pak petrolej trjebacź. Po tydźenju dyrbiſch myćźe wospjetowacź, dokelź jeſta a młode wſchi ſo na bóle ſtyſowanych mełinach wuchowaja. Wſchi ſabyła ſo wożebje mjes rohomaj, wołoko rohow a potom na ſchijı. Tele mełina dyrbja ſo wjazy tajom wotmyć. Koźma dyrbja ſo na tydźe mełinach hacź na koźu pſchiſihacź. Potom cźaſoſcźiſcźe koźma wuczeſnaj. S tym ſahźewaloch, ſo ſo ſtocźo ſ nowa ſ tejle cźiwilu bédźi. Wſcham naſlěpje wobſtaraj, hdyź kruwy a howjadła pożadnje cźeſaſch. Cźeſkał a ſchcześć dyrbiſoj hacź na koźu pſchimacź. W lěcźe wotmyj ſwój ſtót ſ tźwilemi ſ pſchedyrjenej wodu. Cźiſtota je naſlěpſche wobaranje pſche wſchi.

Dom a kuchina.

Cźemu wſchednu mózeſch ſel trjebacź.

Njebarbjene błido najcźiſcźiſcźo a najbéźicźo doſtanjeſch, hdyź je ſe ſelowej wodu ſmyjeſch a ſ rubiſchcźom wuirejeſch kiž ſu we ſelowej wodźe womaczeńe a wuſuſene. — Je-li żeloze wuhło abo łoſ ſe ſelu poſypaſch wuhło błeſe żołe woſtanje. — Serſowu ſe ſelu, kotrejź ſu ſe ſitronowej wirćźu womaczał najlepje wotſtroniſch. — Saubobje, w kotrejź ſu zubłu warźeł, naſlěpje zubłomu woſi wotſmjeſch, hdyź je ſe ſelowej wodu wupłokaſch. — Tykanzy ſo njeſpichipaluje, je-li pod błachi nječhto ſele naſypaſch. — Pſchewarí ſo cźi mloko, poſupaj pſchebeźane mloko je ſelu, tak ſo hnjone wonjenje bórſy pominje. — Subowa ſchcześćka dwóźiz tak dołho błerźi, je-li ju do trjebanja do horźeje ſelowej wodu tykneſch. — Selowa woda wari ſo hałe pźichi ſmany 114 ſtop, wona ſo potajſim bóle hocź cźiſła woda ſhrźe. — Je-li pźiſane ſchoty płokoſch, pſchibaj płokajej wodźe nječhto ſele, potom barby jaſne woſtanu.

Płokaja woda.

Jeje prawe pſchihotowanje je ſa wuſpěſchne płokanje ſobu nałważniſche. Sa płokanje naiſthmańſcha je beſchcźowa abo rěcźna woda. Wona je najmjeńſcha. Woda ſe ſiadnje abo wodywoda (Leitungswaſſer) wopſchicha wopno (Kalk). Tehodła je tuźerda. Ty ju ſmjeſchcźiſch ſ tym, ſo jej bikerſtu ſodu (Bicarbſoda) pſchidaſch. Je-li woda jara żeleźowa, wotcźerpoj ſwjerſchnu wodu. We żeleźowej wodźe ſchaty żołtnu. Dźenźniſchi dźeń ſo tak mjenowane ſamołutkowace ſredźi (ſelbſttätige Waſchmittel) nałożuja. Wone ſtrukuja błeźerze, dokelź ſiklił (Sauerſtoff) wopſchijeja. Tele ſredźi njeſmědźa ſo w horźej ale ſtumnej wodźe roſpuſchcźecź. Schtoź tele ſredźi w horźej wodźe abo ſnano ſ kropje roſpuſchcźi wosmje jim najwjeźy jich ſłuſkowazeje mogu a potom ſo wjazy trjeba. Tehodła dyrbiſch je ſtajnje w ſtumnej wodźe roſpuſchcźecź. Schaty namaczej ſtajnje w hotowej płokańſkej wodźe.

Drjewowe wuhło.

So mohło ſo mjaſo ſaſmjerdźiſcź, wſchak ſo w ſmaje poródło ſtanje. Wó lěcźe mjaſo cźaſto hižo na ſtoczi dźeń wonja. Nekotryżkuli tajſe mjaſo njerad je. Hoſpoſa ma lubu nuſu, ſo by tajſe mjaſo pſchetrebała. Jeli je mjaſo ſawonjałe, wźe hoſpoſa ſ łohkej próżu njelubu wón wottſtroniſ. Njech pſchi warjenju, parjenju (dünſten) abo pjerjenju do ſudobja kuſcźik drjewonoweho wuhla (Holzkohle) położ. Wuhło njelubu wón na ſo ſcźehnje. Mjaſo po tym ſabo każ cźerſtwe wonja. Prjedy hacź na błido pſchińdźe, ſo wź, ſo drjewowe wuhło je ſudobje woſmje.

Wopaczna pěkkowa torta.

Wſmi poł punta bźrnjazeje muki abo hiſchće lěpje jenoź bźrnjazu muku. K temu pſchidaj poł punta ſołora a vaniliju, 100—120 gramow (nimale hjertlik punta) butry roſmacź tak dołho, doniż ſmjetanu nimaſch. Potom wſmi wułk, ſchalkowy nopaſchk mloka, jene jejo a pakcźił pjerjewoweho proſchka (Backpulver). Wſchitko derje ſmeſchej a napjeſch jo do derje ſ tuchnym wumaſaneje formy. Formu ſtaj do nz pſchehorzych kachli. Tam njech ſo tźi ſchtworcź hacź hodźinu pjecźe.

Trupawoſcź bźrnow.

Trupawoſcź ſo też pola naſchich hacź botał ſodźanych bźrnow jara wotſchćerja. Hdyź je trupawoſcź bźrnu jara pſchewjeſka, jenoź cźorny ſcheźudrowy pſcb wſchićhe woſta. Trupawoſcź w tymle naſtupniſchim ſhodźenku ſo też bźrnjazy tak mjenuje. Tale ſta trupawoſcź je nazyłowaca a ſo mjenje abo bóle na zyłe bźrnicźecźo roſpſcheſcźerca. Najprjedy na roſcźażej bźrni bélu pléźinowoſcź wohładaſch. Ta ſtónćnje zyłu bźrnu poczehnje. Stónćnje ſo bźrniſ a ſcźornja a ſerje ſo do bźrnjazeho mjaſa. Sredźi pſchecźiwo tutej bźrnjazej choroſcźi njeje. Ale ty dyrbiſch ſo ſpecźiwo teſte choroſcźi bladacź, ſo njedy pſche jara ſchłowoweł. Naſlěpje je, ſo ſo ſ nowymi druźinami ſaſtarasch, ſ trupawoſcźi podcźiſnjene njeſtu. Jako tajke ſo mjenuja ſa ſaſne druźiny: Juli a Magdeburgſke módre, ſo jedźnoſtrałe druźiny: Arnika, Hindenburg, Jubel, Pepo, a póſdnoſtrałe Danuſia a Nephrit. Hładaj, ſo ſo ſa naſine ſadźenje ſ tymlemi druźinami ſaſtarasch.

Cźiſchcź Ssmolerjez knihićźiſchcźerinje a knihařnje, ſap. druź. ſ wob. ruk. w Budyſchinje.

Krisa naſcheho ratarſtwa.

Mężſchczańſki lud ſhładowaſche pſches ſwoje murje ſ wěſtej żebjmowniſcźu na kraj, bóżej po jeho ſdaźu méd a mloko ecźeze. Po nim ſo tam wézy łapjachu, kotrejź bźehu jemu wjeſchćiſtuwne dla wothódnoſcźenja pjenjes. Prjedawſchi ſchćerki pucź numeńenja produktow ſeſtkny k wuſtim ſcźeſkam, k małym rěcźam, kotrejź ſebi nadobycź na ſóźde wotchoże typtachu. Pſches njeſbożowne hoſpodarſke położenje naſcha wólta pſcheczuwnoſcź, napjatoſcź mjeſ mężtom a kraſom a poſtupowace hładaju ſamo k wótremu njeſpſcheczeſtwu a mnohim naſtupnoſcźam. Prjedawſcha ſwuczena ſmyſlicźka — muſa mężſchczanow a derjemeźe burow wotuczi ſ nowa a bźſche naſtork k wsdrowjenju.

Bjes dwěla njeje ratarſtwo w ſwojim zyłku materielnu nuſu naſcheho cźaſa tak łacźuło każ druhe powołanja. Tola łódy wéz wonje mytlaju cźłowjeſ ſo paſeſche, ratarjej ſ jeho nałaſki powjaſ wjerźeju abo jemu hórke poroki cźiniej. Neutralny wobſtejotwar widźeſche w napjatoſcźi mjeſ mężtom a kraſom pſchetratu wójnu a ſ njeje wulkha-dźaju nuſu naſcheho hoſpodarſtwa a mény. To naſ tłoczeſche dwóźiz k ſemi, dokelź wotſchćerjenje naſchich politiſkich hódnoſcźow nam ſadźéwaſche, to k ſwojemu połěpſchenju wulkonjecź, łchtoź ſe ſwoje mozy mózacźnu. Tu winu njeſmy ſhromadnje — mężtu a kraj. Wěſo, k taſtemu mężtu roſmyſlenju hiſchće njeſchuble dójſchło njeje. Saſtadenjeſ je hiſchće ſchćerpjelo, cźaſ potajſim ſchćerkóſti, ſo mohła ſo wěſ we wſchech padach ſprawnje roſſudźecź. Ale tele ſpóſnaſce dyrbi ſo ſpěchowacź, jeli chcemy nowemu hu-ſtejſtwu roſcźeni dbeź, kotrejź ſo ti ſhwilu na naſ wacźi. Steſtmy pſched cźejeſej tſiju w ratarſtwje, kotruż w jeje wuſtoſcźi a ſcźehowacźi hiſchće pjerſchwjeźerej njemóżemy.

Se ſtruczenjom naſcheje hrimoty ſapoczinaſche ſo powſchitkowne potuńſchenje wſchech ratarſkich wupłodow. Te płacźiny, kotrejź bur nječo dóſtawa, ſteja hižo nje dowójnu-kaſe cźaſa. A tute potuńſchenje njeje hiſchće k měrej pſchiſchło. Ratař pak je, każ ſódy druhi hoſpodař wikował a kupy. Mjeſ tym, ſo ſa ſwoje produkte nijſche płacźiny dóſtawa hacź do wójny, dyrbi wſcho, ſchtoź ſam trjeba a kupuje, drohſcho ſaplacźecź: domjazu nadobu, maſchiny, draſtu, pſchihitowne hnoje, dawoſ na żeleźnizy a druhe.

S tutej hubjenej konjunkturje pſchidźeja ſo nětko wułkeje dawki, kotrejź je ſtat, je by ſo na nowach zdźerkał, żeſomnoſcźam napoloźił a kotrejź po objektiwnym wuliczenju 20—30 prozentow hrubeho wunoſchka wuczinja. To je worcźina, kotrejź ratarſtwo na dołhe wubjerjerjź njemóże. Nětko ſo wjeſki wopaczna finanzna politika Pelſjerſcha, kiž zyłe némſke hoſpodarſtwo na jenu chartu ſtajł — na dobudźomnu wójnu. Wón dźerżeſche ſo ſłowa kżejora Wilhelma a mężejeſche ſo po nich: „Budźemy, mózemy, dyrbimy dobycź!“ Ale jo mózeſche też hinak pſchińdźecź, na to tehdom hnjeźoze worſchty njemyſlachu. A tehdola chżachu po dobutej wójnje wſche cźeſe njepſchecźeſtej napoloſcźi. Ale tu jich — po wjeſnym prajenju — koja tſinu. So mózeſche ratarſtwo pſched létom a dnjom ſwoje naſte dawki ſ wothódnoſcźennymi pjenjesami ſaplacźicź, to nětko hróſhnje wjeźi. Pſches to ſtajachu naſche ſinanzy a ſhjezichu pſched hieſdnom. A tuż je ſinanzny minſter nawſowany, kruczińſcho dawkowe wołeſchći naczahnycź.

Wina dla potuńſchenja ſita leźi drje ſ wjetſcha we tym, ſo w poſledńych mężazach ſo ſito ſ hromadami na wiki cźiſtny, każ ſenje hdy prjedy. K ſaplacźenju dawkow trjebaſche ratarſtwo pjenjeſy. Létſa je też pſchedewanje ratarſtich wuplodow thérko połdje ſapoczinało a to tehdola, dokelź trjebaſche hódnoſtne pjenjeſy. Normalne naſtupe pſchedewanje ſaſta na nětorte mężazy. Tak dyrbjeſche ratarſtwo ſ nuſy ſwoje produkty pſchedawacź. Też wulkopſchichupſtwo w źicźe njemóżeſche tu wurunacź, dokelź hałe ſo pomału kruczeje a też trěbnych bźrnjech pjenjes nima. Wyſche tego bu nawjeſcźorna Nemſka (Porheinſka) ſ franzoſſej muku pſchepſtawjena dla ſpodowanja hódnoſcźe franka.

Konſumentojo witaja tute ponſcźenje płacźinow. Ale do cźaſta woni tutón kżeſt radoſcźe wupiſ njemóża, dokelź wſchelake inſtanzy mjes nimi a płachtarjemi we wotſtarjenju płacźinow tak kruczeje njedźerża. Ratarſtwo je do taſkeho położenja pſchiſiłcźo. To je nałhońenja, kotrejź ſcźehnoſi ſo hałe kóńa hoſpodarſtwo łeta połapja.

Pſched mężazami dichto ſa możne njedźerżeſche, ſo naſche ratarſtwo do tajſich wulkoſcźow pſchińdźe. To tajkeho hubjenjewa mone pſchiſłcźo njedy, hdyź njedy ſo jedyn moment pſchińdźiſ: nadoſtatk pjenjeſnoho kredita.

Ssamo na ſebi nażcźeſche ſ ratarſtwom pſched mężazami hubjenje. Wone możeſche ſwoje wobſtejenſtwo we cźaſa inſtinkch (to je njedoſtatk na wěſtych — hódnoſtnych — pjenjeſ) bołpoinje ſdźerżecź, je ſ cźaſami derje ſcźiſnuſo a ſebi mnoho mohło natupicź, bo ſ wobſtejnoſcźe ſemu hołacu, keho produkty ſezacźu ſ dźéła wyſne a pjacźinje hacź hoſpodarſke potrjeby. K temu pſchińdźe ſadołjenje ſeżomnoſcźow pſches wothódnoſcźenje hrimoty, ſ wjetſcha

wschitke swoje hypotheki wotstorkacžu. Tak je wón mnohich wěste polepschenje we wobhospodarjenju sebi pokazał. Tola nětcžische zabohatschenje w slotej hrivnje je ljudi lotu zapocžinało. Katastrowe mjeno pschetrachuje, hdy by swoju hospodarsku mózh mobilisowali mohło, kredita hodnego wobhospodarjenja ma mnoho dosch, ale trěbnych pjenjes na nje tu njeje. Wjesne naturalne zapasy njemóža trěbne kredity swjesetz a z druhich górlow je kredit pschedrobi.

Tute rospominanja njesmu zana privatna należitosć naschego katastrowe. Tu stoja narodne kubła na kraczkach. To by z njesměrnej schkodu było, hdy bu we katastrowe „zamóženske samozenje“ bobu do finanzneho bjesnasczahnyło a bu tam schubiło. To bu z nje wjazy njeby bohzasto dobre cžinicz. Wschitzki bychmy pod tym czerpjeli. Němzki lud je pisches swoju pschehrantu wójnu zham na bu pokasany a tehodla dyrbja bu wschě produkowne mozy rosposchesczecz. Wonkowne wiki su nam sawrjene a tuž dyrbimy tukrajne sebjnuicz. Bjes na pjenjezach žylnego katastrowe tuj naschu industrija chipri, bedrje. Stare prajidmo hischcze bjesha pacžit: „Kežeje katastrowe, je pjenjes we swédzje“. Pisches to mohła tež hódnosć naschoje zentowaje hriwny, kotruž dżen katastrowe krucži, spadowacz.

Pschi sdżěwjenju sa grédkami, tak mohło bu tutej krizi zwoltpomhacz, ma bu na dwoje hladacz. Bjes dwela nodsteji w tu chwilu akutna kriza w katastrowe (dotha hospodarska chorosez). Někto je praschenje, hacž wona trajaza notanje. Katastrowe zada w prěnim rjedże kredit, dobzahazy a niz pschedrobi. Tak dołho hacž wutkraja zaneje pomozy njedostatnjemy, budże i kreditom thětro tlagacz. Dalše w poždnim cžasu bu wjetsche pjenjezne górlo woteworjene, mjenujcy zentowa banka, chze z kreditami sa katastrowe sapoczinacz. Budże pak bu dyrbjecz na to dźiwacz, so bu wschitzkasanje kreditow njepschedrożi z tym, so tute potczasni swoji pucz rosmu pisches němzkostatnu banku, pak pisches privatne banki abo druhe finanzne sjednoczenstwa. Druhe górla z widżownej pomozu njesju hacz dotal swdżenje. Te pot katastrowe tworjene pjenjezne wustawy, kotrez kredity na podkoržu zita smóžnja, njesju kosch finanz. d. a sprawidżenja płacžiznow.

Praktiska pomoz móże bu jenoż wokleschcz, so bu p'acžizny industrijalnych wupłodow potuniczu. Też tarif żelesniz je na tym bohu wina. Lubjo położenje raschcze żelesniz njeje swjesetzace. Ale twarowy tarif ma bu na lóży pad rewidirowacz. Pschitkupne hnoje a druhe potrjebu bu pisches żelesniz pomérnje jara pschedroża. Też wona dyrbi katastrowe na pomoz pschicžicz.

Poslednji a niz najźranbnischi kapitl su dawki. To je njemóżne, so stat, kotrjež a gmejny runocžażnje žebi katastrowe jako rjap swojeho finanzneho hospodarstwa sdżerbuja. So stat najprjedy tam sapschikuje, hdżež někoho je, je jeho winowatosch. Ale runje tak winowaty je wón, tak dawki spravnje a njenjespschiwje sarjadowacz. Mnohy su dawki podlěschenje (Stundung) wuprosyli. Tak je i bohom rużnosć, so bu dawki smjażu, pak dołho spuschcza. Też dżensnischi dżeń płacži pschcze pschisłowo: „Dołhe nicžo njeje, tam je thežor swoje prawo zhubił.“ Wschelake njedostatki a njespravnosze pschi lezomnostnym dawku (Grundsteuer) maja bu wotstronicz. S naschim katastrowym stezi a pódnje naschu Sberbitwu. To dyzli cži wopomnacz, kolizi dżedża nam nasche dalsche tżeże a bycze smórnicz.

Rud. Hans.

Pólnistwo.

Pyr a wowcza tuttwiza.

So mohł z pyrom a wowczej tuttwizu jarosczene pola a łuki wucžiscžecz, na to nałoż wobżetnu prózu. Na mokrych łukach a polach maju często potom mulsch, hdyż sastupam njetrěbnu mokrotu wotmjesch. S tym labżewasch dalerosczenju tehole njerjada. Wowczu tuttwizu na polach sacžerišch, hdyż tam runklizu a běrny nabadżesch. Wjacžkrócžne wobżesdżowanje a wobkowmanie wowcza tuttwiza njesmjesze. Ju też na polach a łukach sacžerišch, hdyż so łóst, wobżebje wowczy, pschepaziu.

Pyr sacžerišch, hdyż nałeto na sapyrjene pola luschczinu (Hülsenfrüchte — hróch, wolka atd.) nażwjesch. Wusche małch jenoż, hdyż rosczenju luschczinu wjedro hoji. Jeli wjedro njehoji, so luschczina psche pomałku roswjerkuje a pyr so mjes tym rosworjesze. Jeli pak luschczina spěschnje rosczo so tuzke rospjerkuje, wona pyr saduży. Tehodla so też druhe rostlinki nałożuja, kiž spěschnje rostu a so do selenego pożiežesza rosrostu. Pschetoż pyr trjeba sa swoje rosczenje złótzo a powdet. K temu wsmi rożku a smělčzi ju z wołu (Gottelwicke) a potom husto wożuji.

Sčy-li pola naymus z wowcz, dyrbjeli nałeto bu wuzbywa pola prawje pschewótzi. Wuwótczeny pyr thrabaj a spola swoj. Potom měschczinu prawje bustu do cžeřiwcho swótzenjeho nabi. Tajki wuzywu bócžu ithadza a sawodze we rolu tak, so pyr k mozy njepschitkuje. Seleny w meji abo juniju k łotei wotkuczi. Po wotbocženju hnodom podworzi. Tajsu rolu njesmělči zenje z rostlinkami wobżuczi, kiž mało thodża dawaja, hewak pyr z newa k mozy pschidże. K nowemu wuzywej rosmjetaj na tórz 3/4 zentnarja schwabliwaleho emoniaka. Rolu wobżej z dżiwym żonopom (Senf) jako prawje thsto. So bu żonop prawje turze sełthadża a jeho srostinka semju pschitrywo. pschihotuji rolu prawje brotnu. Amoniat żonopej derje hezi. Sa někotre dny po sełthadżenju je semja z thstym selenym pożleschczom młodeho żywa pschikryta. Ani potwěr ani stónzo to k semi njepschcobhacz a. Żonop njech hacž bo naymy stezi. Pschetoż w tymle cžasu bu pyr najbóle rosrostnjze. Nimo-li pyr złónza ani powétra bo món po nětcžim wótzje saduży. Pyr je wobużny njerjad. Jeli bu w prawym cžasu bocž hłuboko sawora, bo z tym też poduży.

Skotarstwo.

Sdurohsche ranzy w symje.

Hdyż ranzy derje wotthadachi, mózezi wjele k temu pschinoschowacz, so prożatka łożje pschihotu a so je wotczehnjesch. Też w symje dyrbjało bu żuprotschnym ranzam składnosez dacz, so bu wonka trochu pschebéhnu. To pschinjesze jim wjele wużitka. Jeli je pschi thélewe dwórcži, to moża so pschebéhnycz, potom cžim lépje. Dopołaane je, so tajke ranzy łóżzho porodża a prożatza su trowózhe, hacž pola ranzow, kotrez pojpochi w thlewje leża. Ranzy, kiž so wschédnje pschebéhnu, njejsu tak lóże a so je zwojimi prożatami jara na kedżbu bjeru. Tajke ranzy su mukocžinjsche a zwoje prożata tak cžasto njesłatócza. Jeli ranza w połdnich tydżenjach, dyrbi bu psched kundrozom a lejepżazymi ranzami nobarnowacz. Te rady druhe złoczata wobczéhuja. Se żuprotschnymi ranzami łahodnje wobthadżuj, ani je njebij ani njesłorkaj. Cžasto bu z nimi nażadżuj, rěcz i nimi a majtaj je. Tajkim ranzam żmělch bu potom bliżej, hdyż prożata pschikudu a ranza pomozu trjeba. W połdnich tydżenjach njepschipokaj ranzy nowy thlew, ranza budże wjele mérnischa, hdyż prożata pschidu. Stajnje potaraj bu za żuche lépwo, to bu ranzy spodoba. Sałczelaj jej je strowej, żuchej a krótlej złomu.

Ranzy kedaj dojcz ale niz psche nc tuk cžérjaju pizu. Jeli su warjene abo parjene bérny łatkadne piza (Crumbutter), pschimjeschej k temu nětcžo wotrubow abo dobreha strowcho schróta. Wotrubu żuprotschnym ranam hoja. Runklizu z bérnami pschitrunaju dyrbjecz wopomnicz, so ma runklizu pornjo bérnam jenoż połozaju wutkow (Nährstoff). Mi symje mózezi jim hdyż a hdyż, někotre rasy je tydżen, też żyru runklizu dawacz. Jeli je trajny smjerk a ranzy bu wubéhnycz njemóża, cžitaj jim druhdy łopacz njesmjerslecze semje do thlewa. W tórtich cžasach mózezi jim też mały pschidawk wuplawjenje kredy (Schlemmkreide) do pizu sméschecz. Psche wodżana piza niedyrbjaka bo ranzam połsdnje tydżenje dawacz. Sdnadny pschidawk żiżinjageje pizy njech bo k rěpi ako bérnam pschimésicha. Hewak njech bo ranzy żiżinjaza piza jenoż troschu womaczena do korta kinje.

Ranzy też hoji, hdyż druhdy żyru morczwej dostanje. Woslednje dny bu ranzy nětcžo mjenje dawa. Hladaj też jimóru, hocž ranza swoji njerjad cžini. Dyrbjaka-li satykana dyrj, dal jej malu łżicžku Glauberowej żele. Jeli to njepomha, sawolaj słotneho lékarja. Někotsi plato warjo żwini ranzam w symje trótko rézany żuschcny dżecžel dawaja, to je jim jara z wużitkom.

Hdyż bo krowa cželi.

Pschi cželenju staraj bo runje łaż sa cželo tak też sa krowu. Cžasto dołej bo wona sapocži a dyrbi bo żadna zrjbowacz. Też cžajnycz na nju njesmé. Pschi cželenju zhubi wjele wody a kreje. Tehodla je łacžna. Lacžnosć bo z tym njepominje, so bo mokre cželo krowi połózi a ta je wumrła. Tehodla dal bo jej najprjedy do czpolepe wody narwerczanych wotrubow napicž. Cžasto ma krowa po cželecžu wulke, twjerde a napjate wumje. Te do cžista nudezicz nesmjesch, hewak krowa łożzy na mlócžiju (Mälzber oder Milchfieber) zthori. Tale thorosez najwóle na najlépsche dójli pschihótuje a stajnje żiwjenje krowy wobroži. Krowa malo abo z zyta nicžo njesjeze. Wona na hrodu leži. Hlowa je nasad zhinjena. Jeli zpjacži hlowu runje położicz, bo wona hnydom zaso najad nathili. Krowi bo cžežzy dycha. Wona hłuboko a bulo stona. Zahyt wiża zwjadny i thlamy. Mocz leži w na pot brémazo. Pschi spocžatku bé krowi horzo, potom jejna czpolota nize normalneje spadny. Wina tejele thorosze je hischcze njesnata. Pschecžiwo tejle thorosczi maja lékarjo brédki. Jene za łakśe finihi porucžuja, so by so bo wumja jodkalium żylał. Jodkalium rospuschczi so we wodże, na litr wody wimi 10 gramow, to je 1% rospuschczenje. S tehu fo do łożdeho schtrycha schtwórcz litra nażnyta a dale so nétchto powétra nałumpa. Pschi lékowanju je so wupokasa o, so nałumpanje powétra bamo hijo dojasa. Tajsemu nałumpanju je trébny wosbezny aparat. K temu dyrbi so żumjo prjedy cžiscze wumycz a so desinfisjérowacz. Wopétr, kiž so do schtrychoma duje, dyrbi so zgodzicz a hischcze desinfisjérowacz. So nadutny powétr le schtrychom wuczerknyk njeby, so schtrychi z gumijowej rynczku pschewjajasa. Pschi wschém tym dyrbi so najzrodowólniwscho naiwjetischa cžistota nałożowacz. Jeli by tej próchi njeczistoty do wumjenja pschischol, mohło z teho strasczne jedowjenja nastacz. Krowa mohła na pschezo dejwo zhubicz. Pschi tutej thorosczi sawolaj tak ruczże hacž mózno słótneho lékarja. Temu so poradzi thorosez za krótki cžas, za nekotre hodziny wotstronicz. Dokelż jenoż najlépsche dójli na tute thorosczi sthorja, so maly wudawk za lékarja derje saplacži. Richto też pschischrawnu plumyu w domje nima, so by powétr do schtrychow naduk. Khorosczi sadżewacz je lójcžo, hacž su sahojicz. Jedyn słotny lékar tehodla porucža, tajke dżéli 6 nżedżel do cželenja nétchto schpatnischo pizowacz. Pschetoż pschedobre dawanje je cžasto wina tehole thorjenja. Pschi satykanju dawaj Glauberowu Sól.

Jeli je krowa wudumna, wobarnuj ju, so by so wudúwanje njestrani. Stocžo staj se sadymnaj nohomaj wyschcze. Tohadne wudúwanje dyrbi so sajo nuts słożicz a sa to zwjatacz, so by njeby z nowa wudúwala. Wuduta rodżenza bo kedżbliwje mjecžicz a z 3% alaunowej moschinu wopłokuje. W litru wody rospuschczi so 30 gramow alauna. Jeli so rodżenze złożonje nutsilożiża, nałije so z irigatorom do rodżenzy wo'ob 10 litrów alaunowéje wódu, so by so rodżenza w krutoi wuhornyka. So so krowa z nowa wudúwala nesmj, dyrbi so sapschacz a z wopschitywmi pschipravanmi lesadt samknicz. Tele dżéla samóże jenoż słótny lékar wukonjecz.

Poślednje pschichóże sa nékotre hodżiny po cželenju. Jeli poślednje po 36 hodżinach hischcze prjecz nje, móże je słótny lékar wotstronicz. Sa lékarja je to wobużne a tak strasczne dżéło. Najbażnischa zana na rutkach mózi jemu krej sajedojcžicz. Jeli poślednje pschi krutoi wostanje, wona dołho, haj nastaznjoschi khori, a po dejwje je so z njestcha stalo.

Schto dawamy kosy w symje?

(Kónz.)

W symje a łdyż w lécze kosu na pastwu njeschonisch, wostanje najwożnischa pża sa kosy symu. Kosa ma krótke kopjeła a też drobne kjejchkate żyzno rady. S jenym żłowom, wona rad krumpotate żyzno żerje. Sżyno z hnojnizu a z druhim hnojom pobnojenych łukow kosa rady nima. Sżyno z brjohow a mjesow, kiž je prawje selate, je kosam najlubiche. Wschédnje kosa punt hacž połdra punta żyna trjebu. Runje trjeba njeje, so kosy tekło żyna zdawasch. Tseczinu żyna żmělch i jerczej ako wowżnez żłomu narunacz abo se żyżanjom i teleje żłomy. Bérny dawaj kosy pak żyre pak warjene. Bérny robjtaj ako rostłocž prawje drobne. Wulke truchi mózhi kosy w sżiji tczazy wostacz a kosa so sadnyhcz. Też repu wschelje drużinu, każ runklizu, kulerepu ako druhe kosa rady jerje. Staraj bak so za to, so kosa repu w drobnych łuskach dostanje. Bérnow ako runklizy dawaj kosy wschédnje 4 punty w polecžu. Cžasto bérny (ko wé, warjene) bo rostołku a rosmucža a potom kosy zoko picže dawaja. Zako żyżnjazy pżu (Kraftfutter) wótzesi kosy wotrubu, schrót a też żyzenje złobżżiny dawacz. Wobżelazu kosarju ménja, so je lépje, kosam i zyta żane picže dawacz. Tola to njemózemy khwaliez. Rozhonjenje wucži, so po cžopkym picžu kosy lépje deja. Pschewjedze kokeho picža łżabi, żodż żkaczż żużerjom, de kotrakż kola kosa też żkuscha. Pschi kóżdym dawanju potdra hacž 2 łtraj picža pschidawacz, pschiśporza dejwo a howi złoczeżu.

Kosa dyrbi bo porjadnje wschédnje w żamym cžażu pizowacz. Njesebudż do pizowanja wapno a cžajowu łżicžku (Teelöffel) żele pschidawacz. Wapno (Kalk) je trébne, je-li je żyno i żukow, kotrez żu thude na wapni. Kosa, dokelż je łolejcza, ma pschemérjenje rady. Te wona i lepschim dejwom mytuje. Wschelakorosczi w pizowanju dożpjesch, hdyż cžasto binajschu żyżinjozu pizu dawaich. Też żyno mójezch jej łdyż a łdyż hinajsche dawacz. W lécze dżerń dubowe, wjerabjnowe a bukowe lijcžo. Te żuich po mózmoczi we khódku. Bukowe lijcže je za kosu wobżetita khłoschczenka. Kosu dyrbiczi porjadnje cžiscze wudejicz. Też w symje daj żo jej druhdy wonka pschebéhnycz. Woboje howi cžiłoczi kosy.

Saloma!

Sa twój słót maschi bo tak żtaracz, so wschó, schtoż jemu dawasch, na najlépschi wuzikt stejich. Je-li żamo żłomu prawje nałożenich, mózezich wjele wużitka z teho mécz, wjazy, hacž jebi żuano myślich. Sżloma je pschedewschém drjewona, Ale ma też wschelake wutki (Nährstoffe), hyrnjez nij pschewjele. Jedyn z tychle wutkow je jenym hoipodarstwje malo żyna, ta to pak dosez rumblizy, łopjenow a seleneho, potom je żłoma zato pomjetczazy pschidonok na prawym mésinje, to rézu, jeli we hoipodarstwje dosez żłomy. Skoczaze żoldk je żłomu żméschanu runklizu a seleny lépje vschjedżéza a wużije. Seleneho mu pschida bo pjatu dżél żłomy. Cžebnite wody a wotrubu mózezich k nuzy w symje se żłomu, runklizu a pluwami wudżerżecz. Sżloma, kiż dyrbi bo krumam a konjom żaplacz, cžżi pryedy wowżam, so bychu ju na wschelake selene we żłomje, każ wóżty, khcżaławki atd., pschecżuichlowe a z njeze żmuderaze. Sdukanje też z melasu polija. K temu wosmjeczi jenoż dżél melasiny a 4 dżéle wody. S tajkej mokżchinu polatu żłomu, żamo trochchu żhpatnischu, żłot rady żerje. Rozmjeczena melasja łoże se mokżinje. Tehodla melasiu we wodże rospuschczi krótko pryedy hacž dawasch. Sżloma je wschelaka. Najlépsche je żłoma łuschczinowu (Hülsenfrüchte), każ hrochowa, bunowa, hoczkowa atd. Potom pschichóże wobżeże ża żeny żłot jeczma, wowżowna a kłónczenje żłoma najwuzelcho żlika (t. r. pschenczna a rżana). Sdo żamo we, so ma bo pschijpomnicz, so bu żnć we żłomje derje domoj pschichche. Tola też żtudżao żtane je wschelakeje pizowanjeje hódnoty. Kożłowa położa je wjazy winoża, hacž położa pschi semi. Rożumni hoipodarjo rézaja wollejny na to ozas. Delnu położu żaścelaju, kożłowu dawaja żłotzi abo rosrésaja na

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihiličerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. : :

Čisło 39 **Budyšin, pjatk 15. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pjatk, 15. maleho rózka.

Cyrilla Aleksandriskeho.

* 1818 w Češkecach Jan Pětr Jordan, zbudźeŕ Serbow, předeł Jana Arn. Smolerja, kiž ma najwjetše zasłużby wo cyle Słowjanstwa. Jeho heslo: „Jenož jedne njebudźe možno, mje přenjemčić."

Wjesku znaju
Wi serbskim kraju,
Hinajše, hač druhe wsy:
Srjedźa polow,
Srjedźa holow —
Tam ju leżeć widźimy.

Wjeska mała
Kolebała
Je mje w mojej kolebcy.
Wjeska syła
Je mi hyła
Luba moje žiwe dny.

Michał Domaška.

Njeproš, njenasadźuj sej do domu přemnoho cuzeho, bórzy wubija će z twojeje domizny. Michał Hórnik.

Towarstwowski powěstnik.

Jednota „Sokol" w Budyšinje ma přichodnu njedźelu při zjawnym sněhu wulět do hór (na Čornoboh abo Mnišono). Sanki a sněhaki sobu přinjeseć, tež wjesołu mysl. Hosćo su lubje witani, wosebje sobustawy „Nadźije płoprošnjomy, so bohače wobdźělić. Zetkanje w 12 hodź. w Serbskim Domje.

Sobustawam Maćicy Serbskeje dawamy z tutym k wjedźenju, zo přinošk na 1923 dwě hriwnje wučini, na l. 1924 budże so zaso 4 hr. zběhać, kaž w dowójnskim času. Dokelž pjenjezy potrjebamy, su sobustawy lubje prošeni, zo bychu znajmjenša swój přinošk na 1923 skerje lěpje wotwjedli.

Předsydstwo.

Serb. tow. „Łužica" w Hornjej Hórcy. Dźensa pjatk wječor we 8 hodź. spěwanje. Přińć dyrbja wšitcy dokelž so na Zdźarowski koncert přihotujemy. — Njedźelu pop. w 3 hodź. je zhromadźizna. Wažnoho dujoweho porjada dla so wšitke sobustawy wočakuja. Też hosćo su lubje witani.

Dirigent a předsydstwo.

Kupjahowanju koni při koncerće w Pančicach (20. II.) přewostaji klóštr wěste rumnosće. Štóž chce tu přiležnosć wužić, njech to hač do srjedy dopołdnja telefonisoy (abo prjedy pisomnje) na skład zjednočenych młynow w Pančicach (Amt Elstra Nr. 81) wozjewi. Z dobom činimy našich hosći na to kedźbnych, zo so koncert z dypkom 1/47 hodź. započina a k temu je klóštrski časnik zwjetša trošku zaźi. Kóždy chcył so po tym měć.

Předsydstwo.

Serb. tow. „Handrij Zejler" we Łazu zmeje njedźelu, 17. maleho rózka pop. w 3 hodź. w Šołćic hosćenc swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodarskich należnosćow a Spěwarskich dla proseymy, zo bychu wšitcy přišli. Wosebje dowěrniuy maju z wěstosću přińć.

Předsydstwo.

Towarstwo „Dorost" w Kulowje zmeje njedźelu pop. w 3 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa" w Rakecach ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hónca měsačnu zhromadźiznu. Dokelž chcemy so wo nowych spěwarskich wuprajić a knjez farař Křižan chce nam wo tutym dypku rozprawjeć, prosymy wšě lube sobustawy a też druhich, kotřiž so za tutu wěc zajimuja, do zhromadźizny přińć.

Serb. tow. Lubin zmeje přichodnu njedźelu, 17. t. m. pop. w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje pola Rósikec w Budestecach. K. farař Boje je přednošk wo milinje a jeje pomocy dobročiwje přilubił. Přińdźe wšitcy prawje bohače a njezabudźe spěwniki.

Předsydstwo.

Serb. tow. Jutrnica w Njeswačidle wuhotuje njedźelu, 17. t. m. wječor 1/48 hodź. w knjezim hosćencu zjawny serbski wječor ze spěwami dźiwadłom a rejemi. K temu wšěch lubowarjow serbskeje zabawy najwutrobniše přeprošuje

předsydstwo.

„Bratrowstwo" w Kulowje ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. spěwanje.

Swětowe podawki.

Wuwjaczny staw žo 1. měrza wotfroni.

Po namjecje šefeja wójskowoho wjednistwa, generała Seeckta, je němski president Ebert porućił, so ma žo wuwjaczny stow 1. měrza zdźěwnyć.

Kommunistiske demonstrazije 13. febr uara

Wdyž 13. februara wječor w Schezecznie dźěłaćerjo Bulkanskeje łódźernje z dźěła dźechu, žo přeco łódźernju nětkuž 500 z wojeńska wobwjedźenych ludźi z hromadźi, kotrež internazionalu spěwaju k městu cyrkwinjechu. Wšitko Bulkanskeje a Wolffskeje dróhi jim bjerjece policistow a jedyn offizěr puć sćinjachu. **Do tuteho žo je žuřbodnych hěžow a rjadow demonstrantow skeleche. Policajski wyschi wachtmejstr Krausa žo z kulku do hłowy trjechi a bjes wědomnja k zemi padże.** Policistojo na to ćěłesno wotmołwichu, na cžož so cžerjoda rozpuścžeschi. **Jedyn morjwy a žydom zranjenych na městnje ležo wosta.** Porjad a měr ćej žo sažo postajitoj.

Bombowy nadpad w Schwarzenbergu a Lauterje w Rudnych horach.

Po zhlych Rudnych horach (Erzgebirge) kommunistojo 13. februara z lětakami k hromadnym demonstrazijam a nahlownosćam napominachu. Krajna policija hnydom wobkładnitwoltne naprawy cžinjesche, na cžož demonstrazije wuwostachu. Kak pak z bjeschtrachownosću stejі, sćědowazy podawk pokazuje. 13. februara w nozy su žo na fabrisćeho direktora Schmiedela pola akzijonerow towarstwa Reinstrom u. Pilz w Schwarzenbergu a na fabrisćeho direktora Gnüchtela a jeho žynow w Lauteru bombowe attentaty skuśeše. **Wokoło połnocy bu pschećiwo domej direktora Schmiedela cžeśe ručne granaty cžinjene.** Ručna granata w jědźerni rosbuchny. Stwa žo zyle wupuśeći. Direktor Schmiedel, kotryž cžitajo w kuće hodźesche, žo z granatowymi śćěpkami cžežko rani. Ručna granata, kotraž ho pschećiwo domej direktora Gnüchtela cžinjeny, na žoło mišny a jeho wězy wobschkodźi.

Bombowy attentat w Hartmannsdorfe.

W nozy k štwórtce je žo w Hartmannsdorfu pola Kamjenicy pschećiwo fabrikantej Kleinerjej bombowy attentat skuśił. Bombu žu po śćacu do domowoje pingy cžinjacej dźeli. To pak ho njeje poradźiło. Bomba ho na drózy rosbuchny a wulku dźěru wutorhny. Domowe wokna pschi dróhy ho wschě rosbiču. S cžłowjekow njeje nichtó do njesboja pschischol. Winika hischcze njesnaja.

Pscheměnjeny 3. dawkowy nusowy wukas.

Knjezerstwo je z pjatnaceławatym wubjerkom němskeho sejma wo 3. dawkowym nusowym wukazu dojednało. Po tutym dojednanju **žo hypotheki, ležomnotne cžeže, hypothekarišy wobseženje žadanja, dołne sapizy, fastawne listy, do natutowarnjowy date pjenjezy, žadanja se fawdźenja žiwjenja na 15 prozentow złoteje hódnosće nahódnosće.** Dołhocžasne njesapizane požcženki žo njenahódnoseža. Nahódnoseženja hypotheka ziwa papjerjanese hypotheki wobhona. Też žadanja z lěta 1923 njejsu wot nahódnoseženja wusaukniene. Sa to pak žo potschitkownje wschě žadanja njenahódnoseža, kotrychž saptacženje je žo bjes wumělenja pschijało. Prawa, kotrež žu žo do 1. januara 1918 dostaše, płacža jako fe złotej hódnoscu dostaće. Podźijčo dostaće prawa žo po dollarowym kursu do złotych hriwnow pschelicža.

Dožink může žebi žadacz, so žo nahódnoseženje sniži, dyž wón z nahódnoseženjom w žiwotnim hołpodarstwim połoženu cžežko schłodnje.

Sadanjenje wumělenja za nahódnoscžene žadanja žu žo połěpschiše. Wot lěta 1925 dyrbi žo dwaj prozentnika dań płacžicz z nahódnoseženje žadanja trjebaju žo hače 1. januara 1932 wupłaczeny. Přjedawschże wroczenje kapitala a wjetscha dań mózetej žo wuczinicz. Na wěste žadanja se sreczenjow, rosrunanjow, wudźerzenjow (wumjenkow) a podobne žo wukas njepocžahuje. Sa nje może žo psched porjadnym ludom nahódnoseženje žadacz. Wusaukniene wot nahódnoseženja žu łyhtki z błóžneho liczena a kontorow rentow.

S dobytka, z wołhódnoseženja pjenjes nastatcho, mataj žo 2 prozentaj dawka płacžicz. Dóhy je jene towarstwo swoje dołżne sapizby hižo przedy se žnadnišchej summu złotych hrivnow dyšli z 15 prozentami wupłaczika, žo rosdźel hacz do wyšokoseže 15 prozentow jako dawk pódla danje sebra.

2 prozentaj dawka mataj žo 1. měrza sapłaczicz, pschiraženy dawk je po połlětnych ratach sapłaczicz.

Dawk z potwarzenych ležomnoscžow krajam pschipadnje. Dawk je wobmérjeny na cžas hacz do 31. měrza 1926 abo hacz do pridawschcho zbehnjenja łakoscžeho podružnistwa pjenjesa. Potom ma žo wosebje wo to postaracz, žo wobšedźerjej niz jenez dosez je łakoscžeho podružnistwa pjenjesa woitanje, so bychu so cžeže a wudawki za porjedźenja sapłacžite, ale so by žo jenu też mał wěsteho cžasa jeho kapital i dźěla sadanik. Podružnistwi pjenjes dyrbi žo po nječim měrowemu podružnistwemu pjenjesej zbliżicz.

Krajam je žo dawk i inflazitcho dobytka pschi počežnych njepotwarjenych ležomnoscžach pschipokazał. S dochodneho a towarstwowcho dawka kraje a gmejny w pschichodže 90 prozentow dostanu. S wobrotowcho dawka krajam a gmejnam 20 prozentow pschipadne.

Powyschenje sostojnistkeje mdy.

Litowanjski wubjerk němskeho sejma je žo wo wotstwarjenju wójnstich cžežo wobschkodźenych na sežehowace wuschnje wuprajił:

Němske knjezerstwo žo namołwja, pschi wotwarjenju cžežkowobschkodźenych na nich po możnosći dźiwacz a mjez nimi prozent wotwarjenja na schtwórcžinu zyleho wotwarjenskeho prozenta zniżicz.

Němske knjezerstwo je hižo na sozialdemokratiske wopraschenje wotmołwiło, so nima myśle, w němskotatnej służbje wobkłodowanych pschistajenzow (wójnstich wobschkodźenych, cžakanzow na sastaranje, pschistajenych z wjazy hyšli 12 służbnymi lětami) puschcžicz a na jich městno wotstwarjenych sastojnikow stajicz.

Pódla teho je litowanjski wubjerk knjezerstwo namołwił, so by

1. po możnosći rucže mjdu sastojnikow, pschistajenzow a němskostatnych dźěłacerjow powyschił.

2. Sawjeru za powyschenje sastojnikow a sałarnju we pschistajenzow a pschistajenzow stwórka płanu dóhinyc a z najwjetscha łóžde druhe ko wuprowidowane městno sažo wobsadźicz. Wuwiacza z teho žu we wězownje sałarnych a nuznych padach z wobzbitym pschiwołowanjom kulowanskeho kommissara a němskostatneho finanzneho ministra po dźelenju na hołpodarstwi wubjerk němskeho sejma powolene.

Wuplodźenje němskeho ratarstwa hrosy wotebjeracz.

Po nawjedźenju němskeho ministra za sastojnjenje a ratarstwo je prěnje schestc njedóst tuteho lěta pschetrjebanje dużyka wo 40 prozentow, sosporowcje ličaliny wo 65 prozentow a kalia a kalka po 30 prozentach wotebjeralo. Intenzitwne hospodarjenje w ratarstwje po taksim wróżo dże. Se pomjeschcheneho hnojenja śćeduje, so budże wunoschk ratarstwa w tutym lěcže najstarze mjesćach. S wobschkodźenjom němskeje hrunoty a z dawkowym cžśichcjom je mjez ratarstwom pjenjeza mała nastała. Ratarjam pjenjezy pobrachuja a tehodła njemóże tekko pschikupneho hnojidła kupowacz, kaž dotal. Schtoż po ratarstwi wupłodowy we Němskej njenaplakuje, dyrbi žo z mukraja nakupicz. S tym ludowe samożenje wotebjera a kraj wothudnje. Knjezerstwo budże tehodła swoju łohkobtiwjoscz na to sćahacz dyrbjerz, so bychu ho pucže a hrědki namakafe, kotrež bychu wuplodźenje a wunoschnoscz ratarstwa pschisporile.

Brónje pola sobustawow worzołowcho helma namakali.

W Blankenburgu w Braunschweigskej su njedźelu pola jědzoneho komnanda worzołowcho helma wobwjedźenja pschepytaju dwě łohkej maschinskej tćelbje, 17 tćelbow, někotre ručne granaty a wjetschu hromadu patronow wuhladźiłi. Sćěhacz sobustawow worzołowcho helma su sajeli a do Braunschweigskeho pschepytowanskeho jastwa wotwjedli.

W Pirmasensu wschо hromadże 49 morwych.

Pschi wojowanju w Pirmasensu je pomérnje wjele ludźi žiwjenje zhubiło. Separatistowe su 28 morilli a 4 wobydlerjow je pjerja 21 padło. Franzowzscy wojacy su žo sa zyły cžas wojowanja neutralni dźerzeli a njejsu zapschinyli.

Swjasćaskła porheinska kommitśija je, kaž Havaška pos wěsćerńja powź, wobsamkła, na Pirmasens wobsehnjenjesći stav pobjeć a tamniske tarmowanske towarstwa rozpuścžicz. Wobjetiły wotpósłanz swjasćaskeje kommitśije

je wukas w nastupanju pschebywanja na dróhach wndal, pschi czimż so na potrjebnosce wobdelenwa a wohebje na sajimy dźiaczerjow dźiwa.

Powjesc so jako wkrna potwjerdza, so su pschi podawkach w Pirmasensu tajne nazionalistiske organisazije we Heidelbergu, kotrez su wobsebje na dźełonjemużerjow stukowale, wulku rólu hrale.

* * *

Swjatskatólska porheinska kommisija ze wobstamika, wosebity wubjerk mutworicz, kotryż ma nadawk, so do Wjalsy padacz, so by wschě naprawy z wobnowjenju porjada we sjawnych dźełarnjach cżinił. Tutón wubjerk je sestajeny z jenoh Franzowzy, jenoho Jendźelczana a jenoho Belgiczana.

* * *

Franzowska bé hižo psched méżazami namjetowała, taiki wubjerk sestajecz, tola tehdy lord Curzon franzowski namjet njepschija.

W jendźelskim parlamnje w Porheinskej su frjedu wobsebje w Solingenje a Brühlu kommunistiske njemery wudhrile. Němscy policistojo 5000 kommunistow wobstupichu a jich nusowachu, że do twarjenja nalutowanzke wrócżo scżahnjecz. S demonstrantow su 60 někotri stanili.

* * *

Hawaska powjesczernja powdź, so su so dla podawkow w Pirmasensu źiżdowaze sankaje postajże:

1. Porheinska kommisija je jenohłósnje wobsahnjenjeński staw a Pirmasens a wokolnosc wobsamka. 2. Porheinska kommisija je jenohłósnje wobsamka, Pirmasenske nazionalistiske towarstwa rozpuscżecżej. 3. Nasczitkarjo njemerzow so psched wójnsti jud staja. 4. Wobkhad w nozy je sakasany. 5. Wobkhad na Rheinowym wosce je sakasany. 6. Němska policija ha pod roskasowarstwo wojerstwe wyschnosce stazi.

Nowa pólska politika.

Pólski minister swonkownych należnosczow Skrzynski je w sejmowym wubjerku swonkownych należnosczow pokazenje pólskeho stata rozkrił. W zastupdze minister na pschemenjenja w europiskej politiski pomérach a wobsebje na pschemenjene sjejskeho europiskeho stawow k bolschewiskej Ruskej pokaza. Njad statowe je hižo bolschewiske knjezerstwo jako zakonske pschipóznate, druhe stany někotre lecz runja tónle puczi nastupja.

Pólska napschećo bolschewiskej Ruskej na podlożku dospolneho dopomnjenja Nižšeho mérowego srjezenja sjezi, kotrez zakład wjajomneho dorosumjenja mjez wobémaj statomaj iwori.

Potom minister wo pomérach pólskeho stata k jeho wjezornym zuzodam rěczesche a na finanzne wustrowjenje Němskeje a na nětczišci staw wójnskeho wotschodzenja pokasa. Roswicże Němskeje na politiku a hospodarsku stronu wot rosrisanja tuteju praschenju wotwisuje. Minister pak pschi tym praji, so bohużel rosbohrjene hmyblenje zanebo rukowanja njedawa, so bo Němska położenju, t Ver'ailleskim mérowym srjezenjom twutworjenemu, pschipiwali. Tele wobsiezniske Pólski nuza, so by najwużiche ztpki te wschemi statami wudwerzała, kotrez ha wo wobstwerdzenje a zatbowanje nera prózuja. Tehdla **Pólska f dosczehnjenjom franzowsko-cżeskoslowaskie srjezenje wita**, a to cżim radostnischo wita, pschetoż **we twutworjenju pólsko-cżeskoslowaskich stykow je swjezejaze pojmanje widjerj**, każ so f posledniuze rjecze cżeskoslowakskeho wukrajneho ministra Benesche w parlamencze pósnawa. Mósemy so nadjerj, so pschi dobrej woli na wobémaj stronomaj bo wschě samadne praschenja, kotrez su hischcże mjez wobémaj statomaj, na spokojage waschnje wotrisuja.

Franzowska jaktanska pschiprawa.

Knjezerstwo je deputerskej komoze nacżisk pawschitkowneje organisazije sa pad wójny pschedpołożiło. W nacżisku so praji, so dyrbi ko f dołhej wójnu liczerj, hacż runje źimk ho nawopomacznebo nadjerk, dale so dyrbi ko wocżakacz, so wójna wschě stromy narodnese dźełarowske wosschinnje. Po nacżisku dyrbja so za cżas méra njepschestawajcz a systematizay wschě typy nowocżasnebo wójnskeho materiala pruhowacz, nusne składy dyrbja so napjelnicz, so bychu wojerske mozy za spodzitk njepschecżelnoscżow wnihotowane byke a so wudżerżake, hacż może industrija trébny wójnski material dodawacz. Sa pad twudrjenja wójny dyrbja ko wschě pschiprawjenja cżinicz, so bychu ko wschě materialije, za wójnu trébne, f hromadami nadżelake.

Samóstojnosć moderneje techniki.

S Jendźelskeje je powdź, so je jendźelska admiralita srjezenje podpisała, po kotrymż ma so wjerschina némskich wójnskich kóżdow, pola Scapa Flow potepjenych, f mórskeho dna wubohnycz.

Franzosko-južnoslowjanske srjezenje psched skupschtinu.

Sstiedu na dnjowym rjedże w skupschtinje rosprawa parlamentskeho wubjerka wo italsko-južnoslowjanskim srjezenju stejeshe. Muradżenje pak so wotstorcżi. Minister swonkownych należnosczow Ninczicz bé skupschtininemu presidentej pismo pósłał, so so skworjenja dla njemóże pschi wuradżenju wobdżerżcz a so tehdla proshu, so by so wono wotstorczilo. Demokratiszy rěcznizy pschecżiwo tomu protestowachu, so so polna skupschtina z powjerdżenjom srjezenja sabéra, dokelż srjezenje w parlamentowym wubjerku njeje dosahnyło wjesczinu namakało.

Khorwatzky ratarzy zapóstanzy so pschi pohrdżenju skupschtiny njewobdżeła.

Sapóstanzy khorwatzkeje ratarskeje strony su sastupjenje do skupschtiny wotstorczili. Mudawaju, so prjedy do Belgrada njepschidóu, donż so jich mandaty njejsu zako płaczaze p'hipóznate. Mjez tym chydża pschihladowacz, kak so blak zppojisze wutwori. Tole nowe twotworjenje pschihłeda Khorwatscom do skupschtiny je we stronje opposizije wesu njedowéru słudżiło. Tukaju na to, so je Radicz stradu z radikalnej stronu zdnak. S njewobdżelenjom khorwatskich zapóstanzow pschi wuradżenjach w skupschtinje dyrbi so knjezerstwu šnohnicz, wjeczinu w skupschtinje za potwjerdżenje italsko-južnoslowjanskeho srjezenja dobycz.

Wuhladny na wurunanje europiskich pomérow njejsu pschihódne.

Président Coolidge je w Newyorku we wólbnej rěczi rjekł, so posledenje podawki njejsu jaiki charakter méle, kotryż by zebi pschemenjenje wukrajneje politiki Sjednoczenych statow žadał; pschetoż wuhladna na wurunanje europiskich pomérow njejsu dsenka pschihódnische dyżli prjedy. Coolidge na mażnoscż wodstorżenja tych Amerikanarow na dźelach wezwuitsojnych wobeju wubjerkow wotschodżenje kommisije pokasa.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 15. februara 1924.

— **We wjedrje.** Wezera wjeczor we 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, najnowischcża dnjowa temperatura 4 stop. symn. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer — 2, najnischa temperatura we nozy 10 stop. symn. Dsialnu symnicżki hischcże wobkhowanu. Wyschina leży nad Schwedzku a Jendźelsku. Nizina nad hrjebjenym morjom a scżele wubżerki (Ausläufer) hacż do Pólskeje a nad połnożnym morjom. S połnoza su nam wétry nimale kruty symy pschinjeshe. Tele hymne a cżeske powetrowe wirschty waleja ko pschi jemi k połodnju a k wjecżoru. Cżopischi powétr stócże horje. Wone wuwabjeja w hornich wotschtach powétra kurjarwu, tuż někto zaso šmehowu schdżiwina na zemju pada. Hižo su so f wjecżora nowe niziny pschijowjedsile. Te pak w połnozy na nasche wjedro bjes wulka nimo pocżahnu. Hakle te nizinu, kż so tych někto we wjecżoru do połnozowazych, pschicżahnu, pschinjesu nam wocżopjenje. Tak Drjezdżanska wjedrarnja rosprawja. Potajkim hischcże krótke dny, potom so wjedro pschecżischnje. Może bycż na połnu méżacz, pschichodowu dnjowu temperatura 6 stop. Wczera so stora po zpjez Němskej źnéhowe zapadu. Rano bé do 8 stop. symn, wo dnjo so na 5 stop. inżi. Jutsje bodżu słónczo 7,16 hodźina a so 5,17 hodźina. Méżacz pschipohdlniu 1,14 hodźina a so na ranje 4.09 hodźina.

— **Kredytnu!** Pschi pschisłuchanju schekowa kommerzielneje a privatneje banki w Lubiju niech kóżdy lehdyże. Cżisła 025 851 hacż 025 875 njepłaczu. Tute jedyn njematy, kiż so August Wenzel, Lawalde, mjenuje, wupiłuje a f nimi płaczi.

— **Padutschiwa.** W poslednich dnjach su so we wschelakich ležomnoscżach z wotkhżow a skhodow lampy kradnyle, dale su w nozy k 10. febr. se šarżinzenku dwora muża nu nowmarku kóchlu a barchentowe damaszowe sjodne chołowny z powisaze krahnyli. — Dale kradnychu su f nutekamanjom we nozy k 14. febr. 2 baikaj bźelu z olowoha satina se šmuhami a dźerzelkojtym mustrom. Satin leži 1,30 a 8,80 m. schérok. W kóżdom baiku bé 30 metrow.

— **Schwobodne mjasowe ześiki w Budyschinje.** Sobotu 16. febr. wotowdawa so bop. wot 9—10 hodźin fyre howjase mjaso punt po 40 pf., fyre swinjaze mjaso punt 50 pf. Swinjaze mjaso so jenoż na cżisła 2300—2420 wotedawa. — Dźelorstenerjerjam wotedawa so sobotu 16. febr. pop. wot 2—3 hodźin fyre howjase mjaso punt po 40 pf. a fyre fwinjaze mjaso punt po 50 pf.

— **Mokrejsze ratarske towarstwo** w Hornjej Lužicy wotmé saidżenu bórdżelu w Bischofswizach wokrejsnu fyromadźizu. Pschebehnyła fyromadźizny, wotewrjenich, pokasa na nuzu ratarskwa a naschich dnjach. Derjemejcz ratarskwa je revolwizii je bylo jeno nadbeczne. Ratar fwoje wuplody tunjo pschedawa. To rukow pschetrjebarja pschinidu pak pschedrogene. A tola je sasze knjezerstwo za mnjne mélo, mukany wudacz, so by so rémik a pschejrjebat psched lichowanjom se strony ratarskwa fyobstat. Kubjesnjene ratarskwa je bo saminowo'e sapłaczenjom f bonjerskwymi pjenjezami (Inflazija). Pod cżasu bonom bresy so ratarskwo njemcz. Ratar pschedawa po 72—78 prozkaż su płaczinny do wójny byle. Ale wudawši ratarja su na 174 proz. dowóżi. To cżasa so sie. Bychu-li ratarja sa fwoje wuplody same płaczinny każ do wójny dostali, dy mózno bylo, dawši wotedacz. Ratarjo pak nochcychi se nanogu postupowacz. To mohło jich lasjmam najbole jeschkodżicz. Kulturna rada je tehdla tola statneho ministerstwa ratarskwa wobyła. Statny minister je na to rokasał, so je wón we fwojim rostupowanju wot fyera wotwisny. Nadżijomnje so lasjim ratarjam dlejschi cżas i bankami dożacza. Po tym pod. dr. Gräfe wo ratarskwe we naschim cżasu pschednoschowaschze. Płaczinny za ratarske produkty su wjele nische, hacż do wójny, haj nische hacż w lětach wokoło 1850 a w Dapritzlowym cżasu. Na sakładze wschelakich tabelow wón to dowokasa. To je sczitk, so sime so wukrajne żito njesamjesowane dowożowacz. Tukrajny ratar dyrbi f pschikhadnymi knjezemi wjele kapitala do role stykacz. Wuschnjny ratar to njetrjeba, dokelż tamna rola wjele hischcże tak wuzyzowana. Żito so f pschemótkich kraiow nimale darmo k nam pschinoszuje. Wone stuju so jako wocżesenje (balast) do zódżow. (Hewak dyrbjeli kamjenje zobu bracz a to tehdyża, so lódi gluboko we wodze plunu a so njemjeze. Wschitko. red.) We wukraju bóle maschiny na wobsu, hacż pola nas a tehdyża tam tunjsko płodża. Płaczisna żita wjazy wuberki njenjeże. Dawki spożerazu polożu hacż ti schwobodnjny wschedny, schtož jene ratarstwo napłodi. Nasche ratarstwo njesmé so każ we jendźelskej na jenu spezialnu wotnożku ratarstwa powóżicz. Też skotarstwu stamme so nasche ratarstwo wenkowacż njesmé. Pschetoż Němske njeje zadym traj pschedmiescżow. Nasche ratarstwo je zakane na rólnistwo a skotarstwo. Woboje dyrbi so spożowacz na rolumne sljedowanje wobżywanja (Fruchtfolge). Dożiwmarstwo (Genossenschaftswesen) dyrbi so wutworicz a ratarstwo so na dobrym wotstoku sażo f njemjelcami sabratacz. To pak su jenoż male srédki. Ratarske produkty dyrbja so tak płaczicz, so może ratarstwo wobstacz. We fwojim wobschizezu saschmjatowany pschednoschi mjesche snaty wischnenski sapóstanzy Grellman. Wischnenskeho finanzneho wkamwusłoineho, dr. Helffericha, hacż do njebjes wulddżiwowasche, so je nam rentowsze helowy wobradżił. (To mjenujzy njetrjecht a potom so praschaz, hacż khmanische było njeby, inflazitt wobstacz. Nam inflazije każ je sjamjenem dr. Helfferich. Niebyli inflazija

Jenazy psched sakonjom.

Historiski roman.

I.

Dotrwjazy wichor sakhadżesche w horach a nóz nastawasche.

„Dale! Dale! mój stary!“ rjekny zwonenu pschenapinanemu konjej, kotrehoż sa sczahowak wjedżesche, wyzoko srosczeny muż zhlneje postawy a f roskasowazym wuraisom, kotryż mjesche bohatu hontwarsku drastu, kotruż pak bé wjedro khétro zobu nsało a kotruż bkehu keckt a cżernje jara rosaybale. „Dale! To nicżo njepomha, do prédka dyrbimo! a spytacz, so nehdże schon psches nóz namakamoj, pschetoż tule na wobidnym kamjenitnym dnje, hdżej so zda, so je najwótrischche kamjenje schwanitskich horow nakopili, njemóżemoj pschenoczowacz. To sam widżiscz! Niż?“

Kóń, kraźny andalusiski schumjel, bohacże a pyschnje zgratowany a swudżeny, rjebotaschke zafoscżo, jako budżischke słowa swojeho knjeza zasnje rosumił. Potom pak sczahowaschke dale kroczażebo f posledniej znadnej mozu, mucżne nohi, kotrymż bkehu wótre kamjenje rohowe podusche sranite, spróżnje posmudżo.

„Boże, Knjeże!“ bórdżotasche sazo muż, „hacż też to ja trochu wém, hdże symy!“ A cżesczy so zapjerajo na hontwarsku hlebiju, kotruż w ruzy dżerżesche, stejesche swérom a posłuchasche f napjatym muchom do dalska.

„Nicżo!“ rjekny za chwilu, „nicżo, mój stary, chiba wurcże wichora, kotryż so w skalisnach loji! Niż symka zhow, niż hajniscżo rózża, ani wolanje a khcżka pytaczych! Tuż do prédka! Dyrbimoj so na sjebje kamjenu spuschczejcz, to nicżo njepomha, a nehdże dyrbi tale njesbożownu hłubina tola wjesczż, a runy puczi do sahuby tola njepóndże! Duż dale! A Bóh zham njech naju schkita!“

Hodźinu drje cżehnjeschtaj bo muż a kóń dale. Pomalu, spróżnje tapaj. So potkuju pschi kóżdej krocżeli.

Tu sschcżuchi psched nimaj.

„Woda psched namaj!“ bórbotasche muż a stejesche smérom. „Je to Xemil, abo wotnuha rěki Gudaelkridvira? A hdy bych to tej wjedżał, schto mohło mi to pomhacż we tymle wotkomiku? Ale njemischkori so f tamle źrédku zpem psches nóz.“

Kóń sacżihnu f hłowu a zarjebota wjesele jaźnje.

„Schto! Cżujesch ty cżłowekow? Spytajmy jich zham zawolacż!“

A muż saftaji na hnbje swój hajniski rózż, bulwolazy roh, ze stonm bohacże wobbity a f drobjmi kamjenjemi wuzhadżany, kotryż mjesche po boku wisacz, a duny je wschej mozu swojeju płuzowu do njeho f dołhimi rosczeżnjenymi swukami.

Bórsty ze pocżka so f zamneho boka źwékko tam a zem pohibowacz, a dołho njetrajesche, so motnohoi na wokanje rózża f zamneje strony swut jeneho tamnych wulkich sawitych kółlazych rózżow, kaźeż natożuja pastwjo, so bychu do hromady wokali swoje sładka.

„Dżat lubemu Bohu za jeho pomoz!“ mórczesche muż a sadumny potom saso na swój rózż.

Dwé źmólniży (zakel) wuhlada někotre na zamnym boku so pohibowacz.

„Jałorzowe źmólniży!“ rjekny muż. „Zo widżu na płomjenju. To su pastyrjo, cżi ludżo tam. Sznadż też maly wobdżeżesz stadłow. Nó, tón mje njebudże znacz!“

Takle pschihhadżachu dale blize a muż sadumny, so by blizazym bo mésmo wosnamjenilo, hdże je, i nowa na swój rózż.

„Schtó wy sche a cżehodła wotacże?“ zaklnecża praschenje zem.

„Na hoitwoje zym so sabludżit a so wot swojich towarschow sdalit. Niewjedro pschidże k temu; nóz naju pschekwapi w horach. Njewżem, hdże zym. Je to rěka Xenil, tale woda psched nami?“

„Nż, wotnoha Guadalkhdivira.“

„Chcżeze mi a mojemu konjej pschebyt na nóz dacz?“

„Rad! Moja khéża je wascha!“

„Alle kak chju pschinicz psches rěku? Mój kóń je pschenapinany. Hižo je so psched hodźinami zapowdł. Njeb wérju žebi, na nim pschepkuwacz, wosebje w tejle cżmi. Też sha so mi brjoh nahły a wobhnuty.“

„Sadnicże hischcże junu do zwojeho rózża, so bych wże sebe spónat mésmo, hdżej sche.“

„Dobr!“ wotwoła so f tamneho boka, hdyż bé to sczinił. „Mészole potrocżeże nészto krocżeli hacż f zamemu brjohej a potom wobroczeże so wótrje na lewu ruku, a dżisże dale do tehodo tónze, każ źmólniży na tymle boku. Pschihdże mésto, hdżej woda wotchemnu konjej Hdom hacż do zwjeta dożaha.“

„Sbym wam hižo prajił: mój kóń je pschenapinany a potrjebe so bjes mała na łódu krocżel. Njewérju žebi, na njeho salécż.“

„Nó, tak budżesche žebi dyrbjecż bedra womacżecż! Alle ku ruche wohajzy a hołowy w khéży; tuż jeno dżisże pschez wodu na zamkymnaj nohomaj! Sebjerèże jeno poslednje mozy! Tuż do prédka! Hdżej my f falkemi sastanjemy, tam stupeże pschez bjes stracha a kondżenja do wody a w runej mérje k nam. Pschimicże konja, mésto so bychże jeho za sczahowak wjedli, krucże nad hrymsadkom do hłowy, to jemu hicże połóżi.“

Wrodżischcże pschindże a muż a kóń krocżeschtaj bjes stracha pschez rěku.

„Tak!“ rjekny někto jedyn f ludżi na tamnym boku, na sabludżeneho se źmólniżu źwérżo, „někole pschewostaje cże konja mojemu wotrocżej. Rukuju wam za to, tón jeho derje wobitara. Mż pak chwatajmy!“

Dożdżchu do khéżi. Wobeh polesche so na wohnischczu, a jeho plomjo, praschotate, f wonjazym jałorzowym drjewom pschikładowane, mucżenze hajnika ludowje postrowi.

(Pokracżowanje.)

hale, hdyž němska rjechała rentiki zjawiskej zapowiedź. Sapomnich jo kheimi, so je sawdawkowar kmjelske hrjowny ha tola wschě hotowe pjenjezy snjeschi a millionant natutowane krosčki pod ruku wobkhadnu.) Wón zeběi pschefelche, so by dr. Helfferich hórdy do knjeselstwa zaspuhl, (Wón hrarnuł nad psched nim, tón je jenoš wotrocźk wulkohankow). Potom Grellmann na zahi hurstl zwjask hrimalche.

S Stitkeho. Hdyž bě so wopjadl z fazarskej porcelaliju, bjlo lita dolls pobahne nowe swoju bolaci, so wone zyzat twjdzenja fantastichje pohnjezichu. Dokelž bichu jara mulle a rekelle, bě horjeschahanje wobrocźene a trajesche dolho. Tak so na Sawkrjuny hutu na wyssu synotki wjeselsche. To so hake sahdźerjachu a wobrocźichu, wo zwotnuć. Krasne synki Hukowachu na zwitkowu i sisyku a s kokota, tak, so bě Boži dom ty hyšši klaš sajo pjelniesche. Nowe swony snadź sni famolhe, kjbeho do Bokeho domu nuckać. Mech swony samóla, lubił dale tak k Bukowu domu wobzich. — Saitdženy twjdzeli bobuchu so pabuchi do Heinrichsez klamow a trajbuchu někotre „hezinalne wahi, želesne kotoly a wowje. Potlizli nase bě tola jara porohšilo, wabuchow wuzhdźeli.

S Kubja. Teš w nalchim rjanym mšstacku hrjedu, na dniu 13. nialeho rólka k demonstrazijam dóhdże. Na 50 tich, hdyž bě tam, so by wo'a šiwnicze pschi-hotowanje (Arbeitsnachweis). Komunistiske spěwy zanuschu jo, cźehnjachu na stare torbolschčo. — Se wšěch kónzow nesdeho wokreiha powjesche pschichodźeja, so by so podobne schferteidźeiny wotmakl. — Rada Kubjica teš w Neustatzu, Kumwaldze a Habrachczizach kommunisci malo'o cźahali. Woni so hnydom rozebhachu, jako jich policija k temu namolwi. — Taste demonstrazije su jo pravoom dźiwzaje hrajki. Marxistiski jednoczinski mjenaku psched 5 hlanni wschni muž w horschči. Pak je ideja Marxa ujepožna,, pak w němskim ludu wjazy tak wjele strowoho jadra njetcźi, so mohł so w jenym krowyne. maxrawske demokratiske duchu na Schefelzjanske-sozialnum zakoku zarjadowacź a organisowacź. Srudne hnanjo powschitkowneho rospadowanja tola wostanje, jo tale zozialistika duha njeje samohja, wulkokapitalistiske pujalay wotrzasch, kiž sto němskeho ludu hacź do sozialnego murnjanja. Mjeno teho je swoje słowy na nabożni kmpihomske wuzwonjowała.

S Wóšlinka. Maczerjant a jich cźěhemnym dźěłcom so pschichodnym wutoru k. m. rowobdnu w 2 hodź. we wobydlenjt sklarja, knjesa Bergmana, hlastiša rada hórnjo podowa. Llkat budże pschitomny.

S Kamjenza. Wjezera popoldnju wótmk so w hotscheng-ul k knježel Driežhjan wulka ratarska zhromadźizna. Rjekl mi wobrocźi so pschesčiwo dawkam, kiž nasche ratarstwo sattócza. Resolucija so pschija, so njebychu na ratarstwo dale sanickane dawki klabe.

S Chorinja pola Muskowa. Njedźelu na ranje wuhdże w khlěwach fabrikiskich khěžow woheń. Wón je po najskerje hižo dolho pod tkchu žeklił. Na ranje plomjenja prałkotajo a bubotajo wup'adźowachu. Wokolne wobory na pomoz pschiłi watachu a wobeń poduschu. Dym a kur běschtaj 11 žiwini a jenu kosu saduschyłoł.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi w Budyšchinje zmje njedźelu Sestuagesima rano we 8 hodź. farat Rěda herdźišu spowjedź a św. wotkazanje, dop w 9 hodź. farat Tischer herdźišu Božu słužbu a 1/11 hodźin němske bźcźišemschenje. Zyrkej je wutejpena. Dop. w 10 hodź. zmje farat Měda Božu słužbu we wotrjesnym wusławje na Zidowje. — Semstwjcźi: Hana Ernestina rodź. Kaplerej, Hanna Sobnego, zjmnoslerja, gmejnskeho pschedstejicźerja a zyrkwinskeho zafkupierja we Womnjowje mandźelska, 66 l. 11 m. 14 dn. Atimant Reinhold Alfred Schffarth, rynzerkubler w Dobruschi, 59 l. 6 m. 29 dn. (wotkwonjeny w Hodźjim). Khorla Wilh, Jana Augusta Kowtu, tabakiskeho dźěłacźerja pod Grodom, mandź. h., 5 l. 8 m. 6 dn. Khorla August Michael, hornjeje l. Kamjenza, na Zidowje, 67 l. 10 m. 18 dn. Kurt Heinz, Jana Mara Gärtnera, murjerja na Zidowje, mandź. h., 1 l. 1 m. 8 dn. Ema Gertrud, Jana Hermana Winklera, fabrikiskeho dźěłacźerja na Zidowje, mandź. dź., 15 l. 4 m. 9 dn. Khorla Bohuslaw Hustich, dźěłacźer l Delnjeje Wjesony, na Zidowje, 62 l. 9 m. 16 dn.

S Sodźina. Njedźelu Sestuagesima je rano 1/8 hodźin němska spowjedź, 1/2 hodźin němske a w 10 hodź. herdźiše kemschenje.

S Hornjeho Bukowa. Njedźelu Septuagesima dop. 1/2 hodź. herdźiše a 3/10 hodźin němske kemschenje. — Sazjebu 20. febr. poj w 4 hodź. pohrjebanje zyrkwinskich pschedstejicźerjow. Wjecźor 1/8 hodźin bibliške hodźiny na porsčetšej siwi (Mark. 3, 20—27: Njerozumjmy tse my Jezušo?).

S Minakata. Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. herdźiše a 1/11 hodźin němske kemschenje. — Schtwórtk pop. 1/2 hodźin poła Sornez w Khrósče herdźiša nutrnosć a spowjedź.

S Rožerźic. Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. herdźiša Boża słužba a po nej herdźiša spowjedź.

S Lupoje. Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. herdźiše Boża słužba. — Sazjebu pop. w 5 hodź. herdźiša biblišta hodźina na farje.

S Dwšk. Njedźelu Septuagesima dop. 1/8 hodźin herdźiša spowjedź, 1/2 hodźin herdźiše a w 10 hodź. němska Boża słužba.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 15. marca 1924.

Hamske kurby wežera w Barlinje:

(Tute kurzy su w miljonach)

Dollar	4189 500	franzowski frank	187 530
jendźelski punt	18 054 750	cźěkoski króna	121 695
schwajzarski frank	730 170	100 pólšt. markow	429 000

Na pjenježnych witkach je pschesnjedne poždanje za zuwmi pjenjezmi powschežkim. Kurs němskich pjenjez je so we wukrazu sajo skrocźił. Franzowski frank je so i nowa sesylabił.

Efekty na wežerawskej Barlinskej burzu na swoiich dźelach nimale wobstachu. Na Drjezdźanskej burzu posta wobrot snadnu, kuzly so sajo z dźěła zhrabachu. Na pschedań bźe so wschelake akcie pschesne pohonachu, ale kuzly so i tym pschecźiwnje njeczehnjachu. Wjele akcijow so sajo wrócźo kupowasche. Najskerje wotrěhnjachu wiemarske + 0,3—3 bilijony, ale Nizzi A. 3, Nizzi B. 1,9 a Mönchshof — 1 bilijon. Akzije maschinowe a metalowe industrije + 0,2—2,25, jnjes nimi pak Escher —0,9 Phönizija — 0,3, Eichebach — 0,4 a wschelake we — 0,3 hacź 0,02 bilijona. Pola akzijow keramiskeje industrije zeři pschichadowanki a dobywanki wobeju dźěłachu. Papjernicki njeach dobuzu, horź pschichadźowachu. Mjes lokami a elektromotorami Rühmatag + 1 a Pöge + 0,55 bilijona. Druhe so schmalzowe wobeju. Banki we wjetschinje pschichadowachu, teš akzije wschelakich industrijow, mjes nimi Lubiiska zokrowazinja — 0,6 bilijona.

Akzty krute wostachu. Schuttzeichstenkeilse + 1,4 bilijona. Druhe konsole a statne pożconki bu wo někotre porzedźichu, sajsta renta so seblabi.

Na produktowych witkach so pornjo sawcźerawschim mało pschemeni. Rožka drje bě žadna, njemjerzche pak žanych kupcow. Pschenza swoje pschezinu sakkowa. We wukrazu so pschenza seblabi. To wotrjesnje pschenza a pschenična mucka kupowasch. Rjany jecźmjen sa piwarnje ma kupcow. Hejsal ma mérne wiki. Wowsh bo wschitkich krajinow kupowachu, tola tam niczo wyschiche placźiny njedosahu. Kennat pschinjde po 5lotych hriwnach

wežera w Lubiju:

pschenzy 7,70—8,00, rožki 6,70—7,00, jecźmjenzi 7,50—8,50, wowsha 5,30—5,60.

w Kamjenzu:

pschenzy 7,80—8,00, rožki 6,80—6,90, jecźmjenzi 7,75—8,00, wowsha 5,25—5,50,

w Barlinje:

pschenzy 7,95—8,10, rožki 6,30—6,70, jecźmjenzi 6,75—8, wowsha 5,00—5,45,

hrjeb we Wrótsławiu:

pschenzy 7,90 rožki 6,20, jecźmjenza 7,40, wowsha 5,40

Witi wežera w Lubiju běchu jara derje wopytane a bě je na nich wulke hiloanje. Butra bě žadnizka a pschinjdże kuli 90—110 šk. np., jejo 15—17 a 20 šk. np. Sunschki (Pöcklinge) zuhy kaschčik 2 hriwnje.

Witi wežera w Khorzejnim. Teš tu bě butra žadnizka, khtnt 1,50—1,60 rsk. hr., jeja 3 sa 50 fk. np., a teš schnika 20 fk. np., kokosche a tkarouki 1,80—3,50 schtuka. — Howjaze mjaso 0,60—1, hwinjaze 0,85—1, cźelaze 0,90, kopjaze 0,90 šk. hr. po punzke. Bźły a cźerwjeny kal 15 hacź 20, wirschkowy 30, selony 25—30, kólrabi 25, morchei 10, kórzepa 5—10 po punzke a sjotych pjenjezach. Słowczka hrdźekatcho kala 1—2 sjotej hriwnje.

Prošatkow bě so 900, hžkalow 48 pschiwiesło. Prošata male 9,00—13. šk. hr. 13—17, wulke 17—20 šk. hr.

Bohaki male 22—30, hrenje 30—40, wulke 40—55 šk. hr.

Witi rěznicy skotu sandźenu hrjedu we Wrótsławiu. Pschihnalo so bě 783 kowjadow (135 wolow, 200 bykow, 111 jalojzow, 331 krowow), 873 cźelatow, 210 wowzow a 1718 žiwini. Witi běchu hrenje. Sćěhowaze placźiny so zapisachu po zentnarju žiweje wahi:

Kowjadu:

Woły 14—40 sjotych hriwnow,
byki 25—39 sjotych hriwnow,
krowy a jalojzy 15—40 šk. hr.,
cźelata 25—60 sjotych hriwnow,
wowzy 35,00—50 šk. hriwnow.

Świnje:

240—300 puntowske 58—61 šk. hriwnow,
200—240 puntowske 53—57 šk. hriwnow,
160—200 puntowske 52—55 šk. hriwnow.

Maizy a wurcźane hndroty 51—58 šk. hr.

To sni wicźne placźiny. pschi schedowacu i hrjebe sime bo wotcźahnjeź pola howjadzkow 20 prozentow, pola cźelatow a wowzow a šiwini 15 prozentow.

Tukowe witi sandźenu hrjedu w Barlinje. Butra je bźała a žadnizka, a tehdźi teš drjesicha. W zjelom pschinjdże pśni 1,80 šk. hr. Margarina bźeše trochu lepje dźełana. Posdźanje sa schmalzowe rolse. Wjesiny bźe barje. Se Ameriki drje so powoź, so pschesiwy so niesmyslnischu, sa to pak kruta wostanu. Teš poješ pschi horjezejazych placźinach lepje dźe.

Wicźne placźiny wežera Wsch po stoei hriwnje	w Kamjenzu za 1 zentn.	w Lubiju za 1 zentn.
Pschenza	7,80—8,00	7,70—8,00
Rožka	6,80—6,90	6,70—7,00
Jecźmjeń	7,75—8,00	7,50—8,50
Wowsh	5,25—5,50	5,30—5,60
Sšyno	3—3,25	2,00—2,40
Sšoma, ſ maſch. młócź.	1,30	0,80—1,10
Sšoma, ſ sajźanju	1,20	—
Sšoma, ſ ruku młóczena	—	1,50—1,80
Mehl, pola ratarja	2,50	—
„ hacź na żelesnjun	—	—
Butra	3,60—4,40	—
Jeja	0,15—0,20	—
Pschenične wotruby	—	3,75—4,00
Rjane wotruby	—	3,50—3,75
Pschenična muka	—	12,50—14,00
Rjana muka	—	11,50—12,50
Prošata, wulke	8—24	—
„ hrenje	—	—
„ male	—	—

Placźiny na Barlinskich produktowych witkach.

Zito a wotlijone žeńcje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, placźiny po 5otej hriwnje.

	14. 2.	13. 2.		14. 2.	13. 2.
Pschenza rolita	159-162	158-162	rapš wožnjcki	10-10,40	10,60-11
	128-134	130-137	poch. metaka	7.60	8,—
małe. jecźmjeń	150-160	151-161	hrochu	14-14,50	14-14,50
mał. jecźmjeń wotrješ	—	—	pjelušch	12-14	13-14
kukarica(Mais)	103-109	103-109	bérnaze krupš	16-16,10	16-16,10
lane žymje	415-435	420-440	bany	12-14	13-16
rapš	285-290	290-295	wola	13-15	13-15
pschenična muka	24,75-27	24,75-27	lany wožnjcki	21-22	22-23
rjana muka	21-23,75	22	wudore tupiny	14-14,50	14-14,50
pschenz. wotr.	7,80	8,00-8,00	lotte tupiny	15-16	15-15
rjane wotruby	6.40-6.50	6.50-6.70	hrich	18-19,00	18-19,00

S Barta. Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. herdźiše a 1/11 hodźin němske kemschenje. Ja bźěcźi. — Semrěcźi: Morwanorodźene bźěcźo Khérjerja Mateicha w Strěži. August Lúča, khěcźe a zyrkwinu pschodstejeze w Barcze, 81 l. 1 m.

S Budestec. Njedźelu Septuagesima zmje farat Bźěj bow. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. herdźiše predowanje. — Sazjebu wjecźor w 7 hodź. zhromadźizna zónskeje młodosće.

S Niekwacźidźa. Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodźinach herdźiša spowjedź, w 9 hodź. herdźiše a 1/11 hodźin němske kemschenje. Knjes farat Mrosak-Bukowski. — Sazjebu pop. w 3 hodź. pospěchenje Zónskeje Nowatkowa pola Klanez.

S Rachlina. Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. herdźiša a 1/11 hodźin němska Boża słužba. Pop. 1/3 hodźin towarstwo tajemnoslo na farje.

S Bóšlinka. Njedźelu Septuagesima rop. w 9 hodź. herdźiše a 1/11 hodźin němske kemschenje. Kollekta. Pop. w 2 hodźinach kemschenje sa bźěcźi.

S Klukscha. Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. herdźiša spowjedź, w 9 hodź. herdźiše a 1/11 hodźin němske kemschenje.

S Malschez. Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. herdźiša spowjedź, w 9 hodź. herdźiše a 1/11 hodźin němske kemschenje. Pop. w 3 hodź. herdźiše biblišku hodźinu w Hórcźanskej schuli. — Semrěli: Biebrich Wylem Kópka, žiałarski bźěcźaze w Malschezach, 19 l. 8 m. 22 dn.

S Hrabiškeza. Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. herdźe a 1/11 hodźin němske kemschenje.

S Budyschinka. Njedźelu Septuagesima je dopołdnja w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. herdźiša Boża słužba.

S Parschiz. Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. herdźiša św. spowjedź, dop. w 9 hodź. herdźiše a 3/11 h. němska Boża słužba. — Popołdnju 1/2 hodź. ev. towarstwo žónskeje młodźiny. — Towarstwo młodźezjow je 24. hubrnara. — Sazjebu wjecźor 1/2 hodź. w Pa'ezach němska biblišta hodźina (Nck. 4,1—10). — Piatk popołdnju w 3 hodź. pohrjebanje zyrkwinskich pschedstejicźerjow. — Semrjeli: Jan Gusta Kriedel, žinnoslcź w Porschzach, 59 l. 6 m. 3 d. starv.

S Khmeritz. Njedźelu Septuagesima dop. 1/8 hodź. němska spowjedź, 1/2 hodź. němske a w 10 hodź. herdźiše kemschenje. — Semrěli: 8. febr. Hana Amalia Strub. Parentowa rodź. Skykorij w Budyschinje, 31 l. 5 m. 16 d. stara (pohrjebana w Khmeritzach).

Kralnozyrkwinske zhromadźenstwo w Budyschinje, na rózowej haju 31. Njedźelu dopołdnja 1/11 hodź. niedźelska schula, wjecźor w 7 hodź. evangelisajiska zhromadźizna (Knjes farat Rěhark). Wutoru wjecźor we 8 hodź. swjatk młodź. za rodźbuź. khdźerstanstwa za młodźenzow. Schtwórtk wjecźor 1/8 hodź. biblišta hodźina. — Knjes zhromadźenstwowy wothladar Zimmermann z Budyšćina dźerži biblište hodźiny wjecźor 1/8 hodź.: pónđźelu, 18. t. m. pola knjesa Kunatha w Rodezach, hrjedu pola knjesa Schleinitza w Dobruschi, piatk pola Hanv šwud. Mérzijnowje we Bšlej Horje. Niedźelu, 17. februara, pov w 3 hodź pola Nolnoje we Walowach a stamšiny dźeń wjecźor we 8 hodźinach pola kowarskeho mischtra, knjesa Bitterlicha we Luski.

Woziewjenje.

Drjewowa amkstja. Njedźelu, 17. februara, pov w 3 hodź. fo pod Niebjelczańskej zyhelcźerju pschi starym hacźe na 30 twjerdych dołhich hromadow sa hotowe pjenjezy na pschedźadowanje. Kupcy pschihodźowacź.

Drjewowa amkstja. Sobotu, 16. februara, masst so pov. 1/3 hodź. na Lubińskej horje 200 hrubych žerdźow, 10—15 cm. w pschereźe a 90 rm. pulneho drjewa rjanje sa hotowe pjenjezy na „Mjedowej sudni" pschedźowacź.

Listowanje.

Dopjelowarja A. H. prošymy, so by nas do redakcije pschischol. Redakcija Serb. Nowin".

Placźiny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skotnych witkach.

14. februara:

3 woły, 13 bykow, 7 jalojzow a krowow, 397 cźelatow, 10 wowzow, 403 žiwini.

Placźiny sa woły, byki, jalojzy a krowy kaž pónđźelu. Cźelata: wukormjene 68 šk. hr. sa punt, mjenje wukormj. 60 šk. hr. sa pt., schpatne 44-52 šk. hr. Swinje: pokormjašne, 63-65 šk. hr., wukormjene 66-68 šk. hr., mjasne 58-60 šk. hr., ranzy 55-60 šk. hr. sa punt. Wowzy: kaž pónđźelu.

Hłowny a samotwity redaktor: Marko Smolek
w Budyschinje.

Hoscéńc „Bély Kóń"

Hoscéńc prońeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawskej hasy. Móješći Curt Lange,

poruča so wšém Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěd a pić po ::: znatym wurjadnym wašnju. ::: Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Domašowa mučka, wapno (kalk) a cement

je dóšol.

Zjednoćene młyny w Kinsbórku z. dr. z w. r.
wolnoźka w Pančicach.

Hosćenc w Křiwej Boršći.

Jutře sobotu, njedźelu a póndźelu so

kózłopiwo toči.

Swinjorězanje

najlěpši połčik (Wellfleisch)
a pječena kołbasa, hejdušna a jatrowa kołbasa, najlěpša domjaca kołbasa.

Přećelnje přeprošujetaj

Arthur Bleyl a mandźelska.

Mjerwic hosćenc w Minakale.

Sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara so

kózłopiwo toči.

Porjeda so znate dobre piwo Drježdźanskeje skalneje pincy kaž tež pječena kołbasa z kisłym kotom, najlěpše kózłokołbaski

Přećelnje přeprošujetaj **A. Mjerwa a Kalich.**

Hosćenc w Šunowje.

Sobotu, 16., njedźelu, 17. a póndźelu, 18. februara so

kózłopiwo toči.

Přećelnje přeprošujetaj **Mikł. Šołta a mandźelska.**

Hosćenc w Nuknicach

Sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara so

kózłopiwo toči

Swinjorězanje kózłokołbaski

Přećelnje přeprošujetaj

P. Lešawa a mandźelska

Vickec hosćenc w Haslowje.

Njedźelu, 17. a póndźelu, 18. februara so

kózłopiwo toči.

K temu přećelnje přeprošujetaj

Pawoł Vicky a mandźelska.

Hosćenc w Kanecach pola Pančic.

Sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara je

kózłopiwowy swjedźeń.

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Zur a mandźelska.

Hosćenc w Koslowje.

Sobotu, 16., njedźelu, 17. a póndźelu, 18. februara so

kózłopiwo toči

najl. kózłokołbaski najl. pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

Osang a mandźelska.

Hosćenc „K wodychnjenju“ w Splósku

Sobotu a njedźelu so

kózłopiwo toči

najl. kózłokołbaski, khořej a pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

Bjarnat Mahler a mandźelska.

Hosćenc w Hinakale.

W „kwětkowej sali“ je jutře sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara wulke

swinjorězanje

Na wobmaj dnjomaj wosebitosć: Połčik (Wellfleisch) a wšelaka domjaca kołbasa.

Njedźelu, 17. wječor wot 6 hodź. sem su

pušne rjeje

Syrnje wobsadźena kapała. Nowodosany porjad rejow.

Přećelow a popřewaćelow wutrobnje přeprošujetaj

S. Šołta a mandźelska.

Nic płaćizna — ale twora čini tunje!

Dołhe škórnje z howjazeje kože **16,50** zł. hr, **mužace šnórow. škórnje** wot **10—16** zł. hr. **dźěćace** stupnje, pacholace a holćace stupnje, tolle wšěch družin, po jenož tunich płaćiznach.

Axmanec stupnjowy dom

w Khrósćicach.

Tworjkupowace towarstwo

w Budyšinje :-: :-: z. dr. z w. r.

Swinjace hłowy, cyle wos. hódnosć, punt	—	50 hr
čisty swinjacy šmalc, sněhběły, „	—.74	„
najl. sušeny połć „	—.84	„
najl. howjazy łój w puntowsk. taflach „	—.64	„
zarućeny tuk, čisty kokosowy tuk „	—.62	„
najl. pšeńna muka z wukr. pšeńcu „	—.16	„
margarina, jenož prěnje znamki, wot „	—.50	„ s.
wumělski měd „	—.45	„
dróbny cokor „	—.40	„
domjace mydło, 250 gr. ryhel „	—.22	„
najl. domj. dobra a jatr. kołbasa w črjw., 1/4 punta jenož „	—.25	„
dobra kołbasa w 1/1 tyz. (sams. wudź.) „	1.10	„
jatrowa kołbasa w 1/1 tyz. „ „ „	1.20	„
najl. burski a Harcki twarožk „	—.64	„

Dale dopomnjamy na naše pječowe twory ze samsneje pjekarnje.

Na wšě twory dostanu naše sobustawy wróćozarunańske znamki. **Předsydstwo.**

Wulke wosebite poskićenje za Serbow.

Wołmjane sukњane tkaniny wšěch barbow (čerwjene, róžojte, zelene, róžojto-čerwjene, smuhate, módro-čorne kašćkrate atd.) wołmjane sukњane tkaniny wšěch barbow z wušiw. kromami.

Žana zwjazkowa twora. Wona je z cyle dobreje maćizny dźěłana a je **to najlěpše,** hdyž zeyła je. Přihódne pasowe banty w najwjetšim wubjerku, najlěpši kóper, velvet a samot w znatej dobrej hódnosći, chenilowe rubłača wšěch barbow a krasnych wuwjedjenjow, serbske banty najtołšich a najlěpšich hódnosćow, serbske jakowe tkaniny, najlěpša Poppeka twora w najwjetšim wubjerku.

Žłdźane tkaniny, wołmjane tkaniny, musseliny, barchent, módroćišk. ložowe žaty hódnosćow prěnjeje rjadowanje.

K wobkedźbowanju! Njejsym sobustaw Wojerowskeho kupowanskeho družstwa, a moje płaćizny zwjask njepotrjebja, tehodla su wjele tuńše. Wěm swojim kupcam, kiž maju ko mni wjacy hač 6 kilometrow puć, zarunanje za puć dawam.

Wulki wubjerk, najnišše płaćizny, najlěpše postužowanje, žana kupna dyrbjenja.

(Dźěłba zbytkow po směšnje tunich płaćiznach.)

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założeny 1868.

Železne sudobje

po bjezkonkurencnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Jendźelska khorosć (małokrjelnosć, hubjone zežiwjenje, skrot. wumjetanje, khora dychanske organy, słabe dźěći a dorosćenych. Tworja kosće a zuby, wotstronjeja bjezłóstnosće jědła

Mono-jejka, tyka 1 hriwnu.

Měšćanska haptyka na hłownym torhošću.

Derjedźeršana

sykanjowa mašina

je na předań. Bliše je znaty we wudawarni »Serb. Nowin«

1. hypotheka

5000 hr. abo mjenje so na nowonatwarjenu khěžu hnydom pyta. Wysoka daň. Poskićenja pod A. 95 na wudawarnju »Serbskich Nowin«

Amonsulfatsalpeter
superfosfat
Domašowu rudu (Thomasmehl)
chlor-kali
kali
kosćowu mučku
wapno (kalk)
bělu a čerwj. sel
cement

poruča a

žito stajnje po najwyšših płaćiznach kupuje

Małeńska nalutowarnja.

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow złot. hriwnow, wupowědźenja, wušmórnjenja, srěčenja a wučinjenja wšeje druhiny płaćiny hódno. E. **Raue** na Hońc hasy 32.

Kupuju

tumby, nowiny, feldwebli, fatki, atty, stary papjeru, folěje po najwuhibnišich brjowowych płaćiznach. Po wjelche, što berte płatcaje tłaćanki, je znamjenjam jenopłaćiwym płaćiznu.

Josef Schubert

w Budyšinje, bórtnja čo. 7.

Telefon 595.

„Žona.“

wustaja a předawa kóždu sobotu wudźěłki swojich sobustawow na žitnych wikach w Budyšinje.

Ženy

Poručam swoji wulki skład pječenjow, měsačnych a pječenjabobowych powjazow, podpołožkow.

Sćeja rad i rabje.

Wagnerowa w Budyšinje

pječe schulerstrasse 9.

Přesadźowanje palneho drjewa.

Póndźelu, 18. t. m. so na **Jitkowskim revěrje** na **24 rm kłódjowych šćěpow**
„ **140** „ „ **kuluchow 1. rjadowanje**
„ **75** „ „ **a brěz.** „ „
„ **175 łužozowych hromadow**

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawja. Započatk dop. w 9 hodź. při »Kačej korčmje«.

Wutoru, 19. t. m. so na **Rakečansko-Jenješ-čanskim revěrje**
445 rm khójn. kuluchow 1. rjadownje
15 „ **dubow. a brěz. kuluchow** „
10 „ „ „ **a khóju. šćěpow**

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawa. Započatk dop. 1/2 9 hodź w Jenješcach.

W Rakecach, 11. februara 1924.

Knježe hajnske zarjadnistwo.

Na 15 dobrych koni

je na předań

w husarskich kasarnach

(we wudospołnjeńskim konjencu) w Budyšinje.

Telefon 537 a 195.

Dońdźemoj **póndźelu** rano k předstejacym **skótnym wikam** z wulkim transportom

krumow

a jałojcow

direktnje z rańšeje Pruskeje a stajimoj je płaćizny hódne na předań.

Korch a Rychtař w Kulowje.

Ia jědźna margarina puntowski kusk jenož **48 pj.**
Ia swinjacy šmalc běły kaž kwětki punt jenož **75** „
Ia sušeny khribj. połć punt **85** „
Ia tučna jatrowa kołbasa, dobra kołbasa a najl. pras. hłowa 1/4 punta jenož **30 pj.**

Dale poručamoj:

Tučne jerje, sardelle, wolijowe sardiny, twarožk, bursku butru, słódke jabłučka (Apfelsinen), figi, datle, rynčk. jabłuka, banany, winowe kiče, aprikozy, jabłuka, krušwy, słowki, sultania-rózynki, mandle atd.

Wšě płodowe a zeleninowe konserwy

Ia finisku smjetanu

Ia Winski dźěćacy cwibak 5 paketow jenož **50 pj.**

najl. taflojte šokolady wot **20 pj.** sem

Thams & Garfs

na hłownym torhošću 8.

Wobkedźbujće prošu wukładźenja w naju woknje.

Telefon 1068.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjeknće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach“.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a tež njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

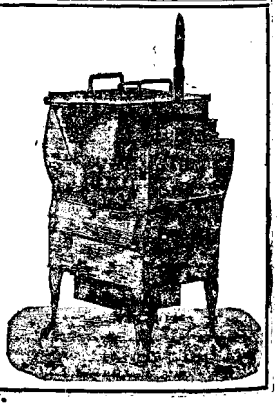

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerja, zap. družstwo z wob. ruk., : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 40 **Budyšin, sobotu 16. februara 1924.** **Lětnik 83**

Šulske mapy tornistry poruča **T. Albert w Budyšinje** na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1078.

Dnjownica.

Sobota, 16. malcho rózka.

Juliany, knjeżny.

1875 hraje so prěni króć w Budyskej Bjesadźe Fiedlerjowa hra: „Kak Pětr lěkarí“.

Rozhladowach so na hórcy,
Přilećachu prěnje škórcy
Zaso z cuzeho mi kraja,
Kak też hišće dom swój znaja,
Wjadźa mi też bjez znamjeńka,
Hdźe je za mnje puć a šćežka.
Dźěći, khětře poběhnće,
Kajke je to wjesele!

Michał Domaška.

Njedźela, 17. malcho rózka.

Anastazija, martrarja.

*1824 w Dubrjeńku P. Arnold Wornaŕ, spisaćel nabožnych knihi.

Kedźbu wšitkim staršim!

Sadźće hólcka
Wosrjedź stólčka,
Zo wón z njeho njepadnje
A sej stawčki njeziamje.

Njesadź holčku
Na tu polčku!
Holčka polčku powali
A sej ručku wuwali.

Michał Nawka.

Stoż je čorne na papjerje
Za prawdu so z wjetša bjerje.

Michał Nawka.

To-varjstwowski powěstnik.

Sobustawam Maćicy Serbskeje dawamy z tutym k wjedźenju, zo přinošk na 1923 dwě hriwnje wučini, na l. 1924 budźe so zaso 4 hr. zběhrać, kaž w dowójnskim času. Dokelž pjenjezy potrjebamy, su sobustawy lubje prošeni, zo bychu znajmjeńša swój přinošk na 1923 skerje lěpje wotwjedli.

Předsydstwo.

Jednota „Sokoł“ w Budyšinje ma přichodnu njedźelu při rjanym sněhu wulět do hór (na Čornoboh abo Mnišone). Sanki abo sněhaki pomóžnosći sobu přinjesć, też wjesołu mysl. Hosćo su lubje witani, wosobje sobustawy „Nadźije“ přeporošujemy, so bychu wobdźělił. Zetkanje w 12 hodź. w Serbskim Domje.

Budyška Rjesada změje přichodnu wutoru wječor z dypkom 1/2 hodź. spěwaoje.

Spěw. wotrjad kerb. tow. „Zerja“ w Hrodźišću ma přichodny pjatk wječor we 8 hodź. pola Jurakec spěwanje. Wšitcy dyrbja přińć a něšto tepidła sobu přinjesć. Dirigent.

Serb. tow. „Handrij Zejler“ we Lazu wuhotuje njedźelu, 24. malcho rózka wječor z dypkom 1/2 8 hodź. swój zjawny zymski swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka přeporošuje

předsydstwo.

Spěwne tow. „Sokołk“ w Sowrjecach ma přichodnu srjedu 20. 2. wječor 1/2 8 hodź. za mužskich a 1/2 9 hodź. za wšitkich hromadźe spěwanje. Přińdźe wšitcy prawje z dypkom. Předsyda.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach. Mužski khor ma srjedu, 20. malcho rózka spěwanje, měšany khor spěwa srjedu, 27. malcho rózka. Předsydstwo.

Jednota „Sokoł“ w Hrodźišću ma srjedu, 20. 2. pola Jurakec zhromadźiznu. Kóždy ma přitomny być. Sobustawske kartki maja so sobu přinjesć.

Starosta.

Jednota „Sokoł“ w Malešecach. Zwučowanje za dorost je wutoru, 19. II. wječor wo 8 hodź. za dźěći štwórtk, 21. II. (nic wutoru) wječor w 6 hodź.

Jednota „Sokoł“ w Radworju ma přichodnu póndźelu a štwórtk 1/2 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Jednota „Sokoł“ w Ralbicach ma póndźelu wječor we 8 hodź. zwučowanja. Načolnik.

Kwuprahowanju koni při koncerće w Pančicach (20. II) přewostaji kłóšter wěste rumnosće. Štóž chce tu přiležnosć wužić, njech to hač do srjedy dopołdnja telefonisce (abo přjedy pisomnje) na sklad zjednočenych młynow w Pančicach (Amt Elstra Nr. 81) wozjewi. Z dobom činimy našich hosći na to kedźbnyoh, zo so koncert z dypkom 1/2 7 hodź. započina a k temu je klóštrski šaank zwjetša trošku kažši. Kóžde chcył so po tym měć. Wot popołdnju 3 hodź. steji w Pančičanskim hosćeńcu swjo za 6 wosobow. Štóž chce jón za tuni pjenjez wužić, njech to też do młynskeho składniška wozjewja.

Předsydstwo.

Towarstwo „Dorost“ w Kulowje změje njedźelu pop. w 3 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Serb. tow. Lubin změje přichodnu njedźelu, 17. t. m. pop. w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje pola Rósikec w Budestecach. K. farař Boje je přednošk wo milinje a jeje pomocy dobrocźiwje přilubił. Přińdźe wšitcy prawje bolače a njezabudźe spěwniki.

Předsydstwo.

Pčelnica w Khrósćecach ma wuturu, 19. mal. rózka wjecor 1/2 8 hodź. pola Zarjenkec w Khrósćecach zhromadźiznu. Cokor tu je a to rozdźěli pola Zarjenkec. Předsyda.

Swětowe podawki.

Sakski sejm.

Sakski sejm je so schwórił sajo sesnoh.

Namjet němskeje ludoweje strony, so by so **sakoń wo hromadukładźenju lejownoscow pschemenił**, je prawnemu twórjerjej pschipokasa.

Sapósłanc dr. **Schneider** sa to rěkasche, so by so nadubawanja sa płaśne khorosće se statnymi srědkami podpjerała. Jeho namjet bo hospodarstwowemu twórjerjej A pschipokasa.

Demokrat **Günther** sebi žadasche, so bychu so **železniczne tarify sa wozjenje wohjowoh a tworow sniźile.** S nětcźischej tarifowej politiku so wobkhad sadej. Srosumicź njeje, **so je wotmyslene, jedne ptaczinu 3. a 4. klaźu powyschiś.**

Ministerialny direktor dr. Klin wotmolwi, so je němski wobkhadny minister njedawno w Drjezdźanach wuraźnje prajił, so sebi won na to njemyśli, němskim żelezniźam do privatneho wobkhadźenstwa pschećiwo bacź. Se snižejnom tworowych tarifow je so jenoź sapocźatk cźinił. **Sakske knjezerstwo je so bjło pschećiwo powyschenju wozbowneho tarifa sa 4. klaźu wuprajiło.**

Sapósłanc **Schiffmann** ź němskeje ludoweje strony teho runja sa snižene tarifow wutsupi a na to storżesche, so wschelake cźahi nimaju žaneho twjaźanja sa dalschu wjedbu.

Na końcu pohodźenja sebi němskonazionalni žadachu, so bychu so **pruhowarnje ptaczinow wotstronile.** Namjet bo prawnemu twórjerjej pschipokasa.

W pjatkownym pohodźenju běchu němskonazionalni namjet sapodali, so by wojerskim a tśělskim towarstwam sajo dowolene było, brónje nošyć a cźežne salwy pschi pohrjebach dawać.

Němskonazionalni so dale praschachu, kajke statokkraftne pschiprawy dyge knjezerstwo cźinicź, so bychu so se statom, kotryż so ź hromadami ź wukroja do sakskich rěźarnjow pschiwożuje, stótne khorosće njesanjeże.

Němskonazionalni so dale praschachu, hacź je knjezerstwu znate, zo dyge po poruczniwości Dübelnjeho hamtskeho hejtmanstwa jena industrialna firma stary historiski brjeżowany móst pschez Cźopawu pod Kriebsteinskim hradom wotklenicź a ź tym swojowanu starý kulturny pomnik snicźicź. Wě knjezerstwo, so by so ź tym někotrym wuham se žiwym wobkhadom jich jenicźki pschekhódy pschez Cźopawu wźal?

Bombowe nadpady w Rudnych horach.

W Hohenstein-Ernstthalu w Rudnych horach (Erzgebirge) su kommunistowje schwórił rano w 6 hodźinach schitkórty bombowy nadpad stuczili. Tón króć běchu sebi za nadpad dom wobsedźerja jehlarnje Alberta Pacha wubrali. S dynamitom pjelnjenu bombu do bydleńskeje stwy cźišnychu, w kotrejž bo nadobo wupuścźi, też wo khěži žu schkoda nacźini.

Wjecźor pschedy bě žo w Hohensteinje-Ernstthalu nětkaž sto kommunistow na starym torhoschcźu a psched hudnistwom sbjeżało, kotrejž hrožo sebi žadachu, so bychu so kommunistowje, do schtikankeje jatby wjacźi, puschcźili. Wjesmóžna policija dyrbjesche so na schkitanje jastwa samjelowacź. Luezi dowa cźišoda ludźi, kotrejž nimo pschihbcźechu, wobcźežowaschu a so ja mjecźelcom fabriki Zwingenbergerom puschcźi, kotryż ź jenym pschewodnikom po Schillerjej dróhy dźěsche. Na dobo so tśělí, kuka Zwingenbergera do khribjeta trjechi a na wurrohnje sajo wumjeże. Cźežkostanjeneho jeho se autemobilom do Kamjenicy do khoronnje dowjesechu, hdźež wón bjes nadźije leži. — Kaž je znate, je so hižo pschez tydźenjom pschećiwo Zwingenbergej wjli attentat stucźił. Lud ko rozbeża. Policija, kotraż hodźinu podsdźicho pschińdże, dyrbjesche so na pschepytanje domow samjelowacź. Nětkotre wuhoby wona saja.

W **Döbelnje** kommunistojo demonstrazeju wotměchu, kotruż policija rozsehna. Cźrjódki su wotstrelowali demonstrantow na dróhy někotrych zibilnych rosćahujerjow ze setkach a so do nich z klumpachami a nożemi dachu. Nadpadnjeni so ź pistolu sakitachu a někotrych nadpadnikow sranichu. Jenemu druhemu zibilnemu rosćahujerjej pistoliju wutorżechu, hdyž be wožom patrowanje ywutsekał. Na to jeho nabichu a jeho tak do żiwota kopnychu, so hacź do wjecźora bjes wědomnja ležesche. Stóncźnje so dwěmaj towarschomaj poradźi, nadpadnjeneho jeho krjudowarjam wutorhnyć. Tele podawki měśinebo starschebo némskostatneje woboty pohnuchu, kompagniju wojakow wupósłacź, so by so měr postajił. Wjecźor někotrych njemčenikow sachu. So běchu naschtykarjo demonstrazije ź kwalownymi srajenjemi, liczili, bě ź teho spóznacź, so so hnydom dźěsa cźerśzy samaritarjo do dźěła dachu.

Dynamit w Gräfenthalu namakali.

W Gräfenthalu pola Burgstádta we wjecźornej Sakskej žu so wobydlerjo ź namakanjom dynamita do hrozy dali. W jenej ź hrodnej chłódnizu ku tśi kachcźe, ź rosbuchadakami pjelnjene, namakali a němskostatnej woboze pschepodali. Rosbuchadła bychu dobjachale, so by so žo zyże městno śmiczało.

General Dawes je w Barlinje žadanu wědomosćej dostał.

Do Parisa pschijeńschi je general Dawes, kaž „Petit Parisien“ powě, rjeśt, so je wón ź podpjeru, w Němskej namakanej, jara spokojeny. Wot sastupjerjow němskeho knjezerstwa su kóždu wědomosćej dostali, kotruż su hebi žadali.

Druhi americanski zobustaw prenjeho wobjerka wobjerwotnjonych, Dawes, halle swobodu do Parisa pschijedźe.

Bjeswótcźinstwo němskich prawowakow sa žonjace prawo.

Po powjeścźach, kotreż su ź Londona do Barlina dolchle, su němske prawowarti sa žonjace prawo, knjezna Anita Augspurgez, knjezna Heymannez a knjezna Böhmez pschi politiskim rosdrecźenju w jenym Londonskim klubu stejiscźo sastupowale, so su so Franzowskoju k wobhadźenju Porubrje sa zadźerżenjom němskich industrialnych mjerowali. **Wschu je jene, hacź itej Poruhrska a Porheinska pod němsku abo franzowsku kontrolu.** Dla tuteho pocźinjenja su jendźelszy wotpósłanzy, kotreż bźchu sa wobdźelenje pschi internazionalnym kongresu we Washingtonje postajene, prajile, so móża ho nětko teho wostajicź, pschez ozean hicź, pschetoż wot nich ho njemóże žadacź, w americanskim swjatokownym měsće pschecźiwo franz. nahibnej politiju w Porheinskej a Porruhrskej wustupowacź, hdyž dyrbja němske žony tam slejiscźo sastupowacź, so by wo tajku nahibnu politiku ź zyła njejedna.

Němske pósłanzstwo w Washingtonje bojkotowali.

Kujes ź Wjegand, snaty Barlinski sastupjeŕ americanskich nowin, je so w Newyorku, hdźež je dohlednje dny pschijeź, wo khorhojinym pschijadźe na śiłdowaze waschnje wuprajił:

W Amerizy su wobhnadźenje Griffitha w Němskej pschecźelnje pschijeli. Tola dobry sachcźik, kotryż je so ź nim cźinił, je so ź khorhojinym pschijadom snicził. Sym bo wuprawdźe dźiwał khorhojnje, kotreż je so ź jesle nalezenosću swidźało. Ze wschich stron słyschu, so je so dźeła

fojele mężazow za wobnowjenje wutrobnosche wjasomnych fykso fnicfiko. **Mam fazfichej, fo połtanja Wiedfedita a pfchifkulchnikow nemfkeho połtanfkowa wopraudhe hofkuja.** Wołoska, kotruż njemołu njenjeważ, kotrejż pak je teje wży dołpołnje fwedoma, je mi praifka, hacż je połtanj famolwity abo niż. na kożdy pad je f Wiedfeldtowej wufitnoscu a zyłeho połtanjfkowego perfonala praktifky nimo. Ta je powfchitkownje faczucze, bynjez fo ftawnje njetwarjtko. Cżim prjedy fo pchemjenjenje ftanje, cżim prjedy fo fchkoda porjedsi. Cżi, kotrjż fo najbole prożnja, Nemżej pomhacż, fu najbole porażeni. Nowowotwjacy bankieroz fu mi praifli, fo je fo f khorhojinym pfchipadom nemfkim prożowanjam wo połczanku cżefka rana fakadżita. Wołcz tehu Mnifka wjefe mżazow dollarow fimilnych pfchinofchkowe fhubi.

„Berliner Tageblatt", kotruż febi tule rożprawi fe Nowowka fdżiscz da, nadżija fo, fo je wona tola trochu pfchehnata. Njedżiwajcz teho pak njeje na tym dwekowacz, fo je nemfka diplomatija we Wofhingtonu wulki njefepofez fwoarala a Nemżej fe fwojim njerozumom wjazy fchkodżila, hacż by to naihórfchi njepfecżel dokonjak.

Separatiſtow w Dürtheimje pſcheſcężhali

Sstrjedu wjecżor fo w Dürtheimje lud pfched separatiſtiſkim nałchczanoſtwom ſbeja, w kotrymż wobronjeni żandarmoja a dwaj ſeparatiſtiſkaj łaſtojnikaj pſchehwoſchtaj. Ludżo ſo da twarjenja dobuchu, żandarmow j bżełu f twiſtſemi kranichu, j bżełu krwawych ſbichu a jich do hanſtſkoho twarjenja domjebechu. Nekotre wołoby, mjes nimi tej ſeparatiſtiſki wotrjeczny kommiſar Jäger, dyrbżachu ſo do hjeżnje dowjeſcz. So by ſo wokrjeżnyh hanſ, wo kotrymż je franzowſka delegazija ſamjeżena, ſchikał, je 40 franzoſkich wojakow pſchijicho. Franzowſka delegazija je nemſkej połizii poruczka, winikow pſchi njemerach wuſłedżicz, hewak połizitow ſamych połſłoſta.

Franzowſki finanzny miniſter wo franzoſkich ſtatnych finanzach.

W deputerſkej komizje je finanzny miniſter Delaſtewrie pſchecżiſnjenju ſfzialdemokratow pſchecżiwo powyſchenju dawkow nayſchcżo ſtupił. Wón prjeſchło, fo je wobſtadżenje Ruhrhrjeże frankowe padnjenje fawinowało. Na Tardieuowe fawokan'że, hacż fu ſo tele pjenjeſy do ſakowy Franzoſowſke tkke ało hacż je wotſchodowſka kommiſija je dołkała, finanzny miniſter wotmołwi, ſo je fo wjeſchi bżół tuteje ſummy Franzowſkej dał. Delaſtewrie pżożewa'che ſo, dopokaſacz, ſo ſo f powyſchenjom dawkow wo 20 prozentow njeby drohota fhórſchiła, ale ſo by ſo jej f wuſpechom wokarało. Pſchikład Italſkeje a Cżeſkoſłowakſkeje dopokakuje, ſo ſo f powyſchenjom kurſa płacżiny ſtuſicha. Delaſtenrie komoru napominaſche, ſo by knjeżeſſtwowemu finanznemu nacżiſkej pſchihłoſowała. Po jeho Żadanju wuprajł.

Trożi ſkhorił.

Po łdſtenju lekarjow, kotſi Trożcho khuja, je wón na powſchitkowne wołſłabjenje organiſma, na katarrh bronchialnych łaſſow, wołſażbenje wutrobineho błdłanja a łohże żołdkowe ſahorjenje ſkhorił. Sa dwaj abo tſi mżazy może wón dopołnje wotkhorjeż; nikole je jemu dopołnego mera trjeba. Trożi ſwój cżaſ wodpohnjenja w Snchkale we Kawka'u pſchebywa.

Ludowy kommiſar za ludowu ſtrowoſcz, Ssemaſchko, tole lekarſke wobſtrodżenje potwjerdża a dołkuje, ſo ſo Trożcho ſtrowoſcz ruce połſkiſnuje a ſo wón hiſchcze prjedy dopołnje wokhori, hacż ſu to lekarjo za możne mełi.

Rosrečenjeſ Ramſayom Macdonaldom.

Londonſki dopiſowaſ Parizſkeho „Matina" wo jenohodżinſkim rożrečenjin rożprawja, kotrejż je jemu ſrjedu Ramſay Macdonald pſchikwolił. Macdonald ſcżehoważe prajł: Sjawne ménjenje Franzowſkeje je mi f powodnym dowżerjenjom na pſchecżo pſchiſchło, kotrejż je mje błuboko hnuło. Ménju, ſo je to wjele k temu pomhało, knjeżaże njedowżerjenje wołſtronicż. **Schtoż ſwołanje internazionalneho wobnowjazeho ſjeſda naſtupa, njeſjhm ſo jenże ſa to ſtojał.** Namołwjenja, kotrejż ſo hižo dawno ſa tón ſamyſł wotſiwjeja, ſu wubjerne, tola ſu pſchejara powſchitkowne. Jich pſiſarjo maja moje Johnowanje a pſcheju jim wjele łoża. **Moja methoda pak je druha. Konferenza dyrbi jenu wcż ſtużicz, nż pat ju łapacżcz.** Pſcheju hebi najpſiódy, ſo ſo mjes nałchimaj krajomaj a knjeżeſtwomaj dopołnje ſprawne ſamjenjenje ménjenja po ſwucżenym diplomatiſkim puczu, to rełka ſ pożrędnjitwom połſłanzow, w Londonje a Pariu powjedżenju, ſapſchedże. Jeli by tżeba było, mohło ſo tole ſamjenjenje ménjenjow też po pjeomnym puczu ſtacz.

Njeſpchecżu hebi, ſo bychu ſo moje wotmyſlenja po njeſwiſowazych wucżakach f mojeje rżeże w delnim hjeżnje powżudżale. Po ſwojej taktiſy ſo po runej mérje na wotmyſlenj końc naſtajam. Njeſtżum ſa nadpady do ſhribjeta a do boka, mi też njeſmedża njeſprawne wotmyſlenja pſchipiſacz. Wſcheu hebi jenicżky, ſo by ſwobodne pſcheſchenja w pſchesſjenoſcżi f Franzowſkej rostſikał. Tole wotmyſlenje pſchewjedżu, też, bdy by druhi hobuſtawy knjeżerſtwa ſwonkownje należnoſcże pſchehował. Bdyż ſym hebi tele nadawki napołożił, ſym to cżinił, dokelż mam ideale. Sym pſchecżo f idealiſtom był. Mi ſo njeje ja łakſajniſtwom łechżiko, pjenjezownj ſtarożcżow minjenc. Bdyż ſym tehodła hotowy był, knjeżerſtwotne błdła pſchewżacz, je ſo to tehodła ſtało, dokelż mérju, to może cżłowjeſtwo jenoż ſ pomocu mera do prędka pſchińcz. Mérjn połła teho, ſo budża, bdyż ſo jutemu ſamérjej ſ nowa wémjenemu, pſchichodne narody lépje a ſbożomniſko żiwe, dużli naſche.

Franzowſki dopiſowaſ ſnapſchecżiwi, ſo może ſo jenoż **f dobrej wolu wſchitkich do prędka pſchińcz a teje hiſchcże we tu khwilu w Németſej njeſe.** Macdonald na to praji: Sym to ſamo łpoſnał, bdyż prędi krócż po wójnje po Németſej puczowach. Sym pak też hiſchcże wopraudżuje demokratiſke łmyſlenje nadeſłoł, dyrbjach pak łpolnacz, ſo bywaju pſchezo ſtruchliwiſche a ſo ſo f nazionaliſtiſkimi elementami wucżiſchczuja. Ménju pak, ſo ſmy f wulkeho błdła ſa to ſamołwiczł a ſo njeſbmy pſchezo prawu metodu wukwolili, ſo bychmy tele moraliſke podpjery nemſkeho ludu, kotrejż djenża do gyła nicżo nepjacża, pſchi pſchiſeżnoſci pofunyli. Schtoż „imperialiſtiſke myſle a pſchedſtajenja nemſkich łuſeſkow" naſtupa, może ſo wone wuminycz. Bdy by wofud Németſeje mojr wótczinu podeſchoł, bych porażenje pokłał, petom pak ſwoje pſchiſtuſchnoſcże dopjelnjejo wobcżejſnoſcże na ſprawne wałcżnje dopjelnił.

Wotmołwa hłownemu redaktorej „Bautzener Nachrichten".

Wotedaczſki wutorn ſwoje napſchecżiwjenje w redakzíji wobeju nemſkeju Budyſchſkeju djenikow j naſtawtom „Hłoſ wołkateho f cżiwilizowaneha ludu", mełach krótke rożrečenje wobeje j hiſelom dr. Monſu, hłownym redaktorom djenika „Bautzener Nachrichten". S tutej nuju rożmołwy bórzy ſpóſnach, f kaſkeho żorła ſtej rezultaſi „Ein ergnälltes Volk" (cżo. 33 a tej mjes dop ſtami naſtawk *Un peuple martyr* w cżo. 34. Bautzener Nachr.) a „Das wendiſche Deutſchland" (cżo. 32 a 34 Bautzener Tageblatt) wułkoczíſej. W ſjnojim napſchecżiwjenju, wojſejwjenym w cżo. 37 „Bautzener Nachrichten" a cżo. 37 „Bautzener Tageblatt", ſym napady wuwrócżił a tuſanje wołpokałał, ſo tale knjiſka je mot Sserba nayſtarſa, kotruż je ſo pſeudonym jako autor Auguſte Vierſet wudał. Wo naſtorcu ſpiſa *Un peuple martyr* je nak knjes Wladimir Smětſchkał w poſtlednim cżiſle „Ezeſkoſłowjańſkeho Wéſnika" (cżo. 10, 4. Kniih.) naſtawłom „Muſnanny franzowſki błoß wo Buſiſchich Sserbach", kiż pſchidobne cżiſła „Lużizy" w pſchekroſku pſchinjeſe a bżeſche tej hižo w Katolſkim Pożle wofjewjeny, derje powjeżił.

Sym hłownemu redaktora knjeża dr. Monſe proſhył, ſo by mój naſtawk tej do ſjowa wopuſchczhał, runje tak tej knjeża redaktora Schwarza. Poſledniſchi knjeż je moju proſtwu dopjelnił, niż pak knjes dr. Monſe. Sa to cżitam w „Bautzener Nachrichten" ſezéjhowaze „Wſchitkomnjenje wudawarſtwa:

So bychmy ſ pcheżnyu ſprawnoſcże ſahadże: audiatur et altera pars! — njech ſo tej druha ſtrona ſłyſchi! pſaczeſ dali, ſmy wſchelkotajcy dopiſh knjeża profeſora Bryla we wucżahu, tak daloko hacż ſo k wofjerjenjun pſchiſłóbny bżeż ſda, wocziſchczeli. Naſche ſamżne ſtojniſchcżo ke knihu *Un peuple martyr* wuhyła ſ naſtawkom w cżiſłowaj 33 a 36 „Bautz. Nachr." Syomnjeſa hódne ſu wółte napiſchczine ſtejniſchcża we ſrohmnjenjach (Auſſajtunn) „Sserbſkich Nowin" a knjeża prof. Bryla, kotreż njech ſu wuraznje potwjerdżene. Te pokaſnja, ſo ſe ſo ſdacżi też we wodżach ſerbſkich knihach wo ſamérach a puczach hibanja wſchelke ménjenje. Dozpka bżetaj wobaj, kaj Sserb. Nowiny tak też k. prof. Bryl, nimo hłownego dnyka. Wobaj njeſkedżujetaj na to, ſo je ſ pſchicżinu ſ wofjerjenjun tón fakt byl. ſo bżeſche franzowſkeju napiſkanu knihu ſ jawnje we wukładnym wokru ſerbſkeje knihaſnje we Budyſchinje wuſtajena. **Tole,** nij knihu jako tajku, je ſo w nemſkich worſchtach jako provokazija (wuſadanje) ſacżuło, kotraż dyrbjeſche ſo wotwobrocżeſ. Hakle pſches to je ſo k tomu naſtorf dał, ſo też ſ wobżahom ſpiſa podrobniſko łaberacż. Swoſtanje to praſchenje wotewrjene, harż „Sserbſke Nowiny" a k. prof. Bryl ſłhwalnjetaj, ſo je ſo ſpiſ *Un peuple martyr*, każ je ho to ſtało, we wukładnym wokrje ſerbſkeje knihaſnje wupołożił.

Słowna redakzija.

Mam nétko ſa ſwoju cżeſtnu pſchiſłuſchujoſcż k tomule pſchiſłowanjenju hłownoje redakzije nécżto wotmołwicż. Schtoż pożłednje „wotewrjene" praſchenje naſtupa, ſym hižo pſchi rożrečowanju prajił, ſo dyrbja ſerbſke Sserbja też lubicż dawacż, bdyż nemſka literatura a żurnaliſtika wſche możne a njemożne wéży, hanjenje a pſchikłodżenja pſcheczíwo Sserbam piſałaſ, rożſuſchujcżej a wułaſiſej. To ſym naſlepje a najbolſnjiſcho w ſerbſkim hibanju łacżuwał, a cżujeny to hižo leſtokrót dołho, tak dawno hacż mamy nemſkich kolonifiſow na ſchili. Bdyż ſo wo Sserbach wot Sserbow, Sekławjanow abo faſciſtiſkich narodnoſcżow piża, ſchtoż trafich Németa boli, dokelż jemu ſwédomje wótſi, nimamy ſa provokazíju abo wuſadanje, bdyż ho tajka wotwinka we wukładnym wokrje niż „némſkeje", każ bé w ſobotnitſchim dopiſu wułbehnjene, ale **ſerbſkeje knihaſnje** we Budyſchinje wupołożi, dokelż je to wotſchenje a mjeſynarodne prawo wſchéch knihaſnjow, nowinki (nowe wudaczja) knihow wułajcżej do wukładnych wokrjow. Moje wobſtojnſke ménjenje tu nicżo njepſacżi, dokelż ho do knihikupſkich należnoſcżow njetyka. Sm pak ho njeby bżało, ſo ſym cżłowjeſk ſ dwojej wutrobu a duſchu, t. r. djenjſa Sserb a jutſje ſcżerb, mam też cżeſtnu winowatoſcż na to wotmołwicż a njeczinju to djenża ſawéſcże prénj króć. Swoje ſmyſlenje, kotreż ſym wo ſerbſkim hibanju, jeko ſamérach a puczach bdy mé, mam a ſmérju, ſym njeliczenmy króć ſe ſjowm a pitanym łkowom wofjenjał a wokruczował, a to: na ſjawnych ſhromadżinach w Sserbach a mjes Németmi, we wobżobinſkich rosmotrach a dopiſowanjach ſ naſchimi wótczinzami a w ſjowjich naſtawkach w „Sserbſkim Słowje", „Sserbſkich Nowinach" a najwulmińſcho w „Katołſkim Pożle". Sa ſwoju wotewrjenoſcż ſym cżaſto a kuło był wot pſchecżeſlow a njepſchecżelow tamany a pſchecżeſłowany, pſche cżoż ſym njeſe hórkoſcżow wupił, ale ſjwojemu pſchepſwédżenju ſym njedżiwajcż wſcheho ſwéreny wołtał. A tole pſchepſwédżenje, kotreżhż ſym nabodny pſches żiwjenſke naſtupenja, ſtudżje, wobſtedżowanja a wobkhadżowanja ſe ſerbſkim ludom a ſe Sslowjanami wſchelakich narodnoſcżow, kriſtalizhże ſo ſ kótkom bnjom. Mżżu to ſjawnje tule wuprajicż:

Swoju ſerbſku rżeż a narodnoſcż mam ſa tak ſjnjatu, wułku a nabodnu wéż, ſo ſtej wonej pobſtatny dżeł mojeho żiwjenja, mojeje duſche a wutrobineho ſacżuwja. Wutroba ſo ja naſche Sserbſtwo hori, a duſcha ja nje Bohu ſo wodli, ſo by Boża miłoſcż Sserbow ſdżerżała a jnarnowała pſchede wſchémi ſjawnymi njepſcheczelemi a tajnymi ſchkodowarjemi, ſo bychu Sserbja ſnadź pżnt ſwoſtali a wſchitko ſa ważne, ſchtoż Sserbſtwu ſłuſi a wobtrucża, ſjwérni ſwojim namérkym waſchnjam. Tehodła mam też wſchitko ſa ważne, ſchtoż Sserbſtwu ſłuſi a wobtrucża, tehodła pak też wſchitko ſa ſchkodne, ſchtoż Sserbom ſnadź, tewta a podrywa. Njeſłym pſcheczeſ ſchczuwarjom mjes narodami, to ſhrożſe wuſnawam, dokelż jako kataſtr a ſchczeſan to bywż njeſmém a njemżu, tehodła ſym kożdy wotomit hotowy, njepſcheczeſſke nepadły wot Sserbow wotwobrocżeſ, ale runje tak ſwobodnym, nietżebanſke nkdorożymjenja mjes dwéma narodomaj, kotrejż ſtaj ſwjzdnej, a tehodła na ſo pofahowanj, wołſtronicż. To ſym we ſtutku dopokaſał, wroczíwſchi ſo ſ Parifa a ſyhnuwſchi tom, ſchto je nam trżbne k ſjwojemu narodnemu wobſtacju. S tutym „Wéſeho konja" ſym ſo prójzoval, prénj realny podłok dorożymjenja mjes wobéma ſekwomaj rozdwojenych we ſerbſkim hibanju Sserbow namakacż a ſym też jedyn ſ prénich ſożn był, na pofedżenju ſakſajerjow „ſakſeh wérnich" a „rabiłkowych" — łoż tuch wołko kujeſa Barta rad mjenuja — Sserbow. Też, bdyż je ho naſym l. 1919 wo liſczinu ſa wofrejene wółby jednało, ſym ho wo dorożymjenje mjes némſkonazionalnymi a ſerbſkimi kandidami p'ches ſwjaſowanje liſczinowu prójzoval. S teho wſcheho je widżecż, ſo Sserb bjes Németa na dontżaſz pódże żeney hacż niemże a nawopak, też Nimż bjes Sserba nicżo we Lużizy njemożnżi. Tehodła je hłupoſcż a njeniezrożumoſcż wſchelaka ſchczéwanja, dokelż płodży hibu a njejnjeſſiwoſcż mjes ludom jedneje wótczinu, jedneje domżiny. Schtóż je ſ winikom taſcheho niedobrożnjeho jednanja ſe ſjnom abo je ſtutkom, tón je ſ pſcheradnikom ſjwojeho wótczneho kraja, dokelż njeda ſtaczanam mér a pokój a ſ tym mężnoſcż ſokojneho, ſkożomneho żiwjenja, a rozwiżcz! —

My Sserbja chcemy mér a pokój a ſkożomne rożwiżcze ſjwojeho ludu a kraja, a pſchi tom runoprawnoſcż a ſpżchowanje ſjwojeje narodnoſcże. A ſa to chżu też ſjam cżaſ żiwjenja wojowacż, a ſłuſiwacż, każ kożdy wérny ſyrbſki narodowz a wótczinz. To je mój żiwjeńſki program a nyſu, ſo ſym wſchitkż wérnił a pſchejzwédżenji Sserbjo w tom pſchſejédnił a ſebi ſwérnił.

Prof. Jan Bryl,
bywſchi ſekretaż Sserbſkeho Narodneho Wuſkerka

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 16. małeho rożża 1924.

— Wo wjſ.dnje. Wczera wjecżor we 7 hodż. barometer 751, hygrometer + 5, thermometer we dnjo — 6. Dżenja rano we 8 hodż barometer 753½, hygrometer — 2½, thermometer wo dnjo — 8. Wuſłady na małe ſo pſchemjenjaze wjedro. — Nowy ſnéh, nowa hyma. Po tym, ſchtoż Drježdżanſka wjedrajnja prajł, ſo wujaſni. Wjſchina leży w dołſym wjecżoru a wola kuh Island. Nizina we ranju. Wczera rano bé hacż do 11 ſtop. ſymy (klaſſel), wo dnjo ſnijż ſo na 2 we Minkhowje, hacż 6 Sswinemünde a Aachen. Wjedro bé wſchelake (tjane Hamburg — Sswinemünde — Aachen — Kaſſel), pomrócżeno (Syllſke kupy — Memel). Druhdże ſo ſnéhowaſche. — W Krżknoſchach je nowy wjeſtſki ſnéh padnył. — W Jendżeſſkej rżſny rauſchi mér ſakhadża. Lożże njemóża do pſchiſtawow, dokelż ſolmy pſche wyſoko dżeja. We wſchelakich krajinach Jendżeſſkeje ſnéhowe mjerjeſi ſakhadżeja. Juſſe njedżelu Septuageſima ſtójżeczo 7,15 ſtopża a ſo 5,19 khowa, mężazk ſkhadża popokoju 2,07 a ſo na ranje 4,58 khowa.

— We ſzera, pjatk wjecżor we 8 hodż. pſcheproſchowaſche nemſke towarſtwo „Bodenreformer" do „Krónty" a ſ nim bżehu we nowiſchczach wobwżaſne zyły rjad druhich towarſtwow a druſtwow, kotrejż maju ſajim ſa ſaſtodżenjo a ſa to, ſo by kożdy ſwój domczk, ſwoju ſbożomniſko ſa ſahrodku ako pólkom dostał. Stżawny „Bodenreformer", wojoważ Rd. Damaſchke, mjeſeche do Budyſchina pſchiſżcż a pſchednołkowacż a wżiży Little ſ Barlina, każ też wſchudżom wulke plakaty powjedachu. Wjes bżiwo, ſo bżeſche wulka ſala „Krónty" po 1/8 hodż ſ ludom napjelnena. Ale pſchi wotewrjenju hnydom ſhonichmy, ſo ſtaj wobaj rżeżniaj ſadżewanaj, ſchtoż dopiſowaſ tutych rjadkow też k dopołdnu wokakowaſche. Sa to bżeſchaj dwaj druhaj rżeżniaj pſchijżłoj a wobaj jara ſajimawe wży we prożowanjach a żadanjach jeju ſtrony pofliczichtaj, dopokas to, ſo ludżo nimale w połnej liczbje hacż do 1/21 połſłuchachu, też ſa to je to dowołas, kajſi ſajim ma wulka worſchta ludu ta tutu należnoſcż. Rżeżniaj bżehtaj Luban ſ Barlina a Bender ſ Wrótſchzina. Też połpodwak je pſchednołſchkam ſkedżinje ſeżéjhował a pſchi tym na naſche ſerbſke wobſtejnoſcże myſlił a je ſo pſchezedżił, ſo je tele hibonje też ſa naſ Sserbow jara ważne a też mjes nami ma ſo wone kruczże rozwinowacż wo ſwojim wuſchnitku, je-li dyrbja Sserbjo wobſtacż Sserbja a bo rjeńſchego pſchichoda hicż. — Damaſchka rżeżi pſchyſchodnu niedżelu, 27. t. m. w „Sarasani" — mężnoſczach w Dżeżdżanach — a cżaſ ho hižom ſaſtupne karżki pſchedawachu. Dopiſowaſ tam budże a pſchińcżeſe w „Sserb. Nowinach" w błżſchich dnjach nadrobniſchu rosprawu wo wobſtatku tutych pſchednoſchow a wo ideji tuteho hibanja, wobſtejkuja połła Serbiſke wobſtejnoſcże, dokelż wulka ſyła Sserbow ma też ſajim ſa to. —ſch—

— **Invalidne ſamérjenje.** Ważne pſchemjenjenje, każ je ho po poſtajenjin ſakſkeho dżełanſkeho miniſterſtwa 7. 11. 1923 wojſewiło, ſo po ſbożu njeje wſchudżom wobſtejkowało. Dżełodawarjo maju pſchinjeſchki hižo wot 3. 12. 1923 ſem ſjomi wobſtaracż a maju pſchi ſparżenju mjdy ſnamki do kwitowanſkich ſhartow (ſpiſ). Niewobſtejkuje-li ho to, może ſ teho wuke hoſpodarſke ſchkodowanje ſa dżełacżerjow naſtacż. Dżełodawarjo ho tżłoſta, jeli ſnamki njeſpi abo niż w prawym cżaſu. Dżełodawarjo dyrbi ſebi ſnamki najpodżiżcho ſobotu kożdeho tydżenja na poſtaj abo we wudawarni ſnamkow, na Zlmſkej dróży 1, ſupicż. Połkażujeny też na to, ſo krajny ſamérjenſki wuſtawa we pſches ſwonkownych ſaſtojnikow pſchepytowacż dawa, hacż ſo to też wſchudże pſchewjedże.

s Khrošćej. S wšeńcha stron — a to wšo jenkhim czašu — schromadźuje Jednota swój znaty zdónt pśecejelow-jenatnych ke koncertej, k herbśtej zabawje. Tak witalske sankcionuje hrjebu rjanu tśišnu hoscej do wšejnjeje kurle, kenjež je tu tśiwilu na zawjeselśenjach a rozpśerśenjach njepobrachowało. Jako najstarśe wobsahne towarśtwo — krozź swójna fenu narodne wjedowitwo we wśy a wokolinje. Wjes ljuba, to pśi tajkich starobe druzdy mogu sapraja, ale z nowa wozniwja, hdyź rěka, narodny stuk wutonjeja. Byrnjej letuschi program tak bohaty njebył kaž druzhe léta, tola spewarjo jo hrěchu pśeśe wutrobu. A tak hudźbny nawjedowaś se swojim menjenjom, so muhła swonkowna ljuna znutśkownu fajim sa wěź pomjenjeśiwej, prawje niemjeśeske. Wšeke dźěn so hoscejnjaź postarał, jo nichtó nohi klepaś njetrjebaśe kaž by pśi fenjerwjernym cłopje zedźeł. Sudźony porjad pśichinjeśe kaj nekotre nowe wéry, khutne a zornje a to na'wonjenje, kiž je wbohi malu muź je swojej bobjej żonu cźinił, nikomu njepospśeczeu. W hudźbje a swojej jurnoriśiłu sawoźaji teź tajśi łacźiśkeź na dźakunych pśichipoślucharjow. Pśiches 40 lét nawjedeuje k. cantor Hila towarśtwo a se swojim „wottwarzenjom" njewotwari brje swoje w Zedowcje pruczene sastajnjenstwo. A tuj brje śedwarjo a dirigent sa dalśich swoślanu „jena duscha a jena wutroba". To samejźe njebudże sa towarśtwo se schodou. Njech dale rośce a feśkje a swój rjany nadawk na narodnym polu, ke fotremuż je hnjezisko teź nabożne pśichilnosć, je znaty pśichepśedpeczenjom wukonja. —b—.

S Jiłoz. Tu fo wotdaj herbśkeho towarśtwa „Lubina" f Budeśez sa pośledniu njedźelu maleho rožła na wobźehe pśedusjacenje howsje. Kyła cźerśdża muźśkich żobu dźela a nekotre żónśke. Tuj żo Śserbjo f blizka a f daloka hišo nelko na tutu pśichilnjaceje kedźbliwi cźinja, kiž budże hižo 24. maleho rožła wjeczor. —a.

S Jażnjicy. W rospravaje w cźasse 37. „Śserb. Nowin" ma rěkaś: Pśichodna zhromadźizna budże swójbna a wotmeśe fo wóśmich póndźelu, 3. III. wjeczor w 7 hodź. Wschitke zobuśtawy fe swojimi mandźelskimi njech wěsće tej pśichišu.

S Lichanja. Sandźenu njedźelu, 10. maleho rožła, śehuje fo naiche młode herbśte towarśtwo k swójej prěnjej mjeńoręznej zhromadźiźnje pola Rudolśez w Lichanju. Nasch pśichedźeny, knjes Schiłak, pśichitomnych powita a rozpśajesche najprjedny hiśchże nas famér towarśtwa: hajicź krucze herbśkich rěcź a herbśtich spew a naischich wótzow dobre waschnja a nałoźk. Potom rozprawjesche knjes Wiczas wo pozdźichenju „Domowinje", 3. februara w Budyschinje. Pśichišuj k „Domowinje" so jenoźkóżnje wosamkuju, leborunje pśichipóśnachmy ludowem radu. Na hlowny dypk mjeńoręznu wuradowanje wustawśkow. Towarśtwo ma śiwoje hyblo w Lichanju a dwe we Bełt Śserbow Khóśebuźkeje wobźedu Gołmaśicź. Mjenuje fo 5. februara towarśtwo „Serbiczka" w Pschanśik. Wschitkoźt bu postajeny na 0,50 śl. hr. schtworćeśinje. Knjeny a żony pak płacźa jenoź połojzu. Sastupneho wbenjeła wjelbźenny. Do pśchedhybstwa Khuchcja: knjes Schibak jako pśeni a knjes Krawz f Kolwizu jako druhi pśchedhybja, knjes Maćej f Lichanja jako sapśisowaś a knjes W. Bućan f Kluśicy jako pokładnik. Dowześnjaj su ja Cachan knjes Schibak, ja Kiśkiju a Połpjan knjes Krawz, ja Kluśicy knjes Nowotny, ja Kobyłuju knjes Benich a ja Salhow knjes Krawz. Pola tutych mója fo nowe fobuśtawy kóżdy cźaśy samoswój. Nako dźiwadłownicy wubjerkownika wuwrolicźnjy fe-bi knjesa Pawoła Krawza. Dźiwadłohrajerjo njech fo pola njeho samokuja. Pśichichodne rozsedźenje budże njedźelu, 9. měrza. S nim fo nadobo wotmeśe pśchednoschź fe śmeśkowobrazkami, kiż ma fo wjeczor 1/4 hodź. japocześ. Se spéwom „Obje statok mój", stóźaczinmy zhromadźiznu.

S Wujezda pola Wóśboreka. Naśch sastajeny gmejnski pśidźeśeśeź Handrij Krawz, kiż je pśeśe 25 lét jeho sastajnstwo fwérn sastarał, je je nékto Kożił. Zyła gmejna ważi śebi jeho pśeju a dźéło, kiż bé wotsejże w sandźenem wójnstkim a pomóźnstkim cźasu jara cźeśke. Sa jeho nasłédnika wuznoli fo jeho pśisłuchadny knjez. Pawoł Schmidt.

S Noweje Wsy pola Wóśboreka. Wa naschej wsy je śele dwu fo mukła njeknicźomnoścź śmcźała. Pola jenoho kubleria fo nékotre nozy pojpchi padukchi do kurjenja dobrowaahu, ale kóżdy króć jich wotchnachu. Wotpódźeś bé swoje kury w nozy druhdże pomeźcźi a derje samknuł. To paduchow każ rosnjembri, so swoleś sałojcźna. Na wojeń fo ochładawschi, samóchu ledma płat plomjensam wutorhnuć. Pródźe a domśe wołeń śnicźi. S wulkim napinanjom fo poradźi, hrózeń wulkowaćz.

Se Schönbacha. Sastajnjschcźi na żelesnjazu njes Taubenheim a Dürrbeumersdorf w Oberschönbach a Unterschönbach fo k 1. měrzej śbéhnetaj. Tale żelesnjaz we ludowym ercźe a w lubosnym némśko-hórśtim zorgonje „Mozhon" rěka. Wona je fo nohnuwanje darno jemérteho ale derje snateho sawóśtan: a Matheja se Schindźka (Schönbach) swarita. Wona je żena f tych żelesnjazow, kiż je dyrbjała stajnje pśichadźowaś. Matheś bé we swojej mlodosći hudy khaś a do Śserbow na pśtenje khodźeśe. Pośdźiśko bo wobsedźaći, ale potom jeho swójska żona nothudny. — Pola firmy Zilche a Bóhme dźéłaśeź Bergmann f prawnej rulu tarczowej pile (Kreisśage) pśche blizko pśchiłóże. Ta jemu palą a cźeścź mjesa wotrěznu.

S Ringersdorfa pola Shorlefa. Na naschim knjezim dworje je jara straśchna pohrowa wubhrila. Skót dyrbja hnydom dorěśaś, hewak mjeśo trjebaco njemóża. Kaj dotal fu 18 nejrjeńschich jałoschow a wołow dorěśacź dyrbjeli. — Wobźedźeś von Roucadour zjejśe na nowu tydźeń do Indiffele wotpućowaćz. Tale pućowanje pak darmo njeje. Cźitaja-li tole mésnjczeńo, myśla śebi, so ratarjo we tutym bohatśtwje pśiwjaju. Tehodła temu njeroskmja, hdyź pśechećtwo dawkam protestuja. Najśće fe so njesnjeśene dawki jenoź malemu a śrénjemu burśtwu naładaju.

Se Stśepeho. Njedźelu, 17. t. m., popołdnju w 3 h. wotmeśe fo w tukomnym wjeśnym hoscejnju khromadźizna schleśyskeho Landbunda. Pśichidźe k pśchedhyda sw. fi. Lucke, kaž też jedun rěcźnik f Wrótślawa, ſastupjeś schleśyskeho Landbunda, kiż cźe wołjeśe w ſaſ'ne ſrénjeśo a maleho ratarśkeho ważnj pśchedhonich bjeźe. Budźe fo też wo bankowych praschenjach jednaś. — Haj, sastupowaćz dyrbja fo wołjeśe sajimy maleho ratarśkeho. Haćz budźa sastupjerjo némśkeho Landbunda, kotrehoż nzdnitśiwy tola jenoź w rukomaj némśkeho wulkolejonnoscźitego leża, saméry naschego maleho burśtwa schtitaeź? Najnaśnjejśe żadanje śerśśeho burta, mależo ratarja a dźéłaćzeja je a wostanje, so bychu fo wulke kapitalnoscźe, kiż naśche hospodarśtwo wobdawaju, na naśch mały lud rozśćikite. To je śkoro każ w starym roboćaśkim cźasu; dyrbja tola też bitśeśe dźenja naśchi holanzki wobdźerjo sa kuśt śanja a dejowa na poł barmo dźéłaeź. (To dyé némśkim hurapatriotam do hlowy njepośdźe!) K. w W.

Cyrkwinske powjesće.

W Pětrowiśej zyrkwi njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. pśedowanje, farar Mende (Tón Knjes je rjéj pastyr, 3 hłośnym Jónśi khór wot H. G. Nägeli), dop. we 10 hodź. Boża śłużba za cźeskoślowjańskich, farar Große, 1/12 hodź. bźérkśikemśchenje, farar Eber.

W Marijnej-Marćinej zyrkwi (nutrjejśej) dop. 1/9 hodźin śpowjedź a fwj. wotkasanje, farar Große; dop. 1/10 hodźin pśedowanje, duchowny prim. Haebler (Tón Knjes je mój pastyr, 3 głośnym Jónśi khor wot H. G. Nägeli); dop. we 11 hodź. bźérkśikemśchenje, farar Große. — Kollekta za tejpenstwu pśichipranu Marijnej-Marćinej zyrkwje.

Póndźelu rano 1/8 hodźin je w Marijnej-Marćinej zyrkwi schułśke nutrnoscź, farar Berg.

Sćrjedu pop. 3/4 hodźin w Pětrowiśej zyrkwi modleśka nutrnoscź za njedźelnicźe.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. w 10wańczjowni biblijska hodźina za nuźowy a młodźenzow. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. we wospódnej diakonitśi na seminarskej hasy 19 zhromadźizna wśich pomozniłow a pomozniz o w zyrkwinskeho nujoneho sjednoczejenstwa.

Tydźeńske sastajnśiwe w Pětrowiśej zyrkwi farar Mende, w Marijnej-Marćinej zyrkwi farar Berg.

Pśiłopk.

* Jehawa žatra. Na dwóźnitśichźi w Schandawje fu 24 létnu jónśku sajeli. We dwaśe fwinlnych žatrow brudźeśe po wotkinje a žebrjeśe. Wudawaju, so fa khudobu hromadźi, wuwésćichźi fwinlnym duschkam wjele darow. Nachtón bé tola za tym pśichśichoł, so jo tu we jedawu cźaphu jedna a to policźiji łódźi, kotraj jónśku saja.

* Kuhrežnizy. W Plagwitzu pola Lipśka je sa japochtolstwa gnejnu Bożi dom. We nim bydli jako jeniczka wobydlerka Schimanowa. Schtwórtk tydźenja 1/27 wjeczor fo jafnoni. Pśiched durjemi muźśli ślejeśeź f jisłom w horśchći zadawschi, so by jónśka jeho nuts pusćeźiła. Wona jeho do tśśe puschcźi. Nékto muźśk revolwer wićcźahnywschi hrožeśe ju fatśeźeć, jeli wola. Potom druheho wonka cźakajeho muźśeho sawoła. Potom jej wótzi sawjasafschtaj a na zawku fudźićmaj. Jedun f muźśkeju pśichi njej śtrażowaśe. Druhi jejne wobdźelanje a japochtolstwu gyrkej sa dokotnoscźjeni pśchery. Na posłesca hodźiny dyrbjeśe jónśka na zawju hodźeć. Potom bałe rubjeźnjcy bom wopuśchcźichu. Jej pak njebé mózno, po pomozykkwotach, so bychu so fa rubjeźnikami puschcźili. Cźi ludźa ju wot wonka famśli.

* Jeho fatśok. W jenej hospodze w Dortmundze jedun tam hospodowajo jenemu drugemu zigarety na pśchedań posćiśi. Dokeli je tón njerodśeśe, tamny jeho do njeśwrocza dyri. Bitj fo wobaraźe a jeho f nożom do wutrobna ślo. Jaka kloteho do hyrownije pśchijeźeju, wón wumrě. Kalaria poltzija faja.

* 1000 dźéłaerjow fo da pażiwneho pśchecźišwjenja f dźéła puschcźiło. W bayerśkich fabrikach Knorr Bremje je fo 1000 dźéłaerjow f dźéła puschcźiło, dokeli fo wot dźéła wotwołakowachu jako protest pśchecźiwo 88 hodźinśkemu tydźenju, kotrež na fo zawjeseś. Pśched twarjenjemi fabrikow fo potom lud sbéja, kotryż pak policźija rozśehna.

* Na jed wumrěłoj. W swótrišśej wóży St. Marienkirchen mandźelśtaj nimale na dnu śemrěśchtaj bjeś teho, fo bźéhtaj pśiedy khoraj hukoj.. Statne rěcźnišwne cźśke pśchepytowschći śpóna, so bźéhtaj fo wobaj sajédnośtkoj. Muź bé jéh pśche wulke myśle domoj pśchinjeśł. Jedn bé f jedźnej łżizu narcźinał. Lżizu śchantnje wuczśćejśchetej połoji ju na kwuczene mésćino. Konia f njej pośé a wo nozy wumrě. Na druhi dźeń mandźelśtaj f jej jédźeśche a tehowunja bórzy wumrě.

Wozjewjenje.

Pśchenaśerje hotowu. Na 800 akrow wulka, 3 kut, wot Lubśja dwaśena Wulkodźinkina gmejnska hortiwa na fo njedźelu 2. měrza pop. w 3 hodź. w Cisnerej hoscejnju w Tażnje sjanuje na pśchedbadowanje pśchenaśerj a to na cźaś wot 1. sept. 1924 haćz do 31. aug. 1930. Druźtwo bźeh wumeńja, mjes pośtśerjerjeni wośićej abo wśche pośtśerjena wotpołasaćz.

Hłowny a famotwity redaktor: Marlo Smolek w Budyschinje.

Radu
w hypothekowych a přehódnoscenskich prašenjach
podawa
prawny büro Kodanw Budyšinje
na Kaeublerskej hasy 6. Rěd serbski.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 16. maleho rožka 1924.

Hamsle kursy wežera w Barlinje:
(Kurs kursa fu w miljonach)

Dollar	4189600	franzowski frank	189825
jendźelski punt	18054750	cźeśkoski króna	121695
schwajcarśki frank	730170	100 pólśt. marlow	463000

Nimske wjenjeśo fu fo na śwérnych burjach sajo wo nicźeho fesśinśe. We Zürichu fo za slotu hriwnu 122¾ zentima pjarjeśche, we Londonie pśchidźe jendźelśtí punt 19½ śl. hr., franzowśki frank fo też nicźoho seśłabi. Nikto je sajimawo, so spekulanceji fpytaju, winu na druhich mowmaśiel. We Franzowskej porokuja Nimśkej, so je wina na sesłabjenju franzowskeho franka. W Nimśkej rěkko franzowśku winuja, so spyta nemśku hriwnu sesłabiś. Samsebju cźeśi, kiż f teho jenicźeju knjéje (mjenujcy Zizyź) hebi śtradźu z radoscźu ruzy rybuje.

Effektowy wobchad bé na Barlinskej burju bjeś wulkeho hibanja. Kursy pak fo sdźerżachu. Drjezdźanśkeź burża bé f dźéła nejśchto krucźijścźa. Mjeś nimi wusmanjachu fo sajo piwarńe a to + wot 0,6 haź 2 bilijonaj, jenoż Schäfferhof — 2 bilijonaj. Papjerniki + 1 haź 4 bilijony. Akcije keramiśkeje industrije mejachu wjeśe-śake kursy + 0,5, Brockwitz a + 7 bilionow Rosenthal, a druhe — 0,75 haź 4 bilijon. Maschinśke a metallowe akcije fwjetścha pśichśadźowaśi sapjeżachu. Pola kowow a elektromotorow śebi dobyśi a pśchśadźowaśi nimale wohu bźerżachu. Banki fo nasi pśchemeńcźu. S akcijow transportnich a twarśkich druźtwow Speicherei Mieka a Wiesdenbank kóżda po + 0,5 bilijona. Wschelake industrije mejachu hnadne dobyśi, ale runje tajśe śłubżowankl.

Menty mejachu żiwy wobchad, 3. wukas wo nowych bankach tymle hódnotkan haćz do 15 prozentow fdźerżenja fwojeho kapitala lubi. Tehodła hódnotki (Wandbriefe) ratarśkeho kredźitneho towarśtwa, Krajnoschtawśkeje banki a fakśkeho femśkeho kredźitneho wustawa 50—70 prozentow horje fraśchu.

Produktowe wiki bźehu wežera powpśichkownje śtrucźene. Zito bé trochu zadnjśche. Pśchenjan mlyny pytachu. Mutka drje njeródźeśche, ale na pśacźiny bźerżeśche. Sa rožu fo wośebje se Saksleje praschachu. Tola też f druhich stron fo sa nju sajimowachu. Jeczjeń fo lekma pśchemeńi. Wowsy je zadonśichi. Hroch, bunty, woka a podobne produkty njeródźeśche, ale fo jara fukuje polit-śewahu. We womjeśchkach a druhej śtótnej pśizy niebé wobrota. Dentnar zita pśchinjeże po śtotych hrivnach

wežera w Drjezdźanach:

pśchenjeży	8,25—8,50, rožki 7,25—7,50, jeczmjenja 8,62—9,12, wowsa 6—6,25,

w Barlinje:

pśchenjeży	8,00—8,20, rožki 6,40—6,75, jeczmjenja 6,85—8,05, wowsa 5—5,45,

schtwórtk w Sportzeju:

pśchenjeży	7,50—8,00, rožki 6,50—6,80, jeczmjenja 7,60—8,10, wowsa 5,20—5,30,

we Wrótśławju:

pśchenjeży	7,90, rožki 6,50, jeczmjenja 7,40, wowsa 5,40.

We prénich dźeśatych dnjach je némśki stat 34 miljonow śtotych hrivnowu wjazu trjebał, haćz je dobytka mél.

Na kalnit śpada wot nétk kaśa 5 prozentow wośebitkeho rabata.

Mloka. Wot póndźele, 17. t. m. fo płaćźina mloka w hródźi wo 1 śloty nowu pjenjeź powyśchi. Se 17 na 18 śtotych nowych. We drobnym pśchedawanju śkoźuja fo po mésćinach płaćźinach. Sarunanje sa pśchiwożowanje mloka te fcźine wostanje.

Rhenanśkofpat płaćźi wot sajdźeneje pódźdźele fem w fabrizy a w zyłym wikowanju 1 kg. abo 2 puntaj we zitrontkoſej a fo rozpuśćiwajcej fosforowej kiślinje 48 śl. np.

Jehlawki (elektriśche Glühfirnen). Berlinez Tageblatt, we fwojim hospodaŕśkim rozhladźe pśiśche, so fu fabrikowe tychle jehlowkow wobśamkli, wot dźeśa, 15. śtom. płaćźiny wo nimale 13 prozentow śniżeli. We Nimśkej fo najbóle type (25 śwećźelkow na 220 Volt trjeba. Te płacźachu do wójny f batukom 2,15 śl. hr., nétko 1,20 śl. hr. Pśchi tych by fo płaćźiny we 40 prozentow śniżśała.

Kutiśowe pśaćźiny. Ratarjo śkorja, so je kaś pśedbrohi a tehodła njemóża pola a luki f nim śnojiś. Druźtwo kutiśowe industrije Burbach rośśahuje, so fu płaćźiny pornjo tym do wójny wo prawowe wo 15 pro źeńo niżśe. Rabaty fo wobśćerniścho dawaju, haćz do wójny. Wopomnicź fo dyrbi, so na kaźiju 2½ prozenta wobrotneho banka (Umsatzsteuer) wotpoczuje. Tak dołho, haćz je wobuh hiśchże drołe a jeśeśnjaz niżo tuniśka, njemóża fo płaćźiny śniżeś.

Płaćźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zita a wośiowe śrnuje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaćźiny po śtotej hrivnje.

	15. 2.	14. 2.		15. 2.	14. 2.
Pśchenja	160-164	159-163	kapź. wośiowki	10-10,40	10-10,40
rožka	130-136	128-134	poch. melasa	7,60	7,60
nałkni jeczmjeń	152-161	150-160	perabella	14-14,50	14-14,50
nat. jeczmjeń wuwjeś	—	—	pśeśiśki	12-14	12-14
kukurica (Mais)	103-109	103-109	benaze trufli	16-16,10	16-16,10
lane fymjo	415-435	415-435	bunty	12-14	12-14
rapź	285-290	285-290	woka	13-15	13-15
pśchenjen. muka	26,00-27	24,75-27	lany wośiowki	21-22	21-22
rjana muka	21-23,75	21-23,75	modre lupiny	14-14,50	14-14,50
pśchenic. mok.	7,80	7,80	žołte lupiny	15-16	15-16
rjane wotruby	6,40-6,50	6,40-6,50	hroch	18-19,00	18-19,00

Drjezdźanśka burża.

Pśchenja	16,50-17,00	bźerwne kruśki	20,60-21,00
rožka	14,50-15,00	pśchenicź. wotruby	8,00-8,20
nałkni jeczmjeń	17,25-18,25	rjane wotruby	6,80-7,00
nafowśki jeczmjeń	—	pśchenicźna muka	28,00-29,00
wowsy	12,00-12,50	rjena muka	25,00-27,00
cźerwjeny bźerżel	155-180	woka	20-31,00
rapź	—	pśeśiśki	20-21
kukurica (Mais)	20,50-21,50	hróch	22-23
fuche trufle	10,50-11,00	zobrowe trufle	17-22

Nalutowarńja města Hródka

Założena 1844 **w Hródku** Langestr. 15 na prawo

Žirowy konto statneje banki w Hródku. Póstowy šekowy konto w Berlinje 135 218

Telefon 94, 146, 147.

Přijimanje nalutowanskich :: a syrotowych pjenjez ::

Kóžde zapoložene je **wěste kaž złoto.**

Kóžda požčonka ma so w **złotowej hódnosći** wróćoplaćić.

:: Najkrućiše mjelčenje we wšěch pjenjeżnych wobkhodach. ::

Dawamy rad radu na wěc prašenja našich wobkhodnych přećelow.

Kasn. hodźiny: Dop. 8-1, pop. 3-6 hodź. Sobotu pop. zamknjene.

Wosebje płaćizny hódne!

Dybzačne rubiška k trjebanju hotowe . . . . 28 pj	sportske šawle čistowołmjane wot 1.50 hač 2.75 hr.
florowe nohajcy z dwójnej pódušu, wys. pjatu 85 pj. la potřidźane nohajcy z dwójnej pódušu, wys pjatu 1.85 hr.	dźěćace sportske garnitury po wšelakich płaćiznach . . . . . čistowołmjane . . . . .
čistowołmjane žonj. nohajcy 1×1 štrykowane, wulkosće 9, 10, 11, samasty wuděłk . 2.— hr.	pótnikowe wobleki 2—4 5—7 8—10 11—14 lět 6.20 6.70 7.20 7.75 hriwn.
čistowołmjane zoki sylna hódnosć . . . 2.— hr.	sportske stucy, la hódnosć, w zrjadowanych barbach . 2.50 hr.

Wšě wěcy za małe dźěći — normalne košle — normalne kholowy chenillowe rubišća — chenillowe šawle.

E. Jordanowa wudowa w Budyšinje

na jerjowej hasy 5 — Telefon 1293 — na z nutřkownej lawskej hasy 8.

Přesadźowanje palneho drjewa.

Srjedu, 20. februara 1924 maju so na Njeswačidlskim majoratskim revěrje we 34. wotdźělenju sćěhowace palne drjewa na městnje samym za hotowe pjenjezy přesadźować:

na **40 rm kuluchow**
„ **150** „ **pjeńkow**
„ **500** „ **kulčiny.**

Kupcy zeńdu so dop. w 9 hodź. w 34. wotdźělenju při puću, kiž z Łomska do Lišeje Hory wjedźe.

Hajniske zarjadnistwo w Njeswačidle.

Dubowe zdónki

Štuk: na 20
rm: na 30
dołhosće: wot 2 hač 7,50 m
srěnja tołstosć: 52 hač 72 cm
leža na předań.

Štóž chce sebi je wobhladać, so prosy, zo by so prjedy zamołwił. Pisomne poskićenja z płaćiznami chcyše so hač do 24. februara wotedać.

Ryćeŕkubło w Koporcach
pósta w Pomorcach (Telefon 26).

Wjele pjenjez zalutujeće

z přihódnym nutŕkupowanjom!!

Poručam:

Palency, běłe a žołte, 85% sylne, litr 2,40 hr.		
mješany winowy palenc,	litr 3,20 a 2,80 „	wosebje dźěłane
Jamaika-rum, mješany,	litr 3,20 a 3,60 „	
najl. z cokorom zesłódźene likéry, litr 3,20 „		

čerwjene a běłe wina,
¾ litrska bleša 1,40—2,— hr.
wopr. Malaga za khorych, słódke posylnj. wino.
wopr. Khoćebuzki rólkaty tobak,
dobre cigary wot 8 pj. sem,
„ cigarety wot 2 pj. sem.
Štajnje čerstwje mlěte korjenja k swinjerčzanju,
„ „ palene kofeje, najlěpše,
¼ punta 70, 80, 90 a 100 pj.
Najl. kakao, wowsny kakao, šokoladowu muku.
Wulki wubjeŕk bonbonow a šokoladow.
Smalc, margarinu, twarožk.
Pospyt wjedźe k stajnemu wotběranju. Serbsko posłužowanje!

R. Hahnewald we Wojerecach

při Serbskej ludowej bancy.

Žeźnu sel sentnafski měch po 2 hr. | **Skótnu sel** wuwaženy centnar po 2 hr.

poruča
Hans Valtin w Halštrowje.
Dalckorěčak čo. 13.

Murjeŕske cyhele

předawamoj a přenjeje ruki nimale za pół płaćizny kaž druzy, dokelž su nětk tuńše dla dźěłaćeŕskich mazdow.

Čech a syn w Rakecuch.

Najlěpše celul. trajne šaty

elegantne :-: :-: wotmyjomne
wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje, manšety, předtykowaki po jara přihódnych płaćiznach
krawaty, pisane a čorne, wšěch formow
w najwjetšim wubjeŕku.
samowjazaki **šlé**
A. Bokelmann nasl.

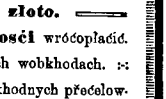

Cyła wokolina
znaje mje a moje wurjadnje dobre, spěšne a tunje dźěło.
Menzel, serb. časnikaŕ w Dobrošcach p. Njeswačidła.

Konfirmandski wobleк
kłobuk a stupnje (wulk. 39 nimale nowe, su na předań na Zidowje čo. 84.

Hans Valtin
w Halštrowje, telefon 13.
poruča
wot běłych čerstwych dohodow w jenož derje składajucej tworji, wosebje też zasopředawarjam
syrjenja
šwedski originalny „Gotdrogen"-wowc, Ratterbachski žołty wowc, 1. wotrywk, šwedski origin. „Schwanenhals"-złoty ječmjeń čerwjeny, jara dobry, šlezyski, wobkručeny bjez šidy, šwedski dźećel, šlezyski, wobkručeny bjez šidy, inkarnatski, běły a žołty dźećel,
„Pferdezahn"-nanja, hróch, pjeluška, woku, žołte lupiny, seradellu, hobrski koiłj, žonop, trawne
syrjenja a měšenja Eckendorfsku a Priedlitzku, runkliciu, najlěpšu Wandsl. cokorowu répu, čerwjenu, běłu a štrunkowy kał atd.

Sylnu sućelnu dobru
kruwu
ma na předań
Barthel w Hućinje
na dwórnišću.

Rjane prosata

su na předań w Kumšicach čo. 1.

Młodu sućelnu **kruwu** ma na předań
Pjech w Bačonju čo. 2.

K maseŕowanju

poručam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojeńka
Haňža Cyžowa
w Kortnicy p. Hrodźišća.

Picowanski ječmjeń
ječny šrót
palmowe póčkowy šrót
mučku lanoho wosuška
melasu wowsn. pluwow
rybjaću muku
wotruby rjaneho grisa
rězane wotruby
pšenčne wotruby
bórnjace kruški
skótnu sol
fosforowy picowam. kalk
wowc a. t. d.
poruča z čerstw. dohodow po poniženych płaćiznach
Hans Valtin
w Halštrowje
Telefon 13.

Z rědka rjany
plahowanski byk
stej na předań
w Sešowje čo. 52.

Čežke a lohke wjezby

kaž też **wotwožowanje popjela** přewozuje při najtuńšim wobličenju
J. Hennersdorf w Budyšinje
na Fichtowej drózy 4. Telefon 1287.

Konje k rězu

po najwyšich płaćiznach w tóžbym čašu kupuje
Kurt Kaiser
pjeć mjasarskich jatkach
na Humboldtowej drózy 782 b.
Telefon 403.

Młynskeho wučobnika
pyta k jutram **W. Prenas**
dein młyn w Małešecach
Telefon: Hamt Hućina čo. 51.

Hospod. pomocnik

po možnosći serbski, 18—25 lět stary, so k 1. měrcej do dobreje słužby blizko Budyšina pyta.
Dalše je zhonić we wudawarni »Serbskich Nowin«

Kubła,

žiwnosće, kiž so leżomnosće kupuje za hotowe pjenjezy narodny Serb.
Poskićenja pod
N. N. 100 na wudawarnju „Serbskich Nowin"

Pily, khofejowe a korjeninowe młyny wótři
W. Schaaf na dornânablu 10.

Žony
kupuja přihódnje gumijowe wěcy wjele družiny a druhe žonjace wěcy, tež krótke a wołmjane twory pola
Kindermannowje na serbskich krjeju. 34 l. z napřeća starych kasarnow. Dawa kóždy čas radu. Rěči serb.

Drjewo rěza

za zapłaćenje
J. G. Hauser w Budyšinje na Schliebenskej drózy, rězak a drjewowa wikowarnja.

Serbske towarstwo „Jutrnica"

wuhotuje **njedźelu, 17. malcho rózka,** wječor 1/8 hodź.
w knježim hosćencu w Njeswačidle
swój lětuši

załoženski swjedźeń

ze **spěwami, dźiwadłom a rejemi.**

Wšěch lubych Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hosćenc w Nuknicach

Sobotu, 16. a njedźelu, 17. februara so

kózłopiwo toći

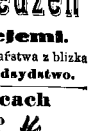

Swinjorčzanje kózłokołbaski
Přećelnje přeprošujetej
P. Lešawa a mandźelska

Mužske spěwne tow. w Hućinje

wuhotuje **njedźelu, 17. februara** wječor we 8 hodź.
w Zendźic hosćencu w Małešecach

KONCERT

Wo bohaty wopyt prosy
spěwne towarstwo.

Sudniska korčma w Bukecach
(Gerichtskretscham)

Kóždu 1. a 3. njedźelu měsaca su

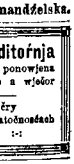

reje.

Tunja składnosć k rejwanju, reja 5 pj.
Wo bohaty wopyt prosytaj
P. Kilem a mandźelska.

Lehmanec khofejownja a konditorńja
w Budyšinje na serbskej hasy :: Před krótkim ponowjena
Najwjetša khofejownja za přebywanje wodnje a wječor
— Najlěpše w pječwach a piću —
tórty - jadźiny łód - wino - piwo - likéry
Wosebitosć: Tórty jako najrjeńši dar při swjatočnosćach
:-: Podawam też zwonka wobkhoda. :-:

Połbatmjany płat, dobry płat, łožowe počehnjenja, měchowy drell, twjelki atd.

přichodnjatej a twuměnjatej na len
Rudolph a Schmidt w Kamjenzu, Arnoldstraße 34

Sprócniwy ratař pyta bórzy w blizkosći Budyšina

mjeńšu žiwnosć

8—12 kórcow wulku

wotnajeć abo kupić. Poskićenje njech so pod „A 96" na wudawarnju „Serb. Nowin" zapodadźa.

Knježnje Marće Šusterec w Přiwćicach

k jeje 13. narodninam

999 króćnu hrimotacu sławu!

Nětk, luba Martlka, słuchaj raz!

Ratař, 22 lět stary, jara sprócniwy a porjadny, kiž chce nanowu, 30 kórcow wulku žiwnosć přewzać, pyta na tutym puću sprócniwu, pilnu a hospodarniwu

knježnu

dla pozdźišeje žonjtwy zeznać. Zamoženje so přeje. Wobraz chcył so připołožić, kiž so hnydom wróći. Mjelčenje je čestna wěc! Poskićenja pod „A 97" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Přiloha k čislu 40 „Serb. Nowin“

Sobotu, 14. februara 1924.

Zapóslane.

(Bjes sawolwitosće redakzije.)

S Njeswarzibla. Wutoru wječor wotmě so tu shromadźizna ſyđđerjowo. Shromadźizna bě dźeż wopytanka. Sekretar Meindka wot powschitkowneho ſyđđerſkeho ſwjatſka shromadźizny wotdźerżowaſche. Najprjedy porěča wón wo ſtatnym nazelźnym ſchkitazym ſakonju, kotryż je so tehdźa postajił, o bychu so prawa najcúkow ſchkitaſe. Němſkonazionalna ſtrona je pschećiwo tutemu ſakonjej hłoſowała. Sa'on (Reichspachtſchutzgeſetz) w lěće 1924 ſmoju płaćiwoſej ſhubi. Sakoń je so tehdźa postajił, so móhli wotnajerjo leżomnoſćow njemyſlenj ſwoje ratajſe dźěło wukonjerjo. Měrnik rěčeſće, po'on wo ratajſkich wobſtejnoſkach wjeczornoje Němſkeje, hdźeż najbóle mali ratajſan najerju ſemju wobdźěłaju, ſemja ſama pak ſłuſcha ſtarym ſemjanſkim ſchlachtam. Też tam maju twrdźi ſemjenjo wulki wiſow na zyle hoſpodarſke žiwjenje, dokelż wjeđa ſebi lud we wodowſpoſeji k'rjeſeće. Měrnik ſdźěla, ſo dyrbi ſo jena ſtatiſtika wobſtejenja (Eigentumsſtatiſtik) ſhotowić, ſo bychmy pſchesłuđ měli, ſchtó ſemju wobſedźi a ſchtó ju wobdźěłuje. Saſtupjerjo „Landbunda“ jewja ſo wſamdóm jako pſchećiwnizy ſyđđerſtwa. Też w rauju Němſkeje ſu ſo wulkokeżomnoſćerjo na ſchkodu małeho ratajſtwa jara rozmnożile. Po wójnſkich letach 1812 a 13 ſo ludźi pſchiſłudźenje da, ſo budże jim kraj k ſaſpndźenju pſchidźělenh, ale knjeżeſtwo dale ſłowo njeje dźerżało. Wulkokeżomnoſćerje ſu kraj, hdźež prjedy małe ratajſtwo ſyđđerſke a ſkót płahowaſche, do ſtinićnćegow pſchewotrockli, tak je ſo wjeſnny lud hnuſi na wulkich městowh. Wulkokeżomnoſćerjo ſej njeſtrja ſwoju ſemju pod wobſtejenjom małych wokołodach na wjhach, ale na bóle we wulkich městach pola Cohna a Natanſjona. Jene ſprawne ſadanje a nałepſcha wěra je, ſo kóżdy, kotryż ju wobdźěłuje rozumi, nětſchto ſemje dóſtanje. Knjes Pasch z Bórka ſchćehe też pſchichod a nékotrych jeho ſmyſłenja ſobu pſchiwjedź. Wón ſo na rěčnika huntorſeſe a wutſche jeho meliće. Tuż ſo je ſ'o'n ſyđđerjom prajił: ſo je tu dźerſa ſhromadźizna ſyđđerſow, ale nić pſchećiwnikow ſyđđerſtwa. Sžydźerjo ſebi nićo bale njeſadźa, hać kwešćenje ſwojeje exiſtency, ſchtóż pak nam ſyđđa naſche ſeſiwjenje, naſchu exiſtenzu podrywaja, po tehdy pſchiſłuđe ſebi cź..t. S bodom ſo jemu lubo'uje „raus“ pſchiwoła, tuż brje je hnydom ſapſchimnył, kelko je in ſa njeho bilo. Měrnik po'on dale rěčeſche a prajł, ſo je ſo w poſłednim czaſu jena politika wjedła, hdźež je ſo industrija a wulkokeżomnoſćerſtwo jara roſſćěrjło na ſchkodu ſchćerokich ludowych wobſtejnow, ſo tuta politika njeje bobra hła, je wójna dopokazała. Ratarſtwo dyrbi nětko njeſnjeſene dawki płaćiż, wone dyrbja ſo ſo hódnoſćeſ a wunoſchki ſemje wobliczeć, nět'o małe ratarſtwo pomérnje wiſoke dawkow płaćiſ hać wulkokeżomnoſćerſtwo. Hdyż wulkokeżomnoſćerſtwo wudawaju, ſo njemóża dawk ſaplaćeć, ſo je jena pſchićina k temu, ſo ſo jim dźěł ſich keżomnoſćow wuſtu oji a małym ſyđđerjam pſchewobſteji. We rauju dyrbi ſterżina ſemje do burſtich rukow pſchećeć. Mali ratarjo dyrbja telko ſemje pſchidóſtać hać k ſamoſtatnej żiwnoſći. Tež kraje ſyđđerſtwo we Saſkiſi (Landeſſiedelung) rjeſe knickom. Do wſchćich tajich organiſazijow a wuſchnoſćow dyrbja ſo wukmanoſći ſe ſyđđerjow a maſeho ratarſtwa potrołacź, nětkole tam jenoż muzjo pſchiſtajka „Landbunda“ ſedźa a rozpravuja, tehdźa ſo ſyđđerjo ſ jich prawonymi zadanjemi wſchudźom wotpokłaja. Też ſakſke knježeſtwo nima ſa ſyđđerjow trěbne roſumjenje, wone běſche ſamo we Bartinje namjet ſtajło, ſo dyrbi ſo ſaſyđđerſki ſa'oń ſkórnyć. — W ſeſélowazej roſnowiſje prajeſche Bobiſtaw ſaſyđđerſkeje komiſije, knjes Walter, ſo ſu ſaſſky miniſtrojo ſaſyđđenju ſchkodne cźinili wulkokeżomnoſćerjow ſakrkwali. Hdy bychu wulkokeżomnoſćerjo po wójnje 10 procentow ſemje wotdali, bi zyle ſaſyđđerſke praſche je ſpokojene a k ſméru byle. „Landbund“ je najhórſi ſi pſchećiwnik ſyđđerſtwa. Cźi knježe ſ „Landbunda“ ſu ſo ſ miſtrom Feſtiſchom jara derje ſnjeſli. (To będe budźa wſchitky miniſtrojo a preſidencja, hewak ta zyła zgiaſiſtka kara pſchezo dale do błóta ſćia nježu Wschićo. Sow.) Na dalſchej roſnowiſnje wobdźělichu ſo kk. Pětſch, dr. Müller ſ Budyſchina a Hofmann, poſtejdujſi je ſtrony ſyđđerjow. Pětſch a Müller ſo jako ſakrytaj pſchećiwnikaj ſyđđerjow jewjeſchtaj, ſpóhnachmy jeju ja'o trabantow (Schleppenträger) wulkokeżomnoſćerjow. Wobſebitn ſyndſchny wuſtup poſłićeſke nam dr. Müller jako cźłowjek ſ dwěmaj duſchomaj. K wulkemu wjeſelu ſyđđerjow rěkaſ nić Meindke pſchećiwnikow kóżdy króć tak ſehdźa, ſo tu fiedźeſchtaj każ woparjenaj ſtajł. — Słónczniſe ſo ſyđđerjo napomninachu, ſo bychu ſaſtupili ko ſyđđerſkeſo ſwjatſka. Dale ſo nam ſdźěli, ſo pſchichodny ſyndk wjeczor. 1/8 hodźin ſnaty ſeſiłi reformar dr. Damaſchke w Budyſchinje w kónje rěcźi a nad tuteho wurjadneho wojowarja ſa ſemſke prawo kedźbnuch ſežinichu.

Kedźbu!

„Sakſi burſki ſwjatk“ wotměwa ſ'woju prěnju wuczeſnu ſhromadźiznu ſrjedu 20. februara wjeczor we 8 hodź w Nj.ſwarzidźe. Wón budże ſo w prěnim rjedźe ſ naſchofrajnymi ſaſyđđenſkimi praſcheniemi ſabrać. Dnjowy porjad: 1. Sakońſke poſtajenja (Richtlinien) ſa Saſkſa. 2. Wulkoſći ſamoſtatneje żiwnoſće (ma ſo poſtajić). 3. Wólba jenoje komiſije ſa wubjerk wowwulkoſtnych. 4. Wſchelejſiny. Wſchitzy mali żiwnoſćerjo, dźěłarjo a dźěłaczerjo, kotříż ſu ſo wotpokłali ał'o hiſchće dożiłowaje ſemje ſ żeſiwjenju nimaja, mója pſchi tutej ſkładnoſći ſwoje żadanja tu ſaſwiſacź dać. Nječi ſo nichtó wotdźerżeć njeda, ſa naſche prawa wojować, ſmy to ſwrmi ſebi a ſwojim dźěłcom winowći. Na żene rubnje. nje żadnu ſchkom njeđobne. K wojowanju ſtajłcha wotrajnoſć. Naſchich dźěłaczerjow honja ſ industrije, ſeſiłi ſu ſamoſtatni na naſchej ſemi. Wažne je, ſo mémy ſo wotnajenſtwa ſchćitaju ſakoń ſtrie ſpadnje. Wulzu wažne też je, ſo ſo wěſywuknjeni ſ małeho ratarſtwa a ſyđđerjow wola, nětko tam radża a roſkaſuja hnadni patnikoju. Tuż njeſkómóż nichtó tutu ſhromadźiznu. Kóżdy ſprawny tatař a dźěłaczeſ je witany.

Přilopk.

* S pjanoſeu ſo pſcheradźili. W Seiffhennersdorfſe běchu padufchi w jenej fabrikſy pobyli a tam ſo wjele tyſoc ſł. hrdwnoh tworow pokredli. S njeprawym kubłom wobhaczeni wulcźeſchi ſebi do ſuſzobnych Cźech. Tam ſo we ſłódnym, ale ſdźiwym cźeſtkim piwje wopichu. S pjanoſeu wubledźichu ſwoje padufchſtwo. Hižo najſtrza wopyta jich nimo měrу wokſipna połizija. Kradnjene tworу ſ dźeła hiſchće we wobydlenjach nadeńdźechu. Te połizija ſaſtajk. S bodom pſchepruhu padufchow ſ ſebi na hospodu, — ſo wě, piwoweje ſadawy tam njebudże.

* Sziwoje cźeło pſchedał. Jedyn dźěłaczeſ w Kreuzberku w Schleſyſkej bě wo cźaſu ſiwjenja ſwoje cźeło, hdyż ſemrěje, Wrótzławſkej anatomiji pſchedał. (To je wuſtawo pſchi univerſezie. Na lekarſtwo ſtudowazych cźeła rózne rěſaju a na nich wukmu.) Tele dny bě nětko dźěłaczeſ wumrěł. Jeho pſchiwinuni pſchikhotowachu pſchewodźenje. Hižo běchu row na pohrjebniſchczu wumjelali. Ale telegram pſchińdźe ſ Wrótzławja, ſadagy pſchedate cźeło ſa anatomiju.

* S Jaworу w Schleſyſkej. Pola naſ ſu wóndanu dwě pjenowzy (Bismarcke) ſarſtyli. Pjenowzki maja jara rjanu łożu a ſo ju łożuchi pytaja. Hewak pak ju jara ſchtódne ſwórjatka, pſchetołożuja hoczjenja a pobrowaja ſamo mojeh. Wone k nam ſ Cźech pſchikhodźeja. Tam bě je jedyn ſemjan wjele lět do wójny wuſadźił. Pjenowzka ſo jara ſpěſchnje pſchihworja. Nětko je ſaniczinja, dokelż ſu ſchćódne. Tajſi rozcźerkluſkerſki ſemjan mójeſche do revolucije w Cźechach cźinić, ſchtož cźyſche, runje każ dźenja pola naſ w naſchej „ſojaliſtiſkej“ Saſkiſej. Nětko wjło w Cźeſkoſłowakſkej wěſt ſ brutheho kuta duje. Cźeſkoſłowakſke knježeſtwo je tymle panaſchkam wſche pſchedprawa wſało. Burſki lud je tam dźenja dokładnje ſwobodny. Pola naſ pak hiſchće robocźanſki duch knježi. Měnſke nowiny wo robocźanſkej wotwiſnoſći na Cźeſkoſłowakſku wuja, ſo je knježim pſchedprawa wſała. Njech tola do naſcheje Saſkiſeje pſchińdźu. Tu budźe ſo jim lubić. Tu maja ſemjenjo hiſchće woprawdźiły rěj.

* Poſtiſki wóſ ſo wurubił. Mjes Tarasconom a Marſſilju je ſo pjatk w nozu poſtiſki wóſ w żeleſnicźnym cźahu wurubił. Njeſnaſeji padnſchi fiu 16 poſtiſkich měchow roſtorhali a ſ nich hódnoſtne poſyłki kradnyli. Hacź dotal je ſo wuſlědźiło, ſo fiu ſo paduſchi ſ waggona III. klaſy po powjaſu nuts dobyli, kotryż běchu k poſtiſemu wozei pſchiwjaſali.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Pokhroma je wudrjła po'a kubleria Zemra we Warſowje-Talpenberg.

Wona je ſalſcha pola żiwnoſćerja Oty Klugi w Halſchtronje a ſedźałaja Richtarja w Halſchtrowje.

Hamtſke wozjewjenje z Łuba.

Na łopjeńko 285 wſ'o.wanſkeho fawiſſa ſo ſaſ'ha, ſo do ſtinty Mohren-Trogerie Karl Wilhelm je na městu ſemrěteho měſcźeſka Khorle Bjedricha Wilhelma k'o wudowa Hana Ida Wilhelmowa ro'a. Tiedaj do ſtrony ſaſtupiła. — A na łopjeńko 83 ſo ſyđđerſkaja Ewald Martin Hembel w Hornich Kunrazkach měſcźeſki firmy Martin Hempel. Firma pěſtuje ſchćeże a wikowanje ſe ſchatami.

Wótſk wrwonhraniſke pjenjeſy (Notgeld), kiż je Lubiſki wokreiſ wudał, ſo jenoż hacź do 25. t. m. na hamtſkim hejtmanſtwje wſchędnje wot 1/9—1/1 hodź. pſchiſłimaju.

Pokhroma je wudrjła na knježim dworje w Delnym Soſlandźe.

Zenajzy pſched ſakonjom.

Hiſtoriſki roman.

1] (Pokračowanje.)

Schtož bě wobſkedźeł fkóſi prjedy pſchi ſkatokatym dwóſlomnym ſydźele hižo fpomnił, to nětkole, hdyż jcho hóſeć we ſaſnym roſkwětſenju ſméromnje ſo palażeho wobnja na wohnitſchczu ſtejeſche, hiſchće ſajniſcho widźeſche: ſabludźeny bě ſara wobohny knjeż.

To ſpóſna na bohatej drafece, na rózku, ſ drohimi kamjenjemi pſchećhenym, na drohotnym pſchimadku hajniſcheho noża. To ſpóſna pſchede wſchém na burdyni roſkaſowazym napohladźe, na wohkoſtinym waſchu a ſuſcho.

„Bradny knjeże!“ wón rjekny, budźeże powitany pod mojej ſtrěchu a měrjeże ju ſa ſwoju!“

„Macźi! Nina!“ wobroći ſo potom k ſwojej żonje a k ſjownu, kotraż, mjes tym ſo macź ſuſcho pſcheſcźerje powſtrowi, ponižnje w kucże ſtejeſche, ale wot tam hoſcźa ſebi wożiwnje wobhladowaſche, „macźi! holza! naſpriódzny bajtej na'chemu hoſeżej ſudu praſtu.“

„Wy wſchet dyrbiſće ſo ſpokojić, hnadny knjeże, ſ hrubymi wokwajtanymi wohajzani a ſ hrubej ſaku; ale też nobajzy a ſaka ſ hrubeje wokwu, jeno ſo ſu ſuche, ſu ſhmane, dokż je cźłowjek pſchemaczany. A nimo teho waſcha drafta pſchi wohnitſchczu ſa nětcźo hodźin wuſtheje, a macź a Nina, kotrejż ſo na to wuſtejitej, wam ju juſtje rano ſaſo ſyże wucziſcźenu pſchećhopołożitej.“

Hajnik ſo ſmějeſche.

„Wſcha dźowka?“ woprajſcha ſo a pohlada na holczku. „Moja dźowka, hnadny knjeże, a ſ dobom naſche jenicźke dźěcźo. Abela je ſchćejena!“

„Ná! jeli wam Bóh ſapowěź hyna a herbu, da wam ja ta dobry pſchichodneho hyna dari! Schto to Adela mėni?“

A hajnik pſchiſtupi k holczay a poſłepe jej ſ nězinym poſtom hłójczku.

Abeli ſaczerwjeni'chtej ſo brunej liſzy ſ purporom; ale bjes ſtracha, każ je to pola njeſkażeneho cźłowjeka, wotmolwiſchtej jeju wocźi hajnikowe pohladnjenje, a ſ rjanej wobohnoſcźu wotmołwi wona: „Ach, knjeże, hym hakle ſchtyrnacźe lět!“

„Tuż je woprawdźe najwoſećiſi cźaſ k wudacźu!“ rjekny zortnje hajnik.

Wona pſched małej łżyżu, kotraż bě khżżu ſa wokno, poczа w tym wokomiku ſchwerez wokaſ. To kincźeſche tak wótrje a tak pſchi ſamej łżyżu, każ ſo bě wótry ſchćik njeđźiwajo na ſchumjenje pinijow, każ wokoło thèże ſtejachu a ſ tokrymiż haſſami wichor ſathadźeſche, też wo ſtwje ſaſnje ſłyſchcźeć.

Ale jeno Abela tón ſynk pytny, a wona ſpohladowaſche ſa łżyżu. Wohnuwej wocźi tu wuhladа a ſ nowa ſaczerwjenſchej ſo holzu liſy ſ purpurom. Prjedy, hdyż bě ſo jeje zuſy ſ porſtom dótknuł, bě nadobna bojaſnoſcź jeje brune wohliżo barbika, nětkole pak bě to njerſtnje a tajenje, pcźetoż wona ſkładowaſche k łżyży ſ hrozajom wocźkom, cźiwowje ſcźeſcźenu ſo jej brjowki a ſ hnéwom kudźerjcſchcźej ſo jej budże.

Wohnuwej wocźi pſched łżyżu ſo ſhnbiſchtej; ſajnje a wótrje ſaklinca hiſchće wjazy króć wokanje ſchwjerca.

Wuſłuſchena draſta je hotowa, knjeże!“ rjekny nětkole hoſpodaſ. „Jeli ſwam lubo, ſtupće do komory, ſo pcźewobleczaſ, a dowoleje, ſo wam poſłużu.“

A ſ kamżu, kotruż bě jona ſaſawdźiło, hoſcźej ſwérzo dowjeđe jeho hoſpodoſ do maleho pódlanſkeho runa, hdźež jemu pſchi pſchewobleknju pomhaſche, ſchtož ſebi ſu'y też lubiješ da. To bě hoſpodarſej jene ſnamje wjazy, ſo bě zuſy hajnik jara wuſkoki kiżeł, kiż bě poſtrżnjenu ſwuczeny.

Hdyż woboj ſ komory ſtupichtaj, bě wjeczer na wohniſchczu hotowa: mlako, wotocże plezo, ſuſchene howjaſe mjaſo, twarożk, měd, wino. Też ſłyſchowy tykanc njeđobrachowaſche. Hoſpoſa pjeczeſche jón runje na wohniſchczu w horzym popjele.

„Poſtejće ſo, hnadny knjeże, dajcźe ſebi derje ſłodźecź a Bóh ſohnuj!“

„Bóh ſohnuj!“ rjekny zuſy hydże ſo a ſłód cźiniſche, ſo jemu derje ſłodźeſche.

Też ja błidom poſłużowaſche hoſpodźk ſam ſuſcemu, ſchtož ſebi tón njerećżo lubież da.

„A kak rěkaja mojemu hoſpodarjej?“ woprajſcha ſo zuſy dojeđchi.

„Jeli ſo chcźeże: ſemjanſki knjeże!“ wotmołwi hoſpodaſ, „ja ſo hym, hym hewak jeno maly płahowat ſkotu, kiż ſo nóſeću wubledźichu ſwoje padufchſtwo. Hižo najſtrza wopyta jich nimo měrу wokſipna połizija. Kradnjene tworу ſ dźeła hiſchće we wobydlenjach nadeńdźechu. Te połizija ſaſtajk. S bodom pſchepruhu padufchow ſ ſebi na hospodu, — ſo wě, piwoweje ſadawy tam njebudże.

* Sziwoje cźeło pſchedał. Jedyn dźěłaczeſ w Kreuzberku w Schleſyſkej bě wo cźaſu ſiwjenja ſwoje cźeło, hdyż ſemrěje, Wrótzławſkej anatomiji pſchedał. (To je wuſtawo pſchi univerſezie. Na lekarſtwo ſtudowazych cźeła rózne rěſaju a na nich wukmu.) Tele dny bě nětko dźěłaczeſ wumrěł. Jeho pſchiwinuni pſchikhotowachu pſchewodźenje. Hižo běchu row na pohrjebniſchczu wumjelali. Ale telegram pſchińdźe ſ Wrótzławja, ſadagy pſchedate cźeło ſa anatomiju.

* S Jaworу w Schleſyſkej. Pola naſ ſu wóndanu dwě pjenowzy (Bismarcke) ſarſtyli. Pjenowzki maja jara rjanu łożu a ſo ju łożuchi pytaja. Hewak pak ju jara ſchtódne ſwórjatka, pſchetołożuja hoczjenja a pobrowaja ſamo mojeh. Wone k nam ſ Cźech pſchikhodźeja. Tam bě je jedyn ſemjan wjele lět do wójny wuſadźił. Pjenowzka ſo jara ſpěſchnje pſchihworja. Nětko je ſaniczinja, dokelż ſu ſchćódne. Tajſi rozcźerkluſkerſki ſemjan mójeſche do revolucije w Cźechach cźinić, ſchtož cźyſche, runje każ dźenja pola naſ w naſchej „ſojaliſtiſkej“ Saſkiſej. Nětko wjło w Cźeſkoſłowakſkej wěſt ſ brutheho kuta duje. Cźeſkoſłowakſke knježeſtwo je tymle panaſchkam wſche pſchedprawa wſało. Burſki lud je tam dźenja dokładnje ſwobodny. Pola naſ pak hiſchće robocźanſki duch knježi. Měnſke nowiny wo robocźanſkej wotwiſnoſći na Cźeſkoſłowakſku wuja, ſo je knježim pſchedprawa wſała. Njech tola do naſcheje Saſkiſeje pſchińdźu. Tu budźe ſo jim lubić. Tu maja ſemjenjo hiſchće woprawdźiły rěj.

* Poſtiſki wóſ ſo wurubił. Mjes Tarasconom a Marſſilju je ſo pjatk w nozu poſtiſki wóſ w żeleſnicźnym cźahu wurubił. Njeſnaſeji padnſchi fiu 16 poſtiſkich měchow roſtorhali a ſ nich hódnoſtne poſyłki kradnyli. Hacź dotal je ſo wuſlědźiło, ſo fiu ſo paduſchi ſ waggona III. klaſy po powjaſu nuts dobyli, kotryż běchu k poſtiſemu wozei pſchiwjaſali.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Pokhroma je wudrjła po'a kubleria Zemra we Warſowje-Talpenberg.

Wona je ſalſcha pola żiwnoſćerja Oty Klugi w Halſchtronje a ſedźałaja Richtarja w Halſchtrowje.

Hamtſke wozjewjenje z Łuba.

Na łopjeńko 285 wſ'o.wanſkeho fawiſſa ſo ſaſ'ha, ſo do ſtinty Mohren-Trogerie Karl Wilhelm je na městu ſemrěteho měſcźeſka Khorle Bjedricha Wilhelma k'o wudowa Hana Ida Wilhelmowa ro'a. Tiedaj do ſtrony ſaſtupiła. — A na łopjeńko 83 ſo ſyđđerſkaja Ewald Martin Hembel w Hornich Kunrazkach měſcźeſki firmy Martin Hempel. Firma pěſtuje ſchćeże a wikowanje ſe ſchatami.

Wótſk wrwonhraniſke pjenjeſy (Notgeld), kiż je Lubiſki wokreiſ wudał, ſo jenoż hacź do 25. t. m. na hamtſkim hejtmanſtwje wſchędnje wot 1/9—1/1 hodź. pſchiſłimaju.

Pokhroma je wudrjła na knježim dworje w Delnym Soſlandźe.

Zenajzy pſched ſakonjom.

Hiſtoriſki roman.

1] (Pokračowanje.)

Schtož bě wobſkedźeł fkóſi prjedy pſchi ſkatokatym dwóſlomnym ſydźele hižo fpomnił, to nětkole, hdyż jcho hóſeć we ſaſnym roſkwětſenju ſméromnje ſo palażeho wobnja na wohniſchczu ſtejeſche, hiſchće ſajniſcho widźeſche: ſabludźeny bě ſara wobohny knjeż.

To ſpóſna na bohatej drafece, na rózku, ſ drohimi kamjenjemi pſchećhenym, na drohotnym pſchimadku hajniſcheho noża. To ſpóſna pſchede wſchém na burdyni roſkaſowazym napohladźe, na wohkoſtinym waſchu a ſuſcho.

„Bradny knjeże!“ wón rjekny, budźeże powitany pod mojej ſtrěchu a měrjeże ju ſa ſwoju!“

„Macźi! Nina!“ wobroći ſo potom k ſwojej żonje a k ſjownu, kotraż, mjes tym ſo macź ſuſcho pſcheſcźerje powſtrowi, ponižnje w kucże ſtejeſche, ale wot tam hoſcźa ſebi wożiwnje wobhladowaſche, „macźi! holza! naſpriódzny bajtej na'chemu hoſeżej ſudu praſtu.“

„Wy wſchet dyrbiſće ſo ſpokojić, hnadny knjeże, ſ hrubymi wokwajtanymi wohajzani a ſ hrubej ſaku; ale też nobajzy a ſaka ſ hrubeje wokwu, jeno ſo ſu ſuche, ſu ſhmane, dokż je cźłowjek pſchemaczany. A nimo teho waſcha drafta pſchi wohnitſchczu ſa nětcźo hodźin wuſtheje, a macź a Nina, kotrejż ſo na to wuſtejitej, wam ju juſtje rano ſaſo ſyże wucziſcźenu pſchećhopołożitej.“

Hajnik ſo ſmějeſche.

„Wſcha dźowka?“ woprajſcha ſo a pohlada na holczku. „Moja dźowka, hnadny knjeże, a ſ dobom naſche jenicźke dźěcźo. Abela je ſchćejena!“

„Ná! jeli wam Bóh ſapowěź hyna a herbu, da wam ja ta dobry pſchichodneho hyna dari! Schto to Adela mėni?“

A hajnik pſchiſtupi k holczay a poſłepe jej ſ nězinym poſtom hłójczku.

Abeli ſaczerwjeni'chtej ſo brunej liſy ſ purporom; ale bjes ſtracha, każ je to pola njeſkażeneho cźłowjeka, wotmołwiſchtej jeju wocźi hajnikowe pohladnjenje, a ſ rjanej wobohnoſcźu wotmołwi wona: „Ach, knjeże, hym hakle ſchtyrnacźe lět!“

„Tuż je woprawdźe najwoſećiſi cźaſ k wudacźu!“ rjekny zortnje hajnik.

Wona pſched małej łżyżu, kotraż bě khżżu ſa wokno, poczа w tym wokomiku ſchwerez wokaſ. To kincźeſche tak wótrje a tak pſchi ſamej łżyżu, każ ſo bě wótry ſchćik njeđźiwajo na ſchumjenje pinijow, każ wokoło thèże ſtejachu a ſ tokrymiż haſſami wichor ſathadźeſche, też wo ſtwje ſaſnje ſłyſchcźeć.

Ale jeno Abela tón ſynk pytny, a wona ſpohladowaſche ſa łżyżu. Wohnuwej wocźi tu wuhladа a ſ nowa ſaczerwjeni'chtej ſo holzu liſy ſ purporom. Prjedy, hdyż bě ſo jeje zuſy ſ porſtom dótknuł, bě nadobna bojaſnoſcź jeje brune wohliżo barbika, nětkole pak bě to njerſtnje a tajenje, pcźetoż wona ſkładowaſche k łżyży ſ hrozajom wocźkom, cźiwowje ſcźeſcźenu ſo jej brjowki a ſ hnéwom kudźerjcſchcźej ſo jej budże.

Wohnuwej wocźi pſched łżyżu ſo ſhnbiſchtej; ſajnje a wótrje ſaklinca hiſchće wjazy króć wokanje ſchwjerca.

Wuſłuſchena draſta je hotowa, knjeże!“ rjekny nětkole hoſpodaſ. „Jeli ſwam lubo, ſtupće do komory, ſo pcźewobleczaſ, a dowoleje, ſo wam poſłużu.“

A ſ kamżu, kotruż bě jona ſaſawdźiło, hoſcźej ſwérzo dowjeđe jeho hoſpodoſ do maleho pódlanſkeho runa, hdźež jemu pſchi pſchewobleknju pomhaſche, ſchtož ſebi ſu'y też lubież da. To bě hoſpodarſej jene ſnamje wjazy, ſo bě zuſy hajnik jara wuſkoki kiżeł, kiż bě poſtrżnjenu ſwuczeny.

Hdyż woboj ſ komory ſtupichtaj, bě wjeczer na wohniſchczu hotowa: mlako, wotocże plezo, ſuſchene howjaſe mjaſo, twarożk, měd, wino. Też łżyżowy tykanc njeđobrachowaſche. Hoſpoſa pjeczeſche jón runje na wohniſchczu w horzym popjele.

„Poſtejće ſo, hnadny knjeże, dajcźe ſebi derje ſłodźecź a Bóh ſohnuj!“

„Bóh ſohnuj!“ rjekny zuſy hydże ſo a ſłód cźiniſche, ſo jemu derje ſłodźeſche.

Też ja błidom poſłużowaſche hoſpodźk ſam ſuſcemu, ſchtož ſebi tón njerećżo lubież da.

„A kak rěkaja mojemu hoſpodarjej?“ woprajſcha ſo zuſy dojeđchi.

„Jeli ſo chcźeże: ſemjanſki knjeże!“ wotmołwi hoſpodaſ, „ja ſo hym, hym hewak jeno maly płahowat ſkotu, kiż ſo nóſeću

Zubna praxis Wilh. Zeibig, dentist

w Kulowje • • **w Rakecach**

Kónčkowe zuby, krónowe a mostowe dźěła, wumělske narunanje zubow ze złota, złotoweho narunanja a kawčuka

kaž też wšě do powołanja přimace wothladanja po najtuńšich płaćiznach.

Při wjetšich dźěłach móže so podźělnje płaćić.

Rěčne hodźiny: **w Kulowje:** wutoru, srjedu, štwórtk, sobotu, wot 9—12 a wot 2—6 hodź., njedźelu wot 10—1 hodź.; **w Rakecach:** w domje k. překupca Čecha pónděłu a pjatk wot 1/2 1—1/2 7 hodź.

Hdyž chcecze woprawdźe dobry wobras měć,

dyn dźiće do

fotografiskeho atelijeja

Rich. Huťha

mějerjeł **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na herbstej hońu 13, kóždu njedźelu wot 1/4 11—3 hodź. wotewrjene.

Wulosowanje

wudźěłkow

statneje porcelinoweje manufaktury

w Mišnju

k lěpšemu měšćanskeje knihownje w Mišnju.

Losy z Mišnjanskeho porcelina

we wumělskim wuwjedźenju po **3 Fr.** poruča

Heinrich Besser

w **Kamjencu**, Schulplatz 2

specialny dom za šklenču, porćlin, kamjenninu, kuchińsku potrjebu

Hač do soboty, 9. februara 1924 na předawanske płaćizny wyšši rabat.

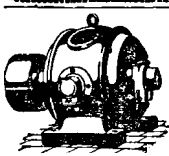

Elektriske motory

Siemens-Schuckert

předawam ze składa po fabriskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych mašinow

w **Kamjencu** Arndtstr. 23.

N.B. Elektriciteine dźěłanje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotebjerarjo pruda móža kupować, hdźež chcedźa.

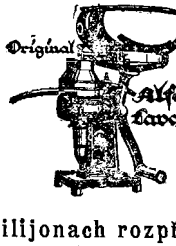

Po milijonach rozpředate.

Přez 1100 přenich mytowanjow!

Tuńša hač druhe smjetanuzběraki, hdyž spodźiwnje dołhu dźeržliwosć a lěpše zběranje smjetany wobhladamy.

Jednory twar. Lohke čišćenje.

Alfa-Laval-Separator G. m. b. H.

Berlin N. W. 40. Döberitzerstr. **34.**

Zastupjer: Ruppert w Budyšinje před šulerskimi wrotami 1a.

Nawětki přinjesu wužitk!

Skótny tuk

(Viehtran) dobry a tuni.

Měrśec bratrow nasl.

Erich Winter

na žitnych wikach čo. 30.

Poručam:

ržanu muku
pšeńčnu muku
ržane wotruby
pšeńčne wotruby
grisowe wotruby
majsowy šrót
ječne krupy.

Kupuju kóždu dźělbu Žita.

Młyn w Prawoćicach.

kosćowu muku

bichtipónatu najtuńšich pichtipunow hnój, wotebjerjam w wjetšej dźělbje a proša wo zjadanki. Wěrć je najlepšich hnowanitelach.

R. G. Schmidt w Mutšinskim p. Budyšin.

porna ofsajma telefonina.

Derje a tunjo kupuje we mojej

drogowej wikowarni

w Budyšinje

na sukelnskej hasy 7,

kiž hižo 12 lět wobstoji.

R. Oskar Hennig

approb. haptykař.

Gardiny wšeje druhiny **woknaty katun** tunjo

w Budyšinje

na zwonkownej jawskej hasy 10.

Vogtlandske gardiny

šěry, zonti, bitraje, folanje, prunzegowe ſuńnje, łojowe pogłubjenja a łojowe płachty, twjelki, rejenja, łóžnjaki, bilkowe a łojowe pichtrowy, wołmu, jenicje, mujaze a bérzgaje špehanje ſholowy, wósłowe ſuńnje a linoleum porucia wołsebje

K. Erler w Budyšinje

na šlinych wikach 11 znajmješcuje „Stołete Świdwu". Wječi Serbšći.

Derjerdźeržana

sykanjowa mašina

je na předań. Bliže jo zhonić we wudawarni „Serb. Nowin".

Maschinenfabrik Kappel AG Chemnitz

Ciche přesuwanje nutřkowny wóz hodźi so won wzać

solidny twar - podawam hnydom

Hłowne rozesłanje

Friedrich Wolff

w Drježdźanach-A., Neumarkt 4. Telefon 22630.

Młody, sylny **POS** je na předań w Krakecach čo. 26.

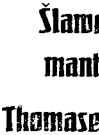

Kupuju stajnje konje k rěsu

po najwyšších dnjownych płaćiznach

konjazu rjenk Khoria Strietzel

we **Wurizach.** Telefon 1343.

— Přichi sjejbožencjach hyšu hnydom na městnje. —

Šlawchi za jězdne kola

po 1.30 1.50 a 1.70 hr.

mantle za jězdne kola

po 4.50 4.80 a 5.50 hr.

poručatej

Thomasec bratraj w Budyšinje

na kamjentnej hasy 16.

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Kožuchowy dom Arthur Flegel nasl.

mějeći:

Pawoł Zimmer, kožuchaŕski mištr

w Budyšinje na khěžorskej dróży 6

Telefon 453.

klobuki :-: čapki

mužace a žonj. kožane jaki, aufowe hawby

z najlěpšeje Nappa-kože

kožuchowe mantle kožuchowe wobšiwki kožuchowe jaki

za serbske kožuchi.

Najwjetši wubjerk w měšće. Wobhladajće sebi mój skład bjese wšeho kup. dyrbjenja.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

Richard Heinrichs

w Klětnom.

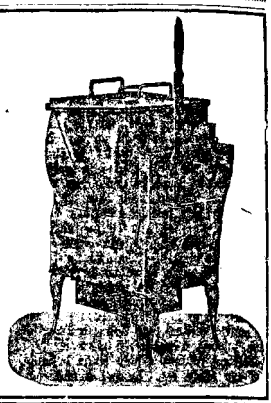

Kupujemoj konje k rěsu

po najwyšších dnjownych płaćiznach.

Přichi sjejbožencjach hyšu hnydom i transportnym wozom k ruce

Kindermann & Noack w Budyšinje

na jerjowej hońu 12. Telefon 341.

2. přesadźowanje paln. drjewa

Pónděłu, 18. februara, dop. w 9 hodź., maju so we

Vickec hoscencu w Haslowje

na **80 rm khójn. kuluchow,** mjez nimi 12,80 dubowych a bŕežowych.

na **80 khójnowych kalozow. hromadow,** mjez nimi 7,— dubowych a bŕežowych.

na **10 šmrčkow. dołh. hromadow,** mjez nimi 4,56 dubowych a bŕežowych.

na **21 rm khójn. pjeńkow,** mjez nimi šmrk, bŕeza a dub.

1 dubowy kloc, 0,73 fm **1 šmrčkowy kloc,** 1,06 fm

1 šmrčkowy zdónk, 1,36 fm

jenož za hotowe pjenjezy přesadźować. — Drjewa stoja přihotowane w 3 wotdźělenjach w Lehmannec k efkach. při „měrowej horje" Friedensberg.

Ryćefkubło we Wutołčicach, 9. febr. 1924.

Wilhelm Herrmann.

Jězdne kola „Express" wěste před paduchami, wodźidło so wotewrasć hodźi.

Šijace a žimace maćiny, wuwjedźenja 1. rjadowje.

Ručne rěblowe wozyćki, wosebje syline wšěch wulkosćow.

Wuporjedźenje wěcje druźiny na motorskich kolach, jězdnych kolach, šijacych mašinach, ratařsk. mašinach, kaž benzinow. motorach, centrifugach, juchowych plumpach atd. Zanikljujemy a smallujemy hnydom wšowustojnje a tunjo. **Samsna kowarnja** (šchweisserei).

Taubner a syn w Rakecach.

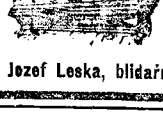

Kašće

jednore a lěpše, za najnišu dnjownu płaćiznu ma stajnje na składzu

Jozef Leska, blidarnja w Kukowje.

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Telefon čo. 154, 155 a 156 — **Worclowe khamory a worclowe kašćiki** — Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 %** a **10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

Číslo 3. Budyšin, 16. małeho rózka 1924.

Rólnistwo.

Wo łóńkich polach.

Na łóńkich polach rady běrny pśahujeśch. Cęsto ǥo praśeśch, ičto mógł po běrnach wótšeś. Najradšo wótšyśe wšchaś ǥo naśmna rožka. Ale praśeśch ǥo dyrbiśch, daś ǥo rožka pśiśejara pódpšeł njeśtyje. Po saźmych běrnach mógeśch dóśe rólu na dobajage wašchnje pśchedśěłaś a pśihótowaś. Ale po pódnych běrnach je ta tajśe pśihótowanje cęasto dóśeś pśchepódźe. Rožka ma nutrnotpoczowanu rólu rady. Teǥ dyrbi ǥo do 1. okt. wótšeś, jeli cęasch ǥo pśokojazych źinjow nabźeś. Do pśihótowźenja dyrbiała ǥo rola 2—3 tydźenje ǥadźiś. Je-li by ǥo na to staźnje a pśiźego pśiładało, mógł ǥo wunoch na źiśe wo wjele pśihótowaś, bjez teǥo to by ǥo ǥadyn punkt pśchetrupneǥo hnoja wótaś trjebał. Bohužeł ǥo pśihótowanje naǥmnieje rězki pśchemało na tole hladа. S wurwałcem sajnych ǥo běrny hatke druǥu połoju septembra, ale teǥ hatke we oktobrje śběraja. Tehodła je ǥ wjetšcha njemóźno, rožku tak ǥake dobrje wótšeś, ǥo by jej tak howoliło, ǥaj śebi rožka to ǥada. Tehodła je lepje, ǥo na běrnichcźo druǥe źito nóśeś. Pśchetoǥ pśchepódźe wobjita rožka ǥ rědka źdarne źně lubi.

Skotaŕstwo.

Wo cęelatach.

Cęelo njesmě mloko pśiche nałe do ǥo pić. Jeli pśchenałe pije wuśtaji ǥo wjele straśbam ja źiwoju śtrowiwcej, haǥ ǥamo ja źiwoje źiwjenje. Pije-li cęelo pśchenałe, njepśchiźidže mloko do putry (Labmagen) ale do źełta (Pansen). Tu łapoczeńaje ǥo mloko śiraź, ǥdyž cę a śtóńcźnje ǥnieź. Kako cęeźki naśtanu śe drištawu. Cźasto ǥo pśiśeśe cęeźśche thorcźoje pśchidruǥa. Na nje mlódne śtocźałko hujto dwócź ćahnje. Tehodła ǥo ǥaśtaraj, ǥo cęelo ǥ dobrej śkwólu mloko śrěbaja ǥ bowa pije. Trócźku ǥ temu pinaśch, dóśź wopśt do mloka tytnjeśch. Jón zgzajo cęelo mloko pomaśchu pije. Wjele ǥoǥpodźin ninnaja ǥ temu dóśeź ǥwile ani dóśeź cęeźeplźiwoźe. Wobźmjeźch-li pópśt ǥ mloka cęelo ǥaźo mloko śpěchnje śrěbaja do ǥo lije.

So by cęelo pomaśchu pilo, ǥo wośebite pśchiprawy pótrěbuja. Jena je na drźawjany bśih podobna śkwórcźa na mlogh pśmajo. Nóśka je horje wobrozena a pśchetoźena. Cęelo pśche tule nóśku tróśchu pomaśchu mloko śrěba. Tola bórśy pśihipravu wośtrroni a potom ǥako ǥ śkwatkom śrěbaja mloko do ǥo lije. Teǥ wośtebite napojfi (Trankkappate) ǥu ǥo ja pojenje cęelatom nałoźowałe. Wone ǥo na cęęmu powjeźmyźhu. Na dni mukónęi ǥudobje do cęeńeho lika. K temu pśhiśśini ǥo gumijowy śtrych. Cęelo nětko ǥ tymle śtrychom pije, ǥaź by kruwu ǥwało. S tajkim napojfiom mógeśche cęelo jara pśihódnje a pśchrodnje (naturgemäß) pojeś. Wone dyrbja ǥo śtajnje haǥ na najrědšołiwišcho wuparieź. Tak dołho haǥ gumijowy wułoźo abo ǥgaǥ ǥdyž wośta napojaf ǥe śchwarzne cęelo pośeche. Dokeǥ je tódźe ćuntśchne pojenje wobujne, ǥo cęelo tak dołho haǥ mógno pjch kruwje wośtaji. Śto mě, ǥaźa-li cęelo kruwu, pruhowaś njemóźeśch, kelko cęelo mloka trjeba. Jeli jemu picź dawaśch, je to łogaj mógno. Mloka dyrbiśch jemu pśchidźełowaś po jeho wułkośći a haǥ dźeśch je tormicź a k wěju pśchedaś, ako wjaźaś. Powpśihtawanje napóźnje ǥo ǥ 4 litrami na dźeń. Tale měra ǥo w pśenim tydźenju na 6 litrow po měźim powpśihi. Cęelata k wjaźanju dostanu wjećźońe po wašy śedmy dźeł mloka teǥo, ǥdyž waǥa, cęelata ke tormjenju pak śeśćiy dźeł.

Wo ǥwinjeǥcu cźorneje barby.

Jedyn wucźeny wo tym we cźaǥopiśu ǥa ǥwinarśtwu takźe ǥudźi: Słoǥatka ǥaźneje abo běleje barby maja mjenje ǥimjenliźeje mozy haǥ te cźemnicźeje barby. Rubieźne ptaki radšcho śpre ǥwérjatka nabpaduja, najradšcho te ǥaźneje barby. We krajinach, ǥdyž wjele rubieźnych ptakow ǥydli, nimaju běłych łokoćkow. Běłe tury rubieźne ptaki najradšcho nabpaduja. Arabcźo maja dźe ćhumele jara rady. Woni pak praja, ǥo ǥu brunarźki a łiśki wutrajniśche a ćhmaŕśche. Běłe łóźki ǥ módrymaj wóźkomaj ǥu cźaśto ćluche. Módre wóźka ǥu ćhudśche na barbidło (Pigment). Potajkim dopołaźuja njedośtatk. Tehodła ćhudźeźi tóźi njemóźe naś ǥpodźiwaś. Pola běłych Dolmatinśkich pśon podobneǥo naśjonimy. Tehodła śa nějcźo wótrneǥo w tym bźeź, ǥo cźorna barba krutośći wośtanjenźa. Praktiśju Amerikanojo tehodła radźicźa cźorne ǥwinje pśahuja. Woni ménja, ǥo ǥu cźorne ǥwinje trucźiśche a mjenje thorcźejam podcźiśnene. Po wobłeźbowanjach Amerikanow ǥu śtocźata cęemneje barby śtrowśche a trucźiśche haǥ te běleje barby. To njeśtaj jenǥ pola ǥwinj, ale teǥ pola ǥowjadow naǥhoniti. Tehodła tam howjadła běleje barby wjaźaǥ tak radǥ nimaja. Maja tam howjadła cęemneje, wośebje cęemnjeneje barby rabjcho. Teǥ je ǥo naǥhoniło, ǥo njedośtatk na barbidle, ǥaź pola běłych ǥoźmow, dopołaźuje, ǥo je ǥpiły organiźm ćhiprijśchi. Pśihcźeźny, cęehdała pola naǥ ǥwinje cźorneje barby radǥ nimamy, ǥu wśchelakore. We wułkich měśtach w ǥoćęerzach naźelene ǥwinjaǥe nóǥi (Eisbeine) ǥuto na jedźnym liśćiźku nabeidźeśch. Nóǥka cźorneje barby by we wećęe malo ludźo ź jedźi wabiła. Potom w Amerizy ǥu ǥwinje na pół dźimje we polnej ǥwobodźe źiwe. Śchtó wě, haǥ bydyn pola naǥ tyle. Pola naǥ ǥawě-

Příloha k „Serbskim Nowinam“.

ǥadźenja ǥo ǥako njeźwuśchne ǥacźiśnu. Pśahowarjam we pśichodnych cźaśach je ǥo runje tak ǥeśchło. Kóždolětnje pśichidu telko a telko nowych druźin na wiki, kaǥ to je ǥtarych ǥapiśkow (Kataloge) dowódźiniu. S tych pak ǥu jenoǥ tam a ǥem nětorre druźiny dłeźśche lěta bo ǥadźale a ǥo hiśchoźe kadźeja. Se ǥtarych druźin Rychtarja pśichidźe we lěcźe 1875 „Emperator“ na wiki. We lěcźe 1891 wundźe Paulenowa „Juli“. W lěcźe 1895 wobohacźichu ǥo naśche běrnjace ǥadźenki we daloko a śchěrko ǥnaty „profesor Wohltmann“ a „Stieśija“. Pśahowaŕ tychźeju druźin je wěźty Zimbal. Tónźamy 1898 „Phönix“ a „Ella“ na wiki pśichinjeźe. Wobej druźinje wundźejchtej ǥe ǥameho tichźoźmanja. Pśichi ǥpocźatku wone wyhońe źně pśichinjeźechu. Dźensa ledma ǥchtó na nje wjazy ǥpomina. Dźeńźnišchi dźeń kóźdy nowiśche druźiny ǥadźa a jim lépšinu dawa. W lěcźe 1900 pśichinjeźe ǥo ǥnata druźina „Industrie“ na wiki. S dźěła pola naǥ ǥnate a ǥadźene ǥu „Bóhmś Erśolǥ“. „Odenwälder Blaue“, a Rychtarjowe „Jubel“. Wone ǥo hakle w létach 1906—1908 na wikach pokazachu. We wójnśich létach bě pśichirośił na nowych druźinach wośebje wułki. Pśahowarja Thielowe nowe druźiny běhu we létach 1914 haǥ 1916 ǥ pśenjemu raźej na wikach. Pśahowaŕ Kamełe ǥewi ǥo ǥe ǥwojimi nowoinołeźemi w létonaj 1913—14. Wone ǥu hiśchoźe pomérnje (verhältnismäßig) młode. Tehodła ǥu hiśchoźe pśajicź njemóźe, haǥ ǥo ruźe wurośtu. Tehodła ǥo teǥ tymle nowiśchim pśahowarjam porokowaś njeźmě, ǥo pśchemało kedźólinje ǥwoje pśahowanje wobźtaraja.

Nunje nawopak je. Pśichirunajo źně ǥ nowych druźin, ǥpóźnawamy, ǥo ǥu najnowiśche druźiny wunoźnińche tych ǥ pśedawśich cźaśow. Toźadnišche (intensiwnišche) pśahowanje je ǥamohło druźiny wutworiś, kiź powźchitkownje ratarja ǥ bohatymi ǥnjemi mytuja. W kedźeźaśtku wót 1880 haǥ 1890 ǥu na ǥchwórcź hektaru (mjenje haǥ tórź abo tune pruśke jutro) 42 zentnarjow nałběra. W létach wot 1912—1015 nałběra ǥo na ǥamźnej ǥemi 75 zentnarjow. W Němśku je na 30 wuśtawow ǥa pśahowanje běrnow. Wone ǥu po złotym kraju roźpołożene. W pśherěźku we ćhyłe wuśtawach we létach wot 1916—1920 na jutru 118 zentnarjow běrnow napśahowachu. S tym ǥo dopołaźe, taǥ bryśko ǥamóźe ǥo munoźch běrnjazych źnjow poźběhnyś, hdyž ǥo wobhładnźe a rozumnje hospodari. S dobrym pak ǥo dopołaźe, ǥo pśahowarja njeźju ǥpaś, ale horlźwje dźełaś.

Tajśe źně hodźa ǥo jenoǥ ǥ nowymi druźinami doǥpeś. To rěka, ratar dyrbi ǥo naǥwuźeś, porźadniśche ǥebi nowe ǥadźenki nuprub.wanych druźin wobśtaraś. Dokeǥ ǥo na běrnicźeźch ǥtaźche druźiny ǥ młódźichimi ćhźiźuja, ǥaźe ǥo, ǥo ǥo běrny ǥtarśich druźin wonlódźaj, posjeda. Tźeńźa ǥebi ǥ naśchich běrnach wjetśche źně haǥ naśchi pśedawnišy źadomy. Hdyž ǥu źně jetarźenych druźin ǥchwarne, hrabunǥ ja nowiśchimi a ǥjunjo huśćiścho ménjanǥy. Je-li jena druźina ǥobne źně pśichinjeźe, ǥo jejna ǥiwjenśka móź teǥ pśiźeǥ pśchetrjeźbe. W jenej ǥroźtinǥy najwjeśćhe źně a najwutrajniśchi froś ǥedowcźiź, na dołhe cźaźy nóźno njeźe. Jena ǥamotnoźć (Eigenschaft) wuźcźerpa ǥo cźaśto na ǥchźodu jencźe druźiśe ǥamotnoźće. Ale na běrny teǥ ǥiłcźeǥ wótiny (Einflüźe) a winy ǥtutkuja, na kótreź dyrbinny teǥ nałoźk kedźźiwoźć ǥkóźi. Dobre kajśeźe a wośebitoźe běrnow kaźy teǥ ǥdpatna rola, łubjene ǥnajenźe, njepśichódne ćhoǥanje wo cźaǥ ǥuny. Na běrnu ǥtutkuja teǥ wśchelake. Pak je běrnam pśchemokre pak pścźeǥuchu. To ǥu wśchó ǥwonźkowne wótiny. Te na běrni tehodła ǥtutkuja, dokeǥ ǥo běrny we rataŕźwje je ǥynnjenjom njerozumnoǥa (nicht vernehmen). Ǥsynnjo běrny maśch tola ǥ tehǥo ǥo ǥo pjeńtuja. Jeli by mógno było, běrnjage ǥadźenki niź ǥ roźpśeśkowanjom dobywaś ale ǥ jeźe ǥynnjenja, njebychu njenowane ǥchźódne ǥwonźkowne wótiny na běrni taǥ ǥylnje ǥtutkowałe. Běrna ǥo potom tak ruźe wurośta njeby.

Wśchelaǥy ménja, ǥo ǥo běrny we ǥaśiźanej roli ruźiścho wurośtu. Tola ǥyle ǥajśnje ǥo to hiśchoźe dopołaźaśo njeźe. Teǥ ǥo praji, ǥo ǥo běrny ǥehódła tak ruźe wurośtu, dokeǥ ǥu pśchewjele pśchikupneǥo bneja nałoźuje. Pśchikupny hnoje, tak ǥo praji, je pśchiźina ǥaśiźanja role. Tehodła ǥo radźi, wśchelake ǥamo ǥako tikałe ǥele ǥ neutralnymi abo alkaliśkimi narunaś. Beǥ mokǥo tele narunanje tak ǥtutkowaś, ǥo ǥo běrny tak ruźe njerurośtu, je wulke pśajicźenje. Worcźakniǥ dyrbimy, haǥ poǥpoźty tele ménjenje mokbrucźa. Pśicheźoǥ ǥabyś ǥo njeźmě, ǥo ǥu ǥo wśchě ǥtare druźiny wurośte, pśredy haǥ ǥo pśichikupne ǥnoje nałoźowachu.

Pśchikupne ǥnojo nałoźujo nośći ratarjo dźeńźa dokadnje ǥinał hospodarja haǥ pśched łétdźeźatkami. Pola ǥo dźeńźa ǥ zyle nowym rjeźe wobźyja abo ǥ druźimi ǥkodami poǥadźeja. Pola ǥnoja ǥo dźeńźa po zyle ǥinajśich ǥaǥatach. Wědomoźć ruba ratarjam nowe pucźe. Ratar je pruhujo, ǥ kwěra to ǥchtoź je ǥe ǥmane wupokaże, njewuźchne ǥcźiźnuwśchi. Ratar je ǥwojich połow ǥ barmiśche ǥně domoj ǥnowa haǥ to jeźo prjedowniśam móźno bě. Wo ratarjo wiśćitke te ǥinenja a dobyśi naścheǥo cźaǥa ǥako ǥo ǥami rozumjeźe pśchijimamy. K temu ǥe nowocźaǥnemu poǥtupuje ǥluźchu, ǥo ǥo ǥnojo cźoǥcźiśćo ménja. Se wśchěmi średkami dyrbimy wunoźch naścheǥo hospodarźtwa ǥwěchowaś. W běrneǥtwoje je to jenoǥ móźno, hdyž poǥiahnje nowe ǥnojo ǥadźemy. Se móśi wjazy běrnow napołobjich, njeźmě ǥo praśeś, haǥ ǥo běrny bórśy wurośtu abo niź. To ǥluźcźa wścho do intenśiwneǥo hospodarjenja naścheǥo cźaǥa.

Wo wjedrje.

Jedyn ǥo na wjedro wuśtejazy na tele lěto śćěhowaze wjedro ǥtaja: Januar 6. rjenje miło, 13. rjenje, 22. rjenje, 30. wichor. Ǥebruar 5. beźćejćit, ǥněź, wětr, 12. rjenje, je-li wětr ǥ krótćeho wjećzora, pewak beźćejćit, ǥněź, 20. rjenje a 25. teǥ rjenje. Měrź 5. rjenje, 13. rjenje, 21. pak beźćejćit, ǥněź wětr, 27. rjenje, je-li wětr ǥ krótćeho wjećzora, beźćejćit ǥněź. Haprleja 5. rjenje, 12. wjele beźćeja, 19. njewobśtajno, 26. beźćejćit. Meja 4. rjenje, 12 tymuny beźćejćit, 18. rjenje, 25. njewobśtajno. Junij 2. njewobśtajno, 10. njewobśtajno, 17. beźćejćit, 24. beźćejćit, ǥyma, Juli 2. beźćejćit, 9. rjenje, 16. rjenje, 23. rjenje, 31. rjenje, je-li wětśik ǥ krótćeho wjećzora, beźćejćit. August 8. beźćejćit, 14. rjenje, je-li wětśik ǥ krótćeho wjećzora beźćejćit, 22. wjele beźćeja, 30. njewobśtajno. September 6. njewobśtajno, 13. wětr, beźćejćit, 21. beźćejćit, 28. rjenje, je-li wětśik ǥ krótćeho wjećzora, beźćejćit. Oktober 5. rjenje, miło, 12. rjenje, je-li wětśik ǥ krótćeho wjećzora, beźćejćit. 20. rjenje, 28. wětśik. November 3. rjenje, 11. beźćejćit, ǥněź, 19. rjenje, je-li wětśik ǥ krótćeho wjećzora beźćejćit, ǥněź, 26. rjenje tak. Dezember 3. tymuny wětśik, 11. rjenje, je-li wětśik ǥ krótćeho wjećzora, beźćejćit, 18. ǥyma, wětśik, 26. beźćejćit, ǥněź, wětśik. Schtóž ǥo ǥa wjedro jaźimuje, njech tole łopjeńko do „Pśchedźenaka“ połoźi.

Kak dawamy pśiju naśchim pćelkam we ǥajnym nałerzu?

Najlépje a najǥpramniścho by twoje pćelki pjǥowak, hdyž by jim płatt njedu bo łotcźa pomjejnuł. To by ǥo tucźe ǥtało a pćelki ǥo pódła rozhorźe njebychu. Tajśe płatty njeśmědźa ǥo wotśchpundowaś (entdeckln). Teǥ dyrbja ǥo do ǥameje blisźoźe śnéźka pomjejnyś. Nimajam-li pak tak dobreje a drołwaneje pizy, dyrbiśch ǥo ja druǥej rozhladowaś. Tyrbiśch jim rozpuśćiśćenu ǥokor dawaś. Rozpuśćiśćeny ǥokor dyrbi ćiwki byś. Pćelkam dyrbiśch jón tak podaś, ǥo maja jón wyśće śnéźda. Zyle wopał by było taler ǥ rozpuśćenym ǥokorom na dno łotcźa ǥtajiś. Rozpuśćeny ǥokor nimoměrn tucźe wutśudnje. Tajku ǥymnu pizu pćelki njerobźa. Wone pśchi połnej ǥchźi hkódu wumnu. Hoźi-li wjedro, a wóźa-li pćelki wuleźeś, pśchiwabi njepćelstwjebane pizu jenoǥ tubjejne pćelki. Pćelkam dawaj bohaće. Se ćhwate ynmi drźejśćeźatami we pćelarźanju dołoko njepśchidźeśch. Hewak pak ǥo ǥa to ǥtaraj, ǥo maju twoje lubuśchi dokładny mér. Tónźe bośpotny mér jim cźim bóle hoźi, cźim bjeźe traje a cźim hłubśchi je. Tehodła twoje pćelki pśched wśchej hanu wobarnuj. Pćelku we ǥwmśfim drémanju tymśot mykłom, klepot ǥtyrkom myli. Pśćhpot a wokanje domjajeźe ǥwérjatu drémanje twojich lubuśchich njeluźbje ǥaǥ. Cźim dokładniścho ǥo twoje lubuśchi wuǥpja, cźim mérniśche we nałérzu budźa, tak wuczeny ǥtary pćelkaŕ napomina.

Příloha k „Serbskim Nowinam“.

zofiu go świnije do cźẽściuych cźmokych a włażnych chlẽwow. Jẽe-li bydnuy pola maj̃ nowe cźornym świnjom jamu świdẽdu dać, mógli wẽcźe tẽj i plabowanjom cźornych świni świnjacj. Najdi ftórni lẽkarje mógli nam wẽcźe pradzić, hacj jix zuże świnje cźorneje raży wopramdzje krucźiftje naftcźi bẽlych.

Jeli świnje njeẽru.

Kormiscź-li świnjo, ftanje go fusto, fo njeẽrzeje. Kormjenje zamo ja go wẽchak je po pramom thorofcź. Do świnjeca go tyka wjazy hacj wone ja jeźiwjenje trjeba. Sso pẽ, zatak świnjo jenoj tehodla kormi, fo by i njeho bórzy potcź a mjaźo mẽk. Tehodla dyrbi go wẽcźo nakoźowacź, jo by świnjo dale derje źrało a na go twarifo. Fusto doscź je źoldi pschetykamo. Tej njeje go świnjeczu pschẽzo ftrowa piza dawała. Kak je ja świnjeczu źracź pschehorza fidała. Njeẽrzes-li świnjo, je cźasto horza źracź na tym mina. Derje je, hdyż go świnjom źracź hdyż a hdyż mẽrje. Wschelakora źracź świnjo f dzarnitchemu źranju pognuwa. Dawasch-li dolho pschechi jenu a tu jamu pizu, go wona świnjeczu wosthudi. Tej wulka kibalina we źoldu je cźasto pschicźina, fo świnjo hubjenje źrije. Temu worpomhasch, dawasch-li świnjeczu nẽcźto wuplawjanjeje krydy (Schlemmkreide) a pak rostolczeneho drjerowego wuhla. Lẽpsche hacj tónle źrẽdt je ślinowja poda (to je mergelige Erdmassen). S tuteje cźẽści świnjeczu nẽkotre łapcze do khẽdwa. To świnjo radzi źwanka. Póda wapna (Kalk) tale ſamja wschelakore mineralije ja wor kóscźom wopchiha. Świnjo je trjeba, ja twar kóscźi njedy pschelahodny a khitry dyi.

Schto świnjeczu kibacź?

Jedyn rataríſki wẽzwuſtnjny radźi, świnjom bóle pimpuſowe (breiartig) źranje dawacź. Mokre kibanje nima wón ſa bobze. Mlodym świnjom a ſuprascźnym tamzam pschihoruj kibanje ſ punta hacj 2 wotruboy ſchzóta a podobneho. Tole pschidawaj k mẽcźenju ſ połozu warjenych bẽrnow a ſ połozu warjeneje runklizy. K temu mógeźch tej dźeẽſelowe, luzernowe, pschẽcźne abo mowſne pluwy pschimẽcźacź. Pluwy pak pryedy w ſymnej wodźe namocź. Ma-li takſe kibanje pschemalo jeźowebo bẽlka (Eiweiß) potom pschidawaj jemu wschẽdnje a na ſtocźo 100—200 gramow rybjaze mucźki. Njeẽrne tuka wopschẽcźej a jenoj mało ſelena dyrcź. Pschidawasch-li kibanju hiſchcze wuplawjenu krydu (Schlemmkreide) abo foſforkiſłe wapno, dospjeſch, ſo ſo krute kóscźe wutworja a świnjo na kóscźe njekipri. Najlẽpje je, jeli świnjom rano a wjeczor bóle ſchrotowe źranje kibacź. Da to mójeźch pschipodnju bóle bẽrny a runklizu dawacź. Mẽnjej hdyż a hdyż je źranjom. To świnjo powſmuwa, ſo lẽpje źerje a je ſ nowa wocźeſtwi. W tẽcźe mójeźch świnje ſe ſelenym zara derje wudźerjecź, bjes teho, ſo jemmu ſchto drubeho dawacźch. Jara ſtraſchne ſa świnjo je, hdyż jemu jenoj male njehoſtawjene bẽrnicźki dawacźch. Tej mokre runklizowe a drube łapjena ſu ja świnjo njeſtrowe. Na taſkich łapjenach wutwori ſo nakaſtiwoſcź (Bakterienflora). Ta we źoldu a cźerjerach świnjeczu ſchkodne kibanje wuwadi. Stóźo potom lożge ſtori a husto doscź świnjog.

Kornikle.

Loni kupich źebi mlode kornikle. Sdym je dyrbiał ſatrẽacź, dokelj najemójacju źracź. Pod cźeleirni (Kinnladen) bẽchtaj ſtrośtnjenej. Jiwoi nabubnjeny. Ja mẽnju jo bẽchu ſatpklane a pak bubnjachu abo bẽchu na nẽcźeho podobne ſthorite. Pschihódne lẽkarſtwo, tak mjenowany kornikol, nicźo wjazy njepomhaſche. Njeje-li ganeje mdźnoty, tele ſkoczata wotcźahnyez? Ja mnje je cźim wobuźnilcźo, ſo je źhubich, dokelj bẽchu ganźẽſi, tiź mi ſpwitnychu. — Wotmotwa: Bubnjenje je kornikłaja thorofcź, tiź njenadźiju ſaſnupi. Stoczatka bórzy ſwintnu. Tehodla je lẽdma grẽdka pschecźiwo tejle thorofcźi. Pschedewcźẽm ma ſo thorofcźi ſahdźowacź. Stoczatka maja ſo jara lekdźiwje piſowacź. Pschicźina thorjenja ſu wódźe abo ſmjerſte kalowe abo runklizowe łapjena. Dawasch-li jim pizu, tiź hijo pohniwa abo khẽzku travnu, wone teborunja lożge ſthorja. Ekhorjenym ſtocźatkam maſſeruj jadny źiwot a njech ſo derje pschekẽchaju. Sku-li katkane nałożuj wokſiowe abo mbdkowe khyſtiry. Tej nẽkotre łapki waphnoweje (Kalk) wody pijacj jim do huby linjcź. Pschedewcźẽm dawaj jim jenoj ſuche.

Pjerifnarſtwo.

Hdyż kaczki ſkobaczi!

Ssyli kaczki woſſobala, cźiſni je wo woſkopanju do łódſymneje wody. Tam je woſtaj, dokiż zyłe njewoſtudnu. Sku-li kaczki wo puczu hiſdcźe trochu wlożne, jim to nicźo njeſchkodźi. Majcź-li łód a mójeźch kaczki na łód połacźicź, potom nejetrjebaſch je bo wodły khcź, ſo bychu tam wuitudle, pryedy hacj ſo wotpóſcźelu potoj je do khlóbneje rinzu. Do pinzy njeẽmẽſch je pryedy donjecź, dokiż dokładnje wuſtudle njeſtu. Wuſkobane pjerſo połoj na ſuchu łubju a je cźeſko roſeſcźel. Tam je wódźdnje wobroczej, ſo by dołódnje wuiſſo. Zyłe ſuche ſmjecź je potom do kromadźi. Kacźe pjerſo rady kupuja. S jeneje kaczki maſch nimale 50 gramow. S pjerjom ſkobanje wjazy hacj ſapfacźiſch. Jeli dźeſch ſarẽzane kaczki ſyndom roſeſacź, połoj je do cźeſtwe trawy abo dźẽcźela. Kacźe mjaźo wjele cźẽſtiwiſche woſtanje, hacj ſdy by kaczku do drjerowneje mokniny (Holzwolle) abo do podobneje macźiſtiny położił. To ſeleneho a cźiſtego hatneho ſtanja ſo kaczka ſa niezſtrje je ſelakicź połdźi. Cźim cźẽſtuiſchi a lubſnjiſchi je napohlad ſarẽzaneje kaczki, cźim lóſcźho ſo pſchedawa.

Sahrodniſtwo.

Sahrodka we małym rózku

Jeli w małym rózku wjedro howi, mójeźch we ſahrodku nẽkotre bẽło wodźecź, kotrej tẽj w hapzlejzi do rukow bladza. Hapzlejka ma cźaſto dźiwnuſchke wjedro. Potom cźaſ cźekaje a dźẽło woſtanje njeſchtowjene. We ſadowej ſahrodze mójeźch nẽkotrezkuliz dźẽło dokonjecź. Jabołkowe kerẽcźki hodźa ſo wobrẽźacź. Tej mójeźch hnojicź. Nẽkole ſmẽch hnoſnizu lecź a pjety rózź wufidacź. Pſchetoj wodźe na jemju ſtidane bi'cźeſe jara derje roſeńdu. Chzejcźli ſchtomiki ſodźecź, mumjetaj nẽkole ja nje trẽbne bẽrzy. Mumjetanu pjerſchcź ſmẽcźej ſ mapnom (Kalk), ſ dobrej hnojnej pjerſchcźu ſ pjerſchcźu pod dornom a mozẽkim ſazpytom (Sauſchutt). Sa truſałaſami hladaj, ſo mumjerſte mjehchu. Stóncźko we małym rózku je ſtroſtlinkam jara ſtraſchne. Wodnjo wone rozſaja ſo nozu ſaſa ſamjejnu. Pjenczi dyrbiſch potom ſ pjerſchcźu wobzypacź. Je-li je ſmjerſt je ſemje a ſemja njeje pichenołózna, mógeźch je zpwom ſapocźecź. Tak mójeźch zyłcź rosponti (Rapünzel), ſpinat, morchej, ſoſcźadło (Schwarzwurzel), zybłu, po tajſim wiſche ſpmjenja, tiź cźẽzzy khodźeja. Pódła tuchle wuzpwjenu pjchihoturj hrjadki ſa pẽtrſchiſku, zerchej (Kreſſe), thimijan, woprik (Dill), łopruz (Fenchel), pozeſka (Lavendel), khjemjelcźka atd. Wſchitke tele ſymjenja ſmẽch nẽkto do ſemne puſchcźecź. To rumowo, we kotrychź ſeleninu (Gemüse) pſches ſymu thwaich, puſchcźej cźaſto cźẽſtiwu powẽtr, ſo płẽznita a hnita njeby. Tej do tych rumow a pinzow, hdyż maſch dwẽtli a drube roſtilinki ſtejo puſchcźej cźẽſtiwu powẽtr. Hewak wone pſchi ſahe twubivaja a ſo njetrjebawſchi wurozinu. Nẽkto je cźaſ ja matłożki (Steckling abo Ableger). K temu wubẽć naiſbylniſche wubiwanki (Triebe) a wotrẽs je ſ wótrym nożom. Potom ſadź je do niſkich kaſchcźikow abo ſchflickzkow do pẽſka. Schtóż chze nałẽto ſchcźẽpicź, poſtaraj ſo ja ſchcźẽpki. Te ſadź we khłódnym kucźiku we ſahrodzy do ſemje. Połnózna ſtrona twarjenja je f temu najpſchihódniſcha. Tola njeſmẽ tam ſ ſtẽchi deſchcźikowa woda kapacź. Siwe płoty nẽkto pſchitiſnjaj. Hdyż dźẽry nadendźeſch, poſtaraj ſo, ſo ſarofcźu.

Kwẽtkam wo ſjiwje pilnje pſchiſiwaj.

Kwẽtki wo ſjiwje roſtu w cźopłym powẽdźe. Tón je ſuchi a tehodla dwẽtka abo roſtlinka wjele wody trjeba. Wone ju jim dodawaczi, hdyż jim pilnje pſchiſiwaſch abo pokrjewiich. Pſcheirjedanje wody njeje pała kóždeje roſtlinki jenoſke. Dale ſo praſcha, hacj je ſiwiny powẽtr mjenje abo bóle ſuchi. Je-li wonka ſuma, ſo we wobydlenſkej ſiwi bóle zepi. Potom je powẽtr ſuſchiſchi. Sſuſchaty powẽtr ſeſrẽſa je ſroſtlinkow wlohu. Shubjena woha dyrbi ſo naralnymi alkaliſkimi narunacź. Hacź mohło tele narunkorneźku dokładnje napije. Nẽkotryźkuli ſebi myſli, ſo doſaha, jeli wſchẽdnje ale mało pſchiliwa. To je wopak a zmulne. Pſchetoj tak ſo ſtanje, ſo je horna worſchca pjerſchcźe we hornczku wlożna, delna worſchca pak, hdyż korjeſchcźi ſhedża, ſuchi. Pſchilitała woda bẽ tak ſrnadna, ſo njedoſahny, delne worſchcźy pichemacźecź. Jeli dźeſch ſtrowe dwẽtki mẽcź, worſtij ſtajnje wodu, tiź ſo we ſchkleźkach nahromadźi, we kotrychź twókowe hornczki ſteja (Sserb je mjenuje „Unterſetzer“). Woda je ſtudnje njech ſtwilku ſteji, pryedy hacź ſo pſchilitwa. Tak ſo wobkelake ſchkódniki ſadża, tiź ſnẽtkam njeſhoja. Woda, tiź pſchiliwaſch, dyrbi runje tak cźopła buź, kaź powẽtr wo ſjiwi, we kotrejź dwẽtki ſteja. Najpartnniſcho pſchiliwaſch dowdźnja, po tym, ſo ſy ſtwu wurjedźila a do nje cźẽſtiwy powẽtr puſchcźila. Powẽtr dyrbi ſo pryedy pſchehrẽcź, pryedy hacź pſchiliwaſch.

Dom a kuchina.

Twarohowe bibałki (Käſekörnchen).

Wſmi 250 gramow twarohu, jejo, nẽcźto ſokora a muki. K hibanju pſchidźyj pok patcźika pjeczowneho prácha (Backpulver). Twaroh rosmucź źidki a ſmẽſchej jón ſ jejom a ſ ſokorom. Muki pſchidźynuj tello, jo maſcź cźẽſto, kotrej mójeźch wukaleez. Lịczka butry cźẽſto jara porjedź. Potom wutkowaj ſchtyri-hranite (vierkantige) płaſki. Na nje do ſrjedża połoj pot cźajowneje łźicźki (Teelöffel) marmeladu. Płogt ſwij do rózka (Hörnchen). Potom je na blaſche we khachlach cźaſa brune wupjecź.

Kołacź twarożk!

Praicźenje: S mloka mojeju 2 kołow mam tydźeńſzu 4—5 puntow twarohu. Chzył ſebi ſ njeho rady Mainzſki abo Limburſſki twaroż dźẽacź. Abo mohł ſ tejole twarohu ſchto druhe pſchihotowacź?

Wotmołwa: Wotradźujemy, pſchi tak małym hoſpodarſtwje ſo ſ pſchihotowanjom Mainzſkeho abo Limburkiſkeho twarożka paracź. Spytaj tola wopramny kołacź twarożk pſchihotowacź. Tón kraſnje ſłodźi, wołſaże, hdyż ſ dołhim leźenjom je ſmutka ſłotożołty. Twarohej daj dobrẽ wuſkapacź. Potom jón ſ rukomaj pramje drobny rosdrjeb. Dale pſchedẽłkaj jón ſ ſkjemjelcźku a ſe ſelu. Je-li cźẽſti jón pram je dobry mẽcź, p'chidaj jemu ſtuk kołaſeje butry. Ruhe wſchak to runje njeje. Ale ſ butru taſti twarożk wubjernje ſłodźi. Potom płajaj płaſki tak wulke kaj dłoń. Te ſłedź jebyn pſchi druhim na denczko. Denczko ſ twarożkami ſadź na ſtwine thachle. Twarożki dyrbja wuſkhnycź z ſmjerdnycź. Potom ſawal kóždy wołſebje do płaſkoweho rubiſchka. Płatowe rubiſchko dyrbiſch pak pryedy we ſelu wobje wonacźecź. Tak ſawalene twarożki ſkładź do hlinjaneho horiſza. Horiſz ſawodź a ſtaj do cźopleje kuchiny. Tak ruczje hacź twarożki ſaplẽknjowja wukale je ſ rubiſchka. Rubiſchko nẽkto wupłokaj. Potom twarożki ſaſo do rubiſchkow, kóždy twaroż wołſebje, ſawal. Po ſnano ſtjoch njedźelach ſu twarożk wone ſtwu na ſołcź a hotowe. S płazane cźẽſtiwe twarożki mójeźch teź we pjezp ſkoto na ſołcź wusuſchcź. Te trjebaju ſo k rybowanju, kaź tak mjenowany ſelowy twaroż (ſnano k makaronidźi). Tele twarożki khowaj we derje ſamkazych ſchkleńczanych ſudobjach.

Ssuſchała (Pöckling) na jeju.

Ssuſchała wobẽł a ſnucźahaj jemu ſrjedźne kocźẽzki. Potom nawjercź ſ dwjech jeji, mloka a muki ſuſte cźẽſto. Cźẽſtej pſchidaj nẽkotre kapki zitronoweje brẽcźki (Zitronenſaft). S cźẽſta płajaj małe kulozte plincźki. Te pozejcź jenoż na jenej ſtronje. Potom je wobroczej. Na pieczenu ſtronu ſtadaj ſuſchakowe mjaźo. Potom plincźki ſawal a we tuku dopjecź.

Dowjaſź roulady ſ pjelnjenjom.

Wſmi ſti puntty libiteho howjaſeho mjaſa, te roaſtraf do 8 cźẽſtich płazkow a je ſdobje roſẽlecź. Potom wſmi horſiczej worwjnych truhanczkow (Haſerflocken), jedinu łźicźku muki, roſtrouhanu zybłu, dosej popjerja a ſele. K temu pſchidaj telko mloka, to mójeźch ſ jeho nimale huſte cźẽſto nadẽłacź. Cźẽſto ſłuſej do ſtrẽtich bikalſow. Bibałki ſawal ſ nẽcźto potcźom do howjaſeho płazka mjaſa. Potom wobwijaſaj roulado abo mjaſowu bibałku ſ nitku. Potom je, wupjecź. Womacźku (tunku) abo ſoſu pſchihotowuj mẽſto ſe ſmjetany ſ butſanki.

Wo wuroſcźenju bẽrnow.

Cźaſto ſo praji, ſo ſo nowe druźiny bẽrnow rucźiſcho wuroſtu (ausarten) hacź ſtare. Wina wala ſo cźaſto na płahowarja. Jim ſo porochuje, ſo źebi ſ bẽrnami wjazy telkż pródy njedawaja hacź pryedy. Tónle porok wonì njeſaſtija. S płahowanjom nowych bẽrnow ſo djenża wjele. Bóle nażbdnja hacź pryedy. Tehodla je ſóźdy nucźeny, hijo lubeje konkurenzu bla na płahowanje najzwódomliwiſcho, najzwjetſchu pozu nałożowacź.

Se wſchẽch kulturnych natrárſkich ſroſtlinkow ſo bẽrna najwobuźnilcźo płahuje. Płahowar ſitowneho ſymjenja na lóźche bjẽło. Je-li won wſchelake druźiny ſchcźiſowal, móże nimale ſ mẽſtoſcźu wo wobzẽtitoſcźach nowcho ſymjenja roſpravu pódacź. Nałonjenym płahowar ſita ſwoje druźiny tak khcźiſuje, ſo ſymjo doſtanje, kajkeź ſebi je picźeje. Wuczeni ſu mẽſte ſakonje namakali. Po tajſim ſakonjach ſo wobzẽtitoſcźe wſchelakich druźin na nowe ſymjo pſchenjeſu. Po wuſkẽdźenjach tychle ſakonjow je mózno, do predka ſebi nimale jadny wobras wumworicź, kajke łaſkoſcźe a wobzẽtitoſcźe nowe ſymjo ſmẽje. Sroſtlinki, tiź ſo ſa daleplahowanje niehodża, ſo bórzy ſpóſnaja a wotſtronja. S tym je dźẽło plahowarja nowych ſitowych druźin wo wjele łóſcźe. Sdpatne ſroſtlinki ſ cźaſom ſpółnawſchi a ſe ſwojich pozytkow wotſtronjowschi, woſtanu jemu druźiny, tiź ſu ja daleplahowanje jara wożne. Cźitaſ ſ teho widźi, ſo je dźẽło plahowarja nowych ſitowych druźinow nimale jednore. Zyle hinak je ſ plahowanjom nowych druźin bẽrnow. Wſchelake wobzẽtitoſcźe wſchak ſo pſchenjeſu ſaj na pſchiſlad cźẽrwjena bẽlina, zołte mjaźo abo też mojerdźoej pſchecźiwo trupawoſcźi atd. Pola źita ſo tajſe ſo taſe ſamotnoſcźe (Eigenſchaften) abo wobzẽtitoſcźe (Besonderheiten) wẽcźe pſchenjeſu. Pola bẽrnow pak płahowar jenże wẽcźy njeje, hacź tajſe ſamotnoſcźe a wobzẽtitoſcźe ſo na nowu druźinu pſchenjeſu. Pola bẽrnow je mózno jara ſnadna, ſo ſo pſchi ſchcźiſowanju ſamotnoſcźe a wobzẽtitoſcźe ſtarych druźin na nowe ſymjo pſchenjeſu. Jeli ſo to połnem wopramdźe ſtanje, dża je to ſbożowny pſchipad. Muſpch jenoż tehdom tiwa, jeli płahowar ſ wjele khcźiſowankami a wjele tyſacź ſymjenczkami dźẽła.

Tule mnohoſcź (groże Menge) wſchelakich druźinow, jich pſchcźiſowanjow a ſ nich naſtate ſymjenczki wobkedźowacź, je wobuźne a njedźẽſne dźẽło. Hdyż ſo ſymjenczki łẽta dołho wuſkadźowak a wupachowak ſo cźi ſba, ſo ſu khmane. Po nẽkotrych łẽtach wuſkadźowanja ſo khmanoſcź na jene dobo pominje. Mjes dwaczcźi a ſtjeczi tyſacź ſymjenczkami je cźaſto jena jenicźka ſymjenczka, tiź ſmẽ ſo tej po 8 łẽtach hiſchcze ſa khmanu a daleſadźenja hódnu pſchipóſnacź. Je-li dże plahowar tule jenicźku wopramdźe khmanu ſymjenczku namakacź, dyrbi wſchẽ druhe nadrobnje ſobu pruhowacź. Ddyż ſłonczinje po łẽta dołhich połpjatych ſebi myſli, to je pravu druźinu wutworiſ a ſo móże ſ njej do ſjawnoſcźe ſtupicź, jemu niczo njerukuje, ſo ſymjo tajſe woſtanje. Wone móże ſo tola hijo bórzy ja njewuſchne wupokalacź a ſo tucźe ſażo je ſymjenczkow wotſtroni. To ſo ſtanje, dyrnicź je plahowar łẽta dołho wſchu próju natożujo ſmedomliwje wuběrał a wupruhował. Tehodla ſebi plahowar porokuje ſaſtiji. Na kóſcźoſ naſchich bẽrnow pſchcźe ſ wobzẽtoſcźu pſchenjeſe dawacź njeſmẽſch. So by to mózno było, dyrbi ſo hiſchcze nadrobnje pſchepytacź, tajka a na kajſe waſchnje ſo ſamotnoſcźe a wobzẽtitoſcźe pſchi ſchcźiſowanju na ſymjenczka pſchenjeſu. Dóniż ſo to njeſtanje, pſchcźiſowanje hiſchcze wjele ſymjenczkow na wiſi, tiź hijo po krótkich łẽtach,

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

:8. 8 « płada za febr. 75 slot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 slot. pj. Wadawa a čišć. Smolerjec knihiščerńja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotesłać, płaći so za mały rjadk 15 slot. pj. Wobdźelanje so stajace nawóstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo 41 **Budyšin, póndźelu 18. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Póndźela, 18. maleho rózka.

Šimana, biskopa.

* 1851 Jakub Skala w Chróscicach, tachant Budyskeho kapitla, praclat, předsyda Maćicy Serbskeje, wysocydostojny, zasłužbny.

Hdyž bolhańskemu kralej Borisej swjaty Method wo Khrystusowym čerpjenju powjedaše, a to z tajkim sobuúčom a z tajkej bolosću, jako bychu so wšě te rany jomu biłe zleća na dobo kral Boris a z wótrym hłosom zawoławši přikaza służobnikej, zo ma so cyle wójsko bróníć přećiwo njepřećelam: „Podehnjemy khłostaj złych Židow, kiž su Khrystusa tak ćwilowali!" Tuž rěč jenož prawje žiwje a zahorjenje wo tutych wěcach k młodźenoej, budźe sej jo potom počeć ważić a zakhowa so tak nětkotkuli před zahubjenjom a zabyćom.

Jakub Skala we swojim nastawku wo ćenidłje 1873.

To-wařstwowski powěstnik.

Serbske towařstwo „Nadźija" w Budyšinje ma přichodny pjatk, 22. febr., wječor 1/2 9 hodź. w kat. towařskowni spěwańsku pruhu. Čestna winowatosć kóždeho sobustawa je, so na pruhach porjadnje wobdźělić.

Serb. tow. „Łužica" w Hornjej Hórcy. Srjedu wječor maja hrajerjo z dypkom w 7 hodź. pruhu; spěwanje je tutón tydźeń štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź. Přińć pak dyrbja wšitcy, dokelž jo poslednja pruha do Zdźarowskeho koncerta. Dirigent a wubjerk.

Jednota „Sokoł" w Komorowje ma wutoru a pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Jednota „Sokoł" w Bukecach ma jutře wutoru wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Budyška Bjesada změjo jutře wutoru wječor z dypkom 1/2 9 hodź. spěwanje.

Spěwne tow. „Sokołbik" w Sowrjecach ma srjedu, 20. 2. wječor 1/2 8 hodź. za muzskich a 1/2 9 hodź. za wšitkich hromadźe spěwanje. Přińdźe wšitcy prawje z dypkom. Předsyda.

Kwuprahowanju konl při koncercu w Pančicach (20. II.) přewostaji klóštr wěste rumnosće. Stóž chce tu přiležnosć wužić, njech to hač do srjedy dopołdnja telefonisoy (abo prjedy pisomnje) na skład zjednočenych młynow w Pančicach (Amt Elstra Nr. 81) wozjewi. Z dobom činimy našich hosći na to kedźbnych, zo so koncert z dypkom 1/2 7 hodź. započina a k temu je klóštrski časnik zwjetša trošku zażi. Kóžde chcył so po tym měć. Wot popołdnja 3 hodź. steji w Pančičanskim hosćenou awto za 6 wosobow. Stóž chce jón za tuni pjenjez wužić, njech to hač do młynskeho składźiśća wozjewi.

Předsydstwo.

Bačońska sokolska jednota ma štwórtk wječor we 8 hodź. we młodowni hłownu zhromadźiznu. Lětna rozprawa, nowowólby a druhe wěsłakorosće za tyće naše jednoty steja na dnjowym porjadże. Prosy so, zo bychu wšitke sobustawy, akt. a pas. přišłe. Towaršna jstwa w młodowni budźe wutepjena.

Starosta.

Swětowe podawki.

Sakski žejm.

Hospodarstwowy wubjerk sakskeho žejma žo hobotu ſ někotrymi bobrankami k statn. wubrankam saběrasće. We nastupanju sadanjenja statneho bolha žo knježerstwo wotpraschachu, kak žebi wono wo nahódnoćenju ſsawnych sakskich požičonkow myśli. Knježerstwowy zastupjeŕ ſdźěli, so žo po tśeśim dawkowym wukazu požičonki pajerjowanej hrunowu njechodźa nahódnoćeńcej, doniž wšchon dołh wójnskich wotſchkodźenjow njeje wotbyty.

Bombowy attentat w Kamjenicy.

Schtwórtk wječor je žo do jeneje ville w Fürstenſtej drohy ſpeśeš ſamknjene wokno ručna granata cźišła. Na ſkoje wona njeje rozbuchła, tak ſo wokoły, wó ſtnoje ſpśeśowace, njewobſchkodźene wostachu.

Da Bombowych attentatom je žo do Hohenstein-Ernſtthala 100 muži pomogneje polizije pólałko. Woni žo w radnizy a hamtſkim ſudnistwje ſamšejsli. Sa tśeśerjemi attentatow žo ſlědźi, hač botał pak hišćeze po ſtaćiu ſlěd ſa nimi nimaju.

Němſki žejm budźe sakso wuradźeć.

Płaćiwoſći ſpołnomócnjenſtkeho zakonja je 15. februara wotběžała. S tym je němſki žejm ſako ſo ſpołnomócnjenſti zakoń wo połnej mérje wuziwało. **Pśeś zbydomóžetaćej nuſowych wukazow je wono wukało,** ſ kotrymiž žo podłoſć němſkeho hoſpodarſtwa a juſtizy ſ błała pśemjeńi. Wubjerk němſkeho žejma měješeše wo nuſowych wukazach jenož ſwoje bobrodźace wuprajeć, tola won njeměješe prawo, je ſakazać. Nuſowe wukazy ſu ſo ſ wotpohladom wukale, ſo bychu ſo ſtatne wudawki ſmjerſchśite a ſo dokhody pśiſporile, tak ſo by móžno bykło, dokhody a wudawki do runowahi dowjeść.

Dacź budźe žebi knježerſtwo w němſkim žejmje **podłožnjene ſpołnomócnjenſtkeho zakonja ſabaja**, njeje nětkole hišćeze wěſte. Mono by drje rad bałe bjes němſkeho žejma knježićo, tola wono wě, ſo žejm podłožnjene ſpołnomócnjenſtkeho zakonja njepśiſchiwoli, zyła ſozialdemokratija by jenomyślnje pśeśeŕstwo njemu złoſowała.

Dr. Schacht do Londona a Paŕisa puźuje.

Pśeſident němſkoſtatneje banki, dr. Schacht, je ſapućował. Najprjedźo da Londona pójźe, ſo by ſo tam ſ měrudowacymi wobſobami jenožkelkeho pjenjezniſtwa rozrěcał. S Londona dr. Schacht naſſkerje w runej mérje do Paŕisa pójźe, hdyž ſo 18. februara wuradźenja wézwuſtojnych dale powjedu.

„Vorwärts" pod wobſtórźbu kŕajneje pśecherdy.

Po žadanju miniſtra němſkoſtatneje wobory dr. Geßlera a po poručnoſći němſkeho juſtizneho miniſtra Emmingera je ſo pśeſpjećiwo ſamowitemu redaktŕowi „Vorwärtſa" wobſtórźba dla kŕajneje pśecherdy ſawjedła. Wina je ſo w naſtawku hodownego „Vorwärtſoweho" cźišła namakała, k kotrymuž ſo wotſtronjenje wuwjaznego ſtawa žada. Naſtawk bě ſo na wuprajenje pśedawaćeho faſſkeho miniſtra ſa ſmuſkowne naležnoſće pochabował, kotryž bě wo ſwoju němſkoſtatneje wobory ſ njeſakkiſtimi organiſaziami rěcźał a dopokazał, ſo fakle wobcźežnoſće njebudźichu naſtałe, hdy budźiſće němſke knježerſtwo ſe faſſkim po tym ſamym waſchnju wobkhadźało, kaž ſ bayerſtim knježerſtwom.

Pódła „Vorwärtſa" ſtej pjerća tež „Welt am Montag" a „Frankfurter Zeitung" kŕajneje pśecherdy dla wobſtórźenej.

Němſko-cźěſkoſłowakiſke hoſpodarſke jednanje.

Rozprajenje mjes němſkim a cźěſkoſłowakiſkim knježerſtwom wo wuprawjenju hoſpodarſkich praſchenjow je ſo ſtónciło. Wo nich je ſo połna pścheſjenoſć dozpała.

Cźěſkoſłowakſki pózłanc Tušar w Barlinje wo cźěſkoſłowakſkej ſwonkownej politiki.

Ronika „Tribuna" je wuprajenje cźěſkoſłowakſkeho pózłanca Tušara w Barlinje wo nowym cźěſkoſłowakiſko-franzowſkim ſrěcźenju a wo politiſkim pokojenju Europy wozjewiła. Wo italſko-južnoſłowjanſkim ſrěcźenju Tušar praji, ſo tole ſrěcźenje wſchě ſawadne praſchenja mjes Italſkej a Južnoſłowjanſkej, ſwjatſkarku Cźěſkoſłowakiſkeje, wotſtroni a jej połnu ſwobodu hibanja w adriatiſkim morju da, ſchtož budźe ſa wſcho wótrowanje hrjeźenje Europy ſ wuźitkom. Franzowſko-cźěſkoſłowakiſke ſrěcźenje ſamych poſtajenjow wojeŕſkeho waſchnja njewopśichija. Wudawanja ſu njewěrne, ſo cźěſkoſłowakiſke wójſko pśichi němſkej mjeſy franzowſke wójſko pśichi Rheinje podpjeruje.

Naſche dobre poměry ſ demokratiſkej Němſkej njepśeſchenjene woſtanu. Naš ſajimuje, ſo ſo wotſchkodźenſke praſchenje po móžnoſći ruchle roſtrěſa. Sćmy ſa to, ſo ſo němſke winowatoſće po móžnoſći ſniža, ſ wumjeńenjom, ſo ſo też nam bołk ſpuſchći. Sa naš je tole praſchenje jenicźko hoſpodarſće wažne, dokelž nam wobnowjenje Europy a wobeźe Němſkeje ſajimuje.

Mamy wulke dowěrjenje ſ ſwojeſkej ludowu, wěmy pak, ſo cźaſ hišćeze njeje pśicźkał, w kotrymž ſwjaſt ludow wotſtamnjenje wobeźitych ſrěcźenjow njemuſne cźini.

Wunoſchk wuradźenjow wukrajnych wězwuſtojnych w Barlinje.

Wubjerkaj wězwuſtojnych, kotrajž 19. februara w Paŕisu ſwoje dźěło bałe powjedźetaj, ſtoj na podłožku ſwojeho pśichwytanja w Barlinje bopóſtakoj, ſo bydli ſo Němſej **moratorium** pśichwoliłoj, a ſo bydli Němſka ſajo ſwoju **hoſpodarſku a politiſku ſamoſtatnoſć dóstaś,** jeli ſo bydli wójnſke wotſchkodźenje dołkrikam ſaplaćiłoj. Cźaſ wodpokazanja ſa Němſku pak je jenoj ſ pſchihłowjenjom Franzowſkeje mójny. Wězwuſtojnoj ſo nadźeja, ſo Franzowſka do teho ſwoli, hdyž ſo jej hnydom wjetſcha ſumma wupłaći, pſchi cźimž je ſ wumeńenjom, ſo ſo Franzowſku politiki cźaſow w Porubſkej wotrjeknje. **Trěbne pjenjezy ſ wuwjedźenju tuchu plana dyrbja ſo ſ pożičonkami ſwjeśeć.** Wězwuſtojni žebi pſchi tym na němſkoſtatne żeleſnicy myślła, kotrejž dyrbja jako **ſamoſtatne němſke żeleſnicze towaŕſtwo dołſte papjery we wyſokoſći 10 ſtotych miliardow wudaś.** Wobſtworjenje němſkoſtatnych żeleſnjow do ſamoſtatneho pſchedewſaca ſo pod wjednifſtwom miniſtra Oſera na podłožku wukaſa ſ 12. februara 1924 w ſmyſle plana wězwuſtojnych ſtawa. Po měnjenju wězwuſtojnych dyrbi ſo ſukzam dokhnych papjerow němſkożeleſnicznego towaŕſtwa dobładowańſke prawo nad żeleſnizami pſchiſłuſchaćej, kotrejž pak ſo jenoj na praſchenje wunoſchnoſće wobkhodowego wjednifſtwa poćahuje.

Pśenich pjecź ſtotych miljardow dołkrikow papjerow němſkich żeleſnizow dyrbi Franzowſka pſchipodpiſaś, ſchtož ſo wiſaju podpiſa, ma ſo ſ němſkemu finanzn. wuſtrowjenju wuźiś. Wopjerajuśi **wobſchtodźenſti dołk** dyrbi ſo po ratach wotpłaćiś. Po měnjenju wězwuſtojnych budźe ſ wotpłaćenju wiſaju dwóch 60 lět trjeba. Wotpłaćenje ſo ſ małkimi ratami ſapoćnje, dokelž dyrbi ſo pſredy teho ſtota popjerońca ſapłaćeś. Hakle połožiſćo ſo ſtetne wotpłaćenje na najwyſchiſche poldra ſtoteje miljiardy powyſchi.

Sa pożičonku němſke żeleſnicy rukuja. Tola ſo tu jenoj we rukowanje jedna, kotrejž wězwuſtojni jako cźaſu njewuložuja. Lětne wotpłaćenje wójnſkeho wotſchkodźenja dyrbi ſo ſe ſbéranjom **datka wójnſkeho dołka** ſwjeśeś, kaž bórzy žebi němſkoſtatne dokhody a wudawki wahu dźerja. Banka ſtotych notow, ſo kotruž ſu wězwuſtojni plan wubźěłali, dyrbi ſarjadniſtwo dokhodneho datka pſchewjeſaś.

Sześmſke wólby w Durinſkej.

Doſkónčnju hamtſki wólbny wunoſchk Durinſkich wólbow je někotre ſtaty. Po nim ſu dóſtale ſozialdemokratiſka ſtrona 203 389 hłoſow, kommunistoja 162 114 hłoſow, porjadowny ſwjaſt 421 883 hłoſow, němſkeju nazionalniſtoju 81 706 hłoſow. Po tym je pſchidało ſozialdemokratam 17 ſydłow, kommunistam 13 ſydłow, porjadowemu ſwjaſkej 35 ſydłow a němſkim nazionalniſtam 7 ſydłow. S 934 634 wólbne prawo mějaceych je ſo 879 494 pſchi wólbje wobdźělili, po tajkim ba'ko pſchez 90 procentow.

Brónjowy ſtlab „worzłoweho helma".

W Eiſenburgu pola Halle ſo ſ łohdźiwoſću někotrych wobydlerjow pola pſchekopa Manna brónjowy ſtlab wuſlědźi, kotrejž mjes druhim wojeŕſke żarabiny a k temu pſchiſłuſchazu munizju wapſchiſjeſche. Policija brónje ſebra. Wone ſo po poručnoſći „worzłowego helma" khowachu.

Njeměry w Pfalzy.

Schtwórtk chyžeſke wobydleŕſtwo w **Bergzabernje** ſeparatiſtow ſ napjelnjoſću ſ twarjenja wokſrjeńcźa hamta wuhnachu. Franzowſkoju ſapjeſchimnychu a lubji roſeźnachu. Popołdnju wotdźělenje marokkańſkich jěſdnych k ſchichtanju ſeparatiſtow pſchiſłeſchka.

W **Neuſtadtu** ſu dźěłaćerjo, ſoſtojnizy a měſećerjo ſa tamow, ſo bychu pſchećiwo dalſchemu knježenju ſeparatiſtowe proteſtowali, generalny ſtrajk ſapoćeli.

W **Rockenhauſenje** ſu ſo ſeparatiſtojo ſapamjeſdźili, wotcźahnyć. Separatiſtiſki wokrjeſny heſtman Sproſt je rjekł, ſo w Rockenhauſenje woſtanje, hač jeho ſeparatiſtiſke knježerſtwo wotſtadźi. Pódła teho je jemu franzowſki wokrjeſny ſoſtojneſ porucźił, ſo bydli woſtaŕ.

W **Landſtuhlu** ſu ſeparatiſtojo twarjenje hamtſkeho wokrjeſa wopuſchćeli. Schtwórtk popołdnju je dźěł wobydleŕſtwa pſchi twarjenju ſwonow pſched radnizu pſchicźahnył, tam ſeparatiſtiſku khorhoj bele woſaŕ, a mějto teho bayerſku khorhoj horje ſcźahnyć. Na to ſu twarjenj wokrjeſneho heſtmanſtwa ſeparatiſtiſku khorhoj ſ bayerſkej ſaměnichu. Němſcy ſoſtojnizy ſu ſajo do finanzneho hamta a do wokrjeſneho hamta ſacźahnyli. Franzowſky wojaſy pa bróbach cźahaju.

Sſamoſtatne knježerſtwo w Pfalzy ſwoje dźěło ſaſtaji.

Po poručnoſći miješyſwjatſkarſkeje porheinſkeje kommiſije je ſamoſtatne ſeparatiſtiſke knježerſtwo w Pfalzy dźěłacź pſcheſtało. Po namotwjerſnym porheinſkeje kommiſije je pfalſki wokrjeſny wubjerk knježerſtwo pſchewerſał. Wón

budzje trěbne naprawy cinicz, so by porjad wobnawił a sjawnu słužbu porjadnje dale wjesej dał.

Ludowe wotblosowanje w Schwajzarskej.

Wczera je w Schwajzarskej ludowe wotblosowanje wo dźełańskim czasu w fabrikach było. W lěcze 1919 bě so wobsomhodźinski dźełański czas zawjedł je samjesowanjom, to może swjatkowa rada za jenotliwe industrije, kiž so trjebi za konkurrenzna kmanosć zada, 52 hodźinski czas dowoliła. Tónle zakoń dyrbi so nětko na to waschnje pschemjenić, so směje so w cełych czěrjach hołpodarskich trjoch dźełanski czas na 54 hodźin thdźenja powyschicz. Jenotliwym industrijam abo fabrikam dyrbi swjatkowa rada, kiž so trjebi za konkurrenzna kmanosć njezadata, tohodźinski dźełanski czas hacz do 54 hodźin dowoliła, tak dołho je to wołnych pschicziwnow dla nutne. Tuchje zakonja je na tři léta wobmjezowane. Podlěschenje dźełanskeho dnja dyrbi dźełanske sbory schwajzarskeje industrije, kotraž pod njepschihódnymi wobstejnosczenimi dźěła, finjicz a dyrbi czěrjemu wotbywanju tworow wotpomhaez. Měnjenja za a nowy zakoń a pschecziwo njemu su połdende dny wótro je zbyli wojowale. Sozialdemokratoje a wjetschina sastojnikow su pschecziwo njemu.

Prěnje poražene jendźelskich konserwatiwnych w dełnim hjenje.

Dołny hjem je z 290 pschecziwo 103 hłosam konserwatiwny namjet sacziniwł, so by so pruhowanjo wubjerk wotmysrił, kotryż by wuradźowak, kak by so najlěpje jendźelske pschemysło psched wukrajnej konkurrenzu schkitało. Liberalna a dźělaczerska strona shromadnje pschecziwo namjetej hłosowaschej.

Strajk botowych dźělaczerjow w Jendźelskej.

Wschě jednanja z bokowymi dźělaczerjemi su so rozbiłe. Sda so wěste być, so je strajk pschipowjedźił. Pschi nim je 200 000 bokowych dźělaczerjow wobdźěli. Nacionalne sjednoczenstwo żelezniczarjow je wobsamkło, swoje spohlawy, kotrejż su w dokach postajene, wotwołacz. Sjednoczenstwo transportnich dźělaczerjow ma wjetschinu ludźi, kotřiż twory z bokow na wiki wosza, w swojej ruzy.

We wschich jendźelskich pschistawach je so dźeło sastajiło, tak pschipowjeduja najnowsche powjesche. S teho może khtra wobczežnosć za jendźelske knjezeństwo nastacz. Dyrbi so pomysłicz, so je wschędnje do jendźelskich pschistawow za nědźe 30 milionow slotych hriwnow zurohy pschiwożnje. Keli je by strajk dołho trał, by w kraju njedostatk zurohy nastał a njeorganizowani dźělaczerjo dyrbjeli dźěła w pschistawach pschestawacz. We Londanskim pschistawje su połdende dny w nozy a wodnjo tworty z łódźow wukkadowali a wotwożowali.

1000 dźěci na Moskowskich drohach smjerje.

S Moskwy je po Pariskiemu „Journalej“ zdźěliło, so je so wot 10. dezembra hacz do 25. januara na Moskowskich drohach 1035 njemjerspjenych dźěci namakało. Połmjerslych dźěci je policija 3785 nadeschła. Tele zakorjne wobsteji nosce su po radże ludowych komnizarow zdźelike.

Pisch wupołasanjom zuhych komunistow z Rumunskeje.

Bukarestske nowiny „Indrumarea“ powjedża, so je zhěbi knjeżeństwo wotmysłiło, z Rumunskeje 13 000 zuhych dźěłaczerjow wupokasacz, kotřiż su bo pschi komunistiskim hibanju wobdźělili. Policija je dla špionaże prjedawschego zarskeho leutnanta a pohdźěchego hejtmana cżerwjeneho wójska Borisa Dobrinskeho zasałka. Won je pjecza politiske a wojenske powjesche wo Rumunskej ruskej organizaziji w Parisu złał. Pschi pschepytanju wobydlenja su pjecza plan rumunskeho wójska w Bezaraviji namakali, kotryż je zhěbi za 5000 lawow (frankow) wobstarał.

Wo albanskim trón.

Po powjesczach Belgradiskich nowin ma albanski trón wjele pżadarjow. Kelkoż je stronow, telko kandidatow. Jeni fu ta prynza Wiedu, kiż je hižo tas krótki czaż nad Albanjej knjezył. Druhi su ta rumunskeho prynza Mickawscha, jeni sa italiskeho wójmoch z Rosty, jeni sa serbiskeho prynza Pawoła, sa ko druhi sa amerikanskeho milijonara Sinclaira, jeni ke bourbonskeho prynza Sixta z Parmy, jeni fu z republikow, druhi za regenstwo każ hacz dotal. Jeni fu za potomnika Prenza Bis-Dody, jeni za Burnache Dirdeja atd. Słónczuje je tež personalna unija z Jugoslowjanskej namjetuje. Albanski lud je rubjezniski, njeprawowy a bjese wschitke europiske kulturu. Ludu, kotryż mża cżitacz a pisacz, fu tam zadni. Nad tajkim ludom knjezicz, je wobdżerżne dźelo a tola dyrdża to někotři cżeskeje kalommnjey spytacz.

Hłóß rosumneho Nemza!

Saudżenu hłosow pschinjeseschu němske nowiny rozpomninanje z pjera knjeza dr. med. Horsta Schneidera. We swojim nastawku za to rěcz, so chżyli Nemzy Sserbam a serbskim żadanjam lepje rosumicz. Won pschiznawa, so we serbskim ludu wulka zniwjesitża muż hischcze tczi. Sserbowstwo je samohlo, koło wo 'sto z zusstawkowm wobdatu, sta lět swoju rěcz a swoje bohate narodne wobsedłosce sachowacz. Won Nemzam radzi, so chżyli tola na Sserbow pschesczo hjimacz. Sserbow spranne żadanje niesmjeli so z ruku wotkinnycz. Wschetkoż potom Sserbjo njebychu zpytali swoje pschesczo z pohrodnischnem druhich statow dopjelnicz. Won pschiznawa, so stat sam je serbske słóżby wuwabił, to njeje serbske spranne pschesczo chżył dopjelnicz. Sserbstwo nětko so hojicz. To hlutsch a hodu do pschiwonanja rjanoscow narodneje domjny, domowinstwe Lużizy. — Tole spranne rosponimanje je wschesc cżesche hódne. Mjez naschimi němskimi żusodnami setkusemy so hižo z mnohimi tak rosumnymi nahladami. Bohużel cżile nabohni Nemzy mjes naschimi żusodnami hischcze pschewahu nimaju. Nadżijomuje pak so tež tole w pschichodnje porjadzi. S tymi ho dorežecz a doro'unicz, je tżódny dżeń mózno. Knjes dr. Schneider so nuzli, je-li wo serbskim separatizmje rěcżi, a symu sjawnosczi trasżicz z wobżadżenjom Lużizy je strony nekajsche swonkownje mozy. Tehole separatizma my tak kady haujeni „radikalni Sserbjo“ njesnajemy. Wón scheri jenoż hischcze wo spitóschnych mohach serbskich renegatow a němskich zasatkych hiodżerjow wschescho, schtoż njeje na „cżt germanisch“ prażene. Je-li knjes doktor Schneider mżni, so mu sserbjo spytamy k naschim prawdam dopjecz z pomocu druhich ludow, potom durbimy tež to dopjelnicz, schtoż ho samo wot so rojumi. Mjenujzh my chżemy być a symy sspalni sacżenjo němskeje republiki a wuswobodny ho k jeje wustawje, my radikalni Sserbjo. Howak nihdże sympathijow nadeschli njebychmy. Dopjelnjenje naschich żadanjow je lożze mżno we wobłuku němskeje republiki, jenož so by němski stat to chżył. Bohużel wón to njecha. Němska republika dżerży ho po wschich dotalnych wopokasanach nam Sserbam napschecżo po rożdażje, kiż dr. Seifert 1 pschileżnoczu wuradżowanja schulskeho zakonja w cżasach do wójny we jakkilm hołmje wupraji: „Sserbstwo ma so cżekwicz, ale niz hajicz“ (Dulbung aber keine Pflege). Po tychle sadachach ho i nami, schtoż naschu narodnosć nasnja, każ z tym wobdhadża. Tón so pob błidom cżekwi, ale radu jeho nimamy. So by naschu statne knjeżeństwo, wożebje pak pruske, nam Sserbam nayschecżo tule żadanje spuschczilo, sa to wojowacz my njepjeschenjemy a to je we wobłuku němskeho stata mózno. We tymle nastupanju fu sympatije wschech sprawnych Nemzow, tež Wasche, luby knjes dr. Schneidero, a podpera wschech kulturnych ludow na naschej stronje. A żerbiti stat utopije? A schto żadamy w tymle nastupanju? Schtoż hódża konfesija po thjerżitelnej wójne tež w Němskej wuzziwa. Sarjadowanje naschich narodnych nałeżnoschow z pomocu swojich samkownych instituzijow. Pschipósnacze naschego narodnoscze tak, so by naschu knjeżeństwo we administratiwje na naschu pschecżu hjiwało. Wicho je mózno, jenoż wola tu njeje. By-li knjeżeństwo tele naschu ponjize żadanje dowjedniło, wobsosam, każ je so jenże żanehu separatizmu bojecz njetrjebali. Wón njemaj żaneje pobdy a nihdże żanych sympathijow. — Ga hodża pschezo sażo na nżnuzku narodnosć w Czechach pokasowaczi. Jenoż jene praschenje? By-li był pżódny cżesti kraj pruska provinza, mżli tam Cżechojo swoju univerzitu, telko wyschoch a srjedżnych němskich schulow, każ tam Sserbja Nemzy tam maju? A by Wilhelm ber Waltbzwinger Cżecham ta sich universitu te wotzjesi wótrawa, każ je to tele dny president Masaryk cżinił? Wostajicze so tychle pschirunanjow, lubi Nemzy. Wone sa Waż njerożża.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 18. małeho rożka 1924.

— **Wo wjedrje.** Dżensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer — 3, thermometer w nozy — 9. Wumlady na malo ho pschemjenjacze wjedro. — Drjeżdżanska wjedrarnja prajі, so dotalne wjedro wobstejowanja. Wysschina cżehnje ho z Jendźelskeje pisches srjedżnu Europu hacz k cżornemu morju. Mżina leżi nad Schwedskej a nad połnócnymi krajemi. Wczera bě po Němskej zajesdna mrózcżeno. Jenoż w Drjeżdżanach a Wrótżławju je zmjerzowanje. Wczera rano bě hacz do 11 stoh. symy (Frankfórt n. M.). Wobnjo powyschesch hacz na 3 stop — w zhamom mjesce — a hacz na 0 na Sylskich kupach a we Machenje. Zulsse wytoru ftónczko 7,11 khodża a so 5,22 thoma. Mżiacz khodża 4,13 powołdnju a so rano 6,21 thoma.

— **Rosprawa polizje.** W jenej leżomnosczi na Zydowje so sandżenu nóż dla wobschkodżeneho wuhnja schpundowanje zapali. Sawołany wohnjowy wobornik wohnjo dórhi zhascha.

— Statistiske wotdżelenje pschi Budyschskim policajskim hameże nam sdźeli: Statna indeksowa liczba za wudawki sa sczinjowanje wuczinjesche 11. t. m. 1,03 biljonowa krócz tak wjele, każ do wójny.

— **Wudsuschtwo.** Krabnyli fu w cżasu wot 14. 2. pop. hacz do 15. 2. dop. we 8 hodź. tři cżerjesiske pażu, nj, mjes nimi bě preni 8,6 metrow dołhi, 10 cm. schéroki a 7 mm tołsty, druhi 8,7 metrow dołhi, 11 cm. schérohi a 7 mm tołste a sczeći 6,1 metrow dołhi, 11 cm. schérohi a 7 mm. tołsty. Wschě paży fu z dobreje kże, njeschite a maju kok „Waggonfabrik Burich, Bautzen“.

— **Pohedżenje Budyschskeho mżeschczanskeho sastupjetstwa,** zaidżeny schtwórtk. K wjedżenju wschchu po wschelake dopisy, mjes druhim sbě tež żadanje ratarjow a wósnikow, so by ho dawk na konje a druhi cżehnity stót sniżił. Sozialdemokratżi ho hórschachu, so fu na mżto direktorja Mainiga sarjadowanskeho direktora Kremppa sa zwjesowarja wuswolili. Njesozialistiżi ho sastupjeju sdźelachu ho z tym, so je Meinigowa maindźelska ho jako sastupjejka wuswolita a mohła wschelke zhonicz, schtoż zhonicz njesmżła. Namjet, so maja ho wschelake ruuny stareje tachantskeje schule trjebacz, pschihódże na dnjowny porjad pschichodneho pohedżenja. Pschihłosowanje wsche ho, so ma so Stieberowa hasa pschi żelezniczym mjesce wuporjedżecz a so ma ho na Hibowje nowa skala wotemricz. Tam nabędżu cżi dżełco, kiż fu bjes dżela a mżto kamjenje trjeba. Placżizna pluna na mżaz januar postaji ho na 24 st. np. a wody na 16 st. np. sa kubikmeter. Komunistiski protest pschecziwo wólbje mżeschczanskich sastupjerjow ho sacżinił. We tych, kiż fu bjes dżela, so nje rżekesche. Woni fu nuzowani dżełacz, je-li so jim dżeło poskicił, henak stat mżeschcz zaneje podwjerzy wjazy njepłacży. We tymle smjehje, so by ho mżto so dżło starało, a jich se sejwónteńsej potrjebu sastarało, so sozialdemokratiski namjet pschija. So bobom pschija ho dalschi namjet teleje strony, so by ho mżto sa pohrjebanje cżełow postarało a k temu nacżiił (Entwurf) trěbnych postajerjow pschedłożilo.

— **Nowy kabel notwarił, kiż Němsku z polodnischej Ameriku**

Jenajzy psched sakonjom.

Historiski roman.

(Pokracżowanje.)

2]

„Ty sy ho do roshorjenja sardżał, knjes Sancho!“ wotmołwi zuły smórmnje, ale wocżi pocżeschtej ko jemu swécżeć.

„Ale wy budżesce pschózni, hnadny knjeże, a wotpocżinka żadacz!“ rjekny strachocżiwże zona. „Wschitko lżiwo je hotowe. A ty, Sancho, njewidżiesch dha, so je so knjesej dawno dwojeho bledżenja wotmużiło? A njemohł hnadź wón —“

Zona ho wotmjelkny.

„Nó, macżi“, smjeschese ho Sancho, „wupraj jeno, schtoż maseh na mysłach! Ty mżnischi: njemohł hnadź knjeż hóscz z dwora dyscz, kiż by jutrje sahe hižo kralej sabo wupowjedał, schtoż je stłychał wot Sancha Zerbura. Nó, macżi, ty wschak hnadź hebi tak mysłiżi, ty hy zona. Na pak hebi tak njemysłiż, pschetoż naschi hóscz njewotrunna hospodliwoscz, kotruż je w naschej thżbu namakał, z niedżakom, a wón też njeje żadyn bżeżatoh pisżał, ale cżyrżeńi semjan.“

„Dobre, knjes Sancho!“ wotmołwi zuły z krótka. Dopowjedajmoj swoju rżcż. Wy macże potajkim ta to, so je kral żodnu winowatu na mordarstwach a rubjenjach, kotrez, każ wy powjedasce, jeho semjenjo w Sevillskich hażach nożi jako nóż lawininja?“

„Daj, to mam sa to, hnadny knjeże!“

„Ale njewdżesce dha wy, so to njeje kralowa wżż, winowatych wuzkładżicz a zhłostacz, ale Sevillskeho gubernatora, kotryż ma pschehbżdstwo w żudże schtyriadwanzyczoch?“

„To zwschak wem, knjeże! Ale to je kralowa wżż, swojich poddanow schkitowacz a na to kdżbżwacz, so by sakonje wuwjedża, kotrez je tola sam dawał, a gubernatorej na porsty hladacz, hdyż tón swoju winowatosć sanjerodża. A so ju sanjerodża, so ju njedopjelnja, jeno sanjerodża, — hnadny knjeże! — to wokaja kamjenje na Sevillskich hażach, a wróśle z sżchowu swoisdaja, jeno kral to njewé, a njecha to wjedżecz!“

„Walcha sstorża pschecziwo kralej je cżeża, knjes Sancho!“ rjekny zuły, dych sadżerżujo, a wocżi ko jemu pschi tym żwdżesżchtej. „A wy żebi mysłicze, so gubernator tam niczo njewuzkładżi, hdżej niczo widżecz nocżże?“

„Tak je, knjeże!“

„Ale to je njemózna wżż, kżdże rubjenstwo, kżdeho mordarja wuzkładżacz.“

„Njemózno, knjeże? Pah! k temu wjele mudrosce njeslusscha; k temu sluscha jeno hłowa a wutroba cżełnego muża, muża, kotryż to naswupanju sakonja bojosce nje'noje, kotryż ho wot nikoho wodzitkacz njeda, kotremuż ho psched sakonjom wschitkżj jenazy, wschо jene, hacż ho semjenjo abo burja! Hdy by kral prajił: „Knjeż gubernator! Wy mi rukujesce, ja źrodżomite sastacze sjuwjeho sakstwa a sa-mospjenjom a je źiwjenjom, wy dyrbicze mi thkostacz wschitch, niedżiwajo na wożadu!“ — wótcze mi, knjes senjan: potom mohł cżłowjek w nozy a wo dnjo po Sevilli bżeż stracha kżodżicz.“

Zuły mjelczesche thwilu samyślenу. Potom rjekny wón z cżmowej thutnoscżu: „A wy, knjes Sancho, sże pschehwdżeńcżeny, kral ma tajkeho gubernatora, trjeba jeno cżestneho muża?“

„Wżso, knjes cżyrżeń!“

„Hdy bysschcże mi nżkole chżyli moje nożne lżiwo pokasacz — muczinoscz ho na mnje bohżwa a cżże ho mi spacz.“

„Rad, hnadny knjeże! Tule w komorje, hdżej sżże ho pschewobleki, je nam macż lżiwo pschiprawiła, tak derje, każ je to w thżżu makeho sładżerja mózno. Sastupże a dowolcże, so wam pschi rożtżkanju pomham.“

A ż lampu sażo do prędka brożesco, dowjedże hospodar hosscha sażo do komory, hdżej bż z mjeżho wuharowanymi wotwerżimi kżejemi a z wotmjanymi dekami zusemu starosczinje lżiwo pschihotowane.

„Dobru nóż! knjeże!“ rjekny Sancho Zerburo, zusemu pschi rożtżkanju pomhawschi, „dobru nóż! Spicże w Bożim mjenje a w pokoju pod Sancho Zerburowej tżdżu.“

„Dobru nóż!“ wotmołwi bójcż, „spicże tež wy w Bożim mjenje a w pokoju, knjes Sancho!“

II.

Hrożne wjedro bż trochu popuschczikło; tola wżtr tżchasche pschez hżschcze ż hołkami wuzkołich pinijow, pod kotrymiż bżżka sżesche, a mżżacz wudobywasche so jeno na wokomiki pisches mrócżeje, kiż psched wschorom cżekachu. Halle w pokrowje bż ko sjiwórba dołmerowała.

Jeno Abela bż hżschcze wotuczena. Wonka pod pinijemi sżesche ż mużom, kotrehoż brune wobtżżo mżsesche hnżwny wuraz a kotremuż ho wocżi ż hrożnym bżiwim wohnjom żarliwosce źrodżesczehi.

Abela bż rjana wohniwa holza, wotrostcżena na knjeżnu, runjeż hakle schtyrnaczelétna. Potodnische ztżnżo dalna pjeschnische rosczenje kwétkam a cżłowjekam.

„Schtó bż tebi dowolił, mje dżenja wjeczor wotacz, a so śmjesch ho ty psched lżżjacymi thżżi pokafowacz?“ wuprajscha ho Abela runje jara hnżwna.

„Ja chżu wydżesczi“, snapschcżiwi muż, dych sadżerżujo, „schtó tón muż je, kotryż śmdżesche sebi thżżej, swoju ruku tebi pod brodu położicz? Wotmołwjej, Abela, wotmołwjej!“

„Abeli pod brodu śmż ruku położcz, konnużeli Abela to dowolił!“ wotmołwi holza, ż horba wuśmjeschcżo.

„Nichtó to njeśmż, nichtó! Nichtó, to pschikżahaam, hżka ja!“

„Bah!“ rjekny holza, porstaj prawizy muśjetmu ża-zpżwajo wotsrowschcżelczerjo napschecżiwo thkażjo, „a kżże prawo dha nasch ty na to, Antonia Hernandesjo?“

„Wżhort, holza njeczżih mje njembrecho — kżże prawo ja, twój nawodżenja, k temu nam, tebi ruku pod brodu kżasczi!“

„Zwoja holza, ja? Abela Zerburez njewjesta Antona Hernandesowa? Ty śmjesch, mój luby! Sżmn-li tebi bowolita, wo moju lubosć po wschżnjach nascheho kraja so famolwjecz, mżhlicch dha żebi ty, so mje potom bżło wobżedżicz? Dżi domoj, Antonio, dżi jeno domoj!“

„Holza, Abela!“ tschiesesche ż hłokom holz, „hnydom hischcze nżkole w tymle wokomiku chżu żlyschecz, so twoja wutroba a lubosć Antonijej Hernandesej złuchatej, so by ty moja holza, moja njewjesta, ty dżesch ty żona Antonia Hernandeża bycż!“

(Pokracżowanje.)

ches Emden—Wadeinz a ſ Afriku, Aſiju a Auſtralskim ſkich Emden—Tastern ſwjeſe. Wo płaćiſnach telegra-mow wićej pósły dalſche wutkaja.

— S Milaćiſa. Sandſenu póndźelu, 11. febr. 1924. Brjeſeſchćaj tudomnaj Rycherjej mandźeſſaj w brjedźi-nje ſwojich ludych ſiwój płéwórny kwaſ. Wjerſor pſchi-neſe ſimaj ſnata ſerbſka hudźbna kapała rjane ſaſtanicžko. Bóh ſwoję ludowej dale ſtrowe dny, ſo bychtaj jónu też ſwój ſłoty kwaſ ſwjeżicéj mohłoj.

S Sen'a. Spěwny wotrjad ſerbſkeho towarſtwa „Bandrij Sejler“ je pilnje wuńmył a to wośebje w poſlednich njedźelach. Pſchihotowujeſche ſo ſe ſpěwami a dźiwadłom na ſerbſki ſwjedźeń. Towarſtwo chce Serbam we Baſu a we wokolinje tak rjane hodźinki poſkićeć. Dha pſchi-dźće wſchitzy, kiž lubujeſche ſerbſku ſokawu, nježeli 24. februara wſchitzy do Laſa. Młodźina je hižo wjele wopro-bowała a wſchitzy, kiž lubuja ſerbſku ſokawu, mógli ſo na to ſpuſchćeć, ſo budźe to wjeſele wopołdnjo a wječor. Wječorne ſpěwy a dźiwadło budźe w hoſćeńcu „Na Rychterjowej“ we Sen'u. Wſchitzy ſerbſcy ſpěwarjo a ſpěwarki ſu ſo na to ſkedźbnili, ſo maja ſwoje ſpěwy ſe ſobu wześ. Wſchitzy ſu ſo na to wjeſelili, ſo budźe ſo ſpěwanki a dźiwadło na ſerbſki ſwjedźeń. Towarſtwo chce Serbam we Baſu a we wokolinje tak rjane hodźinki poſkićeć. Dha pſchi-dźće wſchitzy, kiž lubuja

Přiłopk.

S Mylowy we wjeczornej Saksce. Tu hu dyrbješi wjeśe šule samknjeć. Wiele dźěći hu na butschazy kaśki (nat. mjenowany Kruchhusten), scharlach a difteritis šěrjachu. Teš pola naš w naśkej Łužicy šo pósledna chorosć tu a tam šašo pokazuje.

* Sčuchawe waltny abo łaž hu Němcy hłowjarske hłowo Kopsali, laminy nětko wschódnje w Tirolsku a Schwajzarskej ko ſ horow do dolinow wałeja. Płachi tym je hacź hač 25 wot. hłubokosć ſmjerjeć namakało. W blišošći Rottemann sašnja wulka walina 3 dźěłaćerjow a 3 šchulerjow. Dwě dźěśći mołčachu hišće a žiweju je šnjeh wuczahnył. Sčněh ležeše hač 3 łachćerjow wysoko. Sčněh je do twjerdosće złoženy a šo cźežki wuſpuli. Dźěłaćerjow je stoletnym lěsu drjewo wuschikaćchu. Wulina lěs šwu do doliny šlorhny. — Kaž hižo pišachmy, wali šo hu w Tamišchach jena walina dźěło wšěch Hrišan na dr. rnišchcźo. Schtyrjo żelesnični šaſtoništy šwoje žiwjenje pschijbadšachu. Wjednjł lokomotiwy a tepjet ſ nim ſmjerjeć nadeńdźešchej. Kotoł lokomotiwy rozlećeła a wobaj šo ſmjertnje woparischtaj. Twojich druhich jako cźěłe wuczahnychu. Boja šo, hu hišće wšazy ſ nim morwe pod šnjehom leža. — Pola wšy Wald wošlachtaj cźahaj w šnjehu cźežu. Sanje ſ ſu ſ Nordenberga walowschi dolinu šaſtypał a jenu mišinarju šapuješli. Teš tu 6 wołzowow ſwoje žiwjenje wołtaji. Pola Kalwarije cźah w šnjehu cźežu wošta, hdyž hu ſo ſ horow walowschi chory šaſtypał. — W blišošći Steinach-Iring šo lehorunja hohrsta walina do doła pušchći. Dwaj wačerjaj telefonowschu hamta šo morischtaj. Jeju cźěłe šu ſe šnjehu wuhrjebali. Se Sášlnohrobšchkoje (Salzburg) šo pišche, šo je pola St. Wolfgang walina 30 wołzowow pohrjebała. Dwě wołzobje ja'o cźěłe ſe šnjehu wuhrjebachu, 12 šo cźežaj ſrani. — S Hornjeje Rakuſkeje šo powě, šo je jena walina 8 cźłowjeſow morila. Morjeni ſu lěsu drjewo puschćachu. — W dolinje Weißbacha šaſtypa jena walina 8 lěſnych dźěłaćerjow, 5 ſ nich morwych ſmjeźachachu.

* S Freiburka we Schlesyšku šo pišche: Sšyn ludomneho policajſkeho komišara Kiela bě je ſwojim bratrom do lěsa na hontwu šchoł. Jeho niešekawschi, woda šo šašo na dompucź. Natychnu tšělbu mješesche na ramjenju wiźaju. Na pješčšku měſtnje šo wošhunu a padny. Wuſtěł ſ tšělby wutjeknu. Mładomu cźłowjekej šo je schrotowym wutšelkom noha tak ſtrašchnje ſrani, šo dyrbješe ju lěkaŕ wotešnjaś.

* Sčěžkne mandźelſtwo njeſwěrny. We wšy Lanken pola Horow (Guhrau) w Schlesyšku nałabźowaše šo 40 lětna mandźelska jenchy žiwnoſćerja ſ jenym 20 lětnym robocźnikom. To jejnu muži šhoni a jónu wrobeju pschešłapi. Wón ſ revolwrom to šawjednika ſwojeje žony tšělesche. Tón na tšělenje ležarnuja revolwer wsa a wuſtěli. Skónčnje šo šawjednik mori. Ale też šlebany mandźelski na ſwoje rany šemrě.

* Sčuhowe mjeſeje w Syriſkej w Małej Asiſkej. Mjes Beirutom a Damoškušom šu wulke žněhowe mjeſeje šakhadźane. Dwaj dnaj pospochi njeběž žaneło telegrafowe ſwjaſa ſ Egyptowſkej. Mjes Beirutom a Damoškušom wostachu cźahi tři dny w šnjehu cźežaj.

* Njeſki w Bołharſku. Też w Bołharſkej lětša kruta ſyma tichešła. Tam šu hišće njeſki doma. S hłodom dobywaja šo wo dnjo do wšow. Nadpadaja ſtatoki a ludźi. Jara šě je w Nowo-Seličjej gubernij. Mobydlerjo ſu šo nětko jmuźili a wodźerjuja wulke hońtwy pschećšwo tymle rubježnym ſwěrjatam.

* Žiw hu ſwojim wobmjerknył. Wo žałoſnym ſtruchtym padawku šo ſ Lichtenšteina pola Barlina powě. Šamkarja Jordźjowu žylu ſwojišu namakachu wobwješenjeu w ſparnej komorzy. Jordź šě ſwojeju 3 a 4 lětnju hólčkow, ſwoju žonu a potom ſam šebje wobwješenył.

* S Pirna. We ſtjehownych Copitzach w jenej wupowiedźeni kołow rosbuchadło roskježa. Sšyn mješešćija dźěłarinje, wótły Hank, šo ſmjertnje ſrani. Stary Hank je komunist a mješešćanſki ſaſtupjeŕ. Policija dźěłarju a wobydlenje pschepytawschi, wjele šakhanych bróńow nadeńdźe.

* S Kahla w Altenburſkej šo powě: Jedyn ſahrodnik ſwojej 2 dźěśći lěto a dwě leže ſtarej, w jenej lěſnej hěže w leśkach wuſadźi. Ludźo pak šo bórzy dohladachu, ſo tu dźěśćom njeběž. Tehodła ſa nimaj pytachu. Wobej kurjataj na pol ſmjerſtej nadeńdźechu. Nana-ſwěrišło policija ſaja.

* Jehała wuczěrili. W schešedrjowej Częſkoſłowakſkej nětko nekotryžkuli žebrak wokolo hrudźi a šo tam i cźešću a leśeću žiwi. Wšěty Fiourno ſe Sakſeje tam na njeſprawne waſchnje dary ſbérasche. Częſkoſłowakſka žandarmerija wo tym ſhoniwschi, jeho ſa khornaŕ wša a jeho ſ kraja wuhna.

Woziewjenje.

Drjewowa wožiza. Pjatk, 22. februara, maju šo we Stangez hoſćenjeju w Bukezach ſcźehowace drjewo na pschedźadowanje pschedawaś: 142 šdónkow wot 11—30 ztm. hrěni. ſyknoſće (40, 98 fm.), 471 klozow wot 13—40 ztm. hornjeje ſyknoſće (71,05 fm.), 402 kruthych žerdźow wot 8 hač 15 ztm. delnjeje ſyknoſće (10,73 fm.), 3690 žerdźow wot 3—7 ztm. delnjeje ſyknoſće, 7,5 rm. twjerdych palnych ſcźěpow, 18 rm. twjerdych palnych klumpachow, 32 rm. twjerdeje a mjeńšeje wołchiny (ſtabe klumpoſchći), 257 rm. twjerdeje a mjeńšeje wołchiny, 103,5 pjeńkow. Drjewa leža we wotdźelenjach 13, 22, 24, 27, 28, 29, 30, 35, 36 a 38 na Cźornym Boſy. Wot 9 hodź. pschedawa šo wužitkowe a wot 11 hodź. žalne drjewo.

Swójbne powjeśe,

Sšlubjeni: Greta Burkhardtez-Hübnerez a Moriz Ober w Budyšchinje. — Margareta Kupkez a Alfred Hetaſch w Lubiju. —

Semrěli: Khorla Julius Uhlig w Budyšchinje, 75 l. — Osmald Rieger, wotnajeł kantiny w Brunowje pola Kamjenza, 57 l. Gertruda Wernerowa rodź. Schwenderez w Budyšchinje, 33 lět. — Bonifazius Wałem Hartmann, pischekuzy w Kamjenzu, 37 l. — Arnošt Donath, pjekaŕſki mišchŕ we Wóšlinku, 65 l. — August Artl, wyšchſchi pólſki ſarjadnik hw. ſk. w Lubiju, 73 l.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Bjžanje pžow.

Hamtske hejtmanſtwo a Budyšchſka a Bišłopizanſka měſchćanſka rada, wošjewjataj:

Dokelž hu šašo wschelake pžy na ſkažonosć ſtworje, maju šo pžy nětko hacź do 31. mcźa 1924 wjazaś.

Wobšedźerjo pžow ſu winowaći, ſwoje pžy tak kucźe wjazaś abo šawjeraś, ſo šo zuſe pžy k nim šdźišći njemóža.

Pžy, za kotreż šo dawk płaći, maju dawkowu ſnamku na naſchijnym paſtu nošmjeś.

Hamtske hejtmanſtwo je wošebite policajſke komanda šaſtajało, kiž maju nadawk, tóždenje žiwobodnje woko'obhajeńo pža hnydom šaſtóźiś a wobšedźerja wobſtorkźiś.

Gmejny maju ſtamne tafliczki ſ napiſmom „Hundesperre“ wupowjeſniś.

2. Měſchćanſki wólbny hamt, 15. februara 1924 wotkžywja: Měſchćanſtwo šaſtupjerjo ſu w ſjawnym poſedźenju, 14. februara 1924 w ó l b u m ě ſ c h ć a n ſ k i c h a ſ t u p j e ŕ j o w wot 13. j a n u a r a 1924 ſa płaćiwy ſpoznali.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Pokſroma je wudyrił mjes ſkotom ſtatneho kubła we Hornych Wikowjazach (Oberbischdorf) a w Herwigsdorfe.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Dohladowaŕ Ota Krauſa ſ jamy Erika šo ſjawnje poſtajił, dokelž je ſwojeho žiwjenja njeſłabaju, pschi wulkej wodźe na ſchkrutach khodźo a je roſtrělenjo, pomhaj, hrožazym ſtrach wotſtronił.

2. Sšrědźu ſ pschipuſchćenju ſ Delnjoſchlesyſkej hrěbarnje we Lenbuſu ſu ſo pola kubłerki Hilžbety Pješčkowej we Cźornym Chołmcu cźo. 49 pomělcźile.

3. Mjes ſkotom ratarja Arnoſchta Muchi w Bukowje a mjes ſkotom wſchelakich ratarjow we wſach ſwonka Sšerbow je pokhroma wudyrila.

4. Naſtupa gmejnſkich pschedſtejićerjow, ſo bychu ſdrašile liſćiny ſapodali.

5. Buć ſ Budyšheje brodi pschez Spalty do Kulowa ſo ſa cźežke wozy ſawrjeje. Wulka woda je moſćiłk podmělła.

Hłowny a ſamoſtatny redaktor: Marko Ešmolet w Budyšchinje.

Wulke wosebite poskićenje za Serbow.

Wołmjane ſukanjane tkaniny wšěch barbow (ſčerwjene, rózjołte) ſalene, rózjołto-čerwjene, ſmuhate, módro-čorne kaźdikate atd., wołmjane ſukanjane tkaniny wšěch barbow z wušk. kromami.

Žana ſwjatkowa twora. Wona je z cyło dobreje maćiny dźěłana a je **to najlěpše,** štož z cyła je.

Přihódne paſowe banty w najwjetšim wubjerku, najlěpši kóper, velvet a ſamet w znatej dobrej hódnoſći, chemiſſowe rubiśa wšěch barbow z kranych wuwjedźenjow, serbſke banty najtołšich a najlěpšich hódnoſcow, serbſke jakowe tkaniny, najlěpša Poppska twora w najwjetšim wubjerku, Hižane tkaniny, wołmjane tkaniny, muſſeliny, barchent, módrućiš, łožowe šaty hódnoſcow prěnjeje rjadownje.

K wobkedźbowanju! Njejsym wobſtuſaw Wojerowſkeho kupowanzkeho družſtwa, a moje płaćiny zwjazk njepostaje, tehodle su wjele tuńše.

Wšěm ſwojim kupcam, kiž maju ke mni wjacy hač 6 kilometrow puća, ſurunuju za puć dawam.

Wulki wubjerk, najlěpše płaćizny, najlěpše poſtrowanje, žane kupne dyrbjenje.

(Dźěłba zbytkow po ſamóžne tunich płaćiznach.)

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Załožany 1868.

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Wšěch našich zastupjerjow,

kiž maju hišće njepředate

„Předźenaki“

prosymy, zo bychu je nam hač do 20. februara wrócili; pozdźišo je wjacy njepřijimujemy.

Serbska knihafnja w Budyšinje.

Čorne wobleki

(Gehrockanzüge) poruča

Max Wencel w Budyšinje na mjasow. torhoſcu 8

Mój pschedſchěśnik nicžo njepomha!

Tu dyrbi ſtschikrywjetſki miſchtr

Ernſt Donath ſ Budyſchina

Burgplatz 4

ſapſchimnyć, tón porjedźi ſtžechu najlěpje a najtuńšo.

Lenowu ſlomu trjeny len lenowe dźěło

kupuje a wumjenja na połpłat, čiſty płat, košlaŕ barchent, cychi, hruby płat, twjelki atd.

Rjelka w Rakecach

Nimale nowy

piano

je na předań. Zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Młodaj, ſylnaj

wołaj

ſtaj na předań w Khelnje čo. 47.

Jałojca

blizko ſeleču je na předań w Holešowskej Dubrawcy čo. 11.

Młoda kruwa

je na předań we Wotrowje čo. 48.

Sylna kruwa

blizko ſelecu je na předań w Klukču čo. 46.

Młoda, wušiłkowa

kruwa

je na předań w Psowjach čo. 29.

Młodu ſučelnu **kruwu** ma na předań Pjech w Baćonju čo. 2.

Maće-li mały nawěšk do „Serbskich Nowin“, zawołajće z telefonom :-: Budyšin čisło :-:

687

Gardiny wšeje druźiny **wokny katun** tunjo w Budyšinje na zwonkowej ławkej hasy 10.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

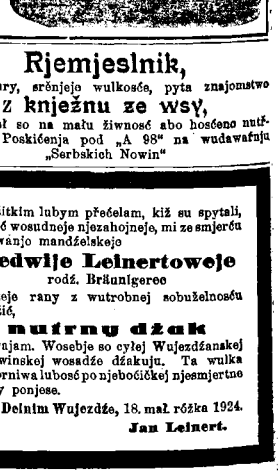

1. hypotheka

5000 hr. abo mjenje so na nowonatwarjenu khěžu hnydom pyta. Wysoka daň. Poskićenja pod A. 95 na wudawarnju »Serbskich Nowin«

5000 zł. hriwnow

so na wobkhodniſku lešomnoſć bjes dołha za 10% danje hnydom pyta. Peskićenja pod „A 99“ na wudawarnju „Serb. Now.“

Słoma

je po wjeſnach na předań w Njeswačidle čo. 54.

Wutrobny dźak

k. far. Wyrgačej z Nosaćic za jeho krasne, natwarjace předowanje, kiž 10. febr. 1924 w Hodźijskej cyrkwi dźeržeše.

Wjele kemšerjow.

Rjemjeslnik,

24 lět ſtary, srěnjeje wulkoſće, pyta znajomſtwo

z knjeńnu ze wsy,

hdyž bohi ſo na mału žiwnoſć abo hoſćeno nutwożenić. Poskićenja pod „A 98“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“

Wšitkim lubym přećelam, kiž ſu spytali, bolosć wosudnoje njezahojnoje, mi ze ſmjerću lubowanjo mandźelskeje

Hedwije Leinertoweje

rodź. Brěunigerec

nabiteje rany z wutrobnej sobuželnoſću połóžiś,

nutrny dźak

wuprajam. Wosebje ſo cyłej Wujezdźanskej cyrkwinskej wosadźe dźakuju. Ta wulka woporniwa lubosć po njebóčičkej njeſmjertne płody ponjese.

W Delnim Wujezdźe, 18. małe rožka 1924.

Jan Leinert.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wot. N. płaća za fabr. 75 slot. pj. Do wukraja za fabr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 slot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćernja, zap. družstwo z wob. ruk. : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 657. : :

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 slot. pj. Wobsedźenje so stajnje wuwěški z tabele so wyše wobkedźa. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Číslo 42 **Budyšin, wutoru 19. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Wutora, 19. małeho róžka.

Gabina, měšnika martrarja.

† 1921 archiinakon Jan Emanuel Dobrucky we Wojerecach, spisaćel.

* 1473 w Torunje slawny pólski hwězdak Kopernik, kiž je so wjacy króć sam jako Słowjan wuznał.

Prěnje škórcy fifola,
Słónco z mróčeneho so dróže.
Wětřik wěje do pola,
Zymny ze zemje sněh trěje.

Z třěchow woda lije so,
Z horow šwórći róčkow wjele,
Wot so zymu trase wšo,
Nałóčo sej ložko scéle.

Cišinski.

Towaršwowski powěstnik.

Sobustawam Maćicy Serbskeje dawamy z tutym k wjedźenju, zo přinoš na 1923 dwě hriwnje wuđinja, na l. 1924 budźe so zaso 4 hr. zběrać, kaž w dowójnskim času. Dokelž pjenjezy potrjebamy, su sobustawy lubje prošeni, zo bychu znajmjeńša swój přinošk na 1923 skerje lóje wotwjedli.

Předsydstwo.

Serb. tow. „Zernička" w Lichanju ma hakle štwórtk wječor spěwanje, dokelž sym srjedu zadźěwany.

Dirigent.

Spěw. tow. „Radosć" w Bukecach. Mužski khor ma srjedu, 20. małeho róžka spěwanje, měšany khor spěwa srjedu, 27. małeho róžka. Předsydstwo.

Spěw. wotrjad serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću ma přichodny pjatk wječor we 8 hodź. pola Jurakec spěwanje. Wšitcy dyrbja přińć a něšto tepidła sobu přinjesć.

Bačońska sokolska jednota ma štwórtk wječor we 8 hodź. w młodźinowni hłownu zhromadźiznu. Lětna rozprawa, nowowólby a druhe wšelakorosće za tyće našeje jednoty stoja na dnjowym porjedźe. Prosy so, zo bychu wšitke sobustawy, akt. a pas. přišłe. Towaršna jstwa w młodźinowni budźe wutepjena.

Starosta.

Serb. tow. „Łužica" w Hornjej Hórcy. Srjedu wječor maja hrajerjo z dypkom w 7 hodź. pruhu; spěwanje je tutón tydźeń štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź. Přińć pak dyrbja wšitcy, dokelž je poslednja pruha do Zdźarowskeho koncerta. Dirigent a wubjerk.

Swětowe podawki.

Wojerska kontrolla swjatarjow nad němskim wójskom.

„Echo de Paris" pišche, so žu wukrajni wězwuslužni w Barlinje so spodźiwaju tomu, so Němska sa swoje wójsko muži žiwne wójsko wjetšiu sumu sa lěto wudawaje, dyžli Francowsko sa swoje wulke wójsko. Wězwuslužni maja tehdźa sa mjene, němske wójsko pśichodnje sa- bjes pśichwodjeđenja kontrollowacz. Namjetuje so wón, so by swjatł ludowu kontrollu pśeđełał. Đa so, so kontrolle, wot dezembra cźinjene, a to tśiźdy króć po pśeđchadnym pśichwoju đejenju na němske knježerstwo, ničo wuśledźiśe njejsu, a to tehdźa dokelž mjećachu němske wyšnjosće z cźasom powjeźe dostawcy pśikazo dość cźasa, so bychu sakrute wšeo njedowolene. Francowske knježerstwo ma sa mjene, so wot nětka po wobnowjenju sjawneho porjada w Němskej k pśeđawdźenemu wałchnju kontrolle wróćeć, to je ke kontrolli bjes pśeđawdźeho pśichwoju- đenja. Dokelž Němska za swoje wójsko wjazy pjenjes wudawa, dyžli Italska za swoje wulke wójsko, swjatarjo tu- kaja, so Němska wjetše wójsko wudźerźuje, hač po po- stajenju Versaillesskeho trjećenja smě.

Dr. Schacht w Pariśu.

Pśeźident němpśokstatneje banki dr. Schacht je njeđeju s Londona do Pariśa pśicha a tón samy đeń popołdnju pśeđ wubjerk wězwuslužnych generała Dawesa pśiśicho. Jendźelske a belgiske wubjerkowe zgromadźiśe, kotrež běchu k rozprawjenju na swoje knježerstwo do Londona a Brüssela pucźowałe, su so z najwjetšim spěchom s notwnu in- strukcijemi do Pariśa wróćiłe.

Dźełaćerjo pśeśeźiwo kommunistam.

Wo kommunistiskich njemšach sandźenu hrjebu we Hohensteinje-Ernstthalu so někotre sajimawe nadrobnosće powjedźa: Wšy cyzyske cźerjódka kommunistowm dźełaćerjow jeneje fabriki k demonstrazijam wuwjeśe, so tuchi kommu- nistam napśeśeo stajichu a jich nabiđchu. Dla hrožaćych nazjinoscow a bombowych attentatow na jenoliśe domy běchu měśeśerjo a bombowych attentatow na jenoliśe domy běchu měśeśerjo nuzowani, sami śeźbu pomhaś, dokelž běchu policajśe mozy pśeśełałe. Mjes tym je so źo pomocnych policistow do Hohensteina-Ernstthala pósłało.

Dojednanje mjes Bayerskej a němskim statom.

Mjes bayerskim a němskim knježerstwom je so dojedna- ło, so ma so, wšak so pśichodnje krajny kommandant wot- wołał, s bayerskim knježerstwom najpśedy dorěcźeć a so pśi tym na jeho wopraśowanje pśeśeźa dźiwaś, wošćeše w nastupanju biesstrašnoscźe kraja. Wósćik pśichwała ma rękaś: „Pśichwabam źiwéru wustawje Němskeje a mo- jeho domowinskeho śtata a lubju, so budu jako hrobły wojsk swoju wótcźinu, jeje sakonje a pśichipraśenja w śóźdym cźasu schtitaś a němskemu presidenej a mojim pśeđ- śtajenym śtajnje pósłuchaś." S tutym dojednanjom njeje jednanje wo dalšich bayerskich pśeśeźach wobmjeśowane. S tutym dorěcźenjom je so pśeśeźenoś mjes němskim a bayerskim knježerśtwom wobnowiła.

Kahr a Lossow w Bayerskej wróćo stupiłoj.

Bayerski generalny statny kommisar ſ Kahr je śaktoršt- stwo generalneho statneho kommisara stoźił. S dobom je tej rośćaśwaś bayrskeho wobwneho wokrjeża, general ſ Lossow žadanje za pusćeźenjom je śłužby napodak. Kom- mandant bayerskeje krajneje policije, wusćt se Seiser, pak pśiśeśe na źiwojim mésnje wośtanje. Polna knježerśtwa- wa mózy je śaso na bayerske statne knježerśtwo pśeśeśło.

Wo wotstronjenju wobležnjenśkego śtawa w Bayerskej njeje so pśeśeśe nicźo pośłaśiło, tola bayerske knježerśtwo dźiwaja na pśeđeśtajace nowowólby do bayerskeje jejma postajenja wobležnjeńskego stawa chćeru połoźi a śtahodźi. Wuwjacźmy śtaw so dale wośtaji, dokelž jón pjecźa k potłó- cźenju nazjinoscźow němskich nazionalistow trjebaju.

Wujpěch ludoweho pozadanja w Bayerskej.

Po dotal śnatym wunoscźku ludoweho pozadanja je ſ wuwjaćom Nürnberga a Fürtha nusnych 20 prezentow wólbnych wobdźělnikow bijo ſ bźła chćeru pśeśkrocźenych. Po ludowym pozadanju dyrbi so jejm rozpušcźiśeź a wuśtawa- ja so pśeśmělnicy. Nowy jejm na cźišu jejmiśkich ża- półćanzow śtijźeź a wuśtawu w tym nałupanju pśeśmělnic, so pśichi pśeśmělnicy wuśtawy njetrjeba wésta licźba zapółćanzow pśichitomna bycź, ale so k temu jednora mjeśtnina hłoboko doźaha. Dokelž maja monarchistiske stro- my w bayerskim jejmje wulku wjeśtkinu, śmě so wocźakaś, so budźe nowy jejm swoju nós pśeśeźiwo stronam lěwicy wuwuzjwaś.

Dobyjeće měśćańskich stronow w Mecklenburgu.

Po wólbach do mecklenburgskeho jejma pśiśipadnje němskonacionalnym 10 śłodow, němskim nazionalistam 6, němskej ludowej stronje 2, demokratam 1, sozialdemokratam 7, kommunistam 5 śłodow. Sozialdemokratoju žu někotre śłodła śłubili, kotrež su kommunistam pśiśipadle.

Kónz separatistiskeho knježerstwa w Pfalzu.

Po pśichikni śvjatkowańskeje parlejskeje kommisije su separatistojo ſ wulkeje licźby pfalzskich městow, mjes druhimi ſ Ludwigshafena, Neustadta, Dürkheima, Landawa wu- cźahnyli. Knježerjowowy radźeśel Stadler je jako na- městny knježerśtwowy president sastojśiśe dźeła w Speyeru pśewześał. Wšitcy dyžli tyšaj separatistow je do Elsaša cźekło. —

Pśicheptanje dla nazjinoscźow w Pirmasensu.

Francowsojo žu hacź dotal w Pirmasensu nježbje 60 wojbowom sajeli, mjes nimi wobdźerjojo „Pirmasenser Zeitung", presidenta hamtskeho śuda M.lera a pśeśeźedu wokrjesnjeho hamta dr. Gettela, a nětkrotych druhich mě- śeśanow. Polizaji žu Francowsoja bróńje sebrali, wona pak dyrbi na żelezniźy w pśeśewodźe marokkanskich wojakow śłužbu cźiniś.

Strach wulkeho śtrajka metallowych dźełaćerjow w Pólsku.

Dla njedobałacego wotbitka tworow je so dźeło we Hule- jińskich żelesnatnjach w Dobrowskim rewěrje sastojiło, kotrež k najwjetšim pśeđewześaćam tuteje druźiny we Pólsku śłušcheja. Dokelž je so dźełaćerśtwo tutych dźěłar- njacow pušchcźiło, w zbykym rewěrje generalny śtrajk w me- tallowym pśemysłnje hroźi. Dale je powjeśeź pśeśiśka, so je so twujednawanje mjes dźełodawarjemi a górnikami w Dombrowskim rewěrje wo dźeśaćprocentowe śniženje mzdy pśeśetorhnyło. Organisazije górnikow žu prajiśe, so je generalny śtrajk sapoczńje, jeli so dźełodawarjo dźełaćerś- śe žadanja saćiśmu.

Podleśćenje dźełanskeho cźasa w Schwajzarskej śo wotpokasało.

Schwajzarski lud je žadanje sa powyśćenjom 48 hodźin- śkeho tydźeńskeho cźasa na 54 hodźin ſ 436 531 pśeśćiwo 315 431 śłosam wopokasał.

S twutoćacom dweju italskeju kantonow žu wśitke druhe kantony wotmyślene pśeśemenjenje saćiśke. Wunoźeńt wothłosowanja so ſ śśelenjom, wobnjemi wjeśeśeśe a wokołocźahanjom gwjeźeśeśe.

W Schwajzarskej cźyzchu industrialni dźełanśki đeń wot wósom hodźin na dźewjeć hodźin podśeśiśeź. To so jim njeje poradźiło, dokelž knježerśtwo ludej pokmu śwobodu pśeśi wothłosowanju da. Hnaś je w Němskej śtało. Tu je knježerśtwo nastork k podśeśenju dźełanskeho cźasa dało. Jndustrialni su rad tule śkładnośej wuźiśo dźełaćerjow k dźeśaću a dwanaćehodźinskemu dnjownemu dźěłu nuśowali. Pśeśi knježej bjesdźełoćeśi su so dźełaćerjo w Němskej žadanjam dźełodawarjow podcźiśli.

Frankowy kurs dale pada.

Wurađenje wo nowych finanzjnych sakonjach w fran- zojskim śejmje so pomału dale pleśe a žanemu kónzej nje- dóźiśe. Knježerśtwowni pśeśeźiwniźy wśćehnje ſ notwnymi namjetanmi dowótkowanje snjemańrjeja. Knježerśtwowy rospravnik **Bokanowski** jim porokowaśe, so su je swojim pśeśeźeźijonjam sawinowali, so so frank njepśeśetwaźiły dale wothłosnoscźa, a so **nětkole jendźelśki punt hiźo 100 frankow płaći.**

Monarchisi Daudet knježerśtwu pśeśiwoła: **To je Waścha wina! Poincare** snajśeśeźiwi: **Nź, pomałe wuradźenje je ſ pśiśinju padanja,** to wśće powjeśeźe potwjerdźeja, kotrež dośtawamy.

Rospravnik **Bokanowski** praji: Dotal knježerśtwo sa- konjowy nacźiſ pśeđepołoźi wo kotrymž nětkole jednamy, so bychu so śtatne dołhody a wudawki wurunnale, punt śter- linga wot 98 na 90 frankow padny. **Mjez tehdy cźasa je frank jako pomału padał a to dla pomałeho wuradźenja.** K Daudetej so pśeśiwobrocźiwšchi Bokanowski pśeśiśpomni: Rozumju, so njepśeśeśesko nětkejśicheje śtatneje formy, mo- narchiśtojo a kommunistojo frankowemu wothłosnoćenju ſ mérom pśeśihladuja. — Tele śłowa žiwy protest pola monarchistow a kommunistow śłudźicźa. Woni kupizu na- wjeś namjetkow cźinjachu, kotrejž komora ruće wśeh fa- cźišnyh. Dotal kommunist **Cachin** śrbi žadasche, so by śtat śarjadnistwo wśćehch wulkobankow pśeśewzał, Daudet i na- wa śłowo wja, so by wótru rěcź pśeśeśśwo wulkobankam měł. Sśejm so wótśe śmějeśeźe, dotal wón žadasche, so dyrbja so wśćitzy, kotśiž ſ bevśami wikuja, pśeđeń nałuź śnd śtajiś. Dotal so nicźo pśeśeźśwo wulkim bankam nje- śtanje, za nětkotre njedeśeźe wobdźeźeśka wójna wudyri. Dyrbimy pśeśeźedźeći bycź, so je Němska śedźśtina a wu- źiś ſ teho bjerje. Sśejm mjeśćijay pośłuchaśche, na cźoź Daudet śpśi powśćihkownym śmjeczu śłonźi: **Tak je!**

Poincare na to žadasche, so dyrbi śejm pak dale wu- radźeć pak so na nózne pośłedźenje śeśeć, so by wo 3. śtawje dwaseźipśezentśeźko dawkowego powyśćenja wothłosował. Wobśtankny so, so w 9 hodźinach ſ nóznemu pośledźenju śeśeć. —

Franzowski petrolejowy śkandal.

Pod napśśmom „franzowski petrolejowy śkandal" „Matin" spodźiwanje śłudźaze wudawanja wo wiśowanju petrolejowych akśijow „Dutch Royal" a „Mexican Eagle" pśiśinjeźe. Wśeśi pjenjeźnizy a teź śnaći politikojo su so pśeśi tymle wikowanju, kotrejž be knježerśtwo sakasało, wob- źśźili. Akśije „Mexican Eagle" su so, łaź Matin wuśnaj- nje pśeśśpowni, we wokomiku, kóźdy be jendźelśki punt nędźe 40 frankow kóźdy, w Franzozowśej sa 700 frankow pośśicźale a pśeđewdawale. Wot teźo cźasa su wone na 100 a nětśe dny žanu na 70 padle. Wapraźdźe ma franz- zowśki kurz, kotryž je nędźy 14 hacź 15 puntow śterlingow wutśajnym pśeđewdawarjam sapłaćił, jenož akśije w ruku, kotrejž su jenož punt kóźdne. Akśije „Royal Dutch" su so žanu hacź do 70 000 frankow horje śejnale, a kóźdy po tym na 1900 śpadnyvu. Mócy hromadźe su franzowśki rentierjo wo 1 300 000 000 frankow śkłódowali. „Ma-

tin“ na kónzu žada, so bychu so winikoja, kotśiž su pśeśeśiwo łakośśim postajenjam sowjedźenju amerikańskich petrolejowych aktijow połkowali, pśeden hud stajiśi, so bychu so samowólili.

Pozpłnjenje jendźelskeho wójnskeho łódźiwa w śrjedźoserbskim morju.

W italliskich nowinach so pozpłnjenje jendźelskeho wójnskeho łódźiwa w śrjedźoserbskim morju źiwje rozpomina. „Mańagero“ praji, so Jendźelska wot swojeje lětstotki staroje imperialistiśkeje politiki njewotstupi, wśicho jene, hacź w Jendźelskej konserwatiwni, liberalni abo dźěłaćerjo knježa. Po fanźenju němskeho wójnskeho łódźiwa mėni Jendźelska, so je cyłe pśichišnoł, so by sebi nadźiśejśiwo pśeśeśiwo italliskemu a franzowskemu wójnskemu łódźiwu sfrećiła. —

Napśeciwna rewolucija w Sibiriśkej.

Londonska „Morning Post“ ſ Rigi źiwi, so je w rańśiśej Sibiriśkej w Blagowjeśćenjskim wokrjeżu fśěrje pśeśeśiwo bolśewikiskemu knjeźiwu wudyrił. Wjednik sdźěłarjow, Manichowski, hromadźe ſ wyśokonjeśemi na Seachalinje dźěła, na kotrychž cźoł general Liśkowski śtej. Cźerwjeni gardu su pjecka wotbrońili a ſ nowa monarchiju wuwołali. Na to su źěłźarjo natkniwne knjeźeśiwo wujewóśili. Na Amurśki kraj je so wobśelnjenśi staw potwóźiło. Bolśewikowja praja, so japanske a chinejske knjeźeśiwo źěłźarśke hibanje podpjerujetej.

„Belgradśke Nowosti“ pśeśeśiwo pśenam rumunśkeje kralownje.

Nowiny „Belgradśke Nowosti“ ſo ſ rośkładźenoścu pśeśeśiwo prózowanjam rumunśkeje kralowny Marje wobrośeja. Wona je do Italliskeje wośeła, so by Italiski za ſakhowanje monarchije w Grichiśkej dobyła, a so bychu jeje nowy ſynaj Mikławcha za albańskeho kralа wuwólili.

Pśeśeśiwanje kommunistow w Japanśkej.

Japanśke wyśokoseśe ſu 30 nawjeśowazych kommunistow, kotśiž hižo wot śandźenoje nasuny w pśeśpytowanju ſatbje ſedźa, dla ſpytanoho pśeheworźenja knjeźeśiwa wobſorźe. —

Seśěhowki amerikańskeho petrolejowego śkandala.

Minister wójnskeho łódźiwa Sjednoćenych ſtatow Denby je ſako hłowny winik pśichi petrolejowym śkandalu wot swojeho ſastojnſtwa wrócźo ſtupił. Wón je pśichi tym pomognył, so źu ſo petrolejowe źórła, ſa amerikańske wójnſke łódźiwo postajene, amerikańſkim pjenjeźnikam pśichenajśe. Sa to bé wón wulki pjenjeź dóſtał. Amerikańſki preſident je wośśudźił, ſo pśichenajeśiſi kontrakt njepłaćźi. Amerikańske knjeźeśiwo je tele petrolejowe źórła, kotrež w Kaliforniſtej leża, ſame pśichewzało. Wone dyrdża jako reſerwa amerikańskeho łódźiwa ſłużiś.

Wólby do němskeho ſejma a ſerbśka ſtrona.

So njeby rośmoźiwa wo tutym dypku ſaſo wuſſunyła, chcu teſ ja wiſchelake moje mėnjenja wupraſiś. — Jo dźeržu wuſtupowanje wośebiśeje ſerbśkeje ſtrony pśichi wólbach do němśkeho ſejma ſa wopaćne, a to ſehodża: mójśo naſchich wolerjow njeje ſorganiſowane. A ! zyła, hdy wjele jedneho ſapóſ'anza pośłacz, ſchto by tón tam wuſtupkował? Bychu dwaje ſtrony w Němśkej ſ ſyła na njeho dźiwali? — Po nėtźejśiſchich naſtonjenjach dyrdżu tu wotmolwiś: nė.

Wulke politiſke ſtutki njemójemy pśichi naſtupſchi wolt wuwjeſeſ a njeje to nam trjeba. Polo nėſcheho politiſcheho ſtuttowanja je komunalna politika a nicźo druhe. K temu dyrdi ſerbſka ſtrona ſłużiś. Gmejnſke rady, Bezirksverſammlung, Kreistag, ſchuliſke a zyrkwinſke pśichoditeſchćeſtwa, thorobne łaſy a druhe komunalne organiſaſnje dyrbimy ſ wóſłami tak wobſkrdźeś, ſo Serbja po ſwojej liczbje ſwoje prawo dóſtanu. To prawo pak dyrbimy ſej wudobyś. A hdyž tu ſwoju wino zalośćś cźininy, ſmėjemy teſ rjany wulpeh.

Serbſka ſtrona dwrbiała na wólby, wośoże do Bezirksverſammlung (w Sakſeſ), Kreistag (w Prußeſ) najwjeśiſchu łedźiwoſć ſłoſćiś. Je ſo hižo raz w tym ſapoćaſt cźiniś. W mėſchćanſkim, Wojerowſkim a Khoſebuſtim wokrjeżu bychmy my Serbja wjeſichnu dóſtali! Cźehodła ſapóſćanſtwa w Bartiuje dla mozo a ſrėdki brośiś, hdyž na komunalnym polu waźniſche a nadźije połniſche dźěło na naš cźaka.

A wot gmejnſkeje rady wotwiſiuje, hacź je ſchula ſerbſka abo němſka. Tu ſane ſmėrjenje na miniſterſtwa a wyśichnoſće nicźo njepomha. My ſmy ſami ne tym wina, hdyž mamy w rėdu ſerbſkich wuſach němſke ſchule. A hdyž potom — n. pśch. w Prußeſ — wuſchnoſći to podpjera, ſo njeby ſchula ſerbſki ras dóſtała, potom pak naſcha ſimkoſć tak wjele ſchkodźi, tak ſabjerźenje wyſchnoſćow.

Pśichi gmejnſkich wólbach je ſo brje w „Serbſkich Nowinach“ wo tym pśašało, ale to njedoſtaha. Tu ma ſo kruće dźěłaś a to byśmy dołej ſoſćěwajuch a w ſerbſkich a komunalnych praſcheńjach naſhonitych ſaſtupjerjow dóſtali, maju ſo ſami ſa nich ſaſoćiś, a ſ wulkim dźałom by ſo też witało, hdy by Domowina adeo ſerbſka ſtrona mojła tak mjenowanu wukmańſku (Ausſhuſſitzelle) ſaſoćiś, hdyž móhli ſo, kuhuſtawo gmejnſkich radow wo wſchėch naležnoſćach nadrabnje wobhonjeś.

So bychmy ſerbſkich ſtarſchich ſwobdźili k lubosći ſerbſkeje wuczźiże w ſchuli, meła ſtrona ſerbſki ſtarſchiſki ſwjaſk ſaſoćiś, kiž by ſo ſa to poſtarał, ſo by ſo Sśerbam naſchudże w ſchulach ich prawo dóſtało. Tónle ſwjaſk dyrbi w kóždej ſchuliſtej wokſadże byś. Kak rjenje by potom teſ była, hdyž by tónle ſtarſchiſki ſwjaſk k bodom dźěćom wobradźił a dźěći bychu ſo jim wichudſamſt ! rjanej ſerbſkej hodownej hru bjakowali. Ale tu njech tnjeże wuczźiże ſo ſami wupraja. —

A ſo bychmy ſerbſke evangeliſke zyrkwinſke prawa ſchikali (katoliſch bratśja maju ſwoje towaſtſtwo ſwjt. Cyrill a Method), njemėła ſtrona, ale ſtudźeni Sśerbja mėli ſej taſke towaſtſtwo na pśch. ſ mjenom „Abram Brunſ“, kiž bėſche wrėni najiſ'amuniſchi ſerbſki evang. farař a pśchetołk biblije, ſalojáćeś. Tele towaſtſtwo na ſjednoćenych wſchėch ſerbſkich evangelikow. Wśedniſtwo dyrbi w ruzu taſka, niż buchomneho, leżeć. Kaſte dźeło tele towaſtſtwo ma, wo tym poſdźiſcho.

Dźeńſ tak wjele. Na komunalnym, gmejnſkim a wośadźinym polu jenoź dźěſajmy, tu na ródnej ſemi ſtejo, ſ kotrejež naſcha mója a ſtudźeni ſćerli. W Drježdźanach a Barlinje njemóžemy Sśerbſtwo kwaricź. Naš njech tele wólby bale njeſajimaju. Tehodła też ſapoćaſt tak kónz mojich ſ'owow wuklincza ſ tym heſłom: Sśerbſka ſtrona dźěłaj doma, tak ſaſ ſym ja to piſał a dźeržu ſo ſtareho pśichiſowa, nam Sśerbam dałeko: „Ja cźi praju, woſtań w kraju, w ſwojim kraju narodnym!“

Boż. Dobruzka.

Le Serbsow.

W Budyſchinje, 19. maleho róžka 1924.

— Wo wjećrje. Wcźera wjećor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer + 3, thermometer wo dujo + 7. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer — 1, thermometer — 9. Wuhłady na niebjeſe wjedro. — Drježdźańſke wjedrawnja ſtaja dale trajnu ſymnicźku. Wyſchina leży nad Pólſku a Wuheſtej, ſ wjećorom Iriſkeje a wola kupp Island. Nižina wuſpiſcheſćeka bo nad Schwedſtej Drježdźańſte wjedrawnja po nėkotrych dnjach wocźakowanje woſcźahuje. Wcźera rano bé hoć bo 14 ſtop. ſymy we Minchowje, wo dnjo hać na 4 ſtop. (Wódźłanju a Minchowje 3) ſchkłabi. Wcźera bé ſ wjećicha rjenje. W Łokonoſtach je hobotu a nježdźu ſcho ſnėh padnył. — Jutſe ſrjedu je połny měſaz. Wón ſo dokładnje ſaćźni a jutſe wjećor ſaćźnéły ſchadża. Dwė mjeſićnjcźe bo 7 hodź. budźe ſaćźnicźe nimo. Pśchedźenak ſtaja nam rjane wjedro. Měſaćź juttſe na wjećor 5,23 ſhodża a ſo rano 6,55 thowa. Stóńćko ſhadża 7,09 a ſo 5,24 thowa.

— W pośledním pohibżenju měſchćańſkich ſaſtupjerjow je měſchćanſki radźićeł, pśchedſtejeſi połſkie. dr. Förſter nabrobnu roſpramu podał wo komunalſtiſkich pśichotach. Sandźenu ſrjedu dyrbjachu też w naſchim měſće taſke roſpoty wudyrić. Połſkja bé wuſłědźiła, ſo dyrbiſche ſo wulki demonſtrazijſki cźah wotmėć. Pśched komunalſtiſkim cźahom bychu dyrbeli 40 dobrych ćeſłow (Stahlhelmow) hić. Cźi bychu dyrbeli ſ połizju wojowaś. Do bleſchow cźłuchu njeſchćahane wapno (Kalk) nawześiś. Pśchi ſrażu ſ połizju dyrbjachu bo bleſche ſ wodu napjelniś. Bleſche ſe ſo haſchczym wopnom cźłuchu do połizſke mſtaćź. Połizja pak wo wſchém ſjoni. Wona bróńże ſebra a ſrjedu ſwóru ſtrażowaſche. Na thežźorſtej dróży ſo demonſtranćeſi roſchnachu. Komuniſtam bėcźu tele woſſe wjeſja jara njelube. Rich ſaſtupjerjo w ſali poſłuchanje a jich poſłuchaje ſobuſtawu na tribunach ſpytachu ſ haru a wolanjom pśchednoſći roſpramu poſtuſchiś. Caſtupjerja w měſchćańſkich radźi, komuniſt Wenzela, bėchu ſajeli. Wón bé chażi w kopmiku, hdyž dźěſaſche, maly ſbiśt naſchkarcź. Druhi měſchćańſki ſaſtupjeł, komunika Hoop, kotrehoż chżychu ſajeź, bé cźeſnył. Wjednik Budyſchiſkich komuniſtow Groß, bé ſo 3 dny pśchelował, ſo by mohł hišcźe na pośedźenju rady ſo wobdźěliś. We měſchćańſkim kommiſſeſtwje je ſo ſicźba komuniſtow ſ 5 na 2 ſnižiła. Wjednika Greśa, kiž bé w Budyſchiſkej miſtnarni ſ elektrowanjom, ſu ſe ſłużby wuſchćiſli, kotreż ſo ſi dny na dźele njebé pokaſał.

— Sa pśchedſtejerja Luźiſkeje kriminalneje połizije pomjenowachu wyſchiſchego kriminalneho inſpekłarja Gerſacha. Hacź dotal bé pola kraſneho kriminalneho hanta w Drježdźanach wſchiſtajeny.

— Mali rentnarjo! Sa 2. połoſju februara ſo ſtajk, 22. a ſobotu, 23. februara, w měſchćańſkej ſjonnej pokładnizy, w radnizy po 2. poſthodźe, wuplaćeje.

Se Semiz. Sćaſeny poſł ſkuſa ſi ſchuliſke dźěći duzy ſe ſchuke na dróży do Sańiſneje. Pśa morićhu. Lékaſke pśchepytanje dopokaża, ſo je dyl ſtrujeny.

S Kamjenza. Měſchćańſka rada je wobſamkła, pśched ſtudu měſchćańſkeho ſaſtupjerſtwa, dwóſtrjeho radźićela Biarnata Njenża, ſa cźeſtnego měſchćana pomjenowaś. Njenż je też njes Sśerbam jara ſnata wośoba. Pśchećeſemy knjeſe je był w ſtarym ſaſtim ſemje dołhe łéta ſe ſapóſłanja. Po powołanju je geometer. Też my lubjemu knjeſu a ſprawnemu pśchećeſej Sśerbow wjele ſłóſta pśicźejemy.

S Klétneho. (Druha powjeſć.) My nozy wot ſobory k niedźeli wotpaliśe ſo w naſchej ſjoju hródźe wobſtejerja Barty. Hródźe běchu maſitwe a wiſchon ſtót ſo tak wulkowa. Wośeł pak ſo ruće wośćékeli. Horni poſtkod bé zyle brjewjanj a ſ njeho ſo tehodła nicźo wulkowaci njeſhodźeſche. Spali ſo 9 poſłeſećzow, wjele żita a ſ'omy. Kak je wobeń wudyrił, njeſchcźe ſnaće njeje. — Naſche nowe ſwony dyrbjachu wob tydźeń ſ wſchemi ſwoniſcź ſe wérowanju, k pohrjeſbej a k wohnjej. —ł

Jenaźy pśched ſakonjom.

Hiſtoriſki roman.

3j (Pokraćowanje.)

„Mje dźeſch ty nuſowaś?. Abelu Zerburez mozowaś, tebi ſwoju wutrobu barić? Ty dźe ſo ſwuſchćeſch na pśchikhilnoſć ſtarſcheju, hordu brjeſerjo? Dźi domoj, Antonio, dźi domoj!“ wuſmėſchćeſche ſo holza ſaſo a wobtrocźi ſo k wotenjdźenju.

Żarliwoſćí a lubóſćí ſcźinjiſchtej Antonia njembreho. Wón wja Abelu ſa ruku.

„Njembri! Ty ſebi ſwėrćiſch, mje ſo dótknješ?“ ſtyśeſche Abela a jej ſabłyſchny ſo w rukomaj nóſ, kotryż bé, wotſlocźiſchi wot Antonijowho dótknjenja, ſ huſtych pletwow ſwojich cźornych włoſow wuczahnyła.

„Styno wjeſcźitwy, kotryż ty ſy! Pśchindźej jeno ſem! Mużliſch ſnadź ſebi, ſo ſo boju Antonia, kotryż ſebi myſli, ſo mohł ſebi moju lubóſć wunuſowaś?“

„Hadźiſa!“ pścheźiſchcźa Antonio pśches hubje, a też w jeho ruzy łabłyſchny ſo nėkole w měſaćźkowym ſwėtle nóż, tij bé ſ ſoba wutſchnył, a njemdry ſe żarliwoſću ſlecźa na holzu, ſi na njeho cźakaſche ſe ſawaźym wóźłom.

Tola w ſtarźnym wokomiku, hdyž ſo Antonio ſ ſtorkej ſahanjeſche, wuleeża ſe łahy pinije, ſa kotrejž bé zyły wuſtup njepyjniny wobſedźował, młody, ſchwiżny pachoł, wobja Antonia pśches łuhéjej wokoło żiwota a dźerżeſche jeho, tij ſe ſtrachom rėcźejo njemóżeſche, ſ taſkej mozu, kaſſejež budźiſche ſo wot ſ bźećźanych łét hałe wotrojźenjeho młodźenza łédma ſchtó nadźał.

„Janko!“ bórbotałſche Adela wjeſkota a ſtwanje cźekny do thėźi. Hdyž bé cźekła, pulcźkćiſchjej wobſimowaſej ruzy Antonia na dobo a ſa wokomiś bé ſo pachoł ſhubił mjes ſkaliſnami, kotreż wobdawachu mały dol wokoło khėźi Sancha Zerburza.

„Bože! Schto to bė?“ ſawoła Antonio njemdry, tij teho, kotryż bé jeho chżył dźerżeł, ſpośnaeż njebé mohł, dokelż bé mėjaćź mjes tym ſaſo pod mroźele pśchiſchoł! tola bórzy pśchindźe do teho.

„Bože! ſchto budźiſche ho mohła ſtaćź!“ bórbotałſche a bijeſche ſo do cźoła. „Bohu dźak, ſo je ta wotwobrocźił! Ale tuteje cźiwile dyrbi kónz byćź! Jutſe poréźu ſ Don Sanchom.“

Pśched małym fichtjom we ſwojej komorzy łeżeſche Adela hiſcheże dołho a płakaſche horze, horze ſylfy.

Płacźo a modło ſo tuźiny potom na tejchu pśched wobraſom, a wo ſnje ſchepłaſchtej hubje: „Janko, mój Janko!“

S małym łéżnjkowym wokniejſchkom pak, kotreż ſo ſ boka ſpjaſeje holczki nėſchto ſtopow nad podobu komory woteworjeſche, ſuny nuti ſ ſtamźnym wokomiku bruna ruka richeł różow, kotryż ſpjaſej na ſtyknjenej ruzy padże.

III.

Naſajitra rano nadeńſe hółcź w khżi Sancha Zerburza ſwoju draſtu wuſuńſchenu a derje twurźiſchcźenu na pleceńej ławzy pśched ſwojim łéhwom, a hdyž bé jeho hoſpodowar ſlyſchał, ſo je zuſtnik wotuceźił, pśchinjeſe jemu cźeſtnu wodu.

„Waſch kóń je ſaſo zyle cźerſtwy, kaž ſym wam to wcźera prajił, hnadny knjeże! Sśnedanje je wam hižo pśchihotowane. Żeli wam łubo, potom ſo wotſtalicź, pśchewodźu waż potom ſam ſruch puća pśches Roudu, doniż njemóżeeże dozdéć brodu do Seville bjes ſmylenja. Je-li pak wam łubo, hišcźe dźeſ ſ hoſćom pod mojej ſtėchu byćź, to wótcźe, ſo je waſcha.“

„Mėjeſe bźał, knjes Sancho, ſa ſwoju hoſpodliwoſć“, wotmolwi zuſty. „Wy ſeſe ju wukonjeli tak droże, kaž muże to jeno prawy ſtadłar dobonjeći. Je-li pak wam łubo, dowolee mi, ſo yo ſindźanju ſo wotžału, moji towaríſchoju ſmija ſtarośći moje dła.“

„Jara derje, knjeże! A je-li wam ſ lubóſći, cźińće cźeſći naſcheje marżeńſkemu ſindźanju!“

Sóſći jédźeſche ſ jwullej ſadaſeju, ale njeſeſeſche. Jako ſwórliwy hoſpodowar njeſeſeſche też Sancho.

Po ſindźanju roſſądnowa ſo zuſty ſ bźakom wot hoſpody, ſjédźe ſ waha ſaćźerwjenej ſo Abeli yo brunym łizu a ſaſée potom na ſrjedźinu konja, kotryż ſwojemu knjeſej wjeſołu naſpėcźoże rjeſżeſche.

„Tuż ſeſćhujeże nje yo tajtim, knjeże, pokażu wam puć“, rjekny Sancho, tij bé ſo na mnała ſydnył, „a pulcźkćeże ſwojemu konjej ſeſahowaſaj hjes ſtrecha. Wón pśitże tak yo wuſſich rejeſtach, ſam ſebi pśchetwoſtajeny, wobhladnuwiſcho a wėſćaſcho.“ —

„Mėtkole, knjeże, niemóżeże wjazy ſmuliéj“, ſarėcźa dwė hodźinje jėchawſchi Sancho. „Jėchajeże po teſe ſcźežy dale. Dowjeże waſ ja poł hodźiny w runej mėrje na wulki dwór do Seville. A tak jėchajeże ſ Bohom a wón waſ pśchewodźi!“

Zuſty wotwinę ſwój łoitnwarſti nóż wot poża.

„Cźheże-li tule brój jako hoteżowſki dar wote mnje pśchinjéać, knjes Sancho?“

„Byli to jedwory nóż był, hnadny knjeże, hndom! Ale jeho pyha je pśchewinka. Tuż wobaječe, hdyž ho wabaram, jón pśchijeżeſ.“

„Wźiniće jón, knjes Sancho. To ſebi ja pścheſu!“ rjekny zuſty bjes maka ſ roſtaſowaſym hłoſom.

„Wy to chżeże, knjeże? Tuż dobre, mėjeże bźał! To budże mi dopomnjeńſka na drohedno hoſća. Budźich prajił: cźhżu jón na ſwojeho ſyna pścheſerbowaćź, dyželi ſaj wjeſże, ſaneho mėſ.“

„Sa to ſmėjeeże pśchichodneho ſyna, tuż wotkaſajeże temu! Hołzy, kaſéaj je waſcha Adela, njebudże nawożenjow brodźiwaćź. Schta?“

„To ſo njeboju, knjeże! Jenicźke dźěćo, a wożeże, hdyž je to dźowka, je pśchezo taſke dźiwne, pródzne ſaplerkeńe ſtworjenje!“

„Njeſmėrkeże hołzu ſ niczenu muſowaćź: lubóſć dże pśchezo ſawobodny dar byćź. Tola — bożenje nėkole, dón Sancho!“

„Jėchajeże bożenje, hnadny knjeże!“

„Też wy, knjeſ Sancho, a Bóh pśchewodźej waſ!“

A hžódy na konja ſawoławſchi wotjėchaſchtaj wobaj jėdnikaj do druheho kónza.

Zuſty ſnadź bé poł hodźiny jėchał, tu dobywachu ſo k njemu wołaze ſynki różkow a cźłowiſke hłoſy a też pśchi ſchežowkanje.

„Aha“, rjekny wón, „mje pytaja!“

A też wón ſaſtaji ſwój różk k hubomaj, wołazym wotmolwjejo, a dołho njeſtrajeſche a cźrjoda hajnikow pśiſchi a na konju jeho wobdawaſche, kotryż jeho ſe ſwėſtemi ſnamjenjemi najżiwiſcheje, ale też najześeſowniſcheje radoſće powitachu.

Wobſrjedźi hajnikow pśchiſche potom do Seville.

(Pokraćowanje.)

§ Litmerice. Saldzenit hobotu wjeczor mjesesche tuwonne spdrowe towarstwo swoji sawsetzelenstki wjeczor. Won zal so njetuhje pschekaty. Wokoto 11 hodz. so na wohen trubjesche. We hrodzach zwnnoseerja Barta bé wohen pudwrit. S smiklim napinanjom so poradzi, tkot plomjesam wutorhnjesch. Hewak ho twarjenja wo dwejoch schodach a pódlanske kónje wotpalischesche. Na domste a hudobne twarjenja so wohen njewupschestrje. Wohnjowa pohora a zuhlowa bóchu hwohon k pomozy. Hizo psched 10 letami je samy statok Bozi wohen potrjeschi.

§ Niejkwaczidla. Léto je so minyło, so nasche herbske towarstwo „Lutyniza“ po dobrym pschihotowanju yolednich tydzenjow sandzenu njedzelu sche swoji létuschi sa-jobjesli swjedzeń swjerzesche. Kaj skworonczk w nalecu je swojim tymam spdrowm wabi herbstcho ratarza do pola a sans-schuje swoji krasny hłós nad naschimi honami, tak lubosnje saklinczachu nam sasho herbske spdrowy njedzelu pisches surin ludomnoho hoschenza. Dotholetnhy pschedsydza towarstwa, k. kubler Czech, shromadzenych lubosnje powita a pschepoda na to slowo k. kand. Barthej, kotryż w dlschzej sswodnej rdczi shromadzenych k narodnemu dżelu napominasche, pokasujo na ból a dóst naschoho ludu. Na to so hra se zjiwenja „Na wumjenitu“ pschedstajesche. Wona poda nam wobras ſ wjesnoho ludoweho zjiwjenja, dawa spóznacj, kak może so człowjek ſ dobreho statoka zabjez a kak mnoże pschitódze na lohke myśle a ko zjuzbi swojemu starschimemu domej. Spóznacj bé, so fu hrajerjo wulku prózu nakasowali, za krótki czas tak wobschérnu hru nawuknyć a tak derje pschedstajicj, kaj je so w stalo (sylawa jim). Stónczniu rdczi mésischke k. kwasisi praktikant Hladki; w krótkich skadach rozesiaja won famér tuteje hry, pohonjesche liubowacz a ezejczicz swoju wótznu semju. Sjawny dżat klasicha wschittkim, kiż su pomhali tutón swjedżeń srjadowacz a wuhotowacz. D.

Se Schunnowitz nad Eigenom (Schönau). Pjatk wjeczor bé tukerjej Ruchtarjej postjerza létny kón wupjerchnyć. Won schebi na lód rdczi Plusnitz sabéza. Nad hlubokim mésnje so pschepadny. We hlubokej, lód symnej wodze dyrbjesche starcz, donż jemu pucz njewumrubachu. — Hacj k dnyhemu rasej sasho na lód póndże?

Se Nemischich Postitz. Pschi naschim dolcu a schércoh suatym hacze steja krajne duhy. Te fu padnschi zadżewje wohnjdżili. Czi waża na nje a ſ pilami wotnohi wotrejuja, tiż so potom wotwoża. Tak wurubjene sticzjne studny napohlad. Strach jim hrożi, so brézka w nich so saduży a dubu naschnu.

Se Tschirnitz. Polizisi je so poradżiło, zwólnu pschemywarjow lasicz. Jedyn zele pschi hranizy bydlazy muż je slowny winik. Hizo na wschó 5 lét wodżesche kradżu wuwożowanje sczjiwjenskeje potrjebu do Czech. Na jene dobo hacz do tisoch zentnarjow worow pisches mjesiy kradżu pschewinowachu.

Se Wulkich Odzarow. Wschitzy so wjeselimy na dżeń [illegible] k l. Sobótske towarstwo „Luzica“ chze so k nam podacz, a kaj zlyschimy, wschitzidże pschichodni hod. Budże nam nézdże 30 wosobow fjuhne, spéwanski koncert (herbiti wjeczor) wuhotowacz. Dokelż je „Luzica“ se swojimi mozami dalolo a schércoko suata, budże pschichodnu sobotu wjeczor w 7 hodż. nasche sesslo: Start a mlodżi, wschitzy k Sswkorjom na „herbski wjeczor“.

Wusudżenja.

§ Krajny sud. Na pucku do Eichgrabena w Czejsel 13. sept. 1923 zjonizy famfarja Fryza Ericha Panacha z Kija pola Mutzkowa ſ 50 puntami seke trjechichu. Jeho dla pschesswinkanja wobstarjichu. Sud pak jeho winowno, dokl.ż njemózachu jemu bopokasacj, so je chyzł sól pschesswntacz.

§ Stary znaty padach je 30 létny hórnik Emil Felix Schiessing ſ Hornjeje Seżeny (Oberseina). Dokelż bé so na wschelakich méstnach nutskamawschi wjele pokradnył, bé jeho kmanstli sud w Polczinje ſ 3 tdlam khostajnje (Zuchthaus) sasudżił. Won so hórschesche a psched krajnym sudom podusschuje wrjesche. Jeho ſ nowa pschepokasaju a jeho powolanje saczjinjachu.

§ Lawnitzi sud bé 22 létneho krawsteho Jana Mérczina Lorenza ſ Budyschina ſ 3 dnjam sasiwa a 50 milijardam pjenjezneje pokuty sasudżił. Won bé kolo kupiwschi tez ſ 10 czéżkimi krónami sobu japtacził. S tym bé so picherżiwo bewisowemu wukasej pschescholi. Won so hórschesche a dozdi, so krajny sud khlostanje na 10 sł. hr. poniżi.

W tutych dnjach přińdże listynošeŕ

k našim wotebjarjam a předpołoži jim kwitowanje za měsac **měrc.** Prosymy čestenych čitarjow, zo bychu sebi „Serbske Nowiny“ hnydom zaso skazali,

zo mohli jim „Serbske Nowiny“, bjez přetorhnjenja dale podawać.

Po 25. febr. pósł k abonentnemu pjenjezej 20 pj. přirazy

§ Sdudżenje dla falschowanje liczjiny pschecziwo rejnikej Wyliej Wolfej ſ Lickenhorsa bo wotkorczi.

§ Fotograf Robertej Kubiny bé tamnich sud 300000 papjerjanych krimnow pjenjezneje pokuty napołożił, dokelż njebé swoju bżowku do schule pósłał, so by hodżinu po schuli wostała. Won bo pschecziwo temule wuhudej pobarmo hórschejesche.

§ Podobna schkerebżiwa kaj wschudzom druhdże na wsach bé tez 10. augusta ſ. l. w Nowej Sesmilnej so wotmeła. Dżéiacżerjo bóchu so seschli a czehnjechu na tamny kniezi bwór. Tudy wohrolohchu rycsekrihserja Schimpża. Jako so jim wotala, jemu pschiwolachu „To je ton seserb, powjesche teho pha, sarażże teho scherba“. Zyły statok pschecziwschinschi nabeidżechu jenoż nésczto deputatzkeho zita, 32 jeji a 16 kuskow butry. S jejow a butry dżachu wolojau sebrachą. Schimpf chżdżesche ſ wokom hornjeho poschoda rdczo lud smérowacz. Rosbhorjeni Hewrsetarjo pak burje wutlocżichu. Schimpf ſ wokom wustocżiwschi do kerkow cżekuhu. Hewrjetarjo bżdżachu ſa nim. Pschi cżakanju padny, nékto jeho wobshuwidżu a ſ kjom bo njeho pjerjechu. Won revolwer wuczahnu, so by so wobarał. Na to jo na njeho walichu, jemu revolwer wſawschi a draztu rostorhowschi. Jeho ſa rhornat dżerżo do knjezeho dwora wrócżo cżerjachu. Tam seho na wós badżichu a ſ wumi kónczk jédżechu. Sdud nameri po 8 méżnazach skatarjomat Kurtej Pawołej Schrami a Biedrichej Marej Frenzlej w Trjechowow, po 4 méżnazach Médżej, Domschaj, Medekinbej, Gochtej, Wendżschanej, Neusej a Bodenej, wschitzy se Sdmilnez a wokolimy.

§ Krajny sud. Hrożny njesłuk bé 27 létna hospodarska pomocznica Hana Elsa Rhychtarjez wobesschła. Niemandżeschke dżéżo 21. meje ſ. l. porodżiwschi poda so ſ swojimi starschimi w Bilkopjach. Sdo hoju, so mohł pschihodny nan knarcz a macz dżéże njepschijerz, hotza kurjatko do reki cżinyn, hdżeż so jatezi. Cżżiko dżéża 4. junija we rézu namakachu a Rhychtarjez jojachu. Ru i létej jasma sabudżichu. Tez jej cżesne prawa na tri léta wotrjekhnychu.

Přiłopk.

* Historiska hżeża so wotpalila. W Jekaterinenburgu je so domisle wotpalilo, hdżeż bu zar Mikławsch II. ſe swojej żwójbu 1918 sstorzowany. S teho cżasa niebeske hżeża wjazo wobydlena. Kak je wohen wuschol, hischcze so wuzjedżicz njeje. —tz—

* Schtyrinki w Nemsku. Porody se schtyrinkami (Vierlinge) su w Nemsku jara ſ rédka. Tute pady su w statistiſej knihi 1923 sstajane. Tak pschinjesche léto 1913 schésc schtyrinkow, 1914 dwe, 1915 a 1916 po jenym, 1917 schtyri, 1918 a 1919 po jenym, 1920 żydom a 1921 pjeć. Pschi porodże 1919 jednasche so two lute holzy. Trójnich su husczischo. —tz—

* Djiwina w nu'y. We wschelakich kónczinach Schlesyskeje so mucznych schmjatanwych hornow nadeschli ſ rosworownymi zinjami. Po rossłupże wużywnostojnych jedna so tu we jenu khorołcz, kotraż je psches trabanje na jédżi a psches hubjene wjedro nastala. Dla hlubokeho snżha njemózachu huto dosez ſ semi a tak dyrbjachu hlodu tradacz. Lésza wschat je hižo wjele djiwiny kónz wsalo dla hrosneho wjedra a snadneje pizy. —tz—

* Njekwalitowo Barlinskeje polizje. Dżélo polizje je khetro wopornine a strascne. Tak je na pschikład Barlinska polizja w saschlym lécze na 97 sstojnitkow we bihuje je slósnikami sbubita abo je jich te schkodże pschischko. Tżo samo bywże zżiwjenje pschisbadżichu. Ibdyn je so pschi wupomozy satepił, 88 buchu ſ nużemi kłóczi, nékotrił su na scżżinki ranjenja wumrjeli. Tehodża je jara ważne, so bo polizistoju w trjebanju krónjow derje wunuczuja. Nimale dżeń wote dnja steji jich żiwjenje na hrazczach. Sowjetiske su tajzy „cżeżky hólzy“ derje wobrónjeni a dla jeneho cżłowjeskeho żiwjenja żebi żanych starozczowe a żaneho żiwedomnja njeczinja. Tez w druhich kónczinach Nemskeje su tajzy sastojnitzy swoje żiwjenje pschihadżili psches sstósnistku rutku. —tz—

* Sso sstastli. Jedyn 18létny schulez bé so do jenerje 27létneje holzy sahladał. Starschi so wż do teho njesłuschtajz, so by so njeseraly njechuch je sestarjenej khatu woschenił. Taj pak bebi myśleschtaj, so jedyn bjes druheho njemutrajetaj. W jenym hoschczanu w Barlinje njesseraly blaseu najprjedy swoju njemużetu a potom sam so jaseli.

* Njepschecżelstwo pischerżiwo Nemzam w Jendżelskej. Saldżenu srjedu w jendżelskim méżcu Bath nimale ke topotam bóndże. Wubjerk sa tradaze nemske dżéżi bé sstemnu shromadżistnu powołał. Tola psched méstnom shromadżiny bé so hobrsta njepschewidżomna fjuha ludu seschła. Shromodżene cżrjodży shromadżistnu rosemachu. Niembrocżi cżrjodży mérjesche so pschecżiwo powołarjej a rdcznikej shromadżiny. Je-li jeju polizja schkitała njeby, by rosniemdżeny lud jeju mohł rżej żarahn. Hižo pschi spocżatku bóchu shromadżeni niemérni. Jako durje sale, w kotrejż so shromadżizna wotmé, samknychu, sypżachu wonka stojazy je wutłocżicz. Mandżelska méżcżanoscy mésta Bath shromadżizna nawjedowarske. Jako cżżiske wo mały nemsłich tradażych dżéżi sapoczeże rdcżecz, sdehny bo njezurjelliwy hołk a hara. Na uju rejachu: „Pola nas w Bath je dosez tradażych dżéżi!“ „We Bath je womoz trdhnicze, tu dyrbi bo wjele wżazy tradażych podsperacz!“ Jako jedyn Jendżelczan, kiż bé w Nemsku jako wójnikł żaty pschebywał, bo prózowache, rosłorjenych smérowacz, jemu hewrjo woimolwichu: „Njech so Hunoju hami ja swoje dżéżi staraju.“ S dobrocżelstwom njech bo pola nas doma sapocżuje!“ Na jene dobo sapocżachu do rdcznikow se starymi jejemi, hutymi jablukami a katowymi hubami njetacz. Pod schkitom polizje dyrbjachu so ruche wotstacz. — Tute powjesczj telegrafowa Unija rosschérja. Tajże a podobne powjesche cżasto ſ Jendżelskeje pschithadżeja. Wone wdcże sa to njerécża, so by jendżelske lud sa Nemzow był, każ nemske nowiny nétko rady barbja.

* Sstarowa jsma tschéska w horatej krótkowjerschornej krajinje Cżéskeſlowakskeje, tak pischе „Prager Presse“. Tale jsma tamne wobydleriwo żadawje trajchi. W pórschich wsetach sinż 6—7 metrow wysoko leży. Wokoło 10 wsetkow je zyle se hnébom sapsanych. We dolinach nejbaloko Karlowych Warow (Karlsbad), je wżtr sinż do wysokich hejzow rosł. Wschelake cżesti je wżtr wutłocżił. Hlinjane sejeny małych domczkow pod cżeżu ſ rékza do hromady jdu. Wsche domczki wobdawaju wysoke hewje snżhu. Wdżnota je pisches hlinjane sejeny cżżiscżej. Se smjerikom a wiżnotu je schpundowanje wo jsbach wujezi. Sdyno na lubjach snżhnje. Boja so, so może ſtok sthoricz, je-li jemu snżhe syno a hlomu dawaju. Nékotre sastupy lisa su zyle sapusczene. Młodżinu je wichor podsamał, wjerschki hobsrtsch schmrekow swostwjerczał. Te dyrbja so nékto pusczecz. Nacżinjena skhoda w lésach dże do milijonow. Schtóż drohu swjatkowzi, so ja-bł [illegible] we knéżu kuzim kamjerzą wélcze namała. — Se

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 19. maleho rózla 1924.

Kursy wczera w Barlinje:

(Tute kursy su w milionach)

Dollar	4189 500	franzowski frank	183540
jendżelski punt	17 955 000	cżeſkoſł. króna	121 695
schwajzarski frank	730 170	100 pólſ. markow	463 000

Němske pjenjezy so na wukrajnych burzach sasho nészto mało porjedżichu. Sa jendżelski punt sadżachu w Londonje 19—19½ złotych z tamow. W Zürichu němske złota hriwna 125 zentimow płaczesche, runje telko, każ do wójny nasche stare pjenjezy. Franzowski frank je so sasho sstabił. Sa jendżelski punt dawaju tu frankow, do wójny wokoło 25. Franzowski frank runje tak wysoko, każ italska lira stej. Hewak posledni pschezo nize franzowskeho franka stejesche.

Efekty bżoha wczera na Barlinskej burzy sstabjene. Na Drjezdżanskej niebé żana jenotliwosć. Najlépsche bé-lau papjerniki a to + 0,6 hacz 7,8 bilijona. Jenoż nékotre so šnadnischo sstabilischu. We pjwarinach so nje njeje kupowasche, + 0,45 hacz 2,5 bilijona. Jenoż Rizzi A. — 6, Jessenkeller — 1,75, Alschaffenburger — 1,4 a junge erste Kulmbacher — 0,5 bilijona. Akzije maschinowe a metall. industrije bobuchu hacz do 3 bilijonowa. Shubjowanki béchu snadne. Pola elektromotorow a towow żebi shubjowanki a bobywanki wczera wahu dżerżacz. Banki so malo pschemenichu. Jenoż Sächs. Bank — 1 a Commerz a Privatbanka — 0,7 bilijona. Sdnadnje so pschemenichu kursy dwórczkich a transportskich druschwow. Jenaż wnike béchu bobywanki a pschihadżowanki pola akzijow keramikeje industrije. Pola akzijow wschelakich industrijow — 0,5—4 bilijony, — 0,4 hacz 1 bilijon, mjes nimi bé tez Lubijka zokrowainja ſ — 0,6 bilijona.

Menty. Sastawy listy (Pfandbriefe) hypotheckich bankow bjachu ſ nowa jihluje horje. Statna pożczonka a pruske konsole swoje kursy sachowachu. Jenoż Schuzgebietsanleihe a saska renta so trochu sesslabjichtaj.

Produktowe wiki so tez wczera jako skrucene nawokachu. Tukrajne żito je na wikach żadne. Nowa fruta tschésstawa hroju nalymnym żywoam. — We naschej Lużizy dżakowano Bohu stajne finżki pola kryja. — Pschenżu mlony trjebaju, dokelż mukа lépje dże. Wohoże wczera trochu horje fraie. Tez rożka be drożicza, dokelż so bóle ja njej prajscheja. Statna żitarnja dże njekuwje, dokelż ma hobrske hromady żita na sfładze. Dobre sorno w jerchmenju so sa drożichi pjenjes ja pjwarinje kupowasche. Wowiż ma sasho kupzow a je drożichi. Powjeda bo tez, so ju druzstwa wjele do wukraja wothyle. Zentnar pschinidże po sstotych hrivnach

wczera w Drjezdżanach:

pschenża 8,60—8,85, rożla 7,50—7,75, jeczmjenja 9—9.50. wowsa 6.25—6.50.

w Barlinje:

pschenży 8,20—8,45, rożli 6,55—6,95, jeczmjenja 7—8,50, wowsa 5,10—5,50.

Tukowe wiki sandżenu żaboth w Barlinje. Butra bale derje dże. Danska butra, kotraż bé so popuscz sakondżiła, je mjes tym dójschła. Punt wosta w zyłym wikomanju na 1.80 sł. hr. po runcze. — Schmalz trochu lépje dże, placzesiny nékoto male postupichu. — Margarina njeidże. Fabrikanczi swoju tworu podarmo postkicżeja.

Żelesо je dale dele dwrito, stabikate tuna = 20 zent. wo 10 złotych hriwnow. We hamu płaczjinu tez formowe a universalne żelesо. Wobrozowe żelesо (Bandeisen) snicżichu wo 20 sł. hr., rúsłowe blachi wo 5 sł. hr., cżenke blachi wo 10—15 złotych hrivnow. Swjasł wikowarjow se żelesom praji, so fu płaczjinu tak nisse, so fu tehodża za fabrikantow, każ sa wikowarjow, se schłodu. Tehodża njebuchu bo dalsche snizenje wotczakowacz.

Wiki wuzitkowacho drjewa. Mésak njewrżja, so budże so lésna wjele twaricz. Tehodża wschó narésane drjewo tunjo pschedawaju, cżesto hamo se schłodu. Drjewo bjes fuskow prénjeje kajkoseje wotcżak so pyta. Żelesnitke hanty tutuja a żaneho drjewa njetukuja.

Pschedżelna burzowa rosprawa. We cżeskach njeje żaneho hibanja. S prozentowyta stanna pożczonka so ſ 135 milijardami % po polticzinje, Schutzgebietsanleihe so ſ 4,5 polticzinje.

Płaczjiny na Barlinskich produktowych witach.

Żito a wobijowe semjo po tunj abo 1000 kg, kwas 100 kg, płaczjiny po Wotej hriwnje.

	18. 2.	16. 2		18. 2.	16. 2.
Pschenża	164-169	160-164	rożk. wobjich	10-40,60	10-10,40
rożla	135-139	131-136	pod. metalka	8,20	7,60
nalét. jeczjmjeń	155-170	152-161	cerabella	14-14,50	14-14,50
nal. jeczjmjeń wowsk	—	—	pjeſcżki	13-14	13-14
kukurja (Mais)	108-114	105-110	bżerage trujki	16-16,20	16-16,10
lane żumjo	415-435	415-435	bunyj	13-14	13-14
rapk	285-290	285-290	wota	14-15	14-15
pschenżn. mukа	25,60-27	25,60-27	lany wobjich	21-22	21-22
rżana mukа	21-23,75	21-23,75	zadre lupiny	14-15,00	14-15,60
pschenż. wotr.	8,20	8-8,20	lotte lupiny	15-16	15-16
rżane wotruby	6,80-6,90	6,70-6,80	hrók	19-20,00	19-20,00

Drjezdżanska burza.

Pschenża	17,20-17,70	bżerage trujki	20,00-21,00
rożla	15,00-15,50	pschenż. wotruby	8,20-8,40
nalétni jeczjmjeń	18,00-19,00	rżane wotruby	7,00-7,20
natynjeli jeczjmjeń	—	pschenżna mukа	29,00-30,50
rowsk	12,50-13,00	rżana mukа	26,00-28,00
cżerwjeny bżesel	155-180	woka	19-20,50
rapk	—	pjeſuschki	20-21
kukurja (Mais)	20,50-21,50	hrók	22-23
kuche trubjanczki	10,50-11,00	zadrowe trubj.	17-22

Schmrčlowych horow (Krajźelsegebrige) so powě: Lětsne sunni bě nóz wot 9. do 10. maleho rózka najsunnischo. Na wierschkach tschele a Rudnych Horow (Erzgebirge), spadny schkleńza na 26½ stop. Pschi spočatku sunny sladka dźiwich huńz j polnozh k tatam do wjerschownych horow Czěschcze pschicźahnuchu. Přeni tydźeń k. m. so schrachu a czehnychu sesy k potrosy. Tola po někotrych dnjach so zaso wróćichu. Mjes tym bóchu haty samjerske. Tehodła bě k połodnju ferjenow. Sobotu a njedźelu rano trjechu wodowych ptakow k połodnju czehnichu. Na hatach we wyschich horach je lód ¾ metra tołsty.

* **Lohki khleb.** Jendźelske nowiny powjedaju: W jenej jendź. wjesny staruschka bydli a to jara khuda w rozpadowanym domczku. Na jene dobo kwartjerske žiwi wo nje wjace wobudźeńcžo. Wschitzy dźiwachu so, hdyž k temu pjenjes nabjerje. Wona pak powjedasche, so jej jejny sym pjenjezy dawa. Jako so pschichodny, schto jejny sym bo powolanja ma, shonichu, so nimale prošmik wasze, ale tola wjele pjenjez sošłuži. Wón wschźehnje do zyrkwje i khodži a tam sawoj dwójzy hlowu do khlamy tuknje.

* **Kaschcź Tutanchamena wotewrjeny.** W prjedawschim cźišle „Serb. Nowin" pišachmy wo namalanju rowa egiptowskeho krala Tuntanchamena. W powšedźnich dnjach wotewrichu nětko kaschcź. We nim namakachu jababjene cźełko (mumiju). Hlowa běsche j hašlami wolijowoho schtoma krónowana, jeho wozki i krystalla. Wot 3000 lět žem uješe nichtó tuto kaschcź wdźał. Mamiju hišcźe njewotkrychu. Skónčnje je so jendźelskemu pytarjej poradźiło, wulke potajniwe starocgiptowskeho kralowskeho pohrjebnischcźa wuhladźeć. Hižo psched 100 lětami běsche Italjan Beltoni k pokładam „Skalneho bota" pschi nawjerczornym brjohu Nila storcźił. Wón je rowy wulkich faraonow Sethos, Ramses II. a Ramses III., kotrjž 1300—1200 psched Khr. knježachu, wotewrił. Posdźischo je bohaty Amerićan Davos mnohe drohotne wěcy na světło pschinjesł. Na to waschnje buchu 60 rowow kralow wotewrjene. Potom sapoczina Jendźelcźan Carl of Carnavon w towarstwje s misterom Castrow swoje dźeło. Jimaj běsche so poradźiło, sahkod rowa Tutankhamena namatkać. Pschi tym je Carnavon wo Jiwjenje pschischol pschez khorcze jeneje jedobjeze muchi (Cźešc). To wukładowachu domorźoni ja „wjerczbu faraonow". tź.

* **Hobrsta jédla.** Pola Flens w Schwehskej podrěšachu wopraunneho hobrsta jeneje jédle. Wona bě 29½ metra wysoka. S seje 163 lubikowych kopnjow drjewa narěšachu. Hewak wulke jédle 40 stopnjowu nawdaha. Jédlu maju sa na 200 lět staru.

* **Boże šwarnowanje.** W Kidsenupje je so dźiwny podarnk stał. Muž leżesche we łožu. We pódlanskim maju kozomaj leżeschej dwě jeho dźěsći. Wón sakhyscha dźiwny pikot a prasket. Tehodła stany, so by sa p'chcźišnu hłódźił. Lědma bě je jitrwu stupił, sabkyscha hrózny wrjeskot a bubot, kiž je sparneje komorki wuchadźeche. To njeje so wróćejuzych sawohlada swou polnu próchu a žałow. Muženi bě so p'ches wjerch pschelamał. S Božim šwarnowanjom padny nješ łozi, w kotrymajž dźěsći spachtej. Ale też na jeho łoso, t kotrehaž bě stanył, běchu so cźežke rospadanki wuhnija walike. Dźěćzomaj ho nicźo njestra.

Sokoł a sport.

Ssokolskim z dnotam.

1. Kurs za šwuczowarjow. We 1. cźišle Ssokolskich listow wosjewichmy, so ho prózujenuj sarjadowacź kursy sa nacźolnikow. Dźensa możemy podšlesć, so w bliskim cźasu so pschewjedze 6 dnjowny kurs sa nacźolnikow a šwuczowarjow. We możnoscźi dyrbjał ho j kóždy jednoty jedyn wobdźělicź, a to po możnoscźi najskerschi po stronje šwuczowanja, mnuorzowanjeje thmanoscźe a snajomnoscźe herbstjeje rěcźe, potajšim nacźolnik abo kiž ma so k nacźolnikowi pschipramicź. Dalsche kursy budźa jeschowacź. Wudamki wuczinja za dźeń a wosobu nóhdże 3 hr. (za bydlenje a polne jěcź). Zhły kurs płacźi potajšim za wosobu — też j nuczowanjom — nóhdże 20 hr. Prosymy jednoty, ho za swojeho wobdźělnika kurs postarajcź. Se strony Swjazka możemy dotal wokolo 40 hr. postcźicź tam, hdźež je podpjerne najnuzniske.

2. Ssokolske Listy. Ssokolso wschich jednotow, khowajcze prěnje ha cźeł wschě dalsche cźišla Ssokolskich Listow! Dale ho wschě jednoty prošcha, so bychu nješchto exemplarow naschdrale tam, hdźež bychu so hewak shubile, a Swjazkej sapósłale.

Cźełoswuczowanjska terminologija, kotraž ho w „Ss. S." wosjewja, ma ho we wobšěrej knihi wudacź, a dołeńz ma ho to dla technitschich pschicźinow we cźischcźeńcźi tak bórzy hacź možno stacź, prošymy cźesćenych sajimowarjow, so bychu swoje kritiki, namjetły a pokhwały bórzy sapósłali. Prostne šwuczowanje dokónčnymy w pschichodnym cźišcze a pschihbamy tam też serbsko-němski słownicźk k tutej maćicźnje.

Symili šport.

Mjezynarodne wubědźowanja na šnjehjakach (Schneeschuhe) sarjaduje cźěskosłowakske ministerstwo nar. schkita na Schumawje (Böhmerwald) wot 13.—17. haprelje. t. l. K wubědźowanjam ha ho też Polacy pschihotowali.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Mjez schparatym skotom Jimnoscźerja Wicźasa we Lahowje je pokhroma a schlintawa wudrilła.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Hamtšcy pschedstejicźerjo ho namołwja, so wo porjedźenje puczow staracź.

2. Sa pschihuschcźowanjesche kobłow w Cźornym Khołmzu ma ho pódła pschihuschcźowanjesche pjenjesa, hlischcźe dalsche farunanje wo 2 št. hr. saplacźicź (tat mjenowany: Deckstellengebühr).

3. Pola ratarja Muntela w Židźinu je so kumbroš ke pschihuschcźenju šmuběral.

4. Mjes skotom ratarja Pěcźa we Wahrenbrück je połtrona wudrilła.

5. Do towarstwowego šapitła pod cźo. 29 so Radioklub za wumjelstwo a wědomoscź w skulowje šapitła. Pschedsedźerjo su pschełuhowa Zimmer, sobujazy lekar Zeibig, pjenjezny wuběrk Vogt, bankowník Zimmer.

Dary za „Pomhaj Bóh".

Hač dotal su darili 7,95 hr.

Dalši dar:

přez k. farara Handrika w Husecy —20 hr.

Wšo hromadźe 816 hr.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

Smolerjec kniharnja w „Serb. Domje" w Budyšinje.

Płacźiny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skotnych wikach.

18. februara 1924. Płacźiny po zenn. a jl. hriwnach.

Skóme druhiny a wojnamjenjenje.

Woły: 141.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšiche rěsneje hódnoscźe harź do 6 lět	39-41
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	34-36
Mjenje wukormjene młode, derje pjezowane starsche	24-30
Mjenje pjezowane wschěch starobow	20-24

Bykl: 168.

Połnomjasne, wukrošene, najwětšiche rěsneje hódnoscźe	39-41
Połnomjasne, młódšiche	34-36
Mjenje wukormjene młódšiche a derje pjezowane starsche	26-30
Schpatne	—

Jałowje a krowy: 206.

Wukormjasne, wukormjene krowy najwětšiche rěsneje hódnoscźe	40-42
Połnomjasne, wukormjene jałowje najwětšich, rěsneje hódnoscźe hacź do 7 lět	34-36
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite młódšiche krowy a jałowje	28-32
Derje pjezowane krowy a mjenje pjezowane jałowje	20-24
Mjenje a schpatnje pjezowane	14-18

Cźelata: 425.

Najlěpšich, wukormjene	56-58
Mjerje wukormjene a tajke wot zyna	56-58
Schpatne	40-50

Mowy: 255.

Młódšiche a starsche wukormjene	50-56
Starši, wukormjene	42-48
Mjerje wukormjene (Merzschafe)	30-40

Eswinje: 1378.

Połnomjasne, wobsebitych razow a jich tschišcźenjow, harź do ½ lět stare	68-70
Wukormjene	70-72
Mjechne	60-62
Schpatne	5-58
Nanay a landrasy	50-58

Hłowny a samotwity redaktor: Marko Esmolet w Budyšinje.

Serbske towarstwo „Lubin" w Budestecach

wuhotuje

njedźelu, 24. maleho rózka 1924 wjećor ½7 hodź.

serbksi wjećor

w Rychterjec hosćencu w Jilocach

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Wšěch Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Wotewrjenje wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu w Khróšće-Lomsku a wokolinje dawam k wjedźenju, zo so wot dźensa, 19. februara při potrjebje

po měrje zhotowjenych wobućow a wuporjedźenjow

najlěpje poručam. Budu so swědomicźiwje prócować, wěš mi dowěrjene dźěła solidnje, a wužiju jenož najlěpšu maćicznu w najkrótšim času wuwjesć.

Reinhold Paulusch, šowc.

Što pozdźi sprawnemu katolskemu wobkhodnikej k powjetšenju mojeho wobkhoda

500—1600 hriwnow

na 1. hypotheku

za dobre zadanjenje? Poskićenja pod „A 100" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Mały awto

je jara přihódnje na předań. (Móže so też na druhe wěcy zaměnić). Přihódne płaćenje. Poskićenja pod „B 1" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńće stajnje, hdyž kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěšk w Serbskich Nowinach".

Kóždu dźělbu

jeji

kupuje po najwyšej dnjowej płaćiznje **Korla Nowak** na Mołtkowej drózy 17.

Pytam k 1. měrcej abo 15. haprelej porjedźenu, dźiwu

služobnu holcu

nic młódšu hač 18 lět. Wona dyrbi ratarstwo rozumić a jej je też składnosć data, zo móže so w domje a kuchni wudospolnić. Płaći też wyšše tarifa. **Pawoł Michałk,** kowarski mištr a hosćenc w **Radakej** pola Łazu.

Holca do domu

so do ville ze zahrodu a małym skotom hnydom do dobreje słužby pyta; móže so w dosahowym hospodarjenju dale wuwućć

Frau F. Lodny,

Dresden-Loschwitz, Pillnitzer Strasse 43

16 hač 16 lět stary

pachoł,

kotryž ma lóšt ke konjom, so pyta. Zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Sylny, lěto stara

jałowica

je na předań we Łomsku čo. 17 pola Minkatz.

Lětny kozoł

(bóły šwajcarski)

je na předań w **Jasećcy** čo. 20 pola Njeswačidła.

Rjane sylne prosata

su na předań we **Łahowie** čo. 17.

Vogtlandske gardiny

stoły, zanki, pitrałe, łóšcźe, prunkowe kutnje, łožowe pokrjwanje a łajowe płachty, twjelki, injenje, schórcźki, šlibowe a łajowe pschikrywy, wołmy, šonjaze, wužiwaje a dźěrjaze špódnje špolowy, wósłowe šuno a linoleum poruča wobłuže płaćiny tuno

K. Erler w Budyšinje

na šlinych wótach 11 znajdźeće „Złoteje Śwěźby". Nječi herbšći.

Poručam swój

bohaty skład

łožowych šatow,

wupjelkow, mužacych a žonjacych košlow,

wołowych přikrywow, přikrywowych zbytkow, běłych a pisanych

dybzašn. rubiškow, twjelkow, trjenjow, hadrješčow,

wołmy, košlaceho barchenta,

pisaneho a běłeho,

šóreach. tkaninow, košlaceho sukna, łožowych płachtow, nohajcow a wšelakeho druheho.

Podšalne płaćenje je dowolene

Helene Schulze

w Kamjencu

na Mołtkowej drózy 3.

Žane klamy!

Rjanaj, 8 lětn. konjej

mjez dwěmaj poromaj k wuběranju, staj na předań. Přihódne płaćenje. (Móžetaj so też na druhe wěcy zaměnić.) Poskićenja pod „B 2" na wud. „Serb. Now."

Přepisanje

hypothekow pap. hriwnow

hypothekow zlot. hriwnow,

wupowědźenja, wušmórnjenja, zkrućenja a wučinjenja wěcje druźiny płaćiny hódno.

E. Rane na Hóšić hasy 32.

Žony

kupuja přihódnje gumijowe wěcy wšeje druźiny a druhe současne wěcy, też krótke a wotlamane twory pola

Kindermannoweje na serbskich hrjebj. 24 z napřeća starych kasarnow.

Dawa kóždy čas radu. Rěči serb.

Žony

Pomjatuje swój wulki skład pschejwjasłow, mežnačnych a pschepadowanych powjasow, podpołožkow.

Cźeja sebi rad tebje.

Wagnerowe w Budyšinje pschi schulerskim wurtarni čo. 9.

Kupuju

lumpy, nowiny, šesiowki, knihi, akty, staru papjeru, łoćcźe po najwyšších dnjowych płaćiznach. Po wjesnje, što bydle płacźeje šlatanki, je šamnjun jo pschihotowam pschijěsu.

Josef Schubert

w Budyšinje, Bórtlinje čo. 1. Telefon 695.

Nawětki přinjesu wužitk!

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wahibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

Richard Heinrichs

w Klětnom.

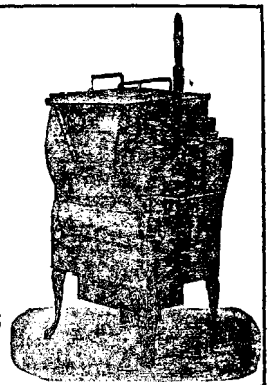

Číslo 4. Budyšin, 21. małeho rózka 1924.

Tukwilna nusa ratarstwa w Němskej.

W tymle nastawku podamy naschim čerbslim hospodarjam nahladny jenoho narodno-hospodarja se strony wiłowarjow. Mėninj, so je tej derje, so bo naschi hospodarjo s tymlewi nahladami sejnaja. Redakzija.

Hižo nėkotre mėzyzu dołho je ratarstwo w Němskej do peje djenjelneje kriły sajło. Tale krisa je ł tołhym dnjom dórcha. Jako němska mėnja rospodawolicho, je ratarstwo swoje hypotheki a druhe cęzke wupłacikle. Wschón inventar je bo wobsołpołnik, pschihorjaz, ponowjad a napórchdżat. Statoki su bo wutwarike a ponowike, pola wudrenerowarke. Podła tychle wubarkow pak njeje ratarstwo rosumło a tej nig samohle, żebi reserwy w traino-hódnych djenjesach wutworiło. We domiskich bohatych burschi swójbnow drohotne kladery, moderne a wołsene meble nadeidżesch. Ale tonta pschi bankach w rentowych hrimach ratarjo nimaja. S srėdła hdy je żadyn swoje wujbytkowane djenjesy w bevisach (to rėke, we wukrajnych djenjesch) sałożił. Schtož su we trajnej kódnocze thowali, to je było tu a tam nėschto żita. Notarjo kowachu pschi bo pschihotowanju nėschto żita ł prjedawalskich lėt. K temu pschindżechu nėtło tonsche rekordowe lėta, kiż su wsjedne bacz dotal nimale wschė. Kyłkowowo żita namkożi so ł tonschich żnjow 10 miljonow tunow (jena tuna 20 zentnarjow) tamne lėto wokoło 7 miljonow. Wowsa ł tonschich żnjow wajskerje 6½ miljonow tunow namkożimy, temne lėto 4½ miljona. W Němskej je tutkmužiu wurjadnje wjele wowsa. Pschetož, wobsehe we wulkich mėstach su bo sa wschelake wobjenja tonje ł automobilami nawuzate.

Rekordowe żnė w Němskej setkaja so ł rekordowymi żnjemi po zyłym swėcze. Pschirownane żnė w Europje we sandżenymaj lėtomaj wobliczja so

	1923	1922
w Franzowskej na	79	60
„ Italskej „	54,5	43,7
„ Němskej „	30	18,9
„ Rumunskej „	30	23,8
„ Spanskej „	40,3	33,3
„ Bułharskej „	18	12,5
„ Europje zyła na	345	278

miljon a dwojnych zentnarjow.

Schwėtowe żnė w pschenzu wobliczja so na lėto 1923/24 na wokoło 900 miljon dwojnych zentnarjow. Lėto przedy 800 miljonow dwojnych zentnarjow. Wo rożyu bacz dotal nadrobnych powjeścjow hischče njepschedbeji. Schtož pschenzu pschawa je wożejbe w połonschich krajach najwajnische thdowe żito. Najwjacy pschenzu na europske wiki pschihodża ł pschesmórtnych krajow. W Romje je mieżnarodny wustawk ratarstwa (Internationales Landwirtschaftsinstitut), won powsė, so żu łonsche rożkowe żnė wo 15,3% wjetsche. Sa Němsku a Polsku su bo tele liczby sa wėtne wuprokiake. Tejle krajaj dżeriża najwjacy rożli płahujetaj. Jeczjenk a womb matej tehorunja łoni wo 15% wjetsche żnė, żnė kukuraj (majsa) żu bo wo 5% pon pschitke. Wożeżbe po pschipowmuje, so wobżuta rota bo roschérika njeje. Na wurjadne wulke żnė nėkotrych krajow chżemy tudy jenoż pokazaż. We Kanadże napiodżichu łoni 470,33 mil. buschlow (jedyn buschel żu 35 litrow abo 60 puntow) lėto przedy pak nimale 70 miljon buschlow (wuprazi beschlow) mjenje. Łonsche żnė bėchu je wschėch najwjetsche, kiż żu bo bdy we Kanadże nartodżili. Sakonje Sjednoczenych statow (tak mjenowany Fordney Bill, bill-jafon) łasahuje, zużu pschenzu na amerikanske wiki (to rėka, tych Sjednoczenych statow) wożeż. Tola kanadiska pschenza na druhe wiki tłoczi. Hito bo kanadiska pschenza na němskich wikach pokahuje. Snate je, so w Amerizy tu tkwilu 85 miljonow buschlow leży, kiż żu pschedacz njebdża. We świcze je tu tkwilu 12 miljon tunow pschenzy wjacy bacz je trjeba. To pschindże ież ł tebo, so je Argentinska pschebohate żnė mėża.

Hackrunjeż bėchu pschenczne żnė we świcze druhdy jara bohate, sadżewa bewożowe nje zło (Einkuhrzoll) bo bychu płaczinu w Němskej pschje nikto pradże. Do wojny bė Němska wjetsche bacz bżensa. Tehdom trjebasche wobdżełaschwo wokoło 4 miljony tunow thłeboweho żita ł wukroja. Tónle njedostatk domjacych żnjow a zło na pschidowożowanju ł wukraja sadżewaschtoj, so płaczinu psche nitło spadowachu. Też tak mjenowane terminowe w ' wanje (Termingeschäft) sbliżi nasche płaczizny świetowym płaczinam. Tu tkwilu nimamy ani zła na wukrajne żito, ani premije na wumoż naschebo żita ani terminowe wikowanje. To, schtož wobdżełarjow w Němskej sa swoje sajmjenje wjacy trjeba. bacz nasche ratarstwo napłodżi, mamy nėtło w kraju. Statna zjatornja (Reichsgetreidestelle) je tełko żita nakupiła, so sa němske wobdżełarstwo na wjele mėżazow dosaha. Też je żito tu pschcze je, kiż ju ratarjo ł wobledżnych lėtow thowali, so bychu uczażke rezerwy w horschczi mėli. Wot spoczatka dezembra ł. l. franzowski frank pomałku spaduje. Se tehdo pschindże, so klejschi cząs franzowske mitny muku w pokonschej a wjecznej Němskej 3—4 sł. hr. po zentnarju tunjscho pschedawaschu bacz bė němsłim mitnym mėżno. Němske mitny uczja wyschiche wudawki wobrota (Umsatzsteuerausgaben). Franzowska zło sa wukrajne żito wo pokozju żniji. Tehodła bė franzowskim mitnam mėżno, wukrojne żito tunjo nakupicz a ł njeho namlėtu muku po mitnich płaczisnach pschedowacz. Do němskich mórskich pschistawow (Seehäfen) pschihdżaja wjele amerikanskeje muki.

8. Starajcze bo sa to, so na wasche dżeczelnischcza pczołki a cżmjelny pschihodżeja. Bjes nich njebychmy żanehe dżeczelneho żiwjenja mėli. Runje wschė druzyny dżeczela trjebaja, so bo pukkowina ł jeneho łczenicżka na druhe pschenjebe. Pczołki, kiż ł dżeczelnischcza 2 puntaj mjedu nahromadża, wopkodża tełko łczenja, so ł njeho 60 puntow żiwjenja namołczich. S tymle żiwjenjom możesch 8—9 tórzow ł dżeczelom wobżiwicz.

9. Chzecze-li żnė nascheho rapża pschiporjecz, stajcze kołcze do łczejateho rapża. Do 3½ korza rapża łczischa 6—8 kołczow. Cżim bóle so łczenicżka wopłodża, cżim wjazy so rapża namkoczi. Pczołki rapżu po so łczenicżach. S tym make druczki bżyłczenzki (Glanzläfer) wotschadża. Tele druczki wjele rapżoweho żiwjenja śnicżeja.

10. Kcżejo-li żejbuschta, stajcze tam kołcze. S tym śmjecze wjersche żnė.

11. Bjes pczołkow njemėli żanch korkow ani banjow. Pczołki we łczenicżkach so rapżo, pschenzjeju pukkowinu na łczenicżko, kiż płód dawa.

12. Najwużitnische su pczołki sa sad. Bjes pczołkow njemėli storo żaneho żadu. Jenoż maka druzin żadu so żoma wopłodża. Najwjacy łczenja trjeba, so bo pukkowina pschenjeże.

13. Sčad dawa nam nij jenoż bohatsche żnė. Płód so też lepje wurosce. Pschetoż płod, kiż je na żiwje wopłodżaje, temu drjewo wjacy a lepsche wutki (Nährstoffe) pschiwodżuje. Sčad je wjetschi, płodżi lepje a so lepje pschedawa. Hdżeż su gadatnje, tam dyrbi so też pczołkarcz.

14. We Němskej pczołkarstwo ltinje 35 miljonow złotych brinnown wotczisnje. Sčadu naschcżija so ltinje sa 500 miljonow št. hr. K temu pschdżu żnė rapżowebo, bejbuschowebo, dżeczelowebo, żonopowebo, tórkowebo a banzowebo żiwjenja. Te wobliczeja so ltinje na 130 miljonow złotych brinnown. Wscho hromadże sioja so tele wunoschki na 630 miljonow złotych brinnown. K wopłodżenju schole żiwjenje pschinoschuja pczołk ²/₆—⁵/₆. Sbyrk wobstarasa cżmjelny a druhe pschekażonzy (Insekten). Tak pschinjerje pczołk 10 rasow wjacy wukita ł wupłodżenjom żiwjenja bacz nam njedu a wótka dawaja.

15. Najwjetschi dobyt ł dżekawoscze pilnych pczołkow bżi do mórchnje ratarja. Tak wostanje ratar wėcznje dołżnik pczołkarja.

16. Pczołkarstwo spėchowacz, je żwjata winowatosczi łóżbeho ratarja.

17. Ratarjo, nastajejcze sażo kołcze do żwojich sahrodow.

18. Mlahujcze pódła dżeczela też druhe rostlinki, kiż pczołkam dobru pastwu posticzuja a wschemu złotej bobru pżu, każ seradełu, żonop, turkowski dżeczel — esparseta, mórwi dżeczel — luzernu, mėschenku — bastardowy dżeczel.

19. Wupłejcze ł polow trawu, kiż bż pczołkam dobru pastwu dawa, ale porjedsejcze kuki, kiż żyjo do trawy łuczany, żołty a bėły dżeczel, so pczołki tradże njebychu.

20. Japcze wasche żadowne schtomiki. Rjedżcze je, hnojcze jim, so bychu porjadnje a bohacze kóżde lėto kwėtke.

21. Jeli żami njepczołkarcze, spėchujcze wschudybom pczołkarstwo.

22. Mėjcze jenoż strowe, żylne a pilne pczołki. Cżim strowische a cżim pilnische su nasche pczołki, cżim wjazy śmjecze żadu a żiwjenja.

Dom a ludźa.

Hdyż mjasko wonja!

Nakchim bospodam możemy nowy srėdk podacz, so mėgli jemu wón wjacz, jeli dyrbjało w lėcżu łapocżecz wonjecz. Tajte mjasko, jeli bischcze kłażene njeje, wotmuj i bérnjazej wodu. Tu dostanjesch, hdyż bérny żyre bėlisch a potom do wody kładżesch. Najprjedy bérny ł tejle wodu żmywschi wumyj, potom w njej wonjacze mjasko. Wón so tkérko posłuscha. Jeli tajku wodu ł ruzy nimasch, rosczuhuj żyre bérny a je rosmucz. W tejle mutnej wodże mjasko derje pschemyj.

Příloha k „Serbskim Nowinam“.

Pczowarstwo.

Ratarstwo a pczołkarstwo.

1. Ratarjo, hajcze pczołkarstwo, pschetoż to je wam ł wużitkom.

2. Njesłabudźcze, so pczołka wom nij jenoż mėd a wósk dawa, ale wona też w ratarstwje złużo ł druhim runje tak wożnym wużitkom mytuje.

3. Pczołka je wascha najpilnischa a najżwėrnischa spėchowarka, so mocze żad, jahodki a druhe wajne płody a żiwjenja, pschetoż wona pschenoschuje wopłodżenju pykłowinu (Blütenstaub) we twėrżu żornej a ł jeneje twėrżi na druhu. Pukkowina bėdżi twėrżbe na łónczkach cżeczikow ł nutskowneho łczenja. Bjes zuseje pomoży njeby żo pukkowina ł wopłodżenju pschenjeżeła. Potom njeby ani płoda am żiwjenja ani żadu było. Tole dżeło wobstara pczołka a jej podobne cżmjele.

4. Tola pczołki su ł najwjetschim wużitkom pschi wopłodżenju. Pczołka pschee żmu żoma wjesełanje, ale we zyłych łubach, Cżmjela ł jeneho łuba pschee żmu jenoż żoma wostawa mjenujcy matka. W najwużitschomaj mėżazomaj, mejo a juniju pczołki bżjo we wulkich żwłach twėrżu za twėrżu wopytuja. Na żiwjich nożkach thołowcżki łczenjowej a mucżk hromadżo, wopłodżuja łczenicżka. Wone bałonieja to tej ł tym, so mucżku jenoż jeneje a teje żameje druzyny frostlinti a łczenja hromadża. Płołajsim jenotlinje pczołka paże żo jenoż na jenej a tej żamej druzinje frostlinti. Jenoż tak je możno, so żo łczenja wopłodża.

5. Tale nimomėrny wużitna dżekawosczi pczołki żo często pschepółnowa. W żiwjim wużitku pschetrjechi wona wtchón domjacy stót. Pczołkarstwo je tehodła sa zyły żiwotny bjes dwėła najwożnischa wotnożka ratarstwa.

6. Bjes pczołkow (a cżmjelkow) buchu żiżo po króticich łétach nasche frostlinki a rostlinstwo (Pflanzenwelt) żo zyle pschetworike. Pschanoścz a pschestrosczi nasczich łukow, połow, hajow, połow, brjozłow a sahradow bo żo słubiła. Najrjeschе twėtli buchu baże. Dokelż njebuchu żo wopłodżicze, njebuchu żwmjenja mėże. Nasche łuki buchu dostake jenaku żelenu borbu. Trawa nasczich łnkow njemeła sa nasch słót wjazy żaneje wulkeje wożnosczje.

7. Je-li pczołkow njemėli, sa sto lėt żaneho żadu. Żanych żahodkow ani żarnch tuch ważnych płodow je sahradkow a połow wjazy. My bychmy je jenoż po mjenje pschcze żnali.

Więcej niż sto gole tunie drużiny te tak mjenowane „hyring clean"-drużiny ale też najwożbniejsze mufi, ktorez jenoż hacz do 20%, wumiesza.

Potrzim na wukroine żita żto njeje. Druhe żito płahowe wroze hroe dyrbja dla pschebohatych żnjow żito wuwożowcej. S franzowskej mufu nasche muka żodu mjemoże. Tunischi frank tule mufu tunim czini. Ruska pschiwożuje nam wjele wożi e wowsa. Wische tele ż bżela njewotczakane a njepschebwidżane pschipadły su Njemżu do żara śej krifu storczke. Tole krija wufturkuje żo we spadowanju żitnych płaczinow na nasich produktemych witach. Na Barlinskich witach płaczesche żito najmjenje hacz dotal 31. wulkeho rożka t-hole lita. Szżehowoze żapisk i tuchle wiekow njech tole wobtrasuje. Jena tuna, to su 20 zentnarjow, płaczesche po st. hriwnach:

	1913/14	4. jan.	18. jon.	31. jan. 1924
pschenża	202	152—175	158—162	135—138
rożk	173	147—151	142—144	117—120
wowż	180	128—133	114—117	96—100
pschenična muka 100 kg	28	26—29,25	25—27,50	21,50—24,—
rżane wotrubu 100 kg	11	8,10—8,25	7,40	5,80

Tele płaczinu staja żo ża żito w Barlinje abo hacz do żeleznicznego woja. We woprowdżitosći ratat ża dwójny zentnoż na wbaczi hiszcze hriwnu mjenje dostanje. Tejke płaczinu ratarjej to njesarunaja, schtoż jeho żiro płaczi. K temu hiszcze żumjo a hnojnischcżo pschida. Wulżebnyż żo dyrbi, żo dorożowanje wukrajneho żita njeje wina, jo nasche żito tak wurjadnje mako płaczi. Pschetuż na śmjetowych witach żito hżo dleschi czeż wjazy hacz pola naż płaczi. So je nasche żito na tukrajnych witach turnje, ma druhe winy. Naschi ratarjo żo boja, ja żnano żo hiszcze wjazy żita ż wukroja pschwoży a płaczinu hiszcze bóle spadnu. Potom naschi ratarjo sa dawn a sa druhe wudawki we hospodarstwje pjenjeju trjebaja. Pschiwożowanje wukrajneho żita njeczischczi tak żulnje na płaczinu nascheho żita ale zuia muka je strocżuje niche śmjetowych płaczisnow. Wukrajna pschenża je hacz dotal do Hamburka pschwożena, jena tuna 30 st. hr. bróżicha hacz nasicha tukrajna, abo zentnar 1,50 st. hr., wukrajna rożla je 15 hr. bruzicha nascheje abo zentnar 75 st. hr. np. We pschistawnych mżtach (Hafenstädten) pschi polożnjonym morju żo płaczina nascheho żita pomatku pschischej płaczinje wukrajneho bżża. Tehodża żo prajcha, hacz by żo na wukrajne żito małko płaczinu nascheho żita we nieschto horje lehnacz. Wschetoż wotschiczeje płaczinu dla żo żane zuje żito tutrowin k nam do ż nasekemneho njepschewożuje. K temu je ż Franzowska wurcej mufi ześela sakosaka. Sliczbowanki (Rechnungen) so franzowstu mufu po pschichodnje najsterje we dollarach wuczische. Dwójny zentnar amerikanskeje mufi płaczi hżo nekto hacz do 7 dollerow, to by było 29,40 st. hr. abo zentnar 14,70 st. hr. Tele by sa to rżkate, jo płaczinu pschenżu nschcho horje hroża, ale śpisarzel dale praji: Nichdażajo na wschitke tele możnosći mjeje wujsamknene, so Amerika psched swojimi nowymi żnjemi swoju ibytkmu pschenżu na nasche witi czisnje. Sswoju żenżcżu rejeduu. Ći może, jeli je trjeba, na pjenjezy stajicz, ma ratarstwo w żicze. Tele położenje nam praji, so nasche ratarstwo w nastupanju żitnych płaczinow tola psched njewejcym pschichodom stej.

Praschenje je nekto te, hacz dyrbi nasche ratarstwo na swoje leżownosće ż nowa hypotheki bracz, abo hacz budże możne, ratarjam hacz do 8 mżezow kredity nabstarcz. Tele kredity abo pjenjezy ratarjo hacz do womrożenja pschichodnych żnjow trjebaja. Je żo bżo njedawno na to pokazało, jo ma ratarstwo prawo na 600 miljonow st. hr. je strony rentfieje banki. Tónle kredit je żo w sakonju we rentfiej banzy w tejle wożkosłi postajił. Po tchle postajenjach dyrbjeło ratarstwo kredit ż 10 %, sabanicz. (Prjedy hacz by kredit do rukow ratarjow pschischoł, by żo dań wejcze hacz na 18—20 % powyschiła. pschifp. S. H.) Tale dań je sa ratarjow njejnjesnna, czim mjenje, je-li durbjaże żitne płaczijny tak niske wostacz abo hischcze dale spadowacz. Tele praschenje żada żeli rosrisanje k lepschemu ratarstwu. Wobstaranje kredita za ratarstwo njeje jenoż jene praschenje ratarstwa w Nemsku. Naschi ratarjo ku ż nowischa żwoje dowożnske hypotheki wudawachli. Tehodża njeż jeno, ż sa nje żanoje danje wjazy płaczicz. Wo to mówli naschi ratarjo dżensa tunischo dleżacz. Mówżo żo też na to pokazacz, so dyrbi zuże nasche hospodarstwo pschetchodnu krisu pschetracz, a tehodża żo też nasche ratarstwo psched njej pschekutowacz njemóże. Pschemyslko (Gewerbe) je we wschech żwojich worschtach a wotnoschkach pisches tule cżesnoscż schto, hischcże dże a hacz dotal hischcże pschekutowane, pisches nju pondu. Sa ratarstwo je tele praschenje hischcże dale żażahażeje wożnoscż. Nima-li ratarstwo dosć pjenjes k ruzu, je nusowany pschenżu ż intensiwneho slutniwcho-wporchodu rólnistwa k extensiwnemu (mjenje spornemu) slotorstwu ż pschenjom na wostwischczach. To jo bżenża cżim prjedy możno, dokeż su dżensnische płaczinny za mloko a butru stajnje wyschche swetowych. Tchodża żimy we wulkich czasach (gruzżugig) je kreditnu pomoż k lepschemu nascheho ratarstwa. Tu kniwiu żo njehodżi, hischcże prajicz, hacz samoże nesche ratarstwo cżise wostacz, bynjez żo na wukrajne żito żanebo zża njepotrjebżito. To by rekacz, żo ż cżeż na teho, schtoż sa nasche żeżiwnoscze trjebamy, hrożicz. Tu kniwiu njemóżi żo hischcże reschudżicz na wukrajne żito żo pokoicz. Wone by nam tżeb ż nowa podrejżicz. Też w tym wusu strach leżi, bolesć mża żaitoiwinow a dżiakarjow wschudże spadnje. (Teho mjenjena njejżimy, je-li żo na pukrajne żito żo samżebż, trjeba żo jenoż wobrózmy banck (Unterstützeren) na żito a wschć wudżelli ke żita żwischcżicz. Schtoż by statna pokladniza ż teho dawka mjenje mżka. by jej żo na wukrajne żito narunało. Natak mżt wunoschne płaczinny a pschtrjebnoć njebu tżeb hżo drożicho, sterje tuficho jedż. Pschip. S. H.) Każ ratarjo żomi pschidawaja, żeli dżerżo w tym lepje hacz do wobiny stejo, to mjazy hypothekarskeho betha nimaja. To wżeteho żhodżenka wschak budża ratarjo na żwoje statoki nowcho dołha a nowych hypotekow bracz dyrbjecz. Tole żo na hischcżi cżaż iczesta wobeticz podżi (na pisch. hdyż żo bolzu a też żwnoje wudawaju atd.). Tola dyrbi żo praschenje kredita, wumoza, wobstarcnia pschifupnnch żnojow a żeleznicznych tarifow bórzo resrihacz. Schtoż poślednische nastupa, pokażuja żo tu wschelake njepodobnoscze. Pósłcże żo muka ż rańischje Prusse o do Kurlandskich krajnow, żeleznja polożju teho jożżera, schtoż muka płaczi. Schtoż pschikupne hnoje nasturna, sjadaja nalezniczi bórzy k lepschemu ratarstwu. Kaliżowy a dużnikowy (Strdiuff) syndikat staj jwólnjenej ratarjam sakupowanje tuchle knojnischczew ż tym położicz, żo na sopiaczenje dleschi czaż docka'aju. Kaliżowu syndikat je temu też nuiowany, żo by te hromadu ż wotwożenju nalepjenehu kolija sterje a lepje wotbyt. Najważniische praschenje je te, schto ma żo ż wowsom a ż womjescichlami stacz. Hacz ma żo dowolicz żo żo woboje do wukroja pschedawa. Tu kniwiu ani wowsu ani womjescichi njeidu. Natak tchodża wowsu ale też rożku słotej dawa. Esu tola pschikupne pizu (Futtermittel) brożische tychle dwejch. K temu żo womjescichi we tknym czażu rady słaja. S teleje pschicżinu je jeżwjenite ministerstwo wukrożowanje wowsa a womjeschow do Schwajzarskeje, Awstriskeje a do polnożnych krajow pschidało. Wone je żebi ża to dewoliy tuzje pjenjezy, abo pschiwożowanje żita ż tych krajow żadało.

Rólnistwo.

Kaliżowe hnojenje.

Pschi pospytach ż kaliżom hwjżicz, żo tole pokaża: Jedne wuczeny ża prudowanje hnojenja bé nekotre zastupy ż kaliżom hnojiś. Podlanske sażo niż. Poola żo wón dohlada, jo bżeny na tych polach, tiż njebżeju ż kaliżom hnojene, smjerznychu, jako w jenej nozy żyżny mróz padny. Bżenjoze żelo na podlanskich polach, tiż bżeju ż kaliżom hnojene, njesmerzuu. Jenu żymnu mrożowu nóż żo żażnje schkitanka móż kaliża wupolaża. Na druhe żito pschiprawi żażo tż wosrjedki ż pospytam. Te ż kaliżom njehnojeschże. Wobżejedki leżachu we tżoch wschelakich wot żo żdalenych zastupach. Kżdży bé ar abo 100 kżżnych metrow wulk. Bżenjoze żelo na tychle zastupach we mrózowej nozy wschć żmjerznu. Na żamżnych zastupach ale na wobżejedkach, tiż bżchu ż kaliżom hnojili, żelo njezmerznu abo tola jenoż ż lubża pomjerznu. Tale wielschka kutosć pschecżiwo żmjerznam wuthadża (wotrjebuje), żo laki we stroftlinkach wuhlowe hydraty (Kohlenhydrate) wojża. Spomnjene hydraty żu schtrka a zotor. Nima-li rola dosć kaliża, njemóża strofilinki tele wuhlowe hydraty wżaczcz. Te pak we strofilinkach cżorstota tworja a dychanje (wuporjenje) spechuja. Cżim tkudscha je strofilinka na wuhlowe hydraty, cżim prjedy żmjerznje. Cżim bohatscha, cżim krucżischa je a też w mrózu wubżerżi.

Skotarstwo.

Hdyż krowy żmjetaja.

Żmjetaja-li krowy, maju dwoje rożenacz. Jena pschicżina może bycz żwonka njeznatkoważa. Tu je pschicżina żmjetanja żo nekżtón słucżo dyri, stórżi, kopnje, żo słoczo podnje; druhdy krowy też żmjetaja hdyż żo żim njestrowe żrange żyna ado dawa. Też naimanjenje, żuchożżina (tukrezluloje) a poltrowa może pżaczina żmjetanja dycz. Pschicżina thorostneho żmjetanja su nalażliwki (Bakterien), tiż żo w rodżenżu dale żeru. Nalażliwki (Bakterien, Erreger der Krankheit) ż schżidu ż wubżekem ż rodżenża, ż wody, ż pichi cżelenju pschindże, ż mlokom, ż cżelecżom, ż posledniim atd. do hrodże. Je-li żranje, woda a żażlenje i nekżżlowkami żanjeschwarnjene, też druhe słorżata we hrodżi, haj żyża hrodż żo jenjeschwarni. Cżi, tiż wekolo słotu żu, pschinjesu je żwojej drasłu thorofej na strowy tłót, tchorunja dyl, tiż je żo thorym krowam pschipischczicż. Śmjetanje pschipomjena żo wubżżom ż rodżenża. Sezadk je czerwjeny. Wumżo bubni. Ssamo mloko żo gubże. Krowa spaduje a je njecmerna. Je-li śmjetanje thorofej żawinowate, śmjetaja krowy, hdyż żu wot schwórtelho hacz do żedmeho mżeża wokocżene. So by żo dalschenu wosłchczenju thorosce woborało, bu tele pschiprawny poruczinja: Kożda nowa pschikupjena krowa abo jałoża żo hacz do cżelenja wożebje stajt. Pschi kożdym śmjetanju masch żebi wujdżicz, jo je thorofej wina śmjetanja. Po tym masch tej słocżo wotkladacz. Krowu staj wożebje. Je-li hinat mózno nje, do kcnjenja. Je-li cżżech zule wżicże wjedżecz, schto je wina, jo je krowa śmjetoka, pożżel nekchto krevje krowy, nekchto pożledneho a nekchto śmjetanche cżelecża słotnemu lekarjej. Po pschepytanju je mózno, prajicz, hacz je natykoważa thorofej pschicżina śmjetanja. Śmjetane cżelo a posledneje wostroni a jahrzebaj tak, jo druhe krowy natykacz njemóże. Ssy-li krowu hakle po śmjetanju na druhe mżtno wożebje stajił, desinfiszerzi dotkadnje mżtno dżeż je krowa stała. Ssajli dał krew też druhich krowow hrodże pschepatacz, mżżech hakle ljoźnacz, hacz je żo nażywoża thorofej też na druhe krowy pschenjesła. S tym je cżi mózno, thorofej wjele lepje a lohża lekowacz. Krowu, pola katrychż żo bojiśch, żo natzkowacz thorosce dla żnano śmjetana, staj wożebje. Tu wostaj krowu, doniż njeje żo perodżo. krowu wulekowacz a doniż wubżżt (Ausluh) i rodżenżu mejchestanje. Henak je tam wostoj hacz 4 njedżele po cżelenju. Krowy natykowaje hrodże żo dwójżu 2 nedżeli po cżelenju pschecżiwo thorofeji wosłchczeje. K druhemu rafej wotschczeja żo 2 njedżeli po prjemim jchżiwjenju. Dalle 8 njedżel żo tym, żo by krowu pschecżiwo thorofeji rodżenżu schczepiż dał, śmżech ju pschipischczicż.

Pjerinarstwo.

Hdy maich i fur najwjazu wużitka?

Cżasto żo prajt, so maich najlepsche wuspechi i furzmi, jeli żebi wopramne rażowe kury dżerżżich. K temu zyle tak njeje. S kurzmi najlepschcże rażu njemżepich pschżego najlepschi wużitk w kurżlim dworje. Wone żo dóżu wurostu (ausarten). Po tżoch generazijach pokażuja żo hżo mjenje abo wjetsche pschemjenjenja ża tym, żajsche raży żu a tak podnjebżo (lima) na pschemjenjenje raży słutkuje. Tele pschemżenjenje żu po prawom mamjenja ża to, jo żo kokoich skożuje po tym, schtoż ju wobdawa. Wona żo pomalku do kraja a wokolinu żwuczuje. Schtóż chżdi tele żastupowaje pschemżenjenje ż namożu żabżewacz, by wuspechowcej a wulkit kokosche podwjażał. Tajkemu żmjenjenju do wokolinu a stojowanju po wschelkich żorżach (Gesonderheiten) kokoch wobdawowe wożeje pschirodu żobżżanżich ż tym, so twojim rażowym kokoschom wobchżi thorowny żameje wużoleje rażu dżerżich a mażim rażach. Kokoschże żopożech, tak powedna naich pschżeżel, na mojim dworje ż wobżednimi cżżito rohnymi minorżikimi płahowacz. Nascha wjeś wokolo 350 metrow wysche mora leżi. Potczim jara wyzoko. Lże mej słurtowaische też furu płahowego towarżimow. K temu też ja pschiłuschach. We towarżimoje żo żadasche, so bych też rażowe furu dżerżoł. Ja żo nabominach, jo by żwoje „we hnoju hrżebakow" wotżronił. Tak mjenowachu żo moje domowinsle krute furu. Sso wż, nékaiki rażu żo woae pschidżżicz njechodżachu Ja dyrbjech na ich mżtto „wożebne" rażowe kuwicz. Towarżimarjo mżnjechu, jo żu „minorżike" ta najpschidżódnischa rażu. Pola mojich dwulnych „we hnoju hrżebakow" bech wschak żo też ża sdżerżenje „rażu" starał. Tehodża żo tak ruczże roskudżicz mżnożach, moje furu hnydom wostronicz. Na wschelakich wustajenjach moji pschecżeżlo ża mnje sładko „minorżitsch" hromadże natupowachu. Tak buch ja wobżedżet na wustajenjach mżtowanych kokoschow a thapona. Pschżspomnicz dyrbiu, jo bé mój kurjenj żara rżany a pschijódnu. Ssamo mżtnoże bech mojim furom pschiprawił, to mżhże żo do żiżieje wole nahrjebacz. Spma pschińże. Moje dotalne furu bechu wschak po rażu thętro namęschene. Wone mżżachu trójchu wyandotkiseje a trójchu orpingtonskeje krewje. Pschetoż psched lętami bech mżjim furom thapony tejleje raży pschidał. Ale moje stare furu żapoczachu hżo spoczakt nowembra njeżcż. S wjetscha buchu to młodżeżżch ż małymi rjemjenjemi. Nekotre mżżachu też rożeżkate rjemjenje. Ale moje wożebne minorżike żwoiabicha żebi rjemjenje na hlowje a pod schiju. Burnjek wone wyche młodżżich bechu, njeżej żapoczachu halke konz żapreje. We towarżimoje mi prajachu, jo żu moje furjenju pyche żymne. Też mi radżachu, jo dyrbju we nich tepicz. Temu pak żo ja njepodwolich. Pschetoż ja chżech tola furu płahowacz, so bychu mi nechto wumjeske. Ja nodżiwch ż płahowanjow żadyn żport wukonjecz. Młodżżich, tiż żo mi ż minorżitskich jejow wulannchu, wostachu make. Wone mżżachu też male rjemjenje na hlowje a pod schiju. Tele kokoschi nożymu wustajich. Ale nichtón jich żedżu nżemżeiche. Mżtowar (Preistichter) mżnjeche, so maja pyche wyele tżelstwje krewje. S tychle młodżżich żżtowanych wubrach żebi te ż najmjenschimi rjemjenjemi. Jim pschibach cżornebo thapona ż mojich sażżenych „w hnoju hrżebarjow". Jeho wsch ż małym rożżżkatym rjemjenjem. S dobom żo postarach, jo moje wożebne minorżike cżżite dale płahowach. Se khżżowanych thapronow wubrach żedżbłiwe thapony ż małym rjemjenjem. Te pschibach mojim furom, tym tak mjenowanym „w hnoju hrżebakam". Jim hischcże jónu thapony cżżiseje minorżeje krewje pschibach. Potom pak zyle moje minorżike żładko wotżironich. Na mój dwór żenje wżazo żane minorżke nżepschindżeche. Za dezdich, jo moje furu po 6 lętach żara wulke leja mżebechu. Pobla wone jare derje a też w żymje mżebechu. Druhdy mojim furom żżłuche thapony zheinskeje rażu pschidach. Pak wsach też ż druheje raży jenebo żyżneho thapona. Żuju frew moje furu wżazo mżetrjebaja. Ja po mojich nahładach wubżeram ża moje płahowanje. Tak żym dezdich, jo mam wulke jeja, wżele jeji a też w żymje jeja. To je mój żżer. Moje furu dyrbja rżane żrożne bycz. Jenoż żpież ... kopożchate njeżżerpju. Te żchpetnje mżeju. Rjemjenje dyrbja małe mécz a wot młodożże żo derje wumwiecz. Też na to dżerżu, jo żu po mżżnoszi jenałeje barby. Po żymle pucżu żom dezdich, jo moje furu derje mżeju, kaczarnjej nascha wieś wupoło we żymnej krajnje leji. W lécze 1922 nonżeże mi jena kokosch we pschecżżku 119 jeji. W lécze 1923 117. Wulebnjene kurjatka żu pschebewschém strowe.

Kak może żo lehnjenje buż żodpjeracz.

Pieches słchżżowanje italskich a embenskich buż ż krajiny mżsta Emden w Hanoverskej) ż tukrajnymi furmi drje żylne, kormjene buże bodżali, ale łżcht k lehnjenju je żo jim wsał. Dokeż żebi nojwjazy ludżi buże k płahowanju dżerżo, ale janeho lehnidża (Brutapparat) nimaja a też furu hischcże

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło 43 | Budyšin, srjedu 20. februara 1924. | Lětnik 83

»S. N.« płaći za febr. 76 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., i. w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. ! !

Za nawótki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawótki a tabele so wyše wobilěcja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. ! !

Dnjownica.

Srjeda, 20. małeho róžka

Eucharja, biskopa.

* 1841 w Čelnom wučeŕ a kantor Hendrich Jordan, pilny serbski spisaćel a pěsnjeŕ, nadobny wjednik delnjolužiskich Serbow.

† 1709 archidiakon Praetorius, před syda komisije za wudaće prěnich serbskich spěwarskich.

Tři raz tři so přebija!
Duch so wyše pozběha
K stworićelej swojemu,
K wótcej lubom' na njebju.

Hdyž so rano zasłyši,
Dźa so Bohu poruči.
Wšitka starosć, próca wša —
Tak zo dźěło wuspěch ma.

Hdyž so swjatok zazwoni,
Tři raz tři też zaklinči,
Swětny ropot woćichnje,
Z dźakom duša wodychnje.

H. Jordan.

To ŕarstwowski powěstnik.

Jednota „Sokol" w Budyšinje ma jutře, štwórtk, z dypkom we 8 hodź. zwučowanje.

Sokolki w Budyšinje maja jutře štwórtk we 8 hodź. zwučowanje. Kuždźele sobu přinjeś! Kotraž je hišće nima, njech sebi k načolnicy po nje dóńdźe. Načolnica.

„Rjesada" w Budyšinje ma jutře štwórtk wječor 1/2 9 hodź. w Serbskim Domje spěwnu pruhu. Prosy so, zo bychu wšitcy spěwarjo chcyli cyle wósće přiś.

Serb. tow. „Lubin" wuhotuje njedźelu, 24. małeho róžka wječor 1/2 7 hodź. w Rachtarjec hosćencu w Jilocach serbski wječor. Wšitcy lubi Serbjo a bratrowske towarstwa so k temu wutrobnje přeprošuja.

Spěw. tow. „Bratrowstwo" we Kulowje wuhotuje njedźelu, 24. februara swój 26. założeńsći swjedźeń ze spěwom a dźiwadłom. Wšitkich Serbow přeprošuje

předsydstwo.

Swětowe podawki.

Attentaty w Sakskej žu pjecza skasane dźěło.

Kak žo jaśe kněježstwo k wotstronjenju wobležnjeńskeho sakonja staji, je nětko jaśne. Wono je na tole praschenje śledowace wotmołwjenje dało: W Sakskej njeje hač dotal trjeba było, němskostatnu woboru wužiś. Hdyž je k njeměram dóchło, je pschesło policija dohaćała, so by žo měr połaśił. Knježeństwo pak móże policiju runje tak derje wužiś, kaž je to hač dotal kommando woborneho wokrjeża cźiniło. — Tole wotmołwjenje žo wšo ludźom na prawizu njeliši. Tuchi bychu rad widźeli, so by wojerski regiment na wěcźne cźasy w Sakskej knježił.

Sogialdemokratiske nowiny „Chemnitzer Volksstimme" maja žiwoje wobsćibite měnjenje wo attentatach we wjeczornej Sakskej. Wone twdawaju, so **attentaty njeśu dale nicžo hač śasane dźěło.** Mjenjowane nowiny dawaju pschewinjeś, so žu na prowizy śežacy ludźo wschelake attentaty s bombami a ručnymi granatami, kotrejž su žo w posledninm cźasu w Schwarzenbergu a Lauterm pschećiwo pschedwsaćelam skutcźiłe, skasali, so by žo ś tym nuwusćej dopokakała, so dyrbi wobležnjeńsći staw dale wobstaś. Kaž je śiśi cźerj, žo ś tymle twdawanjom wu hoće fantazije mjenjowanych nowin njejedna. Policija w Schwarzenbergu je mjenujšy ździelka, **so žu žo hižo schtyri hodźiny pryedy hač je žo attentat na fabrikskeho direktora Schmiedela skutcźił,** ka tym prascheli, kak je žo attentat wuwjedł. Wot knježeństwa dyrbi so wocźakaś, so zyzku należnosć do cźišća kosćaśi.

Sakski sejm.

S wukasom ministerstwa šmutkownych należnosćow je žo gnejnam poruczało, trjeźenje je ſamołstatnymi zyrobowymi chemikami ſa 30. junija 1924 wupowjedźeć, dokelž 1. julija 1924 zyłe dohladowanje nad zyrobu jenicźzy na pschepytowańi w Lipšku a Drježdźanach pschenźe. Tónle wukas ſa ſamołstatnych zyrobowych chemikow wurjadnu krutwsej wobstajnja, dokelž na bobo žiwoju łaſtužu ſhubja. Wobžeže pak tole pschemjenjenje schćerku ſjatwnoſć ſajſmuje. S wukasom ſo nasbanjenja zyrobowych chemikow, w dołholetnym praktiſkim dźěle cźinjene, bjes pschicźinu wuſamknu. Pschećiwo dotalnemu pruhowanju zyrobu njeje žo hač dotal nicźo wobžěžowało. Demokratiska frakzija w ſakſkim ſejmje žo tehodła kněježeńſtwa praſcha, hač by wono ſwój wukas wróćo wſało abo tak pschemjeniło, ſo by žo ſpomnjenych krutoſćow ſmiwko a žo wuprajene wobmyſlenja wobſtronile.

Němški nowy wotschodźeńſći dołh 50 miliardow ſtotych hriwnow.

Iſalłi wotpołłanz wſchi wuradźenjach wězywuſtojnych wotſchodźeńſkeje kommiſije w Barlinje, profeſor Flora, je žo wo wyſokoſći němšeje wotſchodźeńſkeje ſummy wuprajił, ſo dyrje wěſy wuſtojni hiſcze njejſu wěſtu ſummu dojednali, tola je žo roſpominało, ſo może Němſka ſchći trochu dobrej woli 50 miliardow ſtotych hriwnow jako wójniſke wotſchodźenje łapłacźiś.

Němſka je hač dotal pschezo prěła, ſo mohła tak wyſoku ſummu ſapłacźiś.

Němſkonacionalni pschećiwo ſběhnjenju wuwiſacźneho ſtawa.

Frakzija němſkonacionalneje ſtrony němſkeho ſejma je wobſamkła, w němſkim ſejmje ſadaćź, ſo by wuwiſacźny ſtaw hač do němſkoſejmſkich wólbow woſtał.

Pschićinjny Kahrowcho wróćoſtupjenja.

Barlinſki „Acht-Uhr-Abendblatt" ſ wobhoniteje ſtrony w Minchowje ſhoni, kaſſeje pschićinu dla ſtaj Kahr a Loſſow wróćo ſtupiłoj. Jendźelſki miniſteriſt pschedbyda Macdonald je psches generalneho konſula Cłonu bayerſkemu knježeńſtwu prajiś dał, ſo jendźelſkemu knježeńſtwu njeje mózno, bayerſke knježeńſtwo w Pfalzu wobnowiś, jeli ſo ſo w Bayerſkej wuſtawne wobſtejnoſće njewróćźa. Tole pohłenje je wuſpěchnje próstowanje němſkeho knježeńſtwa we Minchowje podpjerało a je miniſterſkemu preſidentej ſ Knillingej jara witane było, dokelž ſo bayerſka ludowa ſtrona w ſejmje Kahrowemu knježeńſtwu dźeń a bóle napſchećźo ſtajeſche. Wobſamknuły ſo, ſo dyrbi Kahr w tym wokomiku wróćo ſtupiś, w kotrymž ſo ſeparatiſtiſke knježeńſtwo w Pfalzu ſkónči. So ſ bohom general ſ Loſſow wróćo ſtupi, ſo žamo wot ſo roſumjeſche.

Na japanſke póſłanſtwo w Barlinje pjecza njepschećeliſći pſchihot wotkryli.

W Barlinje je wutoru dopołdnja powjeſć wo wotmyſlenym attentacźe na japanſke póſłanſtwo něſchto ſpodźiwanja ſbudźiło. Powjedaſche, ſo, ſo je japanſki póſłanz němſke ſwonkowne miniſterſtwo wo ſchći proſył, a ſo je policiſka policija wobſchěrne wobſtadnoſtne pſchihotowy cźiniła. Barlinſka policija je nawinam na wotpraſchenje wotmołwiła, ſo žu tele powjeſće **hoſe bjadu.** Jedyn Barlinſki detektiw bě ſo japanſkemu póſłanej poſtcźił, ſo chże póſłanſtwo wobſtejnjowacź dacź. Póſłanz pak je tole poſtcźenje wotpokaſał.

Roßbacha we Winje ſajeli.

Wyſchſcheho leutnanta Roßbacha, ſa kotrymž bě žo dla wobſtrělenja pſchi Hitlerowym puću w Minichowje lojeńſki liſt wudał, žu we Winje ſajeli. Tam poſ wupaczenym mjenom „dźiwadłoweho hrajerja Richtera" bydleſche. Wón nětſiſche tež nemſkoſtatnu paß na Richterowe mjeno. Policiſt pak nětkótre njeporjadnoſće w ſaſtkach nadpadnychu. Roßbacha tehodła twdźełowanje. Njedźeli ſo won pſchi ſabawje němſkonacionalniſtiſkeho ſwjatka we Winje wobdźěli. Dwaj kriminalnaj policiſtaj jeho na njenadźwane waſchnje ſajeſchtaj. Wón ſo wuſna, ſo je Roßbach. Wſchi pſchećźiwſchenju wubawaſche, ſo je do Wina pſchiſchoł, ſo by ſobuſkutkowam Winiſkeho Roßbachſkeho wobdźełenja, kotrejž bě ſo roſpuſćeliło, prajił, ſo wón ženje njeje ſa to był, ſo bychu ſo na Awſtriſkej pod jeho mjenom wobdźełenja wutworiłe. To wſchak jemu njewěźeliło. Jeho ſu w jatbje wobkhowali.

W Němſkej bě Roßbach ſběžł pſchećźiwnu knježeńſtwu pſchihotował. Jeho tehodła ſajachu. Jemu pak ſo ſchłačźi, ſ jaſtwa cźekneńcź.

Němſzy ſaſtajenźy ſa bjesſtraſchnoſć ſeparatiſtow.

Wěſchćanoſta w Landawje je ſłedowace wojſewjenje na ſjawne dał: Saſtupjeć porheiſkeje kommiſije je mješchćanoſće dźěłił, ſo je žo **ſapiš ſaſtajenzow naſtajał,** kotiž **dyrbja ſa bjesſtraſchnoſć ſeparatiſtow, jich ſwójbow a jich wobhodźenſtwa rukowaś.** Mjena ſaſtajenzow njeſmju žo hiſchće na wódomnje dale, tola ſapiš jeneho měſchćanoſta, jeneho kommerzijelneho radźićela, jeneho bapiwkarja, jeneho rěźarja, jeneho nowinſkeho nakładnika, jeneho notara a jeneho ſtudijowaneho radźićela wopſchija. Sa njeměry a błěd budźe měſtowa gmejna ſe ſwojim ſamoſejnſom rukowaś. — W **Kuſelu** je general La Pointe 16. februara w poſedźenju gmejnſkeje rady, do kotreho bě katoliſkeho a cvangelſkeho buchowneho ſkaſał, dźěłił, **ſo je ſwojim živjenjom ſa bjesſtraſchnoſć ſeparatiſtow rukuja.**

Franzowſke nowiny bayerſke wotſchnoſće winuja, ſo žu nazhnoſće pſchećźiwo ſeparatiſtam naparale.

„Petit Parisien" powjeſć pſchiniješe, ſo žo ſ dokumentami, kotrychž prawoćź žo njeſłodźi ſapŕeć, dowjakaceź hodźi, ſo žu ſo maſakry pſchećźiwo ſeparatiſtam w bayerſkej Pfalzy w Heidelbergu ſ wědomoſću bayerſkeho knježeńſtwa ſchći.

Franzowſki finanzny ſakoń žo pſchijak.

Franzowſka deputerika komora je w nóznym poſchenju, kotrejž hač do 5 hodźin rano traješe, finanzny ſakoń pſchijała, po kotrymž ſmě knježeńſtwo wſchě dawźi we 20 prozentow powyſchiś. Knježeńſtwo bě ſebi wuprajenje dowerjenja ſabało. Sa ſakoń 315 ſapóſtajnych hłoſowaſche, pſchećiwo njemu 254. Knježeńſtwu budźe někto mózno, rozdźěl mjes ſtatrymi dohodami a wudawkami wuminuaś. Sčinadź hižo pſchijeće finanzneho ſakonja k temu dopomha, ſo by žo frankowy kurs ſaſo po něčim ſběhnył.

Dźěło wězywuſtojnych w Pariſu.

Pěrni wubjerk wězywuſtojnych w Pariſu je pozał, ſo wo munoſchu Barliniſkeho roſrěźenja roſprajiś a wobſamknył, żelezniczne praſchenje kommiſiji pſchepodaś, kotraž dyrbi ſo ſ praſchenjom měny a banki ſtotych notow ſaběraś —

Franzowſki frank dale pada.

Franzowſki frank je žo pónźelu dale dele ſtłóżił. Wjeczor w Pariſu jendźelſki punt 102 frankow płaceźeše. Tež w Barlinje žu žo we wjeczornym burſowym wobſtadu tutemu kurſej pſchiſcźeli. Wobydleſtwo w Pariſu je ſo ſ nowym padnjenjom franka do hroſy dało. Policajſki prefekt je Pariſſkich wuſtrowu burſu ſamknuł.

So by žo wukajanam poſcźiło, pſchi niſkim frankowym kurſu w Franzowſkej mocy a ſtót nahromadź a wuwjeſć, je kněježeńſtwo ſkofało, wotmu, bawmu a jejne wotpadanki do wukraja wuwjeźiś. S druhim wukazom je žo djeſatprozentowe wuwoženje žo pokłóło na konje, muły a wóſły, pjatnaſćprozentowe wuwoženje žo na twarożk a ſuche warjenje, dźeſaćprozentowe žo na cźerſtwe warjenje a wóſmprozentowe žo na pizowadła.

Macdonald do ſtrajka dokowych dźěłaćerjow ſaſtrocźi.

Jendźelſki miniſterſki pſchedbyda Macdonald je ſwólnikow, w ſtrajku jendźelſkich dokowych dźěłaćerjow ſ pohrebnikom być. Nowiny dokowym dźěłaćerjam porokuja, ſo žu nochcedźa roſrěźazenu roſtrudej podcźinjeć. Tola też łóńſtriſtowe towarſtwo ſajudźeja, dokelž ſu ſ tym dźěłaćerjow wuſtawali, ſo žu hałke w poſledninm wokomiku pſchiſ ſwolenje cźinili.

Powjeſ žo, ſo je knježeńſtwo pſchećźiſćeſako, ſo žo **wóſmhodźinſki dźěłenſki dźeń we wſchěch kommiſijach ſajwjeźe.**

Liczba ſtrajkowazych dokowych dźěłaćerjow je 200 000 **hižo pſchekrocźiła.** Też w Liverpoolu, Plymouthu, Southamptonje, Briſtole, Glaſgowje a w druhich pſchiſtawach w połodniſchim Walesu je ſo wobſtrajk w pſchiſtawach dopołnje ſaſtajił. „Morningpoſt" piſche, ſo je knježeńſtwo jeſiwjeſtił plan twdźełała. Mutkowe ſłódy na 2 hač 3 njedźele dohajaju. Sčłody druheje zyroby ſ twmſacźom mjaſa dohajaju. Sčłody wukrajneho ſmjerſteho mjaſa ſu ſnadne.

„Daily Expreß" piſche, ſo njeje ſtracha, ſo by hłód twe dyrił. Macdonald dźěłodawarjow a ſaſtupjerjow dokowych dźěłaćerjow k nowemu jednanju pſcheproſe. Knježeńſtwo parlamentej ſakonjowy nacźiſć pſchedpołoži, ſo kotrymž móc ſo w Jendźelſkej we wſchěch powołanjach wſchědny dźěłanſki cźaſ ſa dźěłaćerjam na wóſom hodźin ſamjeſnowaž.

Transportźy dźěłaćerjo w ſmutkownej Jendźelſkej, ſaſtojnizy drohowych żelezniznow a omnibuſowcho wobkhada thodża tehorunja ſtrajkowaćź a ſo ſrjedu we tym roſtudźeć. Hdy bychu ſtrajk wobſamkli, bychu najwjetſcho wobcźežnoſće we wobkhodźe naſtałe.

Strajk żendżelskich bokowych bźlaćerjow.

„Daily Telegraph“ powź, so je strach, so strajk bokowych bźlaćerjow na duhe bźlaćerske swjatki pschetschimnje; 2000 żelezniarjow, w bokach bźlaćerjow, je so strajkej pschitamkło. Strach je, so ga zyrobu w kraju pschetrjeba a so hłóh wudyri. Żendżelske wobydźelerjow je na wschźdnym pschiwozu zyrobu je zamóžnich krajow pokasane, bjes njeho dyrbi hłodu wumrjeć.

Po wudyrjenju strajka bokowych bźlaćerjow fu bźeżpźedmietej pschedewarjo w Londonje hnydom zyrobowe płacźiny wot 33 hacź 50 procentow powschitli. Knjeżerstwo je pschezimo tuhym fichowarjam zukrocźiło.

Nowy wo finanznej krizy w Pólšći.

Nźhuschi finanzny sekretar żendżelskeho finanzneho hanita Filton Bouna bź so do Warschawy powołał, so by pół'ke statne finanzy pruhował. Sdowje dźełu słónźezyński je wón pisomnu rosdrawu wo swojich studijach podał. Po jeho nahladze dyrbi Pólša dawki powyschiś a dawkowe zarjadnistwo reformowaś.

Konferenza baltiskich statow we Warschawje.

We Warschawje je so konferenza baltiskich statow wotmeła. Niedźelu fu so wuradźenja słónźeńe. Po rěcźi pólskeho ministra rumnoweho nałeźnoscźow Zamojskeho na rozsahnowanje, lotyschskí minister zwonkownych nałeźnoscźow Seja porěcźa. Wón na to pokasa, so brje konferenza njeje nadawk mała, nowe praschenje a sahadne nałeźnosće rozsudźiś, wona pał tola pokrok rownanjenja na polu wuschego bohudźełkanja schtyrjoch sastupjenych statow.

Ruske konześije na Itosku.

„Coriere dela Sera“ powź, so je ruske knjeżerstwo italskim kapitalistam dowoliło, petrolejowe źórła pschi brjoh Kaspiskeho morja wuwuźiś.

Parlamentarjska kriza w Južnosłowjanskej.

Wuhladny za hładke parlamentarjske wotbźeg italsko-južnosłowjanskeho strjeżenja fu so w tym nastupanju słuschjerskile, so fu nźuźy zapóźtkanzy, kotśi fu hacź dotal knjeżerstwo podpjerali, wobsamkli, so fo pschi wuradźenju we Nźskim (Ninnetsim) praschenju z zyła njewobdźarli. S knjeżerstwa pał fo na to pokasuje, fo hłóźy radikalnych a herbiskich Turkow, kotśi fo ke knjeżerstwu dźerźa, wjetschi-mu w hjernje wuźinjeźa, kaj dotho Khorwatsko do sejma njetasłuja, schtoż njeje wocźakaź. Khorwatsch zapóźtkanzy jako republikanzo fo zapowjeduja, kralej źwernosć pschisahaźej. —

Petrolejowe źórła w Južnosłowjanskej.

Po powjescźach i Belgrada fu w Czornohórskej blizko Antiwaria wo wźu Komunizy za petrolejom wjercźeli a hižo we hłubokosći 70 metrow petrolej nawjercźili. Po dotalnych wuhladźenjach fu tam bohate petrolejowe źórła. •

Krwawe wojowanje mjes policiju a anarchistami w Sofiji.

Shonivschi, to fo w jenej khźi w pschedmjesće Sofije anarchistojo khromadźeja, policija tźeju wobstupi. Na to anarchistowo namobnichu, so bychu so poddali. Cźi se salwu wotmolwichu, f cźinu jo jedyn źandarm a jedyn policist morischtaj. Pschi rźelenju fo thźeja spali, tola wohnjowa wobora wobeŕ shoźka. Hacź dotal fu tśioch anarchistowe fajeli a sft hwihlene cźeła z wopalniskeho wuźahnyli. Policija mjesesche brjeh morweju a schesćsoch franjenych.

Katastrofalne padnjenje madźarskeje króny.

Madźarska (wubeŕska) króna je posledne dny hłuboko padła. Madźarske finanzne ministerstwo ma sajnoscź pożeźenje wotmeła. Sastupjerjo wulkobankow w Budapeshu a direktor dewizoweje centrale z finanzjnym ministrom wuradźeja, kak mohłe so zatrachej a trajnemu spadowanju madźarskeje króny zadźiwaś.

Dla padanja króninego kursa fu so płaczźiny za wschu zyrobu podwyschile. We wjetschinje flamow fu so wschź twory fhubile, wone fu so sthowale.

„Rosumni Sserbja.“

Telunion — to je nowinarska zentrala w Drjeżdźanach, kotraż sakke a dasche nowiny z powześćemi a nowinkami sastaruje — je njespokojna z wotmołwami w „Ss. N.“ na nźmske herjekanje dla snateje knjihi „Un peuple martyr“. Wona pschełożeji tole pschispomnjenje pschida: „Tale druźina Sserbow, kotraż takle rěcźeja a pisaja, hebi dowoli, njeje ani mo próschi khmanscha, hacź tamni wulkopscheradnym separatistojo w Pjatzu a w Porheinskej. Derje jenoż je, so wjetschi a rosamnischi dźeł saksiskich Sserbow wo tutym wulkopscheradnym cźinjenju herbiskich narodowzow niezo wobźeźeli njecha.“

Schkoda jeno, so Telunion tuttych „rosumnych Sserbow“ njekharakteriseje, so by kózdy Bużiźan hnydom wjedźał — hnadź na nośu widźał —, schtó bo tych „rosumnych“ flusche. Rosuma mźeź a to telko, so fo w druhich wuznamjenschich, je mésta lśpschina a cźesći a rosmołwa tajkeho cźłowjeka wot njerosomneho, hłupeho. We swojim dolhim źinjenju fmy to nasponił, so bźchmy w naschim narodnym dźele a prózowanju pschezo na prawym puśu, hdyż Nźmz abo renegat nage swarjenische abo je jako schkódne wubawasche. To njech hebi kóżdy herbski narodowcz ja prawibło wosmje, potom jenoż smylicź njemóża.“ Nźmzy cźuja a widźa, so j nami dopódła dże. To wonó na zadyn pad njechadża. Sawdźa nam to, so fmy bo hischcze pjeć mjeschchinow do dwanaczich rasnje schrabali a na to dopomnili. Chtuchu nam hižo pośmiertny thźerkluch sanjeźa. Kak nźmske nowinarstwo so wjeselescze, naż wusnjeschowaschе a hanjeschе, hdyż je hamostatnej Luźizu nicźo njebu. To wjeselesche bźsche woprawdźe kutrobite, hłubole.

Mźko źebźi we swojej ftwórcźbu a lamam hebi hłowu, kak buch po fmyśle a wutrobje Teleunije — „rosomn Sserb“ byl. Pschi swojim hewak dobańanym rosumje so mi njeźaseni. Skónczńje mi pschizbźe tole na myśl: Rosomni Sserbja fu najsterje cźi, kotśi fo w narodnych žadanjach we wschém nźmśkej woli podcźinjuja a kotrychż trach prjedawschi buch podwolenja, roboćanstwa, hnadź pschezepeschezerpliwoscze hischcze teźi. Tajschi bu „Telunion“ hebi wschém Sserbom pschesła. Potom hyšu naš tłóćiśi, teptali, kriudomali, fkilkomeli. Wschitzi wobźitzy Sserbja fu bjese wschćch wumóźenjowu niebożatnje k narobźej wujnoli, nihdy njebychu hebi nźmske nowiny taike wupłody pschescźiwo Sserbam dowolile. Tak pał njeźdża, so mamy teź narodnisze pjanti. Swoju Nźmzy sakamaju hacź bo hele, naschu fhwalu, cźeścź, pschizpźeja jej wjazy rosuma, hacź woprawdźe ma, dokeź je k jich pomozy, ale k herbiskej schłodźe. To je dwojaka moralka, schtoż pał tych njemóli, kotśi fo ke kritikarjam nascheho narodneho hibanja a źiwjenja pschełobkuja. Sesnadź fo cźi „rosumni“ teź tas Teleuni-i w Drjeżdźanach pschedstaja, so by hamo fkónczńje rozdźał njes nimi a — hłupymi (abo „radikalnymi?“) widźala a spóźnale a zolemu fmólcź potom swój rosfud ódźełila. Nadźijomnje jeje rosum bogha, k rosefnawanju tuteju druźinow Sserbow.

Wšjo, nźkotremużkuli Sserbej derje cźini, hdyż jeho Nźmz — wosbośe we wuschcźinjenu sastojnifinje abo z hinjenom a nahładnoscźu — sa „rosumneho“ (!) wulkwalnje, cźesći a f wósttmu sazpóźcźom abo sobuzelnoscźu na tamnych „nje-rosumnych“ shładuje.

„Rosumni“ fu po fmyślu Telenni-e najsterje teź cźi, kotśi nascheje nordnje bźeje a tneże dowórlinje do rukow Nźmzow kładu a so je wschćm spotjeja, schtoż nam „bratrowska ruka“ posticźiże. Woni to nasłepje „rosumja“, schto je k temu trébne. Tamni „njerosumni“ — radikalni — jenoż schcźiwacja, njejsu i nicźim spokojom. Schto jeno chzedża? We sowstawje a to w 113. artiklu su tola prawa narodnych njeeschinow tak jasnje a njedwełomnje postajene. Zoły hejm je jo jenohłósnje za nje wuprajił. Nó haj, hdyż so wustawa — a bjerniez hižo na wschź 5 lźt wobstała — njenaložuje, to ma źiwoje winy. Te cźi „njerosumni Sserbja“ njedowódźa a je teź to sumseli njebychu, bjerniez ko jim to nawaschpje — bjese wschcźe lescźe a ślóźcźe — rokaziło. W Sakiśej fu dźe w ludowych schulach ći hodźiny k wuczenju herbiskeho dóstali, w Pruśkej je fo teź nźkaki podobny wukas dał. Hacź fo wón nałożuje, bai burito, to je nźkoho druhe. To hacź tych „njerosumnych Sserbow“ nicźo njestara. Wustawa ma jeno pokasaś, kajke prawa dóse Nźmśka swojim narodnym njeeschinam hacź, hdyż trach fo wukraj ja nje sajimuje, każ na pschikład nźkoke Francozojo we „un penble martyr“. Jedna bźe fo jeno wo ludźi, tiż bźsche a je hischcze politiśti, hospodarśti a duchowny a narodny wotrocźk. S tajtim Nźmzy hinak wobthabjeceh nietkjebarin, mschako to wafchnje „rosumni Sserbjo“ fa dobre fpóźnaju. A cźi maja tola jenoż rosudźiś. Wo tamnych „njerosumnych“, tuttych krajnych wulkopschenannikow, kotśi chzedża prawa Sserbow na naschich wukrajnych bratrow, na pschikład w Pólšći a Cźeśkej nałożene mérki, so f zyła njejedna. Jeli fo ikoro njesmérkuja, a naische cźinki ja fprawne njepschipóśnaja, pósćelemy jim kata na schiju. To je tola njeźkjschane, nam rjez, so fo njeźmémy na wyschoke konja źydaeź — my, tón najźdźelanischi, najkultiwérowany lud na fwórcźe.

Pschego hischcze niewém, do kajseje druźiny Sserbow ftućicźam. Drjeżdźanska Telunia — schto by nam na cźinita, njemér do nas pschinjeśła dla serbśitzeho rosuma.

Kritikus.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 20. małeho rózka 1924.

— Wo wjedrje. Wczera wjecźor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer + 4, thermometer wo bnjo — 4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —5, thermometer w nozy — 10½. Wuhladny na symne a fuche wjedro. — Symnicźku hischcze wobthonamh, tak kaja nam Drjeżdźanska wjedratnja. Wyschina leźi nad Jendźelskej a Pólšći a Ruśkej, nižina w polnozy. Sslabsche rahmo nižiny cźehnje ko psches fryedźnu Europu hacź k fryedźnemu morju. Hornje worschty powtrea fu cźopliśko hacź pschi semi. Wczera rano bź po Nźmśkej fwjetfcha rjenja. Sdndź bo bźeźe w Hamburku a Kachenje. Wczera rano bź hacź do 17 ftop. symy (Wrótschlaw), wodniz popuśkeji hacź na 5. Druhdże fwjetfka na 2 ftop. fymy. — Wjecźorne wodu baltiskeho morja fu nimale jamjerske. Lódźe, kiż dźechu po puczu, fkoro we lodze tćżaze wostachu. Wone po fchćrowym puczu wo pomoz proschachu. Nźmske cźeśke Żeleźne dróhi nimale lódze jim na pomoz wujźdźechu. Jim fo poradźi, lód rospukaź. Wone na 30 lódźjow mmohchu. — Jutfje schwórtk ślónczko 7,07 fchadża a fo 5,26 fhowa. Mésacź wjecźor 6,37 fchadża a fo rano 7,27 fhowa.

— Zaloźitne hamomordarftwo. Na hrólśne waschnje bźeli wczera popołdnu wokolo 1 hodź. 17 lźtny khachlestajerski wucźobnik Walter Benzig, tiż bź pała fhachlestajerskeho mischtra Nómera we wucźbje, źiwjenje wsa. Wón fo hyłnje z benzinom pola a na to fo fapali a fo tak fpali. Njeftuhł sta fo w dworje nischtra. Hackrunzej ludźo hnydom na pomoz z pschithwatachu, njemóźachu wlodeho cźłowjeka tola wjacy wuthowaceź. Hnydom fpalenu drasta dyrbjachu z cźeła rjeźaeź. Zyłe cźeło, wosbośe pał mjeschowcźa, bź cźorne spalene. Po wuprajenju policajskeho lekarja je wucźobnik bórzy wumrjeł a je tak nale cźerpił. Pschicźina k hamomordarstwu hischcze njeje zyle wujasnjena. Policija nałeźnoscź pschepytuje. Krótko psched njeschtukom bź Benzig hischcze pola fwojeju ftarscheju pola wobjeda, a nichtó nicźo wo jeho famnyhe njepytnu.

— Sozialnym rentnarjam fo pjatk, 22. fuhrnara 1924 wot dopoldnja we 8 hodźinach nuloma podyjeza w bohźitzanu, na hrodowiśki hasyn 10, wupłaczuje. Dostawarjo bohdźery fo proschа, so bychu 5 abo 10 np. fkatnohódnych njenfkoch abo 50—100 miliardowu papjerjanych pjenjes k wrobnoczu fobu pschinjeśli.

— Nastupa wuprašenje na małych rentnarjow. Budyschiska mésćanfka hfowna pokładnica fa f kontom na to pokaże, so maju dostawarjo bohdźery bo'ke drobnych pjenjes (5 abo 10 pf. hatnohódnych abo 50 a 100 miliardow hriwnow papjerjanych pjenjes) k wudaczu, fobu pschinjeśeź.

— Paduschtwo. Tu fu 16. februara ftatiśe muzaze jedne kolo fmanki „Bu' ' c'o. 25073 kraźnyli.

— Floriwej f Reuter pschińdże! Sa wjese pschećełow hndźom w nascheim wótśe a we pokolinje wosnamjenzie tuta powjesć jafo zyle wofbośtih wumeśćli podawk, wofbośe fo tych, kiż wopraudźe wobhnadźenemu huźkerjej pschi jeho prwim wjecźorn w fauźdenej na'wnje wyfkachu! Sdwe-towe nowiny njemiaja j'ho -Paganini redźiwus“ a wopraudźe wón je wumeśćz na hutkach, kiż je relatiwnje najwyschfche bodźi. Pódła fokoparstirtery wot Bacha, hraje wumeśćz tónźrócź hifchcze Brnchywe. Lalowe a Wieniawskeho kfurli f pschewodom klawéra. Kharkli wudawa konzertna direkfija Korla Jana Gudera w firmje: Hufchbm dom N. Sieżemund na feminarsk.f i haży 8. Hładaj nadwćrki!

S Hornjeje Hórki. Wjezera, wutoru dopołdnja, dyrbjachu fchu fe bźeźi jeneje rjadowneje wulkeho kura dla wofolo dźefnaczich domoj hieś. Dokeź fchulske rumnoscze pola naż njedofahaju, je jena fchulska fiwa pola Hanźeja fale pschiprawjena. Hanźeja fu wośeze fam rjedźili, ale żahły popjet fejo wostajili a tón je po potom dale mischkrit. Tak je fo porżału fchpundowanje palicź a pschi tym je wulki kur nastał. Hdyż kur druhi napocźatk njenamaka, fo do połdnjefeje fiwy bohu. Nimodnyh ludźo kur wuhładachu a tak mógźe fo jwjetfcej fchkodze wobaraeź.

S Lutiża. Wot tónz januara fem na Lubijźej hore nźkajke fwinjo wokolo bundza. Wón fo młodym fo'am, tiż mésćanu na hórje nźchto wobwitaraeź, bljźefche a je potom wobcźezowafche. Nźko je fo po'ijii poradźiło, hewjeka wuhładźeź.

Se Jitowy. Hróbny nałkuk je tu jena mać w duchownym fafźómnjenju ftućiła. Wona, wośta Kupyzwa je wudowa. Jejny muż je we wójnje padnył. Mó nozy k njebjeli wona fwojemu 20 lźtnemu fynej tkf pschećerémy. Tón we fwojim fofu mérnje drémasche. Kał jemu tak hłuboko pschećrésny, so fo hnydom wukrawi. Też fwojeho 16 lźtneho fynna fkónczowaeź, bź wobfamkła. Wona bź jeho pohnuła, famy wjecźor do dźiwadła hieź, hdyż fwojeho ftarfcheho fynna fkónczowa. Tón młodfchi fynn to też cźinjesche. Domoj pschifcźebźchi, bźkfche fmérom lehnuzź. Wón njewjedźeł, so we połdlaźiłim kofu jeho ftar bratr morwy we fwojej krewi leźi. Niczo fleho njewotzérkawfchi, fo to też k méru poda. Wódma bź fadrémał, fachu, fo jemu kuka majżajo pfches mjesmoczo pschejebźe. Bź to jeho mać, tiż fkazźe jeho wośeze fifchcze pomaiźaeź, pschejdu hacź jeho miobofne źiwjenjefko wuhaśny. Potom jeho mać fe fekeru do hlowy rubny. Wón pał mósćeze fo mafcźeze hifchcze wobrecź a f wobydźenja twećhnyeź. Do prenjeho poikoda bobźża po pomoz. Jako wot tam ludźi a pólizije na pomoz pschitkhwatachu,, bź mać hižo ruku na fo fkoźita. Se famym nożom, f kotrymż bź fwojeho fynna fkónczowała, fo do fcźije fteła. Mać a franjeneho fynna do khoroumje dowjeleschu. Nadźija fo, so wobémaj źiwjenje fdźerża.

S Muzakowa. Też naiche holanfke mésćaczko dyrbźeche dźenfa tydźenja hacź jewifchczo komunistiskich ropotow Policija pał je wotpofhladanu fchćrejedźinzu cźasa dofć wotkryła. Kajke cźeśeś fa nju. Komunisći dźachu, tak fo fwoni, mésćefcźanoftu a prénjeho fastonja hrabje Armima, k temu jeneho wyschcźeho źandarma a wyschich industrielnych naiches mésćaczka wotftronieź. Automobile a tź wyschón schtyrinohaty cźehnjeny fłót bź postajene, f zyłe wokolinu komunistoow do Muzakowa fwo'ez. Najźerje dźiwdżu tu zentralne komunistiske knjeżerstwo fa zyłu Nźmśku frajaeź. 7

S Hólnizy pola Niśkeje. S Hórejanskeho hamtiskeho nkoreżża bźchu fo wóndano wyschitzky cźi feschći, tiż fa bjes bźeźa. Po bleźischich wuradźowanjach wobwamknychu, źadaeź, so by jim wo,reże fferje a lépje bźeło dał.

S Cźifowa pola Wojerez. Sudnu fmjerczź namaka inżeńer Broda f Wełjowa. Wón bź fo wot popołdnja thabił. Hafke w nozy wokolo 2 hodź, jeno wo'weho na nuzniku nadeńdżechu. Boża ruczka bź 30 lźtneho muzźeho fajała.

S Lubana (Laubar). Nahlu fmjerczź je tudomny fubiel Hermann Mühla w Barlinje namakał. To jeho bydlenja w Barlinje fo paduschi dobywachu. Jeho wotmjołwa do njeho ftćicźam a jeho fmjertnje franiżku. Na tule rana też wón bórzy wumrje.

Wusudźenja.

§ Krajny fud. K ropotam bóudże też 11. aug. f. lźta we Sobrizy. Pschedhłydnu fwjatka fabrikantom Wer.a ze Sobrizy bźchu błćlaczerjo wobrohlili, na wós fadźili a jeho nuczili, cźełowjeku thorhoj njeśeź. Jeho żonu a dźowku teżorniza wohrożowachu. Nawjedował hewjekarjow bź 22 lźtny pifmikfitajeł Theodor Bjedrich Bjarnat Kotkamp f Homburka. S dobom bź też wfchelake fchćżiwaźfke pifma rozfchérjał. Jemu fud 6 mźezacow jaftwa namćri. Druhi wobfkorżeny bź 43 lźtny błćlaczer Gufta Adolf Großmann f Hofbainersdorf. Jeho fud k 3 mźezacam jaftwa jafo thi. Te wobfkorżeczi njertjeda, je-li 3 lźta wopofći bu bo poroka fadźerżi. 7

Rowegyptowfcheho krala.

Hfto léto a dźefe wptaja jendźelfkich archaologojo (abo ftarożitnofćerjo) ka kochćezemi ftarych egyptowfkich kralow. Cźile kralojo abo faraonojo thowachu fo w hobrinh twarbach, tak mjenowanych pyramidach. Pschi femi fe roże, cźim wyfchfche cźim bóle bźża hromadże, fkónczuje w kónczojtym wjeścźfku wubóhmi. Do tychże pyramid

wobdżeje jenieżta cząśina tłobóba. Loni nabeábżechu tłowanki ſ pśchepośłednjej wókźnej tłowanki jeneho egyptowśkeho faraona. Tutón faraon rékaśke Tutanchamon. Jeho cźéto je ſo tam pśched wjazań hacź 3300 śétami poſpowało. Wón je potajkim pśched wjazań hacź 1300 śétami do naścheho ſoſtnika w Egiptowśkej kralowaj. Tehole kłała poſledńu tłowanku a kaśchcź ſu nékło jendźeſtych ſtarośtnośćerjo nabeśchli. Kaśchcź faraona je hśichcźe tajki, kaj je ſo tam pśched 3300 śétami ſtajił. Wón je ſ pśeſkowca (Sandſtein). Wékło je ſe ſornowca (Granit). Kaśchcź je pśche wſchu méru wułki a tumny, w nim tłowa ſo tłuhi kaśchcź. Tón je ſ drjewa a gypſa. Tónle poſledni kaśchcź wotewrich, w kótrymż najźerje cźéło faraona leźi, je nétcźiſke egyptowśke knjeźerſtwo w poſledńim wokomiku ſakałało. Hałe po jenym lécźe dźe knjeźerſtwo dalśe pśchepytowanja dowoliło. Egyptowśke knjeźerſtwo je dałśe wotkrycźa tehodła ſakałało, dokeź bé ſo domorośne wobyłeſtwo jara tośtorilo, ſo bi mér ſtarych kralow kahy. Hacź je to wopramna pśichcźina jakałanja, ſo ſ cźeſta pśiicź hodźi. Ale ſ jenoho ſwéta bécźu ſo wcźitni pśichoſi, to bycźu wotkrywanje tychle praſtarych potajſnuwow wobdźiwali. Sy Amériki a Jen...eje bécźu ſo jate cźerjoh bohatuch młodych ložow pśichipałe. S woſtudu njerjeda ſchto ſapoćeć. Tehodła je witana ſkadnoſć ſa nje w ſtónéjnej Egyptowſkej, hdźeż naſchich jara ſnadź ſymow niełnaja, ſwój cźaſ pśchebywdaeć. Nékło je jich w jich wocźakowanjach ko'a liſa.

Wo tymle podawku pśchedjeja tele powjeſce: Wotewrjenje łaſchcźa faraona Tutanchamena je najwjeſtiſchi podawk, kiż ſtawimy ſtarośtnoſćerjom ſ zyła jnaja. K prérjemu rajeł nabeńdżechu row egyptoniſkich kralow zyle njewobſchkodźenu. Wón je hśichcźe tajki, tajkiż je był, jako ſo farao tu poſłowa. Wułka jendźeſtka nowina Times w Londonje je tam ſwojeho dopiſowarja pósłała. Wón tónle ſnamjenity podawk kałle wopiſuje:

W 3 hodźinach wjećerſche Howard Carter ſwojich hoſći do rowa. (Carter je jendźeſtki ſtarośtnoſćer, kiż je wurmwanja wodźił.) Wón naſ proſcheſche, ſo bychu ſ nim méjeſche ho cźeźe wé'o ſ bobrſcheho ſwonkowneho łaſchcźa awſtébnycź. Kaſchczowu ſalu wobſwėtlachu hobrſke mėtaki elektriſkeho ſwėtła. S tym ſo ſaćaſchcź wazneho podawka jenoź wuſbeć. Milina mjetaſche ſlepjace ſcźełło po tajnoſtnym rumje. S tym ſcźėny cźim nowſnaſnſcho ſo wuſbéhowachu a chłódk cźim móznjſcho wuſtupowaſche. Sónczuje Carter vſchikaſa, ja powjas ſtricźka cźahnuć. Pomałku ſo wėło poſbéhowaſche wyſche a wyſche. Niewuriérliwe mjeſeknjenje je naſ ſajało. We teile cźihcźinje padaſche wótre a jaſne ſwėtło do kaſchcźa. Wone ſarpowaſche ſo do hłubinow ſwonkownego kaſchcźa, nam ſeho natuntrniſche potajſnuwe wotkrywajo. Pśeńze ſchtoż wuhładachmy, neſ pichcźiſkeri. Snutśkonneho wuſkrićreće ſwonkowneho kaſchcźa bé ſ nékaſtej tkaninu, ſ nékaſtim rubom pśichkryte. Jako bé ſo wėło doſeć wyſho'o wuźbehnyło, bé mózno, tkaninu bliże ſpóſnacź. Tkaniña bé płatowy rub. Barba bé bŕze trochu woſłébła, ale hewak bé płachta ſo hoć nanajlépſche ſchterżała. Tale cźélowa płachta ſawobdźewaſche ſnutśkownu kaſchcź nimale zyle. Jenoź hacź do 6 ſołow bé na hornym łónzu poſoćana błowa wobjerź. Wėches płachtu pśchełłyſłowaſche ſo bitwu biſchcźi ſtototkoh brohotnoſcźow. Carter ſajoſcźa wot hornjeho łónza do delnjeho płachtu do trubý waćeć. Jako bé wón prénju płachtu wotwaſił, wuhładachmy pod njej nowu na prénju podobnu płachtu. Téż ta bé ſ najwobſchérſcheho cźełeſkeho płaćźika. Też bé ko kraſnje łaſchnowała. Wona pśichkrywaſche pod njej ſo khowaju kaſchcź. S łokła bécźu ju na njón poſtajili. Jejne rózſi padachu hacź na ſnutśkowne dno ſwonkowneho kaſchcźa. Też tule płachtu wot horka ſ noham do trubý ſwaſchu a ſ tym pod njej ſo khowaju kaſchcź wottrejachu. Pśichtładowarjam poſtajeſi ſo nimoměry pśchełłapjaju napoſłab. Kóżdomu wutrobu pukotaſche a dochanje ſo ſadźerżowaſche. Kaſchcź méjeſche jole podobśinu cźłowjeka, ale cźłowjeka hobra. Wón bé ſ drjewa, gypſa a woſłocźany. Tale pśche wſchu mėru hobrſta poſtawa zdyl wułki ſwonkowny kaſchcź nimale wupjelni. Tale cźłowjeſka poſtawa je kaſchcź. W nim ſo najſterje wopramne cźéło faraona khowa. Tónle łaſchcź nutśka ſwonkowneho kaſchcźa na niźkich marach ſteji. Mary ſu na hornym łónzu ſ wuſtojnje wureſanymi lawjaznymi błowami wupśichcene. Lawjaze błowy ſu poſłocźane.

Poſtawa ſo łałle wopiſuje: Ruzu ſu na ſchiſi poſłożene. Prawa ruka bźerżi nékaſti ſchibd, lewa pak nahibnjeny zepłaś. Wobaj ſtaj ſe ſtota a ſ ſajenju (to je bruzina woſbeńdża pórażina). Błyſchcź ſnźile bobrſkich pścheboſtwaſche ſo pśches płaſchcź. Na łóźdej ſtronu leźeſe poſtawy ſtrjeſchiaj podobśinje ſchkiaſtéjcu bohorkaw Jeju ruzy a kſchida wupśichéſtrjewaju ſo nad poſtawu ju wobžegnjo. Ruzy a kſchida bohowſow ſchiſiuja ſo nad poſtawu. Wobej podobśinje nutrnoſcź a ſelnjowoſcź wubudźujetaj. Najſajimawiſche je błowa poſtawy. Howa je ſ luteho ſłota, ſ jeneho krucha. Wóczaj błowy ſu ſ krykałała. Nad cźołom wije ſo had a kédaj ſchtroła. Had a ſchkroła ſtej ſ ſajenja. Wobeju wobdawa „wėnj prawdoſcźe“ ſ liſća wolinza. Wobliczje je kaj by źiwe było. Schtóż ho njeho hlada, ſabudźe, ja ſłuſchc ſ hłowje, kiż dźél kaſchcźa twori. Wobdźiwarjej pśchinucźa ſo myſle, ja pśched nim leźi cźélo wulke ważneje wobſoby we zyłej ſwojej pyſche. Mjeśmoco ſapa źiwenje, tak wuraſnje je trjechene. Kaſchcź je wopramdże miſchtrſke dźélo ſtarych egyptowſkich wumėłcow. Wón pśchetrjechi we ſimowjej kraſnoſći wſcho, ſchtoż je ho hacź dotal namakało a neuſyło. Pśchitomni ſtarośtnoſcźerjo to ſe ſaſorzenjom a hnucźom pśchipóſnawachu. Tak ſtany wułki wokomik dożiwili, ſo ſtany namakali a wotkrył kaſchcź wulkeho kraſa. Wón je był ſ kralom nad ludom ſtarcźe a wyſoke kultury. Naſchim wuczenym je ſo dałe poradźiło jenoź trochu ſawėſtk ſbéhnyć, kiż potajſnuwa ſu je kultury ſtarych Egipczanow knja.

Pśiłopk.

* Neſbože na żelezniży. We Amerizy, w Kanada, ſtyrjo ho móſt wſches wułki rėku Frajer w tym wokomiku, hdyż cźah pśches njón jėdźeſche. Lokomotiva a wuſaj buchu rozbite. Tſjo ſaſtojniży a 15 puczowazych bu cźeźky ſranjenych.

* S Wórzena we Lipźeſkiſim wokrejſu. Tu je ho tak mjenowany rźany młyn ſandźenu pónźelu wotwoźił. Młyn ſłuſcźa ſtobu do Kricźezi młynow. To je ſtrata a wunvolana fabrika nudlow a biśkwitow. Wobnjonjej woborje ſo poradź, wjeſtiſchi dźél młynow wulkowacź. Telefonowe a telegrafowe groty mjes Lipſkom a Drjezdźanami ho roſtorhachu. Wone pśches ſpaleny młyn wiedźechu. Na jeho ſtrėſe bėlachu ſtrėji, na kótrymż groty leźachu.

* Pśchi źiwym cźele ho ſpaliła. W Liebenwerda mużdże ſónika nėſchto wobſtaraceź, ſtwoje 5 małych bźeźi ſtarne doma wopſtajiwſchi. Lėdma bé wotelchla, hrajiſaſche ſebi jejna 6létna holcźa ſe ſwėcźku. Jejna drasta ho ſapali. We ſwojej ſtyſknoſći cźihnu ho palaza holcźa na łoźo a te ho te hiſchcźe ſtobu ſapali. Jako ho macź wrócźi, namaka njeboźazku kolo cźélko. Kurjatko bé ſałożnje wopalene.

* Lėżne ſtanje ſamaſtno. We Rüdenwaldau w Schleſiſkej cźiſyſche 15 létna ſluſobna lėżne ſtanje do hródże ſaſtaćź. Te bé do wyſoleje hromady nakopjene. S jenoho ſkoła ho wotnoſiewaſche. Tak bé nahła ſcźéna naſtała. Ta bé ſmierſtia. Holcźa pśchi ſemi wotkopowaſche. Scźéna ho wotmaſi na wbohu holcu. Cźeźa na nju padajeho ſmjerſcheho ſtanje ſtama jej rjep. Holcźa bé hnydom ſkorma.

* Cźeźke nje'oźe na żelezniży w Duringiſkej (Thüringen). Sandźenu pónźelu je ho cźeźke njeſoźe na żeleźnicźnej cźarje mjes Miniſchowom a Barlinom ſtało. Cźara wiedźe tej pśches Duringiſki leſ (Thüringerwald). We łubojnej krajinje mjes Salfeldom a Lichtenſtéllom leźi wjeſka Ludwigſtadt. Wjeſka leźi ſtulena w dolinje rėcźki Trogenbach. Wuſoko wyſche doliny a ſtrėjmo wjeſki wiedźe mółt żeleźniży. Pónźelu dopoldnja, ſkóro po 11 hodź. pśichitna ſ njembrej ſpėſchnoſcźu ſpėſchny worowy cźah Praja, ſo powėtrowe ſpinadło (Luftdruckbremſe) pśchimało njeſe. Nunje jadu bé cźah wyſche doliny a wjeſki, na wyſokim moſcźe, lokomotiva ſ kólejow wuſkoczi. Wona ſtorhny ſtoru wſchi woſy, pśches 20, ſobu do hłubiny. Lokomotiva a woſy padnychu na domcźi wjeſki. Majſterje bécźu we wſakej tworu, kiż ho ſoſze ſapala. Lėdma bé ho ſtało, wuprażnjachu ſ wſowo pionjenja. Wone roſſchėrcźichu ho bórzy na domcźi a twarjenje wjeſki. Wjeſ a roſpadanki woſow ſu jene wulke wopalniſchcźo a dymniſchcźo. S ſyſeje wokolinу wohnjowe woſory na pomóz pśchiſkwatachu. S Lichtenfelſa a druhich ſtaźijow wotpoſłachu ho 1ndbom cźahi na pomoz. Sómjercź njeje ſebi hiſchcźe pśche wiele wopowom ſadała. Wjednik lokomotiwy a dwaj pſchewodnikaj cźahu ſu mórtwi. Dejeſ ho cźeźſy ſranj a leźi nékło w khorowni w Ludwigſtadtu. Wjednik cźahu bé runje we wozu wacźakow (Gepäckwagen). S Bożim ſwarnowanjom ſe źiwjenjom wotekšé. Wón ho pak cźeźky ſranj. Boſi bźiwu pak je ho ſtał, ſo żadyn ſ wobdźerżowu wjeſki Ludwigſtadta pśchi njeſboźu źiwjenje ſhubił njeje. Żeleźniſki hnuſ ſ temu powėſ, jo je ho cźara hnydom ſawrjeła. Cźahi nėtko pśches Arnſtádt jėdźeju. Sóbotu rano ſtałe pśéni cźah ſaſo pojėdże. W Ludwigſtadze ſu ho jenoź tži twarjenja wobſchkodźiłe. Wobjeſt je jenoź żeleźnicźne woły, ale żane domy ſnicźiłe. Schkoda na twórach aroſbitych a ſpalenych woſach je wulka. Żeleźnicźny mór ſo njeje wobſchkodźił. Pśchicźina je majſterje pśiłe wulka ſpėſchnoſć, ſ kótrejż je cźah na teſe 8 km. nahlej cźarje hnał. Cźah je był 690 tunow abo 12 000 zentnarow cźéſki. Pśchicźina njeſboża ſo błiże pścheſpytuje.

Hłowny a ſamoſtwity redaktor: Marko Śmoleſ w Budyſchinje.

Serbske towarſtwo „Lubin“ we Budeſtecach

wuhotuje

njedźelu, 24. małeho rózka 1924 wjeſor 1/27 hodź.

ſerbſki wjeċor

w Rychtarjec hoſćencu w Jilocach

ze ſpėwami, dźiwadłom a rejemi.

Wſėch Serbow a bratrowſke towarſtwa z blizka a daloka wutrobnje pśeproſuje

pśedyſtwo.

Pytamy kupić wšė abo jenotliwe

łėtniki

„Serbſkeho Hospodarja“

Serbska knihařnja w Budyšinje.

Jurij Hänſel

w Budyſinje

na ßukelnſtej haży 34.

Telefon 736.

Hłowna pśchedawarnja Rud. Saka ſ Lipſka w Budyſchiſkim hamtiſkim jeſtmanſtwje.

Skład ratarſkich mašinow a gratu wšėch družin

Serbjo! Čitarjo Serbskich Nowin!

Rjekńćo ſtajuje, hdyż kupujeće abo předawaće: „Ja čitach waš nawěſtk w Serbskich Nowinach“.

Hospodarſki rozhlad.

Sóbotu, 20. małeho rózka 1924.

Kurſy wežera w Barlinje:

(Cźiſła kurſu ſu w miljonach)

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	177 555
jendźeſki punt	18 004 870	cźeſkoſki króna	121 695
ſchwajzarſki frank	728 175	100 pólſk. markow	443 000

Nėmſke pjenjeſy ſo na wutrajnych burſach malo pśchemėnichu. Franzowſki frank pak ſajo bźe kłejny. Sa franzowſki induſtrijo je to jenoź ſ nałkwiſnym dobytkom. Wulkoſnik tam dźenża ſwoje twory tunjo nakupuje. To pak naſchej induſtriji njeſkoda. Nałétne maſy pod tym hiża cźeſpja, tak ſkorża nėmſke nowiny. Po naſchich naſtałach njeje ſpadowaſ franzowſki frank na tym wina, je-li naſche maſy ho poradźiłe njebychu. Naſche ſpże hoſpodaſtwo pśchejźinjuje cźeſku kriſu, ſahubnu khoroſeć. Dowłowe a druhe cźeźe, kiż na naſchim hoſpodaſtwje leża, ſawinuja ſo nėmſka induſtrija na ſwėtowych wikach wjazy ſobu njemóże.

Efektowy wobchad na Barlinſkej burſy bé wežera jara błaby. Też na Drjezdźanſkej burſy bé wežera malo źiwjenja. Kurſy ſo wotdrjebjowachu. Pola papjernikow bohu Drjezdźanſka Albuminnapjerfabrika hiſchcźe 2,—, a Jon 1,2 a Trapp a Münch 0,4 biljona, ale Weißenborner —0,9, Vereinigte Strohſtoff — 0,6 a Mimoja — 0,6 biljona. Pśeńzniſe Chemnitz +6,— Rizzi A. — 3, a Schöſſerhof + 1 biljon, druhe — 0,5 hacź 0,8. Pola chijow maſchinowcje a metalłoweje induſtrije jenoź Haller + 2 biljonaj, druhe + 0,22 hacź 0,5 biljonow, ale mnohe — wot 0,5 hacź 1,5 biljona. Kola a elektromotory ſkaſtwaeŕ Kulkditz + 0,6. Banki bécźu ſchtajdźene. Pola transportniſch druźſtwow ſłubichu Elbeſchiffer 0,6 a też — 0,5 hacź 2, ale Sächſ. Straßenbahn + 1,8 a Land-Speicherei Riesa 0,4 biljona. Mjes hwaſtiſkimi druźſtwami bohu Residenzbank 0,5 biljona. Akzije keramiſkeje induſtrije ſo powſchitkownje wotdrjebjowachu. To ſtame powė ho nam wo akzijach wſchelakich induſtrijow, mjes nimi bé ſaſo Lubijſka zokrowarnja wo — 0,8 biljona, jeńoż Erzgebirgiſche Dynamit + 2 biljonaj.

Renty bécźu wežera ſłabe. Nadyadne bé, ſo ho wjele hypotekſkich liſtow na pśchedań pśchiniſeſe. Poſkeſnje bym bécźu wone ſtajnje horje błe. Wežera bécźu widomnje ſeſłabjene. Statne pożeżanki ho wherumuja cźuciże wotdrjebjowachu.

Na produktowych wikach wobrot pścheſtyłny njeбé. Ale źito na płaćźinu bźeržeſche. Dalſchi kruty ſmjerſk je bojoſeź pobudźinił, ſo nahymne ſtowy cźehpja. Sa źito ſo wojſch. płaćźinu żadachu, ale kupzy je njeſpſchihowolowachu. Młyny bychu pśchenju kupowale, je-li by muſa lėpje ſchła a ſo jejne mlėcźe płaćźiło. Womoź bé ſoſo brótſich. Wotmjeſchći a druhe ſtatne pśiowadża tehorunja na płaćźinu bźerża. Zentnaŕ pśchinidże po ſtotych hriwnach

wežera w Barlinje:

pśchenicźy 8,30—8,60, rożi ſ 6 65—7,05, jećźmjenja 7—8,50, wowſa 5,40—5 90,

pónźelu we Wrótſławju:

pśchenicźy 8,25, rożi 6,75 jećźmjenja 7,40, wowſa 5,50, rapſa 14,50, laneho ſymjenja 14,50, ſonoża 16. móbrebo maka 34, thonopeja 34.

Len. W ſaſtéjenym tydźenju płaćeſche zentnaŕ njetrjeneho, hrėnjeho lena 3,25—4,25, rjaneho 4,25—5,25 , najrjeńſchi ſchleſiſki 6 50 ſł. hr. a hiſchcźe dróżſchi. — Dźélo po puncźe II. 0,97, III. 0,79 ſł. hr. ſrébne 0,30 hacź 0,50, II. 0,15—0 28 ſł. hr.

Pśchedbéżna burſowa roſpraua: Tendenza je dale ſłaba.

Płaćźiny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wotſjowe ſymje po tuni abo 1000 kg, ſowaſ 100 kg, płaćźiny po ſtotej hriwnje.

	19. 2.	18. 2.		19. 2.	18. 2.
Pśchenica	164-172	164-169	rapſ. wożuſchi	10-10,80	10-10,80
rożka	137-141	135-139	poch. metaſka	8,20	8,20
małź. jećźmjeń	155-170	153-170	ſerabella	14-14,50	14-14,50
naſ. jećźmjeń	—	—	pjeſnuſchi	13-14	13-14
wowſ	110-118	108-114	ſtrowe łuſki	16-16,20	16-16,10
kukurjca (Mais)			bany	13-14,50	13-14
lane ſymjo	415-435	415-435	mała	14-15	14-15
tauk	280-295	285-290	łano wotſuſchi	21-22	21-22
pśchećźin. wułk	26-27,25	25,50-27	modre łupiny	14-15,00	14-15,00
rjana muka	22-24,00	21-23,75	łotte łupiny	15-16	15-16
pśchećźn. wotr.	8,40	8,20	ſtrėch	19-20,00	19-20,00
rjane wotruby	6,90-7,15	6,80-6,90			

Wažne hoſpodarſke liczby (Klucze).

Sa 20. februar 1924.

1 ſłota hriwna (po Barliniſkim wicźnym kurſu) papjerſ. hriwnow	1 000 000 000 000
20 hriwnowſki ſtoty	19 2675 biljonow
Płaćźina ſa ſłoto	640 boll. ſa jedyn kgr.
„ „ „ 1 ſłeberny (1 hriwna)	400 000 000 000
Statny indeks	1 040 000 000 000
Saſiſki indeks	1 077 000 000 000
Wułkopſchekupſki indeks	1 139 000 000 000
Dawkowa nėra (multiplikator) 1 000 milij. ta ſtotu hriwnu	
Multiplikator na żeleźniży 1 000 000 000 000. Jedyn kilometer 4. klaſu 2.2 np. po ſtotej hódnocźe, po papjerjanej 22 miliardow a 200 miljonow, 3. rjad. 3,3 pj.	
Póſłowy tarif: liſt w poſt. wokrejzu	50 000 000 000
dopiſnja „ „	30 000 000 000
liſt dale poſt. „	100 000 000 000
dopiſnja „ „ „	50 000 000 000
Telefonowy kluć	1 000 000 000 000

Nėcźenje je w blińſim wokrejzu (Ortsverkehr) 150 miliardow w dalſchim do 5 kilometr. (Bezirksverkehr) 300 miliardow.

Zala w „Krónje“

Wutoru, 26. februara, wječor we 8 hodź. je

huslowy koncert

Florizel z Reuter

při klawěrje W. Kunze.

„Münchner Neueste Nachrichten“ pišu: Florizel z Reuter je jedyn z najzawinišich huslerjow našeho časa, jeli nic prěni mjez nimi.

Khartki so doprědka predawaju w koncertnej direkcijt Korla Jana Gudera w firmje: Hudźbny dom R. Siegemund na sominarskej hasy 6. Telefon 1018.

Wulki

serbski swjedźeń

we Wulkich Zdźarach

w Sykoric hosćeńcu je sobotu, 23. februara wječor w 7 hodź.

Wulkotny programm: **Spěwy, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych Serbow přeporokuje

Serb. tow. za Wulke Zdźary a wokolinu.

Serbske towarstwo „Handrij Zejler“ we Łazu

wuhotuje **njedźelu, 24. februara**

zjawny swjedźeń

z dźiwadłom a spěwami

w Šolćic hosćeńcu we Łazu. Započatk 1/2 8 hodź.

Witacy lubowarjo spěwneje a serbskeje zabawy su najwutrobnišo witani.

Předsydstwo.

Wobućowy dom

Ernsta Löberta

a wuporjedźerńja

w Budyšinje na seminarskej hasy 6

podawa Wam jenož hódnu tworu

stupnjow a črijow

Jara wulki skład

drjewjancow a kortowych toflow, kožnych domjacych stupnjow, sandalow, kožanych toflow za mužskich a žonskich

kaž tež **wšě potrěbne wěcy,** mjez druhim: **Wubjerny gratowy wolij** bjez kisaliny za ratarjow w originalnych blešach po 5 kg.

Pódušowanje a wuporjedźenje

wobućow spěšnje a tunjo.

Rěči serbski. Rěči serbski.

K swinjerězanju poručam korjeninu wšeje družiny, hejdušku,

dale wšě

kolonialne twory

wosebje

stajnje čerśiwje palene khofeje

po najtuńšich dnjowych płaćiznach.

Jakub Hicka w Budyšinje

na sukelnskej hasy 13

(prjedy Serbske hospodarske towarstwo).

Wulke wosebite poskićenje za Serbow.

Wołmjane suknjane tkaniny wšěch barbow (čerwjene, rózojto) zelene, rózojto-čerwjene, smuhate, módro-čorne kašćikate atd., **wołmjane suknjane tkaniny wšěch barbow a wuziw. kromami.**

Žona zwjazkowa twora. Wona je z cyle dobreje maćizny dźěłana a je **to najlěpše,** štož z cyła je. Přihódne pasowe banty w najwjetšim wubjerku, najlěpši kóper, velvet a samet w znatej dobrej hódnosći, **chenilowe rehlička wšěch barbow** a krasnych wuwjedźenjow, **serbske banty** najtońšich a najlěpšich hódnosćow, **serbske jakowe tkaniny,** najlěpša Poppska twora w najwjetšim wubjerku,

Žiłdźane tkaniny, wołmjane tkaniny, muselíny, barchent, módrošiš, žołowe śaty hódnosćow prěnjeho rjadowanja.

K wobkedźowanju! Njeje-li sobustaw Wojerowskeho kupowanskeho družstwa, a moje płaćizny zwjazk njeporoła, tohodla su wjele tuńše.

Wšěm swojim kupcam, kiž maju ke mni wjacy haŕ 6 kilometrow puća, zarunanje za puć dawam.

Wulki wubjerk, najnižše płaćizny, najlěpše posłužowanje, žane kupne dyrbjenje.

(Dźěłba zbytkow po sniženje tunich płaćiznach.)

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12. Założeny 1868.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Žiłdźany trikot

w nowodesanych barbach je zaso dóšoł

crepe de chine crepe Georgette eolienne foulardowa žiłda žiłda k płokanju la somot

kostumowe, drastowe, mantlowe, blusowe tkaniny

w jenož dobrych hódnosćach poruća wosebje płaćiny hódno, tež na podźělne płaćenje

Rink na khěž. dr. 7 III.

Hospoza

25—35 lět stara, so hnydom do ratarskeje pyta. Poskićenja pod „B 3“ na wudawarnju „Serb. Nowin“.

Derje a tunjo kupujeće w mojej

drogowej wikowarni

w Budyšinje

na sukelnskej hasy 7,

kiž hižo 12 lět wobstaji.

E. Oskar Hennig

approb. haptykar.

Młody ćehniwy woł

je na předań

w **Čornym Hodlerju**

čo. 101 pola Radworja

Stajnohódne lutowanje

Pjenjezy wot 100 zł. hr. sem na prěnje hypotheki w měrje 6 na wjach při dobrym zadanjenju kóždy čas bjez podźělanskich wudawkow pyta

E. Raue na Hóšo hasy 32.

Maće-li mały nawóšik do „Serbskich Nowin“, zawołajće z telefonom :-: Budyšin číslo :-:

687

Skótny tuk

(Viehtran) dobry a tuni.

Měrśec bratrow nasl.

Erich Winter

na žitnych wikach čo. 30.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wukibowaceho parjaka

(Kippkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a tež njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

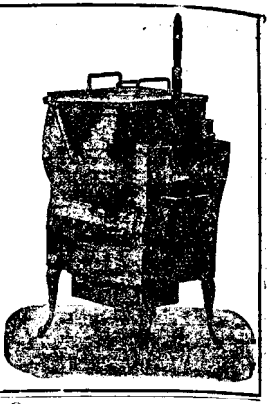

Transmisije

kóždeje družiny

wolije atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Linoleum

we wjelkich latitscijach najtipiše połožowanje ja postlaji

L-tepichi

L-bžbaki

poruća

Otto König

w Budyšinje

při mjaśowych śatach 3.

Telefon čo. 1162.

Lenowu slomu trjeny len lenowe dźěło

kupuje a wumjenja na polpłat, čisty płat, košlacy barchent, cychi, hruby płat, twjelki atd.

Rjelka w Rakecach.

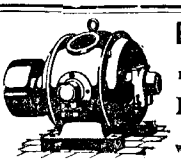

Elektriske motory

Siemens-Schuckert

předawam ze składa po fabriskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych mašinow

w Kamjencu Arndtstr. 23.

N.B. Elektricitetne dźěłarnje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotbjerarju pruda móža kupować, hdyž chcedźa.

Kedźbu!

S wuslužbom kupujece **trjebane a nowe meble, polstrowane twory,** kaj **sofy atd., nowe a trjebane drastne tkamory, komody, koja i matrazami a bjes nich a bokrjechcza,** kaj tež **wšchu mujazu a konjazu drastu.** Dołhe a króte **schórnje a stupnje stajnje na stradje.**

E. Stelzig

na hrodowšej hatu čo. 4, blizo Pětroweje zyrkwje.

Telefon 1152. Sym rodźeny Serb!

Centrifugi

wšěch systemow wuporjedźuju swědomiće a tunjo z rukowanjom. Z dobom pokazuju na swoju wustajeńcu

nowych centrifugow

kiž při tunich płaćiznach też na prubu dawam.

Podźělne płaćenje je dowolene.

Kóždu staru centrifugu bjeru do płaćenja.

Ernst Falting, mašinowa wikowarnja w Njeswačidle,

NB. Pokazuju też na našu fabriku młóćacych mašinow při Njeswačidlskim dwórniśu.

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruća

Richard Heinrichs w Klětnom.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc prěnjeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawkej hasy. Majeśel Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jśeś a pić po :-: znatym wurjadnym wažnju. :-: Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Radu

w hypothekowych a přehódnosćenskich prašenjach

podawa

prawny büro Kobanw Budyšinje

na kaeublerskej hasy 6. Rěči serbski.

Štó pożli sprawnemu katolskemu wobkhodnikej k powjetšenju mojeho wobkhoda

500—1000 hriwnow

na 1. hypotheku

za dobre zadanjenje? Poskićenja pod „A 100“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

Sym so we **Wulkej Dubrawje** na hłownej dróze 16d jako **lěkaŕ** zasydlił.

Dr. med. Horst Schneider

approb. lěkaŕ.

Rěne hodźiny

wot póndźele sem wšědnje wot 9—10 a 12—1 hodź.

Telefon: Khrósć-Łomsk 56.

Po krótkej khorosći, derje wobstarany na puć do wěčnosća, wumrě 15. febr. 1924 we Worklečanskej khorownji znaty serbski pósłaŕ, nas lubowany wuj, wumjeńkaŕ

Jan Kubańk z Wotrowa

w starobje 70 lět 5 měsacow a 6 dnjow a bu na Wotrowskim kerchowje pokhowany.

Wuprajamy z tuteje miłosćiwym sotram we Worklečach za wothladanje, Wotrowskej gmejnje a jeho wjesnjanosće, wšěm přećelam a znatym za bohate k rowu přewodźenje zjawny dźak a „Zapłać Bóh!“

W Kostowje, Drježdźanach, Óderanje (p. Freiberg) a Lutobču na dnju pohrjebs, 18. februara 1924.

W mjenju srudnych zawostajenych

Jurij Badaŕ, šiwnosćeŕ.

Dźensa pop. 1/2 5 hodź. zemrě ćiše po dołhej khorosći mój swěrny mandźelski, nas luby nan a dźěd

Pětr Krawža

67 lět, 8 měsacow stary.

W Khrósćecach a Kašecach, 19. febr. 1924.

Hłobokozrudźeni zawostajeni.

Khowanje je sobotu dop. 1/2 9 hodź. w Khrósćecach.

Přiłoha k čisłu 43 „Serb. Nowin“

Srjedu, 20. februara 1924.

Ludwik Kuba:

Němska logika pschećiwo Słowjanam.

S łužiskich kapitołow.

Z „Wenkowa“ pschełožił dr. Schleza.

So hu Němcy w logiźy hyni, je powschitkownje znate. So pak hu tymani w tutom wotrjadu hamo nadeńdowanskich wukonjenjow, pschi kotrychž normalny rozum tłoju wostawa, słonja: „Że to tola wschło njerozumi“, to społnjenemu hačle cźitajo někotrych němskich autorow, sadźerżnych ho se Słowjanami. Cźinja to z łuboscju, kotraž — hdy hoch to tak dyrbi praticź — pschełožuje mjesu pschińtsionoscze a njemóże ho f druheje stronu w hamtźnej měrje wospjetowaś. Sćinadź to njeje ani sprawne, měrićź rożahłosći załubowanego se rozumom strózbcho Złowjeka. Stojimy tu bjes dwela psched hódanćzkom, kotrejž wuwitśiśi je mi cźełe, cźełowóła wobmjerjuju ho na króte pokaśi f nuzaśiny, na kotrejž bychu mohli pschińsći tamny problem słudowaś, ale jenaj ludzo wotrjadnje błdkani.

Mjenuju najprjedy lyriskeho konjerja, bazinika Ewalda Wallina, kotryż njepschestawajuc nam potwjerdźa we swojej knihi „Das Wendentum in der Niederlausitz“ swoju ham hrjeschnu pschikłonjenoscź k Sserbam. Na dopokas pak, so je łuboscź kłepa, słonceź I. dźeł se ześowami, so „Intjezany Němcy pschezo se Sserbami w nastupanju jich narodnoscze jara jwaha wobkhadźachu“, ale hnydom potom sapoczinje II. dźeł takle: „W 13. lećitoku herbitku rěcź zakazachu f khołtanjom se śmjerću.“ Potajkim, mějachu Němcy Słowjanowu „do śmjerće tady“ hižo w dawnym źrěmjenu a njetrjebamy ho po prawom dźiwaś, so herbżo tuteje łuboscze rěcźa taźe „błódke njerozumnosće“ kaž Imjes Müller, kotryż na stronje 22 praji, so dźehu Sserbja makeje, stuleneje postawy, hačrunjeż na str. 15 powjeda wo mnohopanych rowach, so „ho tam namakachu cźłowjeske kołcźowazy (Gerippe) niewótźerske mulcze“. Na 4. stronje da Sserbam pschińcź da jich dźenżnischeje wótcźiny w 6. lećitoku, ale na str. 22 powdała, so hižo we 5. lećitoku dawno znajachu pschaśa a cźasć. (Wołoklożkowy lud to mjenujcy njeby moht wukonjeś.) Haj, jedyn rjadk psched tym mjenuje śrjedkowółne Armjana Ammiana Marcellina, so widźesche Sserbow płatowu drastu swobłekanych. A tutón bě jimy hižo w 5. lećitoku. Na stronje 5 rěcźo wo dwěmaj litowanymaj herdźikmaj bohomaj, Bělobohu a Cźornobohu, bodawa: Pośledniżeho mjeno nasta najźerke hačle w cźasu, hdyż pschesćamźcy mišionarojo Sserbow znatych sćinichu z cźertom, tak so po tutej Słowjanam derje źmyślenej logiźy bohanźy Sserbja f poschczejenjom bóndźechu wot jenobóstwa k mnohobóstwu. Abo mylu so źnadź w knjesu Mülleru? Abo źnadź Słowjanam njepscheje ani „starebo cźerta“?

Njewěm. Kaž żym prajił: hódanćzko. Csamtźne je se złowótwornym pschikadom, kotryż nas źnatych fsćinj f nawopaczjej powahu: nadpabwasej, kholerisći. Je to hižo wjazy krócź mjenowany Richard Andree, twórcźeź, woprawdźe wědomosćna autorita. Też wón Sserbow lubuje. Jeho łuboscź wschak ma hinaschi charakter. We źwojich „Wendische Wanderstudien“ da ho w pohladu na mrějazy narod pobrucź k wulkiwam sentimentalnje rospołożenym, ale dyrbaju kruteje a twjerdeje powahi pschełe sebi sprawnje kónz tutcje cźełe, tak chěrźe hacź móżno. Lubnje ho dośćednje we kwjerdych murjach, dźe źnadź jenoź tebydła, so by swoje śmutkowne cźucka zakrywał. S najmjeńscha łschmjatanoscź jeho wunjudźenjow tajke měnjenje słudnje.

Na str. 20 swojeje knihi na pósch. pschińdźe do Budyschina a sejtrózi ho f njeźerbskej herbstej rěcźu: hapitka, preparaty, schachle, chemikar, półvr, śirnik, numero, chojeź, zokor, rajź, zigary, zitrony, liquery, żakety, stoffy atd. To wschło njejdu śerbske słowa. (Ma źoše pravje.) Cźpiłuje jeho to tak, so jemu ani njenapadnje, so teź njejdu — němske, hačrunjeż buchu wot Němcow pschewzate. Němcam pobrachuje drje teź na łamźnych słowach, so nimaja naruanja? Dokelź hižo dawno w rowje śnije, njehroży strocha, so jeho słudu, łdyż pschijpomnju, so Němcam pobrachuja słowa za wjele wažnische wěcy, kotrejž łnamjenieje sakkad moralki a cźłowjeseje kultury. Pschetoż nimaja swojich wuraźow za Religion, Nation, Familie, Natur, Zivilisation atd. — mjes tym so wschitcy Słowjenjo a f nimi Łužiscy Sserbja, je maja. A cźehło, łdyż bychmy ho wopraschcźeli, kak daloko je mjeno pschimjeno łpiśaześa němske?

W tutych dnjach pńńdźe listynošeŕ

k našim wotebŕarjam a pŕedpołoži jim kwitowanje za mėsac mėŕe. Prosymy češćenych čitarjow, zo bychu sobi „Serbske Nowiny“ hnydom zaso skazali,

zo mohli jim „Serbske Nowiny‘, bjez pŕetorhnjenja dale podawać.

Po 25. febr. póst k abonentnemu pjenjezej 20 pj. pŕirazy

Pschidóśmacźa sahłuzuje prózowanje pośledneje doby, wuproscźecj f podwólończe zuby nemšći słownik, kotryż hoscźi źnadź wokoło schtwórcźinu słowow łkowonje romanskeho pochodu (to rěka: słowa łu pschewzate htowuje f łacźanskeje a franzowskeje rěcźe). Sćwjedźuja horliwje: Drahtnachrichten, Fernsprecher, Lichtspiele atd. mějto: telegraf, telefon, Kinematograf. Daj teź hacź na Friseura hu p'schidśi, kotrehoż pocźinaju tu a tam „wuriśćowacy“ f Haarformer. Schłoda, so kóżdy pospyt njeje derje poradźeny. Tak na pósch. cźinja pospyty prajicź mějto Inteligent Kopfarbeiter. Ale łośtemu pschi tom hsebdźak napodnje, so tammy dźeł wobłeka, kotryż najdóle cźerpi pschi dźele „dźełacźerja f hłowu“ | hłowu nima prażadnych pocźahow.

Na tójde waschnje je tute hibanje strowe, pschetoż dopokaźuje ftónćanje prózowanje, cźinicź rozdźeł mjeśe swojim a njeswojim, schtoż by było teź w druhich famórach na mějnie. Tak na pósch. nj jenoź Jan Amos Komenśky*, ale teź Kopernik płacźi dotal za Němca. Je tomu łéto (1923), so wundże w Stuttgarcźe „Aśtronomiśches Handbuch“, w kotrymż je tutón ślawny Polak sarjadowany do němskeho kataśtna. Najźerke | pschemaźanjom někajkeho „złowotwórśćacźerja“, kotryż je sebi w tutym pschipadźe saśtupiłt trochu hinak łśtajeneho pomjenowanja.

Ale njebojimy po macźiśnje druhdźe, łdyż djenża ani f tnjesom Andreejom njebohużmy hotowi buli, łdy bychmy měli napomnicź wschitke jeho schmjatanja, ke kotrymż jeho łarjowdeje jeho — wulka łuboscź k Sserbam, kotrymż stajnje jenoź pscheje, so bychu hižo wschitcy stupili „in eine höhere Cultur“. Wón by drje mógł so fejerjaz wo swojeje wulkeho krajana Goethe, kotryż je prajił, so je cźłowjek telko krócź źiwy, kelko znaje rěcźow, na to pokłaca, so, narowinowschi němšku rěcź, nimaja Sserbja sapomnicź swoju, cźern bóle, dokelź jim f tym wostanu wrota wotewrjene wschém złowjanskim rěcźam (schtoż Andree, jako znajeł złowjanscheźiny, do mała tam derje wjedźeschi). Ale stajnje wróćt ho nam jako rekren żaba: łuboscź je slepa. Haj wjazy: je bebiśćiwa. Łubujemy-li někoho, chcemy jeho mécź zyle hami za sebje. Hewak njemóżemy a njewómy, schto rěcźimy. Njeje źrony, hdyż njebychmy to pola Andreeho widźeli. Na str. 2 praji: „Sserbjo njebéchu nihdy tworjerjo měśtow“, ale na str. 81 powoła ho na „bayerskeho geografa“ f 9. lećitoku, kotryż jenoż we Łužiy jich 30 mjenuje. So ho němšći kronikarjo (Slawinnarjo) f prěnjeho lećityżaja hordźa, kelko złowjanskich měśtow su Němcy dobyli a zapuścźili, wjedźeśche Andree tehdomja. Ale tajka hižo bésche jeho łuboscź: dźiwośche, so bychu Sserbja měli wschitko jenoż wot Němcow. Też měśta. So Sserbjo do nich ani cźahnyli njeśmědźachu, wón tak wabżarowaśche, so wo tom tadźeho wjele njerěcźi.

(Skónczenje pschichodnje.)

---

* Pschijp. pscheložerja: Eskawny cźeśći pedagoga a filosof, stoji na cźole złowjanskich pedagogow zyłeho świeta. — Na wucześtim seminarje wuczachu naš mnoho | pedagogiki (wuczbje wo wukhlanju) a pedagogiśtich stawiznach a mějachmy k rukowaj wobśćerny knihu wot Schoerna: Geschichte der Pedagogik. Amtlich empfohlen durch Ministerialerlaß vom 12. März 1873. — Na 22 stronach, wo Komenśkim jednaznch, bo ani še złowjeńom njeźichnje, so bésche to Cźech — a to ja żywje cźahu jara wdowmy Cźech. Ale wschło je tam tak sćtajeny, po postajeny „als untrüglicher Seher des deutschen Volksschulwesens“ stajnje jenoż do wuśkeho swójźka „mit dem deutschen Geistesleben“ dyrbjachmy jeho ta zyłeho Němca mécź. Mjenuja jeho tehdoła też jenoż | jeho łacźanskim mjenom, kajšeż hebi tehdom k ó ż d y wuczeńc pschipołoži, mjenuju Commenius. — We cźahu, łdyż njeho Jan Arnoścht Schmolck na Budyschći gimnazij thodźeśche, wuźiwaśche ho tam, kaž je wjazy krócź powjedał, cźitańca. W njej ślejśche w nastawku wo Hušu: „Freue dich, deutscher Jüngling, Huß war ein Deutscher!“ Łdyż Němcy widźachu, so tajke měnjenje ho tola pschi nasłschej woli njehodźi sdźerżeć, famsćećchuju jeho zyle. Też na naschich herdźitch evangelskich śtikach śnaja po dacźu jenoż „naschebo (?) Luthera“.

Sserbowka.

We herdźikej wśu D... bésche hebi młody lud sebanwe towaršitwo założił. Sthdaźowachu ho, kaž ho łdźenu hodźesche. Niechtó njebé dźe muśowany kóżdu złromadźiznu wopytaś. So pak bychu ho tola druhdźy wschitcy w hromadźe widźeli, sarjadowachu | cźahami mały spéwańśki wjeczor, na kotryż też hośći, znatnyh a pschecźełow pschepro'chachu, niż dźe, so bychu ho je swojej wuśtojnoscźu pokasali, ale jeno towaršcźnebo wjeśela dla. Spéwachu pak khory, pak

Zenajzy pśched fakonjom.

Hiśtoriśki roman.

4] (Pokraćowanje.)

Sancho Zerburo, pśched swojej cźełku f mula łśo, nadeńdże tam Antonija Hernandeja. Hóśći šedźejcźe f Zerburej maćerju pŕd khyżnej khłódnizu.

„Witaj, Antonio!“ sawoła na njeho Sancho. „Schto dha je cźe sajo raś k nam dohnuło? dyšeśi źnadź powjedźeśe mźej tu wukoljenu hołcźu, kajšeż je tuše noścha cźełka hospodarcźka? Nó, mýślu žebi, so śtej to maćj a Abela doścź a nadeśćj cźinićej! Ale bóże dha je ta hołza? Wona bywa tola hwak hnydom póbla, hdyż hośćeło, kaž Antonio Hernandes, Sancho Zerburowu cźełku wopytuja. Ale pschede wschém, macśi, daj nam nécźeho kmane picź, nóśech też karanczje paleneje aniśwonje wody pschinjeśeć, to ani ni, ani Antonijej njeśeschłódźi.“

Antonio Hernandes bé rjany młodźy cźłowjek. Trochu ramjenjatu wschak, trochu rózkatu a njeleby we waschnjach, ale hewak dospołnu Sevillijan. Nunje kaž Sancho Zerburo, bé mały śladkaŕ, kotrehoż cźełka bé w druhim, niż pschedeko worlejanym dole rěkł Ronda.

Jeho śtadło njebé tak wulke, kaž Sanchowe, ale tola tak wulke, so źmédźeśche ho famolwicź wo jeho bźowku Abelu.

Abela a macź pschińśiešeschtej napoj.

„Dźeń dobry, Antonio Hernandes!“ rjekny hołza tak njeśtrachcźiwje, jako budźiśche ho mjes nimaj nicźo njeśtało, „budź powitany!“

A ſ tammej pschińśiżnjoscźu, kotraž je Sevillśkim hołzam pschinarodźena, nała Abela ſ kamjeśinneho karana dwaj nohotowej kłuśchkaj paleneje aniśwonje wody a porjedaj jej nanej a hośćej; macź pak da ſ hadźizy wino, kotrejž be na desku tśódnizy powešła, dwaj karanaj ſ cźerwjenjeho paleneho źita nadebjecź a śtajł je mjedomaj.

„Don Sancho!“ sapoca trochu wuśkośtliwje Antonio, aniśwonje wody powoptawschi, a wina ho napówschi, „wy derje wjeśće, cźehodła żym pschijschoł?“

Sancho śaidźeli trochu prawe wóczko a śajmja ho lośtnje. Też macź ho pośmějwaśe a hładośe pschi tym na Abelu.

Trochu zaćerjenjeni wschak ho Abela, ale śymnje rjekny wona: „Ś cźemu dha by hewak pschijschoł, khóda so by naš wopytał?“

„Ta ho wě“, śmějeśe ho Sancho, „to ho wě, so by naš wopytał! Haj, haj, naš wopytał, hołzu, k temu, we ho, pschińdźe Antonio, wobeśe pak ma pschi tym myślе na mnje a na macź, na Abelu pak ſ zyła nic!“

A Sanchez nan ho wótśe śaśmja. Też macź a Abela śmějeschtej ho ſobu, jeno Antonio śnychmy hłubaśo.

„A cźehło dla mohł Antonio pschi swojim wopyśe na mnje myślе mécź?“ wopraśa ho Abela.

„Kaj pak ty ty mudra, hołza! — Nó, Antonio“, pokraćowaśe nétśe Sancho tkuturje, „jeno wupraj, schtoż maśch na wutrobje. Mój ſ macźerju cźemoj to rady žywjeći, a myślu žebi, so budźe tej Abela na to posthaći!“

„Schto dha to Abelu Zerburej nastupa, schtoż ma Antonio Hernandes na wutrobje?“ praschesće ho hołza śymnje a ſ horda.

„Khort! Hołza!“ rjekny ho dźiwajo a bjes mała pschetwarjemy Sancho, mjes tym so Antonio jeno ſ proschajom wóczkom na Abelu śpladowaśeše. „Abela, schto ma to rěkaś?“

„Nó, ja žebi myślu, so ty ty Antonijej Hernandźej dowolśa, we twoju łuboscź ſo famolwicź?“

„Tak je, kaj ty prajśeš, nano. Sćym Antonijej Hernandźej dawolśa, so śmé ho we moju wutrobu namolwicź, ale jeho namolwjenje dże njeje prawe było, dokelź jemu njejśym śwoju wutrobu darila. Myślu žebi, so wón to hižo wě — abo njejśy dha ty do teho pschijschoł, Antonio Hernandźeo, hdyż śinój pschiśeni trócź hromadźe rěcźałoj?“

„Że to możno?“ sawołaschtaj Zerburez nan a macź na dobo, kaž ſ jenym hłosom. Antonio pak pschchowaśeše, że bołośćeje ſo śatorhnywschi, a horze žywy ronjachu ho jemu po brodźe.

„Khódy bożenje, Antonia Hernandeeje, a pschijdźej jako hušboš sajo! Jako hušboša budźe cźe tej Abela rady witacź w domje śwojeju śtarścheju!“

A hołza jeśeże htójcźu ſ horda do sady a wopuśćeśe ſ horda wuśtupuju khłódnizu.

„Khort tola, Antonio, śym žebi myślił, so staj wót pschesjene, ty ſ Abelu!“

„Sćym žebi tej myślił. So budźe mi hołcźanka wutroba pschikhilena, dokelž je mi nadźiju dała, bon Sancho, ale ty widźiśch, so mje wotpokasuje!“ wotmolwi Antonio ſ śtudnu.

„Wbohi hółcźe! Budźichmy tešje rady ſa pschichodneho żyna pschiwśoli, to dźe wěsch! Ale nuśowacź, hladaj, ani śwoje jenicźke dźećco njeniśśemy, łuboscź chże tola dobrawólna być! Tola jeno nij ſadwólowacź, Antonio Hernandes! Zaneho druheho žebi Abela tola hišcźeże wuśwolika njeje, śchtoż ja wźm — abo wósch ty ſchto druhe, macśi?“

„Nź, nź, ja nicźo njewźém! Ja żym runje tak pschekwapjena, kaž ty, Sancho! Sćym dźe žebi tej myślita, so ma Abela Antonia łubo.“

„Wśo, njeje mi jenje ſnamjenja pschichilnoscźe dała“, śnychmy Antonio, „ale wona tola mojich namolwjenjow też runje wotpokasała njeje, tak jo mózach ho pśedżo hišcźe nadźijeć, cźłowjek dże tak rady wźri, cźehoż ho nadźeja a schtoż hebi żada!“

„Nó, nó! Jeno njeśhuś śnydom kuraże, Antonio! Wona je hišcźe młoda, Abela, a schtó wě, schto je jej do hłowy ſajśło — schtó moźł ju pola tak mócźeje hołzy widźeć? Pschihódy jeno ſajo, Antonio Hernandes, pschihódy ſajo k Sanchej Zerburej; doniž żadyn druhi hołzu njima, kcźeże teš tebi hišcźe, Antonio; ſaj wjedre ro Rondźe, tak pschewinjenja ho teš hołzyne myślе hušto pśches nóz. Pój ſajo, Antonio, ale hołzu nuśowacź — Antonio, woprawdźe, to ho njehodźi! A ty, macźi, naśij nam hišcźeże tak karanczki! Abela je mi jaśyk wuſwśiśila, ta hołza, je ſwojimi pryślemi, a Antonijej też nicźo njeźwadźi, łdyż do maleje rany we wutrobje k ſahojenju najbrjódźy hiść wina linje!“

Tak trośchtowaśche Sancho Zerburo Antonija Hernandeśa, a woprawdźe dachu jeho hłowa wutrobje wolpokasaneho łubowarja nowu nadźiju.

(Pokraćowanje.)

wustupi tón abo tamny ſam, tiž ſo bóle na ſwěru wuſtorješe. Wě pak kóždemu dowolene, ſpěwarej, ſchtož ſo jemu runje radno ſdaſche abo hodi ſche, jeno dyrbješche to pryedy zwubjerjej wojſewiej, ſo by ſo wſchitko na to pſchihotowacz mógło.

Tuj běchu ſebi tež raz ſako wuradźili, taiſi ſwojeſenſki wjerzjor wuhotowacz; běchu tež hižo dźeń k tomu poſtajili. Tehdźa wubjerk, kotryž nětkoſi ſdobni pochoſo, mjeſ nimi pręni Prawdźiž Měrko, hotowy rěcznik, ſe wſchej ſzęſu laſtawacku, polnej rugy dźeła: pſchepročhowaneſche hoſcź, namohniwſche ſebi mjes towariſchemi a towariſchkami ſpěwarjow a ſpěwarki — ſzyła prózowachu ſo, ſo by ko jim tutón wjerzjor mjele wſchěmi naſwobrnitſcho radźił. Dźeń do czaſa ſo biſchcze raz wſchitzy ſhromadźichu, ſo buchu ſebi dowurędźił. Běchu ſkoro wſcho dorjadowali, tu wostanu hiſchcze Prawdźiž Měrko ſ nowym namjetom: „Nięmjeſcze mi ſa ſło, towariſchojo!“ dźeſche, „ſo ſmy dźenſa ſam na ſwoju ruku dźełał: ſam ſpěwarku pſchepročił, kotraž do naſcheho towariſtwa nięſłuſcha, tola dokelž ſo ſ njej hnaju —“

„Ah! pſcheju cźi wjele ſboża, Měrko!“ pſchejě jeho ſuſod Hordulla ſmějżo, „je dha tej rjana?“

„Nježortuj, pſcherckelo! Nietriebaſch ſebi nięzo ſtcho pódła myſlicź: je naſcha ſuſodźinka, a tehdźa ju ſnaju.“

„O Bóh ſwarmuj! niemyſlu wſchak ſebi nięzo ſtcho. ſzym jeno wjeſoły, ſo ju ſnaješch, powědaj dźe jeno dale!“

„Szym ju, ſaj praju, pſcheprošił, ſo by nam nęchto rjaneho ſpěwała“, rěcznješe Měrko dale: „cźim wjaſy ſpěwačkow, cźim lepje ſo nam radźi. Myſlu ſebi ſebi, ſo ujebudźe nam haniby cźiniej, je dźe ſo ſtalle njedawno ſ Drježdźańſkeho konſerwatorija domoj wrócźiła, a tam ſawěſcze nięzo njerjaneho nawuczła njeje!“

„Aj, w Drježdźanach na ſchuli je była?“ Měrko! to ſu prawje cźiniſ, ſo ſzy ju pſcheprošył, to budźe nam ſawěſcze rjane ſpěwy ſpěwać!“

„Szym wjeſoły, ſo ju nęchto bijo ſwalicźe, tola nadźijam ſo, ſo ſej podźiſcho biſchcze wjeſelſcho pchihłubujecze. Njeſzyum drje ju nęchto biſchcze ſpěwać ſłyſchał, tola wěrju ſebi to tola ſkrobie wulnacź; hižo ſu młode ſkia, hdyž ſ njej do towarſtwa ſhdźach, ſzym ſo hyſło nad jeje rjanym hłoſom ſpodźiwał; nětko drje njeje ſo ſej niz jeno ſdźerſał, ale ſawěſcze połépſchił. Sſnadź ſo mi podźiſcho tež radźi, ju ſa naſche towarſtwo dobyez; potajlim ſebi mysłu, to budźeſcze ſe mnu ſpokojny.“

„Wěrcej ſława!“ wołachu wſchitzy do hromady. S tym bě ſhromadźiſna ſkónczena. Měrko wrócźi ſo domoj; pchiſtojnoſcź zabasche, ſo by ſpěwarku, kotruž bě pſcheprošył, hiſchcze tas wopytał a ſo ſ njej wo ſpěwanju bliże roſrěcźał. Dźeſche tehdźa nimo ſwojeho domu thěžu dale a ſaſtupi pola Sſerbinez. Rójenka bě ſama doma, to bě Měrko cźim wjeſelſchi. Powjedaſche Rójenzy, kajſi ſu ſebi porjad wuradźili, kak ſo wſchitke towarſchſi na jeje ſpěwo wjeſcze; ſkónczije ſo tež wopraſcha, kajke ſpěwy dye ſpěwacź, ſo mógł wſchitzki ſ cźaſom pſchihotowacź, a traſch ju ſ klawirom pſchewodźecź, jeli ſo ji ſpodobno. Rójenka jemu ſ króta wotmołwi: „Spěwam najradſcho ſerbſke pěſnje!“ Měrko ſo hładaj ſaſtrójł, na tole ſebi ani pomyſlił njeběſ; hačle ſ wjeſołym hłoſom: „A druhe ſpěwacź njechacze?“ „Mě je-ſi mi dowolene, ſebi ſama wuhwolecź!“ dźeſche Rójenka. „Aha! knjeſna je vo taiſim kruta a horliwa Sſerbowka!“ potrackowaſche Měrko ſo trochu poſměwajo.

„Haj!“ wotmołwi Rójenka, na jeho poſmědwk niedźiwajo, „ſzym Sſerbowka, a njeſaprěwam to niźdy a nihdźe! A tež wy ſcze Sſerb: cźehodźa ſo mi po taiſim tak dźiwacze.“

„Haj, ſawěrno, macze prawje!“ ſarěcza Měrko ſako ſ hórkim poſmědkom: „Dopominam ſo, ſo běch tej nędźy do taiſich myſlí wſchón ſamyſlený; tola nětko ſzym ſtarſchi, a tuž ſu ſo mi taiſe ſaſporjenſe ſ młodoſcze ſo cźaſu minyle. — Tola dźiwam ſo wam, cźeſcźena knjeſna! wy ſcze tola muſka ſpěwarka, a ſpěw a wumělſtwo je tola, kaj je ſnate, ſtrětwore, kómpoliitiſke.“

„Komu je to ſnate?“ ſahori ſo Rójenka. „Mi ſ najmjeńſcha ſnate njeje, a myſlu ſebi, ſo tež nikomu druhemu, chibo taiſim kuſcham, kotſij dźedźa ſ tutej hluchej wurěcźu ſwoju ſwokoſcź k narodnoſcźi a maczerſkej rěcźi ſamotwiju, ſtrejp njerzdu a ſłaboścź we wótcźiſtwoje a narodnych wědomoſcźach ſawołcźej. — By-li to prawa a wěrna ſaſada buła, mohł bě tež wojak rjez: wojeſtwo je ſwětowe! — a ſchtó by potom wótcźiſmi we wójnje ſakitał? — mohł tež lékař abo wuczeř prajicź: „lékarſtwo a wuczeřſtwo je ſwětowe! — tehorunja bur: rólniſtwo je ſwětowe! — a ſchtó by nam ſkónczije lawoſtał, kiž by był a ſo cźuł Sſerb abo Sſkowjan, Němz, Franzowſa abo Engliſchan?“

„Ale to mi tola pſchiſtwolicze, ſcźeſcźena knjeſna!“ ſamołwješche ſo Měrko, „lo hudźba njeje jeno ſtworjena ſa Sſerba abo Sſkowjana, ale tež ſa Italjana, Franzowſa, Němza, haj hudźba ſłuſcha ſzełmu ſwětej, dokelž zyły ſwět ju haji, a dokelž je kóždemu cźłowjekej, njedźiwajo narodnoſcźe, pchiſtupna!“ (Pokrjaczowanje.)

Pilopka.

* Njeſłuſk w ſarlſwotſzi. W poněmčenych Czechach niedaloko Zitawy na tamnej ſtronje hranizy leži wieſ Obergeorgenthal. Blizko je hora Tollenſtein. W młynje tejele wſzy ſłužiſuj 21ětny pjekarſki Oswald Kühner a 20ětna Marja Grimmerez. Pręni bě ſo do poſlednjeje ſahladał. Wona pak bě ſo tež ſ druhimi muzźiſkimi naſadowała. W nozy, jako hołsa ſpaſche, ſałźe do jejneje komory a ju ſ revolwrom do ſpanja tčźi. Hołza bě hnydom mortwa. Potom ſam ſo tźeli a ſo ſmjertnje ſrani. — W Benſenje, ſ wjeſ w nemſkich Czechach, ſo jena 21ětna ſłužobna hołza ſaſtrěli a to tež tak mjenowaneje njeſłobożowneje lubozeje dła.

* Wjerſchowſcź zygana. Policija ſaja nazołnika zyganow, wótſchu Franza Weißa. Wón je hłowa jeneho zyganſkeho ſpłacha. Wot ſwórſatka ſymy ſem mjeſeſche tónle ſplah ſwoje lěhwo w bliſkoſczi Barlina. Spiah liczi na 200 wołobonu. Wón je w njepſchecźelſtwje ſ ſpłahom Tollmana, kotryž wo bliſkoſczi měſta Halle ſydli. Pryedy hacź ſo tam pſchecźahny, brudźeſche w bliſkoſczi Göttingena wokoło. Nazołnik Tollmann wini Weißa, ſo je tón ſwoju ſamſinu dźowku k ſudowaſi a potom ſkónzował. Dokelž ſo ſe wérne wupokaza, ſo běchu błowěcźiku kjutowali, ſtatny rěcźnik wulas wuda, ſo by ſo Weiß ſajał. Weißa winuja, ſo je ſwojim ſamſinu dźowku nahu na żelſiwnu płatu kachlom (Herd) położił. Hdyž cźerjoba wuczowacze, dyrbjeſche wdowa holeſza na holej ſemi pod wołom ſpacź. Nepoſłedź bě wona do ko, wuza bele wſala. Jako kriminalny komiſar Lipik ſe ſwojimi ſaſtojnikami pchiſtupi dże, ſo by hrubeho nazołnika ſajał, ſo zyła zyganka cźſidła na njeho wali. Woni dźiczu ſwojeho wjednika wumóż. S wulkim napinanjom ſo ſaſtojnikam porańi, ſajaſcho do automobila cźiſanecź a ſ nim wotjeć. Tola zyganjo ſo njeſmjerzowachu. W automobilach a na kołach ſo ſa ſwojim nazołnikom Weiſom puſchcźichu. Jako běchu jeho do joſtwa wohnjedli, zyganjo hiſchcze jónu łonſyntachu jeho wuſwobodźicź. To pak ſo jim njeporadźi. Wo podmoku a ſajcźu Weißa bě ſchtó wě kak Tollmannowa cźſidła ſhonika. Teje ſtawy běchu ſ Halle pſchiſłali a ſo pſched joſtwom ſeſtawachu, jako Weißa pſchicźekrichu. Tollmannowni łudźo ſo ko Weißa ſ pukami dachu, jemu ſ pjaſcźemi a kjemi cźerbjet maſaje. Ale policija ſakrocźi. Jeli ta ſakrocźka njeby, by mjes Tollmannowymi a Weißowymi ſudźimi k hroźnym pukam dóſchło. Weiß nětko wudowa, ſo chze ſo Tollmann na nim wjeczicź a bjes winy na njeho rěcźi. Tollmann je, tak Weiß powěda, jemu hołzu ſwojeho ſpłacha na mužźeſho ſe ſwojeho ſpłacha wojenicź chył. Ta pak wo wſchinczeſcho nawołcźiju rozdźila njeje. Tehdźa je Weiß... ſe cźerka. Tollmann je chył hołzu wotwjeſcź a je ju wumorował. Tole winowanje ſaſtyſchowſchi, policija tež Tollmanna ſaja.

* Muſ ſe ſedm żonami. Tak mjenowany „Kral żebrakow“, Schpanjeſan Antonio Alwiſa M. Buſko, bu w Pariſu pſches 14. khoſtanku komoru dla njebolaſtwa (Hochſtaplerei) k 5 mjeſazam jaſtwa ſaſudźeny. Rodźeny w ſchpanſkiej prowinzy Barcelona, je 34 lét ſtary a běſche hižo ſedm krócź wożeneny a to w Montevideo, w Bolivia, w Ekuador, w Venezuela, w Coſtarica a Havanna (mjeſta a kraje w Ameriju). Tu ſo ſ dźowku jeneho policajſkeho preſidenta wokeni, potom ſaczahny do Barcelona, hdźež ſo ſa hrabiu wudawaſche. Zyły Europu běſche pſchepucował wot Antwerpena hacź do Konſtantinopla. Poda ſo na kupu St. Maurice (mała hura w indiſkim morju, k rańju Madagaskar), hdźež jeho ſ wulkimi cźeſcźemi witachu, dokelž ſo ſa ſchpanſkeho kraka wudawaſche. Wchudże ſo wożeni a ſebra ſwojim żonam jich zyłe ſamokrucze. Stóſcź nje jeho do jeneje bludniny ſmjerſchu, wuſkoczi pak tam 1. januara 1920 a ſapoczinaſche ſwoje njeſtutli ſ nowa. Dańche ſebi kreditny liſt na wiſche europiſke banki unterſtajicź. Tak ruczę hacź běſche pjenjezy doſtał, wubrara ſobi a dźeſche do druheje banki (!) Jeho naſmańcźiſchi ſtutk běſche to, ſo jeneho dnja w Pražy na 200.000 frankow wujeba. Na to wotmaja ſebi ſkładu a leczeſche ſ nim do Pariſa, hdźež ſebi na ſtawy kreditny liſt hiſchcze tas 200.000 frankow wuplaczicź da. Wſcho do hromady běſche na 4 miljony wujeba. Tu thwiliu ſeńi w Barcelonje w Nódźi. Schpanſka policija njeje jeho dla wuſtudźenja w Pariſu wudawa. — Wjazy běch ſkoro wot jeneho cźłowjeka żadacz njeuwźa. Dyrbja pak tej tajzy bnez, kotſiž jemu ju lép ſałběchu. Haj, wyſokoklinczaze njeno ſamóże pola muſchich wſcho.

-tz-

Wozjewjenje.

Pſchenaſzeſze hoſtiwy. Burſka hoſtiwa w Sdźeri ma ſo wutoru 4. měcza 1924 pop. w 3 hodź. we wjeſnym hoſcźenzu ſtawnje na pſchepładowanje pſchenajecź. Pſchedpłubiwe ſeli wuměnja, mjes poſtiwcźerjemi wolicź abo wſchitke poſtiwcźerja wotwokaſacź. Hoſtiwa pſchenaja ſo na cźaſ wot 1. ſept. 1924 hacź 31. auguſta 1930.

Dowěrnicy za „Serbske Nowiny“

Naſchi dowěrnicy ſu:

ſa **Brěſow**: knjes Max Soka.
„ **Boſchezy**: k. Michalk.
„ **Brěſynka**: k. Bart.
„ **Budeſtezy**: knjes Sſwora.
„ **Budyſchkinc**: k. Schołta.
„ **Bukezy a Pomorzy**: knjes Mathes w Bukezach.
„ **Delnju Hórku**: knjes krawſki miſchtr Hillmann.
„ **Dobroſchezy**: knjes krawſki miſchtr Kaliſch.
„ **Drježdzy**: knjes Handrij Hajnk.
„ **Dorn a Nowu Jaſzezu**: knjes Jakub Wermich na Horje cźiſło 17.
„ **Hołſtow**: knjes Jurij Wermich.
„ **Hoſeſchow**: knjes Handrij Pěſchka.
„ **Hornju Hórku**: knjes Frenzel.
„ **Hóſt a Rachłow**: knjes Dubaw w Hóſku.
„ **Huczinu**: knjes Hanka.
„ **Jenkezy**: k. Ernſt Pětſchka w Jenkezach cźo. 35.
„ **Jeniſchezy**: k. Gano.
„ **Kamjenjej** pola Radworja: knjes Winak.
„ **Koporzy**: knjes Pawol Groſa.
„ **Khaſow a Luh**: knjes Jurij Kubaſch.
„ **Khróſtezyn, Jaſzezu a Stare a Nowe Bóſchizy**: k. Michalk w Nowych Bóſchizach.
„ **Khwezkizy**: knjes nóżny ſtražnik Jur.
„ **Klukſch a Lichań**: knjes Kobrat w Klukſchu.
„ **Komorow p. Klukſcha, Kobelnju, Kupoſi a Sdźar**: k. Max Khěžnik w Komorowje.
„ **Komorow pola Rakez**: knjes pjekarſki miſchtr Nakonz.
„ **Kortnizy a Brěžezy**: k. gmejniſki pſchedſt. Róża.
„ **Kroſezy a Lětoń**: knjes Schóbel w Kraſezach.
„ **Kubſchizy**: knjes Garbat.
„ **Kulow**: knjes Michał Kokla, jahrodnik

Na tutych naſchich dowěrnikow ſo wobroczeſze, hdyž macze nawěſchk abo dopiſ ſa „Sſerbſke Nowiny“ abo hdyž chcźeze ſebi „Sſerbſke Nowiny“ ſtajacź, a hdyž chcźeze je pſches naſcheho poſtola na ſamſinym dnju wjeczor hiſchcze doſtacź.

Swójbne powjeſce,

Sw ě r o w a n a j: Helmut Krygaŕ ſ Magdu rodź. Cźeſ bertez w Bělej Wodźe.

S m ě r ć i: Julija ſwud. Lubaſowa rodź. Haſałez we Bjelſchinie, 79 lét. — Berta ſwud. Uhligowa w Kamjenu Biarnat Hanſch, kowaŕſki miſchtr w Bauczižach, 65 l. — Wylem Theko w Zdźinje pola Wojerez, 20 lét. — Marja Wolſchikowa w Horach pola Wojerez, 51 lét. — Hendrich Karſch, ſchkleńcźorny mołerſki miſchtr w Bělej Wodźe, 64 lét. — Khrystła ſwud. Fingerowa rodź. Mag leter w Bělej Wodźe. 7

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Schtwórtk, 21. t. m., dopołdnja w 10 hodź. na hudſtnuje w Lubiju we cźaſarni (Pfandraum)

1 mużaze koło,
1 pliſchowy ſofa,
60 puntow kołow ſ hłowcźkami (tak mjenowane Kopfſtüte),
100 porow rołbłowom na cźrije

an pſchepodaſowane pſchedbawaſch.

Do wikowaniſcheho ſapiſka ſo ſapiſa, druſtwo „Schzega we Wobſorku“. Te chze khoſej a źito palicź a ſ tym

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Poſhroma je ſaſchła mjes ſtotom ſiwnoſcźerja Wawrika w Lejnje, kubleria Kruła w Nuknizy a wiłowarja je ſtotom Gierſcha w Halſchtrowe.

Wona hiſchcze knjeſt we Malawie.

Našim dźěćom.

Wo narodźe mjeſeho Błažika.

Pjatk, 3. februara 1922 rano dyrbjach ke mši hić. To bě runje na ſwjatcho Błažija. Po kemšach ſwjeczachu ſije, a ja ſebi tež dach. Hdyž ſym domoj ſoł, widźach naſu Cecźiliju z naſimi dźěćimi, z Achimom a Marhatu. Myslach ſebi, zo du ſej dać ſije ſwjeći; njeńdźechu pak do cyrkwje, ale tam k »potram« horje (na halej). Njemóżach ſebi myſlić, hdże dźeja takle rjane zdrašćene. To ſo ſnčh dźěſe. Sym raný puć domoj běžał, přetož mi bě jara zyma.

Pola nas běše baba. A ſkleńčane dunje do łóhańje běchu zawěſane. Naša Cecźilja bě wſitko rjenje zrumowała, talerja běchu na blidze.

Po khwili dyrbjach po wuhlo hić, ale po małe kuski. Hdyž běch w pincy, přińdże naš nan, a tón mi praji, zo dyrbju khwatać, hewak horjekach wšitcy zmjerznu. Naš nan wza dwaj kaščikaj a ja jedyn; swój kaščik stajich do małeje stwy a naš nan swojej dwaj do naſeje łóhańje. Ale ja njejsym směł do łóharnje; ja pak běch tež tak wjesoły.

Bórzy běše čas do šule, a naš nan dźěše a ja też, W šuli běch ja tež wjesoły. Po šuli słyšach ja nješto płakać, a to płakaše mały hólčk. Naš nan tón duje wočini, a zas nješto płakaše. Mi naš nan praji, zo mamy małeho hólčka a zo ja to dyrbju Winklerjec k mótře prajić (ta jako knjeni inspektorowa na knježim dworje w 11 mloko dawa). Potom wzach sebi karny a dźěch po mloko; běžach w skoku do knježeho dwora. Tam hišće mloko njebě a tak mějachmy wokoło dźesać mjeńšinow čakać. A potom hakle mloko do mlokonoſerjo z mlokom přińdźeche. Prjedy hač mloko přińdże, prajich to Handrikec Alojsej, a tón to Winklerjec kmotře praji. Winklerjec kmótřa ta rjekny: »Nětk maće sydom hólcow a dwě holcy«.

Hdyž domoj přińdźech, běch dale a wjesoły. Ja dyrbjach k Pjetašecom po našeho Achima a Marhatu. Njemóżach tam durje wočinić, a jich Madlena mi wočini, a ja prajach, zo mamy małeho Błažija a zo dyrbja domoj přińć. Jich Madlena mi rjekny: »Daj Bóh zbožo k tomu!« a potom praji, zo budźeja hišće wobjedować. Woni mějachu k wobjedu jahły. Po wobjedźe dźěchmy domoj.

Naša Cecźilja nam praji, zo dyrbimy maćeri prajić. »Daj Bóh zbožo!« Potom smy šli do łóhańje. W łóhańi běše baba a naša mać. To smy prajili, štož je naša Cecźilja nam rjekła. A potom smy kždy něšto wot Błažika dostali; ja sym dostał taflu šokolady a dwě rubišcy.

Anton Nawka z Radworja,
rodź. 20. 9. 13.

Napisał 11. meje 1922.

Wopica w kupjeli.

(Přełožił z połšćiny.)

Jena knjeni měješe jara wjesołu wopicu. Jenoho dnja so knjeni kupaše. Widźała to wopica. Hdyž běše so knjeni wukupała, wza wopica jeje špaku, wodźe so z ložanej płachtu a potom skok do wanje. Kaž knjeni tak tež wopica započa honać wjerćeć a wjerćeć. Čopła woda nadobo wuleća, a ju jara wopari. Wopica zakřiča a ćekny k swojej knjeni. Wot toho časa njeje wopica wjacy do kupjele přišła.

Czesław Leska z Kukowa,
rodź. 13. 7. 11.

Cornakee Marine hódańćko.

Ja sebi njejsym trjebała dołho hłowu łamać. Jedyn wowšeć měješe pjeć, druhi sydom wowcow.

Pisała 18. 2. 24. Torezija Cyžec z Kamjenej
rodź. 31. X. 1914.

Wuzhódanka.

Ta wotmołwa je tola tak łochka: Tón prěni pasł měješe sydom wowcow, tón druhi měješe jich pjeć.

Beno Bjańšec z Radworja,
rodź. 15. 9. 13.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„N. N." płaća za febr. 76 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 6 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerja, zsp. družstwo z wob. ruk., : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóžki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnjejše wo stajace nawóžki a tabele so wyše wobkedźeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Čisło 44 **Budyšin, štwórtk 21. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Štwórtk, 21. małeho rožka.

Maksimjana biskopa.

† 1881 w Pětrohrodźe pro˙ or Jwanowič Srjeznjewski. 68 lětny, pućowaše ze Smolerjom přez Łužicu.

* 1836 w Zaspach Kito 8 wjela, kantor w Skjarhošću, delnjolužiski wótčine z přikladnej swórn a wěru, pisaše přez 50 l. Serbski Casnik cyle sam při swojim dru him dźěle.

† 1895 Mila Jmišowa, serbska fararka w Hodźiju, pósnjefka, mandźelska wótca Hendricha Jmiša.

Kak sy ty naše duše zahorila,
Ty njekhablaca, swórna Serbowka;
Kaž jasna hwězda sy nam předswěćila
Nas zbudźila za zboże Serbowstwa,
A złoty wusyw do nas wusywała
A krasny přikład starym, młodym dała!

Najdróžša maćerka, nětk w serbskim kraju
Pod Jezusowym křižom ćiše spi.
Tam měj so wěčnje zbóžna w Božim raju
Tu njeb'dźeš zapomnjena mjes nami!
A hdyž sej swaru ruku zawdawamy,
Twój lud do Božej˙ rukow poručamy!

Jan Waltař za Milu Jmišowej.

To zańmowski powěstnik.

Sobustawam Maćicy Serbskeje dawamy z tutym k wjedźenju, zo přinošk na 1923 dwě hrivnje wućinja, na 1. 1924 budźa so zaso 4 hr. zběrać, kaž w dowójnskim času. Dokelž pjenjezy potrjebamy, su sobustawy lubje prošeni, zo bychu znajmjenša swój přinošk na 1923 skerjo lěpje wotwjedli.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo „Nadźija" w Budyšinje ma jutře pjatk, 22. febr., wječor 1/2 9 hodź. w kat. towaršowni spěwańsku pruhu. Česna winowatosć kóždeho sobustawa je, so na pruhach porjadnje wobdźělić.

„Bjesada" w Budyšinje ma dźensa štwórtk wječor 1/2 9 hodź. w Serbskim Domje spěwnu pruhu. Prosy so, zo bychu wšitcy spěwarjo chcyli cyle wósće přińć.

Spěw. wotrjad serb. tow. „Zerja" w Hrodźišću ma jutře pjatk wječor we 8 hodź. pola Jurakec spěwanja. Wšitcy dyrbja přińć a něšto topidła sobu přinjesć. Dirigent.

Spěw. tow. „Bratrowstwo" w Kulowje wuhotuje njedźelu, 24. februara swój 26. załoženski swjedźeń ze spěwom a dźiwadłom. Wšitkich Serbow přeprošuje předsydstwo.

Jednota „Sokol" w Radworju wuhotuje njedźelu, 24. februara pola Brylec w Radworju sokolski wječor. Započatk we 7 hodź. Serbow wutrobnje přeprošuje jednota „Sokol"

Jednota „Sokol" w Komorowje ma pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Swětowe podawki.

Němski žejm.

Němski žejm je so hrjedu jako jeschof. Na dźiwnym hrjedźe frejejche frčejenje f Rwistrikeji wo pratwnym jóstkim a pratwnej pomocy. Stwonkatwny minister dr. Stresemann frčejenje porući. Wono njeschełe lěpschiny a połěpšenja p'chinjche. Pschi tym dr. Stresemann awstrikšemu ludej dźiał praji, so wutrobne dźěłbrace a jiutkitwnu podpieru, kotraj je so Němskej je stroły Awstrikšeje dołała.

Frčejenje so we wschěch jisch cjitanjach pschija.

Na to pschihbe na rjad **wopraschenje wo separatistiskim hibanju w Pfalzy a nénskonazionalnej nemjei, so bychu so wobžiwy, wjelepschehrady dla we wobhadźenym kraju wobwinowane, wotsudźite.**

Spohłanc **Hofmann** jako zastupjeł Pfalzy praji: Pfalzske praschenje je porheinske praschenje a porheinske praschenje je praschenje Němskeje. Jeli so by jedyn stoły padnył, by zyła Porheinska w strašche była. Marschall Foch je we Versailles rjekł: Hdyž Rheln trajnje njedostanjemy, wjedźa zaneje neutralnosće a žanehu potrónjenja. Clemenceau je jemu na to wotmołwił: Sa 15 lět Němcy hischcze wschě frčejenjowe postajenja njedopjelnja, a hdyž, knjes marschallo Focho, mi sa 15 lět zjesć bacje, mój row wopytaš, budźeje mój rjez: Ssmy pschi Rheinje a wostanjemy tam!

Rěčnik dale praji: Njedźiwajcy wschěcho njeźiwny pak pyches horu. Němšći namjelnu lud njeschełe žebi wójnu, tola franzowska politika njepschestawajcy hidu wuhnjeła. Potom radscha bayerscy-němšay wumrjeć dyrbi ho franzowzy kschyć.

Demokrat **Korell** prošy, so ho njeby na ezerpjenja wobhadźeneho hel'enskeho kraja sabyło.

Němšćonazionalny **Schulz** keby jada, so by ho do khłostanskeho sakonja połsajenje pschijało, po kotrymž maja ho krajni pschenadnjaj teš w jich njepschitomnosći sajudźić. Tu dyrbjało ho wot Franzowzow wuhnjeć. Krajni p'chenadniy dyrbjeli ho bjes wumělenjenja k žmjerći sajudźić.

Kusežerstwo hrosy, němski žejm rospuschćejcy.

Wjetschina němskeho žejma je knjeježerstwu polnomócka dała, so by po puchu wukasow sakonje wudało, z kotrymiž dyrbja ho Němšeje zinjaja sajo do rjeda žwjesć. Na podłožku dostateje polnomocy je knjeježerstwo p'chiprawy k pomjelschenjen statnych wudawkow a finanzne sakonje k pschisporjenju dochodow wudało. Dźěłacerjam a sastojnikam je ho dźěłanski cas podlěchił a dołowa so jim wsha pomjelschła. Pódła toho je ho tydzam dźěłacerjam dźěło wupowjedźiło a runje tak su tydzy sastojnikow a pschisłuschenzow słužby zbudili. S dawkowymi wukasami su ho industriji, pschemyslu a rataršiwa wulke dawki napołožile. Ani mělschenjo ani wjesenjenjo nochzedźa dawkowu cjeżu njesć. We wschěch stronach Němšeje je protestowanke zhromadźiny wotmeńowaju. Sseimjay sapódłanzy su hižo tehoda knjeježerstwu pschihłowedźili, so budźa ho nowe dawki dyrbjecz pschemenicz. Němski kanzler je tehodła twutoru rosrěcenje f wjednikami politiskich stronow měł. Pschi tym je jim rjekł, **so knjeježerstwo srjadowanje finanzow, f tjomi wukasami dołapanjene, njeda pschemenicz. Hdyž chtjł žejm nowe dawkowe sakonje wottironicz, njeby ho němske knjeježerstwo ani kombžito, němski žejm rospuschćejcy.**

Tole hrożenje wschak němšćonazionalnych a kommunistow njestaraschi, pschetož wobej stronje žebi rospuschćenje pschejetej, ho nadźeju, so f nowonólbow pożwlnjeni wutidu.

Sjawny list dr. Ganžera na němskeho prezidenta.

W „München-Augsburger Abendzeitung" dr. Emil Ganžer, kotraj je němskeho presidenta Eberta krajneje pschenady winował, sjawny list na Eberte wosjewja, w kotrymž ho praji, so je němski president hłosłanske žadanje pschesrjewo Ganžerej dła wolwinowanja krajneje pschenady wrócził. Ganžer w sejimje wérnoscze na to pokazuje, so tole winowanje wubjerzuje a dowjedźenje wérnoscze nastupi. Sa wobstacje němskeje republiki je je frustnej pocjeżowanskej pruhu, hdyž muž na jeje cjołe jiesi, kotrejž porok krajneje pschenady na žebi žedźo wotzaji. Słónczanje žo dr. Ganžer praischa: Hdy šupicze wróćo, knjes němski prezidento?

Nowe żelesniczne tarify w němskej żelesniczej radze.

Stajny wubjerk němskeje żelesniczneje rady je hrjedu dopołdnja wo sarjadowanju wobsahu pschichodnych w nastupanju tarifow wuradował. W internazionalizowanju němskich żelesniczow, kajšej wukrajnu wężwuwstajni namjetuja, widźi stajny wubjerk wowrjoczenje tarifneho knjeježerstwa Němskeje a f tym sesłabnjenje němskich żelesniczow jako rjapa němskeho hospodarstwa. Wón wokazuje, so budźe němske knjeježerstwo se jochem dorasom strachej wobaraca, so ho němske żelesniczy zusenu wolinej wudadźa.

Na to je ho namjet pschijał, so mjeła so stworone tarify wo 10 hacj 20 procentow znjiżcz. Wuhlowy tarif měł ho wo 25 procentow znjiżcz. Też za wożenje hnojidła měł ho wuwiasacźny tarif sarjesesć.

W nastupanju wobsahowych tarifow wubjerk namjetej sarjadowanja pschihłosowasche, po kotrymž dyrbja ho płacźiny powyschcz.

Powyschenje mjdy sastojnikow 1. haprjesle.

Kaž dźensa wobhoniechł ludźo njedźelu, dha němske finanzne ministerstwo wot 1. haprjesle mjdu sastojnikow khéro powyschcz. Kwóło powyschenje w jenotliwych padach jowcźini, njeje hischcze wóste.

Měr w Pfalzy.

Po powjesćach je Speyera hu wotpółžanzy porheinskeje kommitizje wotjeli. Separatistizjo ho w knjeježerstwownym zwarjenju khowaju, a franzowzy wojazy jich schtitaju. Dawatowa powjesćenja z Koblenza powdź, so je ho knjeježerstwowa mózj se separatistiskeho knjeježerstwa na sobustawy płaćaskeho wokrjeżowego wubjerka po zyle měrnym waschnju pschepodała.

Namjety wężwuwstajnych.

Parišći „Petit Journal" měni, so su wężwuwstajni sledowace namjetowali:

1. Dwélětny abo sšikmy moratorium sa płaczenje hotowych pjenjes.
2. Internazionalna pożczonka, saruczena se wschěmi němskimi żelesniczami.
3. Klowne sawjery pschi Rheinje ho wotstronja.
4. Banka złotych notow a kreditna banka f 300 miliónami złotych hrivnow kapitala, f kotrychž dyrbja zwjastarjeny abo neutralni pjenjezniuy 150 miljonow podarcz, zhjk dyrbi ho f němskich srédkow zwjesez.
5. Stuttskowna němska złota pożczonka, kotraž podpiłarjam premiju a privilegije lubi.

Kaž „Newyork Herald" powdź, ma ho f franzowskeje a belgiskeje strany pschecziwno namjetam wężwuwstajnych mało pschecziwjenja wocźakacz, jeli so dy ho wojesće wobhadźenje wobwobwało, a jeli so po podawanje wężow, wojeże wuhla dale wjedże.

Słónczne nahlady belgiskich wężwuwstajnych.

„Petit Parisien" f Brüssela powdź: Ministerska reda je we rospawanje jednala, kotruż su belgiscy wężwuwstajni wotschadźerskej kommisiji podali. Wężwuwstajni su f tymle złon'nym nahladam dochli.

1. Jenomuplinje ho princip bankowcze runosce krajnu pschipósnawa, to rěka, to dyrbja w Němšeji bawki f najmjeńscha w tej samej wuzkosći płaczicz, w kotrejž je belgiscy a franzowzy bankodawarjo płacza.

2. Na wujnje wotschadźenje ma Němsa wóstu sumu wotplaczicz, kotraž pschische njeje znata.

„Petit Parisien" praji, so je president němskostatneje banki, dr. Schacht, kotrehoj je pódnjelu prěni wuhlark wężwuwstajnych-złotych, jara dorazuje na nusnosć pokazał, ta by ho wucze emišna banka na złotym podłožku założiła, jeli so na ho dospołnemu sewrócenju wensiese hrivny wobaracz. —

W dr. Schachtowym planje ho praji: Dokelž dyrbi **mała złota kreditna banka**, kotruż chze dr. Schacht po mózjnosći bórzly założiz, podłožicho do wulkeje emitujeje banki p'chenesz dyrbja wężwuwstajni druhemu wubjerka ho direktnje f tutej nałeżnosći sabjeracz. Dr. Schacht je jim wustawki swojeje banki pschepodpołsał a je žedź i wężwuwstajnymi pschemyknyłk, kak dyrbitej ho banzy podłožicho zhotowicz. Mała złota kreditna banka dyrbi ho f kapitalom założicz, kotryż nije 100 miljonow złotych hrivnow leża. **Jendželske banki** z wulkeho dźěła tutón kapital podadża; jich hodnikutkowanje je žebi dr. Schacht w Londonje sněsčeli. Dr. Schacht bliže cze njedźele hischcze tak do Parila pschijedże, so by swoje rospranjenje f druhim podwubjerkom złoncził. — Samotwitosć sa to, hacz je tole wudawanje prawe, dyrbi ho Parišći złim nowinam pschepowstajicz.

Njewótrjace nahlady w Londonje.

Diplomatiski dopisowar „Daily Telegrapha" powdź, so je ho sandźenu hdonu jendželski pokdawny kanzler Snowden f jendželskimi wężwuwstajnymi we dźiłach wubjerkow wężwuwstajnych rosrěcał. Sir John Bradbury a dr. Schacht jtej w Londonje pobołoj, a so je na konzt rosrěczenja sa cjłkiscy pschewahu měł, so njeje žaneje pschicjiny, f pschewuku kennu optimisnej. Dopjelnował sajo rad na możnosć pokazuje, so może ke thétremu rozdźělej měnjenjow dóńcz. **Jeli so ho wężwuwstajni sajo njemogli dorěczeć,** potom by chu ho jara njespjeżelace wuhlady za Europu a wobzbje la Němšku a Francowzsku wotewrite. Pódła toho ho mjes jene dźeltlivi wobdhodnikami nénjenje rosłčerjene, so Jendželej lej njeje nětkole możno, wulke pożczonki za pukrai moc bilsčowacz. —

Direktne jednanje Franzowskeje f Němskeje.

Wubjerkaj wężwuwstajnych w Parišu dźeltaj Sda ho, so, prjedy hacz swoje wuradźenje skónczitaj, Franzowska a Belgiska krocźele k direktnemu dorowmjenju f Němskej sejtu nitej. Němski pósłanc w Romje je Mussolinej notu pschepodał, **kotraž ho na jednanje Franzowskeje a Belgiskeje f Němskej wo wobhadźenym němskim kraju pozjahuje.** Wo tutej němskej nocze ho praji, so ho f tutym jednanjom wobej samtnjenja swjazkarjow abo wubjerkow wężwuwstajnych na bok nještorcza, ale so ho jenu praktiske pschewjedźenje pschihotuje. Romska „Tribuna" dźelenje swojeho dopisowarja

so Barlinje wojiewoja, so Němcka a Francauzska wo wotschkodźerskim prascheniu po mózniozej bórzy póstrjetej jednaczi a pschihromnu k temu, so chze so Poincare na taste wa'chnje widzomnje internazionalnej konferenzy smjerjez, kotruż je Macdonald za naléčo pschipowjedźił.

Strajk Minskich bankownych zastojnikow.

Bankowni zastojnizy Minskich wulkobankow strajkuja. Bankownikam w Austrisej a Czechach je swjatk bankownikow zachalk, w bankach, w kotrychż so strajkuje, dźeło pschijeźe. Bankowniczy za to dźełaju so bychu so strajkej pschemyslowni dźełacźerjo pschiłamkli.

Wothódnoćenje franka.

Jendźelski pjenz je wutoru na 105 frankow stupił a so popoldnu na 104 frankow sniżi. Dollar hacź na 24 frankow stupi. Nowe pahnjenje franka w Francauzskej dźe njeposkitowdźi, koła do hroży so mjeje lud dal. Wothódnoćenje je pschedpredźene, so bu frank zaso hrabu.

Padanje franka w Newyorku.

Francauzski frank je tak hłubeko padnył, każ jenje pschedy. Sa jedyn dollar dyrbi so 25 frankow zaplaćeć. Francauzske knjeźerstwo je dźensa dako, so sle trećenje wobsteli, kotreż je hebi wotmyslilo, franczowiski kredit podrjeć. We dwóma z nowym frankowym padom bursowa korrespondenza Dow, Jones & Co. z Wallstreetskim „dalokoschćerjom“ list firmy Morgana, Harjwooda a Co. roschćerja, kotryż je sa Nowjorc postajeny. Mi liśe so praji, so frank na zynt (4 pjenjezki) padnje. Tehodła so Němzam radźi, franzowske franki po nětżischej pjaćisnje pschedaczi. Belgiski frank je wo 13 dnjowm padnył.

Zjwilny komminar sa zastaranje z zyrobu.

Sobustatowa jendźelskeho knjeźerstwa Wedgewooda hu sa najwyschscheho zjwilneho kommisara za zastaranje wobdźerstwa z zyrobu sa cźaš strajka dokonych dźełacźerjow pomjenowali.

Wojowanje Hindow sa samostatnosć.

W sakonjedawazej zhromadźiznie w Delhi hu swaradźiłoju, pschiwizowarjo samokuježerstwa, nomjet jendźelskeho knjeźerstwa, so by so reformnje dźało pruhowało, wotpokazali a zadeli, so by so konferenza swołała, kotraż by plany za samoskarjadniwo Indiskeje wudźełała. Liberalni a njewotwisni hu pschi tym se swardźitanki hłosowali. „Daily Telegraph“ pische, so njeje zanych wuhladom, so by jendźelske knjeźerstwo konferenzu dowolilo. Cźełe poraźenje je knjeźerstwo pschi wudoł pohnjazej wólbje w Kalkucie pocźerpiło.

Tej plodnisko-afrikanjk knjeźerstwo psched wulkimi wobcźežnosćemi stej. We blischim cźasu budźa wudoł pohnjate wólby, z kotrymiż so wjetschina generała Smutsa hnadź na 3 hłoży stłoczi.

Skupschtina trećenje z Italisej za dobre spóznaka.

Skupschtina je wutoru debatu wo italisko-jużnoslowjanskim trećenju dale wjedła. Pischi wurećowanjn, kotreż bę z dźela jara rozhorjene, khorwatski zapósłanz Drinkowicz z dołhej rěcźu, na kotruż jara kholdźinje poskuchachu, steji schego sahnjowache, so ma by Jugoslawja Reki (Fiumu) smutskownej stabolisći Jużnoslowjanskeje pschipiskać. Se pschicźimu tuteje stabolisce je wada mjes Serbami a Khorwatami. Lépje budźiśche było, hdy budźichu k jemu dali dóńcź, to by Italska Reku anneklowała za placźinu skamanja internazionalneho trećenja. W tymle pschipadaje by sjawne było, so wo wumazowanje dźe. Jużnoslowjanska najhlubischo italiski imperialistiski politiky na Balkanje sadźiwa.

Skupschtina je słónczinje w prénim a druhim cźitanju trećenje z Italisej se 123 pischerjowo 21 hłosam za dobre spóznaka. Sa trećenje hłosowachu radikalni a jużnoserbzy Turkoju, pschećiwo trećenju demokratojo a ratarjo. Slowjenska ludowa strona, bożnischy muhamedanojo a Němzy zbu njehłosowachu.

Powschitkne dinarowego kursa.

Statne finanzy Jużnoslowjanskeje su so w minjenym leću pólepschile. Po pschikładze Cźikłostwarskeje njeje Jużnoslowjanska hižo léto dołho zanych papjerjanych pjenjez cźischcheru dała. Se smjerschćenjom statnych wudawkow je ko jei poradźiła, statne dochody a wudawki mjes sobu wurunacź. Se sastajenjom cźišćacha papjerjanych pjenjez je dźe wulka zadnosć pjenjez z njeluboymi scźehowanki nastała. Se lětuschimi wuradnje dobrymi znjenji je pak so temu njes tym z dźela wotpomhało. S pschedaczym wunoschka zujow do wukraja sej dwě miliardze dinarow do kraja pschidźe. Tele wobstejnjose su k temu dowjedźe, so je so dinarowy kurs (dinar je 80 pjenjezkow) w poslednim cźasu zhrabał. Placźiwy w Jużnoslowjanskej dyrbjałe so tehodła stuschicź. To pak so njeje stało, nawopak su so podrożile, wosebje za zyrobu, nadźijowajo dobrych znjow. Finanzny minister je tehodła genuiny napominał, so dyrbja nusne krocźele pschećiwo drohoće cźiniźe. Po wuprajenju jeneho jendźelskeho nowinarja, kotryż je po zyrym swěrze puczował, je Belgrad nětkole najdróżsche město Europy.

Wobnowjenje radikalno-demokratiskeje koalizije w Jużnoslowjanskej.

W stupschtinje a w nowinach so horlitwje mózniosć wobnowjenja koalizije (sjednoczenja) radikalnych z demokratami rosponina.

Finanzna krise w Madźarskej.

Finanzna krisa w Madźarskej je šerši zaso wopor finanzneho ministra Kallaya zdała. Jeho sa cźežne samostejneho cźinja, z kotrehoż wupraja njeschodźe. Kallay chyscheho z pozćonki smutka Madźarskeje finanzne wobstejnjosće pschewinuł. Pola knjeźerstwowych stron pak je swojim nanjetom njeje dyhljakohowanje namakał. Tehodła je món ministerstwo pschedbudźiu hrabja Bethlena prohył, ja by món je sastajiźiwa pr'chcźił. Hrabja Bethlen hišcźe dopołnja rjeli, so steji a padnje z pschedbohm finanzneho ministra Kallaya.

Nusa w měsće Sdadrje.

Po powjeschach z Albanskeje su w albanskim měsće Sdadrje (Skutari) z hjeschdźikow a hłobom njewudźerjne wobstejnjosće nastałe. Wjele zwójskow je w poslednim cźasu město wopuschczilo a do smutskowneje Albanskeje abo do Jużnoslowjanskeje wuckałnyło. Sdadarjsku nahladni měschczenjo su wobsamkli, do Belgrada deputazijn pósłacź, kotraż dyrbi jużnoslowjanske knjeźerstwo prohyć, so by Skadru a wokolnosć wobskadźiło, z cźimż by so cźežpjenju Sdadarskeho wobydlerstwa kónc cźiniło. Wostanu-li nětżischne wobstejnjosće, je strach, so w Sdadarje krwawne njewěry wudyja, ke kotrymż so hłódne wobydlerstwo w sadźiwanju poczěri.

Ludwik Kuba:

Němska logika pschećiwo Słowjanam.

S tajšich kapitolow.

S „Venkova“ pschełožił dr. Schleza.

(Słónczenje.)

Drnhdźe wschak, każ so sda, jako by cźuł hebje hameho smjerowacź i derje měnjeneł łu, praji, so je wo serbšku rěcź w schulach postarane tak wjele hač móżno, z cźimż ma drje so wumasacź wuprajenje na stronje psched tym pschednjećene, so „je tu schulske wuwućowanje najskerschi germanisazijski hrdźeł“. Abo sda so, so słubi pomjatk hdyž na str. 78 pschiznaje, so „schćerjanstwo a mordarske bitwy wotewrichu prozeł germanisazije“ a so (str. 143) wuznawanje serbskeje rěcźe bólche we wjele krajach satakane je symjerstwu khłostanjom. Pschi tom pak hnydom sa tym polemiliuje se Schafarschćikom* (str. 79) praji, „nichtó na to njemyśli, tuhsći Sserbam jich narodnosć; sam a po pschirodnym puću wotwiwa so tutón njesdźerżnu prozeł —“. Hai, sda so, jako by to samsne hdi myślił wo cźitarju, hdyž na str. 139 praji: „W tutom boju, po nimale 1ćtłotki trajacym, jednasche so wo wukubjenje jedneho naroda z druhim. Jako płaćiwy dyrbjesche służić kheješanstwo.“ Ssada je postajena tak, so liczi z cźitarjom, kiż njesmóże hnydźel, kiż njesłamóże jeho daci wotmotkom na wojschenja: Kanuż je schećiczanstwo służiło za płaćiwy? Dyrje tola niż pohnjatkim Sserbam? Komu jednasche so potajšim wo wubjenje druheho naroda?

A w nawain zarlinoscze wumjetuje „nětżnym Cź tham a Nuśam jich thędźibliwosći“ k Sserbam (str. 26), wobwinuje jich z agitazije a podplaczenje (str. 34), haczunjej dyrbi po'dźichło na str. 162 pschiznacź, so je postajenje Sserbow cźim hórśche, dokeż su „duschownje swiści se słowjanskim ßwótkom jara znadnje!“ Ale jeho rozsahłosći njeschćerjenstwa ani na wokomik, tak so so na str. 86 wobrozi k khdźenym Cźecham a Polakam i sintymi pśowami: Je znate a kóżdy dźeń widźimy nowe p'chiklady teho w Cźechach a we Halicźu — Gr'lizjiśkej (to bólche w lećze 1870!), na kiże hrube a barbarske waschnje so tam słowjinska němśke schule z cźešinu a pólśkimi wjetschinami. Kulturna naruna so tam z njekulturu. Pschicrunamy-li z tym sahodne waschnje, na kajšej jednachu hnjezajo Němzy se Sserbami w naturanju jich narodnosće, tu je móżno pschiwobkacź Sstowjanu: „Wjeleże, my dźiwnemchoju, smy tola kp'chi ludźo!“ „Smérnje pokraczujże wobsud Sserbowstwa na swojej bróży, nětżnje pschekhadźe do Němzowstwa“ (str. 57). „Domazych strébkow Němzy njenuśiwa, njepohlschuje wumóły prozeł (str. 191), tak so muślédź žanu hórkosć njeławołaći, dokeż so dozpě po nėm'kim a cźeschnje, niż ni cźestnje a hrubje, każ so cźinja Sstowjenjo napschećo naschim brachom w Nakulsej.“ To pischaše wokolo l. 1870, hdyž we Podebradach, mojim rodnym měsće, cźeśta schula hakle nig 1ćtłych 10 lét wobstejeśe, hdyž so trwarješe potnóżnowarjeżorna żelesniza a z nje i snate „pschelimarnje“ (schule k p'chemněwczwanju) w cźeśkich krajach, do kotrychż so bjeżi żelesnicźnych pschistajenych kommandowachu a je hižo sahe, wo 4. a 5. hdyž rano hromadże wożachu.

To wschło su wuprajenja, pschi kotrychż jako ludźo strowho rozuma żmy procźe hjeła ßwóra. A do tajšich situazijow p'chidźemy kóżdy krócź, bostanjemy-li so do rozsrěcźowanja wo tutych praschenjach i Nětnzami, hdyż tej mérnischimi.

We Wojerejach je reformny gymnasium, a dwaj tamnischej profesoraj, sajšnjschanschi wo mojim dźele, sesnalschtaj so mi, so nedomóstnoscho sajima za Sserbow. Luźi ludźo. Ale rosrěcźenje wo nich wězach j nimaj dé kholo njemóże. Wschitzi sahorjenaj z mojimi bjetami, a wuznawanjach tajch sajšnjbnoscé do teje měry, so w dobrocźiwej sahorliwosći sawołatschtaj: „Knjaz bu to ludźo, ći Sserbja! Maja telu krajinu wězow a sami na nje njekedźbuja. Jenoż so bychu jim wschitko druhi sćinili!“

Każ budźi'cźitaj cźitałoj knjeza Andreea, kotryż na str. 7 Sserbam žamšne wumjetuje: „Wschitko hebi badźa auf dem Prätenterieller bringen.“

Prajach tutymaj hnydom dobrymaj cźłowjekomaj: „Kat mója na swojim dźełacź? Maja swoje schule? Nimaja.

---

* Sstowny cźeśti stawiśnaf, kotryż napiśa: Sstowjanske starożitnosće (1837), do němcźeiny pschełożił 1843 Sserk Mašak Kłokopolił.

Jenajzy pșched sakonjom.

Historiski roman.

5] (Pokraczowanje.)

IV.

Tśi dny pospischo to bé, so pșched Sancho Zerburowej khěju jędźelski sastajeschtaj, kotrejż mésečschtaj kralowe barby. Sancho a jeho zona a, wé so, też Abela stupichu do duri.

„Postrowjam waș, knjes hidalgo, knjeni a knjenka!“ rjekny jara ławórlinje jedyn jędźelk. „Sće wy knjes Sancho Zerburo, knjeże?“

„Ja to jym, knjeże! Schto żebi żadaże wot Sancho Zerburza?“

„Sśmój wam pschinjeśeschoj roskaz swojeho kralowskeho knjeża, so dyrbiśe hnydom z namaj do Seville.“

„Schto chzył kral Kalistiśtjeże a Leona wote mnje śebi pschecź?“ samka Sancha so dźiwajo. Ale jeho zona storeji do njeho a schepta'che jemu bojasnje do wucha:

„Widźiśch, so jym prawje měła, tebje warmuje, so njeżmeśch pșched zuhym tak njeroznmnje rěcźeć! Zón je to kralej donjeśł a nětkole je njeśbože hotowe! O Bożo, załtaj nas! Njewohladam cźe wjazy, Sancho!“

„Směrom, macźi!“ trochtowaschе tón. „Njeboju so!“ Potom k jędźelkomaj so wobroczejo rjekny: „Sléźtaj z konja, knjesaj, a wotschekiwtaj so w khěji Sancho Zerburo! Konjomaj pat dajtaj hodźinu abo dwě wotpocźowacź. Hewak mohtoj sprózaj być, pșiedy hacź do Seville dospějemy.“

Jędźelkaj słeźeschtaj, a mjes tym, so hotowa pșiedy wobstara, trubaśe hebi Sancho brodu, sejeża hebi wloży a wobleka so najelépschu draślu. Kdyż bęschtaj so yowm jędźelkaj najedźiłoj a wuwopocźowałoj, wotkschi żonu a dźowku, pokojesche a rěcźesche jimaj wutrubito'cźe a salże potom na swojeho muka, na cźoj i jędźelkomaj, wjeso, trochu w straschе, bęchi njewólty tehu, schto na njeho cźaka, ale bjes bojoźe'e do Seville wojścha.

Dalle i pschipihadajcej nozu duzpěchu do města.

Jędźelkaj jechachtaj le Sanchom w runej měrje k Alkasarej, kralowskemu brodej, hischeje i cźasom Arabiśtich Maurow pokhadźanemu, tam so jim na date mamjo pódlanske wrota wotamknyłu.

Sdaśe so, so na nich cźakachu, pschetoż konjazy pschiża hnydom Sanchowcho muka, jeho żamełho pak starý mjelczity dwórny mischtr, kiż jeho do jśwy dowjedźe, hdyż be jemu wjeczer a lébwo hižo pschikotowane.

„Dajśe żebi derje hłodźeć, knjes hidalgo, a spicźe potom z Bohom w měrje! Dobru nóż, knjeże!“ rjekny dwórny mischtr.

Sancho mężeśe sa njeschiśtoine, so praschesej, schto żebi kral wot njeho żada, wotmolwi jeno dwórnisze:

„Mężeże dźak, knjes dwórny mischtrje! Też wam dobru nóż! Spicźe z Bohom w měrje!“

Nakaśtra rano pschinjeśe jemu żamełny dwórny mischtr, dwórlinje dobre ranje pschejej, cźerstwu wodu a śnędanje, a hodźinu pozdźiśho sastupi z nowa, żadajo:

„Sćehnucźe nuje, knjes hidalgo! Chcźeja z wami rěcźeć!“

Sz pukotajej wutrobu drje, ale krucźe stupajo dźeże Sancha za pschećehkadźajym dwórnym mischtrom do khódbach a gallerijach, dokeż kón słónczinje burjowy sadwóżki njewotżuny a jemu sastupicź njeda.

Sancho wuhlada pșched sobu muża, kotryż bę pșched nėschto dnjami jeho hólcź był.

„Witajcze do Seville, don Sancho Zerburo!“ rjekny tutón. „To drje śeże żebi ledom myślił, so budźecze mje tak kórły żasu widźeć?“

„Nė, hnadny knjeże!“

„Nó, kral je wo waș łskychł. Jemu je też to snate, schtoż śeże rěcźeli wo schpatnym knjeżeniu Sevillskeho gubernatora, wo jeho pschestupjenjach winowatosćowo a wo samolwjenju, kotrejż śeże sa to kralej pschinjeśowali.“

„Schto, knjeże?“ rjekny Sancho porohujo a stupi krocźel nasad, „tuż wy tola njejśeże so sadźerżeli jako jemjan, ale śeże kralej wupowjedali, schtoż bęch ja, dowérjejo rycźestkej cźestnosći swojeho hosća, we swojich żamłnych schtyrjoch sćehnach rěcźał? To je ni jeł, jeł — waschе dla, hnadny knjeże!“

„Ja to njejśhym kralej donjeśł, don Sancho Zerburo!“ wotmolwi jemjan i jednorcź dostojnosću.

„Schto? A kral to tola wé?“

„Wón to wé, don Sancho Zerburo!“

„Dha śeże wy żham mój kral a knjes!“ żawoła Sancha so dźiwajo, tola bjes strózenja, a pokłaknu so i nabodnej pschiłitojnosću.

„Ja jo żym, twój kral, kiż bęch twój hólcź, knjes Sancho, a ty nėtkole widźiśch, so ta twoje dworny, kotruż by na jeho rycźestkiu cźestnosć stajał njejśym njewużiniże trjebał.“

„To widźu, mój kralo a knjeże!“

„A, don Sancho Zerburo“, rjekny nėtkole kral se stajeżnej khutnosću, „myślijch hebi ty też nėtkole hižo śe, ta Sevillskeho gubernatora, a pșchedbydu żuda schtyrjadwazyczech jeno sprawny muż kluśka, kiż ma głowu a wutrobu na prawym mésće. Wotmolwiż na to swojemu kralej o njśej, na kotreżuż twój cźet we twojim domje tak cźesći skorjeśe!“

Sancho so na wokomik wotmyślecza, potom rjekny krucźe: „Mój knj je a kralo! Sancho Zerburo wotmolwja na wocźe praschenje: Haj!“

„Tuż stań, don Sancho Zerburo, i tejele bodźiny bu gubernator Seville, pșchedbydu schtyrjadwazyczech!“

„Mój kralo!“ żawoła Sancho wustrókany.

„Nó, Don Sancho Zerburo? Njechaśch nėtkole wobstacź, hdyż bu twój kral a knjes bjerzi swojeho słowa?“

„Nė, mój kralowski knjeże! Ja njechcam! Njech ja stanjźe, każ twj chzeże! Ale budźa waschi wulzy, waschi żenjenjo łakoniej bóle poskuchacź, hdyż mij jedyn jich zanajeża, ale nikt wjeżmy żemjant ma hładacź na wumjeżdzenje łakonja? Smeja bobustawy żuda schtyrjadwazyczech kotrejż bu luczji wulzy a wozobni knjeża, Sancha Zerburo nikeho t'chdarja, jako swojeho pșchedbydu sanicź, budźa chzyeż pod jeho pșchedbydźanym winowatelho po łakonju njedźiwajo na jeho wozobu? Budźa woni to cźinicź, mój kralowski knjeże?“

„Sawdźeże, Sancho Zerburo!“ żawoła kral a wocźi se jemu błyschczeschtej i taminym dźiwim wohenjom, pșched dotrymj nyschtitaj tich potachu, „sawdźeże, Sancho Zerburo, woni budźa!“

(Pokraczowanje.)

we wałchich sčinja so ſ nich pśchi dźenžnišchim ſyſtemu Mengy. Dodach hišcze, „kulturni, niekedźišchi dźerżawe ſo wuzwja pola ſtšeho naroda jenoż mały prozent. Kaſke może być pola naroda, liczącego 150 000 duſchow, kotrewuſ je ſamtkne kulturne zjawjenje absolutnje ſajemdźenje?“

Potom ſym jimaj mjenowaŋ ſaſtužbnych muſzow, napſomnich Marźiju, ſerbſki muſeſ — njwjedźeſchtaj wo tym nicžo. „Je wobramdźity dźiw, ſo je ſo telko muſchkotwo“, praſchi jimaj.

Wobaj ſtudźichtaj, ſo pśindźetaj pohladacź do Budyſchina, a ſapiſaſchtaj ſebi knihe, wo kotrej mjeſtſchtaj ſajim. Mimochadź ſo jimaj wjazo a huſcziſchko wźenowaŋ a wobſamuju to. Dyžch jimaj powjedaŋ, ſchtoj ſym hakle poſpiſchko ſkonik. Wóry poſtem mi mjenuju jedyn Serb je ſaſſami we wuſchmaj powjedaſchke, kaž je jeho dźowka, wuſtudowaŋ'ſchi lyceum a nowſchedźchi na univerſitu, ſwojimaj ſtarſchimaj jeſe ſerbſki rad wobkuſowała a ſo jimaj wuſnawała. Je w tutom drobnym podawſki wobſaſnja wulka tragedija zhłeſe Pokobſtwo Słowjanſtwa.

Byſchtaj ſo ſrejſumiłoj wonaj profeſſoraj jako Nimzaj? Tej hdy ſerbſki dekorał a ſtudienrataj?

Tchto n... Jenoż widźeſi, ſo pola Nimzow pſchecžeſtwo Saſonſkeho ... wjedźuje ſprawidliwa łóžda tež najjedne...

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 21. februara 1924.

— **Wo wjedźe.** Wjeſera wjeczor w 7 hodźinach baro-meter 718, hygrometer płus 8, najpódźiſchcha dnjowa tem-peratura płus 10. — Dźenſa rano we 8 hodźinach baro-meter 748, hygrometer minus 3, najnižſcha nóſna tempe-ratura minus 10. — **Wuhladko: Mjaſto pſchemjenjenja.** — Po mnjenju Drježdźanſkeje wjedrarnje je mózno, ſo ſo wi dro tvoſchi pſchemjeni. Pola kuby Kślard je ſo prinja mjinu pokaſala. Jeſe wubźiſi (Auskunfer) najſterje hale ł po obuju dohoſhnu a nam wjeſołpjenje pſchinjeſhu. Wy-ſchina pak hiſcheze leži nad Irſiſkej, zyłej ſzedźiwej Europu a Pólſki. Mjajna leži nad połnóżnym morjom. Wjeſera bę ſ wjeſiſcha kurjwa, pomrócżeno a rjenje, kaj wot Drježdźan bacź do Wrótzkawoja. Mano bę bacź do 11 ſtop. hymy (Drježdźany — Danzig). Wodnjo ſcźapki ſo hacź na 1—4 ſtop. (we zlonzu). Mnichow powe tež wodnjo pſchi kurjawje 6 ſtop. hymy. — Jedyn wjedrawuſtajny ſtaja nam nócz a hapreja, kaſtejź matej być, ale ſuche łźeżo. Kuſſje, pjatk, ſtóżnejźo 7,03 ſtchadza a ſo 5,28 khowa, mełnaczł wjeczor 7,52 ſtchadza a ſo dopołdnja 7,55 khowa.

— **Pſchejſiwo bruhej milinje!** Sańdźenu ſobotu wot-mź ſo w Budyſchinje w „ſtſoch ſtipach“ ſhromadźizna, kiž ſo wótrje pſchejſiwo pſchewyſhkim płaczijnam wobroczi, kiž ſebi mjeſto Budyſchin za mjeſtnu żadu. Wulka ſata we ... hojſczenju bę pſchepſelenjena. S cźrjódźanu bźchu ... jenjo do Budyſchina pſchiſchli, ſo bychu ſo pſchecźi-chowaſſemu wulkkaſanju wjeſnoho luda ſe ſtrony mjeſta Budyſchina wobroczili. Teho ſamcho mjeſta, kiž wjeſnoho burſcheho cźłowjeka, jeli ſebi ſa butliczku, jejſo abo druhe rataſſke wupłody płóſnjoweho p'enjeſka wjazy

żada, na radnju cźerł. Lube mjeſchczanſki wbole ſchwar-neho mjeſta ſtaja ſtajnje cźeſnyh pſchewod, kiž wjeſnu wo-port hantowaſo a ſo ſłobotajo na radnju pſchenobjuja. Tajke wobcerſtwy mózſche wo ſandźenych mjeſzach wiczny dźeń w Budyſchinje cźaſto wohladacź. Wjeſnyh cźłowjeł ſebi do taſkich paſſow cźaſto ſaſłyſi, bjes ſ'wojeſe winy. Mjeſto Budyſchin, kiž tak rańnje pſchecźiwo wjeſnym wi-nikam wuſtupowaſche, durbjaſo ſame bohaty pſchikłady ma-cź. Skoro wſchó ſoſu Budyſchańſkeho wokrjeſha ſo ſ Budy-ſchina ſ ſmiſlnu ſaſtaraja. Wone ſu ſebi do wotwiſnoſcźe tehole mjeſta ſałeſle. Budyſchin tute wotwiſnoſcź mohł rjeź kaž nahrabnik wutſrebuje a ſa milinu njeſłyſchanu win-ſkofu płaczijnu żada. Wſtyd ſo pſchecźiwo wuſkłukanju rańnje wobaraja. Sſobotniſcha ſhromadźizna bę jena taj-kich wobaranſkich. Kuſeſ hantiſki hejtman dr. Jungmann ju wotewri a wobjeſche. Pokazujo na mnohe a wažne hoſpodarſke pocźahi mjeſ mjeſtom a wokolnymi wjami, rěcźeſche za dorońmjenje. Wſtyd ſu ſa tradawzh ſtajnje wotewrjenu ruku měſe. Rataſſkwo pſchecźiwuje hoſpo-darſkim kriſu, tehodła ma prawo żadacź, ſo njebychu ſo jemu nowe njetrjebanſkie cźeże naładowałe. Wjazy wjeſnych a rataſſkich rěcźnikow roſpomnjachu wukłukar-ſtu płaczijnowu politiku mjeſta Budyſchina. Saſtupjeł Budyſchina, ſtatny radźicźeł Góbra, pſchidźowaſche, ſo ſu żadane 80 ſt. np. ſa kilowatt pſchewyſhoke bycź a ſo je mje-ſto ſame wot ſo płaczitnu wo 20 ſt. np. ſnjiżkło. (Sdźme wot ſo wšěcźe niz, hakle potom, hdyž pſchecźiwjenje ſo ſbehaſche. Pſchiſp. dop.) Wón njeſe wjeſnemu wokrjeſhej ſa ſwoje ſadźerżenje ſamołwity, ale jenoż mjeſtu Budyſchinej. Mjiſche płaczijny ſtnédźo ſo hiſchcze wocźakacź, ho tym ſo teſ ſtat mſtimu tuſtſcho wotebawa. Skónczńje wuſwoli ſo wubjerk, kiž w tejle naſeſnoſci ſ Budyſchinom dale jedna. Sſhromadźizna bę ſ khwaſemi jara wichorota. Saſtupje-rjom mjeſta Budyſchina ſo pſchiſwołaju ſichowaſſtwo wu-mjetnoweſke. — Po naſchim mńenjenju je jenjeſki wu-pjucź ſa wſtyd ſo ſ wotwiſnoſcźe Budyſchina wuſwobodźicź. Tak kaſko tola mjeſmć hicź, ſo ſmé mjeſto tute wotwiſ-noſcź ſ wuſkłukanjom wuttrjebacź.

Mjiſina je najwažniſchi ſłužobnik rataſſkina. „Jeſi je tón drohi, potom powiſchi-kownoſcź prawo nima żadacź, ſo rataſ ſwoje produkty na poſ darmo wotedawa. My tola mamy hiſchcze ſudy a ſudniſkow, kiž nam ſtónczńje ponhaja, taſtu wotwiſnoſcź kiž naſchu cźeſnemu wohroži, wottſchaſcź. Naſcha porola njech je: pricź woſ Budyſchina. Jeſi Budyſchin wjeſnym ſpcź (Leitungsnetz) nochje wokrjeſhej ſa ſprawnu płaczijnu pſchedacź, potom njech ſebi wokrjeſh ſam ſwoju ſpcź wutwari. Potom wokrjeſh njetrjeba dale Budyſchinej robo-cźicź. Wótzołu Budyſchina moża pak potom taż ſtreſſle dźeſcź w Babyłonſkej ſatbje na roſpadantach transforma-torſow ſwoju ſaſkſepjenoſcź a nahrabniſtwo wopſakowacź. Sźnano też potom Jeremiaſa nadeńdu, kiž jim ſarowanke khćerniſke ſaſpéwa.

S Łubija. W nozy k pónđźeſi ſtu ſo paduſchi do hłowneho ſkłada tuhonneho konſumſkeho towaſſtwa „Wór wárts“ bohyſi. S połtuczeni (Dietrich) pſchliđźichu hacź do ſtwu, hđyž żelezny pjenjezny ſkamot ſcźeſi. Tón ſtu ſynſali podarmo roſpaczicź. S teho je widźeć, ſo ſu paduſchi dołcź njeſeli byli, potajkim hiſchcze niz „ſtuntig“.

Dokeż nicžo hódneho njenadendźeńu, tworjachu ſo ſ njeſe-ſchim rubjenſtwom. Wonj kaſachu 100 zigaretam a ne-ſchto kroſchkam pjenjes hoht. Tak je ſo jim łźdma wróſa pſaczała. K temu kaž wótry mjeſ na ſtóżanej nitzy wyſchſe jich hłowy mózniſcź wiſu, ſo jich połizija nahlédźał.

S Łuczinj. Tudomna wohnjowa hromadźizna ſtwjeſcź mje-hđelu, 24. februara, ſwój 22. ſałożeńſti ſwojeſeh ſ bźiwa-dom a wjeſni. Kaž ſtłyſchimy, ma ſo cźiſły wumoſchk k łépſchemu a k wutworjenju wobeſtſadcźeńſtich pſchipraworow wuzjeź. Tak chżyli ſwojeſeh bohaceſe wopytacź, bokelź je to ſa bźwſchitkowne łepſche. Dalſche hladaj w nadwéſchcźu w ſwobotniſkim cźiſle.

Se Sobłonda. Pſches tydźeń hijo je, ſo je ſo 6 kónj lśńny bźelacźet Khorła Gusta Nóſſer wot-ſtli. Wobleczeny bę cźórne khołowy, runje taſki łbabat, a cźornu cźapku. Wobuty bę wotſeſke cźiſje.

S Nowcze Luki pola Wojerez. Sańdźeny tydźeń bę naſeſ ratař Kóhler hunczo ſarźeſal. Dokeż njebę a nje-mjeſcźe wſchęch k njeđźeli na ſwalku kołhaſu pſcheproſhe-ny, ſo nkotrił do cźłeſa ſjami ale ſkadźu pſcheproſhenje. We nozy k ſobocźe bohužbu ſo taźen ſtłóbni njeſo o cźeni ho-ſeſo do Kóhlereza bonſſeho. Jich pak nimale łaja ſtimy. Kóhlerezu bźchu ſo taſkich njeproſchenych hoſeſi, kotrychż hewak ſpodu dźiwa tykaja, nadjeli a nimale wſchę mjaſo brubbje pſchekhowali.

Swójbne powjesće,

Semrěłoj: Bjedrich Pawoł Nóſſel w Budyſchinje, 51 l. — Otmar Preußger, fabrikſki ſtrażnik w Kamjenzu, 75 łét.

Hłowny a ſamołwity redaktor: Mark o Sćmołet w Budyſchinje.

Jězdne kola, 6 mužace 2 żonjace
někotre jako nowe, mjes nimi S. & Naumann, Dürkopp, Schladitz atd. předawa pładźany hódno z rukowanjom
J. Schieback na Mužakowskej drózy 4.
Tež **nowe jězdne kola** we wulkim wubjerku.
Emaillowanje a zaniklowanje, wuporjedźenja.

Wagnerowe
słomowe prasy
su znate a so rady kupuja,
sylnje twarjene, lohko běžace,
Żelezna konſtrukcija - z powrjeſtwom wjazace samowjazace.
Wagnerowa
sykanjowa mašina
za ruku a móc, ze ſwědźenjom za do-pěrdka a dozady wjaceje wałcow.
Hódny wudźěłk I. rjadowny!
Rěpusykarki
Žrótowanske młyny - elektriske motory
najlěpše wudźěłki.
Gustav Wagner w Korzymju
ratařske mašiny Telefon: Hamt Wjelcźin 71
Hłowny skład: w Budyšinje we bumrskich kasarnach.
Zastupjeŕ: Oswald Liebmann w Budyšinje na Tšélanskej drózy 42. Telefon 321.

Najlěpše droždże
wšědnje čerstwe, kaž tež
najlěpše žitowe palency a likéry
poruča **we wulkim wubjerku** najtuńšo
Adolf Šmis w Budestecach.

Wobućowy dom
Ernsta Löberta
a wuporjedźerńja
w Budyšinje na seminarskej hasy 6
podawa Wam jenož hódnu tworu
stupnjow a črijow
Jara wulki skład
drjewjanych a kortowych toflow, kožanych domjacych stupnjow, sandałow, kožanych toflow za mužskich a žonskich
kaž tež **wšě potrěbne wěcy,** mjez druhim:
Wubjerny gratowy wolij bjez kisaliny za ratarjow w originalnych bleſach po 5 kg.
Pódušowanje a wuporjedźenje
wobućow spěšnje a tunjo.
Rěči serbski. Rěči serbski.

Železne sudobje
po bjezkonkurencźnjo tunich płaćiznach porńda
Richard Heinrichs w Klětnom.

Hospodarski rozhlad.

Štwórtk 21. małeho róžka 1924.

Kurſy wjeſera w Barlinje:
(Cuſe tuzin ſu w miljonach)

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	179 550
jendźelſki punt	18 054 750	cźeſkoſk. króna	121 695
ſchwajzarſki frank	728 175	100 pólſk. markow	443 000

Pjenjezh też na wulkrajnych burſach małe pſchemjenjo ſapiſachu. Franzouſki frank ſo wjeſera trochu porje-dźi. Wjele wo tym wotwiſnje, hacź ſo potrjebi nemiſki měrm ſa wſchón pćhichod ſkrućźeć. Dotalna rentowa hrimna je tola jenoż wupomhamſka měna. Wjele ſo nekto wo tym rěcźi a piſa, ſo maja ſo hypothęki a natutowanke pjenjezy hacź na 15 % teje hódnoty, kiž jóm po ſtorje mjeſa-cu, mjezejlam ſ najmjeńſcha wuźcźicź. Tele poſtajenja hłuboko do naſcheho pjenjezaſtwa pſchińmaja. Potowe pa-pjerjane pjenjezy ſu wſchę ſwoju hódnotu ſhubile. Ale mjiſchczanſke, wokrjeſne a ſe ſtrony gmejnow garantowane natutowanke mózja pak ſebi powhacź. Trébne pjenjezy ſ bankami ſujedu. Ale ſchto budźe ſ naſchimi wjeſnymi reiſſeiſenkami, jeli njeſu roſnuli w tſajnych hódnotach nſchito wuthowacź? Schtó tu garantuje? Sſobuſtawy ſe ſolidarnym njewobmjeſowanym ruſnowanjom! Dyrbjeli nktole cźi, jeli druhich hódnotow njebyło, te trébne 15% ſe ſwoje móſchnje nawdacź? To by była ſahuba wſchęch naſchich wjeſnych druſtwow.

Efekty po wjeſera wotbrjebjowachu. S nich ſo pſche-wjeſe na pſchedań pſchińmjeſe. Dréſchkanſka burſa bę bjes ſ'wobjena a kurſy ſeſtajbene. Na pſchedań ſo wjaju efek-towe poſtſicźonaſche, hacź kupowańſke. Aktije bankow ſo wotbrjebjowachu a to wot 0,75—2 biljonaj. Tehorunja aktije transportſkich a twarſkich druſtwow. Pjwańſe je-ſłabſchi ſo wot 0 45—2 biljonaj, ale mjeſ nimi Schłeſ Chemnitz + 6 a Nizzi A. + 1 biljon. Aktije keramiſkeje induſtrije ſhubichu wot 0,4—1,75 biljona. Jenoż Wun-derlich + 1,5 biljona. Pola aktijow maſchinowoje a me-tallowoje induſtrije ſebi pſchiſtajbowanki a dobytki wahu ſbjerżachu, podobnje bę pola kolow a elektro motorów. Papjernikt ſhubichu wot 0 5—10 biljonow. Aktije wſche-łakich induſtrijow ſapiſanchu Erzgebirgſche Dynamit + 10, Frig Schulz 1,5 a Vereiniģte Günder 0,8 biljona. Jenoż nkotre ſ nich wot0,4—1,3 pſchiſtajbichu.

Menty ſo wotbrjebjowachu, runje tak hypothekariſke liſcźiny, kaž ſtatne pokjenki.

Produktowe wiki też wjeſera krute wopſtachu. Zytowe płaczijny pomałe horje. Dla a bliża ſo ſawſtawnym płaczij-ſnam, bjerńcź ſo kuzym wjeſtſcheha kupowanja ſdalowali. Mlynoj nochżedźa hiſchcze do tukrajnoje ſ pjenjezy taż pomjez kuſacź. Mózli bę dołcź, ale tež kupowe. W Schleſiſtej a Saſiſkej ſa roſtu wyſchſche płaczijny hadźeja. Jeczmjeń jenoż w rjanym tonu ſa-pjwańſke hadźeja. Druhe druzjiny njeidu. Wonj ſu berje bźk...; a mjeſeſke trochu ſnwłcźene płaczijny. Muka mjeſeſke mérne wiki. Druhe produkti, na płaczijny dźerżadźu. Zentnar pſchińdźe wjeſera

	w Barlinje	we Wrótzławje
pſchenica	8,30—8,60 ſt. hr.	8,50 ſt.hr.
roźka	6,65—7,05 ſt. hr.	7,00 ſt. hr.
jeczmień	7,00—8,50 ſt. hr.	7,40 ſt. hr.
wołoſ	5,40—5,90 ſt. hr.	5,60 ſt. hr.

Wo płaczijnach rataſſkich a druhich produktow w prě-njej połoju februara:

	1913			februar 1924		
rožka . .	8,22 ſt. hr.	= 100 %		6,62 ſt. hr.	= 81 %
běrny . .	2,—	„ = 100	„	1,60	„ = 80	„
miołe . .	0,15	„ = 100	„	0,19	„ = 129	„
buka . .	1,28	„ = 100	„	1,78	„ = 135	„
woły . .	42,75	„ = 100	„	28,91	„ = 68	„
ſwinje. .	35,50	„ = 100	„	49,60	„ = 140	„

Porno druhej połoju januara ſu płaczijny mioka a butry ſo njeſchto mało pomyſchnje. Płaczijny ſa żito, běrny a ſwinje ſu ſpadowachu. Po twrtach, kiž ratař trjeba, je wobraſ tónle:

	1913	februar 1924
ſlabkate żelezo . . .	110,— = 100 %	128,— = 116 %
wuhło	12,— = 100 „	20,60 = 172 „
kukurica (majs) . . .	7,50 = 100 „	7,33 = 98 „
ſuperfoſfat	0,33 = 100 „	0,52 = 149 „
domaſchowa ruda . .	0,23 = 100 „	0,29 = 126 „
kali, 40 %	0,15 = 100 „	0,1575 = 102 „
amoniak	1,28 = 100 „	1,15 = 89 „
małe maſchiny a grat .	1736 = 100 „	2390 = 138 „
klaniny a powjaſa . .	54,02 = 100 „	63,80 = 119 „
lońjazy grat a wobuće	145 = 100 „	162 = 112 „

Ratař je po tomle ſaniſka cźeſcźjazy. Płaczijny ſa rataſſke wupody ſu ſebina powiſcha, tehodła dyrbja ſo te induſtrielnych ſtnjicź.

Płaczijny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wotſjowe ſemje po tuni abo 1000 kg, ſewaſ 100 kg, płaczijny po hotej brinje.

	20. 2.	19. 2.		20. 2.	19. 2.
Wichcica	168-172	168-172	rapk. wołniſch	10-1.60	10-10,60
rožka	137-141	137-141	poch. meſańa	8.20	8.20
natal. jeczjmjeń	155-170	155-170	jerabella	14-14,50	14-14.60
nat. jeczjmjeń wowſ	—	—	pjetuſchki	12-13	13-14
kukurica(Majs)	110-118	110-118	běrnaze trujti	16-16,40	15-16,20
lone ſemje	415-435	415-435	bawy	13-14,50	13-14,50
rapk	290-295	290-295	wjole	14-15	14-15
pſchenizn. muka	26-27,25	26-27,25	klany wołniſch	21-22	21-22
rjana muka	22-24,00	22-24,00	modre łupiny	14-14,50	14-15,0
pſchenicz. wotr.	8,40	8,40	žołte łupiny	15-16,5	15-16
rjane wotruby	7,10-7,80	6,90-7,15	hróch	18-22,00	19-2+00

Serbske spěwne towarstwo „Bratrowstwo“
w Kulowje
wuhotuje **njedźelu, 24. maleho róžka**
26. założeński swjedźeń
ze spěwami, dźiwadłom a rejemi
w „Němskej khěži“.
Hrać budźe so: **„Móc wěry“.**
Započatk w 7 hodź.
Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nannjwutrobnišo přeprošuje
předsydstwo.

Hosćenc w Njezdašecach.
Sobotu 23., njedźelu 24., a póndźelu, 25. februara je
wulke swinjorězanje
a so

kózlopiwo toči.
Najlěpši polěk (Wellfleisch), pječena a jatrowa kołbasa. — Najlěpše kózłokołbaski a pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj **Waldźina. Pawoł Robel.**

Hosćenc w Sulšecach.
Sobota, 23. a njedźelu, 24. februara so
kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj
Bruno Jurig a mandźelska.

Posledni swjedźeń do pósta w Radworju budźe
sokolski mjećor
njedźelu 24. februara pola Brylec.
Čłozwučowanja — 2 směškaj atd. — **reje.**
Započatk w 7 hodźinach.
Serbow wutrobnje přeprošuje **jednota „Sokoł“.**

Dobrowólna wohnj. wobora w Njebjelčicach
přeprošuje na swój
założeński swjedźeń
z dźiwadłom a rejemi
njedźelu, 24. februara, wječor w 6 hodźinach
w „Uerbskej gryčce“ w Njebjelčicach.
Komando.

Jakub Bräuer w Kamjenzu
na potnóžnej dróhi 14
porucja wšěm Serbam swój wulki skład muzajcje a žonjacje drasty. Najlěpše wobsłužnja za žony po měrje najrunišo po najtuńšich płacźinach.

Paul Otte
šitna hasa 10 **w Budyšinje** šitna hasa 10
Drastowe a šatowe tkaniny
židźane a wołmjane tkaniny
:-: za serbske drasty :-:
žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Pisane
serbske rubišća
za młode žony a holcy
z ručnym wušiwanjom,
skazanki so přijimuja a najspěšniso wuwjeduja.
Poručam też **antiquowe rubišća z franzami, wušiwane muslinowe rubješća** wo wšěch barbach, kaž też wušiwane **kawby, stž** atd.
Hana Handwerkowa
we Wojerecach w Kollingee fitiali na cyrkwinej hasy.

Radu
w hypothekowych a přehódnoćenskich prašenjach
podawa
prawny büro **Kodan** w Budyšinje
na Kaulerskej hasy 6. Rěči serbski.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Holcy!
Pytam stwinske, kuchinske, domjace, burske a hródźne holcy bórzy a pozdźišo. **Heinr. Herz** přistajeć w **Čěškecach** pola Hodźija.

Strykowansku wołmu
kaž też hotowe wołmjane twory poruča **A. Weinhold**
na Tšělanskej dróży 24 II.

Klavěr
je tunjo na předań.
Zhonjć we wud. „Serb. Now.“

Iarjepikowy tobak
(rězany) poručataj
Richter & Hultsch
na šuleńskej hasy 8.

Srěnjołětny kóń
bruny walach,
je jenoć do dobrych rukow na předań w Zelhowje čo. 11.

Rasowe psy
kupuje stajnje
Schotta na feminarskej hasy 21. Telefon 881.

Kupuju a přichowam wšitke
rańowe pěry
Placźu najwyšše płacźiny ja tajšeho trěbneho a nietrěbneho pja
Auerswald w Budyšinje
na šuleńskej hasy 15?

Linoleum
wšěch tołstoćow
L-tepichi
L-běhaki
blidowy linoleum
poruča
Otto König
při mjasowych jatkach 2.
Telefon 1162.

Žony
kupuja přihódnje gumijowe wočy wšeje druhiny a druhe konjace wěcy, też **krótke a wołmjane** twory pola
Kinder mannowoje na serbskich hrjebj. 24 I.
z napředa starych kasarnow.
Dawa kóždy čas radu. Rěči serb.

Kupuju kóždu dźělbu
butry, twaroha a jeji
po najwyšších płacźinach,
poručam najl. jědźnu sol
w jutowych měchach,
centnaŕ po 5 hriwnach.
Fritz M. Schwan
w Budyšinje na znutřkownej lawskej hasy 5.
Telefon 1178.

Čišu
kosćowu muczku
přichopjatu najmišši přichitowu
hnój, wotchamam w fóliej kišće
a prošku wo tłapanje. Wěrić je
najlěpši hrjwonanski čah.
M. E. Schmidt w Wulkowicach
p. Bubelicy
parna ofejowa tołcejarnja.

Wot **soboty** steji transport
litewskich koni,

tehorunja **plahowanski skót**

a młode ćehniwe woły
tunjo na předań.
Ćernica.

Kóždu dźělbu
jeji
kupuje po najwyšše dnjowej płacźiny **Korla Nowak** na Mołtkowej dróży 17.

Najtuńša kupowarnja
nowoje a trjebanje drasty, šatow, stupnjow a črijow a wšelakich druhich wěcow je wokhod starych wěcow
Max Schneider
w Budyšinje
na šuleńskej hasy 4 II
na lěwo.

Vogtländske gardiny
hnjew, jamli, witraje, foliate, prynčerowe šuflje, tajowe parjenjenjo a tajowe pladny, rajeći, irjerje, jehórnuchi, šlikowe a jatowe přichrywy, wołmu, jonjace, mujace a dźěcace špódnje špalowy, wóšlowe šuflje a linoleum wotuzka wokoło płacźiny hódne
K. Erler w Budyšinje
na Jiřiskich wšech 11 inspektorje „Gloleje Swědbu“. Rěči serbšći.

Jurij Fukrmann
w Budyšinje na hórnčerskej hasy čo. 10 poruča jědne kole, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Gardiny wšeje druhiny
wokny katun tunjo
w Budyšinje
na zwonkownej lawskej hasy 10.

Kachle a warjenske mašiny wšeje druhiny ssěnske płaty.
Wosebitosć:
Hospodarske khachle za ratarstwo
Wšě wuporjedźenja. — Wopyty a rada darmo.
Pórelin, majolika, wumělska keramika wudźěłki 1. rjadownje. Pomórne płacźiny.
August Teichert měj.: **Kurt Teichert**
- kachlestajefski mištr -
Telefon čo. 854 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Elektriske wuporjedźenja
wumjebjetaj płacźiny hódne a derje
Albinus & Herbst, dr. z wob. ruč.
w Budyšinje na hornjećišćej hasy 24.

1 „Opel“-wóz (awto), **1 1/2 PS motorske kolo, 1 kolo z pomocnym motorom, 2 kažcajtaj wozaj, 1 tatlojty wóz,** dźěłańske a kučowe graty su na předań na zwonkownej lawsk. hasy 42.

Wo wobhladanje
tuteho wurjadnje praktiskeho
a tunjeho
wuhibowaceho parjaka
(Kippkessel)
bjez kupneho dyrbjenja kóždy
čas a też njedźelu prosy
Richard Heinrichs
w Klětnom.
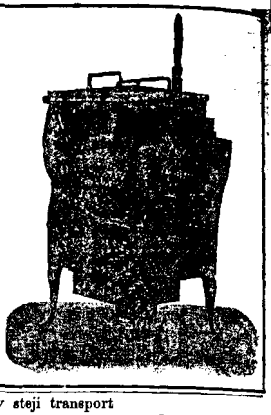

Kedźbu!
S wujitkom kupujesće trjebane a nowe meble, polstrowane twary, kaj šafy atd., nowe a trjebane dźěłne kamory, komody, łožo i matrazami a bjez nich a pohlešcha, też tej wšitku muzaju a žonjazu drastu. Dołge a króte šchórnje a šupnje stajnje na składze.
E. Stelzig
na hrodowskej hasy čo. 4, blizko Pětrowoje zyrkwje.
Telefon 1152. Sym rodźeny Serb!

Ratař, 22 lět stary, jara sprócniwy a porjadny, kiž chce nanowu, 30 kórcow wulku žiwnosć přewzać, pyta na tutym puću sprócniwu, pilnu a hospodarniwu
knjeżnu
dla pozdźišoje žeńtwy zeznać. Zamołenje so přeje. Wobraz chcył so připołožić, kiž so hnydom wróći. Mjelčenje je čestna wěc! Poskićenja pod „A 97“ na wudawarstwo „Serbskich Nowin“.

Za wšitke wopokazanja wutrobneje sobuzešnosće a swórneje lubosće při wotmalićiu mojeje lubowaneje njezapomnitejše mandźelskeje
Amalije Šołćinoje
rodź. Handrikec,
kiž su mje a wšitkich zawostajenych hłuboko hnuła, so najsrutrniše dźakuju.
W Delnim Wujezdźe, 20. 2. 24.
W mjenje wšitkich zawostajenych
Korla Šołta-Lipjanski.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

:B. N.: płaća za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Ké Kóžde čo. płaći 6 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćerje, sap. družstwo z wob. ruk. : . w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobstoitaje so stajnje nawóźtki a tabele so wýše wobliśeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. : :

Číslo 45 | **Budyšin, pjatk 22. februara 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pjatk, 22. maleho rózka.

Stoła swjateho Pětra w Antochiji.

† 1923 Pawoł Křižan, faraŕ w Hodźiju, 6. předsyda Maćicy Serbskeje, pisa 32 lět protyku Předźenak a Misijonski Posoł.

† 1894 naš wulki wótc Michał Hórnik.

To je cyle wěste, zo budźemy my wšit cy serbsku rěč w pśichodnych létach wjelo bóle trjebaś móc, hač dotal, a zo budźeja te dźěći, kiž mějachu serbskeju starśeju, ale dokelž sebi staršej mysleštaj, zo serbskeje rěcze trjeba njeje, serbsku rěč nawuki nyle njejsu, tutu wulku skoondu wjele bóle wumjetowaś, hač je so to hač dotal słyšało. My smy tu cyle na mjezach słowjanskich ludow, z kotrymiž móž my so ze swo jej rěcu zrěceś' Pawoł Křižan 1891.

K Serbam słušeći nochceš, dokelž maly su narod?
Dźěl su Słowjanstwa, naroda milijonow.
Michał Hórnik 1858.

Towaŕstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Lubin“ wuhotuje njedźelu, 24. maleho rózka wjeczor 1/27 hodź. w Rychtarjec hościencu w Jłocach **serbski wjeczor.** Wšitcy lubi Serbjo a bratrowske towaŕstwa so k temu wutrobnje přeprošuja.

Jednota „Sokol“ w Radworju wuhotuje njedźelu, 24. februara pola Brylec w Radworju sokolski wjeczor. Započatk we 7 hodź. Serbow wutrobnje přeprošuje jednota „Sokol“.

Spěw. tow. „Bratrowstwo“ w Kulowje wuhotuje njedźelu, 24. februara swój 26. załoženski swjedźeń ze spěwom a dźiwadłom. Wšitcy Serbow přeprošuje předsydstwo.

Swětowe podawki.

Němski žejm psched rospuščenjom.

Spolnomócnjeńśi jakoń je němšej sozialdemokratiśej stronje cyrkwje zasy nabił. Najcerśicha rana bě wotstronjenje wobsamhodźinskeho dźěłaśerskeho dnja. Dźěłaśerjo sozialdemokratiskemu wjednistwu porokuju, zo njeje dołej rozmje sa wobsamhodźinski dźěłanjski dźeń wustupowaś. Sozialdemokratija chce swojim pśichiwnikowarjam dopokazaś, zo ju jej sprawnom poroki cźinja. W bliźšich pośedźenjach němšeho žejma wona spyta wobsamhodźinski dźeń wutwarjowaś, kak dołoko go to pśiśiwe hodźi. Sozialdemokratiśej sapódłanju ko knjeześerstwu rozprašeja, hacź je wono **„kwalitionske dojednanje wo wobsamhodźinskim dnju hnydom potwjerdźiło.** Pódła teho wono **jaden druhich praśenjow knjeześerstwu pśedpołoži,** mjeź druhim, hacź cyge wono wobsamknjenje němskeho žejma w nastupanju hnydomneho wobstaranja składnośe k dźěłu, dźiwajo na namjety dźěłaśerskich swjatkow, wotwześa, a dale hacź je knjeześerstwo swólniwe, pśeśiwo šćerbnej sabotaži šakonja němskich dźěłodawaŕskich swjatkow šarkróśiś, kótaž dłujeda tariwne rěźenja a statne organizacije wotstroniś, a hacź cyge knjeześerstwo wosjewiś, jo je jenoź pśichi nuclźanych pśicinjanych dowolene pśeśeś wobsamhodźin dźěłaś.

Potom źěłuju namjety, kótaž go na podpjerańe dźěłaśerjow, na šatosniške praśenja, na słeńśenje Emminger-awych justizjnych wukazow a na dawkowe a šulske praśenja poćahuju. S jenym namjetom dyrbi go ŕeśi dawkowy nuŕowy wukaz we wažnych dypkach pśemeniś. Tamk na podrubniški pjenjes dyrbi go wumaźiś, cyrkwje kat paragraf, kótaž spomnjeśerstwo, šulske a dźěłaśerske praśenje jenoźinym němšim kśaśam ŕ samostatnemu zjadowanju pśichipokasuje. Sa to go kśaśam dowoli, pśeźiraś hacź do 200 prozentow ŕ dokhodnemu dawkeŕ brach.

We wšitkich tychle praśenjach budźe go pśichi pśichodnym wólbinym wojowanju jednaś.

Skuczerjow attentatow w Sakśej wušłědźili.

Policiji w Hohenthalu-Ernstthalu je go poradźiło, cyłe komunistiśke njeśkutki woktrykś, kótaž gu go tam njedawno stuśiłe. Pśicerjowu dillam gu go bombу a ruce-ze granaty mjetałe a fabrikź. wobjedź. Zwingenbergerg gu śpytali słonźowaś. Jako winikow gu hacź dotal śydom dźěłaśerjom śaśeli, dale gu go pśichi nieśtutkach tśjo bratśa Zehlojo wobdźělili. Jich pak njejsu hacź dotal móbli saśeś, dokelž gu ŕ cyłkom twrjeśchi. Mordaśśi pospyt pśicerjowu Zwingenbergerej je śěchtkrjeś Alexander Fiahl śuśił. Policija je wuhlědźała, zo gu go bombу hižo 21. decembra we wobjedlenju dźěłaśerja Steuba pjelnite. Wone dyrbjachu go pśicerjowu hnaj trjebaś policiji a ŕ rozbuchnjenju w Hohenthalu-Ernstthalu wuźiś. Wšchitzy wobdźěleni gu sapśisane zrobuśkowy kommunistiśkeje strony. Dale go powě, zo gu go tśjo bratśa Zehlojo wjazy dnjow we wobjedlenjach kommunistiśkow khowali. Policija je hromadu patronow, sažehladkow, rozbuchdołow a dynamita namakała.

Kónc wumwałenja stawa w Sakśej.

Němske knjeześerstwo je postajiło, so ma, ŕaž w druhich němśkich krajach, też w Sakśej 1. měrza wumwałenju staw pśichwaśiś. Kak go wězy wo wotstronjenju wumwałenja stawa rozwija, ma go nanjekakaś. Němske knjeześerstwo měni, zo je policija w Sakśej dosć žyła, so budźe możne njeměry potłoćiś móg.

Němskonazionalni w sakśim žejmje namjetuja, knjeześerstwu njedowěrjenje wuprajiś.

Němskonazionalni w sakśim žejmje gu namjet sapódali, zo by go nětśišćemu koaliśenemu knjeześerstwu njedowěrjenje wuprajiło. Wo tutym namjecze budźe go 28. februara wothłosowaś. Do pśedka je widjeś, zo go wón saśišnje.

Wopaćna słutniwosć.

Po nuŕowych wukazach, kótaž je knjeześerstwo na podłožu špolnomócnjeńśiskeho šakonja wudało, dyrbi go po możnosći lutowaś. Tuž ko něśto druhdy po wašnju lutuje, ŕ kótrymiž go dźěło wyšmokaśo na šchodu publika nimo měry poćeśuje. Tak Barlinśki policajski presidium ša purźowanje paźu, ša zujbonišku policiju, ša wobłhad, ša wšchelake łśasanje wobsoŕow ŕ wuprašenju atd. formularu trjeba, kótaž šatośnikam wjele pśišanja šalutuja. Ministerstwo šmuśtownych naležnosćow jako pśchedstajena wyšchnosć pak měni, zo gu tele formularu — jich je pśiśe 100 druźinow — njetrjebne, a je ŕ finanźnym ministrom nuŕowane, daśiše pjenjezy ŕa cźśišćej formularow šapowiedźeś. S teho źěłuje, zo šatośniźy, kótrychž liśba je go pomjeńśiła, ani dźeś nuŕnych dźěłow w policajśkim presidiju njemóža dotonjeś a ’o go dla pobrachowanja formularow wjele wjazy pśiśańśeje papjery pśchetrjeba.

Kaž na haprlejśi žoŕ go pokazało, so go w policajśtwowych pśiśańśach **pśišaśe maśchiny,** na kótrych gu go jenotliwe łśehki ako druhe dźěła słonźowale, **njeźmědźa wjazy wuporjeźeś.** Wone dyrbja go ŕ dźěła wšaś a na šćab pokazaś. Dla tuteje mudreje pśichitanje je nuŕne, na měśno maśchinśke pśiśarki, kótaž wšchednje wokoło 25 wulkich topjenow napiśa, ŕ najmjeńśicha tśjoch šatośnikow pśchistajiś. Tuteji pak pśichi najwjeśchej pilnosći ga dwaj dnjej dnjowe dźěło jeneje pśiśarśiśe maśchiny njedokonjeja. Pśiśarśka maśchina, **kótaraž** porjedźenje by někotr hrivony płaćiło, go do cźpora cźśinje, šerśawi tam a go ša někotre měśacy abo lěta jako stare żeleźo a někotre pjenjezy pścheda. Tak go něśto ŕ lutowanjom statne pjenjezy rosbrojeja.

800 milijonow nowych pożeńonkow ša Němšku.

Němśkostatna rada je dźenja šakonjowy nacźiśe wo nałhwiśnym wuprawjenju němśkostatneho hospodaŕstwa na śleźbowanśe léto 1924 dowurędźiła. Nuŕowy etat žebi tśjoch hromadźe 800 milijonow nowcho kredita žada. Wot 1. haprleje go šamtśne šarjadnišćwo němskostatneho dołha wutwori. Pódła teho nuŕowy etat polnomóc postanje, pódšatnowe měśtno w Konštantinopli šaso wobsadźeś.

Sólédorna hrivna go šaso wróći.

Po jednanjach mjeź němśkostatnej banku a němśkim finanźnym ministerstwom budźa znadź go hižo w bliźšich cźašu jako śleborne pjenjezy po 1, 3 a 5 hrivnach wudawaś. Ryj rentiźa banka ale němskostatna banka budźe nowe śleborne pjenjezy wudawaś. Kelko śleborných pjenjes a kajke budźe jich ŕwonkowne, njeje go hišćeże postajiło.

Germanski ŕwjaśk w Braunschweigu rospuščeśili.

W Braunschweigu je policija hromadźišćun Germanskeho ŕwjaśka pśchestlapiła. Tutón ŕwjaśk je dalerejedenje rospuśćeńskeho němskonazionališćiskeho ŕwjaśka. Nědźe 150 wobsoŕow go na policajśtwo dowjeźe, hdyž go jich imjena šapiśachu. Mjes nimi bě też nědyšchi braunschweigśki ministerski pśchedsydźa Sepp Oerter. Někotre wobsoŕy, pola kótrych pochejachu material namakachu, da pśchepytanjeńe jatbu wjachu.

Šastojniśe ministerstwo w Durinśkej.

Durinśti ŕejm je schmórkt nowe knjeześerstwo, něśto jenoź ŕ tśjoch ministrow wobśtejaje wuwólił a to ministerialneho direktora dr. Stołza ša finanźneho ministra, pŕedawšcheho frajneho radźićela dr. Sattlera ša šmuśt.-wneho ministra a łapódźanja němśkeho žejma a wobźićela wyšchśchoho šarjadniśkeho ŕuda dr. Leuthenjera ša ministra ludoweho roswuczenja a ŕa justizju.

Nowowólby ŕa bayerśki žejm.

Bayerśki žejm je schtwórkt wob’amknył, knjeześerstwo namołwiwši, zo by nowowólby ŕa žejm na 6. haprlejn postajiło. Nětśišći žejm je wot 5. haprleje rospuśćeny.

Stota kredźitna banka ŕo 25. haprleje w Zürichu wotewri.

Kaž je w Barlinje słyšeć, stota kredźitna banka 15. haprleje ŕe šydom w Zürichu dźěłaś počnje. Nemśka banka a rentiśka hrivna dyrbitej w tuśkowiźu hišćeże dale wobśtejeś. Kapitał ša stotu kredźitnu banku dyrbja pjeća Schwajśarśki, Nendjelśka a Hollandśka podaś. S dobom dyrbi go Jendźelśka ŕwjaśeś, go budźe němśkej industriji balśiśe kredźity dawaś.

Němśke dźěći w Cźechach.

W bliźšich cźašu go 4500 hubjenje śežuvenych dźěći ŕ Němśeje ŕ dowolnośeju ezekostowakskeho knjeześerstwa do Cźeśkoślowakiśkeje pośćeśe, ko bychu go tam ŕ dobjahanju śežuvenjom cźśinje śrabałe. 500 tychle dźěći go w Bratiśławje šamjeśći a tam hospodu pola dźěłaśerśiśkich ŕwójbow namaka.

Sźwětowy kongreź hórnikow

go létśa w Pŕahy wotmjeźe. Na tśjoch budźa go ŕwjaśki hórniśkich dźěłaśerjow ŕyleho ŕwěta šaśtupowaś.

Pśchedźěžane powjeśśe wo pśichiłožowanju Franzowśkeje ŕ němśkostatne wótnjutśišnjoch.

Pariśśi „Petit Journal“ powjeśći pśichinješe, zo franzowśke knjeześerstwo powśchitkownje měnjenjam wótnjutśišnych, kotśiž ŕu go do Pariża wróśili, pśchiłožuje. Wótnjutśišni ju go pjeća sa movatorium a sa to wuprajili, so bychu go ŕeśinjuju we wobsadźenym kraju Němśej ŕ pśchedobane, dokelž by go ŕ tym internazionalna pośćonka sa Němśku šamjeśiła. Derje wobśtejnje wobsoŕy wśchak na to kśdźibne cźinja, zo je tale powjeśći dopołnje pśchedźahna, dokelž wótnjutśišni ŕwoje pożudźenje hišćeże njeśju dośtonśnje šešatśii

Wurubjenje zyroboweje pśchedawaŕnje w Pariśu.

W Pariśkich witowańskich niedź ŕrjedu śoro ŕanych pśchedawaŕnow, śiešćicźeja witowarjow po ŕuźinach ko hakle to 11 hodźinach wotewrichu. Louvreśka pśchedawaŕnja pśichipodnju w 12 hodźinach ŕa ŕwój dźeń šamknу, bohaśe bě nabdeh kupźow, ŕ twojhodnośćesnjom franka njepotśejnych, tak wulki, so niedź mózno, wšchitkim kupźam pokuśiś. Pśichi Gare du Nord ko lud do Michaelez zyroboweje pśchedawaŕnje dobu a ju wurubiś. W St. Antoinie gu go někotre mjeńśe pśchedawaŕnje wurubiśe. Pariśka produktowa burśa wośće śrjedu šamknjena. Metropolitan Je-lefoniśna wot 23. februara ŕwoje tarify wo 20 prozentow powyśchi.

Internazionalna konferenza wo wósomhodźinskim dnju.

Jendźelśke knjeześerstwo chce na 21. měrza internazionalnu konferenzu wo praśenju wósomhodźinskeho dnja powołaś. W kruchach internazionalneho dźěłoweho hanta pak maja ŕyźne wobmyślenja, dokelž ko wo konferenzu šaśtupjerjow knjeześerstwow njejebna. Jena wulkomóź (Němśka) go pjeća planej taŕeje konferenzy napśeśeho śtaji.

Wośjewjenje jendźelśkich dokumentow ŕ dowójnśkeho cźaśa.

Na wopraśenje šapódźanja Morela w delnim žejmje je štatny podśekretaŕ w ŕwonkownym ministerśtwoje Ponšonby wotmjeźiwši, so go jendźelśke knjeześerstwo rośmyśluje, w kajśej formje by wono dokumenty ŕ dowójnśkeho cźaśa wośjewiło.

Straśt jendźelśkich dołownych dźěłaśerjow ŕo śtónczi.

S pośrědnišćwom dźěłaśerśkeho knjeześerstwa je go ko poradźiło, śtraśt dołownych dźěłaśerjow śtónczi. Dźěłodawaŕjo dźěłaśerjam twójchdnu nśdu wo 2 šchillingaj (2 hrivnje) powyśchi. Njedawno bźchu dźěłaśerjam nśdu wo tule šummu pśchikrócili. Tehodła je k śtrajkej dośtało.

Kommunistiśke powrócźerśke plany w baltiśkich śtatach.

Policajśke wyšchnośće baltiśkich śtatow gu śled kony munistiśkeho powrócźerśkeho plana wotkrywe, kótryž dyrbi bjeśće ko w bliźšim cźašu w Estonśkej, Łotyśkej, Litwje

a Flurkej do skutka stajicz. W swisku s tym su wozebje w Lotyschsku a Litwje wjele wozbowow sajeli.

Mésto Skadar Juznoslowjanskej pschipadnje.

Nowe rubikalne nowinu „Beograd“ su dsiwanje sdubjacu powjescz pschinjesche, so je so w Romje mjes Pasticzom a Mussolinom wuczinilo, so Juznoslowjanska jako sarunanje sa Méru dostanje Skadar. Tole méstno na polonschej mjezy Czernohorskeje leji. Czernohorszy su je psched dwanacze Klami we wojnje s Turkami dobyli, wulkonogy pak su potom sa Skadar Albanjer pschidsjelcy.

Benzelos pschi ludowym wothlosowanju s wulkej republikanskej wjeschinu liczi.

Benzelos je w nowinach „Elfteron Vimo“ prajil, so je wesse, so so pschi ludowym wothlosowanju s najmjesscha wjeschina 150 000 hlosow sa republiku wotprajsi. Mon na tym wobstawa, so so ludowe wothlosowanje wotmeje Wulstupowanje republikanow, kotrjz chcedza bjes ludoweho wothlosowanja republiku wuwolacz. Wjese sapohlasanzow so jako pschiwiszowarjo republikanskeje wuhsle wusna.

Demokratisowanje Turkowskeje.

Kommisija, kotraz wulsarnu sa Turkowsku wudsjelnje, je wobsamkla, namjelowacz, so dyrbja so wschitzki wobydlerjo republiki njedsiwajazy na rasu a nabosinu Turkow mjenowacz, a so dyrbja w kozdym nasupanju runoprawni byez. —

Ze Serbow.

W Budyschinje, 22. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodzinach barometer 743, hygrometer plus 8, najwyschcha dnjowa temperatura plus 11 C. — Tjenza rano we 8 hodzinach barometer 737, hygrometer plus 3, najmjensha nozna temperatura minus 4 C. — Wuhladk: Cyplischo a mjholenje. — Wo rospravnje Drjezdjanskeje wjedrarnje snejemy trochu scherjate a znano bole cyplische wjedro. Wyschina leji nad Jendjelskej a Pólskej. Wobej wyschinje swjasowacze pasmo wyschiny preni pschez srjedznu Europu. Nowa nizina leji nad Atlantiskim ozeanom. Nizina w polnozy schele k nam wubjezi. Wczera mjesche Némska z wjetscha kurjazu a tam a sem, kaz we pasnje wot Drjezdjan do Wrótsławy, bé hiesmroczne njebjo. Wczera rano sniji je syma hacz na 20 stop. (we Wrótsławje — 16 w Mnichowje — 4 w Frankforce nad M.) Wodnjo sejlabi je na 7 stop. (w Wrotsławje, w Mnichowsel, w Frankforce stupi na 3 stop. cyptopu a w Sawinemiindje zuno na 5 stop.) — Jutrje, sobotu, sdonczka 7,03 khadza a ko 5,29 khowa, mésacz wjeczor 9,07 khadza a ko 8,23 wno khowa.

— **S'a natykowaja khorosej** je do Budyschina sacsahnyla a dsjesi nadpaduje. Wona so najprjedy w Schlesywej pokasowasche. Wot tam sem ju pschijinjechesche. Jedna tu wo rjapowe sprostinjenje (némsky spinale Kinderlähmung). W kru rjapa naskanu jdmischcza. Dokelz we rjapje so czuwy (Nerven) sjednozuja, skutkuje jdmjenje na wschelake czuwy. Husto dosez na stawy. Tak dolho hacz ko czuwy jedinja, njemoze so khore dsjesco hibacz. Nesi a ruzy sprostinu. Hakle potom, dyz jdmjenje pschenize a czuwy ko jako wothoja, wrocsi so moz a hibanje do stawow. Sku-li so czuwy jara nakazyje, wostanu stawy mjenje abo bole sprostinjene. Hacz dotal je na tutu khorosez w Budyschinje wokolo 15 dsjesi sthorjelo. Na nju w pschedsiku wuzay hacz kozde dsjesate dsjesco semrje (11 procentow).

— **S dsjelkom dale a bole klaz w Budyschinje.** Sachtjenu pjatk dyrbjesche tudomna waggonowa fabrika wjazy hacz 800 dsjelacskarjam wupowjedzecz. S dsjelkom tez w licjeni zeleza a maschinowej sabrizy, nehdy Goetjes u. Schulze klaza. Tez we wotnaini (Zeugherwerk) firmy R. Zimmermann je mało dsjela. Pola Weigangez sahe trochu lepsche dsje. W nimskich wotdsjelenjach sahe posnje dsjelaju hizo 5 dnjow wot tydzenja. Sto wot, tworty tuzkaj trjeba a to pschedewschitkim wobwolki k zigaretam a schokoladze. Wukrajne wirki su tez wudsjelkam tejsche firmy pschesche sawrjene.

— **Statistika wotdsjelenje pschi Budyschkim policajskim kamorze nam dsiwki:** Statna indeksowa sichba sa wudarski sa sezijwjenje wuczinjesche 18. t. m. 1,04 billjon krocz kaz wjele, kaz bo wosym.

— **Sswobodne mjasowe jatki** (Freibank) w Budyschinje Ssobotu, 23. februara dopasnuja wot 9—11 f.o.z. wotedawa so fyre howjase mjaso, punt po 50 pj., fyre swinjze mjaso, punt po 50 pj. Swinjnjze mjaso wotedawa so jenoz na cziste 2421—2580.

— **Sa dsjelkonjemjerjow** so sobotu, 23. februara, po. wot 2—3 hodz. fyre howjase mjaso, punt po 50 pj. wotedawa.

S Jitoz. Se sastarskich czasow so wo nalschej wjesy, kaz je jena z najposslednich serbskich wjeskow k rozdumu, wschelake bajki powjedaja. Jako 1496 w zyzej serbskej hornjej Luzicy mor sakgadsesche, senrk tez w Jitogach, kaz so tehdy Jitezy mjenowachu, zyle wobydlerstwo, z nowa kral a jeho statra, kaz bjechtaj so na hnadownym mésze wjele modlitoj, samozsatchtaj zjwaj. Wschitkonu njedsjelu wjecjor chze nan serbske towarstwo Lubin na jednuschezu do sastarskich czasow pschesadzecz. Czinohra nascheho wotczinza, mlodeho Krala, kaz je we wojnje padnyl „Hnadowne lecjo w lésu“, budze so nam pschedstajecz. Knjezerjo psched nami wustupja, kasceho ducha wuzoio budza, so nam pschecradzilo njeze. Hacz su rycerjo, kaz nehdy drohowarjow na jich puczach nadwadowachu, abo hacz su rycerjo, kaz wojnja wo Sserbow swoj kowarstwo, nicze njewedzi. Budzemy widzecz. Cyinohre bo pschisamknje wjeselohra: „Blasen je prenim polthodje“. Wone je kalle loni wuschka. Wopschijecze je nam njesnate. Blasenjow je wosebje w pozlednich letach wjele wustupiło. Niehdyla jenoz w prenim polthodje, ale we wschich polthodach. Sdnano so nam czi pschedstaja, kaz loni wolajo pschez Raschow a Budesczy czahachu, bechu swoje dsjesi na wos sejadseli a malesko hurila do njeho spuschanyhli. Mokrzy je jebi mysliti: Tu tola zadyn fij fukaty bolez njeje, za tajke dsjesinotrzehnenje. Tola njewdm, schto maju naschi hrajerjo w mysliach. Pojmy a posla dajmy. Proza, kiz so nalozuje, je wulka. Wobnjo hrajerjo we swojim dsjele steja. Sprozni so domoj wrocza, ale jenoz na malu khwilku. Duz sako chwatajo na pruhu, wopruja czah, pjenjezy, mjerjnu symu a wschu w luboscezi k swojemu Sserbstwu. Duz njekombjmy po a dzakujmy so jim!

Se Sdnizn. Nasju hysterez nadendze wotry Pjetter. Snaty je so mjenje Straßburkski Müller. Won bé 74 lét staty a ze 1870 franzowsku wojnu sobu wobi. Tele bny mésecze wojerske towarstwo sarjedzelenje. Müller tam tez bé. Won bé strowy a wjeselesse mysle. Jako bé wse dé, wocza jemu sylé bjechu. Won poda so na dwor. Tam padny a bé hnydom morwy. Boza ruczka bé jeho lain'a.

S Kulowa. Neluha pschekkarjenka so naschim sastupjerjam méschczanow w posledninm pokedzenju wosserowskich wotkrjeh ma dolh. S tego dyrbe so fto stawu rosumi, wudrapacz. Wurunanje zada na wobydlerjow wotkrjeha. Nasche mésto dyrbi k temu na 5000 st. hr. pschinoschowacz. To je dsenha wulki pjenjez. Wotkrjeh je hischcze tak lubosny, so hnydom z cekankom hrosy. Nasche mésczanzy so temu podwolicz njemoze, so bu fo na naschich mésczanow taka czesa wotwalila. Mésto dyrbi pschecziwo sadanemu dankej protestowacz. K temu je hischcze wschelake wjesne gmejny pschisamknu. — Sdnano je na czasu, so fo jdnu finanzna politika Wojerowskeho wotkrjeha a tych, kiz fu sa tule politiku samolwjesi sjmnje rospomni. Pschesoz pjenjesne wudawki a dolh Wojerowskeho wotkrjeha stej w lichokrocz fiawo'zki hilo lwodsiwanje nuwmbilos. Sapomnicz fo njesmi, so wotkrjesjej nowa fabrykowa nuzlowa industrija wulke wudawki nacjini. Potom pak dyrbi fo na to hladacz, so czi, kiz podsemske bohatstwa wotkrjeha sdobaja, a (tym wotkrjeh do dalsha njesu, hdy pjenjez placza. — Na cze nalutowanja cze fo zirowemu wobstojbej pschikamjnycz. — Dale postajchu fo nowe placzjny sa milimu. Kilometr na hacz do 1000 hodzin 30 st. nn. placzjcz. Schtyri wjazy pschetrjebza, 28 np., fa motory 26 a 22 st. np., fo wjazy hacz 1000 pschetrjebanych kilowatt. Milima za cejenje, warjenje, zehlenje (Plätten) pak kilowatt 20 st. np. Pozezenje liczata ma fo mésacznje je 40 st. np. hacz 2 st. hr. wotrumacz. — K Bozemu domej pschewolicze 165 st. hr. fa wuporjedzenja. — Rummosej woiole tommitte za nalschich lubnych padnjenych dyrbi fo Kesa rjenje wupuscheez. Wokolo njeho ma fahrodnik rjane kerczki a druhe sdene drjewa najsadzecz.

Sto da rjadz.

Budyschki finanzny hamt nam pische: Mésacznje napiacjenje na dolhodny dawk na leto 1924 (monatliche Einkommenvorauszahlungen) dyrbja zwotpjesez po dsjelacz dnjach tele nohe, kaz je sa napiacjenje postawna znach Absatz der Vorauszahlungsschmitte). K prenjemu rolej dyrbjesche fo tonle dawk f 10. februarej napiacjecz. Jon dyrbja napiacjecz wsche wosoby, kiz maju (pschemyslu (Gewerbe) abo hornistwa (Bergbau) dolhoby, dale tez tej, kiz dyrbja wobrotny dawk (Umsatzsteuer) mésacznje placjecz.

Na placjecz dyrbja so 2 prozenty wschego teho (Reinertrahme), schtoz je wo wschelkich dsjelacznym mésacu nutrnjaka. S tego, wschego, schtoz fo nutrnje njeje, sinz fo lenoz fo „otczahnyez, schtoz je fo na nasbu ja jal o,nikow a dsjelacjerjow wuplaczilo. Je-li fo w tonle nastupanju zanych wunpaczow postajiz njeje, abo fo hischcze rostaji. Tonle dawk dyrbi fo na finanzny hamt wotedacz, kaz li w Budyschinje bydla a fam winowaczi, tonle dawk placzicz, dyrbja jon na mésczanzu berkowniu (Stadtsteuerkasse) na Lessingowej drézy cz. 10 wotwjesez.

Sdawne pschekupske druzstwa a kommanditowe druzstwa (Gesellschafter) maju na zich sliczbowanzu napiacjowacz. Méra tychle napiacjowanzkow slodjuje fo po tym, kelko bobrtka f druzstwa na nich pschindze. Woni dyrbja tonle dawk temu finanznemu hamtej abo berkownej napiacjecz, do kotrejez bobudrusnik pschisluschza.

Jdhy tón, kiz je temu winowaty, tonle dawk napiacjuje, dyrbi tez (bobom na finanzny hamt dawk pschiwnjesdjecz (Voranmeldung einreichen). Tole pschipowjesdenje dyrbi fo na wosebitych, f temu postajenych formulacach sapodacz. Tele formulary finanzne hamtu abo Budyschkim berkownia wutedawaju. Sdanone pschekupske druzstwo pa winowate (tej kommanditowe druzstwa), fa kotrehoz sdjelejesho kobudrusnika sapisi sapodacz (Voranmeldung) na tón finanzny hamt, kotremuz wón pschisluschza. S tego dyrbi fo jasnje spohnacz, po kajkej mérje fo na njeho dobypt rosczeri.

— **Lejomnotny dawk we Sakstej nastupaje.** Tutón napokazuje fo po wunochschowjeji lejomnoscje. Runje tonle dawk je sa natakfitwo nimomerny wazny. Po nim czahnu fo tez druhe czesze, kaz na pschikkad statne, wokrejske, gmejnske, zyrkowinske a schulske dawki. Tu dyrbja naschi rezarjo nesto sdweru wojei wocziniez, so fo na ramjenja mesego a krenjeho kubrjeho stawa njedobyn wsche dawki wotwalale a knjes rycerkubler zmejzay fo zich nimale fammi. Rycerkubler jo fu pschekleponi a wjedu knize. Pschi do-

Zenajzy psched sakonjom.

Sistoriski roman.

6] (Pokracjowanje.)

„A sakonje, kiz sesse wy dali, mój kralo a knjeje, s sakitej swojich poddanow, maja te wschem placzicz? Kózdenu, njech je wulki, senftan, mésczczan abo bur? Jenajzi psched sakonjom dyrbi kózdy byez w Sewilli, wot najwjdszchcha hacz do posledneho wodonoschcerja?“

„To pschijahaam, Sancho Zerburo! Jenajzi psched kralowym sakonjom dyrbi kózdy byez w Sevilli, wot krala hacz do wodonoschcerja!“

„Tuz dokkesze so mje se swojim kralowskim mjeczom, mój knjeje a kralo, a sejinje mje rycerja swojeho kralowskeho sakonja!“ rjekny zwjatoczinje Sancho Zerburo.

Kral wuczesze swój mjecz a dótknu fo z nim sti krocz Sanchowneju ramjenjom.

„Stalo fo je, don Sancho Zerburo, kaz fo hebi zadak. Stan, rycerjo sakonja, gubernatorje Sevillisti, pschchbyda nade schtyriadwazyczomi!“

Sancho stany, kromu kralowskeho plaschcza czesczownje wokolschiwschi.

„A nétkole, Sancho Zerburo“, pokracjowasche kral, „lalés na swojeho mula, Sancho, abo do swojeho domu a wobstaraj swoje naleznosze. Sa sti dny pak budz sasso we Sevilli a wjmi na fo swoje sastojnistwo. Na rjeczi hdyz popoldnu budz sasso psched zamkownymi wrotami hrodu Alkasara, hdjez fu cze wozera wjecjor nuts pschecjeli. Tam budza na tebje czakacz. A nétkole, knjes gubernator, dji w Bozim mjenje! Dji (Bohom, ale njelez tak dolho wo tym psched kózdym czlowjekom!“

A kral wotkrywy dotonjnje (ruku.

Sancho Zerburo dat pokkakny fo (nowa psched kralom a wokolo jemu plaschcz. Potom dsjesche (thribjetom hacz do duri a sdubi fo tu pod faldami sawschcha, fij pschijtnuz pschikkrywasche.

Na galleriji czakasche na njeho dwórny mischtr, kiz jeho wrocso dowjedze do jeho jtmy, hdjez bé jemu pozedj pschipravjena.

„Prochu wacz, knjes dwórny mischtr, to bychce mi moje skocjo pschinjesecz dali, jeli wam lubo, a wodajcze, so tón krocz njesem.“

„Tuz jechajcze w bojemje, knjeze!“ rjekny dwórny mischtr, Sancha pschewodzejo do wrotow, hdjez mul stejeschce.

Dospolnje bé hebi wedomy wulkeho samolwjenja, kotreż na fo bjerjesche (wobkotim czejkim samolwjenom. Wobzepe pak mésesche fo nalejczesczeho wojowania a bdsherja nadjecz pschecziwo wulkim a jemiznam, kotrymz bechu kakonje hacz dotal jeno holy pihnit bole. Ma wón mésesche dowdrni (hebi a na mazy, kiz bohze pschejwedzenje dawa.

Jeho zona hakle bé so wustrózała, dokelz widzesche wschó strachi, kotrez jeje muzej hrozechu, a nimo teho njemésesche zaneje dsjelanosze, so mohla hebi trochu wuzijez, schto to do sastojnistwa je, kiz bé Sancho dostak. Zyle hinak Adela. Ta bé horda a smujita a rjekny:

„Do prédka (Bohom, mój nano! a dobycze budze swoje.“

„To fo nabijam, moje dsjesco, a njeboze ho! Smérnuj so, macki, a pschekkadzmoj hebi, kaz swój dom wobstaramoj, pschetoj nozhu w Sevilli bjes jomy a dsjesca byez.“

V.

Posledni wjecjor, prjedy hacz Sancho Zerburo se swojimi do Seville czehnjesche, stejesche Adela sabo pod piurjemi.

Juanito, nkohdjenz (wobnjownym wótzkom, w hubjenej drasesze, ale wulzy pschisiotjny a rjany psched Adeki so czapnywschi a se schwinjnymi portami na warzto piskasche.

„Spéwaj su pékeri hischcze jónu, Janko!“ rjekny Adela jomu.

A Jan spéwasche bjes wumjelstwa, ale se spodzjiwnje hlédkim hlosom. Tez Adela spéwasche hebi. Potom wona mjelesejesche, jeno warzto hischcze zinje synczesche. Sdnczenje rjekny Adela: „Janko, wokosch mje!“

„Ja? wokeschcez? tebje, knjezna Adela?“ borbotasche Jan schepjetaje a blédy. Hakle, hdyz jemu Adela (nowa kaiasche, wokoschi ju Jan tak pózezivje a nutrnje, so bé widzecz, kak czista a nabohna jeje lubosez je.

„Dobru noz, Janko!“ schepotasche Adela, „dobru noz a spéwaj mje do brémanja pod mojim wokom.“

A Adela mihny ho prjecz, kaz storna, (waha a (sloza do theze.

Jan tichepjetasche hischcze, njemózo swopschijecz, so mohla wozbona knjezna Adela jeho lubowacz, jeho, hudebo, rostorbanczo hólza.

Sdonczenje pschichidze (sebi a dowkacki fo (Adelinym wokom a spéwasche jej se sdóbkim hlosom, so wona wuzyny.

VI.

To bé schyrri dny posdischco.

We krasnym salu w hrodze Alkalar, kotryż wurjesdowany pschez dwaj posthodaj dje, mjes tym so staj pódlanschej salej (nim (wulkimi wobtukowymi durjemi sjednoczenzi, sedjesche kral na trónje, wobdaty wot wulkich a jemjanow.

S boka trona sa sidkom sedjesche don Ruis Zerda, kralowy tajomnik, a mjes wulkimi trónej najblischi sedjesche don Juan se Albuquerque, kralowy lubuschcé.

Na lawym boku wot krala pschedsedkowschi trona kleczesche don Sancho Zerburo. Wschitzy wulzy a jemjenzo hladachu ko dzjiwajo na gusebo, nad czimz so kral po dsaku wjeselesche, pschetoz po jeho wobliczu sjedze nékcho krocz pozmérk.

Wulzy béchu krala poklaknywschi ho postrowili.

Kral da swojemu pisarjej znamjo.

Na sapowonjenje sastudi hejtman hrodoweje straze.

„Pschijwjedzesche knjeza guberatora a knjezow 24 sudnikow sem, knjes hejtman“, rjekny tajomnik, „kral je to poruczil.“

Sandrizy a jich pschebyda, Rodrigues Rosaß, sastupichu. Kral postanu. (Pokracjowanje.)

nym bawku ſ knihow dopokakuja, ſo ſtoro janych dokhowa nimaja. Schtóž pak dokhowom nima, njeſtrieba bawk ſkaſcheć. Dokelž ſo tež tóhe hoſpodarſtwo tyka ſa ſo wotſchmarje, móha teſ ſ knihow dopokakarjo, kak ſtrowe leſomnoſcje ſu. Tehodla lehdyžkuli ſmeru, burſo, ſo wjeſele, dyrbi ſo ſenjeſtyž hižeć hyli! —

Cyrkwinske powjeſce.

S Hródkecžinje. W Michałſkej gorkmi ſmije njedjelu Seraqeſima rano we 8 hodźinach farat Mihe němſka ſpowjedź a hnyž wottoh ſwjatu mſchu ſ. p. we 9 hodź. farat Tiſcher němſku a 1/11 hodź. ſerbſku Boſu ſłužbu. — Wutoru popoldnju we 3 hodź. ſónſke towarſtwo na Zhorje ſch. 65 pola Kiſchlanez. — Wutoru wjeczor we 7 hodź. ſłužba hodźina we Sdonej Borſchczi w Wieſoſchu domje. Serbſki farar Ø 11. 2. Heinrich Jakub Heinrich Emila Hardtmanna, ſamtarſko na Zhorje hyn. 5 m. 6 d. — 13. 2. mortwonarodźeny ſyn Horſta Hermanna Henſela, korſmarja w Nowych Bohowarach. — 14. 2. Handrij Bohuwěr Mitaſch, ratarſki dźěl. ſ Kubſchiz, na Zhorje 66 l. 7 m. 23 d.

S Hutti. Njedźelu Seraqeſima rano 1/48 hodź. němſka ſpowjedź, hod. 1/2 hodź. němſka Boża ſłužba. Kollekta. W 10 hodź. dźěrſko-ſtudźenſke.

S Budeſtecz. Njedźelu Seraqeſima ſunje farar Domaſchka dopalmi: 1/2 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke predowanje.

S Puſcz. Njedźelu Seraqeſima rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowjedź, 1/2 hodź ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Schtwórk wjeczor w 7 hodź. we Buſcz hodźinu mutrowſki. — Semrěłoſ: Hiſa Helena, m. dłom. ſtejſka Maſka Guſtava Wiecha, ſtyknjeſa a muſerſka w Wieſchiazy, 1 l. 4 m. 28 d. ſtara. — Pětr Pawoł Auguſtinus Hoſerichter, dźiwarſki muſcher w Butzaqach, 66 l. 5 mjeſazow, 28 dnjow ſtary.

S Malſchez. Njedźelu Seraqeſima dop. w 9 hodź. ſerbſke temſchenje, 1/11 hodź. dźěrſkeſtemſchenje. — Powodbnje 1/43 hodź. ſtowarſchenje mlodych dołoan na ſarje — Sobotu wjeczor w 7 hodź. němſke bibliſke hodźina na ſarje.

S Drohſiſchcza. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. němſka ſpowjedź, w 9 hodź ſerbſke temſchenje, 1/11 hodź. temſchenje ſa dźěrſki

S Khwaczi. Njedźelu Seraqeſima rano 1/8 hodź. ſerbſke ſpowjedź, dop 1/9 hodź ſerbſke a w 10 hodź. němſke temſchenje. — Wumrěł 16 februara Kurt Alfred Nowak, njemandźelſki ſynk w Rjemaczinach, 6 dnjow ſtary.

S Rohaczicy. Njedźelu Seraqeſima dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba a po niej němſka ſpowjedź. — Popoldnju w 2 hodź. ſhromadna hodźina wohadnepe mlodźiny na ſarje.

S Dubjicz. Njedźelu Seraqeſima rano 1/8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, 1/9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke temſchenje.

S Łuſyce. Njedźelu Seraqeſima bohoſłużba w 9 hodź. ſerbſka a 1/10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Serjedu wjeczor w 8 hodź. ſerbſka bibliſka hodźina na ſarje.

S Kluſchcu. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. we 9 hodź. ſerbſka, 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. Popoldnju 1/3 hodź. ſhromadźenſka mlodźiny hołſow na ſarje. — Semrěłi: Jan Wjerjeg, wumjeſtnjak w Klukſchu, 73 l. 2 m. 1 d. — Pauſina Chriſtina Mitaſchowa rodź. Mitſcherjez, Paula Hermanna Mittaſcha, thóžerja w Poptzach mandźelſtwa, 60 l. 2 m. 28 dnjow. — Pochowanje: morwonarodźeny ſynk Paula Jana Franka, thóžerja w Kiſelcu, a Khorla Zippel, wumjeſtnjak w Klukſchu, 86 l. 10 m. 27 d. ſtary.

S Bóſtitzu. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. Kollekta. Popoldnju 1/4 hodź. Boża ſłužba w Lětſej.

S Nieſwarzlicy. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſke ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Popoldnju w 2 hodź. temſchenje ſa dźěrſki.

S Minakata. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a 1/11 hodź. němſke temſchenje. Wutoru popoldnju w 4 hodź. we Lomiſku pola Makerez ſerbſka mutrowſka a ſpowjedź.

S Dornſcha Kujſcha. Njedźelu Seraqeſima dop. 1/9 hodź. němſke temſchenje. — Wutoru, 27. febr., pop. w 8 hodź. ſhromadźenſka Lónſkeho towarſtwa w parſzeiſkej ſtuwi. Pichednoſtk. — Wjeczor 1/8 hodź. bibliſka hodźina (Mark. 3, 28—4,8: cżeſti a nadcżeſtichi hrěch.).

S Barta. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a 1/11 hodź. němſke temſchenje.

S Budhſchinka. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 h. ſerbſke ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Duczſiny. Njedźelu Seraqeſima dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, 1/11 hodź. temſchenje ſa dźěrſki.

S Burſchiz. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a 1/11 hodź. němſke temſchenje. — Popoldnju 1/2 hodź. němſke dźěrſkemſchenje. — Pjatk wjeczor 1/8 hodź. bibliſka hodźina pola ſtarſkeho. pſchedſeſiczerja Schmolly w Porſchizach. (Brat Zimmermann.)

S Rakez. Njedźelu Seraqeſima rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjedź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a 1/11 hodź. němſke temſchenje. — Wutoru popoldnju w 4 hodź. pohjadźenje wohadnepo ſelſkuprjerſtwa.

Krajnozmyſlenſke ſhromadźenſtwo w Budyſchinje, na rózowej haſy 31. Njedźelu dop. 1/11 hodź. njedźelſka ſchula, wjeczor w 7 hodź. evangeliſazijſka ſhromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjatł młodźiny ſa roſſudk kicheſch ſa młodżenzow. Schtwórtk wjeczor 1/8 hodź. bibliſka hodźina. Pjatk wjeczor ſpěwa hodźina. — Krajeſ ſhromadźenſtwowy mothladar Zimmermann ſ Budyſchina dźeſu, 24. febr. pop. w 3 hodź. pola k. Oty w Roswodezach, dźerži wot 24. hacż do 27. t. m. bibliſke hodźiny. Njepódźeſu wjeczor we 8 hodź. pola Schuſterki w Kumwałdze, wutoru wjeczor 1/28 hodź. pola k. kubleriže Alberta we Chjeżach a hrjedu wjeczor we 8 hodź. pola k. fotografa Kreiża w Schérachowje.

Přihopk.

* Je ſmy njeſtuſkt w ſtużenoſći. Wſched nikotrymi njedźelemi, dź w Pomorſkej jenoho ſandarma ſtażeny poſ ſłuſſał. Żandarm bě ſo do wuhojenja pſche ſtażenſkeſ do Barſlina póſłał a tam teſ łekował. Najſterje ſo dołeżo nje wuhojiſ njeběſ. Tele dny bě ſ druhimi żandarmami na ſenjom ſawjeſelenja pohł. Trochu ſtłuſnjeni ſo teſ wſchitcy ſ nieho wróczichu. Tażzy też ſwoju jězżu naſtupiku. Tſe ſ nich ho jaſo natrolſe wumóſkachu. Mjes nimi bě też tón, kotrehoż ſo ſtażeny poſ ſłuſſał. Jako běchu po puczu, na jene dobo żandarm ſwojich dwe-jech tonaſchkow a potom ſ[illegible] bě w nim wudyrſiſ, a jemu roſnim ſmuſkału. Jeho pſchewja taiſa ſaſaſłoſcż, ſo njewjedźeſche, ſchto cżini.

* Wulki wohenj. We Weſtfalſkej je ſo ng wſach błyſk. Mindenu wulke burſke kubło wopaliło. We, ſtyniczejach ſo 18 twórnych ſwinſki ſchu ſpalo. Domiſke, ſchóſze a brożnje bě bóhu wſcho ſtuje ſo ponjo. Sch uda je jara wulka, dokelž ſu ſo ſnž, grat a woły ſnicſłe.

* Wulke ſnehi. We Sſolnoſyrodiſch atpach ſu ſo wulke ſnehi najſchle. Sſnehi, kotrejż ſtajnu leżi, ſemja merje mnohoko wodżewa. Sſnehowe pluhi 12 kóni ſahnu. Wohamoczene a bóle na horach leżace dwory ſu tak ſamżte, ſo ſu wot wſcheho wobſtupa wotrěſnjene.

Hłowny a ſamotwity redaktor: Marko Sſmolerk w Budyſchinje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 22. mateho rózka 1924.

Kurzy wjeza w Barlinje:
(Tute kurzy ſu w mitijonach)

Dollar	4189 500	franzowſki frank	179 550
ſenjelſki punt	18 054 750	cżeſkoſki króna	121 695
ſchwajarſki frank	726 175	100 pólſk. markow	438 000

Němſke pjenjezy ſu na mukrajnych burſach malo pſchemeniſchu. Też franzowſki frank pſchi ſwojej ſtarej hodnoſcze woſta. Mjeſko-le němſke nowiny wjele wo ſaloženju banki notow-ſlotoje hódnoty (Goldno'enbank) piſaju. Wo jich rosprawach jedna ſo hižo wo hoto-ou wóc. Ale hódy ſedżiwiſchoo cżiſtaſch, dże tu khwoju jenoż wo muſtarki. Ke ſaloženju taſſeje banki dha je hiſchcże dołha noſa. Sa tajku «banku ſe internacjonalnu kredit trěbny. To rěka, ſo wu-kraini pjenjezniuju dyrbjeli Němſkej ſwoje ſtoło dowěrcż. Djenſa je też jenemu bohatemu kubleriſej cżěſko, nječhto krjuwow kredita dóſtacż. Tole je tele dny tež Japanſka naſhonita. Jejnu keſzitata induſtrija a najwažniſche města ſe jenjerjenje loni ſahubiło. Schkodu wurunnacż, dyrbjeſche ſebi we Ameriży a Londowie pjenjezy požczicż. Wona drje je dóſta, ale ſa 100 dollarow 93,50 dollara, kiż dyrbi hiſchcże ſ 6½ proz. ſadanicż. K temu do teho ſwoji, ſo ſtarſchu požczonku, kiż cżaſchże loni wuplacżicż a ſa cżož mjeſeſche hižo w Ameriży a w Londowie pjenjezy hatowe leżo, hodu do ſtacżenja bjerje. To bě Japanſka, kotrejż kredit njeje ſ nicżim cżěrpiſ. Japanſke ſtatne požczonki ſu ſa połnu hódnotu ſchcżitowaju. S teho wuchadża, ſo wukrajne pjenjezy njejſu tak łożze dóſtacż. Dhoj němſke nowiny cżitaſch, dha ſo cżi ſa, każ by rjeſk, ſo zaby ſwět ſebi w noży a wodnjo hłowu lama. Kak by Němſkej ſaſo na nohi pomhał. Runje nawopak je wo-prawdźitoiſcż. Saami dyrbimy ſebi pomhacż. Knježeſtwo dyrbi ſrědki namakacż, ſo te pjenjezy pod ſwoju kontrolu a do teſele banki dóſtanje, kiż ſu pjenjezniuju do wukraja pſchefumali. My ſtonamy pod cżeſu bankow. Zana mój ſenje nam je wotewjerjacż njemóże. Je-li dyrbi „geliebtes deutſches Vaterland“ ſaſo na nohi pſchiſnicż, potom rěka wopromacż a dawki pſchcżeſ. Tu zane proteſty a hromadne demonſtrazije nicżo njepomhaju. Tu rěka bo poſſedowiſe pſchinjeżby pjenjezke dawki pſchcżeſ, ſo „geliebtes deutſches Vaterland“ roſpadnyſ njeby. Je-li chcżeſe proteſtowacż, proteſtujeſe pſchcżiwo temu, ſo zyła cżeſa bankow njeby pohała na ſrěni a mały burſki ſtaw, rycżeſtkubet a bohacżi je ſinadnymi cżeſemi wujeſi njebyłu. Schtóž ſmy botal wibjeli, wołu ſel temu tak je.

Efekty ſo na Barlinſkej burſy ſo ſ lohka ſkrucżichu. Też na Drjeżdżanſkej burſy ſo ſ dźěła ſmanjenja ſkrucżenja pokazowachu. Akcije papjerninkow a keramiſcże induſtrije ſo ſ wjeſche wotdrjeżowachu. Piwarnje běchu ſażo bóle ſkrucżene, tehorunja akcije maſchinowoje a metallowoje induſtrije. Akcije bankow ſo ſażo ſhrabachu, a też akcije twarſtich a transportniich druſtwow ſo tehorunja porjebichu, każ Speicherei Rieſa wo 0,9 biliſona. Zara tyne dobuzki kola a elektromotory ſnježachu. Po'a akcijow wſchelkich induſtrijow ſebi bohmanki a pſchijadżowanki nimale wahu dżerżachu.

Renty powdaja malo pſchemeńenja.

Na produktownych witkach pocżachu ſo płacżiny hižo hrjedu popoldnju wotdrjeżowacż a wcżera ſo ſ nowa ſe-hłabichu. Mjeny wjele ſita njeſkmyſła, dokelž cżi pſchcżeſcżi-neje cżi rżaneje muki njeběſe. Jecżmjeń ſo malo pſchcżeſcżi, wowſ bě tuńſchi. Wcżera pſchinjeże zentnar po ſich hrivnach:

w Lubiju:

pſchenicży 8,40—8,60, rożki 7 25—7,50, jecżmjenja 8,25—9, wowſa 5,40—5,80.

w Kamjenzu:

pſchenicży 8,25—8,55, rożki 7—7,40, jecżmjenja 8 hacż 8,50, wowſa 5,75—6,

w Barlinje:

pſchenicży 8—8,50, rożki 6,40—6,85, jecżmjenja 7 hacż 8,50, wowſa 5—5,75,

hrjedu we Wrótſchawiu:

pſchenicży 850, rożki 7, jecżmjenja 7,60, wowſa 5,70.

Witi rěżneho kłotu (Zentralviehhof) hrjedu w Barlinje. Pſchihnało ſo dź 1735 howjadłow, 1650 cżelatow, 2750 wowzow, 9265 ſwinſki a 907 nutrjanych. Mjaſo mjeſe dże. Mjes tym ſu do pſchiſtiwow parnili [illegible] mjaſom pſchipiluwane. W bliſchich dnjach dalſch [illegible] cżakuja. Tehodła rěżniży mjenje kupowachu. Mjany ſłoł bě ſadny. Sſerżni ſłoł nierodżachu. Tehodła ſo płacżiny wotdrjeżowachu. Cżelatow bě doſeż. Wone ſo rożpſchedachu, płacżiny ſo njepcżehmeńichu. Wowzy wo 4 ſł. hr. po zentnarju dele ſrajichu, hewak mjeńchu rěżne witi. Pola ſwinſi ſo tehorunja płacżiny wo 4 ſł. hr. wotdrjebichu. Jich ſo ſu wurjadnje wjele pſchiwjeſło. Po tym, ſo poſſedowe witi nětcżo horje ſrajichu, wukrai ſażo ſwinje na Barlinſke witi ſeſele. Mjinjży pak ſo kupowanja bóle ſdalowachu, dokelž je tež w Awſtrijſkej ſłoł bele ſchoł. Wone płacżachu po zentnarju ſiwże wahi:

Homjadła 16—43 ſłotych hrivnow,
cżelata 30—85 ſłotych hrivnow,
wowzy 22—48 ſłotych hrivnow,
ſwinje 50—60 ſłotych hrivnow.

Na ſwinjaſze witi (Magerviehhof) tam běchu pchiwjeſli 371 proſtatow a bżhakow a 344 ſwinſi. Wone ſo cżeżży pſchedowachu, płacżiny ſu nało pſchemeńichu.

Bżhaki wulke 40—60, hrěnje 25—35, małe 20—22.
Proſtata wulke 18—20, hrěnje 14—18, małe —.
Po ſłotych hrivnach.

Witi wjeżera w Lubiju. Slany poſtijon mjenje a lědma ſ tajenym radowanjom „konſtatěrije“, ſo hobriſe dawſi hurwo mużża, butru, twaroh a jeja na witi pchijnjeſcż. Każ by rjeſk, ſo je bur prjedy ſam wſcho ſpożerał a nětko ſ nuhi pſchedawa. Zaloſcżo pſchiſpomni, ſo njebżiwcżaj teho je butra bróżicha. Kuſt 1,10—1,20 ſł. hr. jejo 18—20 ſł. np., litr Kopreżanjcheho ſłóbnjeho lancho wotija 2 ſł. hr., kótrejż 10 ſł. np., běły każ ſł. cżeſwjeny 20—25, włóſti 25, karoty 20—25 ſł. np., kuſłkaty kał hłowcżka 0,50—1 ſł. hr., kótrali 10—20 ſł. np., zyła 25—30, retchez 20. ſeleri 20—35, jabłuka 20—40 ſł. np., nedł 1.50 ſł. hr., wſcho po puncże.

Witi wjeżera w Khorczbuſu. Butra punt 1,80—1,90 ſł. hr., jejo 15, 3 ſchtuk 50 ſł. np., howjaże mjaſo 60—90 ſł. np., ſwinjnżge 0,90—1 ſł. hr., cżelaże 0 80—0,90, ſa ſkopjaże 1—1,20 ſł. hr., běły kał a też cżeſwjeny 15—20 ſł. np., ſelery 25—30, witeſnkowy 30, kótrejż 4—10, morchel 6—10, kótrejż 25, jabłuka 40—50 ſł. np. Wſcho po puncże.

Sſwinjaże witi tam. Pſchihnało ſo dź 1218 proſtatow, a 80 bżhakow. Wone płacżachu:

proſtata małe 7—10, hrěnje 10—14, wulke 14—18,
bżhaki 22—30, hrěnje 30—40, wulke 40—50 ſł. hr.

Witi rěżneho ſtotu ſandżenu hrjedu we Wrótſchawiu Pſchihnało ſo dź 836 howjadłow, 115 wołow, 210 bykow, 147 jałojzow, 364 krowow), 970 cżelatow, 160 ſwinſi. Wone płacżachu woły 15—40, bnki 26—42, krowy a jałojzy 15—40, cżelata 40—62, wowzy 35—55 ſł. hriwnow Sſwinje, po zentnarju ſiweje wahi:

pſches 300 puntow 64—65 ſłotych hrivnow,
240—300 puntow 62—64 ſłotych hrivnow,
200—240 puntow 60—62 ſłotych hrivnow,
100—200 puntow 55—60 ſłotych hrivnow,
ranzy a ſwinſkane kundroły 55—64 ſł. hr.

Doma w hródži ſmużża ſo wotcżahnuwcż pola howjadła o 20 prozentow, pola ſwinj, cżelatow a wowzow 15 prozentow. Sſwinje a cżelata derje, wowzy a hwiżadła ſrěnjo dżěchu.

Wiſche pruike wupomnjanke pjenjezy (Notgeld) ſo nutkcżajnu. Te na 4,20 ſł. hr., to je jedyn dollar a te na 2,10 ſł. hr., to je pol dollara hižo ſ 25. t. m. ſwoju płacżiwoſcż ſhubja. Sſhtrne na 1,05 ſ. hr., to je ſchwórcż dollara a na 42 ſł. np., to je dżeſat dollara, ſo hacż do 19. měrza ſe nutkcżahnu. Potom nicżo wjacży njeplacża.

Butrowe witi ſo ſnižżeny hrjedu w Barlinje. Punt butry płacżeſche tam 1,80 ſł. hr.

Dokelž howjadła malo płacża, naſchi delnjolużiſzy bratſja je ſami rěżaju. Punt howjaſowe mjaſa pſchedawaju po 54—60 ſł. np. a pſchiwdu łżyje, hacż hnyż ſtocżo ſiwe pſchedadża.

Mlěkna Pólſka ſo hoſpodarſzy ſkrucżuje. Jejna mėna (Wahrung) ſo nětżdy wjele ſtubjeſcżcha, hacż nemſka. Nětko je ſo ſ rażnemu ſkutkej ſhrabała. Dżes teho, ſo ſwoju mėnu wottkroni, porjeżduje dotalnu. S tym wona nikoho wo pjenjezy njepſchinjeſe a ſwojich wobſtoi hacż do nahoja njemuſkuka. S dobom tam broħota hładaju ſo ponminje. Płacżiżny bija ſkakżo dele. Sſo wſ, dyrbi nekto pſches wuſtrowjazar kriſu każ Cżeſkoſlowakſka, Amerika, Jendżelſka a druhe. Induſtrija je tam ſ wulkeho dżża ſpalja.

Płacżiżny na Barlinſkich produktowych witkach.

Zito a wolijowe ſemje po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacżiżny po ſtotej hrivnje.

	21. 2.	20. 2.		21. 2.	20. 2.
Pſchenicża	165-170	168-178	rapſ wołſtki	10-10,60	10-10,60
rożka	132-137	137-141	poſt. metaſa	8,60	8,80
małki jecżmjeń	155-170	156-170	ſerdela	14-14,80	14-14,50
nat. jecżmjen	—	—	jejchulki	12-13	12-13
wowſ	110-115	110-118	bżrnaże krużki	16-16,40	16-16,50
kukurjez(Mais)	—	—	ſrmy	13-14,50	13-14,50
łane ſmjanje	415-435	415-435	wola	13-14	14-15
rapſ	260-265	260-265	łany wołſtki	21-22	21-22
pſchenicżn. mała	25-27,50	25-27,25	wobſne lupiny	14-14,50	14-14,50
rżana mała	21-23,75	22-24,00	jetie lupiny	15-16,50	15-16,50
pſchenicż. wotr.	8,40	8,40	hrěch	18-19,50	18-22,00
rżane wotruby	7,00-7,10	7,10-7,80			

Wiczne płacżiżny wjeżera

Wſcho po ſtotej hrivnje	w Kamjenzu	w Lubiju
	ſo 1 zentn.	ſo 1 zentn.
Pſchenża	8,25—8,50	8,40—8,60
Rożka	7,00—7,40	7,25—7,50
Jecżmjeń	8,00—8,50	8,25—9,00
Wowſ	5,75—6,00	5,40—5,80
Sſyno	3—3,50	2,30—2,50
Sſkema, ſ maſch. mlěkż.	1,30	0,80—1,10
Sſkoma, ſ ſuhu mlěčzena	1,20	—
Sſkoma, ſ nuhu mlěčzena	—	1,50—1,80
Běrny, pola ratarja	2,25	—
„ hacż na żelesnizu	—	—
Butra	3,60—4,40	1,10—1,20
Jeja	0,15—0,20	0,15—0,20
Pſchenicżne wotruby	—	4,00—4,25
Rżane wotruby	—	3,50—3,75
Pſchenicżna muka	—	13,00—14,50
Rżena muka	—	12,00—13,00
Proſtata, mułe	5—26	—
„ hrěnje	—	—
„ małe	—	—

Płacżiżny rěżneho ſtotu na Drjeżdżanſkich ſtótnych witkach.

21. februara:

1 wol, 2 bykaj, 5 jałojzow a kałwow, 393 cżelatow, 2 wowzaj, 374 ſwinſi.

Płacżiżny ſu woły, bnki, jałojzy a krowy łoż pódnżelu. Cżelata: wukormjene 68-72 ſł. hr. ſa punt, mjenje wukormj. 64 ſł. hr. ſa pt., łapatne 50-58 ſł. hr. Sſwinje: pokmonjaſne, 69-71 ſł. hr., wukormjene 71-73 ſł. hr., mjaſne 58-66 ſł. hr., ranzy 52-68 ſł. hr. ſa punt. Wowzy: łoż pódnżelu.

Serbske towarstwo „Lubin“ w Budestecach
wuhotuje
njedźelu, 24. małeho róžka 1924 wječor 1/47 hodź.
serbski wječor
w Rychturjec hoscencu w Jilocach
ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.
Wšěch Serbow a bratrowske towarstwa z blizka a daloka wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Wulki
serbski swjedźeń
we Wulkich Zdźarach
w Sykoric hoscencu je sobotu, 23. februara
wječor w 7 hodź.
Wulkotny programm: **Spěwy, dźiwadło a reje.**
Wšěch lubych Serbow přeprošuje
Serb. tow. za Wulke Zdźary a wokolinu.

Serbske spěwne towarstwo „Bratrowstwo“
w Kulowje
wuhotuje **njedźeln, 24. małeho róžka**
26. założeńskí swjedźeń
ze spěwami, dźiwadłom a **rejemi**
w „Němskej khěži“.
Hrać budźe so: **„Móc wěry“.**
Započatk w 7 hodź.
Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka nanajwutrobniše přeprošuje
předsydstwo.

Hoscenc w Jiłku.
Njedźelu, 24. a póndźelu, 25. februara so
kózłopiwo toči
Přećelnje preprošujetaj
Jan Wirt a mandźelska.

Hoscenc w Lichanju-Klukšu.
Jutře sobotu a njedźelu so
kózłopiwo toči.

Kózłokolbaski — pampuchi.
Přećelnje preprošujetaj
Ernst Bukan a mandźelska.

Hoscenc „H'rdenburg“ w Now. Boranecach.
Sobotu, 23., njedźelu, 24., a póndźelu, 25. februara je
swinjorězanje
a

kózłopiwowy swjedźeń
Najlěpše kózłokobaski.
Najlěpše pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj Oskar Bär a mandźelska.

Urbanec hoscenc w Bošecach.
Sobotu, 23., njedźelu, 24. a póndźelu,
25. februara 1924 so

kózłopiwo toči
najlěpše kózłokolbaski — rjetkej darmo
najlěpše pampuchi
K temu přećelnje přeprošujetaj
H. Urban a mandźelska.

„Herbska grychta“ w Khróśćicach.
Njedźelu, 24. februara wječor wot 1/47 hodź. su
zjawne reje.
Přećelnje přeprošujetaj
hoscencaŕ a kołježdne tow. „Jednota“.

Hoscenc „Běły Kóń“
Hoscenc přenjeje rjadownje w Budyšinje
na zwonkownej lawskej hasy. Měješcel Curt Lange.

poručа so wšém Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěd a pić po :-: zuatym wurjadnym wašnju. :-: Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Dźowka
do ratarstwa se dla khorosće přijadawšeje knydom abo I. hapr. pyta
Mjerwa we Wulk. Dažinje
pola Łubija.

Holcy!
Pytam stwinske, kuchinske, domjace, burske a hródzne holcy bórzy a pozdźišo. **Heinr. Herz**
přistajeř w **Čěčkecach**
pola Hodźija.

Sněhběłe zuby
Mono-hubna woda (mjatlička) 2 hr. a Mono-zubny pówr 25 pj.
Měšćanska lapjyka na torh.

Gardiny wjeje druźiny
woknaty katun tunjo
w Budyšinje
na zwonkownej lawskej hasy 10.

Kupuju kóždu dźělbu **butry, twaroha a jejt** po najwyšších płaćiznach, poručam **najl. jědźnu sel** w jutowych měchach, centnaŕ po 5 hriwnach.
Fritz M. Schwaun
w Budyšinje na znutŕkownej lawskej hasy 5
Telefon 1178.

Iarjepikowy tobak
(rězany) porućatej
Richter & Hultsch
na šulerskej hasy 6

Přepisanje hypothekow pap. hriwnow do hypothekow złot. hriwnow, wupowědźenje, wušmórnjenje, zrěčenja a wučinjenja wjeje druźiny płaćiny hódno.
L. **Rauc** na Hodźe hasy 32.

Žony
Porucam šmuł mułi mah pjchepaftow, měšćańch a pjchebpadowych powjazow, podpołožkow.
Sćeja zab t rchje.
Wagnerowa w Budyšinje pjcheh šulerskimi wrotami cis. 9.

Kupuja
lumpy, nowiny, fejchiwki, knihi, alty, staru papjeru,
kotrež po najwyšších dnjownych płaćiznach. Po wjedźe, ke bych płaćenje hotowje, je kóždy nam jaspřichodnje přichjeu.
Josef Schubert
w Budyšinje, bórflin cyc. 7.
Telefon 595.

Płaćizny hódne poskićenje.
Žonjace trikotowe spódne talje, běłe z dołh. ruk., jena **1.95** hr.
žonjace trikotowe kołowe kholowy, běłe jene **2.95** hr.
žonjace spódne kholowy (Schlupfhosen), trikotowe, znutŕkach wołmjane, wšelakich barbow, por **2.95** hr.
mužace kołe z předkošćičku, běłe, dobre hódnosće, jena **3.95** hr.
damast, běły, 82 cm šěroki, dobra hódnosć, małe mustry, mtr. **1.40** hr.
khořejowe pokrywanje ze 6 servietami z běłej a pisanej kromu, połpłatowe jene **2.75** hr.
jumpery, wumělska žida we wjele barbach, jedyn 7.95, 7.50, **6.95** hr.
Jenoč tak dołho hač skład dosaha. Wotedawam jenoč wěste dźěłby.
A. Bokelmann nasl. na serbsk. hrjebjach 2.

Lohke a sylne dźěłanske konje
kaž też
spěšne konje do woza
steja stajnje na předań abo k zaměnjenju.
Paul Wels na Třełansk. dr. 6 a na kamjentn. hasy w „Złot. Lawje“.

Wo wobhladanje
tuteho wurjadnje praktiskeho
a tunjeho
wuhibowaceho parjaka
(Kippkessel)
bjez kupneho dyrbjenja kóždy
čas a też njedźelu prosy
Richard Heinrichs w Klětnom.
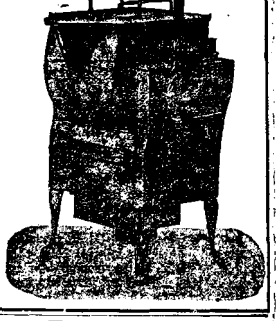

Picowanski kalk
poruča
Rauchfuss
synjenj, wikowarnja
na šćinych wikach 9

Radu
w hypothekowych a přehódnosćenskich prašenjach
podawa
prawny büro Kobanw Budyšinje
na Kaeublerskej hasy 6. Rěči serbski.

Wulki wubjerk
hólčacych wobleskow **dźěćacych** drasćidłow
kholowy **šěrcušow**
štryk., wušiwanskeje a sportskeje wołmy, stepow. přikrywow
konfirmandskich wuhotowanjow
w solidnym wuwjedźenju po najtuńšich płaćiznach
W. Köhler na hłownym torhošću 9.

Njewjesćinska pycha, kwasne kwěćele
:: žiwe a wumělske kwětkowe pjeńki ::
tehorunja wěncy a křiže. Mam wulki wubjerk tkaninowych a wěncowych kwětkow, liščich wopušow a wumělskich palmow
Wjernja **wěncow Marje Petrichoweje**
w Budyšinje na garbarskej hasy 20.
Žane klamy! Žane klamy!

Zasowotewrjenje.
Česćenemu wobydlerstwu w Mješćach a wokolinje podwólnje k wjedźenju dawamoj, zo smój swoje **rěznistwo z korćmu** 15. februara t. l. zaso wotewrilo a prosymoj — wo dobrowólnu podpjeru. —
Rudolf Budich a mandźelska.

Wulke wosebite poskićenje za Serbow.
Wołmjane suknjane tkaniny wšěch barbow (šeŕwjene, różojte) **solene, różojto-čeŕwjene, sunuhate, módro-čorne kaščikate atd., wołmjane suknjane tkaniny wšěch barbow** z wušiw. kromami.
Žona zwjazkowa twora. Wona je z cyle dobreje maćizny zhódana a je **to najlěpše,** štož sćyla je.
Přihódne passowe banty w najwjetšim wubjerku, najlěpši kúpar, velvet a samot w znatej dobrej hódnosći, chenillowe rubiśća wšěch barbow a krasnych wuwjedźenjow, serbske banty najtońšich a najlěpšich hódnosćow, **serbske jakowe tkaniny,** najlěpša Poppaka twora w najwjetšim wubjerku,
žiłdźane tkaniny, wołmjane tkaniny, musseliny, barchent, módroćišć, łožowe šaty hódnosćow přinjeje rjadownje.
K wobkedźbowanju! Njejsym sobustaw Wojerowskeho kupowanskeho družstwa, a mojo płaćizny zwjazk njepostaja, tohodla su wjele tuńše.
Wšěm swojim kupcam, kiž maju ke mni wjacy hač 6 kilometrow puća, zarunanje za puć dawam.
Wulki wubjerk, najnižše płaćizny, najlěpše poslužowanje, žane kupne dyrbjenje.
(Dźělba zbytkow po směšnje tunich płaćiznach.)
Welsec kupny dom w Kulowje
Telefon 19. Załožony 1868.

Železne sudobje
po bjezkonkurencnje tunich płaćiznach poruča
Richard Heinrichs w Klětnom.
Staja wot **njedźele, 24. februara a kóždy tydźeń**

wulki transport
młodych, wysokosnećelnych a nowodejnych
kruwow kaž też **jałojcow**
direktnje z rańšeje Pruskeje płaćizny hódno na předań
Hermann Priemel
Telefon čo 4. wikowaŕ płahowańskeho skotu w Kulowje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło 46 | Budyšin, sobota 23. februara 1924. | Lětnik 83

»S. N.« płaći za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a dźěł. Smolerjec knihićišćerńja, zap. druźstwo z wob. ruk., i. w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 887. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Žonjace toše, wopytowanske toše aktowe mapy, hudźbne mapy šijace korbiki, hladanje nohćow, žonjace pasy

T. Albert w Budyšinje

na lawskich hrjebjach 10. Telefon 1078.

Dnjownica.

Sobotu, 23. małeho róžka.

Pětra Damiana, biskopa.

† 1729 senior Budyšskeho kapitla Jurij Hawštyn Swětlik.

Strowy napoj.

Woda strowy napoj je,
Njezawjerći hłowu,
Mysl jasnu zdźeržuje
Wukhowa ju strowu.

*

Strowa je dźe rybička,
Doniž wodu pije;
Duž do sylnoh' piwička
Korćmař wodu lije.

Handrij Dučman.

Njedźelu, 24. małeho róžka.

Matija, japoštola.

Burske kaznja.

Mać, j prěnju solotej syje,
Maćij rady z lodźikom pošćerka.
Maćij zemju zamka a wotamka.
Maćij z kamjenjom do lodu mjeta.
Maćij śe rady do črijow honi.
Maćija a Michała dźen a nóc runa.
Nadeńdźi-li swjaty Maćij lód, syka jón hnydom, njenadeńdźe lód, wudźěła jón hnydom.

Tu křiwdu spisać, kotraž Serbow zmota,
Dosć wulke k tomu njejsu bróžne wrota.

Radyserb.

Towaršstwowski powěstnik.

Sobustawam Maćicy Serbskeje dawamy z tutym k wjedźenju, zo přinošk na 1923 dwě hriwnje wučinja, na l. 1924 budźa so zaso 4 hr. zběrać, kaž w dowólnskim času. Dokelž pjenjezy potrjebamy, su sobustawy lubje prošeni, zo bychu znajmjeńša swój přinošk na 1923 skorje lěpje wotwjedli.

Předsydstwo.

Domowina. Wšěm serbskim towaršstwam wozjewjamy, zo jim steji k disposiciji přednošk ze swětłowymi wobrazami (Lichtbilder): Bosnija a Herzegowina. K. dr. Šleca je zwólniwy wo swojim pućowanju w mjenowanymaj krajomaj přednošować wšudźe, hdźež so to techniscy přewjesć hodźi. Trěbno je jenož, zo je milinowy (elektriski) prud w městnosći. Hdźež ma towaršstwo same muza, kiž móže přednošować, njech přednošk same přewjedźe. Wšitko leži připrawjene w kanclji Domowiny: aparat, swětłowobrazy a hotowy, wudźělany přednošk k temu, pěkne z mašinu na čiste napisany. Wobroćće so w Domowininej kanclji na k. dr. Šleou, hdźež možeće nadrobnišo zhonić a wujednać. Wotmyslimy w bliźšim času hišće wjacy tajkich přednoškow ze swětłowobrazami za towaršstwa připrawić.

Sekretariatwo Domowiny.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje zmóje přichodnu pónđelu wječor 1/2 9 hodź. w kat. towaršowni na garbarskej hasy, spěwańsku hodźinu. Přeprošenje towaršstwa „Bjesady“ na „Smetanowy swjedźeń“, srjedu, 27. febr., wječor 1/27 hodź. w Budyšskej tšělefni, chcyli sobustawy w bohatej ličbje sćěhować. Naš wječor w „Běłym konju“ budźe pónđelu, 3. měrca 1924. Předsydstwo.

Do Wotrowa a wokoliny. Wšěch towaršow a přećelow Serbskeho Sokola přeprošuju na přichodnu wutoru, 26. II, 1/28 hodź. do Wotrowa do Jurśeo kórčmy k dozalożenju jednoty „Sokol“ w Wotrowje nakwilne předsydstwo.

Serb. tow. w Khwaćicach ma njedźelu, 24. t. m. pola k. Nowaka pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Jedna so wo znatej wěcy a wo předstojaceym założeńskim swjedźenju. Wše sobustawy maja swjatu winowatosć, zo wšešo a z dypkom přińdu. Wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Spěw. tow. „Radosć“ w Bukecach. Mšańy khor spěwa srjedu, 27. małeho róžka. Předsydstwo.

Tow. kat. młodźencow w Ralbicach wuhotuje póstnicy njedźelu, 2. měrca 1924 wječor 1/27 hodź. we Waldźio hosćencu swój założeński swjedźeń. Předstajeć budźe so hra Genofeva. Póstnicy pónđelu pop. w 3 hodź. wospjetowanje za dźěći. Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Wojerske tow. w Róžeńće wuhotuje njedźelu, 24. II. wječor w 7 hodź. w Pěskecach swój zjawny zymski swjedźeń, z dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych přećelow z blizka a daloka přeprošuje

předsydstwo.

Wojerowske serbske burske tow. ma srjedu wječor pola k. Krawca zhromadźiznu.

Serb. tow. „Handrij Zejler“ we Łazu wuhotuje njedźelu, 24. małeho róžka wječor z dypkom 1/28 hodź. swój zjawny zymski swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow z blizka a daloka přeprošuje

předsydstwo

Serb. tow. „Lubin“ wuhotuje njedźelu, 24. małeho róžka wječor 1/27 hodź. w Rychtarjec hosćencu w Jłocach serbski wječor. Wšitcy lubi Serbjo a bratrowske towaršstwa so k temu wutrobnje přeprošuja.

Spěw. tow. „Bratrowstwo“ w Knlowje wuhotuje njedźelu, 24. februara swój 26 założeńskí swjedźeń ze spěwom a dźiwadłom. Wšitkich Serbow přeprošuje

předsydstwo.

Jednota „Sokol“ w Radworju wuhotuje njedźelu, 24. februara pola Brylec w Radworju sokolski wječor. Započatk w 7 hodź. Serbow wutrobnje přeprošuje

jednota „Sokol“

Swětłowe podawki.

Sakski žejm.

Sakski žejm je schwótrk wo sakonjowym naćiśiku w nastupanju pśichwijeńskeja personalneho wottwarjenja we šuli jednak. Naćiśik, po kótaryž ma so liśba potrjebnych hodźin za wućerjerjow ludowych šulow wot tydźeń 28 na 30 a za wućerjerjow pśichwilnych šulach wot 24 na 25 powyšiś, bo pśatowanu twójerjej pśichwalo.

Kommunist **Lieberasch** jo na to hóriśeśe, jo žu jo na statnych twójerskich podkopkach w Zauckerodźe hórnizy z dźěła wuśankli. W mjenje swojej frakźije won namjetowaśe, zo bychu jo wusankinjeni dźěłaćerjo hnydom po statnych tuměnjenjach a fe statnymi pravami sajo pśichtajeli. K nim tej napšawjena dźěłowe rada šłušna. Dźěłaśiśi cźaju pod šemju 6 hodźin, nad šemju 7 hodźin twaśinja. Dnty wusankinjenja so šarunaju. W statnej milinarni (elektrarni) dyrbi tehorunja potrjebowanje dźěłaćerjow pśiśesśaś.

Finanzny minister dr. **Reinhold** wusankinjenych dźěłaćerjow winowaśe, jo žu mjenje nadźijali, dyžli dźěłaćerjo pśiwatnych twójerskich podkopkow. Dźěłowa rada, z kótaraž je žo jednaśo, njeje nicso cźinila, so by dźěłaćerjow pobrała, bźěšći cźasy dźěłaś.

Sozialdemokrat **Wölkel** sakśiskemu knježeśiśtwu porokuje, jo je wono honjenju wo podźěśenje dźěłaśiśeho cźasa žobu cźiniło. Cźeśe hospodarśke wójowanje njerwwotśanje. Pśichodowstaćeljo a pśichode wiśkem statne knježeśiśtwo žu powini, so žo tole wójowanje dale njepśichwiśi. Lieberaschowe namjety žu tehodla hódne, so wubjerk wo nich dale wuradźuje.

Sozialdemokrat **Kautzsch** wo rěcźi finanznego ministra praji, jo je won se stejiśćeja pśichodowstaćela jara derje rěcźał. Jedna ža won rosrišanje, na kótarejž wuwjedźenje žu žo dźěłaćerśke towaršwa žwisałe. Tola dyrbi žo na to dźiwaś, z kajkimi wobśtejnosćami je k rosrišanju došło. Pśichodowstaćeljo žu dźěłaćerjoch na njeźišćane waśnje satrašćili. W hospodarśkej nuzy njemóžachu žo dźěłaćerjo wobarać. Methoda, kótaraž ho w Sakśiskej pśichtała, z dźěśimi dźěłanśkimi cźasami wjaży nadźěłaś, žo nas šapraji. Konflikt w Zauckerodźe stónćaśimši žebi na to njenuhła, žo dorěcźenja dźerješ. Niž 3 ale 80 stwórankinjenych dźěłaćerjow nochcźeła sajo pśichśitaś, a póła teho žu 6 pśichśitajenjam śłužbu wupowjedźili. Minister je tej wo zatrašćenju rěcźał. Kak je w tutym nastupanju było, dopokazuje, jo je ho w Zwikawskim wokrejeju ludźom, kótśi žu sopowjedźićnu, do Zauckerode hić, hrošku, so jich z dźěła puśćeja.

Finanzny minister dr. **Reinhold** lubi, so dyrbja žo wšitke dorěcźenja spravnje pśichwjeśeś, to njeby žaneho rozhórčenja mjes wobdźělerjami wotstało. Statne dźěłaśiśe njemóža pod njepśichśiwdobnišimi tuměnjenjemi dźěłaś, dyžli žurbadne dźěłaśiśe.

Wotpšašowanje go pśichi wulkim njemérje stanje, tak so k mjenju a wóboro umjenju bóńše. Völkelowy namjet, to bychu go kommunistiske namjety prawnemu wubjerkej pśichpokazale, go wotpokaja, mjes tym go ho namjet wo nastupanju dźěłaśiśego cźasa pśichi. Po namjeśe kapitalistiśich stron bu hišće wjele cźitanje wotmjeje.

Wukrajni wězywustojni žu ſ jena wo płaćenjakhmanosći Němśkeje.

Diplomatiski žobudźěłaćerjo Hawańskeje powjeśeśenje šoni, so je powjeśeś zyle hoka a fantastiska, po kótarejž žu wězywustojni myśl wuprajili, so mohła by Němśkej kolonije wróćiś. Sa to žu wězywustojni zyle ſ jena wo hospodarśkej samožnosći byli. S dawna wjedźachu, so žu Němcy nimo měry wulke kapitalije na śiawne dźěła nałožili, na pśichiład na wutworjenje a polěpśenje łódźnistwa a żeleśnicow, na konstrukźije telefonowych a kabłowych potowdow, na polěpśenje mórśkich pśichistawow, na wobnowjenje wikowarśkeho łódźistwa. Tola žu hwjaśkrašnje wězywustojni pśichkładnośći swojeho pśichowanje w Barlinje pśichekwapjacu wěź wušłědźili. Sću nawjeśeli, so je Němśka wot pśichměra 18 000 lokomotiwow a 400 000 waggonow nałwariło. Teke liśby žame sa žebje rěcźa. Bźeš dwěla go žo, so budźa wězywustojni na tule wurjadnu ho'podarśku a finanznu móc Němśkeje bźiwaś, hdyž pótaja, po kajkim waśnju śměje Němśka wójnśke wotškodźenje sa płaćiś.

Dalśe wurodźenja wězywustojnych w Parišu.

Prěni wubjerk wězywustojnych je schwórk pod pśichedźiwym generała Dawesa pobeźenje wotmeł. W nim je so rina rosprawa wo tym podała, na kaše waśnje mohła go runowaśe mjes statnymi dołhodobnymi a wudatowanymi Němśkeje bazyś, a hač mohł ho dóšć dołhodobne na wójnśke wotškodźenje nałožeś. W tymle nastupanju je ho prěni wubjerk špezialistow za monopole pomjenował. Tuśi maja pruhowaś, hač mohła ho w Němśkej monopola sa tobak, sawałt a alkohol sawjeśeś.

Druhi wubjerk wězywustojnych, kótryž ho k cźekanjom němśkeho kapitala do wukraja fabrikańe, je ho schwórk pśichipołobnju pod pśichedźiwym Maca Kenny śechot a rosprawu rospominał, kótruž wošłachodźeńśki kommišarij poda. —

Połoženje w Pirmasensu žo pśichiwótśiło.

Wobśtejnośće w Pirmasensu žu ho wot šchwórka wurjadnje pśichiwótśiłe. Sastupjeś franzowośkeje wobhajeńskeje wyšichośće je rjekł, so maja ho nowe khłostańśke napadowy za Pirmasenśki wokrješ wocźakaś. Franzowośojo žu łaśelowali a šabitych separatistow fotografowaś dał. Franzowośki sastupjeś, je rjekł, so ho fotografije bo neutralnu wukrajo pósćelu, so by ho dopokazało, kak hrozniže a žurowje žu Němcy se separatistami łachadźeli. Da pak fe-šumiś, so ho won teho wostaji, „jeli so bychu ho jemu dopokazy podale, so na prawym brjohu Rheina nénśfonazionalistiśka organizacija wobśteji, kótraž je nadobeh na twarjenje wokrjeśnego hanta organisowała“. Wulka liśba balśich wobzoboju je ho sajała. Mjes wobydlerśtwom cźełne smjelenje knježi. Rěcźi ninaju žaneho wobthada je swojimi šwójbami. Wjele ſ nich je ho hižo do Landauśkeho jatnika wotwjeśło. Dóšć nětcźišćich jatych je wobeśe cźeźi.

* *

W Pirmasensu žu ho wobydlerjam wšitke bróńe sebrałe. Žandarmoja maju hišće swoje bróńe, nénśtrne policijstwam pak pak teź nékto tehaśi wšali. Mjes wobzbami, kótrež žu ho dla morjenja separatistow šajeli, je teź pśichedźiła wokrjeśnego hanta dr. Goettel.

W **Kaiserslauterne** je 11 policajśtich šaitojnikow šajeli. Dale žu direktora wucźeśkeho seminara Brittinga šajeli. Němśka policija je ho je šłužby šajiła. Tehaśi ju jej wošłajiśi. Němšyj policijstoju dyrbja hromadźe ſ jenej zonjetymi wozakami patrouillowaś šłužbu cźiniś.

Franzowske knjezerstwo je so zapowjedziło, němsku protestowansku notu wo Pfalzy pschijeć.

Němšk šejmr je pjatk dale wo namjeze němskonazionalnych sapósłanzow jednał, po kotrymž maja so separatistojo we wobhadanjym traju krajneje pscheradu dla k šmjerzi sadudzieć. Swontkowny minister dr. Stresemann mjeze dźesom rěčł. Němšk knjezerstwo njeje šebi franzowske postupanje w Pfalzy wérom lubjeł dało. Wono je 1. nowembra wabscherum notu wo satkerzenju franzosowskeho wobsadźeńskeho wórsta pschecziwo dontorodnemu wobydlerstwu do Parisa pósłało. Franzowske knjezerstwo je wotmołwiło, so fu to njedobrakasane pčhiźłodzenja, a so so franzowske knjezerstwo se fruntskowunyi němskimi prascheńzeni njenakladuje. Němšk pósłanz w Pariźu je jemu dźensa dźeł. so je so jemu nota wróćiła. Franzowska ho sapowjeduje, notu pschijeć.

Badenske anilinowe fabriki dale swoje wudźeli jako wójnske wotschkodzenje podawaju.

S Koblenza Parizšti „Temps“ honi, so fu badenske anilinowe fabriki powschitkowny aktork, kotryž su je swjazkarske porheinstej komunisiun wosfamlc, na zi mežnyj podźełchle. Badenske anilinowe fabriki fu so swjazale, za tuton cjasf 86 000 tunow chemiskich hnojźiwow na wójnske wotschkodzenje podawacj, z nich 600 tunow fa Belgiski.

Pschiwótšiene postajenja fa y'chjstny wutkrainikow na Pariźšku burju.

Pod pschedk. prefidenta Millerranda je so schmórk w Elisejstim hrodźe w Pariźu ministerita rada wotmeła. Hdyž dr Poincare rosprawu wo swonkownym położenju podał, minister finansowych nałeżnoscow a finanzny minister prefidentej wukas wo pschipuschczenju wukrajnikow do burjoweho twarjenja pschedpolojschtej. Dale minister franzoskeho dźela Trotier pschipowjedźi, so bórzy namjetnje, so dochu so jeleniczne tarify powyschile. W nastupanju wikowanja f nimdu a žitom fo wob'amknu, so ma wo tym komisiju fa rozdźelenje žiwjenjowe potrjeby rosbudźieć.

Pschecziwofasijstiski attentat w Pariźu.

W Pariźu je so w jenej znatej restawraziji pschecziwofasijstiski attentat stucził. 21 letny pinczinik, kotryž je anarchist, je f wutfelom z rewolwera Nikolu Bonlevitja, Pariźskeho dobrikowarja nowin „Appolo d' Italia“, Muffolinitoweho organa, franik. Tšłza zajachu. W attentacje nowiny pischu, so je nadpadnjeny Pariźske fazsijstiske towarstwo fakoźił. Jeho franjenje njeje finjerczistrafene. Nadpadnik praji, so je anarchist, so fanej organisaziji njepschisłuscha a so je chżył skónzowacz ideju, nic człowjeka.

Twor nowych wójnskich łódzow a lětadłow w Jendźelskej.

Parlamentski sekretar Admiralty Ammon je w delnim sejmje wojerjow, so je tuc cźłowo dźiwoju na wulku bjesdu pschez wobkamliko, k dźchjatkowu a dwoj sanjsclaj torpedowych ezołmow tworicz dacz. Nowe łódze dyrbja so na sastarjene samknicz, kotrej njehodźa so k wojowanju wjazy trjebacz. Tuj so liczba wójnskich łódzow njepowjetschi.

Pryedarschi minister Klatšawa sir Samuel Hoare je w delnim sejmje rosłožił, so dyrbi so Jendźelska pschecziwo nadpadam f powdéra schkitacz. Statny pobchtrekar sa Klatšawu Brach pschipowjedźi, so so wojerske Klatšawo dale wutwarjuje.

Proschenje penzije sa macierje f dźećemi, kotrychž sejmjerjo fu k dźełu njekhmani.

W sjednoczinskim podźełenju Jendźelskeho delnjeho sejma so wo proschenju penzije sa macierjow a wudowow f dźećimi jednatche, kotrychž sejmjerjo fu khmanoscz k dźełu sbudili. Penzijo ma stajna kaza placzicz, a wobźełtk wubjerk ma sarjadowizwo wjesch. Kanzler pokłada Snowden praji, so so nadźija, so budźe bórzy podrobny praktiski plan pschedpołožcz mós.

Najzatosch mjes Ruskej a Japanskej.

Zentralny wubjerk bolschewiskeho knjezerstwa žudźi, so pomoz, kotruž je bolschewiskka komunizja japanskemu wobydlerstwu, po senjerjanju cźerpjazemu, politiczke, so dla nětczischich rowérow mjes Japanskej a Ruskej njehodźi pschetwjesch. Mukowjany wubjerk je so tchodźa rosbudźił, so dźeło komunizje sastaji a komunizju f Japanskeje wotwoła.

Ruski pósłanz w Pekingu Karachan je w rosrěczenju f japanskimi nowinarjemi rjekł, so bolschewiskke knjezerstwo po njewutpźidnu swojich posnytnow wo nawjazanju normalnych stykow f Japanskej nochze dale japanske knjezerstwo pschepruduczowacz, so fu dalsche jednanja trébne.

Južnosłowjanska je pjerza Italiji žwobodnu ruku na albanskim mórskim brjohu dała.

Kaž Winiske nowiny f Roma khonja, je so italisko-južnosłowjanske srěczenje f tajmym dojednanjom wudospołnilo, po kotrymž Južnosłowjanska Italiji žwobodnu ruku na albanskim mórskim brjohu wostaja, mjes tym so Italska Južnosłowjanej padpjeru lubi, kaž daloko wo pschijamnjenje Ssoluna (Saloniki) k Južnosłowjanskej dźe.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 23. małeho rózła 1924.

— Wo wjedrje. Wczera wjecjor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer —5, thermometer wo dwjo 4-2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer w nozy — 7. Wuhladp na njestajne wjedro. — Symniczki wobkhowanj, prajl rosprawa Drježdźanskeje wjedrarnje. Wyschsima wuschiesskeja fo wot Jendźelskeje hacź k Islandej. Nad baltiskim saltwom — morjo mjes Schwedskej a Finskej — leži nižina. Wczera mjachm w Němskej mrócne hacź bjesmrócźne a cźi fo wucźahowate njebjo. Sněhi dźiśche fo we Swinemünde, w Memelu, w Aachene a w Kasselu. Rano bě hacź do 13 stop. hmny (Mnichom — 8 w Aachene a Wróćłskawju). Wobnjo fulji fo hacź na 4 stop. cźopłoty (druhdźe 2—3). — Jutře je Matija. Swjano sapoczinje tón łód pałacź. Cźas by kyl. Niedźelu Sexagesima fłóńcźko 7,01 fhabźa a fo 5,31 fhowa. Mjeźacź wjerkor 10,24 fhabźa a fo dopołdnja 8,50 fhowa.

— **Ludowe roswuczenje w Budyschinje.** Pódźelu, 25. februara 1924 bjerźi knjez hólcźanski lékař dr. med. Schnabel 3. pschednoscht wo fuchozerstwje a fpalajnych khorosczach we 8 hodź. (w Pestalozzifkej schuli.

— **Dźensa wotmě ko wulkotna shromadźizna ratarjow w „krónt“.** Wulka sala tehole hoscenza bě pschepjelnjena. Woni běchu ko feschli, so bychu pschecźiwo ratarskim sadudzacze dawki protestowali. Tehodla pschijatchu wótru „cofuziju pschecźiwo jenostronskim, ratarjow famicznych dawkow.

S Budeteza. Kaž khonich, so tu we wokolnosczi stari a młodźi na herbitši wjecźor hotuja, kiž towarschow „Lu[illegible]“ schtichodnu niedźelu w Jiłsach wjecźor 1/2 7 hodź. zuhotuje. Dźesczki cźaš njejsmy wjazy herbiskeho wjecźora mělli. Na bohatym wobnjecze nam jenje rozhladowała nje. Jiłsaj pak zyle na mjesach naschcho Sserbowstwa leja. Tuž prajemy tež druhe herbiske towarschwa a wschitch, kiž maju fajfim fa herbiski zabawu, so bychu naš fe fwojim wopytom swjesseli. Wjecźor ma pokazaez, jo tež to a nasch: „Hischcze Sserbstwo njeschudźene!“ Porjad je, kaž khonimy, bohaty, tola tež na pschejawa wobliczerny, kaž je druhdy bylo. Pschechadjacej budźe so cźinowna w tjoch jednanjach: „Hnadowne fmjerzo w lésu“ a wjeselohra we jenym jednanju. „Blasej w [illegible]“ fo tu hischcze hraloj njeschej. Tež fwjedżejsska rěcź chze naš za nasche narodne kuśka f nowa zahoicz. Pschi tschełstatej fymje fu hrajerjo pruhowali. Sčmy jim wulki dźak winowjeli. Tuž dźakujmy fo jim f wjeselkym pschihowanczom a bohatym wopytom!

—a.

S Mjekowarjiza. (Druha rosprawa.) Sesidźenu njedźelu 17. februara fmjerzeschtse tudomne herbiske towarstwo „Jutrnja“ fwoji założenitši fwjedżesi fe fpěwami, hjowadom a rejemi. Pschecźetsio j blisko a dalefa bźeżu fo w bohatej liczbie seschli, widlachmy tež wjele fubuskiwom fusiadnych towarschwom. We 8 hodź. po nita k pschedstuda wschitch f mutrohnymi slowami. Dale rescheschtaj hischcze k. Bartko a k. Hadbi kacjimawe slowa fa naschc Sserbstwo. Spéwario pschednjeschcin rjane herbiske fudy, na cźoż fo hra „Na wumjenku“ pschedhaji. Wuttorzenje fo hrajerske. Mále bźehu derje wobhadżene, wosi fo bźeż a wowka a młodaj mandżelej, kaj fchcza a młoda wudowa a wschitke tamne tež. Prěni krócź bě wjednistwo a hrajerje w rucach młodych kobuztawow. Mech fu tež fmjne wichorn dale a chjale fakubicz młody fchtom w hodźinach, kdźeż bě thorowany jeko pjenk. Dha pak fo tola na cźiemnum niebju jasni a rjana hwězda „Jutrnica“ fo fafwidźeli. Bu hinafche a lubofnische žiwjenje a Bóh chżył dacz, so by nětt taiše wostało, rostlo a so pschiworiało. Sčonty a bratfai! Dźerżmy hromadże w lubofći k bliżschemu. Po dźiwadle běchu reje. Rejwachmy tež „Sserbski mch“. Mokotru hodźinu běchmy hischcze hromadże a wjeselachmy so naschcho młodcho dorosta, kiž we naschich ftopach nikdy Sserbstwo dale hajł. Wutkotnje pjekachu Komorowzkin herzn. Wutrobnu dźak tež hischcze jónu wschitku hromadże, wosebje hrajerjam a na skowje a wjesele fafowidżenje w kcźinje towarschwa pod nowym wjednistwom. To daj Bóh.

Nowe fłónco fefchadżene
rjeńfche wuhi wupschestrje,
fwobodnoscz, to klonzo rjane,
krafini njebio lnzifte.

S Nekez. Naschc narodne towarschwo „Lipa“ wotmě fandżenu niedźelu fwoju mjeźacznu fhromadźiznu. Prěni wodźeł wobsteicźe w fridowanym mjenschich tow. nalezkoscżow. Druhi wodźeł běchmy f temu pokazili, fo bychmy fo, kaj fu to hižo někotre holanske towarschwa cźinile, wuprajili wo nowofarjadowanju herbiskich fpéwarskich. Dokelž je fromadźanjadanje herbiskich fpéwarskich wulku fluboku pschimaze do herbiskeho narodneho žiwjenja, haj fa Sserbow dóńt wohnidne, běchmy fobu wobsadnoho knjesa fararja pschepróhli, fo by nam wo pschedběżnym jednanju wo fnowarjadowanju naschich fpéwarskich rosprawił. Běchmy febi tež Sserbowu fwonka towarschwa fzejazych na tutu fhromadźiznu pscheproschili, tola žadyn f nich njebě pschischol. Mnohi Sserbja hanbuja so, abo je jim pschefpatne, na herbiski fhromadźiznu hicź, rakžeho běhaja do nemiskich fhromadźiznow a ponthaja tam Nimzowstwo fpéwnicz a fwoju narodnoscz pak fanicznowacz. Ty, rodzeny Sserbo, wimi febi Nimzojo za pschikład. Sej hižo hdy widżał, fo Nimzy kolozinje francozske abo jendźelske towarstwa, abo fo do takich fatmuje? Abo hdy fatupi Nimz do herbiskeho towarstwa? Nimz dźerži fo kruce fwojeje narodnoscze a wotnje fa nju kruce a wutrainje. Ponyhl, Sserbo, fo ty f twojim cźinjenjom fo fabanibiskich psched tyrannom Nimzom a fejinich fo psched nim cźłowiek dornheje riadownje (Klafh). — Dokelž knjes farar hischcze docschol nebě, poda knjes pschedsydo nětrotre fkowa dopołdnja wo wulkej wažnoscżi nowocźifchcza fpéwarskich. We Lutherowym cźaschu, hdyž fo bibliju cźiftcźechu a tež fo wo cźiftcźu herbiske biblije jednasche, Luther praji, fo hódna njeje, herbiski biblijn cźiftcźechcz, dokelž tu Sserbja dokho wiazy njebudźe. We Lutherowym cźasu fyblachu Sserbja hischcze hacź psched wrota Wittenbergiske. Wot tehe cźasa je so Sserbstwo fahubiło, germanizowało, hacź tu do Luzjow. Tehdy wojowachu naschi herbźy wojsko hischcze f bróniu w ruzy fa fwoju njewomnitnoscz, fa fwoju narodnoscz, fa fwoju macźerinu rěcź. — A dźensa, po fafchnych khstorkach je **hebi němska fchula mjes Sserbami wocźahnyła cźrjodny janiczarow, kotiż fahubieja fwoju famu narodnoscz** w herbiskich domach fadowa bo wot Sserbow herbiske rěcź. We tajtim fruduym cźasu wotnarodowanja, narodnoscze bjesdżatkoscze, może pschemennjenje herbiskich fpéwarskich herbiski narod dobicz. Tuž měko fo tute dźeło f wulkej wobgladniwoscżu pschewjesczą a fo jenoj najwutwojnischim a najfpérnischim fynam herbiskeho ludu dowéricz. Mjes tym bésche knjes farar Kschizan do'ho a rozkoschowasche nam hnydom na podźatej naspomnjenjom knjesa fararja Domaschki, worschschcźane we cźiftkach 26. 28 a 29 Sserbskich Nowin, hdyž cźitat w'cho nadrobnische namaka. We nowocźischcźu ma to za cźistu herbiku rěcź fekźbowacz. Khérkluschc, kotreż fo spéwacz niehodźa a tajc, kotreż prawe duchowny natwarjenje njepofliczja, maju fo wuwoskatjicz. Na tute mésitno dyrbja fo kraśne natwarjenje spéwy nowischcheho cźasha a tež wot herbiskich pésnjerjow, kaj na pschikład i Zionski“ flohow atd. pschiricz. Njeśmérnje bolhe khérkluschcze ma'u fo pschikrócźicz, hdyż teho, so by fo wupsł khérkluscha skalyła. Wudawk nowych pjes fo po możnosczi kaž frjadowacz, so mohłe fo pódła tej fzerz pówarke, hnadź f wjeschkim pschidawkom dale trjebacz. Tute wumjetoscża se spokojenjom pschijachmy, tehodła dyrje je w ludu nietrjebarnische roskhorjenje nastało. Nowe spéwarske maju fo w herb cźim prawepsitju wudacz. We tutym dyrju khżicha rosmołwa nasta. Nowe spéwarke pet bóle fherbiskemu pschidobdj khschcza, mh ftari tu do'ho wjesy njebudźemy. Naschi pschidobdj, dźesi, mukmu we fchuli fo cźanski pisacz a cźitacz, herb li a nemiski. A fchtož biblija nafmpa, fmy tola my bóle ftari wschitky biblifke ftarofiny we łacźanfkich pizmikach we fchuli méli. Mamy tola tej wyschke khdźych klamow a korczmy łacźanske napisme, a — khdźy tam mitstrzichi, mladź fa Parv. Polaschim jenoj fu k lóchcza a lubofcze, haj kuft wobornitwoze lubofcze k wérzy a narodej — potom wschitko pódźe.

S Wotrowa. Wczera, pjatk, wjecźor feidźechmy fo cźeriba mudżenjow, wosebje f naschcze wży, f wotpohłodom, fafezicz ja naschu wokolinu fokolitha jednotu a tak fy heflomaj: bratrowfzkwo! a ftruczmy fo! kafkupicz do fotalifich rjadow, kaj naschi towarschchoju wo Bacźonju, Klóńcźicze, Rakbzach, Radworzu atd. Br. jednarzej Sserbfkeho Sokolskiteho Swjatka porcźa f krótka wo nastacźu Sokoła a jeho famdru. Sserbfki Sokol je ftupił fo'wa na cźolo wojenarjow fa dźerżenje naschcze narodnoscże a naschich dobrych narodnych pocźinkow a je falojenj na knuych a wupory idealnych zahadach, tak fo fóżdy narod w a nebdźi fa prózowat bradi jón f wutrnu mirarcz a je fkónczu podpieracz — Dr. Kelchzwa, ftarofta Bacźonfkje jednoty, f krótkej rédże o bratrowfkim wotnaczu, (t. j. Bacźonja fa bźchu), rosprawjefche, kajke dobre narodne dźełło je hijo fch j bnota we fwojej. wofkolinje wukonjała a namokwjefche f wutrobiłwymi słowami, fo bychmy tu tehoranja krucz k dźełu pschikrocźili. Namjet, jednotu falojicz fo jenbłóżnje pschija. Jako fobuftawy fapjhachu fo hrydom 17 towarschchow. Sa ftarofzu wutrobiłcho fżebi k. Zurza Nedu f Wotrowa, fa nacźolnika k. Jakuba Jyża fe Zeza. Tute natżwinie pschedżydżowe pschepróchuje wschćch towarschow a pschecźelow Sserbfkeho Sokoła na pschichodnu tworu 1/28 hodź. do Wotrowa do korczmy pola Jurzaschez k dofałojenju jednoty Sokoła we Wotrowje.

S Kamjenza. Schmórk dopołdnja fu f dwórcźka fi nanznebo hamta mużaze kolo kradnyli.

S Brězy pola Kamjenza. Wutoru, 26. t. mz., popołdnju w 2 hodź., bo mackerjam a fich cźeficznym dźerżom na fchuli łekarfka rada darmo podawa. Łékař budźe pschitomny.

Se Schwjedorfa fady Kamjenza. Tele dny w nuknitu jenoho tudomneho kubła cźeło nowonarbżeneho dźiśeca nadeidźechu. Polizija bórzy macź wuzhlédži. Je to jena fśehańcźa, kiž na tymle kuble fłuji. Néka, so fo wo wotpohładane mordarstwo njejedna.

S Kamjenza. Wjednik **potracźowanskeje schule**, wusch schi wuczer Pawot Spatzier, je hebi zjawjenje wsał. Na rostschafnenje cźłowom cźerwjo, fłoji ruku na fo.

S Kamburka. Tu wóndano jebała wésteho Marczina Wünschu f Kottmara fajacźu. Tón bé do naschcho mefiazka pschischol. W jennch thlamach hotowefe drasty fu hebi hymfli nawobłek a 620 krónow. Pschikupjesze zapłaczi f 100 ftotej hriwnowskej papjeru. Jako hebi tuton papjeru blize wobhlada, fo dohlada, fo je papjerka jenoj 1 ftotu hriwnu hódna. Wünschca bé fady 1 hischcze dwójm O pschipiłał. Jebał dalako njepschiźidże. Hischcze je w nafchim mésteze jeho zandarm faja a tykny.

Zapóslane.

Sa zwérnej herbiskej duschu.

K tom' rowej mój pucź wjedże, hdźeż . . . . tak fanjesze fpéwać, hdyż w zwéle dnjach krocźakmy fa kaschczom fe mjetezku we bitarnchu wjeżnjana. Sżowa pschetwodżeri jemu wobżednju cźeścź tuchno ferniskeho znaczowanja wopo'ża. S ranja dujeschce rézny wétr, kiż nam jara njetyjeschc. Wschitkym wiachu hebi dónit cźłowjeka k wutrobje, fotrej tóżdeho potriechi. Jenoż pschicroba njezarowaschc, ju wobdawesche bólý pfaschcź, tola pod tymle płaschczom wotpocźuje płódna rola — rola naschich wótzow. Dóndżechmy hacź na kcźchow, hdźeż bu cźeło femi pschepodate, ći horżki femje f pobożnej próśtwu poskiczi hischcze tóżdu f pschetwodżerjow fwojemu femrzetwu hobubratrej. Po tutym jeftupischmy do makeje kcźchowskeje zyrkwje, tu wotmémachu fo Bože ftużby fa femrzetego a fjednoczi wschitkomnoho do hnujozeho hobuzarowanja, hdyż fpéwar fanjesze: Spi. dha w khlobnym rowie, fpi, tu hdźeż naschi wótzy leja — — haj wótzy leja.

Porjaduje ftupachu na dompuczu psched mojim hrochownym wóczkom mi praftare nałożki a wobrazy naschich pryebownikow, kaj f porokowazym praschenjom, fcże mi jako naschi potomnizy nam fachowali wschitke naschc prawa, naschc rjane hona, fherbiski rěcź, a wótzu, narodnoscź a dradu, wobkfiażeze nałożki, mérne, cźiche wjesele, hdźeż njesnajachmy rozbłéka mjes powolanjom, mjes bohatftwom, a thudobom.

Stajnje wschitkhadżeja tu do naschcze cźiftcźiny thumby fkórżby, tak tež dźensa, hdyż fajo nam fo jedyn pschi wafchi, kaf fo Sserbftwo wutupuje, a fo wschitko fchtoż nam bywa wyschc wschcho fwjate, bjez fcże fo fchcze rainje wuftrowowali, haj bischcze mnoho tajmójach w pschimnuczi.

Tej samérno, powmyślich, temu tak je, štajnje so wšcho Gadrebuje a pschikrótcha, a my pisamy, ho wobcejšujemy, bjes teho, so by so na naš bžiwalo, kaž na narod, kij ma swjate prawo žadać, so by žiwy był. My brje brédki znalożowachmy, te pak mało sluchaja. Tehodla doprédka. Mamy wolicz mi.s sanicenjom abo žiwjenjom, nasche botalne wobrozenja su pschesłabe, pschez pak naš rasch wohanit. Mamy pjatacj druhi brédk. Mysliu sebi, narod mét so junu na jednym mésnje selkach „Serbski sjezd", nasche pschecze. by mét schitelnosć, a my pak dopokasacj, so smy hischcze žiwi, so njedžiwowaju wulkeho bjeła Serbstwo postupuje, a bychmy temu s tym najlepje radzili, so by swoje wotmyslenja spuschczili.

Mensu, herbitši sjezd mét so tam wotmécz, hdjež so woni hižo sa'o kniesa cznia, hdjež mamy najwétsche wobzéknosce. Serbski sjezd, kij, w kajkim czasu, schto dyrbjał tam sastupjeny byc. Namjetuju s 1.: won dyrbjał so wotmécz nalétko, hdyž wschitko rostsekowa a trowinja, nowe naléto dyrbi s tutym saczahnycz do nascheho jara. Tej politizuje by pschi nétczischim położenju herbsti sjezd samohi skutkowacz, hdjež so dwér s nami poczinje zabéracz. Wschitke herbske towarschiwa, wobsedje hołot, méte so wudospolnicz, towarschtwa spéwarschiwa, towarschinoscje, nabožina, wumésliwo a narodnosce méte so sewjecz. Wschitowarischili buchu so sawsdcze tej towarschtwa naschich slowjanskich bratrow. S tym buchu pokasali, so smy jeneje mysle a so zyły slowjanski świet w tutym smyslu jenak czuje, a w tutym nadewsu je swobinwy nasi podpjeracz. Serbski sjezd mét, so wé, zadacz na méstnje wrocżenje starych prawow.

Tuto by był nastork, s bohom krótki namjet, potajkim doprédka a do spécha, a nejpraznyj, k temu je hischcze czasu. Miech hibaja so pjera a wobjetaja spisy, kij buchu tuto nalesnoscj rospominali a se schromadnym sapschimnjenjom narodnu wéz smóznili.

S tym pak buchmy sabżiwali a nicpschecżelej prjecż skali jeho nadżiwenemu swéw: k tom' rowej sich pucż wjedże . . . . tij pschitowarischi k temu, so khrobtemu hlutscha świet. My pak s najmjenscha chzemy sebi schfitacz nasche stare prawa, kaž też nasch lubi serbski kraj. Tak sawdajmy sebi ruzy k dżelu, my njechamy być pohrjebani, nasch pucż njech wjedże k žiwjenju.

O Bodo, Sserbow schitaj,
prawych wjednikow jim daj,
prawe myśle w prawym czasu,
hdyż naš njepschecżelsko traschca,
to bychu byle strucżene
w czasach boja, pschesjene. P. H.

— **Finanzny hamt w Budyschinje** bo wot 25.—27. februara do nédhuschcze hukaschcze kasarny na Sedanskej dróhu 17 pschepołoż. Tute dny bo jenoż nutne wézy wobstarału.

Cyrkwinske powjesće.

W **Pětrowskej** zyrkwi njedżelu Scragesima rano we 8 hodź. predowanje, farar Mende. Pschipołdnju w 12 hodź. predowanje, farar Berg, wjeczor we 6 hodź. žwj. wobkasanje, farar Eber.

W **Marijnej-Magdalnej** zyrkwi — tejsamej — dop. 1/2 10 hodżin predowanje, farar Berg; wjeczor we 8 hodź. wospodźina Jhromadźina s pschednoschkom knjeza Bistowa D. Hennига s Herrnhuta wo Liwingstonu a jeho skutkowanju. Solospéw: „Budź sczerpliwy" — arija s „Elijasa" wot Mendelsohna, spéwa knjeni Sintramowa. — Hyrkej je wutrjepena. — Kollekta sa potrébne pacżesce dżecži naschcje wosady.

Pondżelu rano 1/2 8 hodżin w Marijnej-Magdalnej zyrkwi schuslba nutnosci, farar Mende.

Sstrjedu pop. 1/2 3 hodżin w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodżina sa nejdżelnicze.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. w towarischownym domje biblijska hodżina sa mużow a młodżenzow.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. na Sedanskej dróży 6 pschihotowanje sa dżéczkemschenje, farar Große.

Tydżenske sastojnschwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Mende, w Marijnej-Magdalnej zyrkwi farar Große.

Přiłopk.

* **Nowe semjerżenje w Japanskej.** Jena amerikanska nowina s Tokio, hlowneho mésta Japanskeje, wo njeich pschinjesse, so tam semja s nowa sarżiwa. Aparaty za sapschiwanje semjerżenjow sażo cżasczischo podsenitse storki sapisuja.

* **Skażeny pok.** W Nowej Wży w Schleswikej, we Löwenbergskim wokrejsu, skażeny pok dżerżecz pjtow skusa. Nasażira sadża bo sushodneje wży a tam tehorunja pży a jene schulske dżecżo skusa...

* **Wulke powodżenje we Schpanskej.** Wulke slinki su rézarischcza s wodu napjelnile. W provinzowaj Teliczanta a Murcea su hona daloko a schéroko powodżene. W żolnach je wiele cżłowjekow smjerecz nabeschio.

* **Wulki hnéh w Serbiskej.** S Bélohroda, hlowneho mésta Serbiskeje, pschiżiże wézera telegrafiska powjesć, so hižo 3 dny pospochi we Serbiskej hnébowe mjeżesce sakhadżeja. Potrjechenym su pschedewschém rańsche a polonische krajiny. Żelesniczne cżary je hnéh sawél. Cżahi

Cyrkwinske powjesće.

W **Pětrowskej** zyrkwi njedżelu Scragesima rano we 8 hodź. predowanje, farar Mende. Pschipołdnju w 12 hodź. predowanje, farar Berg, wjeczor we 6 hodź. žwj. wobkasanje, farar Eber.

W **Marijnej-Magdalnej** zyrkwi — tejsamej — dop. 1/2 10 hodżin predowanje, farar Berg; wjeczor we 8 hodź. wospodźina Jhromadźina s pschednoschkom knjeza Bistowa D. Hennига s Herrnhuta wo Liwingstonu a jeho skutkowanju. Solospéw: „Budź sczerpliwy" — arija s „Elijasa" wot Mendelsohna, spéwa knjeni Sintramowa. — Hyrkej je wutrjepena. — Kollekta sa potrébne pacżesce dżecži naschcje wosady.

Pondżelu rano 1/2 8 hodżin w Marijnej-Magdalnej zyrkwi schuslba nutnosci, farar Mende.

Sstrjedu pop. 1/2 3 hodżin w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodżina sa nejdżelnicze.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. w towarischownym domje biblijska hodżina sa mużow a młodżenzow.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. na Sedanskej dróży 6 pschihotowanje sa dżéczkemschenje, farar Große.

Tydżenske sastojnschwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Mende, w Marijnej-Magdalnej zyrkwi farar Große.

Swójbne powjesće,

Smerći: Jan Rózł w Budyschinje, 27 lét. — Emilija Deutterowa rodź. Tischerez w Budyschinje, 77 lét. — Waltar Benzig w Budyschinje, 17 lét. — Rosa Milde Wehnerez w Jelenjowje, 21 lét. — Augusta swob. Hübnerowa rodź. Herrlichez w Lépkarjezach, 77 lét. — Jan Weber w Lubiju, 69 lét.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dowołowny hamt wosjewja: Pschemyslowy bawk (Gewerbeverein). Dawk wot mjdow, kij su we wolkhodże dżéławczanam a pschiwstajenym placzi, je pot lak wyschi, kaž dołhodowny dawk, kij na dżélawarck wot mjdow swojich dżéławczejow wotczahnycz (§ 46 statneho sakonja wo dochodnym dawku). Dawk ma so placzicz:

5. kóżdeho mésiaca wot mjdow, kij su so wot 21. hacz do konza minjeneho mésiaca placzile.

15. kóżdeho mésiaca wot mjdow, kij su so wot 1. hacz do 10. tuteho mésiaca placzile.

25. kóżdeho mésiaca wot mjdow, kij su so wot 11. hacz 20. tuteho mésiaca placzile.

Dawki, kij maju so 15. a 25. kóżdeho mésiaca placzicz, a njerucznjenja kóżdy ras 10 ß. hr., muże so i bawkom 5. pschichodnego mésiaca hromadże saplaczicz.

Schtóż bawk, kij mésiesche so potajkim 5., 15. a 25. februara hacz do 29. februara saplacził njeje, na to mérzu 20% pschicznaka sobu saplaczicz.

Hłowny a samolwity redaktor: Marko Smolet w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 23. małeho róžka 1

Kursy wczera w Barlinje:
(Tute kursy su w miljonach)

Dollar	4189 500	franzowski frank	179 550
jendżelski punt	18 154 500	czéchoski króna	122 193
schwajzarski frank	728 175	100 półsk. markow	496 000

Němske pjenjezy bo na wulkrajnych burschach žedma pschemenjchu. Jendżelski punt a franzowski frank bo i lohka khrucżichu. Sa dewisami dé wczera jtyne położenje. Statna banka jenoż podżélnje pschidżélowascze.

Efekty mżiacu wczera sażo powyschene kursy. Posdżischo bo smérowachu a stónżnje bżehu bóle khabkate. Też na Drjezdżanskej burshi so efektowe kursy porjedżachu, dokelż so akzije żiwischo kupowachu. Rjane jsé mżiachu akzije kolow a elektromotorow. Tu dobyzki mjes 0,9 hacz 13 bilijonami thodżachu. Jenoż Clemenz Müller so wo 0,9 bilijona seslabi. Piwarnje żnéżachu tehorunja nalohne dobytki a to wot 0,5—5 bilijonow. Mjes nimi dé też Budyschska na druhim méstnje s 2,5 bilijonami. Papiernicy sebi w dobywanskach a spuschczowanskach wubjerachu. Akzije keramiskeje industrije dobuchu 0,5 hacz 0,9, Kahla a Triptis żohdy wo 1 a Veilsdorf wo 0,5 bilijona pschiżadżichu. Sa akzijemi maschinoweje a metaloweje industrije bo mjenje praschachu. Sa bankowymi akzijemi sajim tehorunja każ wulki njebé. Akzije wschelakich industrijowo dobuchu wot 0,4 hacz 2 bilijonaj, ale Erzgebirgiske Dynamit thubichu 1 bilijon. Tehorunja Vereinigte Zünder 0,6 a Dresdner Nähgwirn 0,5 bilijona.

Nenity so khrucżichu, runje tak hypothekite lisżiny. Mékotre so hacz do 2 bilijonaj khrucżichu.

Na **produktowych wuskach** dé żito sajo mérnische a mjenje skabe hacz schtwórtk, popołdnju. Schtwórtk su dżélaczerjo we Barlinskich mlynach do strajka stupili. Pschenicżne a rżane mlyny stoja. Tehodla też żaneho żita njekupuja. Sa pschenau żanych kupzow njebé. Dokelż rżana muka schpatnje dże, też rożki njekupowachu. Żadny se jenjesch w rjanym zornu ja pjwatnje. Sa wowsom bo wo pschimórskich méstnow praschachu. Hewak méjesche mérne wiki, ale liwoju placzinu sakhona. Muka njebże. Womjeschcz a druhe skóne pjżowadża mżiacu mérne wiki. Zentnar pschidże wczera wo słotych hriwnach:

wczera w Drjezdżanach:

pschenża	8,25—8,50,	rożka	7,25—7,50,
	9—9,50,		6,25—6,50,
jeczmjeń			

w Barlinje:

pschenża	8—8,50,	rożka	6,35—6,50,
	7—8,50,		5—5,70,
jeczmjenja		wowsa	

schtwórtk we Schorjelu:

pschenża 8—8,5, rożka 6,5—6,80, jeczmjeń 7,7—8,6
wowsa 5,5—5,80,

we Wrótkowym:

pschenży 8,50, rożli 6,90, jeczmjenja 8,50, wowsa 5,50, cżerwjeneho dżeczela 28—48—60, bżeho dżeczela 50—85—115, schwedskeho dżeczela 25—33—40 lolcho dżeczela 17—25—30, ferabela 10—13 ß. hr.

Wiki wuzitkow-ho Kota (Magerviehhof) wczera w Barlinje. Pornjo tydżenskim wikam bé so wjele mjenje stoti pschihnało. Wschelake transporty bżehu wowsołale. Pschihnało bo 589 kruwow, 65 wołow, 24 bykow, 58 cżelatow a 24 prosdnikow. Wiki bżehu jara mérne, dokelż su pjenjezy jara żadne. Mjany słot bo po tydżenskich placzinach pschedawanske. Schpatny bé nészto tunschi. Sa wołami bo cżahanja bo bóle praschachu, wone bżehu nészto malo drożiche. Tele placzinu bo hamtży sapżiżachu:

Dejne a wyżkosnjenske kruwy:
1. kajsosche 340—490 słotych hriwnow,
2. kajsosche 300—400 słotych hriwnow,
3. kajsosche 200—275 słotych hriwnow.

Zalojzy:
1. rjadownje 300—410 słotych hriwnow,
2. rjadownje 200—275 słotych hriwnow.

Po zentnarju jiweje woh:
Woły do cżahanja 34—42 słotych hriwnow.
Prósdniki ke kormjenju 25—30 słotych hriwnow.
Słot, kij bo ani k wjasanju ani ke kormjenju njezhodzi 20—30 ß. hr.

Na **konzaje wiki** tam bé bo 633 koni pschihnało. Placzinu bo pornjo tydżenskim njepschemenichu:
1. rjadownje 1200—1800 słotych hriwnow,
2. rjadownje 800—1200 słotych hriwnow,
3. rjadownje 500—800 słotych hriwnow.
Dobijaki 100—500 słotych hriwnow.

Butru s Czéskoslowakskeje rownowożowacz, je tamne knjeżerstwo kalakało.

Balma bé poslednje njedżele pschżo horje bżiła. Na peschednich wikach 20. t. m., fu placzinu nészto popuschczile a fo tak snijże, każ psched 4 njedżelemi stejachu.

Tydżenska rosprawa wulkoschmjenjerstwe Metz a Co. w Berlin-Steglitz. Cżerjowany a bély dżeczel w tydżenym tydżenju na swojich placzinach wostachtaj. Mjany schmedżiti trochu horje trafy, żołty so njepschemeni. Wjele dżeczel (Wundklee) a módry (Luzerna) fo w rjanych barbach pożadachżeli. Sakki timotej fo trochu seslabi. Luczinej trawy je dosez na wikach, ale njebże. Dansle so tunicho posticza. Hroch, bunow, woki a podobnych tuschcżinow (Hülsenfrüchte) je wjeżay na wikach, hacz mohła so rospschedacz. Tele placzinu so sapischachu po słotych hriwnach:

Cżerwjeny dżeczel	70—86,	bély	110—190,
schwedski	45—62,	luzerna	50—75,
żołty	38—40,	ranity	68—85,
żendż. rapowa trawa	36—48,	italska	35
hacz	46,	timotej	38—45,
lucżna trawa	55—85 ß. hriwnow a po zentnarju.		

Placzinu w Drjezdżanskich wikowanjach (Markthallen) fażdżenu frjedu. Horjace mjaso 0,70—1, smjerske 0,60 hacz 0,70, cżelace 0,90—1,20, fwinjace 0,90—1,40. Sa skopjace 1—1,30, smjerske 0,80—1, faiace smjerske 1,50, nałelene fwinjace hlowy 0,42, smjerske 0,80—0,90, fa kornille 0,90—1,20, karpy a hlimy 2 Sa rożicżfaty kał 0,80—1, seleny 0,40—0,60, butra 2,20—2,40. Sa jeja schtuka 0,15—0,20. Je-li nieżo najpowmjene, wschyo po pjatach a słotych hriwnach.

Koże. Atukżile sapocża fo wutoru, 19. t. m. w Barlinje. Na pschedań pschischże 16000 wulkich kożow. Pornjo połżedniim wikam placzinu wo 10—20 prozentow horje fraischu. Lobke koże wożace 108,5 (93,5), bżeże 107 hacz 111,1 (100,6), krowjaze 98 (98) jaloże 110—123,5, (106), schlesle koże s provinzy wożace 80,1—91,1 (77,5 hacz 88), bżeże 71—97,6 (72—92,6), krowjaze 76,75 hacz 82 (75,7), jaloże 80,1—108 2 (77,75—100). W spinkach fu placzinu wosobjene ankżaże po puncze a słotych nowych pjenjezkach.

Placzinu na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe semje po runi abo 1000 kg, sewak 100 kg, placzinu po dotej hriwnje.

	22. 2.	21. 2.		22. 2.	21. 2.
Pschenża	165-170	165-170	rapż. wołjaschi	10-10,60	10-10,60
rożka	152-157	152-157	poch. metasa	8,00	8,00
nałét. jeczmjeń	155-170	155-170	ferabella	14-14,50	14-14,50
nał. jeczmjeń wonk	—	—	pjeluschki	12-13	12-13
	108-114	110-115	dżerwjeneje khrjżi	16-16,40	16-16,40
kukurja (Mais)	—	—	bunj	13-14,50	13-14,50
lane symje	415-435	415-435	wota	13-14	13-14
rapż	290-296	290-295	leny wołjaschi	21-22	21-22
pschenżn. muka	25-27,00	25-27,00	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
rżana muka	21-23,75	21-23,75	żołte lupiny	15-15,60	15-15,60
pschenż. wotr.	8,40	8,40	hrósch	17-19,50	18-19,50
rżane wotruby	6,80-7,00	7,00-7,10			

Drjezdżanska burša.

Pschenża	16,50-17,00	dżérnage krujsk	20,00-21,00
rożka	14,50-15,00	pschenż. wotruby	8,10-8,30
nałétni jeczmjeń	18,00-19,00	rżane wotruby	6,90-7,10
nałetni jeczmjeń wonk	—	pschenżna muka	28,00-29,50
rowż	12,50-13,00	rżana muka	25,00-27,00
cżerwjeny dżeczel	6,90-7,10	wota	19-20,50
rapż	—	pjeluschki	19-20
kukurja (Mais)	21,00-22,00	hrósch	22-23
żuche truhwnzki	10,75-11,25	sokrowe truh.	17-22

Drobnowikowanske placzinu w Budyschinje.

23. februara 1924 po hamtskim postajenju.

Wsche placzinu bo po słot. hriwnje srofmje.

Twora		najmjeńsche placzinu hr.	najwyschi placzinu hr.
Howjaze mjaso s tołczemi	1 kg	1,40	2,00
Cżelaze mjaso	1 „	1,80	2,20
Skopjaze mjaso	1 „	2,40	2,60
Schwinjaze mjaso	1 „	2,20	2,40
Tukajny fwinjaży schmaż	1 „	2,80	3,20
Pschenżna muka	1 „	0,30	0,48
Rżana muka	1 „	0,26	0,28
Khléb	1 „	0,22	0,23
Hdżne bżeny	1 „	0,06	0,08
Rażk	1 „	0,48	1,00
Hrósch	1 „	0,56	0,72
Sosk	1 „	0,80	1,40
Amerik. fwinjaży schmaż	1 „	1,50	1,80
Sniżkeny potcż	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,24	0,26
Hdżna butra	1 kg	4,20	5,00
„ „ wutrajna	1 „	—	—
Jeja	1 schk.	0,15	0,20
Hdżne bżuny	1 kg	0,48	0,72
Zolor drubny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenżne wuhlo (domj. tepj.)	1 gr.	—	—
Bżunżowe brikety	1 „	—	1,25

Wumělstwowske poskićenja I

koncertneje direkcije

Korle Jana Gudera

(fa. Hudźbny dom R. Siegemund)

w Budyšinje na seminarskej hasy 8. Telefon 1018.

26. februara: Florisel z Reuter na huslach. Paganini rediivus hraje tón króć dźěła Bacha, Bruche, Lalo-a a Winiawskeho.

18. měrca: Amar-kwartet, kwartet trunowych instrumentow. Najwoznamjenišo nowočasny kwartet (z Pawołom Hindemithom!) našeho časa, kiž wosebje časej přiměrenu komornu hudźbu hraje.

1. haprieje: Hans Reimann, šortne přednošk. Hans Reimann, duchapołny wumělc, kajkiš je a bywa.

3. haprieje: Wormbächerski kwartet, muzikl kwartet. Muzikl kwartet, kiž na wopraudźe wumělskej wysokosći stoji! Na koncertnym pućowanju po Španskej, kiž so kónc zandźeneho lěta skónči (40 koncertow), sebi koncerty jako manifestaciju němskeho wumělstwa a wukonjenjenje wumělstwa wažachu!

Skazanki za wšě wotmětwanja so nětko hišće přijimuja.

Posledni swjedźeń do pósta w Radworju budźe

sokolski mječor

njedźelu 24. februara pola Brylec.

Čełozwučowanja — 2 směškaj atd. — **reje.**

Započatk w 7 hodźinach.

Serbow wutrobnje přeprošuje **jednota „Sokoł“.**

Wojerske tow. za Konjecy a wokolinu

ma njedźelu, 24. februara, wječor w 7 hodź. w **„Herbskej grychće“ w Ralbicach**

załoženski swjedźeń

z dźiwadłom a rejemi.

Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Dobrowólna wohnjowa wobora w Hućinje.

Njedźelu 24. februara 1924

je **we Wolfec hosćencu**

22. załoženski swjedźeń

z dźiwadłom a rejemi,

tohorunja so

kózłopiwo

toči a **humoristiska reja**

wuwjedźe.

Započatk we 8 hodź.

Přećelnje přeprošuje

Komando. **Hosćenčarka Wolfowa.**

Serbske towarstwo „Handrij Zejler“ we Łazu

wuhotuje **njedźelu, 24. februara**

zjawny swjedźeń

z dźiwadłom a spěwami

w Šołće hosćencu we Łazu. Započatk 1/4 8 hodź.

Wšitcy lubowarjo spěwnjeho a serbskeje zabawy su najwutrobniše witani.

Předsydstwo.

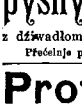

Hosćenc w Jitku.

Njedźelu, 24. a póndźelu, 25. februara so

kózłopiwo toči

Přećelnje preprošujetej

Jan Wirt a mandźelska.

Hosćenc w Rakojdach.

Njedźelu, 24. februara je

pyšny bal wohnj. wobory

z dźiwadłom a druhej zabawu. — Započatk 1/4 8 hodź.

Přećelnje přeprošujetaj **komando a hosćenčarjo.**

Protestowanska zhromadźizna

přećiwo wysokim plačznam milijay je **srjedu 27. februara** pop. w 3 hodźinach **w Herbskej grychće w Khrósćicach.**

Přińdźće wšitcy! Zarjadowarjo.

Přećiwo drjenju, ličići, ischiasej

a wšelakim druhim khorosćam powuča so

slaboprudowy aparat „Geweco“. Radu a porućace pisma podawa

Wohlmuthowy institut w Budyšinje

na Moltkowej drózy 31 delka. — Ręči serbski.

Přesadźowanje palneho drjewa

na Kupjanskim revěrje.

Póndźelu, 25. februara 1924 maja so w drjewišću w 4. wotdźělenju pola Jatřobja a při kupinym haće (Inselteich) pola Kupoje

22 twjerdych dołhich bromadow
25 rm twjerdych šćěpow a kuluchow
25 „ mjechkich šćěpow a kuluchow
100 „ khójnowych pjenkow
150 „ khójnoweje a šmrćkoweje walčizy
280 šmrćkowych žerdźow, 8—14 cm tolstych, 7—9 m dołhich
400 šmrćkowych žerdkow, 4—7 cm tolstych, 4—6 m dołhich

z wuměnjenjemi, kiž so do awkcije wozjewja, za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Kupcy zeńdu so dop. w 9 hodź. při Jatřobjanskim hosćencu. **Hajniske zarjadnistwo w Kupoji.**

Přesadźowanje drjewa.

Z revěra **ryćeŕkubła w Lubhošću** (w čišćenju při Kulowsko-Wóslinskej drózy) maju so **wutoru, 26. februara t. l.** pop. 1/2 hodź. w **Šćěpanec hosćencu w Kulowje**

225 khójn. žerdźow 8/9 cm deln. tołst.
2370 khójn. žerdkow 3/7 cm „ „
32 khójnowych dołhich bromadow
10 rm bŕez. a khójn. palnych kuluchow
43 1/2 rm bŕez. a khójn. žerdźow

za hotowe pjenjezy po wuměnjenjach na přesadźowanje předawać.

Ryćeŕkubło w Lubhošću.

Drjewowa awkcija.

Póndźelu 25. februara dop. w 10 hodź. so na Lešawic łucy (na Łuhowsko-Łahowskich mjezach)

25 wólšowych dołhich bromadow

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawa.

We Łuzy, 22. februara 1924.

Wobsedźeŕ.

Předawanje palneho drjewa.

Wutoru, 26. februara dop. w 10 hodź. so na Lutoběanskim revěrje

na 70 twjerdych dołhich bromadow, 40 rm. dubowych kuluchow

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawa.

Hajniske zarjadnistwo.

Pjekarśk. wučobnika

pyta k jutram 1924 pjekarski mištr **Biesold** w Baŕe.

Anthracit

je zaso dóšoł,

brikety

su na přeće zaso zwubŕane dostać

salonowe
polki
kuski (štyrirózkate)
worjechi

kóždu dźěłbu ze składa abo hač do domu

podawam huydom

lamany koks z hětow
grudowy koks
hornjołsez. kamj. wuhlo
čěsku brunicu
pras. poch (torf)-kamjenje

A. Lorenz

na kamjentnej hasy 19a
Telefon 592 a 707.

Čehniwy woł

je na předań we **Luzy** čo 61.

Rjany młody **pos**

je na předań w Kubšicach čo. 28.

Młoda

syjna wysokosućelna, čehniwa

kruwa

je na předań w Serajanach čo. 10.

Twarske šěny

trjebane železniske šěny wšěch dołhosćow poruča **A. W. Altmann** G. m. b. H. w Budyšinje.

Kupuju tež stare železo a metale po najwyšših dujowych płačiznach.

Klavěr

je tunjo na předań.

Zhonić we wud. „Serb. Now.“

Njedźelu 24. t. m. dóńdźe **wulki transport**

młodych wysokosućelnych

kruwow

kaž też **jałojcow**

tež **zapisany skót přenjeje rjadownje** direktnje z **ruhteje Pruskeje** a steji płačizny hódno na předań.

Pawoł Vicky, skótny wikowaŕ **w Kulowje.**

Sobotu 23. febr.

dóńdźe

wulki transport najlěpšich

kruwow a jałojcow,

rańšopruskich, cyle wysokosućelnych

Tónsamy steji po skónčenej kwarantenje w mojich hródźach płačizny hódno na předań. Zamjenjam na rězny skót.

Pawoł Lehmann w Rakecach,

skótny wikowaŕ.

Telefon hamt Njeswačidło 68.

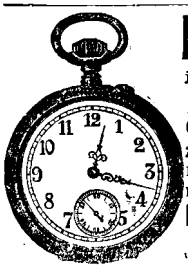

Ke konfirmaciji

je hišće generacije dołho najrjeńši dar

časnik za žiwjenje

Dobre časniki poruča zaso po poměrnych płačiznach

F. Marschner nast.

mějićel M. Ewald, časnikaŕ w Budyšinje na bohatej hasy 8.

Slyšće!

Hdyž chcećе sebi Waš kupny ... abo testament pisać dać, dźiće ke ... z kotrymž móžeće serbski ręceć ... prawny büro **Ernsta Kolenca** w **Budyšinje** na Kaublerskej ... zy 6. Telefon 814 (přez kromprynecowy n...

Winowe a sekowe bleše

kašćiki, korbowe bleše, wobwi... (šicen)

kóždu dźěłbu kupuju

Hornjołužiska sadowa tołčernja w Bu... inje.

Chenillowe rubišća

čorne, módre, brune, zelene

wulke kemšace rubiška
chenillowe šawle

čorne, jenobarbne a pisane, mustrowane ze šidźanymi a chenillowymi franzami

we wulkim wubjerku

poruča

E. Jordanowa wudowa

na jerjowej hasy 5. **na z nutškownej lawskej hasy 8.**

Darmotne spomožeŕske ręčne hodźiny

wotmětwam:

za płucakhorych **pjatk** wot 2—3 hodź pop.
„ čěšno dźěći **wutoru** wot 2—3 „ „
w ręčnej stwě.

Dr. Deitmar w Kulowje.

Wotmětwam kóždy tydźeń we swj. Albertowym wustawje

spomožeŕske ręčne hodźiny

a to z radu za maćerje a zastaranje čěšnych dźěći **štwórtk** wot 4—5 hodźin, w zastaranju na suchočinu khorych (Tuberkulose) **pjatk** wot 4—5 hodź. pop.

Ręčne hodźiny su **darmo.**

Dr. Nitzpon w Kulowje.

Dźowka

do ratarstwa so dla khorosće přejedawšeje knydom abo 1. haspr. pyta

Mjeŕwa we Wulk. Dažinjo pola Łubija.

Syna 2 1/4 lěta stara čehniwa

jałojca

k plahowanju je na předań

w Minakale 26.

Sym so we **Wulkej Dubrawje** za hłownej drózy 16d jako **lěkaŕ** zasydlił.

Dr. med. Horst Schneider

approb. lěkaŕ.

Ręčne hodźiny

wot póndźele sem wšźdnje wot 9—10 a 13—1 hodź.

Telefon: Khróšt-Łomiš 16.

Přiloha k číslu 46 „Serb. Nowin“

Sobotu, 23. februara 1924.

Sserbowka.

(Pokračowanje)

„Nj! jeli tomu tak“, rěcješe Rózička njebojazńe dale: „chcehdla rěcješe dha wy knjeza sami wo italiśej, franzowśej, němśej ako słowjańśej hudźbje; chcehdla rozesmiwaśe italiśeho, němskeho, słowjańskeho spěwarja? A njeje-li tajkeho rozeznawanja pśichi hudźbje rejeba, hvadź dyrbimy jo jeho też wośaśiś pśichi wobrazowarśtwu a rěčbarśtwu wunmeśtwje, hvadź njeznamy wjazy wo italiśich ako holandśich miśtrach ako śchilach rěcześ ani wo wunmeśtwje starych Romjanow a Grekow? Hdyž pak śeje take wśitke narodne mysli ſ wunmeśtwa wusamkli, wotśrenśe ju też je wśeho brudneho, haj wutrupśe ju dozyta ſ człowjeśkeje wutroby! Semja, na kotrejž smy žiwi, je ſa wśěch człowjekow, tółhy je jeje wobydlerjo a ſyn: cchehdla śebi pa tajźim hiśchoze Brita, Franzowza, Němca, Sćowjana ako Serb rěkaś, cchehdla ho dźiśeś pa rěcźi, pocźinku, waśnjuju, nałožku? — Dźiśe, knjeze! a njehladajce śebi tak ſpodźiwnych wutrěći ſ tonu, śchož ho nihdy ſamołwiś njeſmdaš — ſ wotrodźenstwu!“

„Ejejcjena knjeźna! to je jara wótre ſłowo!“

„Wótre — ale wěrne!“ wotmołwi Rózička kruchj. „Mamy dźe bohuźel wśchędnje pśichśadu. Hdyž je wótrzina w njeboźu a hubjeńśtwje, domjazy chléb twjerdy a śkały, wo źuśbje pak dobra łaśćužba, potom chwataju niedźakowni ſwynoju śpěchnje ſ domu, wośtajiwśchi wótrzinu ſwojemu śrudnemu bóntej, so bychu w źuśbje ſo łaźydliwśchi, wozuśonili, haj ſamu p'cerdu pśicerźiwu wótrzinje pśichdli. Pśichidźe-li pak hdy łaźo nałěcko do domiśny, a wabi-li ſtoło pśicźara, potom pśichśeja jedyn po druhim łaźo domoj, so bychu dobre dny ſobu ſwojeźili — a běda tehdy narodnosći! njerěcźa jeno ſami ſwje ſłowa, njeboźnuju jeno ſami ſuſemu waśchnju, nć, ſwojebnja też druhich ſe ſtym pśichtkadom; proſtemu ludej, bóniś płacźi, ſo liśćeza, a ſhribjetom pak jón wuſmuśćeju a potóźcźeju — praješe, knjeźe! ſu to cźełne ſtutki? njeſahłuża cźi muźojo njeje hórścheho mjenja, dyźli mjeno: wotrodźenc? — A wy, knjeźe, chcźeśe, ſo dyrbi dale tak wośtaś? ſadaćeje wote mnje, ſo bych rehorunja cźiniła? Schtóž naśch chléb je, dyrbi też je ſtutkami naśch byś, niz jeno je ſłowom ſ nami, ale też ſ dźeławej ruku a ſ zyłej wutrobu! ſchtóž pak neje ſ nami, je pśicheźiwo nam!“

Wopraudźe kraźnje bě je pśichladowaś, hdyž ſ tak hórśiwymi ſłowami ſwoju narodnoſcź ſakśiowaśche: mike wobliczo ſalimy ho ſ purpurowej kwju, wóczźy ſapałchtej ſotny woheń śwérneho a nadobneho pśicźiwdźenja, wśchě ſtawy śwédźachu ſahorjenej wutrobje, zyła poſtawa bo cźeſcź-wunje poſbožowaśche, ſo jebi Mérko ani ſłowa wotmołwiś njeměri. Skoro ſtrachocźiwje ſhladowaśche na nju, we wutrobje ſaczu dźiwno: „O kak je rjana!“ — tola ſawjedźeny ro'nim wotmołwi hnydom: „ſchtoda, ſo je tak hórśiwa Sserbowka!“ — Bojeśche pak ho, ſo ſnadź móhł ju ſ nékajkim njelubym ſłowom hi'cheże bóle roskórjeś, tuž hładaśche jeno, ſo by ju ſaſo ſmérkowaś a tak njeſpodobne ſabawje ſo wuwinuł. „Drohi knjeźna!“ dźeśe ſa khwilu: „cźeiścu waſchu hórlinoſcź a ſahorjeno'cź, ſ kotrejž ſwoju wěź ſakitujeśe; pśichłowam, ſo w mnohim naſtupaniu wěrnoſcź rěcźeśe, tola njeměrjeźe ſadaćź, ſo bych wam dopołnje pśichłokował: ſym druhim naźladam a druhemu ſpjenju pśichwutnył, tehdla njemóžu ho tak na bobo ſ waſchemu pśicheźiwodźenju nałaćeć. Nadśijam pak ho, ſo ſebi ſnajomſtwo, kotrejž je mje tak ſ radoćźu napjelniło, njeſałaćaće a mojej próſtwje ho njeſapowjedźeje; tehorunja ho też ja ſ njerozumnym hněwom cźeſcźiwoſcźe pśicherśiwo wam nihdy njewotrjekńu.“ (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

W Budyšinje, 23. małeho róžka 1924.

S Budestcz. W ſchromadźiznje „Lubina“, kiž ho ſaſtaja nu njeźeżu pola Róſ'ka wotmiwośće a kotruž ſ pśicheźbja Hajna ſ poſtrowom a ſe ſchromadnymi ſpěwami wotewrji, je naſ ſ karaſ Bóźa ſ jara ſajimawym pśicheńoſchkom „wo milinje, jeje naſtaću a mory a nałožowanju“ ſwjeſeliſ. Puſto dreje ſu pśiced lětſtoletkami naſchi wótzojo pśichi Bożim njewjedrje ſ njebju ſhladowali a ſo praſcheli: Kak drje Boże njewjedro naſtanje? Njenamakachu žanehо wědomoſtnicho wotmołwjenja ſa pokazańśwa Boże w ſtwórbje. Hakle Benjamin Franklin, kiž bě mydlaŕ był a pódźiśćo w Ameriźi wažny ſtatny wodźeć, je wunamakał, ſo pśichi Bożim njewjedrju mózy miliny ſtuktuje. Wón je 1750 blyſkowob, kiž je nětk wśchudże na naśchich ſśechach, wunemakał, a kě też naſhonił, ſo je milina pak pśicźahowała pak wotſtorkowata (pozitivna pak negativna). Milina naſtawa na jara wſchelake waſchnja, tak hdyž ſo jantar (Bernſtein) abo też ſchkleńza rubuje. Wścho bu nam pokaſane. Milina ſo też nakhopicź hodźi. Tak je Kleiſt 1745 blesću wunamakał, ſ kotrejž ſo mózy miliny ſhlinicź hodźi. Tu pak njetrjebachmy, dokelž nam bě mózy maleho milinjadła (Elektriśiermaſchine) ſhlina boźeź. Wśchitzy ſo dachmy ſaſo a ſaſo milinicź. Hdyž nam pokaźkim w pśichśhodźe lékaŕ ras pśichkaże, ſo dyrbimy ſo milinicź dacź, pónźdenmy do naſcheho herbſtcho towaŕſtwa hdyž mamy milinu darmo. Jeje ſpodźiwnmu móz hnaj wśchitzy ſpóſnali. Schtó by ſebi myſlił, ſo tajźi maly knefl, hdyž ſy ho jeno tola ſedma dótmyl, tajke ſtorki mot ſo dawa, ſo ho ſylny muł ſkoro pa palí. Wośebje buchu naſchi młodźi wupruhowani, kelko móża ſnjeſć. Skhoda ſo žadnym podobźiwać mjes nami njebě, ſo by mahł mjeswoźeł hnydom wobraſowaćź. Nkotry bu ko wóczow cźerwjeny jako rak, a druhy ſaſo ſcźahowachu wobliczo, ſo brje na tajźu podobźiwu lohko žaneje njewjeſty namakali njebychu. Też pśiceh draku łakaſche móz milinu. Jenoź pśicheźeł M. bźiche ho tak tołſtu ruſku ſukniu wobleć, ſo ho žana milina pśiceh nju pśichedrěcź njemóžeſche. Cźanno bě tón ſupan we wójnje pśicherźiwo ruſkim ſukkam ſtuźiś. Wśchelake ſ teho, ſchtoź ſamy w naſtaću milinu ſtajiceli, drje wſchak ho bórzy ſaſo ſapomni, pśichetoź do tvojerdych ſtarych hłowow ſmetne mudroſcźe tak lohko wjazy puci njenamakaja, ale ſchtoź ſamy w praktiſkich wupytach widźeli a ſami na ſebi wo milinowej mozu naſhonili, wźeſce tak lohko njeſapomnimy. Tak bóchmy rěcźiśeli ſa powuczowanje pśichenoſchi wſchitzych jara dźakonni. — Towaŕſtwo ho ſa pśichichodnu niedźelu na ſerbſtich wjeczor w Jiłozach hotuje. Ś wulkej próſu ſu ho pśichitoły ſa njón ſtale. Tuž tam na ſaſowobladanje!

-a.

S Wotrowa. Hdyž niedźelu 17. małeho róžka ſlónczko ſ miła ſkhowa ho, ko ſyźły ludźi ſe wſchitzkich rónzow ſ wſcheże wokolnoſcźe po ruczach a ſchcźeſkach cźornjacku a pśichi wótrym wétřiku khwatachu, kaž poſtyrjo ſo nadźachu w Pancźicźanſkim hoſcźencu ſlyſcźeć towaŕſtwo knjeźnow ſ Wotrowa. Cźi ſwojeczaſni ſmóh prěni ſakoſcźiś ſwjedźeń. Zurla bě hacź do poſlednjeho nésyna polna. Wſchedobrjhla towaŕſtwa, knjeźna Marja Niedźa ſ Wotrowa, wuſtupi ſ krutej ſmuſitoſcźu ſ powita wſchitzkich hoſcźi ſ ſlíſta a baloka ſ najwutrobniſchim poſtrowom a roskładźe ſamźeru towaŕſtwa. Na to pśichednje ſ luboſnjeho erta knj. Khata Zyźeź ſe Zurizj ſ bohrej myſlu na towaŕſtwo ſo poćaſhowaźu pro'o.a, ſhońnjenu wot knježiny Hanki Nadałez ſ Kulowa. Na to nowa roboſeć! Jewiſcźo ho wotkry. Pśichedſtajiśche ho cźinohra „Sażonamakana“ w 5 jednanjach, wobdźełana wot Horjeńkeho, kotraž ho porabi, hdes ſadźełka a poroka derje pśichednjeſe, hdyž bě tola najwuſcźiſchi dźeł hrajerkow ſ prénjeho raſej na jewiſcźo ſtupiło a tola ſ wóćka ſhońły njeſhubiśhu. Wſeledoſtojny k. praeſes jako ſarař naſcheje wośadu, Jurij Kſchiźank, ſrěźa krółke ſłowóźka ſ naſchej młodźinje:

O, wažne ſu te młode lěta,
Schtóž ſkej ſwažiś wě a pyta,
Kiž też noſſ rad motricź dhe
njepſcheczelſtwi jaſny ſły?

Radoſo wuſtupi ſ deklamaciju knj. Lenka Lebſez ſ Krjepjez, kotruž bě nam njeboh P. Cźiſchinſki jako pohonjeriuſ k dźełanju ſa Sserbſtwo ſawoſtajił. Druhi dźeł dźiwadła budźi wjele ſmécha. Jeli ſo ſchtó ženje ſmjaś njeje, tón króćź pak to dyrbi pśeſche. „Pola thartrkladźetſi“ je wjeſeloha w 1 jednanju, wobdźełana wot wjeſedoſtojneſo k. J. Mića, ſararja w Njebjeſcźanach. Róle bźichu ſo do dobrych rukow roshźełile. Pśichi tym dopomni ſo to warſtwo młodźenzow, ſo ſo cźaſe winowate, ſwojemu bratrowſkemu towaŕſtwu naſcheje wośadny ſwoje najwutrobniſche ſbožo-pśicheja wupraſiźć, kotreż bě dobrocźiwje pśichewzał młodźeńcz . . . . . ſ Wotrowa. Pśicheſeſche ſ zyłej wutrobu bratrowſkemu towaŕſtwu ſboże do pśichodna. Poda towaŕſtwu dwórcźeł jako ſnanjo luboſeje ſe ſcźěhowazymi ſłowami:

Pśicheſodacź wam dwórcźeł dźu
w kraſnych barbach pśiſanych,
njech tón dwórcźeł ſnamjenja
luboſcź naſchoh' towaŕſtwa.
Kaž te kwětki tudy ſu
ſwjaſane we dwórcźelu,
tak njech waſche towaŕſtwo
w pśiceſjednoſcźi ſtrnczi ſo.
Skónczńje ja' wam pśichiwokam
ſtejcźe ſmérni truczje ſ nam,
ſhromadnje tuž ſtutkujmy,
ſhromadnje też bobhdźi'my.

Sdwiżeńcź ſ dokónczenju ſtupi pśicheźbjhła ſ bruhemu raſej a ſkakowaſche ſo w mjenje towaŕſtwa najdoſtoinſchemu knjeſej proſeſeju a też wośeźe ſ wuczerjej Bémakej w Pancźicach ſa jeho luboſne pśicheźewſaſe. Też hrajerki běchu ſej dźakne ſłowóźka ſaſłużiśe, jim też pśicheźbjhła ſ najwutrobniſchim dźakom poźłuži.

Tak ſłónczź ſo ta ſabawa,
nétk khétſe w ſkotu do dźela,
hdyž herzy wiełke pſíſała
wuſpěſchnje ſkacźe młodźina. Ph. N. W.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Pohkroma je wubyrila mjes ſłotom kubleria Oswalda Kunata we Wulźkeje pola Lubija. Dworaj kubleriom E. Wótrika a Maxa Schkodu ſtej ſ dobom ſawrjenaj (Sperrbezirk).

Na lopjeńko 425 pśicheſupkeho ſapiſka ho firma A. Jahne u. Sohn w Lubiju. Mjeſečeſaj ſtaj Augusta wozjenjena Jahnowa rodź. Dešnez w Luboſu (Lauba) a pśicheſupa Richard Jahna w Lubiju. Firma wikuje ſe ſukniom, tkaninami a bawłnjenjom.

Jenajzy pśched ſakonjom.

Hiſtoriſki roman.

7] (Pokračowanje.)

„Knjes Rodrigues Rojaź“, poźa kral, „ſym ſłyſchał, ſo ty ſwoje ſaſtojnſtwo ſchpatnje ſaſtawaſch, a mi je ſ wuſchomaj dóſchło, ſo we Sewilli po wſchěch nozach kradnu, rubja a mordźeja! Jenoź ty to njemóžeſch abo nochzeſch wjedźeć, dokelž ſu mordarjo ſemjenjo a twojeho runjeca.“

„Mój kralowſki knjeże!“ njakatoźiſke Rodrigues błędy.

„Mjelcź!“ ſahrima kral a wozji ſo jemu błyſcheſejchiej, „njeſlcź a ſłoj ſwoje ſaſtojnſtwo a cźeſći pśched wobliczom ſwojeho krala!“

Tśchepotaźo ſłoži Rodrigues ſwój ſudniſki kij ſ pódnoſchkam trona.

A nětkole wobroźi ſo kral ſ Sanchej Zerburej a rjekny: „Don Sancho Zerburo! wſmi ty nětkole ſ ruki ſwojeho kralowſkeho knjeſa ſnanjo baſtojnoſcźe jako gubernator w Sewilli a jako pśicheźbjhdu ſuda a ſudu po prawdźe a ſprawnoſcźi njeźbiwajo na wožobu!“

Sancho Zerburo pśchija ſaſtojnſki kij.

„A wy, ſudniźy, budźeśce ho wo to ſtaraci, ſo kóždy, kotreżž žebi wa'ch pśicheźbjhda pśched ſud žada, też pśched ſud wopraudźe pśchińdźe, hewak běda wam.“

Wſchitzy ho w mérce dźiwachu, ſo bě kral nikeho ſenjaka ſa gubernatora poſtajił, ale bórzy ſej pytnychu jeho krutu ruku. Hnydom waſtrowi ſtaru ſtražu, kiž bě ſo wobtwjerdźeć dała, a poſtaji notowych ſtražnikow.

Wſ tejle ſtraži źiłuješe jako wjedniś też Antonio Hernandes.

Prěnje poł lěta Sanchoweho ſaſtojnſtwa njebě ho žane mordarſtwo ſtało. Ale potom ho jene ſta, a mordaŕ bě ſwojobniy ſemjan Herera. Bu wotžudźeny, a kral wośta kruty, njewobhnadźi jeho.

„Saſoh płacźi wſchem jenak!“ bě kral prajił. Lud ſo nad tym radowaſche.

Sancho Zerburowa nahladnoſcź bě najwoſtſchi ſkhodźeńź dospěła.

VII.

Bě to cźmowa nóź.

Na hażu ſtejeſche pśched tśeju muź ſ kłokułom, kiž bě hacź do cźoła teſchnjeny. Wón ſahnoſydny. Hnydom hażny horka ſwjeża a nicźo ſo njebźiny.

„Khort tola!“ ſamoła nětkole muź, „je dha ſtara khodźta wothuchła? — A knjeś Jakub? Tón w'chaſ bě pomrjeny do ſwojich knih. Ja dyrbju ſ knjeſom Jakubom rěcźeć, dźeńa tule móz hiſcheże! Sstubdi mi je, ſo cźe ſ hwiźdom wuhudaćź, hacź je Hana Fernandeſowa njeſpuźena žona, ſo chże mje jeno wobkuſkowaćź ſe ſwojimi rocźenjenji, ſo by mje potom łkpje pśicheradźeź mohła mojemu bratrej w Treſtamare, temule ſbéžarjej!“

A ſ nowa ſtuny ſ mjeczom do lésyzy a ſłuchaſche potom do wrotow, ale ſaſo wſcho cźicho.

„Cźakaśeje, knjeże! Schto tu cźiniśe? Sſluſchesſe wy do domu.“ wopraſcha ſo kruty muźſi hłóſ, ruki jemu na ramjo położywſchi.

„Schto ty dźeſch, kopole. Dźi ſwoje pueźe!“ ſawoła ſ mozu.

Tamón, po wożobnej ſnkni ſpóſnawſchi, ſo je to ſemjan, rjeknu ſdvórlinje, ale ſhutnje:

„Ja ſym na ſwojim pueźu; wy pak ſcźe po ſdaću na wopcźnjym pueźu. Tu je łakaſane, w nozy haru ſnacź. So waż nuts puſchcźicź nochzeda, ſcźe tola ſpóſnali!“

Semjan nochzyſche poſtłuchcź, Antonio Hernandes — to bě tuta njeſnata ruka — łakaſche jemu poźledni krócź jako wjednik ſtraże a wſo jeho ſkónczńje twjerdje ſa khornaŕ, ſo by jeho wotwjedł.

„Khort!“ ſamoła tón, „ty hubjeny wotrocźko! Ty bęhi ſwérźiſch, hiſcheże raś ho nje dótknucź, mje, ſwojeho —“ a ſ tymi ſłowami da ho ſ teſakom do njeho. Ale też ſtražnik ſmyhny jeho ſ teſakom. Ale wobrotnoſcźi wuwinjeneho mjeczkowarja, tźiłkź bě ſemjan, ſtražnik njebě ſrěźeny, a ranjeny padźe ſ ſemi.

Semjan wocźakny wokomik, ale bórzy pośna, ſo je ſtražnik mortwy, a cźekny.

VIII.

Sa tſi dny ſamoła kral Sancha Zerburo do hrodu a ho wopraſcha:

„Nó, knjes gubernatoro, ſchto je nowe w Sewilli?“?

„Wohuźel niczo dobre, mój kralowſki knjeże. Pśched tſiſomi dńſcemi ſu mi najlépſcheho ſtražnika, Antona Hernandeża, mordili.“

„Bě dha ſam tutki?“

„Haj — ale pśheceźiwo mojej pśchikaſni; ſym tehodla kapitana, kiž bě jemu to dowolił, hnydom wotſtadźił.“

„A mordaŕ?“

„Dźichcźe njeje wutkledźeny!“

„Schto“, rjekny kral, „ja tſi dny hiſcheże njeje wutkledźeny?“

„Mordaŕ bě ſemjan“, wotmołwi Sancho. „Rana bě wot ſtorkazeho tekała, kajtkź maja jeno ſemjenjo. To je wſcho, ſchtoź hacź botal wo mordarju wém.“

„To je pśchemako, knjes gubernator, a jeli ſo ſa tſi dny mordarja nimaſch, dopomni ſo na to, ſchtoź ſy mi tchdom w nozy doma powjedeł!“

Samtykłemy dźéſche gubernator Sancho domoj. Padarmo bě ho próżnował, mordarja wutkledźeć.

Tu bě hermank w Sewilli, a młody muźſi ſo Sanchej pśchida a rjekny:

„Knjes Sancho Zerburo!“ ſchepetaſche wón mjelcźo, „mam cźi nécźto praji'cź. Alle jeno tebi, to je jara wažne a tajne.“

A wobaj aſtupichtaj do khéże. Knjes domu jemu wośebitu iſtwu wotamknu a gubernator a młodźenz běchtaj ſamaj.

„Ach, ty to ſy, Jan Alſaro?“ bohlada ſo nétko Sancho.

(Pokračowanje.)

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Telefon čo. 154, 155 a 156 **Worclowe khamory a worclowe kašćelki** Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 %** a **10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

Zubna praxis Wilh. Zeibig, dentist

w Kulowje ◆◆ **w Rakecach**

Kónčkowe zuby, krónowe a mostowe dźěła, wumělske narunanje zubow ze złota, złotoweho narunanja a kawčuka

kaž tež wšě do powołanja přimace wothladanja po najtuńšich płaćiznach.

Při wjetšich dźěłach móže so podźělnje płaćić.

Rěčne hodźiny: **w Kulowje:** wutoru, srjedu, štwórtk, sobotu, wot 9—12 a wot 2—6 hodź., njedźelu wot 10—1 hodź.; **w Rakecach** w domje k. překupca Cecha pónđźelu a pjatk wot 1/2 1—1/2 7 hodź.

Potwatmjany plat, dobry plat, łožowe poćehnjenja, měchowy drell, twjelki atd.

pšchedawatej a wumjenjatej na len

Rudolph a Schmidt w Kamjenju, Arndtstraße 34

Železne sudobje

po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča

Richard Heinrichs w Klětnom.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

a wuporjedźerjna

w Budyšinje na seminarskej hasy 6

podawa Wam jenož hódnu tworu

stupnjow a črijow

Jara wulki sklad

drjewjancow a kortowych toflow, kožanych domjacych stupnjow, sandalow, kožanych toflow za mužskich a žonskich

kaž tež **wšě potrěbne wěcy,** mjez druhim: **Wubjerny gratowy wolij** bjez kiząliny za ratarjow w originalnych blešach po 5 kg.

Pódušowanje a wuporjedźenje

wobućow spěšnje a tunjo.

Rěči serbski. Rěči serbski.

Konje k rězu

po najwyšichich płaćiznach w łožowym cłažu kupuje

Kurt Kaiser

pšchi mjažowych jětkach

na Humboldtowej bróšu 782 b. Telefon 403.

Maschinenfabrik Kappel AG Chemnitz

Ciche přesunjanje nutřkowny wóz hodźi so won wzać

solidny twar - podawam hnydom

Hlowne rozesłanje

Friedrich Wolff

w Drježdźanach-A., Neumarkt 4. Telefon 22 630.

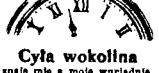

Cyła wokolina

znaje mje a moje wurjadne dobre, spěšne a tunje dźěło.

Mensel, serb. časnikař

w Dobrošecach p. Njeswačidła.

Židźany trikot

w nowočasnych barbach

je zaso dóšoł

crepe de chine

crepe Georgette

eolienne

foulardowa žida

žida k płokanju

la somot

kostumowe, drastowe, mantlowe, blusowe tkanlny

w jenož dobrych hódnosnych poruča wusobje płaćizny hódno, też na požčine płaćenje

Rink na khěž. dr. 7 III

Skótny tuk

(Viehtran) dobry a tuni.

Měrśec bratrow nasl.

Erich Winter

na žitnych wikach čo. 30.

Derje a tunjo kupuje-će w mojej

drogowej wikowarni

w Budyšinje

na sukelnskej hasy 7,

kiž hižo 12 lět wobstoji.

E. Oskar Hennig

approb. haptykař.

K masěrowanju

poručam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojerka

Hańža Cyžowa

w Kortnicy p. Hrodźišća.

Najlěpše celul. trajne šaty

elegantne :-: :-: wotmyjomne

wysoke khornarje, wysoke zhibnjene khornarje, manšety, předtykowaki po jara přihódnych płaćiznach

krawaty, pisane a čorne, wšěch formow

w najwjetšim wubjerku.

samowjazaki

A. Bokelmann nasl.

Kupujemoj konje k rězu

po najwyšichich dnjownych płaćiznach.

Pšchi sněsenbožencach ginjoj hnydom j transportnim wosom k ruky

Kindermann & Noack w Budyšinje

na ferjowej haji 12. Telefon 341.

Žony

kupuja přihódnje gumijowe wěcy wšeje druziny a druhe žonjace wěcy, toš **krótke a wolmjane twory** pola

Kindermannoweje na serbskich hrjebj. 34 l. z napřeća starych kasernow.

Dawa kóždy čas radu. Rěči serb.

Holcy!

Pytam stwinske, kuchinske, **domjace,** burske a **bródźne holcy** bórzy a pozdźišo. **Heinr. Herz** přistajeř w **Čěšcekecach** pola Hodźija.

Picowanski kalk

poruča

Rauchfuss

symjenj, wikowarnja na žitnych wikach 9

Bogtlandske gardiny

fioru, zanki, pitrcaje, foiske, pruzgowe šatnje, łožowe poćehnjenja a łožowe płachty, impjetk, rejerja, fichtowki, bilkowe a łožowe pšchikrywanja, wołwu, žonjace, mujace a dźěłace jpdnje khołowy, wóffowe šatno a linatowe porucha wožebje płaćižny hódno

K. Erler w Budyšinje

na žitnych wikach 11 znapřeća „Słonjeje Dwórkow". Měrśi serbšć.

Čyłku

kolcjowu muciku

pšchipósłaty najtuńšich pšchikrywnych hnoj, motebawam w łóžbej dźěłbje a prošu wo sfołanki. Wěrć je najlěpšich turowanskich cjaš.

M. E. Schmidt w Mnišchonju p. Budyšej

parna olejowa tołcejnja.

Radu

w hypothekowych a přehódnosćenskich prašenjach

podawa

prawny büro Kobanw Budyšinje

na Kaenblerskej hasy 6. Rěči serbski.

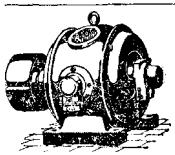

Elektriske motory

Siemens-Schuckert

předawam ze składa po fabrikskich płaćiznach

Eugen Vogler

fabrika specialnych maśinow

w Kamjenu Arndtstr. 23.

N.B. Elektricitetne dźěłarnje nimaja žane prawo k samopředawanju a wotebjorarju pruda móža kupować, luźeł chcedźa.

Jězdne kola „Express"

wěsće před paduchami, wodźidło so wotewrać hodźi.

Šijace a žimace maśiny, wuwjedźenja 1. rjadownja.

Rněne rěblowe wozyčki, wosebje sylne wšěch wulkosow.

Wuporjedźenje wšěje druźiny na motorskich kolach, jězdnych kolach, šijacych maśinach, ratařsk. maśinach, kaž benzinow. motorach, centrifugach, juchowych plumpach atd. Zaniklujemy a emailujemy hnydom wěcy wustojnje a tunjo. **Samena kowarnja** (Schweisserei).

Taubnær a syn w Rakecach.

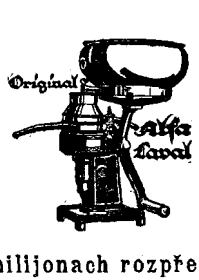

Po milijonach rozpředate.

Přez 1100 prěnich mytowanjow!

Tuńša hač druhe smjetanuzběraki, hdyž spodźiwnje dołhu dźerživosć a lěpše zběranje smjetany wobhladamy.

Jednory twar. Lohke čisćenje.

Alfa-Laval-Separator G. m. b. H.

Berlin N. W. 40. Döberitzerstr. 34.

Zastupjer: Rupperť w Budyšinje před fularskimi wrotami 1a.

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobras měć,

dha bjeźće do

fotografiskeho atelejа

Rich. Kutha

měrjećeł **Arno Lehnert**

w Budyšinje na ferjowej haji 13,

Kóžbu njedźelu wot 1/2 11—8 hodź. wotewerjene.

Maćе-li konja rěču? Sawołajće proschu hnydom čo. **653**

Pšchi dorěčanju hnydom transportnim wosom

pschijědu. :-: :-: :-: Dawam jara pšchistojne płaćižny.

Konjace rěznistwo **Mutschеr,** měrjećeł **Karl Kauschke** w Budyšinje na hornjecerkwi haju čo. 7. Telefon 653.

Wo wobhladanje

tuteho wurjadnje praktiskeho

a tunjeho

wuhibowaceho parjaka

(Klppkessel)

bjez kupneho dyrbjenja kóždy

čas a też njedźelu prosy

Richard Heinrichs w Klětnom.

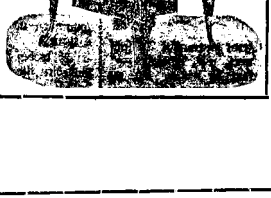

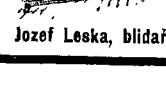

Kašće

jěčmore a lěpše, za najnišu dnjowu płaćiznu ma stajnje na składzе

Jozef Leska, blidarnja w Kukowje.

Číslo 5. Budyšin, 23. małeho rózka 1924.

ſčesć daſ?“ „Ach“, ja prajach, „ſchto hewak, budu dwoju kralikow farbjać.“ To ſo ſtaj; teju dach k naſchemu rěſnikej, poł punta cjerſtweho tucjneho pſchidoch; a tón mi kolbaſkow k naparjenju („Brüſtwürſtchen“) nadžeła. Jako ſe miſchtrika pſchinjeſe, běſche to telko, ſo ſo ſe ſaſtroženjom ſapomnich dwaſtaldcez, ſchto pſacju. Běſche 28 powow malych a něſchto kobukowych kolbaſkow. Jako ſtudenca na druhi wjeczor ſ proſdnymi žołdkami pſchińdżechu, poſtoa ſchtila ſo dymjazych a parjazych kolbaſkow na blidže ſtejeſche a běſche powſchitkowne wjeſele. — Tute kolbaſki ſmy też do ſkleńżow nakładowali, rozekowali, ſo bychmy pſchezo něſchto měli, hdyż njeradżijo wopyt pſchińdże a ſo nječo k jědži njehodżeſche wobſtarać. Nas naż dobry pſchezeł ſ Drježdżan wopyta, ſtaj je něſto bohużel njeboh tomu dżiwnemu też něſchto wožebite poſkiczicz a jemu wot naſcheje delikateſy wopjacz dacz. Do wjeczerje k njemu prajach: „Luby pſchezelo, dżenſa budżeſch něſchto ſ wjeczeri doſtacz, ſchtoż ſmano hižo dołho wjazy jědł njeſiu.“ A wón ſo wožmny woprascha, ſchto to tola budże. Ja jomu pſchedach: „Mi je możno wjele, „tak ſeſadły wokoło“ tyſtu Heimatowych małych kolbaſkow doſtacz, a te chcemy ſebi dżenſa popſcheć.“ A wón dżiwſche něſto rad wjedzecz, ſ wotkel żom je ſmjedł. Ale ja jemu ſnapſchecziwich: „Najprjedy chcemy je ſjeſz a ſpitacz, kak ſłodża, potom dalſche ſponiſch.“ Wjeczer ſo ſapocza, kolbaſki ſo dymjachu a jedyn wor po druhim jomu ſeſłodża. Hdyż ſo jeho wopraschech, hacz ſu dobre, mi woſtmolwi: „Wubjerne“, a ſebi brjuch tak majſkaſche. Jako běſche nażženy, mje nuſowache, jemu żórko pſcheradżicz, ſ wotkel mohł „tak ſeſadły wokoło“ tajſe kolbaſki doſtacz. Něſto dyrbjach jemu wěrnoſcz ſiewicz prajiz: „Na'che kolbaſki pola naż w chlěwje wokoło ſkakaju.“ — A wón pſchezeł mje ſtroſumi, ſrudny na mnie pohlada, rjekmywſchi: „Schada, ſchkoda, tak ſebi jich kupicz njemóžu, dokelż chlěwa nimam.“

Jene lěta ſo jutry a ſwjatki ſaneho cjerſtweho mjaſa njepſchedawaſche, a tej hewak „ſady wokoło“ ſaneho mjeſa k doſtaczu, ale ja to ſo amerikanſke nakładzene potuknuwaſche. Toho ſo nam njechaſche. Tuż ſebi radżicz wjedżach: ja dżech do chlěwa, ſarčicach ke kóżdemu ſwjedże tej dwoju kralikow a dach nam kolbaſkow ſ pjecżenju („Bratwurſt“) a druhich nadżełacz, a tak běche wſchitka nuſa ſdżěwjena.

Nětkoſtrenuzkuliſ je pſchecziwne, mjaſo wot kralikow jěcz. Tak běch raſ w naſchim ſuſodnym měſcze, tam mi jena żiwjeńſ ſtorjeſche, kak hudżenje jim je, ſo njeſwjedża, wot czeho ſo żiwicz. Ja jej prajach, ſo ma ſahrodu a chlěwik, to tola ſadwělowacz njetrjeba, a jej radżich, ſebi por kralikow wotczahnycz, ſo měli hjeſ ſtarożcze ſuſt mjaſa. Ale wona mi woſmolwi, ſo to jejny muż nihdy na nihdy jědł njeby. „Ach“, ſnapſchecznich, „to dżiwny ſpitacz.“ Won bu pſcheproſcheny, k nam pſchińdże; wjeczer ſe pſchihotowana, jěſił (Vogelbraten) na blidże ſtejeſche, kraſnje wonjeſche; won běſche ſ pot punta howjaſeho mjaſa a kralika ſmeſchany, derje woprjecżeny a wſchěm kraſnje ſłodżeſche.

W czaſach tajſeje nuſy ſu nam naſche kralikł ſ wulkej pomocu ſo hoſpodarſtwje byle. Żadyn pólaj ſo wo nje njeſtarasche, jane ſnamki na nje njetrjebasche, ſy mohł bracz a rěſacz, każ ſo cżi ſpodobaſche. Też żadyn jaw ſebi ſuſod ſo na tebje pſchiſłodżecz njemóżeſche. Sſmy wot naſchich kralikow wſchelake hoſpodarſke wuhotowali, wſchelake drużiny najſłodńiſcheje mjaſowneje ſołowoje, na pſch. ruſku, a wſchelake kritaſeje pſchihotowali. Hoſcżo ſu byli ſpokojeni, wokſchewjeni a nażženi a njeſiu ſo żadyznacz mógli, łdże uny w czaſu powſchitkowneje nuſy telko mjaſa dobjerjeny. — Wſcho je mózno, łdyż ſebi cżłowjek radżicz mě. —

Habakuk měcżnje wſtaſ njeſe. Sa nim ſtaj ſłedowacz Abraham a Holofernes. A nětko w chlěwach Nebukadnezar knježi. Mamy pak pſchezo hiſchcże ſwoje weſele na naſchich kralikach, hacz runjez je w tu chwilu mjaſa doſcz a też tunje; ale ſchtó wé, kaſke czaſy ſaſo pſchińdu?

Dokelż żym w „Serbſkich Nowinach“ cżitał, ſo ſo też ſerbſke towaſtwa k plahowanju kralikow ſałožuja, njechcach ſwoje, nałhonjenja ſamjelcżerjez; ſnano tola teho abo tamneho ſajimuja.

Hdyż pak tak na ſańdżene czaſy ſpominamy, wo mało rěczimy, kotruż ſmy pſchertacz dyrbjeli a kak wſchelako je nam było, dha ſo pſchezo w dżakownej luboſczi dopomnim, namy na „naſcheho Habakuka“.

Dom a kuchina.

Sdružkožina ſo wuhoji.

Khoroſczow pluzow, kotraż wulki błęć cſłowjeſtwa tyſchi a troſchi, bodżi ſo wuhojicz a to pſches jednoru ſrodk. Tutón je jena żona, kotraż hiżo 14 lět na tutu khoroſcz cżerpjeſche, nałożowała a bu wuſtrowjena. K temu trjebaſch horſtku iſlandiſkeho mocha (Iſländmoos), ½ punta łodyſteho zokora (Kandiszucker) a horſchcź kopriz (Fenchel). Tute tři wězu ſo w litru wody warja hacz do połozu, potom ſo pſcheczidźi. Hdyż je ſmune, woſtanje toſtte juſchka. Ta ſo nětko wſchędnje a to rano, pſchiwołdnju a wjeczor łóżdy raz jenu cżiżu polnu wojmje. Ale porjadnje ma ſo to ſtacz, doniż ſo thory ſtrowſchi njecżuje. Sa tráki cżeſi cżujeſcho ſo żónſka cżiliſcho a je nětko bożnje ſtrowa. Schtóż je to wupruhowaz a wuſpech mél, njech to potom rebakżiji woſjewi.

—tz—.

Pótne nohi.

Komuż ſo nohi pocża, prozuje ſo pót ſacżericz. Někotſi měnja, ſo to pót ſacżericz njeſmě. Pocżenje nohow je jara wobużne. Wſchelake ſrědki ſo wukaſuja. Mało ſo trjechja. Każ pola wſchěch cżěłnych njeluboſnoſcżow, je muſno, jeze winu ſpóznacz. Snajeſch-li dołkadnje winu, potom njeluboſnoſcż woſtſtroniſch. Nohi ſo ſ wjeſtcha tehodła pócża, dokelż ſo tak łuſto njemyja każ na pſchikład ruzy. Schtóż ſebi nohi ruże tak łuſto każ ruzy mje, teho pocżenje nohow wobcżeżowacz njebudże. Podobnje je ſ kurjazymi wołami. Te njeznaroſtnu jenoż tehodła, ſo wuſte wobucże nożnych. Hłowna wina kurjazych wołow je, ſo ſo nohi pſche poredku myja. Komuż ſo nohi pocża, njech ſe prawje pilnje myje. K mjeżu bér ſtajnje wotteſiejanu niż pſche ſymnu wodu. Byrnjež njemóhł pocżenje nohow zyle pobuſnycz, ſchtoż ſnano njeby derje było, ale ſeſkłabicż je pſchezo ſamóżesch. Cżi, kiż ſo łobze naſymaju, njech ſebi nohi ſmyja, pridy hacz leżnycz du. Je-li ſymnu wodu njeſmjeſch, njech ſ cżopłej ſapocżnu. Wſchędnje njech ju troſchku ſymniſchu wojmu, doniż ſtónczne bóle ſymnu ſ njeju. Schtóż porjadnje tole cżini, njeſeſkłabi jenoż pocżenje nohow ale poſpěhnje powſchitkownje ſwoju cżerſtwoſcż. Potom njech ſo do wobucża każ mjenowane „Phönix-podviſche“ ſapołoża. Te ſu ſ woſbeſtoje papu ſhotowjene, kotreż pót ſrěża. Wſchelage też radża, ſanych nohajzow (Strümpfe) nożyc. Wołmjane nohajzy lepje bamjamych pót pija.

Kak płokaſch wołmjenjo.

Wołmjenjo ſmješch jenoż w mydliſnowej wodże, kiż je jenoż troſchu cżopka, płokacz. Najtěpje płokaſch, hdyż wołmjenje jenoż pſchezimnjeſch. Na ſchudrokaku abo rjebłku (Waſchbrett) jo płokacz njeſmješch. Schudrokanje wołmjenju ſchkodżi. Wuprokane wołmjenje wopłokuj jenoż ſ ſamej wodu. Potom njeſmješch je ani pſchi horzych kachlach ani na horżym ſłońcu. Hewak ſo wołmjana nitka radu łama. Wołmjenje ſuſch w ſhłódku ſ wětrom. Wołmjanu dwaſtu, kiż je thory nohżt, płokaj we wodże, w kotreż ſy tak mjenowane ſamopłokaje mydżidło (ſelbſttätige Waſchmittel) roſpuſchcził. (Te doſtanjeſch pod mjenom Perſil atd. w chlamach.) Tele mydżidła ſamóża thorocżowe nałkaliwiny (Bakterie) też pſchi łinkej wodże morzicz.

Delcżła (Waffeln).

Wſmi pumt warjenych běrnow. Te dyrbjachu ſo bjeſ pridy ſmorzicz. Rozſchudruj je. Jim pſchidaj 400 gramow pſchenczneje muki a ſymorſ ſweju jeji. S mlokom abo wodu wumjercz maſne cżěſto. Do wotkel, każ maſch ja dobre. Cżeſto pſchidaj ſeſchmjakane běłe dweju jeji (ſeſchmjacz — zu Schnee ſchlagen). Někto pſchidaj pokdra pakcżita pjeczowego procha (Backpulver). Delcżła pjecz na roſdybłach (Waffeleiſen) a potom je pożołruj.

Příloha k „Serbskim Nowinam“.

Rólniſtwo.

Wo hnojenju.

Żito, běrny runkluz a druhe płody płahuje mamy na zdżiw rjad pſchihodnym dżiwacz. Kóżda ſroſtlinka maſa ſwoje wożebitoſcże (Beſonderheiten) a ſamotnoſcże (Eigenſchaften). Pſchi jejnym płahowanju dyrbich roſpomnicz a wjedzecz, kak rola a hodnjeſko (Klima) na ſroſtlinku ſkutkuja, ſo by mohła ſwoje wożebitoſcże a kaſkoſcże prawje roſmicz. Tehodła dyrbich hižo pſchi pſchedżełanju a pſchihotowanju tole na wſchitko tole ſedżiwacz. Je-li dyrbja ſo żně redżicz a roſſlinka tón najwjeſcheſi wuſitk, kiż ſamóżeſche, wotcżiſnycz, dyrbich joj po wpruhowanych łaſadach (Grundſätzen) hnojicz. S hnojenjom dyrbich jej wſchě te wutki podawacz, kiż ſroſtlinka ſa ſwoje ſkhadżenje, woſtcże a do płoda cżerpjenje trjeba. Na druhej ſtronje njeſmě ſo ſ hnojenjom nic brozicz. Wſchelake ſu wutki, kiż ſroſtlinka pożada a kiż dyrbja ſo jej ſ hnojenjom pſchiwodżowacz. Sa łóżdu ſroſtlinku dyrbich nadrobnje roſpomnicz, każe hnojenje a kak wjele jich trjeba, ſo by cże ſ bohatymi żnjemi mjetowała. W ratarštwje je w łóżdym naſtupanju tak, ſo njemóżech nadrobnje wukaſacz, ſchtoż *móhło* ſo na łóżdy pſchipad nałożowacz. Jenoż we wulkich cżaſach hodża ſo pofroy podawacz. Ssam dyrbich potom wuſpytowacz, pruhowacz, pſchirunowacz. Praktiſke dżełło a nałhonitoſcż ſtaj najſwěrniſchej wucżerjej.

Sſwoju rolu dyrbich na wyſoki ſkhodżenſ wunjeſliwoſcże pſchinjeſcz a ſwěru ſa tym hladacz, ſo ju na tak wyſokim ſkhadżenju nic njenoż ſaſkowacz, ale pſchezo wyſche mawnowacz. Te wutki, kiż ſ role wucżehnjeſch a ſ twojeho hoſpodarſtwa njech w formje żita, běrnow, ſłotu, ſłotowych produktow pſchebaſch, wſchitke tele wutki dyrbich roli ſ hnojenjom ſaſo narunacz. Je-li tole njecżiniſch, ſy wutkłoſt ſwojeho hoſpodarſtwa, abo łaż ſo po nimiſkim *prajiz*: Raubbau treiben. Roli wojmje ſo wjazy wutkow hacz ſo do nich płahowane ſroſtlinki ſ nich wucżahnu. Rola ſkowa we ſebi ſama wſchelake wutki. Te cżaſto njeſiju tak roſpuſchczene, ſo mohże je ſroſtlinki wnżiwacz. Někotre ſ nich ſo ſaſo jara cżeſko roſpuſchczeju. W roli ſo ſkowoje wutki dyrbiny ſpytacz roſpuſchczene, ſo mohli ſroſtlinki ſo ſ nich żiwicz. Rosmjetaſch-li wapno (Kalk), nałożujeſch ſrědk, kiż ſam ſaſo łak njehnoji, ale te w jemi ſo namałaże wutki roſwożuje. Tu pak dyrbich, łdyż roſpuſchczenje wutkow ſpěchujeſch, ſtajnje pruhowacz, kotrej ſroſtlinzy a do kajeje měry je to trjeba.

Naſche żywy, ładżeńki a płahowane ſroſtlinki żadaja wſchelaku měru hnoja. Kóżda ſroſtlinka ſaſo żada hinajſchu drużinu a kaſoſcż. Sſtrujeſzowe żywy, (to ſu naſche żita), trjebaja pſchedne wjchčem dużne (Stickſtoff), potom kaſi a foſſor-nou kiſalinu. Běrny a wſchě druhe woſkapowanje płody (Hackfrüchte) ſadaja kaſi, potom dużne a wapno. Foſſorowa kiſalina jim tak nuſna njeje. Foſſorowu kiſalinu a kaſi pożadaja wſchě drużiny łgoſzelow a ſuſchżiny (Hülſenfrüchte = woła, hróch, łupiny atd.). Potom wone cżim ſdarniſcho roſtu. Rola połzednich roſtlinkow ſ dużnym hnojicz njertrjebaſch, pſchetoż te ſu tak mjenowane hromadżecke dużnika (Stickſtoffſammler). Dużne hrěbaja wone ſ powětra a kapja jón w korułſchkach. Wſchěm ſroſtlinkam, kotrejchż płody na wiſi pſchinjeſeſch, dyrbich ſylnje hnojicz. Jenoż potom ſo tebi ſ bohatymi żnjemi dżakuja.

S tehole króſtkeho ſapiſka we wulkich cżaſach pokaſachmy, kaſke hnoje naſche ſroſtlinki trjebaja. Nětko je nuſne hiſchcże prajicz, kelko je żanchu hnoja wone trjebaja. Pſchi wotmołwjenju na tele praſchenje dyrbi ſo ſpſchepytacz, ſ cżim je była tola pryedy wobżywa abo wobhładżana (Vorfrucht). Tu dyrbich wopomnicz, kaſeje drużiny ſu pſchedchadżaze ſroſtlinu byle a kak ſu ſo roſroſle. Jenoż potom ſo hodżi pożadżicz, hacz ſu hnojniſchcże ſ role ſo jara wuzgnale. Dobry pſchedchadnik wſchak je ſtajnje doſcż hnojita ſmacha. Samaha wapniſcha abo dyrbjala wopſchihojeca role te wutki, kiż ſroſtlinki, na nju wużłyte, trjebaja. Wutki wona tżana tak roſpuſczesne, ſo móże je kóżdy na ſmalyu płahowanu płoh lohzy pſchijimacz. Dżeſcel a ſmalyu płahowanu płoh lohzy pſchijimacz. Dżeſcel a ſuſchżiny nałapja we ſcżerſtnińſkim a korułſchkach wjele dużnika. Tehodła żywana na ſmalyu wjele dużnika pſchihodżiwacz njertrjebaſch. Tole ſame płacżi wo ſelenym hnojenju. Selemy hnoj dyrbi pſchede wſchěm rolu ſ dużnym wobohaczicz. Selenina łakutuje hrěbżiny hnoj. Sſy-li wobkoſpacżicz. Selenina łakutuje hrěbżiny hnoj. Sſy-li wobkoſpacżicz. Selenina łakutuje hrěbżiny hnoj, potom ſmješch je ſcżerſtwaram wuſpytowacz ſ hnojom łuſtowacz. Pſchetoż we roli ſo hiſchcże telko wutkow nadeńdu, ſo by było proſzitwo, je-li dyrbi hiſchcże hnój pſchidawacz. Ze jiże kroſtanu we roli njenje abo hnój wutkow. Tehodła dyrbich někto ſ hrěbżiznym hnojom rolu powożicz. Wſchežo dyrbich ſo po tym ſlożowacz, kak by pſchedchadnikej hnojił. Sſy-li na pſchikład nałżej tołſto pohnożił, ſo po nim pſchenża derje radżi.

Roſtlinki hnoje na wſchelakore wałchnje pſchiimaju. Pſchi hnojenju dyrbich na tele roſoſżele ſwoju redżowacz. Jenoż potom mójelich nimale ſ wěſtoſkju prajicz, kajſi a telko hnoja trjebaſch. Rólniſki na pſchikład dużnk na wſchelakore

ćerćinje pśćijśtmaja a pśchedźełaja. Śita dużyk tak dołho pśćijśtmaja dorś ha śmjełgow njeczerja (śkpukuja). Wobwpanti śrźbaja a pśchedźełaja dużyk tak dołho łaź roztuc. Łole naź wucśi, so byrźimy żitam ſ łołże ko rozpuśćejśowazym ułukom ko hnojicź, so buću w tym cźaźu, w kotrymź jón rźebaja. Jón wśchón śeźrebali a pśchedźełali. Tehdoła byrźimy żitam ſ łołże ko rozpuśćejśowazym ſalpeterowym dużykom mojicź. Wobkpankam saźo hnojimy ſ amoniaćſalpetrowym dużykom abo ſ dużykom organiśtich hnojiw (hrodźny hnój). Łele hnoje śo w roli pomałkom rozpuśćejuja.

Na tele waśchnje źu wone sa wobłopanli trajne łuźoł ułużka. Tehdoła wone hrdźimy hnój pornjo żitej łćpje a łleje śwutrjebaja. Dużejej hroły tśach, so jón beśchćicł pola wopłoka a so źo śaźaknqwiśći bjes wużića śhubi. Na oźich polach je tale móżnota wjetścha hacź na cźelich. Jnojiśch-li ſ fośforowej kiśalinu a ſ kalijom, njeje tśach ſ wopłokanja a śaźaknjenja tak wulki. Tehdoła je radźicź, naſymnym gwam ſ kalijom a ſ fośforowej kiśalinu do wuźiwa hnojicź. Śi dużykom hnoj naſymnym gwam halle naléto a to jwjercha (Kopfdüngung). Je-li pak rola jara mała hłodna, radźimy, nećśto dużyka hiźo na śymu śobu wućoćicź.

Mjeś wutkami (Mährſtaffe) ſa rośtlinki ſoſimuje wapno (Kalk) wobżebite mélina. Wapno rośtlinkam drje tęź hnoji. Wóle pak ſemju połépśuje ze ju pómha rozpuśćejowaci. Wapno wóle ſemju hnoji, njeje rośtlinkam. Je-li rola na wapnje śhuba, bruhe hnoje tak méśće njeſkutkuja. Dźeńnjiśchi dźeń dorźimy naśche pola pilnje ſ wapnom hnojicź. Najwjazy naścheje role je ſaśigmjene. Saśigmjenje ſawinuje, ſo ſu żné ſ łóźdym létom śchpatniśche.

Każ śmy pśchi ſpocźatku hiźo prajili, ſa hnojenje role ſo njehodźi, nićo wésteho wukaſacź a poſtajicź. Njech fóźdy ſam pruhuje a pśćirunuje ſ tym naślépje a najdokładnijśe ſo pśchepokaja, tak a kelko ma ſemej rola a ſanemu płodej hnojicź. Wśchcho hnojenja ſahada (Grundſatz) dyrbi być, ſ najmjenje hnojom najrjeśćhe ſe bozcicź. D bobrym pśchemużśenjom a nałożowanjom tónle nadawk naślépje dopjelnimy.

Wowcź ſe ſmrjekowych horow.

We wśchelakich ſtronach tęź w naśćich Śśerbach mamy ſchpatnu rolu a bóle hrube podnjebjo (Klima). Tęź tu dyrbi naśch żerbiśi ratać ſa łonje a próchnik nećśto wowcźa płahowacź. Njewużywa-li prawe gmjno, ſo wowcź njeporadźi. Te bruźiny wowcźa, ſ tym ſo na bobru rolu wużiwaja a ſu ſa taſiku jenoź płahowane, njeradźa ſo na ſchpatnej roli a pod hrubym podnjebjom. Tehdoła dyrbi żebi ratać gmjno pytacź, ſ tym ſo ſa ſchpatnu rolu hodźi. Taſka bruźina je wowcź ſe ſchmrjekowych horow (Fichtelgebirgshafer). Jón i wużebitej prozu a źwedomilotśiju ſmjſoſt gmjero bayerſkich płahowarjow gmjenjow (Nordbayriſchen Saatbau-Verband) w Martrwedwitz in Oberfranken płahuje a pśchedawa. Tónle wowcź płahuje ſo ſ prośtareho w telej ſwaratej trajnje domjazeho wowcźa. Tale ſwata trajina ma hrube podnjebjo a ſchpatnu rolu. Tónle wowcź je pjeraty. Scrno je na ſółci bełe a łćchtate. Doſrawjene ſorno w kłaſch nawiſuje. Scrno ſpéćhne ſrawi. Śśloma je napok dołha. Tęź na ſchpatnej roli ſo tónle wowcź derje radźi. Płahowarja ſu ſo prozowali, jón tak roświéź, ſo ſo śloma lehnywa njedy a ſo tej wowcź pśćeźiwo gnjezéj ſtruźenj bu. Tehdoła móże ſo naśchim ratarjam radźicź, ſ tejle bruźinu ſ najmjenſcha pospytacź. Pśchirananje ſ dotal wużywanym gmjom ratarja wo jeho hódnoſći rośwucź.

Wapnowy dużyk (Kalkſtickſtoff).

Wón naślépje ſkutkuje, je-li jón w prawom cźaźu rośmjetaſch. Naſymnym gmjam pośnoj ſ wapnowym dużykom w febrnaru abo ſpocźatk mérca. Rośmjetaj jón na gmjy, je-li wjedro howi. Nećśto njedźel pśidy hacź ſo gmjy laſelenja, rośmjetaj dużyk pśchi ſuchim wjedrje. Śśmyy njeſmédźa ani rożoſte ani ſ deſchćikom mokre być. Naślépje jón pśchi ſmjerſłej jemi rośmjetaſch. Ty pak dyrbiśch żebi wéćy być, ſo jón deſchćik ſ pola njewotpłoka. K naśetnemu wużywanej rośmjetaj dużyk na cźełku rolu do pśchidźełania ro... S pśchidźełanjom ſo wón naślépje ſ rolu ſmješcha. W cźełej roli dużyk lépje hnoji, hdyż ſo pśchidźełanja do ſemje pśchirbźe. Je-li ſo nećśto cźaźa do pśchidźełanja rośmjeła, bha drje njeſkutkuje.

Wo gmjentuych bérnach.

Gmjenjej błśchcze kruta ſyma tśichćiłała, ſłonco tola wśchćnje wyſ.cźe a wyſchće ſtupa. Bórſy ſaźo ratać do pola wujéźe, ſo by je woddźełał. Potom réła, ſo teź ſa gmjom roſbladowacź. Khyż ſo gnje a bérny ſadźeja, je pśche poſtoje, żebi pścheładowacź. Kajśe gmjno mće ſo nałażowacź. Njech ſcźehowoze rynćźi jako pośmy ſłuja.

Wo bérnach płaćźi, ſo ma ſo pśchi wuſwolenju praweje druźiny na wjele kajkolicźow gładacź. Dopṙedka dyrbi ſo wśchó nadrobnje pśchemyślicź. Do ſemje hiśchcze tak njemóźech. Nékto maſch tkwile doſć, ſo ſo prawym gmjem om roſbladowacź, je-li nochcźech hiśchcze jónu ſe ſwojim ſtarym ſpytacź.

Je-li ſy ſe źniemi ſpokojon był, móźech twoje ſtare druźiny ſadźeć. Pśchebe wśchém dyrbja ſadźenki ſtrewe być a druźina niż pśchejara wurośćena (auegeartet). Wopomnieź pak dyrbiśch, je-li chćeśch ſo dobrych źnjow nadźeć, dyrbiśch ſuśto a porjadnje ſ nowym gmjom ſpytacź. Na bérny pśche jara rola ſtuſkuje. Sśyli nékotre léta jenu a tu ſamnu druźinu poſpechi ſadźał, bérna we ſwojim wunoſchu powſchćuje. Tehdoła wobſtaraj ſebi bérny ſ druheje role a ſ balićhcje krajiny, hdźeź je pod ſinajſchim podnjebjom roſtka.

Hinajſcha rola ſama pak bérnu njeporadźa. S ſuźeje role nimaſch pśchego dobre ſadźeńći. Ty dyrbiśch ſo pśchewokaſacź, ſo ſtrowe ſadźenki ſ bóle łóhkeje role dośtanjeśch. Na bérni ſamoj hiśchcze njewidźiśch, ſo je ſtrowa. Hłodka a cźerśuwa kéśjna njeje cźi hiśchcze rukowanje, ſo je ſadźenka ſtrowe gmjno. Hacź je bérna ſtrowa, ſpóſnajeſch halle, hdyż roſtu. Schtoż bérnu ſ ſadźenju płahuje, ſada ſo wo cźaſk roſcźenja wézu wuſtajni, jeho pola pśchełbadźa a ſo wo jich błmanoſći ſ dale płahowanju wuproja. Sśu-li bérny w roſcźenju ſtrewe a ſelo nełhoti, ſpójnacja ſo ſa gmjenjene bérnu. Je li źebi nowe ſadźenki wobſtaraſch, kedźbuj, ſo gmjo dośtanjeśch, łíź je ſo ſa błmane pśchipóſnake.

Strowoſći ſela cźi ſama njerukuje, ſo wopran bźe błmone kérny dośtanjeśch. Bérny pśchiſporeja ſo ſ rośpjenkowanjom. Rośpjenkowanje źiwenſku móź bérny ſtabi. Bérna ſo po nécźim wurośće.

Tehdoła ſo błmane a naślépſche gmjno niż ſ rośpjenkowanjom dośtanje. Bérnjaze ſcźenje ſo ſichćuje. S taſkeho ſichćowanja dobyte gmjno pładźi naślépſche ſadźenki. Tole gmjno wułhadźa pak ſ tak mjenowanych ſchneiłorn. Schneiłi ſu płód bérnjazeho ſcźenja. Se ſchneiłorn dobyte gmjno płahowaſ tak dołho wuběra, doniż błmane gmjno nima. Po tśmile pucźu dobyte ſadźenki mjenuja ſo originalne gmjno abo „Originalſaat“. Tele gmjno je te najredźiśche.

Płahowaſ gam njemécźe telko gmjno napokpźéć, ſo móhł wśchćch ſadźenja ſpokojicź. Tole wobſtaraja wobſebne gmjenjatnje abo Saatgutwirſchaften. Wone je ſadźenjom a rośpjenkowanjom „originalneho gmjenja“ ſo ſtaraja, ſo móhli wuprubowaneho gmjenja dość naplobśicź. Tej bérnuśćeja tśehłe gmjenjeniańnjow w ſcźu wékomitojni pśchełładuja. Sśu-li wopraſndźe błmane, je ja dobre pśchipóſnaja. Wécźe kéśi, łíź błorja, ſo ſwutrobaja. S tykle bérnom ſadźenki pśchedawaja jako „pśchipóſnaty préni wuźiwu“ (anerkannter erſter Nachbau). Je-li ſo originalne gmjno na ſtrowej, wobſebje pśchiprawjenej roli nowe ſadźa, je 1. wuźiwu wjele winonju. S 1. wuźiwa dobyte ſadźenki mjenuja ſo „2. wuźiwu“. Wécźe dalſche wuźiwadźenja pomjenuja ſo ſtaréchi wuźiwu“ (älterer Nachbau).

Cźim pośledniśchi je wuźiwu, cźim mjenje je hódny a cźim tuńśchi je.

Kotry wuźiwu dyrbjał kupowacź, ſo by méł dobre gmjno? Zyle tuni a ſtary wuźiwu, łíź wjazy ſa „pśchipóſnaty“ njepłaćźi, njeje hódno kupowacź. Je-li chćeśch tu ſamoſtejo, ſo bam śrékaſch. Pśchi tom pak njeje trjeba, ſo ſwoju zyłu bérnjazu rolu ſ nowym gmjom wobhadźeśch. Pśchi tom wopomni, ſ cźemu maja bérny ſłużićź. Jeli ſo chćeśch gwmienne bérny płahowacź, wuźiwadźi ſadźenki originalneho gmjenja. Sśadźenki prénjeho wuźiwa ſo najdrośćho płacźa. Trjebaſch bérny jenoź ſ jedźi abo ſkotej, 1. abo 2. wuźiwu połnje dośaha.

Kóżdolétnje nowe drohe gmjno kupowacź, ſo njeźaplaćźi. Tehdoła dyrbiśch ſ wulkeho dźela ſwoje ſtare bérny ſadźeć. K tomu ſtaraj ſo ſa dobre ſadźeńći. Te dospjeſch, jeli ſo kóżdolétnje dobry originalny wuźiwu pśchikupiśch. Tehdoła wuźiwa ſadźeńći wuźadźej na wożebje ſa to pichihotowane polo. Wécźe thorowate kerćći wotſtroń. Sa tym hacź maśi rolu, mózéch ſ tehdle originalneho wuźiwa ſadźenki jene abo dwé łécźe ſadźeć. Po tymle nałożu śmjéſech ſtajnje ſtrowe a wunoſchne gmjno. Jenoź taſke łubja bohate źné. Starſchi wuźiwu njedyrbjał ſ ſadźenju trjebacź. Jeli ſo ſa gmjnimi bérnami tśoſchku hladaſch, śmjéſech po tymle puću ſtajnje dobre gmjno, łíź ſo cźi ſenje njeruroſće. Jeli ſo ſwoje bérny tak dołho ſadźeśch, doniż ſo zyle njetwroſtu a tak ſchpatne źné wotcźihnu, ſo njemóźech je ſ nowa wuſadźeć, dyrbiśch na jene doba wécźe ſadźenki nowe méćź.

Jenoź dobre ſadźenki wubéracź njedośahuje. Dyrbiśch ſo teź ſa łhmanej druźinu roſhladowacź. Druźina (Sorte) dyrbi ſo taſka wubracź, ſo jej twoja rola a teź podnjebjo (Klima) twoje krajiny howi. Potom śméśch ſo teź bohatych jinjow nadźeć. Prawu druźinu wutrjechicź, njeje tak łohko. We ſwojim hoſpodarſtwje dyrbiśch ſtajnje ruhowacź, kotre druźiny naiśole łaſkoſći twojeje role wotpowjeduja a kotre ſo pod podnjebjom twojeje krajiny naślépje radźa.

Nékotreſkuli praktiſchi ratarja traſchi ſłowo, „pospyt“. Wón boji ſo wobuźnoſcźow, łíź ſ taſkimi pśchiruna-gymi połpytami ſwituja. Taſke połpyty njepſchihotuja telko wobuźnoſcźow, każ ſo nékotremuźkuli ſda. Na rolı, kiź każ hewak pśchihotujeśch, wubér 4—6 rynćźkow. Te wobſadźej ſ 3 abo 4 wśchelakimi druźinami a pśchirunacy połpyt je hiźo hotowy. Potom pśchełbadaj, kak wone rośtu. Wśchi ſberanju naślépje ſpójnajeſch, ſa kotru druźinu naſch ſo roſſudźicź. Tu potom ſa ſwoje ſadźenje wuźiwol. Kóżdolétnje njech ſo połpyty ſ nowymi druźinami wotpjetuja. Ta druźina, łíź ſo ja naſchmańſcha wupokaje, njech ſo potom ſadźa. Wśchi bérnach njeſmécź ſo pśchezo ſtarych druźinow dźerźeć. Kedźbliwje dyrbiśch ſo ja nowymi druźinami roſhladowacź. Pruhowacź a te naślépſche wubracź budź twoje hełto.

Cźaſto ſu ſpytali, ſtare wurośćene druźiny womłodźicź. Ale podarmo je była nałożena próza. Cźaſto pśćicźuja ſo bérny wubranych ſjenſkow ſpuſchćiśi. Sa nowou druźinu njech ſo taſke ſadźenki wubranych ſjenſkow ſenje njekupuja.

Skótarſtwo.

Wo khorej ſoſy.

Braſchenje: Moja ſoja je jenoź jómu ſóſlała méća. Wona pśchezo derje jeſćhe. Na wjśché 8 njedźel mało żerje abo ſkoro nićo njepije. Dawamy jej gmjno, runkluju, ſałowe łopjena, bérnjaze bélśiny a wotruby. Khorośći na ſoſy njewidźiśch. Dejwo je numale pśchełada. Mloko jaźerkuje. Schto mam cźiniéź, jo móhł tenu wotpowhacź.

Wotmołwa: Je-li ſoja njeżerje, pola njej nécźto w ſjedźe njeje. Se by ſoja lépje ſrała, temu ſo wśchelake mukaſuje. Żoldkej a cźrjewam howi, hdyż ſoſy anis, kopriju (Fenchel), fśmjelcźiku, jawrowjowe jabołki, rjejwjeń (Rhabarber) abo tęź fhofej dawaśch. Tara derje żoldk tęź ſół a dwójcźy ſtkały natron gmjni. Nékotśi tęź ſoſy ſtabikowu minu (Brechweinſtein) dawaja. Je-li jchcejeſzjatko tobaku wotwerśich a koły baſch, móże jej ſpomóhny być. Żoldkej tęź ſelowa kiśalina (Selzſäure) błže bo mohł roſpuſchcźena, howi. Je-li po tymle śrédkach kóła ſaźo lépje jerje, budźe tej mloko ſaźo dobre.

Naſch Habakuk

Wopomnjenka ſ wójnſkich cźaſow.

Jutry budźe 8 lét, ſo ſo mje mój fórman wopraſcha: „Knjeźe, chcźeće méćź kornikłow?“ Wécźe tehdy runje wulka nuſa na zyrobje, wośebje na mjaſu, makći bécźe pśchidźełeny kuß a druhdy nicźo niebohachmy. Tuź ſo ſwojich domjazych wopraſchach, hacź chcemy jej méćź, a twćhitźi pśchihłoſowachu. Wécźe wśchak ſ wjele ſtron powucźene, ſo ſu ſ ſejmjenym wuźitne. — Dnć małej ſnehrjatźy ſ cźerwjenym mas wócźomaj ſo mi pśchinjeśeśchtaj, ja jeju do błźawa ſawrjech a nécźo ko płahowanje kornikłow

(herbśyp: kraſikow) ſapocźa. Wonaj tśćeśchtaj, pśchibjera'chtaj a wjele wjeſela ſbudźiſchtaj. — Ale, o ſtrójele, po nécźoto njebjeśach bécźe dźowka ſapomniła, błźeń twjerdźe ſaćjiniéź; poſ bécźe ſo nuts dobył; narał ſakoſtne kwićenje a błankanje, a jako pśchiwéźachmy pohladacź, ſchto bé ſo ſtało, bé poſ hiźo jenicho ſakitnał. — Tak nam jenoź jedym wołta. Tón nécźo bałe roſcźeſche, a jako ſo naſyma pśchibłeſkowaſche, ſo jemu w błźeńe wjazy njeluibjeſche, ale po ſahrodźe wokoło bécźałche. A tam wołta, jako ſyma pśchińdźe. To bécźe kruta ſyma; tydźenje dołho ſneź leżeſche, wſchitko bécźe twjerdźe ſamjerźnjene, a naſch kraſik bécźe ſo ſhubił. Tak béchmy nécźo pśchejwobeźeni, tón druhi je nécźo tej prjecź a ſ naſchim kraſiki płahowanjom, je fónz. — Schéćej njedźel dołho kruta ſyma trajeśche, 6 njedźel dołho naſchehe kraſika wohladali njebéchmy; na to miśe méśćili bujachu, ſneź tecź pocja, ſmjerźlina jemu wupućeha, trawićli ſo ſaźo pośaſuja, a hlaj, naſch kraſik bé ſaźo tu. Wón tej dale wonka wołta, bécźe nam truſkalaj w ſahrodźy wopeźrał, ale to nicźo njeſchłodźeśche; wſchak méjachmy naſchehe kraſika ſaźo. Hdyż bu nam na tak ſpodźiwne wałchnje ſchćerjany, méjachmy ro ſa dobre ſmanijo, to móźemy ſe ſwojim płahowanjom dale hić. — Naſcha wédomnoſć bécźe ſara źnadna; njewjedźachmy, hacź mamy ſamjała abo ſanizu. Kraſik bu popadnjeny, wot wéźwuſtojneho pśchepwytany a ſa ſamjała pśchijśmany. — Nétko bu ſwójbna rada wotbjerźana, kaſke dyrbi mjeno dośtacź a bu wućźinjene, ſo ma wot nétka „Habakuk“ rékacź. K tomu bu jena ſamja ſa 3 hr. pśchikupjena a pobjśćho jena druha, tak mjenowana „nénſka ſchaka“ pśchidata, a płahowanje bo ſo ſkuka ſtaji. To je nam wjele wjeſela-cźiniło a muźitka pśchinjeśło.

We wśchech tych ſrudnych cźaſach, kotreź pśchindźechu, ſmy bo wot naſchich kraſikow ſwićej mółili. Sśu łéta bóle, hdźeź ſmy jich 40 wotcźahnył, a tak ſenje mjaſa tradźeć trjebali njeſmy. Njejśmy bo jenoź ſami ſ nimi ſwółił, ale ſmy dobrym ſnatmi, łíź w méſtach tradźachu, wjeſela ſobu pśchibotowali. Jenoź nékotre naſbonjenja chźu wupowjedacź. — Bécźe narodny dźeń; tón dyrbjeśche ſo ſpjeźećiś; hoćcźo bćchu pśchepraśćeni, ale ſ cźim jich wokſchewiś? Mjaſa a kołbaſy wo wśju njebéźche. Galert bécźe pśchihotowany wot hribow a ćwétśoteho kała a wśchelake drohe, ale to wścho tola nicźo pratwe ſ naślépſcenju njebé. Tuź na mnjéj pśchindźech, jeneho kraſika ſabiéź a ſ njeho jatroweje kołbaſy nadźełacź. Ta wéź ſo wulkotnje radśi. — Ale wjedźachmy, ſo dźowka naſcheho hajniła taſke wéźy njeźi; jeſe bratr bécźe jej teź dwoju kraſikow darił, ale teſ po błźe wokoło ſkała'chtej a ſ cźim bécźe pśchećerźpne, jejn wopjeź. — Tuź bé leſej mjina. Kołbaſa bu bo wſekaveje ſchćerjeje natykana a taſka na błido ſtajena; pśchi wjećeri bu wubamane, to błźicźe je błyłk wot poſlednjeho ſwinjoréźanja a je wubjerźnje ſłodźiła. — Pśchichodnu njedźelu po tym ſtarſchaju feſtam, a jejna macź mi łhydom praſeſche: „A taſku dobru kołbaſu błźicźe macźe?“ — „Haj, to mamy, ja motmowźich, ale to je taſka, kaſkuj macźe wy teź we waſchim błźeńe wokoło ſtakaju!“ — „Njeje mójno“, wonz ſpodźiwena djeſche, a nétko jej zdy mancber wupowjedach. — Tak ſmy ſebi ſuſto pomhali: druhdy teſ ſattow nuts namécźeli a naſchimaj wobjed ſ ſatrowymi kołbaſkami. — Naſch ſym tehdy pśchi ſtohje jeneho bataillona ſ cźeſkimi kanonami w fronce ſleſiſche; tón je łubi tódy tas, hdyż ſ bowolećeju jaźo bo wójnu dźeſche, nétkaj ſchkleńju ſ taſkej kołbaſu kobuwoju, praźiju: „Taſke nécźoto dobre we fronce nimamy.“ — Cźaſ po wójnje bécźe błźicźe hubjeńſćeſ. Dźeći bécźu w méſtach na ſchulach, ſchto jim ſ jédźi a ſ maianju błacź? Naſche kraſiki dyrbjachu pomhacź. Nas pśchiłóże ſym ſe ſwojimaj pśchećejekomaj ſ wośłoſeje ſchule na wopyt. Nétko to praśchenje: „Schto budźemoj jimaj

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóżde čo. płaci 5 złot. pj. Wudawa a dźěł. Smolerjec kniheldźerjenja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilěsja. Za reklamowy : : rjadk płaci so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. : :

Cisło 4. **Budyšin, pónđelu 2. februara 1924.** **Lětnik 88**

Dnjownica.

Pónđelu, 25. maleho rózka.

Victorina martyrja.

1839 založi so přez Mosaka Klosopólskeho Budyške gymnazialne serbske towarstwo „Soc. Slav. Bud.“

* 1862 serbski wótčinc Adolf Sommer, wučer w Budyšinje.

† 1870 Khorla Haussig, farar w Golkojcach, hłowny wudawar porjedźeneho přełožka selnjoserbskeje biblije.

Móc wěry.

Jako nětdy w Bethlehemi
Swětło swěta zeskhadża,
Přińdże zboże cyłej zemi,
Wěra pak je roznoša:
Wěrjace dźěn stadleško
K Božim dźěćom liči so.

*

Abraham, wóte wěrjacych,
Wěry dla bě Bohu luby.
Tuž też jeho přichodnych
Zohnowachu Boże sluby,
Wulki lud wón narosće,
Dokelž Bohu wěrił je'

Handrij Zejler.

Towarstwowski pewěstnik.

Serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje změje dźensa, pónđelu wječor 1/2 9 hodź. w kat. towaršowni na garbarskoj hasy, spěwańsku hodźinu. Přeprošenje towarstwa „Bjesady“ na „Smetanowy swjedźeń“, srjedu, 27. febr., wječor 1/2 7 hodź. w Budyšskej wótčefni, chcyli sobustawy w bohatej ličbje wóčakować. Naš wječor w „Bólym konju“ budźe pónđelu, 3. měrca 1924. Předsydstwo.

Budyška „Bjesada“ ma jutře wutoru, wječor 1/2 9 hodź. w Serbskim Domje spěwanje. Prosy so, zo bychu wšitcy spěwarjo wěsće přińdź chcyli.

Jednota „Sokol“ w Bukecach ma jutře, wutoru, wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje.

Serb. tow. „Zerja“. Spěwne wotrjad ma přichodny pjatk, 29. februara t. l. w Fehrmannec hościencu we Worcynje wječor we 8 hodź. posledniu pruhu před swjedźenjom we Worcynje. Čestna přisłušnosć kóżdeho spěwneho sobustawa je, zo so wobdźěli. Dirigent.

Jednota „Sokol“ w Komorowje ma wutoru a pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Starosta.

Do Wotrowa a wokolíny. Wšěch towaršow a přećelow Serbskeho Sokoła přeprošuje na přichodnu wutoru, 26. II., 1/28 hodź. do Wotrowa do Jurśee korčmy k dozałożenju jednoty „Sokol“ w Wotrowje nakwilne předsydstwo.

Swětowe podawki.

Psched rospuschczenjom němskeho sejma.

Němski kanzler dr. Marx je so pjatk z nowa w němskej sejmownji z wjednikami politiskich stron wo dawkach, je sterjim nusowym wukazom ludej napołoženych, rozrěčował. Kanzler je pjchi tym sapódšanym wospjetowal, schtož je jim wutoru rjekł, so knježerstwo njemóże dowolić, so bychu so nowe dawki wotstronile abo pscheměnile. Jeli to by so w sejmje wjetschina za pschemjenjenje namjety nabeschła, by knježerstwo nusowane było, němski sejm rospuschczić.

Hdy by k rospuschczenju sejma dóschło, by so najhorjcze požadanje němskonazionalnych dopjelnilo. Nadźijeja so, so bychu jim nowowólby bohate žně wunjesłe. Rołu su hebi bjez dawno pschihotowali a wuńsyu je słónčanemu. Lubja němskemu ludej, so jón wot nowych dawkow wumója. S tym kłpom znadź ludowu wjetschinu sfoja; pschez tej wschón lud, rjemjeslnizu a tatarjo, hebi žada, so by so wot cżichcżasze wulkeje dawkowoje cżeże wuswobodźił. Němskonazionalni su bjez namjet w němskim sejmje zapodali, w kotrymž so žada, so dyrbi němski sejm wobsamknuć: „Zwezi dawkowu wukaz ma so wotstronić.“

S druhim namjetom hebi němskonazionalni žadaja, so by so justizna reforma pscheměnika. Mała khłostanska komora dyrbi z tjoch a wulka z pjecz šudnikow wobstejecz bjes pschijeczja kanzlerow.

Wóbla němskonazionalnych budźa sozialdemokratojo na knježerstwo nadběhi cżinicz. Budźa hebi wot njeho samolwjenje za to žadacz, so je wóbzamknodźinski cżaš tež we statnych dźěłarskich wotstronił a dźěłacżerstwu mjenu smjerschiło. Wóbla teho sozialdemokratojo knježerstwo pschischcze z kopiju wobczežowanjow a namjetow sahnadźaju. W němskim sejmje budźa so tehodła tnón tydźeń dołhe rěczniske biwny bicz. Knježerstwo pak ko jich po dźesu njetrjeba pschesara bojecz. Ma pschihódne swjatschcho. Sdźe so wocżakacz, so budźa sozialdemokratojo pschecżiwo němskonazionalnym a němskonazionalni pschecżiwo sozialdemokratiskim hłokowacz. Tuž ani němskonazionalni ani sozialdemokratojo sa sjowje namjety wjetschinu njesnjedu. Tak hmě so wocżakacz, so so sakonjki skutkowanjski cżaš nětczischeho němskeho sejma, kotryž jenož hischcze schtyri njedźele traje, z nabżinowosću njepschikrócży, ale so na měrne waschnje kwitnesi. Kónz junija budźa najzerje nowowólby.

Sinowěw je se sakkimi kommunistami njespokojom.

Bolschewiskich knjezerstwowny kommisar Sinowěw je so na sakkich kommunistow roshněwał. Jara njelubje je so wo nich wuprajił. 13. februara njejsu dokonjeli, schtož je wot nich wocżakał. Sću zyse saprajili. Rusce wjednistwo njemóże w sakkich podawkach wojowacy kommunizmus widzecz, ale jara skludnu a poddanu kommunistisku oppositiju pschecżiwo sozialdemokratam prawjeho khěbła. Město wojowanja rewolucionarneje strategije je jenaj parlamentarisku dźěłansku zhromadnosć z kapmi sdźělbnu sozialdemokratije widzecz. Wokomiki su byle, hdyž su so sakky kommunistojo abo z najmjenscha jich sastupjerjo w dźěłacżerstwu knjezerstwuje do jatych lěweje sozialdemokratije pschewerwili. Scamo „lewi“ sozialdemokratojo Sakkeje su w słužbje Stresemanna, Seeckta a fasistkow stali.

Sodźěwane kommunistiske plany w pruskej hornjej Luzyji.

Njemjer słužbnje sdźělenja wo kommunistiskich potrocżacżerskich planach w Mužakowje je „Muskauer Anzeiger“ pschinjesł. Tej pschecżiwnej měsći Mužakowej běchu so 13. februara kommunistiske powroczacżerske pschihoty tiske, kotrejž pak su so někotre dny prjedy wuslědźile a snjemóznje. Kommunistojo běchu pjecza wotmyslili, wěrjejo městowemu sarjadnika a sarjadnika tudomneho hnjezdzenja, pódla teho jeneho wyschcheho žandarma, jeneho městoweho policajskeho sastojnika, jedyn staw magistrata (sozialdemokrata wjesthiny), wschitkich industrialnych stónzowcow. Dale dyrbjesche so wobsedźerjam automobilow a sapschahow pschikazacz, kommunistow je sužobnych wjsow pschiwjesecz, na cżaš dyrbjachu so po pschikładze ruskich bolschewikow nałožnosće tkacżicz. Liczbu kommunistow su fajcż a do Schorjelskeje pschepytowanskeje jatby bowjesli.

Dr. Stresemann je w Drjezdźanach rěczał.

Městne towarstwo němskeje ludowneje strony w Drjezdźanach je pjatk wopomnjenjsi krajschego nazionalliberalneho němskeho towarstwa, pschez 50 lětami w Drjezdźanach załoženeho, wotmě. Sdźiwjedźenstu rěcz nejsche němski minister zwonkowny nałožnoscjow dr. Stresemann. Wón so w njej pschecżiwo wobdźělenju Hannoverskeje wot Prusskeje wujmuwacz, na to pokazuje, so je Němska wohrožnje, hdyž so sterjischcho Prusskeje wosłabi. W nětczischim cżaśu wón jenaj twjerdy wulkje rewolucije w politiy hospodarstwje a sozialnistiskje widzi, kotraž je so pschez lětami sapocżała. Potom wo swojej dźěławosći jako němskeho kanzlera a to wo swojim sapschihnjenju w Sakski rěczesche a praji, so su jeho bayerscy revolucionarojo 8. nowembra wot sady nadpadli. „Dźensa wěmy“, Stresemann mjenjesche, „so bychu so z tjoch stron do Němskeje wójska nawalile, hdy budźischce bayerska revolucija dobyła.“

Na kónzu dr. Stresemann praji, so je zwót Němskej wotschkodźenje dołjoj.

Stresemann wo wolstronjenju wuwjacznego stawa.

W swojej Drjezdźanskej rěczi je zwonkowny minister dr. Stresemann rjekł, so hebi knježerstwo na to njepomyslí, we wobsebje wobroženych stronach wuwjasacznu sakoń wotstronicz. S tym njeje prajene, daż Barlinski „Worwarts“ mèni, wojeńskemu wuwjaznemu stawej dale wobstacz dacz, mésto wojakow dyrbi policija anarchistiskim nałožnosćam wobaracz.

Lejomnostny bank w Prusskej.

W pruskim sejmje je so lejomnostny bank, pschecżiwo kotremuż bě so pruska statna rada pschecżiwiła, z wotpósłowanjom po mjenje z nowa pschijała. Wón je někto po prasowje pschejšmy a bjes dalschcheho do mozy stupi.

Pruska z nowa ratafiska dałkohdawańska khmanosći pruhowacz da.

Dźiwaja na wulku musu ratafiowe je pruske statne knježerstwo žebi wotmyslilo, z pomocu ratafiskich a ludowohospodarskich wjeźmuwstojnych dałkohdawańskich khmanosći ratafiowa z nowa pruhowacz. K temule pruhowanju su sostupjerjo wschitkich pruskich organizacijow w Barlinje a sastupjerjo wschitkich politiskich stronow pruskeho sejma pschepruschczeni.

Nowy khłostanski namjet němskeho presidenta pschecżiwo dr. Ganjeresj.

W Münchener „Augsburger Abendzeitung“ je, daż je so zdźěliło, dr. Ganjser je sjowonym listom němskeho presidenta Eberta krajneje pscherady winowak. Němski president Ebert je na to dr. Ganjera, kotryż w Barlinje bydli, pola Barlinskeho statneho rěcznistwa sschkodźenja dla wobsorżił.

Zadanja sa potepjenje „Lustianie“.

Sa cżaś swětowe wójny, prjedy hacz bě Amerika Němskej wójnu pschipowjedźiła, bě jedyn němski podnitnik cżohm amerikanskje pahanjerstwo łódź „Lustianin“ potepił. Měschana kommisija je někto dołhocżnje rozsudźiła, so ma Němska amerikanskim statnym pschisłuschnikam 87 **miljonow dollarow** jako wotschkodźenje za schkodowanje z finjercżu, tranjenjemi a sniczenjom wobdźěłanstwa da płacżicz.

Wobsamknjenja wjeźmuwstojnych za pjecża sa Franzowsku pschihódne.

W Němskej su so nadźeli, so su jendźelšzy a amerikanscy wjeźmuwstojni spótnali, so je Němska k płacżenju njechmana a so dyrbi so jej tehdła znadne wójnske wotschkodźenje napołožicz. Tajke wocżakanja su so sdźału jedatne. S truhowy franzowskeho knježerstwa je žitychcżel, so budźe Poincare na podłožu wobsamknjenjow wjeźmuwstojnych wo wójnskim wotschkodźenju jednacz móg. W Franzowskej mènja, so je so wotschkodźenska summa jenož mało pschesunje, a so je wo wobdźělenju Porurskeje z zyła njedźału jednacz.

Rožbacha z Awstriskeje wupokazali.

Wyschcheho leutnanta Rožbacha je 1. Winski wokrejšny sud dla wobdźělneho pschiwobrocżenja z wujbwanjom wopacznoho puczowanskeho paża k 48 hodźinam arresta sabudźił. Rožbach je so do Salzburga podał.

Franzowska separatistow njewopuschczi.

Franzowski wokrejšny sastupjer w Neustadtu je wotpósłanzow, kotříž žebi zadachu, so by so wobdźělenska wuchowacz wo to postarała, so by so sbyk separatistow z Pfalzy sterje Lejje sbudił, wotmołwił, so dyrbja jeho z taźimi njeharbitymi žadanjemi na pokoj wostajicz. Też w druhich stronach Pfalzy a Porheinskeje so znamjenja pokazuja, so wojerscy wosłaskowarjo, wobsebje general de Metz, nejsu separatistiske hibanje spuschczili. — Separatistow su z dźela do franzowskeho wobdźělenstwa wójska pschijeli.

Amnestija sa Pfalzu.

Parišzki „Matin“ z Koblenza powě: Mjelsywjalkarska kommisija je amnestiju sa wschě politiske pschestupjenja w Pfalzy twdała, kotraž wschě cżiny hacz do 10. februara wopschija. Amnestija je so wobłamała, so by so wobsbleschtowe ruce smérowało. Nisce njeschkli, daż mordarstwo a wschě cżiny pschecżiwo wukasam wobhdźenskeho wójska wot amnestije wuzamknjene wostanu.

Powschichowne wobkrońenje wobsbleschtwa w Pfalzy.

Sojuskarska porheinska kommisija je porucżała, wobsbleschtwo w Pfalzy bronje sebracz. Franzowskim wojerskim wyschnosćam je so pschikasało, wotkrońenje p'chewjesecz.

Franzowske finanzne sakonje so pschijate.

Pjatk zyły dźeń a zyłu nóc twrdażowarjowschi je franzowska deputerska komora swojemu finanzny sakoń z 354 pschecżiwo 218 hłosami pschijała. Poincare tute składnosć wuzi, so by na nadpady pschecżiwo porurskej politiy wotmołwił. Wón někto spokojezu wurunsché pschi jednanju wo wotschkodźenskim praschenju wocżekuje. Tuśon kommunistar je pak so jenaj z wobkładźenjom Porurskeje dozpiecz hodźił, kotryż je Němsku k rohmej dowjedł.

Wschě stawy nacżiska finanznych sakonjow so z někotrymi pschemenjenjemi pschijachu. Tak je so mjes druhim pschijało, so maja so ja cżaś léta pschez sastatę wójnske dow-

bytki zaplaczieć, a so dyrbja cźł, kotrejž hišcźe njejsu swoje dewizy zaplaczili, wot 1. januara 1924 10 prozentow danje zaplaczieć.

Někotre statwy su so k wospjetnemu twarjenju finanzneho wuhbjerka pschipokazale, kotrejž je so w nozy seschol. Za by wo zadanych pschemjenjenych wobstejnych. Dźesać su so stawowali 89 a 97 rěčezišcźa. Wonaj dohladowanje kupowanja wutrajnych jenjes, papjerow a pschewjedženja z wukraja a do njeho naswpatcej.

Frankowy kurs je drje horje stupił, tola jendźelski punt hišcźe pschezo wjazy dyli 100 frankow placźi a dollar wjazy dyli 23 frankow. Radosćz franzowskich nowin je wulka, tola wona so w najwjazy nowinach wobsahowanje wuprasa, dokelž so wroćozpadjenja boja.

Ministerski president je so pjatk z generalom Degoutteom a wójnskim ministrom Maginotom rozrěcał. Kaž „Echo de Paris“ powě, je so połoženje w Němskej rosprajiło a dźiwazo na rospramy wězynstwojnych je so praženje rospominało, kaše pschiwolenja móža so w Porurskej bjes wotbronjenja cźinicź.

S nowymi finanznymi zakonjemi so franzowske statne dołhody letnje wo 5ydom milijardow powjetcha.

Strajki w Franzowskej.

Dla pschěkrazeje drohoty metallowi dźěłacźerjo we Bolbringskej a w Jurja straj kuja. Franzowska dźěłacźerska unija je wutoru swěrje, so by wjetschu mjenu zadala. W Marseillu su sebi dźěłacźerja 2 dwanacźehodźinskim strajkom powyschenje mzdy wo 40 prozentow wumuslowali. Tkalcam w Lyonje je straj nětkle 30 prozentile powyschenje mzdy wunjesł. W Pariżu wot pjatka městnowi dźěłacźerjo strajkuja.

Rusče namórske bronjenje.

Kaž loni we Washingtonje tak so nětko w Romje wo wotbronjenju wójnskich łódźiwow jedna. Na tejle konferency so też Rusča wobdźěluje. Sajtujet Rusčeje, admiral Werenz, je, kaž Romska „Tribuna“ powě, tam prajił, so je sebi Rusča wotmyslila, wulke wójnske łódźiwo nabiwarić. Dla swojeho wulkeho wobwdźěłowa a Na swojich wschelakich móřskich brjohowh budźiske wona dyrbjała na Washingtonski kongreß pscheproschena być. Na łóźdy pad dyrbi Rusča w swojim njewótym a wobrożenym połoženju sebi na swoje schkitanje myslić. Wona ma wotpohlad, wójnske łódźiwo natwarić, kotrejž bo 400 000 tonow wody wutrźischćało. Rusča mobla so f mjeńšim wójnskim łódźiwom spokojić, hdy bychu so eksdowraze wumělenja dopjelnile:

1. Cźorne morjo so wójnskim łódźiwam pschimjesowanych statow wobkhowa, tola so wójnskim łódźiwam wulkomozow zamknje.

2. Dardanelle bitwiskim łódźom wulkomozow zamknjene wostanu.

3. Też baltiske morjo jenož łódźiwam pschimjesowanych statow wotewrjene wostanje.

Wotpohłatanje f potodnischze Ameriki na konferency za wotbronjenje wójnskich łódźiwow wobzebite wotdźělenje tworja, so bychu so wo wjajomnym wotbronjenju srěčzeli. Turkowski wotpohłatanj je tón tydźeń wocźakuje.

Strajk jendźelskich dokowych dźěłacźerjow.

S pschiwolenjemi dźěłodawarjow njejsu straikowarjo zyle spokojeni. Dźěłacźerjo najprjedy jenoż jedyn schilling wjazy mjdy dostanu a dalschi schilling hakle 1. junija. Wjetschina dźěłacźerjow pak žebi hnydom 2 schillingaj wschědnje wjazy žada. Dokowi dźěłacźerjo w Manchesteru a New Castlu pschećiwjo Londonskemu dojednanju protestuja. Dale měšczanzy wubjerk pschepytanje zawjedže a dźěłodawarjow na to swjasa, so jamych dźěłacźerjow njepuschcza.

Italska.

Italska je wobsčerne žórła w Rusčej a wuhlowe składy w Pólšcej nahyła.

Mussolini je pschipowjedźił, so, hdy by d'Annunzio se italskimi dobrowólnikami Rusču njewobschadźił, Rusča njebyła dźensa italska. Italski kral je d'Annunzia za hrabju pomjenował. Rusča so 2. měrza k Italskej pschisamknje. Tuzka podatok so po zyłej Italskej wozwjeźi.

Njemčzy w Indiskej.

W Naphałkim statu w Indiskej je k wojewanju mjes wobdźělenjom jendźelskeho wójska a 500 wobronjenymi a 5000 njewobronjenymi Afkalami dospołk. Jendźelscy wojazy Afkalow wotešenuchu, na wojownischczu 14 morowych a 34 zwonjenych satmožitelowh. 100 muži zajachu, mjez nimi jedyn hosudstwo indiskeho narodnoho sjězda (kongresa).

Sserbska wuczba w Wojerezach.

Wschelake strony němskeho ludu naschcho města, mjes nimi wjele, kotrejž hišcźe bóle na serbšče waschnja dźerža, dyžli někotry Sserb, žodnchu serbsku rěcź nawukowjeli. Naši serbšći farał, k. Unger, wsa tu wěz do ruzow a tak sapoczachu so tu po nowym lěcźe serbske hodźiny, kotrejž ho kózdu pónđelu a schtwórk w jedźor wo wjedawschim „Gesellschaftshaus“ wobdźerža.

K serbšćim hodźinam ho po cźasu na 30 wošobow z hromadže namaka, wot kotrychž je wjetschi dźěł Němzow. Wot prědka bě jich hišcźe wjazy, ale po cźasu so někotři šhubichu, dokelž serbšću rěcź nawukowjeć tak lohko nje, kaž sebi někotři wot spočatka myslachu. Też su tele hodźiny se wschelakimi nadawkami swjasane. Sa nje pjenjezy w dźensnischim cźasu pobrachuja. Tu dyrbja bjez knihi sa cźitanje, gramatiku serbskeje rěcze, sa trjebanje schulskeje sluwy, šnórkli, tejzenje atd. a na posledku też nješto sa naschcho wuczerja, kotrejž sebi f nanje wulku próju dawa. Kaž hižo spomnich, nje serbsku rěcź nawukowjeć tak lohko a žada wulku sćerpliwosć wuczerja kaž też wuczenza. Někotry Sserb mohł tu hišcźe wjele nawukowjeć na dalsche žiwjenje a też nješto wjazy wo nasčehnej rěcźi a semi naßonicź. My Sserbja mózemy runjewon prajeć: „Zyły Sserbow je malo, kiž móža dospołnje marćenu rěcź!“

Pschi hodźinach hamych so jenemu pschi někotrych składnoscźach wutroha wjesoli, hdyž wobkedźujesch, kak sebi nasche dźěćći prózu dawaja, a kak so jim pschi tym jazyk lama. Jedyn cźas bruhebu pschetrjebachu! Wom bješe tež njerjana lohka wěz, se wschelakimi ludźimi sbobu pschińcź, kotrymuż hu wjazy zuzych rěczow znate. Boju so, so budża naš Sserbow po cźasu pschesćahnyć! Tu žiu wuczerjo wschćischcze schule, schulerka ludowsze schule, rěcźnik a wjele pschekupnow se žonami, f dźěla Žónsče hamc. Ale też wotrosćene dźěćći pschekupnow wotza sich wjeczorn: bodźiny k nawukowjenju serbskeje rěcze. Wone też žadyn dźiwy nieje, dokelž někotry Němz naš Sserbow wyhse dźerži hacź my sami. Prajesche mi njedawno jedyn Němz „Sserbšći lud dołha njewě, kajki wón je. „Ón je jedyn sprawny a dobry lud, sobu tón najlepschi lud zyleho swěta.“ Też jeho mandźelska wopytuje nasche hodźiny. Potajkim wuhlu hebi, so mózemy jeho słowam trochu wěrić. (Sserbjo dyrbjeli pschi tich wotrjebnosćach jenoż tajkich ludźi podpjerać, kotrjž so f nam pschećiwne smórschuja a so jim w „Sserb. Nowinach“ wotsenja. S tym bychu woni naschemu hibanju wjele pomhali. Pschińcź. red.)

Wjese wjesela pschinjese nam nasch wuczeł, hdyž nam se šanbjenych cźasow Sserbstwa powjeda. Tu so wjele naßoni, schtož je nam zyle zuze a tak nam to derje do wuschow rinješ. Tehodła wobžarnuju, so tak mało Sserbow wuczenje wopytuje. Hdyž sebi jedyn Němz tak wjele próju bjerje, so by naschu rěcź nawukнуł a cźitał, kak wjele bóle dyrbjał Sserb to cźinieć, kotremuż žłowa žane zuze hory njejdu. Kak husto je wot někotreho Sserba słyschesć: „Haj, ja njemam herbski cźitacź!“ To wschak je wěrno, we schuli njejsmy jo nawukli a wot žanoho nicźo njepschińdże. Notajkim daj sebi prózu a wuzi, hdyž so cźi składnosći poskići. Jena rěcź wjazy njeje ženje se schkodu — to hmny husto w swětowej wjesce nahonići — a tu masch dowjazu rěcź! Pjenjezy a lubo mózu cźłowjek na tym swěcze šhubicź, ale duchowne mozy jemu žadyn cźłowjek zrubicź njemóže! Ludźe a kraje pschihotuja so na pschichodny wójny. Ja pak prajm: Schdźeje wschitcy muzi f dobrymi duchownymi wězami, p-tom budźemy f tčy chemu p'chichodzej pschi ćej, a k temu je herbšći lud słobu potrjebny! Jan Nali we Wojerezach.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 25. małeho rožka 1924.

— We wjedrje. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer — 5, thermometer we nozy — 10. Wuhlady na nještajne wjedro. Po Dźeńskowzi wjedrnje smějemy bóle pschemjenjate wjedro. Wujschina leži i wjesora Jendźelskeje. Nižina w połnoc-zy, tehodła šnjeny so wocźowj..nja nadźeja. Jutše wutoru błóšcźo 6 a 7 khodźa a so 5,33 khoda. Měšacź khodźa w połnozy a so dopołdnja 9,20 khowa.

Rospruwa policije. Policija sandźenu sobotu na wikach pschedawarku dla jebanstwa napisa, dokelž nješesche jeje butru pschenesitu wahu. — Dale policija jen ho pschedawarja butry dla zadanja pschewohžkeje placźizny f pschpytanju nalesnosće a pokhšćanju statnemu zrěčnikowi pschepoda. — Wschelaky wobdźěłowanja ležomnosćow dyrbja so napisaćz, dokelž khodźi pschi jich ležomnosćach we rjedźe njedźerżachu.

— Kedyżnu! Měšczańscy spomožetelki policajskeho hanta nam pische: Wobkedźbuje so husčisto, so rěniacz a hoscźenzarjo, kiž cźerstwe njasoo k pschenyšlowemu pschetrjebanju do města pschihotuja, k pschedbuzanemu kontrolowanju wobkladowanja w měšczańskim wobkladowanišim hamcźe w rěsatni njepschedpołožuja. Dyrbi pak so tute wobkhadanje k wobaranju schkodowanja na strowiscźi na kózdy pad zadacź. Tehodła so f nowa napomina, so by so tute pschepisnym krucze wobkedźbowało. Njemobkedźowazy so khtostaja.

S Hažlowa. Pola tudomneho zinnoscźerja J. Bermicha su w nozy wot pjatka f gobocze 12 metrow do hi a 10 cm. schćerki cźerjeńki pjk f motora kradnyli. Na zasopschinješenje je wobhedźet myto wustajił.

S Krebža. Naši Bože dom dyrbješche we šurowej wójnje też swoje swony wopraworjeć. Naschemu fararjej pak so poradźi, je wukhonjeć. Nasche swony, kiž je swojim lubosnym hłosom wérzajuch k Božim sluzbam wołaschcze, su wójnscy komandanća wotebrali. S mjeńšim wupomnjachmy zuzožnej Kletnjanskej wobdźe. Ta bě „I patriotiskim zapalom“ wschě swoje swony na „wołat wótczinu potrjebla“. Pomhało wschak nicźo njeje. Naschi dowri wérzajuch Sserbjo hižo tehdom prajachu, zało dyrbjachu Bohu swojeczene wězy a ludoboja na krewroślesće woprowach, so je wójna za naš zhubjena. Ta je Bohuzeł pschińcźo. Sšréni swón dachmy do Rychwalda. Kletnjanska wobada je nam požczeny swón wrócźiła. Nasche wjesele je tehodła wulke, so lubeho wolarja do Božeho domu sało mamy. Snano bo też lubeł Rychwaldźeł wobsadże porachił, f twójmu nabitu ranu sało sahojicź a hebi nowe swony wobstarać. Potom smějemy je sało wschě na wěži naschcho lubosnego njejsebo Božeho domu.

S Lemała pola Kumwalda. Też lětsa do naschcze schule k jutrom jenoż 4 dźěći sastupja. Loni bě ta samsa ličba. Do wójny hewak 14—20 dźěći pschichadźachu. Sczękwći wójny so nětkle sackuwaju. Sa někotre lěta so w„ne bisch:ze cźmowiscźo pokaża.

Jenajzy psched sakonjom.

Historiski roman.

8] (Pokrazowanje.)

„Don Sancho“, wotmolwi pachoł, „žym tebi wjele kżała dołżny! To je wěrno, žym cźi jehnjata kradnył, ale hdyž cźi rjekny, so žym je jeno swojej starej maćeri dawał, žo mi wulkomyslnje wodak, mi hischcze karan wina, měch muki a horschcź pjenjezkow darił sa mojm maćí! Sa to žym cźi dźakowny, a maćej je mje hischcze na kmjerznym łoju napominała, so dyrbju tebi dźakowny wostacź. Dźensa nětkle chcu so tajfi wopokazaćí. Ja mjenujzy snaju morbarja, kotrehoż pytasch, a f tsjoni słowami mózu jeho wopisowacź, jo jeho namakasch.“

Jan nacźeje so gubernaterej hacź do wucha a schepnu jemu nětkore słowa.

Wšědy je strožnjom stupi gubernator nješchto krocźeli do sadu.

„O Bože, kaž he mi sdasche!“

Potom pak so febra je nješej mozu swojeje wole a wyła Jana a wotcźuhł f łóźe a wša jeho do swojeho domu. A hnydom dostaschtaj mulej a dojěchaschtaj do Sanchowcho domu. Tam nětkole swupawjeda Jan wschc nadrobnje gubernatorej.

„Ale mójejch mi ty tole też psched žudnijswom jako świadk wobkrucźiecź?“

„Jara rad, knjes Sancho“, rjekny młodjenz, „jeli so by mi to žiwjenje thoschtowało, pschindu ja to do njebjes f swojej maćeri, a žym wumrjet ja — Adela!“ pschistaji žebi w wuzłach.

„Janko!“ sawoła Sancho a wobja młodjenza a dowjedże jeho k swojej žonje a dźowcy.

„Janko!“ sakschikny Adela, lubeho wuhladowschi, a to f tajkim synukom, so je Sancho dźiwajo prajschesche, schto ma to rěkacź.

„So ja Janko lubuju, mój nano, so žym jeho holicźa a so chcu jeno jeho sa muża!“

„Ty — ty — lubujesch Janka? Jeho, tehole Janka tu?“

„Haj, jeho, a mysliu sebi, wón lubuje też mje.“

„Tak je dobry Bóh sam wjedł, so ma muj, kotrehoż Adela lubuje, też spomožeć jeje nana bycź!“ sawoła Sancho a sdźeli zyku wěz maćeri a dźowcy.

Janej pak poruczeschći, so nježdmě nicźo žónskimaj prajicź, yoda je do hrodu ke kralej.

„Nó, knjes gubernatoro“, wopraschа so kral, „schto ty njehesch?“

Sancho rjekny: „Mój kralo a knjeże! Mordaŕ strażnika Antonia Hernandesa je wuhladżeny!“

„A schtó tón je?“ praschesche so kral.

„Wodajcze, mój knjeże a kralo, so jeho mjeno samjeleju, donjż jeho jutsje psched hud njepowołam. Ale proschu waš, so hischcze f kralowskej mozu podpjerowali sudnistwo, jeli so budże so wobaraczj pschińcź, dokelž je jara wyhoki knjes. Chcyeze to, kralo a knjeże?“

„To chcu, knjes gubernatoro! Dam wam swoje kralowske słowo na to.“

IX.

Sšudnizy hedźachu na rohodźinowych stołzach, kiž běchu do pokkola sestajane. Wobrzedźa hedźesche pschedsydża trochu powyschenh. Do wotewrjeneho ruma sastupowachu wobkroženi a wobstrožnicźi. Wokolo cźischcźesche so ludu, ale strażnicy jón wotdźerżowachu, so njemohł sudnikom mylicź. Dźensa bě na prawizu psched pokkolom powyschene jewisczcźo postajene, f rjornym płatom wobbite. Temu so wschitcy dźiwachu, mordarjowe mjeno pak nichtó njesnajesche, chyba pschedsydża Sancho.

Don Sancho Zerbura pschindże, sudnizy pósłanychu psched nim a potom so f nim sydźesche.

Ssudźenje so sapoča. Sancho rjekny najmłódschemu sudnikej:

„Salskeje na žiwojeho mula a dojěchajce do kralowskeho hrodu a pschewrotsche krala don Pedra Kalistiliskeje a Leona, so dyrbi hnydom f wami pschińcź psched sud.“

Wschitzy bórbotachu a njerozjedźachu, schto so to njecźini.

Sudnik so pokloni a dojěcha na hród. Bórzy pokaże so wyhoko na konju, jenoż f jenym pschewodnikom, — kral sam.

Psched pokkolom sudu sklje f konja a kiwny žiwojemu pschewodnikej, so dyrbi sadu wostacź. Potom stupi do prědka a rjekny f tsjutnej dostojnosći:

„Sudu je nje pschcs swojeho pósłka žadał, tule žym!“

Pschi sastupjenju kralo do polkota běchu so pschedbyła a žudnizy na kolena pusčekli a kral bě žebi klobuk wotewsał. Na to rjekny pschedbyła te swojatocźnym hłosom:

„Don Pedro, kralo Kalistiliskeje a Leonšti, wy jeje psched hud schtyrnadwanzich žadani, wobskorżeni dla mordarjowa na Antoniu Hernandesu, strażnym mischrje. Schto macźe na to wotmolwiciź?“

„A schtó je mój wobstorżnik?“ wopraschа so kral.

„Ja!“ wotmodwi wladosiwy hłóš, a Jan stupi do pokkola.

„Ty, mój pachole?“

Kral to rjekny so pożmějwaja, ale hladasche so sońmujo na hółza. Pschedbyła rjekny:

„Stuš žym psched pschedbyłowy stoł a wotpowjedaj swojim słóžbam. Ale hješ so na kožbu. Wopaczneny wobstorżbnikej łaj łónčź jakpka wotrěknje!“

Jan pschikrocźi krucze stupajo hacź k pschedbyłowemu stołej a poczja powjedacź:

„To je hižo nješchto měsazow. Wotach w lěsu Kelowaze sela. Tu wuhladach na sejźaku knjesa Sancha Zerbura na swojim mulu jěchajo a sa nim jěchasche wobolny semjan, to widżach na jeho bratcze.

Stoaju bě jara derje knjesa Sancha Zerbura. Mojeje maćerina hjeżała bě bliżo jeho khże. Dokelž hischcze mnoho semjanow widżał njeběch, wobhladach bohi zusebo jara dokładnje; haj, běch jemu tak bliżo, so budźich do jeho nohow mohł dótrinyć. Wopsežo hrěchach do zebje spodźiwni jaje minowu wóšt, kotraž f drasty zusebo wulhadżeschе.

Njedobo potom wschitzi mje do Seville a namakach sługbu pola knjesa Jayma we drohy del Caribad.

(Skónczenje pschichodnje.)

Protestowanska shromadźizna ratarjow w Budyšcinje.

Kaž hižo w naschim šobotnischim cžišle s krótka napomnichmy, bechu na sandźenu šobotu do Budyšcina swołali wšitcy ratarjo kašcheho hornjołužiskeho kraja k protestowanskej shromadźiznje. Protestowacz mjeńsche so wobezbje pischerstwo pischerskotnim dawkam, kotrej su ratarjam napołožile a kotrej hroža ratarstwo k semi stołczicz. Zjsched nekotrymi niedźelemi pischinješechmy rosprawu, kak je wobezbje male a žrěnje ratarstwo pocžesne, kak njesprawnje su dawki rosdźelene mjes tutym naschim ratarstwom a wulkosgarnikami. Derje srohumjeny, hdyž naschi žerbscki malu a žrěni ratar śledowasche s hromadami błoscz, so na so pischerstwo tutym pischewołnim cžasam protestowacz. Shromadźenje w Krónje, Bětym Konju a na Tešeńci běchu tež polne, hdyž pischepisłnjene a wopischizaciu w swojich rumnoscžach nětždże 2000—3000 s wjesckich žerbskich žrěnich a małych ratarjow. Wobžachmy pak tam tej mnohe drohotne kojuchi, samo monocle a automobile. Te wšo njeslušchachu k mjenowanym žerbskim buram.

Mohło so nětkole tola wocžakowacz, so je tu protestowanska shromadźizna dla tych, kiž tu tu pischiłnši we swojej woprawdźitej nuzy protestowacz a niz shromadźeni bla shromadźiznu, so je potajkim wjetschina shromadźenych subjekt, niz objekt, s kotrymž maja so wołte experimenty pischewjesc. Jo dy so spominało wołebje na nuzu tam, hdyž krona napołobe a wopraschenje cžišckeje a kónczneje, je wulki dźel shromadźizny tworja žerbscy ratarjo. Ale wo nym wschitcu ani zancho jdanja. Cžim jasnischo bo gyła wěc wukwapa jako wólbna agitazija za němškonarodnu stronu, kotraž je tu potajkim jenoš nuzu snjewužiwała za swoje sameży. Njesłubidźmy tola, so je naš do tuteho butjenstwa pschinjesła jenoš załostna wójna, kotruž tu žamjni lnjeschołoh słownje podpjerali, so dy so wjedła hacž do poslednje kapki krewje, jo je to bylo tpiczenje wulkoindustrielnych a wschěch tych, kiž-běchu njeschmerne wulke samojenja nahrabali, šaplaczicz pschěhrotu wójnu. Mały a žrěni ratar a zyle žrěni šenu wotpołuczuje tute załostne šahładźenja je šnicženjom swojeje eksistenzy. Hižo šajo na wójnu schczuwaja, kaž šo to na shromadźiznje no Tešeńci słowasche, tak so bóiźbje k protestej pschecžiwo tajkim schczuwanjam.

S rěcžow wschelakich rěcžnikow pschešahnje mjes słowami łužiskie hódne pschecžiwo republiki, kotraž ma so podtrowacz, a ješenje po starej monarchiju, to kotrejž běchu tuzi šnjeschołoh s němškonacionalnesje strony njewomjesowani hnjeza. Na wóchem hubjenstwje je wina 9. nowember 1918, je wina republika, tehodła — to bźe so šcajnje njewuprajene wuprajt — ma so wotstronicz, schtoż nam — mjenujcy nam němškonacionalnym, nam rycžestkubleršam atd. šo njelubi, naš hacžl. Ale rěcženje je šhutne, k šhutkej, moji knjeza, k šhutkej pschi pschichodnej wólbje, a wołche němškonacionalnu stronu, so by dostała pschewahu w parlamencje — potom hižo potakejmy!

Jenoš derje, so je rěcžesche šcajnje jenoš wo „deutscher Landwirt, deutsche Landwirtschaft (= rycžestkubleršo?)", a so tola njebychu bura labyki, tiš ma cžinicz „die Masse", bjes kotrejež bźe so njechodźi wólba pschewjesc, wo „deutsche Bauernfaust (!)". Na hłoby **herbskich** burow, kotiši někajkeho spominanja žjzba hódni njeišu, bo potajkim pschi pschichodnej wólbje wohladaja, a ſ tym žiny zyle spokojom. Sawój k swojemu!

Se špěwom „Deutschland, Deutschland über alles" bo wschudźe protestne shromadźizny **kužiskeho** ratarſtwa dostojnje skónczichu! **

Wusudźenja.

§ **Krajny šud.** Na Borowskich holtwinskich honach kubleć Richard Camilla Herold ſ Borowa pola Kinsbórta ſenjenesho dźěłaczerja Richarda Herncze ſe Slěpa Komorowa saſtrěli. Saždźene ito 13. oktobra bo jemu wospjeni, so 2 zusaſ muzikaj na jeho hontwinskich honach pałse ſtajetaj. Tehodła bo wólzaj, wěsty Handrik, 69 łětny murjer Lohja a Herold tam pabałchaj. Bórsy ſe zuſeju muzikaſeju wuhladachu. Jedyn ſ njeju, bratr zaſłeneho ſamkarja Herenza ſ Drjejdźan na ſwojim łoku cžełnjecz widźachu. Tamón chajiſche też cžełnjecz, a 69 łětneho Lohja powali, kotreż jemu napischcžco ſtupi. Herold wot nadbała widźo, so Lohja ſ ſemi pada, to ſe ſrohumi. Wón Herenza, kiž na łoke cžełkeſche, ſawoła. Jako tón njewotaſta, ja nim wutſeli. Sźwoju dwójnu ſtrělbu pschedo ſo bjerko, kroczeſche pschez krěi. Zběha nětkaſ wihajo wołta a k druhemu raſej wutſeli. Też druhi wutſeł cžełkazemu Herenzej do thrihjeta ſajźbje. Herenz pocža motykowacz, padny a wumrě — a to dźiwich kornikow dła. — Sźub dał Herolda zmuinowacz.

§ Se ſamtyſlom ſapali ſo 26 łětny ſenjeny ſchewc Bjedrich Weiſat w Mě.ſinje wobydlenje ſwojeho pschichodneho nana, knjeſſkeho pohonca Rychtarja w Mężinje. Weiſar pyrje, ſo je ſapalił. Rychtarjowa pschi ſwojim dźiwoka 8. decembra rano wotnuczkuſchi pytny, ſo ſa kuroma wonja a ſo je wjeſch nad njej cžopły. Na łubi paleſcha ſo dwaj małcaj płuwow. Płomjenja běchu ſo hižo na łchpuſdowanje wupſchestiele. Woheń hnydom ſalachu, hemak by zale domſke hnicžił. Wjeczor pſzeby bę Weiſat we „pożedźenju gmejnſkeje rady pobył. Po 10 hodź. wotſchedźchi, halle po 11 hodź. domoj pſchińdże. Cžapka a chabat běſchtaj ſaprótſchenej a pawczinowtaj. Do ſwojeho bydła mężeſche ſnoš 5 mjeńſchinow pucża. Mjes tym je pola Rychtarjecz pobył a tam wobeſn ſamſtčkrił. S Rychtarjom, ſwojim pſchichodnym nanom, je ſo rozſorił. Tón je jemu ſwój dom ſakałał. Weiſat bę ſ pożeſnjuz pſchez bróżeń a hródź na łubju ſałeſł. Sałožadło pożeſnjeny bę ſ nowcžu wotcžinjene. Po tymle puczu je na łubju jenoš nječtón pſchiſchoł, kiž mężnoſcz derje ſnaje. Rano bę pożeſnena hiſchcże wotewarjena. Weiſat pytaſche winu na ſwojeho pſchichodneho nana, Rychtarja wotwalicz. Sźud pak mężeſche Weſiarja ſa winowateho a namérí jemu 1½ łża łhłoſtarinje. Dla cžeſkeho wobjetneho paduchſtwa na hižo łżło łhłoſtarinje. Sźud jemu cžeſtne prawa na tři łżła wotrjekny.

§ **Lawniſki šud w Bjarnarzicach (Bernstadt),** bě kubleršej Arnoſchtej Pawoſej Schönfelderej w Dittersbachu dla lichowanja 8 mężaczow jaſtwa a 3000 ſt. hr. wjeſnjene pokuty namérił a jemu na 3 łża cžeſtne prawa wotrjekł. A ſchto bě Schönfelder cžiniſ? Wón bě łoni w mérzu běſł ſa zentnar ſwinjeczka 300 000 hr. ſadał. Po mężenju ſuda ſmjedźeſche tehdom jenoš 243 000 hr. brack. To bě w tom cžaſu, jako hdonota němſkich pjenjeſ bladaju roſpadowanſche. Tole ſabuhdźene němſke, buram njeſcheſne nowiny, do wſcheho ſwěta ſ wulkim rabowanjom roſtrubichu. Wone paka pěnje mjeleka, hdyž mězo Budyſchin ſa milinu njeſhſchanou płacžiznu bjerje. Schönfelber ſo hórſcheſche. Budyſchſki krajny ſud mężeſche ſrohumjenje ſa tónle wurjadny cžaſ. Wón Schönfelbera wuwinowa.

§ Wě nozy 13. nowembra ſ. l. bě nózny ſtrožnik Lehman na knjeſim dworje w Natarjezach ſo na ranje wokoło 2 hodź. bohdaſaž, ſo na žitnu łubju je rěbl ſłoſcžeł. Wokoło žitneje łubje bě wotewrjene a pſchi rěbłu 2 měchaj ſ wowłoſom ſtojeſchtaj. Strožnik elektriſke ſwětło ſaſwjeſcžiwſchi, dźěſche inſpektora a jeho łudźi wołacz. Jako cži pſchińdźechu, bě elektriſke ſwětło wuhibnjene, wowłoſ bě ſo zbubił a rěbl ſaſo na ſwojim mężniku. Bórsy po tym dźěłaczer Vetter ſ poſtjenju do twarjenja, hdyž inſpektar bydłi, pſchińdże. Wón bě bohſa a cžaſneſe ſo ſtrachu nutſkſtuntzech, dokelž tam też bydleſche. Polizajſki pož wo wowoſnej cžěri do Vetterez wobydlenja bźeſche. Zamnikł ſud Vettera k 5 mężaczom jaſtwa ſaſudźi. Wón prjeſeſche, ſo je paduch a powołanje ſapoſoji. Krajny ſud pak ſo jaſ cžiſnyl.

§ **Krajny ſud.** S njerobu woheń ſamiſchkrita bě 19-łětna dźěłaczerka Hilbegard Hana Kadźiž w Neugersdorfe 2. dezembra ſ. l. We wobydlenju ſwojich ſtarſchich na łubi ſchaty ſuſcheſche. Se ſaſwječenej ſpodcžku na łubju ſtupi. Tu wótſik kapnu. Se ſawałku ju ſ nowo ſaſwječi. Palazu ſawałku pryeſ cžiſnyl. Na łubi leſeza ſkoma a ſjono ſo ſapali. Jako bě wona ſo wotſtaſka, woheń wuſpuſnu. Sſudu jej 4 mężaczy jaſtwa namérí.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu, 25. maječo rožka 1924.

Kursy šobotu w Barlinje:

(Tute kursy ſu w miljonach)

Dollar	4 189 500	franzowſki frank	179 550
jendźeſiſki punt	18 104 600	cžeſkoſł. króna	122 193
ſchwajzarſki frank	728 175	100 pólſk. markow	436 000

Němske pjenjezy ſo njepſchemėnichu. Požadanje ſa bedźenji —wikrajnymi pjenjezami — bě ſajo jara pyſne. Statna banka wſchě ſabanja ſpokojacz njemužeſche. Jendźeſiſki punt je ſo na wukrajnych burſach ſajo jeſ.abił. Franzowſki frank ſwoju hódnotu njimale ſachowa. Němske ſudy na tym wobſtawaju, so ma ſo hypotheki we poſtnej ſtotej hódnoze wuplaczicz a niz jenoš 15 procentow. W jenym projekcie je 21. zjidlna komora krajneho ſuda I w Barlinje take wuſudźiła. Sudnik ſepjera ſo na 1538, wotdźeł I. němſkeje wuſtawy (Verfaſſung). Tónle paragraf ſkóźenu wobydlerſej w Němſkej jeho ſamożenje polnje garantuje. Też ſwjaſk ſudniſkich radźićelow ſtarſcheho ſuda (Reichsgericht) w Lipſku, potajkim najwuſchſcheho ſuda w Němſkej, je pſchecžiwo temu proteſtował, ſo chže knježeſtwo hypotheki jenoš we 15 proz. w hódnoze ſachowacz. Sudnizy najwuſchſcheho ſuda derje wjedźa, ſchto cžinja. Woni ſakituja cžeſcz němſkich ſudow ſjzika. Wołte ſu hypotheki, kiž ſu ſo we ſtotym dale a na leżimoſcz ſapiſałe, ju potajkim dźił jeneho wopraſnowo ſa- wożenja. Tehodła tola njemóža ſenje ſwoju hódnotu ſchubicz. Schtóž je na łubju, kiž je 100 000 hr. hódne, 20 00 ſt. hr. do wójnu poſejił, je tola ſ 20 000 ſt. hr. do wšeho ſ hodźenka ſchubnohódźeſt njeje mohł ſo njeſkuſzne, je ſmědł ſo jenoš ſ 15 procentami ſpodjicz.

Produktowe wiki běchu ſobotu ſajo ſo ſnadnje ſkupicze. Hižo płaczachu ſo wobeſje ſa Schleſiſku njeſchto krucziſche. Barliniſke mlyny mjenje kupowachu, dokelž tam hiſchcże ſtrajkuja. Njeny zjeſkonjen ſa piwarnje ſo dale zyta. Wowoſ kupuje ſo do pſchimſtrſkich wuſtawow. Mąka, ſo dyrbi ſo na amerikanſke ſymnio abo druhe žito wuměnjecz. Mųka a wonjeſchki mełachu mężne wiki. Zentnar pſchińdże ſobotu po ſtotnich brimach

w Bu...ije:

pſchenizy 8—8,45, rozi 6,40—6,90, jeczmjenja 7 ha.ſ 8,50, wowſa 5—5,70

we Wrótſkamju:

pſchenizy 8,40, rozi 6,90, jeczmjenja 8,50, wowſa 5,75.

Wiki rěnecho ſtotu ſpódźenja bě ſo wjele nje je ſtotu pſchińdnyło a to 1584 hotowjadłow, 1300 cžełatow, w owcu 3950, 5864 tuſtarinach a 675 wulkozjnych ſwinjo. Dołeż mjoſo njeſpódze, też ſkótni wiki klacžachu. Cžełata płacžachu hač ſajdźenu ſrjedu. W mwju, howiadła a ſwinje běchu wo 2 ſt. hr. zentnar ſjiwe wahi dróżſche. Samſkiſy ſo tele płacžiſny ſapiſachu:

Jowjadła 20—45 ſtotych hrinwow,
cžełata 35—85 ſtotych hrinwow
wowcy 20—50 ſtotych hrinow,
ſwinje 52—68 ſtotych hrinwow,

po zentnarju ſjiwje wahi. Tnczne ſtwinje pſches 3 zentnarje ſo hamtſky njeſavjaſchu.

Wažerſtwe 1000 hrimwatſke ſ cžerwjenym wjeſelom ſo tu te. Tiš hižo do wójny płacžachu, ſtrachu kupuja a ſa nje hacž do 500 ſtotych hrinwow ſnadźeja. Pokupowarjo o ſe žadźawje koja łiſnyła. Woni cžahychu ſa nje w Hollandſtej ſtót a druhe twory kupowacz. S Hollandſkeje cžahychu je do Belgiſkeje pſchešuwacz. W Belgiſkej je ſo we cžaſu wójny wjele tychle wjeſnjeſ wudało. Sa polnu płacžiznu běchu wone do rulow Belgiſzanow pſchiſchłe. Po wójnje bě Belgiſka ſtebi wuczinila, ſo Němſka tele wjenjeſy ſa polnu ſtotu hódnotu wrócžo wojnje. Kelko tychle wjenjeſ we Belgiſkej bě, je ho hižo nałonicžo, a Němſkej iſzkiło. Tehdła nichtó tele ſtare pjenjeſy w Belgiſkej wjaza ſa ſtotu hódnotu njewotbndże. Němſzy ſwiſarjo, kiž ſu tele pjenjeſy poſlednje njedźele w Němſkej kupowali, ſu ſo žadźiwje ſrěſali. To je nahrabnoſcze mſba. 7

Płacžiſny na Barliniſkich produktowych wikach.

Žito a wotſjowe ſemje po tuni abo 1000 kg, ſewał 100 kg, płacžiſny po ſtotej hrimwje.

	23. 2.	22. 2.		23. 2.	22. 2.
Pſchenica	168-169	165-170	rapš wobſtrki	10-10,80	10-10,60
rožk	133-138	132-137	wob. melaſka	8,00	8,00
natk. jeczmjeń	160-176	155-170	erabella	14-14,50	14-14,50
nat. jeczmjen	—	—	pjeſuſki	12-13	12-13
wowſ	108-114	108-114	bernaze knjſi	16-16,40	16-16,40
kukuryza(Mais)	—	—	buny	13-14,50	13-14,50
lane ſjnnjo	415-435	415-435	wola	13-14	13-14
rapš	290-295	290-295	lany wobſtrki	21-22	21-22
pſchenicžn. mu.ſa	25-27,60	25-27,00	modre lupiny	14-14,50	14-14,50
rjana mąka	21-23,75	21-23,75	žolte lupiny	15-16,50	15-16,50
pſchenicž. wotr.	8,50	8,40	bróch	17-19,00	17-19,50
rjane wotruby	6,80-7,00	6,80-7,00			

Wuhlo, železo, přikupne hnoje, drjewo, wápno (kalk).

		1913/14	1924 12. 1.	1924 19. 2.
ſyra bramiza (Braunkohle)		2,20	3,30	3,30
wuhała	1 tuna	2,40	4,15	4,15
briſety	abo	8,65	13,90	13,90
ſate leſo	20 zentn.	75,50	9,—	90,—
ciehnjene ſtabitate leſo		98,—	130,—	130,—
klachi 8—5 mm.		107,—	155,—	165,—
łubaty natron (Aegnatron)		20,—	34,00	34,00
łubaty ſalc (Aeplali)	100 kg	41,—	51,25	54,00
ſamiſ 18 %	abo	1,50	1,23	1,23
ſalc ſ ſnjenju 40 %	2 zentn.	6,20	6,30	6,30
ſalcjum karbid		27,50	28,—	28,—
amoniak	1 kg N	1,25	1,15	1,15
wapnowy dušnik (Kalkſtickſtoff)		1,16	1,10	1,10
wapno (Kalk)	100 kg	1,50	2,65	2,65
ranke brjewo	abo	34,—	54,30	47,51
ſjeſkne zydele (Siebereſchwänze)	1000 ſzt.	84,—	68,—	68,—
murjeſke zydele		22,—	19,—	19,—
wolnowa ſchtienga	1 ſzm. m	1,90	2,80	2,30

Wjeſne płacžiſny w Budyšcinje.

wot 23. februara 1923.

Wſchě płacžiſny ſo po ſtotej hrimwje frołynja.

Pſchedmjet		najniſchſa płacžiſna	najwuſch. płacžiſna
Pſchenizna, ſwonka wotedacza	50 kilo	8,00	8,35
Rožka, ſwonka wotedacza	50 „	7,00	7,35
Jeczmjeń, ſwonka wotedacza	50 „	8,50	9,00
„ naſjmſki	50 „	—	—
Wowſ, ſwonka wotedacza	50 „	5,60	6,00
Raps.	50 „	—	—
Bėrny	50 „	—	—
Sźuno	50 „	2,30	2,50
Sźkoma, ſ mlaſch. ſtrojch, praſ.	50 „	0,80	1,10
„ „ ſ zyrami mlócžena	50 „	1,30	1,50
Pſchenizna mųka na wotedacze	50 „	—	—
„ „ we ſjwob. wikow.	50 „	14,00	15,00
Rjana mųka, na wotedacze	50 „	—	—
„ „ we ſjwob. wikow. 70%	50 „	12,50	13,50
Pſchenicžne wotruby, na woted.	50 „	—	—
„ „ „ we ſjwob. wikow.	50 „	4,00	4,30
Rjane wotruby we ſjwob. wikow.	50 „	3,50	4,00
Proſzata, 364 ſchtuk	1 ſcht.	12,00	24,—

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud.** Na Borowskich holtwinskich honach kubleć Richard Camilla Herold ſ Borowa pola Kinsbórta ſenjeneho dźěłaczerja Richarda Herncze ſe Slěpa Komorowa saſtrěli. Saždźene ito 13. oktobra bo jemu wospjeni, so 2 zusaſ muzikaj na jeho hontwinskich honach pałse ſtajetaj. Tehodła bo wólzaj, wěsty Handrik, 69 łětny murjer Lohja a Herold tam pabałchaj. Bórsy ſe zuſeju muzikaſeju wuhladachu. Jedyn ſ njeju, bratr zaſłeneho ſamkarja Herenza ſ Drjejdźan na ſwojim łoku cžełnjecz widźachu. Tamón chajiſche też cžełnjecz, a 69 łětneho Lohja powali, kotreż jemu napischcžco ſtupi. Herold wot nadbała widźo, so Lohja ſ ſemi pada, to ſe ſrohumi. Wón Herenza, kiž na łoke cžełkeſche, ſawoła. Jako tón njewotaſta, ja nim wutſeli. Sźwoju dwójnu ſtrělbu pschedo ſo bjerko, kroczeſche pschez krěi. Zběha nětkaſ wihajo wołta a k druhemu raſej wutſeli. Też druhi wutſeł cžełkazemu Herenzej do thrihjeta ſajźbje. Herenz pocža motykowacz, padny a wumrě — a to dźiwich kornikow dła. — Sźub dał Herolda zmuinowacz.

§ Se ſamtyſlom ſapali ſo 26 łětny ſenjeny ſchewc Bjedrich Weiſat w Mě.ſinje wobydlenje ſwojeho pſchichodneho nana, knjeſſkeho pohonca Rychtarja w Mężinje. Weiſar pyrje, ſo je ſapalił. Rychtarjowa pschi ſwojim dźiwoka 8. decembra rano wotnuczkuſchi pytny, ſo ſa kuroma wonja a ſo je wjeſch nad njej cžopły. Na łubi paleſcha ſo dwaj małcaj płuwow. Płomjenja běchu ſo hižo na łchpuſdowanje wupſchestiele. Wohoń hnydom ſalachu, hemak by zale domſke hnicžił. Wjeczor pſzeby bę Weiſat we „pożedźenju gmejnſkeje rady pobył. Po 10 hodź. wotſchedźchi, halle po 11 hodź. domoj pſchińdże. Cžapka a chabat běſchtaj ſaprótſchenej a pawczinowtaj. Do ſwojeho bydła mężeſche ſnoš 5 mjeńſchinow pucża. Mjes tym je pola Rychtarjecz pobył a tam wobeſn ſamſtčkrił. S Rychtarjom, ſwojim pſchichodnym nanom, je ſo rozſorił. Tón je jemu ſwój dom ſakałał. Weiſat bę ſ pożeſnjuz pſchez bróżeń a hródź na łubju ſałeſł. Sałožadło pożeſnjeny bę ſ nowcžu wotcžinjene. Po tymle puczu je na łubju jenoš nječtón pſchiſchoł, kiž mężnoſcz derje ſnaje. Rano bę pożeſnena hiſchcże wotewarjena. Weiſat pytaſche winu na ſwojeho pſchichodneho nana, Rychtarja wotwalicz. Sźud pak mężeſche Weſiarja ſa winowateho a namérí jemu 1½ łża łhłoſtarinje. Dla cžeſkeho wobjetneho paduchſtwa na hižo łżło łhłoſtarinje. Sźub jemu cžeſtne prawa na tři łżła wotrjekny.

§ **Lawniſki šud w Bjarnarzicach (Bernstadt),** bě kubleršej Arnoſchtej Pawoſej Schönfelderej w Dittersbachu dla lichowanja 8 mężaczow jaſtwa a 3000 ſt. hr. wjeſnjene pokuty namérił a jemu na 3 łża cžeſtne prawa wotrjekł. A ſchto bě Schönfelder cžiniſ? Wón bě łoni w mérzu běſł ſa zentnar ſwinjeczka 300 000 hr. ſadał. Po mężenju ſuda ſmjedźeſche tehdom jenoš 243 000 hr. brack. To bě w tom cžaſu, jako hdonota němſkich pjenjeſ bladaju roſpadowanſche. Tole ſabuhdźene němſke, buram njeſcheſne nowiny, do wſcheho ſwěta ſ wulkim rabowanjom roſtrubichu. Wone paka pěnje mjeleka, hdyž mězo Budyſchin ſa milinu njeſhſchanou płacžiznu bjerje. Schönfelber ſo hórſcheſche. Budyſchſki krajny ſud mężeſche ſrohumjenje ſa tónle wurjadny cžaſ. Wón Schönfelbera wuwinowa.

§ Wě nozy 13. nowembra ſ. l. bě nózny ſtrožnik Lehman na knjeſim dworje w Natarjezach ſo na ranje wokoło 2 hodź. bohdaſaž, ſo na žitnu łubju je rěbl ſłoſcžeł. Wokoło žitneje łubje bě wotewrjene a pſchi rěbłu 2 měchaj ſ wowłoſom ſtojeſchtaj. Strožnik elektriſke ſwětło ſaſwjeſcžiwſchi, dźěſche inſpektora a jeho łudźi wołacz. Jako cži pſchińdźechu, bě elektriſke ſwětło wuhibnjene, wowłoſ bě ſo zbubił a rěbl ſaſo na ſwojim mężniku. Bórsy po tym dźěłaczer Vetter ſ poſtjenju do twarjenja, hdyž inſpektar bydłi, pſchińdże. Wón bě bohſa a cžaſneſe ſo ſtrachu nutſkſtuntzech, dokelž tam też bydleſche. Polizajſki pož wo wowoſnej cžěri do Vetterez wobydlenja bźeſche. Zamnikł ſud Vettera k 5 mężaczom jaſtwa ſaſudźi. Wón prjeſeſche, ſo je paduch a powołanje ſapoſoji. Krajny ſud pak ſo jaſ cžiſnyl.

§ **Krajny ſud.** S njerobu woheń ſamiſchkrita bě 19-łětna dźěłaczerka Hilbegard Hana Kadźiž w Neugersdorfe 2. dezembra ſ. l. We wobydlenju ſwojich ſtarſchich na łubi ſchaty ſuſcheſche. Se ſaſwječenej ſpodcžku na łubju ſtupi. Tu wótſik kapnu. Se ſawałku ju ſ nowo ſaſwječi. Palazu ſawałku pryeſ cžiſnyl. Na łubi leſeza ſkoma a ſjono ſo ſapali. Jako bě wona ſo wotſtaſka, woheń wuſpuſnu. Sſudu jej 4 mężaczy jaſtwa namérí.

8000 Němzow a jich prawa w dobyczerſkim kraju.

Němska je we ſwětowej wójnje wſchitke ſwoje cžełko bohate kolonije lhubiła. Jejna kolonija „Połodnja Afrika" pſchiſnadny jednej jendźeſſkej dominionje, a to južnoafrikanſkej republiki. — Tuta južnoafrikanſka republika je nimale ſamoſtatny kraj, je ſwjaſk wjazorych mjeńſchich. Do tuteho ſwjaſka (južnoafrikanſka unija) ſluſcheja jendźeſſka kolonija Kapland — kolonija Natal — nětkubſchej republiky Burow a kolonija Betſchuanaland. Wobydlerjo ſu ſ wjetſcha Jendźeſkežnjo a Nižoſenježnjo.

W tuthch dujach je ſo wurjadny pad ſtał, w kotrymž ſo Němzam, kiž w nětkubſchej němſkej republiky, kotraž wo ſwětowej wójnje „Južnoafrizy" pſchiſnadny, hiſchcże bydła, jich ſtatne prawa ſwjeſcza.

Je jich 8000. S wjetſcha ſu do Afriki w poſlednich łżłoſetkach pſchiſcžahnyli.

Tuthm 8000 Němzam ſo twjedna — ſo ſmědża wſchitke ſwoje němſke ſchule ſakhowacz, ſo ſmědża pſched ſudnihwom a wſchitkimi wuſchnoſcžemi ſwoju němſku rěcz trjebacz, ſo maja we wſchitkich kulturnych praſchenjach dopolnu ſwobodu, ſo ſa ſwoje ſchule a kulturne wuſtawy dóſtanu ſtatneje podpjery. —

To je prawy demokratiſki duch nowocžaſneje republiki!

Pola naſ pak rěka: „Cžehjecź, ale njeſ bojicź!"

Tałle je Jendźeſſka we wſchitkich ſwojich kolonijach a w Jendźeſſej ſamej ſo ſtajnje drubtim narodam napſcheczíwo ſo ſadźerżała. Tak je hebi jich wutroby ſ łohkoſcju wſchitke dobyle! — Tajka liberalnoſcź, nadobnoſcź ſnjeſi we wulkim jendźeſſkim mónarſtwje! Jenoš na tajke waſche wje hodźi ſo nowotny ſtat ſarjadowacz.

Podtšerkujmanje njeſiſchnoju je barbariſmuſ!

Kaž hebi Jendźeſſka je ſwojej liberalnoſcźu ſamóże ſympathije dobyła, ſo ſo ſmědża južnoafrikanſki Burja. Tuchi ſu hnydom ſo ſwojej pſchichwatej wójnje wſchitke ſtatne prawa, też ſwój parlament doſtali a tak ſu ſo bórſy ſe ſwojimi njeſpſcheczelemi wujednali.

We wſchitkich němſkich nowinach ſo tute wujednanje ſ wulkej racžeſcu wita a łohła ruka Jendźeſſkeje ſo ſhwali. — Sźmano ſabuhła jim nětko też łépſche ſroſumjenje ſa naſche derbſke praſchenja.

Přiłopk.

* **Spodźiwny błaserk.** We Neiße we Schlesyskej bě so jenemu w jaśiwje bjedźacemu w jaśiwje wostudźiło. To by jemu wěsće kóždy wěrił. So by kerje a kěje na cźerśwy powětr pśichiśnył, japadże na spodźiwnu myślicźku. Wón ćuwoj błachowy jódźny talerk na post wuske schlebjerćki rozcźa. Te troschu do dołhich trubkow fujerca a po tom też spódźera. S tym zahori žłebi żołdk a cźerwa. Jeho do thorownje dowjedźechu. Tam dyrbjachu jeho operěrowaś. Operazija so tak pschęcu, hacź nanajlepje poradźi. Jenož pazient po nej bórzy wumrě.

* **Njeshańbiśiwi paduschi.** Barlinśky paduschi na jene waschnje stomikarja na źiwótnym dnu wurubichu, so wuh, jich Wilhelm posledni ś nékaśkim rjadom wuśmanjenicy. Słótnikaŕ ma śiwoje khlamy w źiwej Barlinśkej wuliźy. Wschitkopódnju je samka, so by k wobjedu schoł. Lědma bě wóndano pschipódnuth durje śwojich khlamow samknuł a k wobjedu wotesćoł, nětkuth młodźi muźiźy ś ruckuym wosyćkom pschiśiźedźechu. Na woju mějachu wulki kaśćejćk. Tón pśched durje stajichu. Wš kaśćejśiu jedyn zich kumpanow tcźeśeše. Tón w durjach jene wuzjewjenje (Tagfüllung) wurěza. S nastatej dźěru bo khlamow saźěhu. Wš mich pschebywajo najrodrostnjśche twory pokradny a je do kaśćejćka pśched durjemi sklabje. Dwě bě dosć nabuśt, kaźe ś dźěru sajo do kaśćejćka. Wot tam wuzjewjenje sajo tak sajadźi, kaź bě dźiwny było. Jena zona w samej khěźi młodym muźiśkim radźeśche, kaśćejćk tola tak dołho bo wokśeže śniśeć, so njetrjebaśi wonka symu wuśćś. Cźi mjenujuju pśchi kaśćejśku a durjach śejachu, laź bychu na wocźinjenje khlamow cźakali. Jonine dobrocźiwe pośkićenje woni wotpołkakchu prajiwschi, so dyrbja na słótnika cźakaś, dokeź wot njeho 250 śt. hr. dostanu. Kśiśo k pśiedy hacź ko słótnik wrośi, so by khlamy wotewrił, wšachu kaśćejśi, połožichu jón na wóś a ś nim wotjedźechu. Jako słótnik ko wrośi, ko śmjerzy wustrośa, źiwoje wurubjene khlamy wuhladawschi. Sśebi nutomobil wotnajawschi puśćeji so za rubjeźnikami i kaśćejćkom. Ale podarmo jich po Barlinśkich wulicach pytaśche.

* **Spodźiwna śmjerć.** Snate městačko Kempten, we Allgäuśkich alpach w Bayerskej, měješe 80 létneho rowarjerja. Pśched nékotrymi dnjemi sapocza śebi źiwoł samkny kaśćej tvariś. Jako bě jón rjenje wobarbił, dowješe jón na Łubju. Lědma bě so do jśiwy wrośił, jeho Boža ruća saja. Wón so k semi śwjese a hnydom śemrě. Na wšće 50 lět je śwojej gmejnje jako rowarjej śłužił a mnoheho sobubratra a towaśiśa do khłóbneje jemje rožoźił, domiź teź jeho Knjes nad źiwjenjom a śmjerću wotpowoła. We wójnomaj 1866 a 1870/71 je śobu wojował.

* **Hrózwne hamomordarstwo jenoho gymnasialnika we** Barlinje-Wilmersdorfje. Wjeselu a rad widźany jachoŕ bě 15létny Pohlmann, schuler jenoho gymnasija. K hodam bě trośku schwanu zeruny dostał. Te njeśwěrił śebi śiwojim starśichim pschedpołožiś. Wuźerźu jśebi słónce je źadachu, so by je ś podpuśkanom starśichich pschinjeśł. Wonk jemu hrožachu, so bo na starśichich wobrośa. Schwórkk wybjenja dxje Pohlmann k rozwuczenju pschińdże, ale wjeczor bo domoj njewrośi. Wustrózkana mać jeho zyliczku nóż pytaśche. Rano bźešche k direktorej gymnasija, so by jemu nam nésćto wo śwojim synu śonila. Runje bo ś nim rozrěkowaśche, jako bruny gymnasiaśi wusćrózkani pschibźěchu, a prajachu, so je Pohlmann runje je schwórćeho posthoda do dwora sćoźił. Mać śerś bo śeny. Ju bjes wobmyslenja wotnjeśechu. Pohlmanna w dworje na planý rozbiśeho nadeńdźechu.

* **Spodźiwne wumoźenje.** W południowej Amerizy je lětsa też krucźišća symna. Ssmy wo njej też w naśich „Serb. Nowinach“ nétkotre raźy pisali. Tam je sćerkoła rěka, tak mjenowana Lorenzowa rěka. Wona je jena tych najsćerśicnich świća. Też ta je lětsa samjerśła. Sśebi na pschecu leża městaŕi Quabas a Levis. Rěka běži wušoko w północy. Tehodła je kloro kóžde lěto wot septembra hacź do haprieje ś lodom pschikrыta. Lětša je wośebje krucźe samjerśła. Mjes městomaj běchu na 1dh schuwórcź hodźiny dołhi drjewjany most natwarili. Njedźelu tydźenja pocza tacź. Pod cźežu jón pschekrocźujucych ludźi so móst stama. Wokoło 20 wozowom to rěki padny. W rěcy hižo schkrity dźěchu. W městcźe śebi muźiaźuch, so bu wschitcy źiwjenje śhubili. Kak wulke bě śpodźiwanje, jako nasajtra śhonichu, so běchu so wschitcy wumóźili. Woni běchu wot schkrutu k schrucźe k drjohej pschischli. Tak so 15 wuthowachu. Sbukni pjecko na wulkej tolstej schkrucźe wostachu. S teje jich pośdźicho wumochu.

* **Woheń w Barlinje.** Schwórcź dopołdnja wuźdże w fabrizy wośnjistrojowych hrajkow woheń. Dokeź stajnje tele hrajki rozbuchowachu, bě haschenje jara wobcźežne.

Z wobkhodneho źiwjenja.

Hischcze pschemało znate je, so śu wjele tyśacź Wohlmuthowych śłaboprudowych aparatowo też w naśchej wokolnosći bźakowni pomoźnizy pschi wśěch śymitich a śwódźiwych khorotcźach. Wšcho dalśche je śhonicź we Wohlmuthowym institucźe w Budyśchinje na Moltkowej dróży 31 beśśa. — Ntéźi śerbśki.

We wocźeńjenju młodźiny cźaśnik wulku rólu hraje. Pśedy njepotwachowaśche mjes barami ke konfirmaziji ženje cźaśnik; łubjo běchu waźnjoś cźaśnika sa wocźeńjenje spóznali. Hospodaśka nusa ćujemódźi balokhu wuschtam, śebi cźaśnik kupicź, kiź tola k wubotowanju kóždeho cźłowjeka śłuźicha. Dźensa wnogi khombjene bla pólśpicźenja wobśeźnoścow sajo nakmotaju. Ke konfirmaziji je a wośtanje najpschiśódnischi dar: Dobry cźaśnik. Pschi kupowanju cźaśnika, schtož je wěź dowźerjenja, wobrocźśe so na wěźiwukrutnjeho. Firma F. Marschner, mój unjśl. měšeźeŕ W. Ewald w Budyśchinje, na bohatej haśy 9, na wulki śkład nowocźaśnych cźaśnikow po wśelakich płacźiznach. Dobre mjeno tuteho najstarścheho wobśtowa w měśće wam śwěźi, so tam derje kupjeśće.

Najlěpše **droždże**
wšědnje śerstwe, wuk też
najlěpše žitowe palency a likéry
poruča we **wulkim wubjerku** najtuńšo
Adolf Šmis we Budestecach.

Lehmanec khofejownja a konditornja
w Budyśinju na serbskej haśy :: Pśed króśikim ponowjona
Najwjetša khofejownja za pśebywanje wodnjo a wjedor
——— Najlěpše w pjećwach a pću ———
tórty - jadany łód - wino - piwo - likéry
Wosebitosć: Torty jako najrjeńši dar pśi swjatodnošcach
:-: Podawam też zwonka wobkhoda. :-:

Fotogr. ateljej **Oskara Meistera**
w Budyśchinje na Běžorjśej dróży 15.
Telefon 438. :-: Njedźelu wotewrjeny.
Po słasanju so też na wjaćy fotografuje, śeho runja twaśne wobrazy, grupy atd.
:-: Powjeśćenje po kóždym wobrazu. :-:

Murjeńske cyhele
pśedawamoj z prénjeje ruki nimale za pół płaćizny kaž druzy, dokeź su nětk tuńše dla dźěłaśeśkich madow.
Čech a syn w Rakecuch.

K swinjerězanju poručam
korjenину wšeje družiny, hejduśku,
dale wšo
kolonialne twory
wosebje
słajnje čersiwje palene khofeje
po najtuńšich dnjowych płaćiznach.
Twarožki wšěch dražin
Zasopśedawarjo dostawaja wysoki rabat.
Jakub Hicka w Budyśinje
na sukelnskej haśy 18
(prjedy Serbske hospodarske towarstwo).

Nawěśtki přinjesou wuźitk!

Kłój pschedeschcźnika niczo njepomhaj!
Tu dyrbi tśechi kupjeśći mijśćer
Ernst Donath ś Budyschina
Burgplatz 4
sapschimnjuć, ton porjedźi tśěchu najlěpje a najtuńšo.

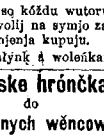

Centrifugi
wšěch systemow wuporjedźeju swědomiśiwje a tunjo z rukowanjom.
Z dobom pokazuju na swoju wustajeńcu
nowych centrifugow
kiź pśi tunich płaćiznach teź na pruhu dawam.
Podźélne płacenje je dowolene.
Kóždu staru centrifugu bjeru do płaćenja.
Ernst Falting, maśinowa wikowarnja w Njeswačidle.
NB. Pokazuju teź na mału fabriku młóćaceych maśinow pśi Njeswačidliskim dwórcu.

Kedźbu!
Cesćenym płahowarjam lenu poručam swoju
woleńcu w Spalach pola Kulowa
k powźitkownemu wužiwanju. Bźo so kóždu wutoru, śtwórtk a pjatk na cakanju. Teź wolij na symjo zamjenjam. Kóždu dźěłbu laneho symjenja kupuju.
Jurij Thumann, młynk a woleńkaŕ.

Srěnjołatny kóń
bruny walach,
je jenož do dobrych rukow na pśedaś w Zadowje pola Kluksa
čo. 11.

Bruna oldenburgska
kobła
3 léta stara, je dla dorosta na pśedaś. Skopa we Wětrowje.

Hołbje k płahowanju
ma na pśedaś
Beyer w Róślanch.

Mój bruny
wowčerski pos
kiź na njeno „Tell“ posłucha, je wokoło Delnjeje Hórki abo Hrótynki
čehnył.
Zasopśiwjedźeć dowanje dobre myto.
W. Ermisch w Budyśinje na dwórniśowej dróży 19. Tel. 691.

Serbske hrónčka
do
kwasnych wěncow
poruča
Serbska knihadnja
w Budyśinje.

K maśerowanju
poruśam so kóždy dźeń. Pjatk a sobotu wopytuju khorych po domach. — Naturska hojeńka
Hańža Cyžowa
we Kortnicy p. Hrodźišća.

Maśe-li mały nawěśtk do „Serbskich Nowin“, zawołajśe z telefonom
:-: Budyśin čisło :-:
687

Wulke wosebite poskićenje za Serbow.
Wołmjane suknjane tkaniny wšěch barbow (śerwjene, rózojte) zelene, rózojto-čerwjene, cmuhate, módro-čorne kaśićkasto atd., **wołmjane suknjane tkaniny wšěch barbow** z wušw. kromamaj
Žana zwjazkowa twora. Wona je z cyle dobreje maśiny dźěłana a je **do najlěpše,** štož z cyła je Pschódno **gazowe banty w najwjeśim wubjerku,** najlěpši kópar, velvet a samot w znatej dobrej hódnosći, chenilowe rubiśća wšěch barbow a krasnych wuwjedźenjow, serbske banty najtuńšich a najlěpšich hódnosćow, serbska jakowe tkaniny, najlěpša Poppska twora w najwjetšim wubjerku,
źiźane tkaniny, **wołmjane tkaniny,** muselliny, barchent, módrotišk, tofowe łaty hódnosćow prénjeje rjadowneje.
K wobkedźbowanju! Njejsym sobustaw Wojerowskeho kupowańskeho druśtwa, a moje płaćizny zwjazk njepostajo, tehodźe su wjele tuńše.
Wšém zwjazkam kupcam, kiź maja ke mni wjacy hač 6 kilometrow puća, zarunanje za puć dawam.
Wulki wubjerk, najlěpše płaćizny, najlěpše posłužowanje, žane kupne dyrbjenje.
(Dźěłba zbytkow po śmšanje tunich płaćiznach.)
Welsec kupny dom w Kulowje
Telefon 12. Założony 1868.

Słyšće!
Hdyž chcźeće sebi Waš kupny list, wumjeńk abo testament pisaś daś, dźiśe ko Kobanej, :-: z kotrymž móžeće serbski rěcźeś. :-:
prawny bźuro **Ernsia Kobana**
w **Budyšinje** na Kaublerskej dróży 6.
:-: Telefon 814 (pśez kronprynzowu mósć). :-:

Njedźelu, 24. t. m. je dójšoł **wulki transport**
młodych wysokosućelnych
kruwow kaž teź **jałojcow**

teź **zapisany skót** z wopisanymi (Herdbuchvieh) prénjeje rjadowaje direktnje z **rańšeje Praskeje** a steji płaćizny hódno na pśedaś.
Paŵol Vicky w Kulowje
wikowaŕ z płahowanskim skotom. Telefon 41.

W nocy wot pjatka k sobośe su 12 metrow dołhi a 10 cm śeroki
rjemjeń wot motora kradnyli.
Zasopśinjeseŕ dostanje myto.
Jurij Bermich w Haslowje
čo. 16.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Měšćańska rada 18. februara wozjewja: Dowólny plan „Wesć“ ma so po wobkhowanku 17. jan. 1924 płaśe měniś. Pschemjenjenja su ś rozwanja a 2. dobarska dwórnišća, kiź 4 njedźele dołho wot wozjewjenja sem na kanclji twaćiske polizije na kśiwych wótach 31 wuklaźe. Pschećiwjenja maju so w postajonym cźasu pśiwinne zapodaś, jeli njecźahaju prawo k hórśanskeju sbudnicy.

Sjatwne napominanje ś płaćenju **dalšeho žywjenskeho dawka** za šćerku **Hanku** za ličbu 1923. Po postajenju ev.-luth. krajneho konsistorija wot 7. januara 1924 so wot khowanskowo ev.-luth. wućahowa za lěto 1923 dalšny zyrkwinski dawk sběra. Płaćaśi ma so na kóžde **papjerjanu hriwnu** teho, štož je so na lěto 1922 płaśiło, **5/4 złotego pjenježka.** Wumoženi, kiź so tak wukazuja, so na ličbu, kiź so pśez 5 dźěśicy hodźi, **bele frimarki.** Wobsebite dowólne napominanja so njepschipósćelu. Wobkhowanske khowanki so jenoź ś tutym napominanjom, so bychu dawk sami wobličźili a jón hacź do 10. **měrca** za 1924 sapłaćili. Tydźeń pobśiśko so pjenjezy na dyrbjenske waschnje sběraja. Płaćeśiwo dawkej so njeprihodźi hórśicźej. Pózdźenje dźe lopjeno zyrkwu, dawka ma so pschi płaćenju pschehopołožiś.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Schtóž bruthemu źiwjenje wuthowa, wot nětka so to zwita wjazy njedostawa. To je tola skutk lubosće i dźiśchemu a so ńemo wot so rosumi.

2. Sarunanja sa legitimazijske wuśmiewdobrjenja wukmanych dźěśaćerjow so powoźicha.

3. Stat cźestne dary ś pschiśeźnoścu śtoreho a bejmjenowaneho kwasa wjazy njeźwjeźuje.

4. Wobkhodźeś mźyna Paŵol Berndt w Hośni, dha mźynku hrjebju a hak wusće świnacy. Płany tam wuleża 4 njedźele dołho na **wokrejšnym** radźeśtwje we Wojerecach. Schtóž cźe so hórśicźej a ma prawo k temu, dyrbi to do 4 njedźel cźiniś.

5. Pokhroma je wukaźa mjes śtotom na knježim dworje we Śmochźicach.

6. Tehorunja je wukaźa mjes śtotom jamy Erika.

7. Wona je wukazyła mjes śtotom źiwnoścerja Dotara Lehmana we Łahowje.

8. Do wikowańskeho sapiśa wotdź. K. pod **194** je firma Otto Voigt we Wojerecach sapiśa, měšeźeŕ je architekt Ota Voigt we Źidźinu.

9. Tehorunja pod čo. 195 firma Voigt u. Schmidt, měšeźeŕaj staj pschekupa Ernst Schmidt we Wojerecach a architekt Ota Voigt w Źidźinu.

Hłowny a samodwity redakteŕ: Marko Śmolerjo w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło 48 | Budyšin, wutoru 26. februara 1924. | Lětnik 83

Nr. N. płaći za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 1 Kč. Kóžde čo. płaći 6 złot. pj. Wudawa a dr. Smolerjec knihtišćerńa, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domje w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawołtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobstatnje so stajace nawołtki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Dnjownica.

Wutoru, 26. maleho róžka.
Nestora, biskopa.
† 1904 Jan Bohumil Nyčka, serbski spisaćel z Bljunja.
† 1905 Michał Sewčik, faraj w Lubiju, serbski wótfinc.

Kajcy su to hosćo,
Nowi hosćo, ha ha ha,
Cahnu wot poldnja?
Skórcy zas' na lipje sedźa —
Serbski, němski hwizdać wjedźa:
Fijom fijom fi fi fi,
Fijom fijom fi. — H. Zejleć.

Towaršwowski powěstnik.

Budyška „Bljesada" ma dźensa wutoru, wječor 1/2 9 hodź. w Serbskim Domje spěwanje. Prosy so, zo bychu wšitcy spěwarje wóśe pśińć chcyli.

Jednota „Sokol" w Panělcach na pjatk, 29. februara wječor 1/2 8 hodź. w hosćencu zwučowanje. Bratśa Wotrowskeje Jednoty so teź wobdźěla. Starosta.

Spěwne tow. „Solobik" w Sowrjecach ma pśichodny štwórtk, 28. 2. 24. wječor we 8 hodź. spěwanje. Nowe sobustawy a hosćo su nam wutrobnje witani.
Pśedsydstwo.

Serb. tow. „Zerja" wuhotuje njedźelu, 2. měrca wječor w 7 hodź. w Fehrmannec hosćencu wo Worcynje **serbski swjedźeń.** Wšitcy lubi Serbja so k temu wutrobnje pśeprosyju.

Jednota „Sokol" w Bukecach ma pśichodny pjatk wječor z dypkom w 7 hodź. we wosadnjej šurli hłownu zhromadźiznu, wšitcy, kenž pasiwni w kótryž hišće serbska wutroba bije, maja pśińć. Starosta.

Serb. tow. „Handrij Zejleć" we Łazu ma pśichodnu njedźelu, 2. měrca, wječor w 7 hodź. swój zawrjeny **swjedźeń** za sobustawy.

Serbske towarstwo „Statok" w Minakale wuhotuje njedźelu, 2. měrca swój zabawny swjedźeń. K temu so wšitcy dobrí Serbjo wutrobnje pśeprosyju. Zapoćatk je z dypkom we 8 hodź. Sobustawy maju sebi znamjeńska sobupśinjeś.

Spěw. tow. „Radość" w Bukecach. Spěwanje so wot jutśe, 27. maleho róžka, na srjedu, 5. nałětnika wotstorći. Towaršwo je jutśe srjedu na Smetanowy swjedźeń w „Pśelešni" w Budyšinje pśeprošene.

Jednota „Sokol" w Radworju nima pśichodny štwórtk 28. 11. ale 6. III. swoju mésačnu zhromadźiznu.
Pokladnik.

Kedźbu! Dźiwadłohrajerjo serbskeho towarstwa „Lubina" w Budestecach maja pjatk, 29. februara, wječor z dypkom w 7 hodź. dla wažnych naležnosćow pola Hanewaldec w Rašowje pruhowanje. Pruhowaś budźa so wobaj kruchej, tehodła dyrbi kóžden pśitomny być.
R. Hajna.

Sćełowe podawki.

Wojowanje wo wóśomhodźinski dźeń.

Strajk w Aforsu.

W Aforsu w Rudnych horach (Erzgebirge) je 600 tkalcowu firmy Gebr. Uebel dźěło zaśo zajeło, dokulaž da 56 hodźinskeho dźěłaśerja tydźenja nadchadnu jano 53 hodźinśi dźěłaśerjo tydźeń pśihotowaś. Nětko pak muźi dale dźěła.

Strajk młynskich dźěłaćerjow w Barlinje.

W Barlinje młynscy dźěłaćerjo strajkuju. Pjatk su kriminalni policistojo do zhromadźiznow strajkowarjow pśichyśili, su sapjeli pśichwilnych pśedsedałoli a fóncinje jedyn hubjatarn dźěłowoje rady Barlinskich parnych młynow sajšli. Sejcaś so na wukaz pśiměrjeńcu strajkej w dźěłarnjach, sa jeźiwjenje mślnych sejjera.

Dźesećwogodźinski dźeń w němskich łódźernjach.

Dźěłaćerjo łódźernjow w Hamburgu, Bremenje, Lübecku a Kielu su wo pśiměrjeńkim rozsuźe, kótryž dźesećwogodźinski dźeń postaji, wothłosowali. Po dotal pśichodźiwšym wunoschu je 5 dźěłaćerjow Hamburgskich łódźernjow 90 procentow sa wotpokazanje pśiměrjeńkego rozsuda hłosowało, tak so ma so **i pśichodźiwšej wjetšinu pśicelinu dźesećwogodźinskemu dźěłaśerju dnjeśi** dźěłaśerjo dźeń dyrbjeśiše go hyšo póndźelu zapoćeć. Póndźelu so hyšće po dotalnym wósomhodźinskim dnju dźěłaše.

Wojowanje wo mzdu w Schlesyšlej.

W hornjoschlesyšlej żelesowej industriji je śwjatk dźěłodawarjow najwóšchichu mzdu wot 44 na 40 pjenjezkow za hodźinu wróćo/kitkiz wot 1. februara śniśi. Jednanje ſ dźěłaćerśtwami ſwjatkami njeje wuśpěcha mělo, dokelž je ſ dźěła ſ dotalnej mzdu njeśišu ſpokojom, ale žedźi dźeśeć prozentne powyšenje mzdy žadaju. Dźěłaćerśke ſwjatki chcedźa ſebi w tejle naležnosći pomjerniśi rozsud zdaś.

W delnjoschlesyšlej metallowej industriji ju jednanja tehorunja wo podśeśenju dźełanskego cźasa bjez wuśpěcha wośtałe. Pośrědniśi wubjerk je ſ pośrědnim rozsudom tydźeńśi dźěłanśi cźaſ na 54 hodźin poſtajił, kótryž žmě ho na 60 hodźin powyšiśi. Metallowi dźěłaćerjo ju wěſa pośrědniśi rozsud wotwołkali.

W Königsbergu je hižo połsćiwórta tydźenja nětko 15 000 dźěłaćerjow ſ dźěła wuſamknjonych. Pośrědniśi rozsud je ho schwóźił wubraził. Dźěłaćerjo ju jón pak ſ pśichwalażej wjetšinu wotpokazali.

W Pólšej wósomhodźinski dźeń ſwjeścony.

Prezident pólšeje republiki je pjatk internacionalne dojednanje wo wósomhodźinskim dnju potwjerdźił. Na to je Alberta Thomasa, pśedsydnyu internacionalneho dźěłaćerskeho hamta, pśichiſał. Na Warſchawſkej univerſicje Alberta Thoma'a wośebje ſtawjachu.

Stsudniśi wuſud pśicpjerźowe wukaſej wo nahódnoſćensju.

21. ſibilna komora 1. Barlinſkeho krajneho ſuda je w jenej ſwadźe dla nahódnoſćenja hypotheſowo namjet hyrothſkeſho dołžnika na wuſadźenja progeſa wotpokazała. Sćud je ho na ſtejiſkach ſtajił, ſo tłeći bankowy nuſowy wukaz tak daloko prawy njepśejał, kaž daloko won prawo na pśiměrjene nahódnoſćenje. ſ wuſudom nimſkoſtatneho ſuda ſ 28. novembra 1923 pśichipśinate, wobmjeſuje, dokelž won w tym naſtupanju pśicheźiwo ſtawej 156 woſtawkowej 1 wuſtawſa nimſkeho ſtata ſ 11. auguſta 1910 ſmyſli, kótryž ſwójiſtwo ſarucża. Barlinſki 1. krajny ſud ho ſ tym ſnatemu wobſamknjenju pśichſamknuże, kótrejž je towaršſtwo radźićelſkom nimſkoſtatneho ſuda pśichiſało, dyž ho ſ tym, ſo ma tnjeźeſtwo wotpohład nahódnoſćenſke prawo wobmjeſowaś.

Durinſkeho pśjedawſkeho juſtizneho miniſtra dla wjeleśichcerady ſajeli.

Dr. Korſcha w Jenje, kommuniſtiſkeho ſejmiſkeho ſapóſłanja a pśjedawſkeho juſtizneho miniſtra w Durinſkej, je nimſkoſtatny rěźnik dla wjeleśichcerady ſajał. — We Durinſkej ſu ſhonjenku ſtołbow wuſłeźiśi, kótrejž je pjedawſke durinſke knjeźerſtwo ſa wobronjenje kommuniſtiſkich ſtotnjow nałožiło.

Hitlera do Mnichowa pśewjeſeli.

W nozy k póndźeli ſu Hitlera a wóſom ſ jeho wobſtorjenych do Mnichowa dowjeſli, dokeż dyrbi ſo wutoru dopołdnja wulki politiſki progeſ, ſ napjatoſćim dawno wočakany, ſapóčeć. Twarjenje wójeſtſke ſchule, w kótrymž ho progeſ powjeźe, ho wójerdźiſnje ruma. Połicaja, kótraž je ſ provinzu połnjalnje doſtała, je tam pśicheſahła a ſtražuje. Póbła teho ſu ho ſawjerage napraviu hišće ſenje widźanemu wobſtaka, pśicheźiwdźe. Zuły žyłny blok wokolo wójeſtſke ſchule je ſ kordonom wobdaty, pśeś kótryž nichtó pśicheź njeſmje, pśedny hač jeho legitimacija njeje pruhowana. Sſudniſke jednanje ſamo ho w jeźerni wójeſtſke ſchule wotměwa. Sſudom ſudnikow, ſtatny rěźnik, ſapiſowaś a pomocnik ſtatneho rěźnika budźa ſa ſudniſkim błudom ſedźeś. Pśed ſudniſkim błudom ſi błida na ſóžnym boku ſa wobſkorjenych ſteja. Najbliže k ſudnikam na jenym boku Hitler, na druhim boku Ludendorff ſwoje měſtna dostarjetaj. Tracje progeſa je na tśi njedźele wobliczene. Nětko 150 ſwědokow ho pśicheźiwſchi. Jako wobſkorjeni wobhładuju ho ſlědowaze wohoby: Hittler, Ludendorff, Pöhner, dr. Frick, dr. Weber, hejiman Röhm, Wagener, Brückner, wójeſchi leutnant Kriebel. Woni ſu wobſkorjeni, ſo ſu loni 9. novembra republikanſke tnjeźerſtwo powaliś ſpytali.

Wurywanje wuhla w Ruhrſkej.

S Pariſa ho 25. februara powe: Po powjeſćach ſe Düſſeldorfa je wurywanje wuhla w Ruhrſkej 94,7 prozenta normalneho wunoſchu ſa łeta 1922 dośaho.

Meble stajnje dobre a tunje poruča **Bjarnat** **Walter** meblowa fabrika

Telefon 531 **Hošic hasa 6 a seminarska hasa 10** Założeny 1860.

Frankowy kurs ſo ſbóha.

Jendźelſki punt bě ſobotu pśichi ſtóńcenju burhy na 99½ franka wróćo ſchol, dollar 23,5 franka płaćeſche. Po Pariſſkich nowinach bě papuſchćenje napjatoſće jaſnje jaćiwe. W pśichſtawnych měſtach je ſobotu popołdnju jendźelſki punt ſamo na 93½ franka wróćo ſchol. „Echo de Paris" ſ tym licźi, ſo ho frank bliſche duy dale ſtraba, tola pśed pśichejatymi wótkazanjemi warnuje. Hodźina roſtudźenja hatle pśichiśe, hdyž budźe roźprawa wężwuſtojnych wotſtłodźerſkeje kommiſije wotedata.

Henderſon ſa reviſiju Verſailleſkeho měra.

Jendźelſki miniſter Henderſon ho we wólbnej rěźi we Burnleju wo internacionalnym połoženju teź ſ **Verſailleſkim měrom ſobźerſke, kotryž dyrbi ſo po jeho ménjenju pśichemėnić.** Mój praji, ſo ju měrowe rěźenja miłe. Politika, kotraž je ho po pśichměrje pśichipała, je Europu ſchmatanuju, ſahubjenje, błód, khorośći a ſmjerć pśichineſła. Nadawk, pśed kotrymž Macdonaldowe knjeźerſtwo ſteji, nima jenoj njepoćeſnikki ſadźerżeć, ale ma jim ſadźerżowaś, ſo ſahubjenje njeby dale ſchło. Knjeźerſtwo ma nadawk, wopraſnyś mér ſtworiś, wótkwanje a wobſtwd wobnowiś a je na tak twjerdu ſakoſt ſtajiś, ſo Jenje podobny ſtrach njebudźe ziwiliſaziji hrožeś.

Jendźelſke leźenje ſ połnoźnemu cźopej.

Knjeźerſtwo Sjednoćenych ſtatow połnócneje Ameriki je leźenje ponětkowoje łódźe „Shenandoah" ſ połnóźnemu cźopej (polej) wotſtorćiło. Tuj je ſtrach, ſo jemu Jendźelcźenjo do pśedka cźinja. Sa leźenje ſ połnóźnemu cźopej je ſo jendźelſka panſtwowa łódź „R 36" wubrała. Kaž „Evening News" ſ Newyorka powjeźa jendźelſki plan tom najwjerſche ſajimanje budźuje. W Sjednoćenych ſtatach ju djenża bóle dyšli hdy pśedy woſtrośinjeni, ſo je ſo amerikanſke leźenje ſ połnóźnemu cźopej woſtrośiło. Mjes namorjaſkami ho praji, ſo ho ſamo wot ſebje roſtumi, 'o jedyn. Ind ſpyta nad połnóźnym cźopom pśechelećeć.

Strajk jendźelſkich dokowych dźěłaćerjow ſo ſtóńcyk.

Hromadne ſhromadźiny ſtrajkowarjoch dokowych dźěłaćerjow ſu ſtoro jenohłóſnje ſa pśichileźe wumėnjenjow hłoſowale, ſ kotrymiž ma ſo ſtrajk ſtóńciś. Runje w Liverpoolu, Newcaſtlu a Dulin, hdźež ho najwjeſchego pśicherśiwenja bojachu, ſu ſo ſ najwjeſtſkim ſahorjenjom wumėne njenja powiſkali. Strajkowe wjedniſtwo praji, ſo ju ſtrajkowarjo 97 prozentow ſwojich žadanjow pśicheźiſchejeli.

Prózowanje wo internacionalne połėpſchenje mſdy.

Sekretar internacionalneho ſwjatka transportiſtich dźěłaćerjow, Edde Fimmen, kotryž je ho runje ſ Londona do Kólna wróćił, je jenemu nimſkemu dopiſowarjej ſdźěł, ſo je ho ſe ſtrajkom jendźelſkich dokowych dźěłaćerjow powſchitkowna offenſiwa wſchich internacionalnych organiſowanych pśichſtawowych dźěłaćerjow k dozpiću łépſchich mſdowych wunėnjenjow ſapoćała. Hižo na najbliżchim cźaſu ho w Hamburgu a Amſterdamje internacionalna konferenza transportiſtich dźěłaćerjow ſeźdźe. Wona dźěłaćerja ſa ſapoćanje, ſo by mſda wſchich transportiſtich dźěłaćerjow, ſ internacionalnemu ſwjatkej pśichſtankjenych, niže wėſteje ſummy njeſpadła.

Zadźawoſće bliſcheje wójny.

Zyſiſki profeſor Eve pśichirodſpytneje fakulty Mac Gillfkeje univerſity w Kanadźe je, kaž ho ſ Montreala powe, pjatk bojoſći ſhubjaju rěź mėt, ko kótrejž praji, ſo ho nětko techniſke pśichipravy ſa ſapoćeſaze wójny cźinja, kajkeż cźłowjeſtwo hiſtorje ſcźe njeje widźało. Kśódły kraj budźe nuſowany, ſo w powėſće ſakſacź; pśichetaj móże ſo jenicźku pśicheźiwu nadpadom ſ powėtra ſ nowej bruńu ſadźawowych bombow wobaraź. Wone ho ſ pśunom najwelnje, kotrejž roſbuchnjenje zyte měſta wupuſći. Bliſcha wójna ſmėje po tutych techniſkich pokrokach tak ſadźawje zaniźaju charakter, ſo cźłowjeſka ziwiliſazija wójnu njebudźe móź pśchetraś.

Teź Jendźelſkjan Robert Cecil, njeminuſtawaju wojowaŕ ſa Śwjatk ludow a pśicheźeſkeho mėra, pśed pśichiſodnej wójnu warnuje. Se ſchćeźkowańnju won jendźelſkemu ludej praji, ſo ju djenża jenoj nėkotre ſtatyſkaju wojakaju

mjenje byli do wójny. Pódla teho pak ma dżenża tóżdy lud wulke referaty a demobilisowanych wojakow, a system wojerśkeje powinosćeje ha w najwjazej europiskich statach dżenża ſ wjetschej krutoćeju pschewjeduje, dyli do wójny. Potom je wódomosći nowe wójnske maschiny wunamakate. Po wójnje ſu ſo pjecza phany wunamakate, wjele ſatrachnitsche, hacź ſu ſo w poſlednjej wójnje ſnate. Dżenża móża ſo ſto króć bóle ſaniechage bomby na London wjetsaej, dyli w poſlednjej wójnje. Wón ſenje njeje ſłyſchał, kak mohła ſo Jendżelska ſatrikać. To móże ſo jenoż na to waſchnje ſtacź, ſo ſo wudhrjenju wójny ſadżewa, a dyż ſo ſwjaſtej ljudow chwila wotſtajt.

Nałożnjske njemerzy w Jndiſtej.

Dla poſlednich powjeſćow, kotrejż ſu ſ Jndiſteje dóſchle, ſrebi jendżelſke knjeżerſtwo ſtaroſće czini. Pſchi ſkładowoſći indiſtich nałożnjſtich ſpjedżenjow je na wjele mjeſtach mjes Afalemi a Pindami wo wobſrebjenſtwo templow ſ kruczenu wojerzanju dóſchło, pſchi kotrymż je ſo wjele ljudzi morikło a ſranjło. Hacźrunje knjeżerſtwo pyta, praſchenje, komu tele ſtruſchenja, ſrudej roſtudżicź dacź, ſo Alaloja pytaju twóje templow mozowacz. Jendżelſkeje ſarjadowanje ſaſtojnizy ſu ſo nékto do ſtronow njemérſow podali, ſo bychu porjad czinili.

Nadpad na Trozkeho.

„Stockholms Tidningen“ ſ Moſkwy powé: Po powjeſći ſe Suchanowa ſ Gorkjeje hdżej Trozki w tu ſwju ſu pschebywa, ſu na njeho atentat ſczinili. Tſio muſiju, ſ wobrami a ruczkami ſtonatami wobroniwſi, rjatowali ſo do Trozkeho wille dobrzeć. Hdyż jim ſ wille wobrachu, ſdachu ſo, tola tuchu ſwoi rozſtrelani.

Z dobrym ſe pſchaći, ſo bolſchewiſtſke knježerſtwo pſchiwżerwanje Trozkeho dale pſchecżerpjeć. W Moſkwje ſu mj. dwaka dżiałarſtſeje expoſizje, Mjaſnikowa, kotraż je nékdy redaktorka we twarſtwerſtwa Michała organizował, ſo Mjaſnikowerom ſu w ſoſnuje tak ſłe ſachadżeli, ſo je ſrebi ſpytał żiwjenje wjacź.

Konflikt mjes Ruſkej a Japanſkej.

Saſtupjerjej ruſkeje telegrafowaje agentury je ſo pſchikaſało, Tokio hnydom wumówjenſtwo, na druhej ſtronje ſu dopiſowarjow japanſtich nowin ſ Moſkwy wupokaſali. Woni ſu tehorunja dyrbjeli mjeſto hnydom wupuſcheſcź. Japanſkeho konſula we Wladiwoſtoku ſu namolwili, ſo by ſo ſe ſwojim perſonalom do Japanſkeje wrócził.

Fażiſtiſke krowawe wjerzenje.

Fażiſtiſki direktorium w Romje je dwaſzeczich fażiſtow do Pariża póſłał, ſo bychu ſo na anarchiſtiſke wjerzili, kajeli je njedawno dopiſowarja Romſtich nowin „Popolo d'Italia“ cżeſko tranił. Wuſnamne ſobuſtawy italiſkeje kolonije ſu ſo na to ſpéchu meli, franzoſowſkemu knjeżerſtwu powjeſcź wo wotmyſlenju fażiſtow dacź, kotriż ſu hižo po puczu do Pariża.

Wuwjedżenje Nétkeho frécżenja.

Po potwjerdżenju italſko-juſnoſłowjanſkeho frécżenja je ſobotu dopołdnja italſka wyſchnoſcź juſnoſłowjanſkej wyſchnoſći Barošchi pſchiſłała, Delta a Banchino bjes wſchecże żwjatoćnoſcże pſchepodała. Juſnoſłowjanſka je ſo ſ wotmyſlenjom tóżdże żwjatoćnoſcże pſchi pſch.podaću woſtajiła. Pjaty dżeń po frécżenjowym potwjerdżenju, poſtajim friedu, italſky wojaży wójſko pola Réki, kotreż ſu Juſnoſłowjanſkej pſchiwadże, wopuſchcża. Mjeſy wupraważa komiſija ſwoje dżeło bliżſchi tydżeń ſtónczi, na czoż ſo hnydom żeleſnicżny wobkhad mjes Juſnoſłowjanſkej a Réku wobnowi.

Revoluzija w Bolharſkej.

Winika Reuterſka bepeſcha powé, ſo je po wudawanju grécżiſtich nowin revolucżija w Bolharſkej wudyrila. Sdżeſ karja ſu pjecza krala Boriſa ſ mozu ſ hłowneho mékła wotwjedli. Kommunniſtow ſu pjecza miniſterſkeho pſchedſydu a nékotrych druhich miniſterow ſtónuzowali.

Powjeſći wo revolucżiji w Bolharſkej njeje ſo hiſchcże jako wérna potwjerdżiła.

Nadpad na albanſkeho miniſterſkeho pſchedſydu.

Po powjeſcżach Romſtich nowin je ſo na albanſkeho miniſterſtwowſkeho pſchedſydu attentat ſtucził. Każ norwiny ſ Thirany powjedża, je ſtudent Befir do miniſterſkeho pſchedſydu Lagua, hdyż tón do poſjedżenje Narodneje ſhromadżiſnu ſtupi, ſ króć ſ revolwra ſtrélił. Miniſterſkemu pſchedſydej po noża a ruka lohko ſcżerbjeſe. Nadpadnika ſu hnydom ſajeli. Waradżenje Narodneje ſhromadżiſnu je po tutym podawku, kotryż wulki njemér ſtudżi, dale wotmjéwaſche.

Wojowanje wo preſidentſtwo w Chinje.

Snaty italiſki puczowarſki dopiſowaſ Magrini je ſe preſidentom chiniſkeje republiki, Tſaokinom roſdrżenje mél. Preſident praji, ſo ſo chineſka republika dżeń a bóle ſkrucżuje, hacź runje je pſchehłoſ ſ praſtareho monarchiſkeho k republiſkim hobrſtl ſtutk dyk. Mandżuſka dynaſtija je doſponje wotbyta. Wona je wſchon nahladnoſcź ſhubiła a njemóże żanehu wobnowjenja twórzakaċ. Bolſchewiſtwo na chineſtich rataryow żenje njepſchecżimnje. Tſaokun je żebi wotmyſlił, ſtronam ſe ſobu wojerwazym, bróżje ſebrazć a republikanſku zentralnu móz poſkuſnicź. We wſchich ſwonkowneje politiſti, ſo preſident nadżija, ſo ſo wulkomóży do chineſtich nałeżnoſcżow njebuża mécżerez a ſo Chinje ponjeſaże żapinlaſnje ſalutuja.

Magrini roſdrżenjow pſchiſpomnjenje pſchida, w kotrymż na njewóſte ſiejiſchcżo Pekingſkeho knjeżerſtwa potaſuje, kotremuż ſ tſioch ſtronow ſtrach hroży. W południ ſo Czanſolin, wodnjeſeż Mandżurſtſeje, na pucż do Pekinga hotuje. S południa ſo Sunjatſen broni, a w ſnutſkownej Chinje marſchall Weipeju ſteji, kotryż tehorunja ſa preſidentſtwom żada.

Lipina ſrjeda — Smjetanowa.

Ludżo, kotrymż ſo po lécżu a jeho kraſnoſcżi ſtyſka, ſtajeju ſcżej w ſjmje, na ſjnj. Handrija a ſjnj. Borboru, halużki do pſcherażeneje wody, a hody wjeſcża ho nad jich kcżejom. Małe wjeſelo! Schtó pak by ſo ſważił, zyły ſchtom w mrólu a ſnéhu ſjudżicź, ſo ſo ſaſeleni, ſo ſakcżéże? Horkiwi Sſerbja ſo ſamóchu, luboſcż wſcho ſamóże! Sſrżebu, 20. dżeń februarja, ſo ſeſcżeſche, to ſcżéſche, to wonſcżeſche w Pančižach, Liva Sſerbſka tak cżeſe, haj rjeſiſcho hacź hewak mjes Janom a Jakubom. Tuż bjes dżiwa, ſo bé na tomże — cżi wurjadnje ſlóńcżnem — dnju ſo na Lipu pekaſłow ſ cżérdżami wurojiło. Lipowe kcżenje a lipowy méd magnetiſch cżehnjetaj, bé to każ baſka, każ kuſło, każ ſobdancżo. W bajny marſe klinkotatu lipku, tu béſche wjeſa, tu Lipa ſpéwaſche a hudżeſche! Kajſe ſpodżiwne to drjewo! Zime! Kuſło! Hobdancżo! A dé to ſpéwa a hudżba, ſo te huſte cżérdży ſabywſchi ſtajſ a ſtarożi pſcheſo jeno ſrdżbacżu wolſchewienje, kotreż pan Stodeník ſ Lipy (rjany ſemjanſki titul!) ſ taktom dowjedne kcżeſeſche, ſo bh nichtó ſo njeſaſrżébnył, ale nichtó też pſchemało njedoſtał. Wón dżé bé ſeſtajanſchi połoju hdżewo a zoły orkeſtr, Lipje wlohu dawał a tuż ſjmébſcże nétko ſaſo ſ njeje bracż a wudżélecż bohatſtwa. Lhaj bohatſtwa ſo ſajachu ſ herzow, ſ huſłow, trumpetow a klarinetow, ſe klawdra a ſe ſchijow Lipinoje ptaczinu, każ kuſlaſſi pracżiż Stodeňkowu hłoſu rozmaſaſowaſche. Hacż kſor, mużli pak mészhanu, hacż ſolo, żónſke pak muſſże, hacż pſchemoð — wſcho dżéſche, każ by nanuknuł! W dżéle bywa cżłowjeſej cżpołło, a wobſrjedż Lipy, hhdżeż bé najhorżajſchi dwór, poczeſche ſo koż „dżewnaty dżen, hdyż lipa kcże“, naſch luby pan Stodeňk. Haj — bjes potu bychmy podarmo ſpéwali heſło: Tracż byrbi Sſerbſtwo ſawoſtacż (1. cżiſło). Sſudny potu bubże herbſkim Sſokoſam trjeba, hdyż „Smożuſawa“ wuſtupja ſa narod, wótcżinu abo „Hoj, hórje!“ polecża na ſtraż (2. cża. a, b). Horzo a ſymmy pót ponjeſeſchi, hdyż Bóh ſe wſchéłko powjeſche (3. cżo.). A potu uſekutuji, ma-li woſtacż cżi „Lhonja jolo wótcżina, ſemja ſwjata, ſtatok twój“ (4. cżo. jolo muſſże). Woſtrjeſ ryanych cżejenjow ſrudoża cże hranje, paſtyſchſtich-li, kak po „Stamarnym ſlubje“ ſlipa ptaczik ſaſwéra: „Schkoda tebje, rjane hłoſcże . . .“ (5. cżo. chórú a ſolo). Mjes tym bé ſo też Lipiny pſchebhdża pſchebjwédżeli, ſo nichtó wjaz do lubje ſtupjeł nieméże, tuż wſchitkich, mjes nimi murjadnje wulku ſwju ſk. duchownuch a 3 półſtich pſcherażenow ſ Warſina, ſ wutrobnymi, ja-brjymi ſłowami powita a podżakowa ſo wſchitkim ſo mozniłam Lipy; jeho ſłowa béchu raſne, wérne, njebojaſne, ſprawne. Hudżba bé ſcżi mjes tym do Prahi ſajeła, ale ſ błyſkom ho wrócżi a ſahra nécżto jara wjeſcżeho, ſpſchcżeho, horżuſcżeho hacż ſerbſkeho — ſamżeże nécżeho cżéſcżeho: wopraſwdże wſchelake ſ opery „Wſchedate njewjeſta“. Schtóż je tule hudżbu ſmérei dał, je zyle wéſce njeſwcżeheny cżłowjek. Temule 6. cżiſłu może dolho dolo poſłuchacż. Wſcho ty, cżtó je wjeſeła opera „Wſchedata njewjeſta hudżéſał? Nó? Wożcżiſ wokomit!“ Też to hódanżcżo ma ſo iwiſhóbacż. Ta ſpodżiwna Lipa njeda-waſche jeno rjany napohlad, dobry méd a ſtód a wóń, wjele wjaz hiſchcże: mloko. Taiſe cżhtomy ſu pola nas jara żadne. Mloko wſchak njeje ſwjedżeniſke, ale ſ njeho ſcżéra ho ſwjedżenika — ſmjetana. Wo Sſmjetanje, Wjedriżu, kiż ſo jiſched 100 létami cżéſcżemu narodej narodnji, porécża wucżeſ Nawka ſ Radwroża. Sſmjetana béſche wurjadne dżéżo, mlodżenz a muż; cżłowjek — fana hudżba, kiż ani, hdyż bé léta dolho do połnje ſłuchi, njeſpſchesta piſacż najrjeſniſcho hudżbu, ſ kotreż ſej njeſa-chodne mjeno ſcżini w ſtawiſchach cżéſcżeje a ſwétoweje hudżby; we wſchém hubjenſtwje ſo jemu rabolcż nieżaſej (cżo. 7). Samodny khór ſ „Pſchedatneje njewéſty“ to ſnydom dopokała: „Cżehodża ſo njewjeſelicż, hdyż nam Bóh Knjes ſtrowjo da!“ (cżo. 8). To méjeſche ſo jan o wo-pjetowacż. My Sſerbja mamy pſcherjeżo hudżbniſka Kożora. Jeho Sſtyrotka, wośheſe tak derje ſpéwana jako tu, hubje ſtajnje cżſowjeczu duſchu jimacż (cżo. 9). Na cżemi wſcho ſaſtóże; „Lickło kcżeje, licżko błdnje, ſtuſeny każ ponka kóſła, ſ méru muczny bróhat bże“ (cżo. 10). Mlody pak na to njemżaſli, thodżi „na pivko“ a „ſ ho-licżyn“, hacż też jeho ſmjerez na ſachodnoſcź bożonaj, je-koż teho, kiż na kermuſchcżu żalaſcżi: „Wichicke druhe te tu ſu, hacż moja Hanka ta tu njej“ (cżo. 11 a, b, c). Lubi pſcherceſeło, haj ſpodżiwna taſe Lipa je; ſamo „naſch ne-bohi bżéh“, kiż je tola ſam wſchelake kuſſi mwijedł, kamo tón pſchiſchże na ſónzu na nju ſo podżiwacż (cżo. 12).

Pohladach-li na porjad żaſoſcżeńſkeho ſiwjedżenja Lipy Sſerbſkeje, widżich, ſo je wſchédż cżiſłow 12, we nich muſ-ſich thórow 9, mécżanuch 3 a 1 tenorowe ſolo. Cżiſła doſcź! A kóżdżizki ſydw pſchewodżéſche ſe-kſer. Schcżó to wſcho wobmyſlił, wopraważe rad wminaje, ſo je Lipa dokonjaſa wulkotnu, murjadny ſkutk. Bóh jej to mytuj! Mjech dale kcżeje a ſerbſku cżeſcź haji a herbiſk narod wulkcżewja a ſchkita. W Lipje je derje pſchebywacż a dżiłacż. Haj, Lipjenjo dżéłajcże, herzo a pſchervajol Smécżeże ſaſo jara dżakownych paſnicharjow! Woni by-dża też ſ nami po próżn wjeſele rejowacż, każ tón króć!

M. R.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 26. małeho różka 1924.

— **Wo wjedne.** Dżeſdżanſka wjedrarinja nam wo-mróczene a deſchczoite abo ſnéhojte wjedro ſtaja. Nużina, kiż nad połnocnym morjom leżeſche, je ſo ſ połodnju ſcża-hnyła, ſchtoż ho jara poredko ſtanje. W ſymnitſchej Ném-ſkej pſchiniſeſe nowy ſnéh, w cżopliſchej Franzowſkej a Jendżelſkej pak de'ſche pſchi pomérnje cżopłym wétrje ſe ſpéwali heſło: Tracż byrbi Sſerbſtwo ſawoſtacż (1. cżiſło). Sſudny potu bubże herbſkim Sſokoſam trjeba, hdyż „Smożuſawa“ wuſtupja ſa narod, wótcżinu abo „Hoj, hórje!“ polecża na ſtraż (2. cżo. a, b). Horzo a ſymmy pót ponjeſeſchi, hdyż Bóh ſe wſchéłko powjeſche (3. cżo.). A potu uſekutuji, ma-li woſtacż cżi „Lhonja jolo wótcżina, ſemja ſwjata, ſtatok twój“ (4. cżo. jolo muſſże). Woſtrjeſ ryanych cżejenjow ſrudoża cże hranje, paſtyſchſtich-li, kak po „Stamarnym ſlubje“ ſlipa ptaczik ſaſwéra: „Schkoda tebje, rjane hłoſcże . . .“ (5. cżo. chórú a ſolo). Mjes tym bé ſo też Lipiny pſchebhdża pſchebjwédżeli, ſo nichtó wjaz do lubje ſtupjeł nieméże, tuż wſchitkich, mjes nimi murjadnje wulku ſwju ſk. duchownuch a 3 półſtich pſcherażenow ſ Warſina, ſ wutrobnymi, ja-brjymi ſłowami powita a podżakowa ſo wſchitkim ſo mozniłam Lipy; jeho ſłowa béchu raſne, wérne, njebojaſne, ſprawne. Hudżba bé ſcżi mjes tym do Prahi ſajeła, ale ſ błyſkom ho wrócżi a ſahra nécżto jara wjeſcżeho, ſpſchcżeho, horżuſcżeho hacż ſerbſkeho — ſamżeże nécżeho cżéſcżeho: wopraważe wſchelake ſ opery „Wſchedate nje-wjeſta“. Schtóż je tule hudżbu ſmérei dał, je zyle wéſce njeſwcżeheny cżłowjek. Temule 6. cżiſłu może dolho dolo poſłuchacż. Wſcho ty, cżtó je wjeſeła opera „Wſchedata njewjeſta hudżéſał? Nó? Wożcżiſ wokomit!“ Też to hódanżcżo ma ſo iwiſhóbacż. Ta ſpodżiwna Lipa njeda-waſche jeno rjany napohlad, dobry méd a ſtód a wóń, wjele wjaz hiſchcże: mloko. Taiſe cżhtomy ſu pola nas jara żadne. Mloko wſchak njeje ſwjedżeniſke, ale ſ njeho ſcżéra ho ſwjedżenika — ſmjetana. Wo Sſmjeta-nje, Wjedriżu, kiż ſo jiſched 100 létami cżéſcżemu na-rodej narodnji, porécża wucżeſ Nawka ſ Radwroża. Sſmje-tana béſche wurjadne dżéżo, mlodżenz a muż; cżłowjek — fana hudżba, kiż ani, hdyż bé léta dolho do połnje ſłuchi, njeſpſchesta piſacż najrjeſniſcho hudżbu, ſ kotreż ſej njeſa-chodne mjeno ſcżini w ſtawiſchach cżéſcżeje a ſwétoweje hudżby; we wſchém hubjenſtwje ſo jemu rabolcż nieżaſej (cżo. 7). Samodny khór ſ „Pſchedatneje njewéſty“ to ſnydom dopokała: „Cżehodża ſo njewjeſelicż, hdyż nam Bóh Knjes ſtrowjo da!“ (cżo. 8). To méjeſche ſo jan o wo-pjetowacż. My Sſerbja mamy pſcherjeżo hudżbniſka Kożora. Jeho Sſtyrotka, wośheſe tak derje ſpéwana jako tu, hubje ſtajnje cżſowjeczu duſchu jimacż (cżo. 9). Na cżemi wſcho ſaſtóże; „Lickło kcżeje, licżko błdnje, ſtuſeny każ ponka kóſła, ſ méru muczny bróhat bże“ (cżo. 10). Mlody pak na to njemżaſli, thodżi „na pivko“ a „ſ ho-licżyn“, hacż też jeho ſmjerez na ſachodnoſcź bożonaj, je-koż teho, kiż na kermuſchcżu żalaſcżi: „Wichicke druhe te tu ſu, hacż moja Hanka ta tu njej“ (cżo. 11 a, b, c). Lubi pſcherceſeło, haj ſpodżiwna taſe Lipa je; ſamo „naſch ne-bohi bżéh“, kiż je tola ſam wſchelake kuſſi mwijedł, kamo tón pſchiſchże na ſónzu na nju ſo podżiwacż (cżo. 12).

Pohladach-li na porjad żaſoſcżeńſkeho ſiwjedżenja Lipy Sſerbſkeje, widżich, ſo je wſchédż cżiſłow 12, we nich muſ-ſich thórow 9, mécżanuch 3 a 1 tenorowe ſolo. Cżiſła doſcź! A kóżdżizki ſydw pſchewodżéſche ſe-kſer. Schcżó to wſcho wobmyſlił, wopraważe rad wminaje, ſo je Lipa dokonjaſa wulkotnu, murjadny ſkutk. Bóh jej to mytuj! Mjech dale kcżeje a ſerbſku cżeſcź haji a herbiſk narod wulkcżewja a ſchkita. W Lipje je derje pſchebywacż a dżiłacż. Haj, Lipjenjo dżéłajcże, herzo a pſchervajol Smécżeże ſaſo jara dżakownych paſnicharjow! Woni by-dża też ſ nami po próżn wjeſele rejowacż, każ tón króć!

M. R.

Jenajzy pſched ſakonjom.

Hiſtoriſki roman.

(Skónczenje.)

Knjes Jajma nima ani żonu, ani dżéżi, a ſtara Marja, wobużna a wótra żona, je ſ knjenju w domje; ta mi roſtakowała.

Schto mój knjes po prawom bé, to njewéém, ale w nozy a wo dnju ſydżeſche pſchi ſtarych papjerach a knihach.

Stary hluchi wotrocż, kotryż mjeſeche mule wobitaraeż, łéharſche dalko ſadu w dworje; mjes łéhwu bé pſchi ſnamych łéżyzowych wrotach. Wot ſahjerzkich njedżeż nébżże pſchikła-dżeche łużżu nóż ſemjanſki knjes ſ nam do domu. Béch wéſo wcżipnu, jeho ſpéjnacż, tuż napinach ſwojej wocżi a ſpéjnach w nim wopraważe teho ſameho, kotreho béch nébży ſ knjeſom Sanchom Zerburcem w horach widżał, a wo kotrymż tehodom njewjedżach, ſo je to ſtal, tłi tamle ſtejł.

Wotmyſlich ſebi, ſeſéhowżu nóż ſ nowa tułacż. Zuſty pſchindże jaſo runje tak do domu. A tak ſo to wopjetowaſche dołhi czaſ.

Jónu pónka mje ſtara hoſpoja ſe khłamarjeſi. Hdyż ſo wróczich, ſtejachu mule ſchedłane a knjes Jajma a hoſpoja béſchtaj ſwitowaj na wotżéchanje.

„Janko!“ rjekny Jajma, „wotżéchanoj na wży a nje-wżewnoj, hdy ho wrócżimoj. Tuż kchżinu na dom.“

Na to wotżéchachu Jajma, hoſpoja a hluchi Filip, wotrocż.

Za pſchebżéhach zyły dom a namakach jenu hoſpolnu ſtwu wotſtamtnjemu. Tam nadeżdżich ſłédże wży a dach żebi derje dyrcż. Skónczuje wuſjnych, ale dołeżi béch pſche-wjeſe ſłédżich wężow ſjédł, njemóżach ſpacż.

Tu na dobo ſahnu'dnju ho na dróhu jaſnje. To bé naſch ſemjanſki wopytowacż. Za haſnych ſwożu o tuż pobach ho jaſo na ſłuchanje. Senjan pocża njeſcżerpnu dyrcż a bé ho naczakał a pocża ſ njecżom bież a łathydżeż, ſo ho durje ſchabżeczu.

K temu pſchindże bórſy ſtrażnik a chżyſche ſemjana wo-pokaſacż. Ał tón żo do njeho ta. Tebaſaj ſaſchcżerczejchtaj a jedyn ſ mużow padże k ſemi.

Tu ſaſtużſchach ſemjanowy hłóſ.

„Mowwy! Wobrawdże! to je m ijel! Njejſym ſchpat-nje mjeczował!“ bórbotaſche, potom wotenđże ſhwataſajo.

Mije pſchenſża hrówa, hdyż tam pſched wrotami mowwy łeżeſche. Béżach horje a rjetnych żebi: „Bjeż horje do ho-row, tam ſy domą, tam njeboſſch ho nikoho!“ a cżeknych w nozy do horow, kotreż ſnaju tak derje, każ łaſi w ſwojej ſutni.

Wéżera pſchindżech ſ burami ſaſo do Seville a tu po-wjedachu wo mordarſtwje, a też to ſłyſchach, ſo Sanchez Zerburez wo żiwjenje pónđże, jeli ſo ja ſi ſnj morderja nje-wuntżledż.

Nó, ja ſnajach mordarja a nétko bu wſchikito jaſne. Don Sancho mi rjekny, ſo je to tehdom w horach knjes kral ſam był, a to bé tej nóżny wopytował w domje knjeja Za-łuda, a ſamy mordaſ“. — c

„Sżeż wo ſłyſchełi, kralowſki łużeże, ſwoje wobſtor-żenje?“ woprašcha ſo pſchedżyda.“

„Ja jo ſym, knjes pſchedżyda!“ wotmołwi kral ſ khut-nym mérom. „Ale jeno jene praſchenje mam hiſchcże na tehole hółża, wo to praſchu.“

„To wy mocże prawo k temu!“ rjekny pſchedżyda.

„Nó, mój Janko Alſaro, ty ſam ſy prajił, ſo bé ſamna nóż, w kotreż bu Antonio Hernandes morjeny, tak cżimowa, każ ſanjany méch. Kak a po cżim ſy to potajſim mor-darja ſpójnał?“

„Po cżimż ja też nétkole ſpójnawam, knjeże a kralo, ſo ſy ty ſemjan, kotreżaj ſym ſe Sanchom w horach widżał. Po hłożu a po jaſmionowej wóni, kotraż ſe ſemjanowneje drasty wulkhadżeſche, a kotruż też nétkole ſaſo twoja drasta roſſchérja! A tuż, knjeże a kralo, praja ja: ty ſy ſamżny ſemjan, kiż je ſtrażnika ſaſkł!“

Kral dyrbjeſche to pſchidacż a rjekny: „Wy ludżo ſ hór ſdaże ſo mi berje wobkedżbowacż. Nó, potajſim, ja ſym Antonia Hernandeża morił, ale w duellu!“

„Kralo a knjeże!“ rjekny don Sancho, „mjes pod-danom a kralom njemóże duella dyrcż!“

Na to ſeſéhowaſche mjeiczenje.

„Ty maſch prawje, knjes pſchedżyda!“ wotmołwi kral, „tuż chżu wuſnacż, ſo ſym ſtrażnika Antonia Hernandeża morił.“

Sſudnizy wuprajichu kraka ſo winomatcżo. Bórſy na to rjekny Sancho: „Wy leże, kralo, pſchiſchełi ſwoje wu-hudżenje. Kral pak ma mot Boha móż wobhnadżenje, cżeſcże wy pokłaſchin tule móż nałożicż najwéſcżeho kralej bo-neż Pedrej?“

„Nochaj!“ wotmołwi kral.

Pſchedżyda rjekny: „Knjes Ramirz de Albuſera! pa ſwojim narodże ſcże wy najwożbożnichi mjes ſamżanami. Jeno najwożbożnichi ſmé na kralu wuſtudż ſwikonjeż. Tuż wſmiże ſwoji mjeca a położe ſem!“

Kral tu ſmérom ſcżeſche, każ pſchikkowany, a hladaſche krutże na pſchedżydu.

„Mój kralo a knjeże!“ rjekny nétkole ſaſo don Sancho, „Bóh je waż ſa kraka poſtajił, ſprażat a njebóſtfnje je waſche żalbowanje cżéło a jeno Bohu ſamenu macże po ſmjerezi ſamohwjeżne dawacż. Ale „ſakonjom ſu knjeſa ſu wſchitkich w Sewilli!“ to je ſakoń. Tuż dyrbi ſo ſ najmjeńſcha ſymbolizyp wuſtudż wukonjeż!“

K temu bé don Sancho wóſtkum poſtawił kraka Pedra ſhotowicż dak, ta bé ſe ſamżeżham, na podoły ſkoj, pſchi-kryta. Nétkole dyrbjeſche don Ramirz na tutej poſtawje kraſej hłowu wotcżeſcż. To jo ſta. Wſchón łud wuſtaſche a wokaſche: „Sſtawa kralej, khana gubernatorej!“

Kral hjiwoſche ſo knuſitoſcżi młodżenza Jana Alſara a powyſchi jeho na rycżerja.

Hdyż jo nétkole Jan ſe Sanchom domoj wróczi a Abela ſ wjeſeloſcżu wuja, ſtejeſche jen Sancho: „Zy wobjimoſch rycżerja, Abela!“

„Tón je też teho hódny!“ rjekny Abela, „ale moju wu-trobu budżiſche też ſhudy hółż Jank wobthował.“

„Won do horow!“ ſawoła Jan.

„W horach!“ ſawoła Abela wohnitwje, „w horach je namaj luboſcź ſakcżéka. Ale njech je też rjenje w horach, nanowe żiwjenje ſłuſcha nétkole tola kraſej a wyhóſcż ſłuſ-bże, a tuż wotſtanjetaj też ſwojeje dżéżcżi, nano, Abela a Jan, pſchi tebi a pſchi macżeri!“ — Konj. —

Poznań. Chorzy powrócili leśi i wieczorna Jendzielskiego hock z Jolandyjej. Tola jenoż pomału na nasche wjedro tukiwe dostanje. Wczera so nimale po zdrej Nemšći šnjeh dźišche. Najwjetšim tynnu sapitša Gdańsk z 14 stop., najniššim Magdeburg z 1 stop. — Jutše šnjeh šćinčko 6,54 hodź. sćahdża a so 5,36 hodź. chowa. Mjezakki sćahdża rano 12,55 hodź. a so popołdnju 10,30 hodź. Khowa.

— **Pabulschitwo.** W nozu z 26. malenu rožlej, wot 6 hodź. wjeczor hacź do 3 hodź. rano so z jenaje ludownieje maschinownje spešchny zjadowak napjatoseje (Spannungsschnellregler) systema Tirill pokradny. Wón z obsteji se marmorotweje tafle 40×65 cm. Na tafli běchu wschelake male aparaty pischicżinjene a nad nimi bě schleńczany kasćicż. Dale kradnyczu tam cżerzeńšći paš, 6 m. dołhi a 15 cm. schěroki, kilżeny. Na sašopschinjeshenje kradnjenych nožow je so mnoto wustajilo.

— **Towarstwo pomozy za studowazych Serbow we Budyschinje.** Wondano mješešchez pschedhydżowa a wubjerk mjenje pohedżenje. Na nim pschedhyda dyakownje na wschitkich spomni, kotrjż we šaitdownym lecze towarstwo z darami luboščinje podpjerachu. S naschich towarstwom běchu to: Serbške tow. w Bluniu, tow. „Serja“ w Hrodźišchu, tow. „Sswěra“ w Porschizach, towarstwo „Handrij Seftet“ we Łašu, serbšte tow. we Wulkich Sdzarach a tow. „Lipa“ w Rakezach. — Dokelż k pobyjeranju studowanych dalsche srědki nutnje trjebamy, prošu so z tutym, so bychu wosebje nasche serbšte towarstwow tež lětsa darty za „Towarstwo pomozy“ hromadźile a je posa knjeza Jamaka w Serbskim Domje abo pola pokładnika E. Polana na Jurjowej bróhy 5 wotebrale. Kottowanje darow pschinjeshu mježasnje „Serbske Nowiny“.

— **Cżinimy na to kedźbne,** so w sali „Krony“ pschichodny schtwórtk, wjeczor we 8 hodź. knjez seminarski wuschitši wuczeř Carl Engler swoju krašnu hru „Majka wo skoju“, kotraż je so pjsched hodami w měšchćanskim dźiwadle hrała 4 króć z wulkim pschihłosnačom krasa. hišchše jónu za nu'owe sjednoczeńšwo wospjetuje. Schtóż dha nješchto hódne a krasne widżeć a słyšeć a pschi tym dobry skutk cżinić, njech sebi tam dóndże. —sch.

S **Pschichowzu.** Na nasčich honach wjdźimy wot nětkelrych dnjow šem wulke brune ptaki. Sich je zyke sladko. Serjedu je rycżerski knjehnowu inspektorej porodźi, jeneho ptaka sšeliła. Ptaki maja krótk šyjny pysk a hłoj šichidle wupscherjtu, mérja pschez 2 metraj.

S **Rožnezja.** Schtwórk, 28. februara, wjeczor 1/8 hodź. je we Schpikakach pola Petrikez biblišta hodżina.

S **Nišleje.** Wot 16. februara je so schulez Willy Herzog je Starcje Wodrjenzy shubił. Wón je so 8. dezembra 1910 narodził. Wo powsetje prošy hamt w Nišlej.

S **Wutkich Sdzarow.** Njedźiwajcy hyny a ginčka khwatchu bobotu wjeczor wulke šyłni ludu do Sdzarskeje so cżerja. Serbšy'u labawu dźe mamy z wjetšcha jenoż junkrócz wob lěto. A hłoj je tajke šlawne towarstwo, kaž Hornjo-hórczanske, posłicża, dha to lud cżim bóle wabi. Tak bě tuzka bórzy hacź na posledne měšnacże polna. Nać'ezan-ła „Lipa“ a Łašowske tow. „Handrij Seftet“ běschtej tej bohacże šastupjenej. Jenoż bolaka cżera z Hródka, milina, nam klubu cżinjesche a njechasche pschišćej. Wokolo 8 hodźin pak tola sšónżnje dóndże. Po krótkim powitanju nascheho pschedhydży, k. Sulka, Hórczanzy nětko swój program sapórzachu s mješchanym Kosorowym „Bóh žohnuj tebje, Łužiza“. Potom knj. Bacżnyj Fiedlerjowu pšeń „Na moju domišnu“ pschednješe a knjezna Dora Freyschlagez špewache jako tola „Pod bělej brjezyčku“. Męšchanych chórow šlyšchacżmy hišchše pjeć Krauzowych a to: „Wbohi plowař“, „Swj. Marijna rejа“, „Huparjowa njewjesta“, „Cżłowjej mój“ a „Reja w mejí“. Woni wobšwědczichu, so je k. wuczeř Freyschlag na wuwuczowanje jara wulku prózu nałożował. Jeho chór šlušcha do najšlepšichi w Sserbach. S Kosorowym duettom „Luby i lubej domoj dźěšche“ a z tenorskom „Měj ty dobru nóz“ kotrejž k. wuczeř Raußendorf špewache, bě budżeny program wuczerpany. Sšědowanej dźiwadle „Sserbšte brachcżenje“ a „Kak Pětr lékari“ pokasachtej, so „Łužiza“ tež na jewičzichu šwoju wež derje cżini. Hara prědku we hosczińšlej šwi wschak by mohła sa cżaš hracża kusk wotmjelšnycż. Njemóžu tajke nješchto, schtož so pola šerbšich pschedstajenjow dobujeł hišto wobšedżenje, hinak mjenowacż hacź hrubu bjestaktnosć. Po hracżu najprjedy k. Frenzel porěcża, so djakuju sa pschecżelnivu hospodliwosć a pschitomnych napominaju, šebi Sserbstwo sałkowacż a hajicż Stromadny špew „Hóje šlatok mój“ to wobkruchi. Ke kónzej wustupi hišchše k. Łapschtich se šaborjacż a hnujacżej narěcżu. Wupraji bohcżom horzy dźak sa rjane poćišcżenja. Schtož woni samóża, njedyrbjeli to tež my dozpicż? Njemohł tež pola nas šaso šerbšli špew k nowemu žiwjenju postanicż, narodny duch tež w młodźinje wožiwicż. Jenoż kruta wola a wschо je mózno. — Kaž šlyschimy, chcedża hižo wschelaki Sdzarowšzy młodźi šerbšlyn špewacż, jenoż hišchče na dirigencże pobrachuje. Tola temu dyrbi so tež wotpomhacż hodżerj.

Wschelake šajimawe, tak mjenowane małe naprašchowanja w pruskim žejmje.

Małe naprašchowanje cżišło 899.

Barczewški (to je jedyn z dweju pólšich šapóšlanzow w pruskim šejmje): Po powěcżach, kiż dostach, pokasuje so w „kulturnje wohrožench“ krajnach“ (Hornjej Schlesyi, namjetnej Pólšanškej a Nawjerschornej Pruskej) tendenza, so bo njeby wotwartjenje šastupikowe w schuli pschewjedło z tym wotpohłahom, so bo njeby wotnatobzwanje tutych krejinow šakšerzowało. Póbła idealneho schkodźenja by tajke protestowanje šnamjenjało finanzielne pschikhodnje zuforčzeneho wobhdżerstwa. Mjes tym, so we němšich wokrejšach wubanki a šchuffle nadawki i nadlédkom wotthwarjenja so wažnje ponižuja, dyrbja mjenschinowe gmejny schulske cżeże w starej wyšokosći dale šwjesch.

Prašcham so:

„Dże ſtatne ministerſtwo konformnje z tajkimi planami? (= je ſ nimi jeneje myšle). Budże ſtatne ministerſtwo hamtſke měſtna, kotreż maja wotwarjenje šastupikowe pschewjeżej, w tutom šmyšlu wobkedźbowacż?

W Barlinje, 4. febr. 1924. * *

Pschiłuženjeſtwi: * Tak mjenuja mjenujcy Němzy a němške šarjadnistwa kraje, hdżež bydła hišchče tež Njemšnjy, tu Polacy. Tež Łužiza je ja Němzow hišchče „kulturnje wohrožena“. — ** K mjenšchinam w Němšej šicżimy Polakow, Danow, Friesow, Litwinow a tak tak rjeż naš Sserbow. Sćmy domoródny, šamoſtatny narod.

* * *

Małe naprašchowanje cżišło 900.

Barczewški: Na wješe sapodanjom se stronу narodnych mjenšchinow w Pruſkej na knjeſa ministra wědomoſcżow, wumjeſtwa a ludoweho rozwucżenja, naſtupajcy šarjadowanje mjenšchinowych šchulow, njej ſo šłajnje pak ſ zpła jenoż wukhowanje wotnoſnjacż. Pschec'o ſaſy naſpomnjeny wukaz ſ 31. dża. 1918 — U III A 1420 — je tak dalecny wot ſmyſła artikla 113 Němſkeje wuſtawy, kaž ſ zpła wot dżeńſa powſchitkoneho pschipóſnacża wopraſnjenych žadanjow, kotreż dyrbi narodna mjenſchina w kulturnym naſtupanju ſtajecż, ſo je na cżaſu, ſłónżnje tute praſchenje jako ſaſadne ſtajicż.

Naprašchuju ſo:

Je ſtatne ministerſtwo ſwóbilne w pschewjedżenju art. 113 Němſkeje wuſtawy:

1. **Pſchi liczbje 40 dżeći ſtatne mjenſchinowe ſchule pſchi prawicż, ſ mjenſchinowej rěcżu jako wuwucżowacy rěcżu?**
2. **pſchi liczbje 20 dżeći wobſebite mjenſchinowe rjadowne ſ mjenſchinowej rěcżu jako wuwucżowacy rěcżu,**
3. **pſchi liczbje 12 dżeći nabożinſke wuwucżowanje, cżitanje a pſanje w macżerſkej rěcżi ſawjeſcż?**

Je ſtatne ministerſtwo ſwóbilne, ſłónżcżene ſarjadowanje zdżeło mjenſchinoweho ſchulſtwa ſa danſke, ſriſiſke, ſerbſke, litwiſke a pólſke mjenſchinſke jenak a ſjena pschewjeſeż?

W Barlinje, 4. febr. 1924. * *

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud.** Lawniſki ſud bě wiſowanjej ſe ſtarym cżapcom, Robertej Matſej Jurjej Geißlerjej ſe Shorjeza, 50 ſtotych hriwnow pjenjeżnje poſuty naměrił. Wón bě dyrbjał powjedacż, ſo dyrbi na wobydlerſtwu hameje jara maſacż, ſo by wobydlenje doſtał. To běchu někotre ſony dale powjedale. Jena ſona, kiż mješeſche ſubu muſu, ſo by wobydlenje doſtała, bě ſo rośnjendrita a tole wunoſchowanje ſaſtojnikam na wobydlerſtwu hamcże wutuhała. Tež te ſony, kiż běchu wunoſchowanki bale powjedale, ſo wobſtorżichu. Sedźanje ſo wotſtorżi, dokeż dyrbja ſo dalſchi ſwědcy ſłyſchecż.

Němzowſtwo w krótkowjeczornej Afrizy.

Mjes generalom Smutſom, jako ſaſtupjerjom južnoafrikanſkeje unije, a němſkej dekzaciju (wotpóſlanſtwom) ſ krótkowjeczórnje Afriki je ſo w Kapſtadtu ſtatnoprawne ſtejiſchcżo a naturaliſazija (inarodnjenje) prjebiwacżich němſkich ſtacżanow we wotſtupjenym kraju (to ſu pſches wójnu na Jendzelſkim ſhubjene kraje, kolonije) ſrjadowało. Tute mjenjenjenja a poſtajenja ſu ſo ſ němſkeje ſtrony wotſewile a pſchijimjeny ſ nich wuczaſ:

Južnoafrikſka unija ma wotpohlad, „wonow w krótkowjeczornej Afriky ſa dżěl wobydleſtwa ſe ſamymi prawami a winowatoſcżemi kaž druhich ſtacżanow pſchipóſnacż. Sarjadniſtwo krótkowjeczorneje Afriki je ſwóbilne, ſcżehowaje pſchi ſtej:

1. Wone ſ wobodne trjebanje němſkeje rěcże dowoli a jeje trjebanju pſched ſjawnymi wyſchnoſcżemi a jeje piſo temu wobſkodżi nihdże njeſadźewa. Wyſchnoſcże, jeli někak možno, ſej w němſkej rěcżi wotmołwja.

2. Dalſchnilu wobſtejace němſke ſchule w Swakopmundże a Windhoku ſa pſchedhłodny cżaſ dweju lět pjenježnje podpjerowacż. Schule ſteja pod dohładom knjeſeſkich ſtwa a wuczeny ſaměr (Lehrziel) rjadowanjom na ſo ſ nasmjeſnišche runacż ſamérej podobnych rjadowanjow w knjeſeſkich ſchulach.

3. Němſke zyrchoje a mišijony ſu ſebi dobrocżeſkelſkeho wobſłhada ſarjadniſtwa wolſte.

4. W južnoafrikſkej unji płacżaze pſchicżekhowanje ſakonje (Einwanderungsgeſetze) ſo tež w krótkowjeczornej Afrizy nałożuja. We wobluku tuteho ſakonja ſu tam Němzy witani.

5. Sarjadniſtwo budże praſchenje pruhowacż, na kajkim puczu ſo finanzielne cżeże němſkich hoſpodarſkich ſjednoczeńſtwow a jich ſujaſta rozłožicż hodża a jim po możnoſći ſwoju podpjeru poſłicża.

6. Pschipóſnjmawa ſo, so je poſtajenje jeneho němſkeho ſobuſtawa w krajnym hamcże (Land Broad) kaž tež w ſarjadniſtwje ratarſkeje banki (Land and Agricultural Bank of South West Africa) witane. K tutemu ſamérej budże ſarjadniſtwo w najbliſchim cżaſu trébne krocżele cżiniecż.

7. Sarjadniſtwo jeſchtuje politiku a) ſo ſo Swakopmund w krótkowjeczornej Afriky k wódżelej kupjeli prénjeje rjadownje wutwori, b) ſo ſo ſ njeho wóſte ſchuſſe ſrjedżiſchcżo roſniwa, c) ſo ſo wobłhoło mjes ſaſiwont walſkich rybow (Walfiſchbucht) a Swakopmundom ſpěcżuje.

8. Sarjadniſtwo dże pod wóſtinmi wumeńjenjemi penſije pſchewoſacż, na kotreż maja ſaſtojnizy prjedawſcheho němſkeho wokrjeſa prawo a katſiż hiſchcże w krótkowjeczornej Afriky bydła.

9. Snjeſbożeńſki ſarumanſki ſakon ſa dżěłacżerjow (Arbeiter-Unfall-Entſchädigungsgeſetz). Unija ſo tež na wok ſtupjeny kraj nałożuje.

10. Němzy w krótkowjeczornej Afriky a jich potomnicy njetrjebaju w pſchichodnych 30 lět na žadyn pad wojerſku ſłużbu pſchećżiwo němſkemu ſtatej wukonjecż.

To je ſ krótka wobſah memoranda, kotreż ſu 23. oktobra loniſcheho lěta dr. Haas w ſwonkownym hamcże, br. Ruppel, ſaſtupjer ſaſonamarjenſkeho ministerja a general Smuts podpiſali.

S tutych wuczinkow ſerjenu widżimy, kajke wobſebite prawa Němzy w podrjadkinjenym kraju ſa ſwoju rěcż a tež hoſpodarſtwo dóſtawaju. Móża dale ſwoju pſchiſłuſchnoſcż ke němſkemu ſtatej wotkhowacż. To wſcho ſu wuſtanene

Hospodarski rozhlad.

Budyšin, 26. małeho róžka 1924.

Kurſy wežera w Barlinje:
(Tute kurſy ſu w mitſionach)

Dollar	4189 500	franzowſki frank	185 535
jendželſki pund	18104 600	cżeſkoſt. króna	122 193
ſchwajzarſki frank	728 175	100 pólſk. markow	436 000

Barlinſke wiki. Na wežeraršchich wikach ſtejeſche na pjenim měſnje ſajim ſa 3. dawkowy nuſowy wukaſk. Wěnjenja ſu wſchelake a kóždy ma nadźiju, ſo ſo nalecżnoſcż bórzy roſſubdi, ſchtož by a zyle hoſpodarſtwo k lépſchemu bylo. Móhli ſo potom wot praſchenja w ſaindżenoſcże wobrocżeżcż a ſo k praſchenju pſchichoda pſchinoſbrocżicż.

Rentry běchu měrne a ſo w kurſu ne nješchto ſnižichu.

Barlinſke produktowe wiki. Wone běchu w pſcherěſkach krute. S tutkraja poſtſiczeſke ſo nalo. Wukraina twora bě drożſche. Mlynty běchu kupzy pſchenizy. Tola bě jeje malo na wikach a bě nješchto drożſcha. Wobſcheje ſo jeje Sdźelenſtwa ſajimowacżke. Też ſa rożku ſo praſchachu, kupowaſche ſo ſ raiſcheje Pruſkeje. Jeczmjenjeń pjwarinje kupowachu. Też wowoſ ſo wobſebje k měrſkim brjoham kupowaſche. Mukowy wobchod bě měrny.

Płacżiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Jito a wobſjowe ſtejnje po tuni abo 1000 kg, ſewał 100 kg, płacżiſny po Notej hriwnje.

	25. 2.	23. 2.		25. 2.	23. 2.
Pſchenica	164-170	163-169	rożk. wobſuch	10-10,80	10-10,80
wolla	134-148	138-138	poch. metalka	8,00	8,00
małki lesjnjeri	102-178	160-176	ſerabella	14-14,70	14-14,00
nal. jerjmjen	—	—	pjeluški	12-13	12-13
wowoſ	110-115	108-114	běrnacze krupli	16-16,90	16-16,40
kukurjaz (Mais)	—	—	huny	13-14,50	13-14,50
lane ſjemjo	415-435	415-435	woka	13-14	13-14
lan	290-295	290-295	lanu wobſuch	21-22	21-22
pſchenicżn. mufa	25-27,25	25-27,00	móre ſyrjny	14-14,50	14-14,50
lanu muka	21-23,75	21-23,75	ſlete tupiny	15-16,50	15-16,50
pſchenicż. wotr.	8,50	8,50	bróch	17-19,00	17-19,00
lanu wotrubki	6,80-7,00	6,80-7,00			

Efekty. Njewobſtoſcż, kiż je ſ dawkowym nuſowym wukazom naſtała, ſo tež na kurſy ſyłnje ſjewi. W poſlednich dnjach ſo wobkedźbowanja hódne poſpuſchenje efektowych wupjow ſa wukrajne ſlicżbowanja pokaja, a tak bě měnjenje naſtało, ſo ſo ſaſo wjazy wukrajneho kapitala němſkim am pſchiwobrocżi. Mułki jaczichcż cżini tež, ſo je fr. poſlednich dnjach pſchekał ſpadowacż. Powſchitkom. rejy ſebjame woſtachu. W bewiſnym wobſahu bndże wſp. praſchenje. Też na montanowych wikach ſchemenichu. Harpener a Klöckner-Werke bobuchu 3. Rombacher 1 biljon. Kali moſta měrny, tchorunja chemiſke wiki. „Sa elektriſkimi hódnoſeżemi bě naprašchenje nješchto ſłyšnješe, tola też tu kurſy nimale ſjamine woſtachu. Na waggonowych wikach bobu Görlitzer Waggon a Rathgeber po 1 biſ. %. Na makſchinowych wikach ſłušichu Berlin-Anhalter 1, Deutſche Maſchinen 0,5, Schubert u. Salzer 1 biljon. Też textilowe wiki běchu měrne.

Płacżiſny réſneho ſkotu na Drježdżanſkich ſkótnych wikach.

26. februara 1924. Płacżiſny po zentn. a ſł. hriwnach. Stóme drużiny a wojnamjenjenje.

Wały: 116.

Pokromſaſne, wukormjene, najwjetſchiſche réſneje hódnoſeże hacź do 6 lět	43-45
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	38-40
Mjenje wukormjene młode, derje pżowane ſtarſche	30-36
Mjenje pżowane wſchelki ſtarohow	22-28

Dyki: 111.

Pokromſaſne, wuroſtene, najwjetſchiſche réſneje hódnoſeże	41-48
Pokromſaſne, młódſche	38-40
Mjenje wukormjene młódſche a derje pżowane ſtarſche	28-34
Schpaine	—

Jałowy a krawy: 171.

Pokromſaſne, wuroſtene krawy najwjetſchiſche réſneje hódnoſeże	43-45
Pokromſaſne, wukormjene jałowy najwjetſchi, réſnej hódnoſeże hacź do 7 lět	38-40
Starſche wukormjene krawy a derje wuwite młódſche krawy a jałowy	28-34
Derje pżowane krawy a mjenje pżowane jałowy	22-26
Mjenje a ſchpatnje pżowane	16-20

Cżelata: 890.

Raſſkobite wukormjene	72-74
Mjerje wukormjene a tajke wot zyła	66-70
Schpaine	45-55

Wowcy: 269.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	56-60
Starſche wukormjene	50-54
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	30-45

Swinje: 1422.

Pokromſaſne, woſebitych rażow a jich ſchiſchenjow, hacź do 1½ lět ſtare	69-71
Wuterneſene	73-75
Mjaſne	62-64
Schpaine	51-58
Rożny a kubroży	50-60

postajenje k šćyšćenmi Němzowstwa, kiž so tam dospołneje swobodnošče swješeli. Tuta horstka Němzow — šu dźěn jenu někotre tyšaze — dostawa pod jendźešćim nadwuješnom dołoskobanje prawa sa swoju rěč. Byrnjež tam ſ wjetšcha wšitcy jendźelstu rěč ertnje a pišomnje wobkrućichu, dostawa němšku rěč wuriadne prawa w šulach, zurwi, w statnym sprjadnistwje a wobšhodže. Te badja jim jich prjedawšchi njepřichodźechu. Maja swoju němšku schulu, we kotrej njeje jich rěč po hodźinach wobmjetowana, kaž we naſchich po ludnoſći ſdźelenych šerbſkich, ale po ſarjadniſtwje němſkich ſchulach. Němzej dawaju so wſchudże we wukraju, hdźež ſu ſami narodna mjeńſchina, njewobmjetowane prawa k pěſtowanju ſwojeje kultury. Wón ſam pak ſtrachowźinje ſtrajuje na ſwojich mjeńſchinach, ſo njebychu ſo k wuſchinam poſtrehnyle, ſterje lepje narodnoſe ſmjerzce wumrjeli. Kajſi rozdźěl mjes nim a druhimi kulturnymi ludami! A potom mjenuja ſo tež Němzy lud pěſmjerjow a muſlerjow! Kak ſamo po 5 lět wobſtejazej wuſtawje, kotraž na papjerje mjeńſchinam narodow we wobluku němſkeho ſtata hódnych prawow dawa, — dale mjeńſche ludy tłóčeja a niežo a wſche możne ſrědki — po możnoſći njenapadne — nałožuja, k jich wutuwjenju. Němzy derje wjedźa: Hdyž ſo małe ludy něſchto ſhrabaja a ſtrowa, potom je čzaſ jich dozynjeneho wutuwjenja w Němſkej nimo a dyrbja ſ cźeſkej wutrobu pſchihladowacź, ło pódla Němzow tu hiſchcźe druhe narody ſwoje bycźe a tyčze maju. To ſwuſtowna ſjawnoſć wſ, wona pak tež potłóčowazy ſyſtem w Němſkej, wobſebje pruſki, ſnaje. Pryedy hač ſo Němſka do Swjatka ludow pſchiwoſmje, hudże dyrbjecź doma wjele porjedźicź we ſwojim ſtejniſchcźu k narodnym mjeńſchinam. Sa ſo we wukraju wſche kulturne prawa ſadacź, ſwojim domjazym mjeńſchinam malo abo niczo dacź, a to, ſchtož maja, hiſchcźe ſebracź, to ſo ſ ſichereiſtjanſkej moralku njeſmjeſe. To tež ſwedomjo weſtych ludźi dale njeſpokojeſuje. Taſkeje njemoralnoſce wola druhich kulturnych ludow njemanałkach. To je wuſnam Němzow, — ſ dawna ſemi a ſ dobom politiſka krótkoſcej, kotraž budźe pryedy pak poſpěſchno ſo wjecźicź.

Přiłopk.

* Hołcźa ſo ſpuſtiła. W Womſenje pola Lipiſka ſo jena hołcźka w ſchulſi pſched ſchſiwe kachle ſtupi. Wuczek njeběſ hiſchcźe w ſchulſkej ſtwi. Dwaſcźicźka 11 lětneje hołcźki ſo ſapopadny. We ſwojej ſtyſknoſći wſoha hołza ſwojim k wuczerjej bohźa. Tón tež ſpomjenja hnydom podźěſy. Tola hołcźka bě ſo tak ſtraſchnje wopaliła, ſo wjacźy wumrě.

* S Hainichena w Sakſku. Paranje ſ revolwerom je ſmjerzcź młodeho cźłowjeka ſawinowało. Jedyn ſtudent parałſke ſo ſ revolwerom ſtrěla. Mjeńſo, ſo bróń njeje natykana, ſtaji revolwer ſwojemu towaršſej na cźoło. Wón ſtrěcźi, ſa pjero, wuſtrěl wjeſmy a jeho pſchecźela hnydom mori. Revolwer bě tola natykany hył.

Swójbne powjesće,

Sſlubjeni: Carla Sprangerez w Dažinku a Curt Wuſtmann w Dažinje — Charlotta Reißigez a Albert Schuſter w Kamjenzu.

Swěrowani: Max Gäbler ſ Hanu rodź. Müllerez we Małym Wjelkowje. — Edmund Schołta ſ Lilly rodź. Thomſez w Budyſchinje. — Arthur Schołta ſ Ernu rodź. Hahnoſrez w Kamjenzu. — Rudolf Friedrich w Kamjenzu ſ Elſu rodź. Kłoßez w Hóſhnje. — Ota Reimann ſ Hanu rodź. Friedrichez w Bělej Wodźe.

Smrěći: Johann Schrytſta ſwud. Rockſchowa rodź. Kſchizanez w Budyſchinje. — Khorla Tiſchez, wyſchiſi jóſtli ſekretaŕ w Lubiju. — Pawlina Herrmannowa rodź. Hornczerjez w Prochnowje pola Mjerjowa, 76 lět.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

1. Naſtupa tych, kiž chcźeja do wójſka ſaſtupicź.
2. Naſtupa wukrajnych dźěłacźerjow.
3. Sarunanje ſa pſchihotowanje hyła a kundroſa je ſo ſa kóždeho na 4 ſt. hr., ja koſola pak na 1 ſtu hriwnu poſtajiło. Schtóž mjenje ſada, ſo runje tak poſkoſta, kaž tón, kiž mjenje dawa.
4. Sa wyſchiſcheju Zandarmow pomjenowachu Zandarma Schöpu w Kulowje a Zandarma Ermliſcha we Delnom Wujězdże.
5. Dźěłacźer Joſef Kiſchka ſ Hoſnje chce do Póſlineje wuczahnyncź.
6. K 1. bez. ſ. l. naliczichu ſo we Wojerjowſkim wokreſu 2335 koni a 16913 howjadłow.

Wozjewjenje.

Drjewowa aukcija. Na hajniſkim rewěrje w Dubom maju ſo pſchedawacź: 70 rm. palnych kumpachow a 70 rm. haloſowych hromadow ſa ſotowe pjenjezy na pſchedabdowanje pſchedawadźa. Drjewa leža pſchihotowane we wotdźělenjach 14, 16, 17 a 24. Kupcy ſeidu ſo dop. w 9 hodź. pſchi hoſcźencu w Dubom.

Dowěrnicy za „Serbske Nowiny“

Naſchi dowěrniſy ſu:

ſa **Lomſk a Mimoſań:** knjez A. Waker we Lomſku.
„ **Lubij, Stary a Nowy Brót a Lubjanſku Dubrawku:** knjez Rud. Kral we Lubiju čjo. 136.
„ **Małeſchezy:** knjez ſchewſki miſchir Szykora.
„ **Měrkow a Lutobej:** knjez Miſkawſch Měſchek.
„ **Němzy pola Wojerez:** knjez Jakub Wawrik.
„ **Njeſwačidło a Nowu Wjeſ:** knjez Arnoſch Kunaſch.
„ **Pluſnikezy:** knjez Pawoł Mahwald.
„ **Porſchichy:** knjez Wawrik.
„ **Pſchowjow:** k. Neumann.
„ **Rodwot:** knjez wuczeł Nowka.
„ **Rachłow** pola Kubſchiža: knjez Sterzel.
„ **Rakezy:** knjez Ruchtak.
„ **Rakołdy:** knjez Guda.
„ **Salhow pola Kluſkiſa:** k. Arnoſch Kraweżik.
„ **Sdźer** pola Kluſkiſa: knjez Schmarander.
„ **Scheſchow:** knjez Jan Mittaſch.
„ **Soulſchezy** pola Hańlowa: knjez Jan Kuchel.
„ **Strózy** p. Rakez: k. Kubiza.
„ **Wojerezy:** k. Naſi na Łužiſnk. puczu p. k. Kößlerz.
„ **Wulku Dubrawu:** knjez Henka.
„ **Wulke Sdźary, Bukojnu a Kobliły:** knjez Kuhn we Wulkich Sdźarach.
„ **Zibow:** k. pſchekuju Wórſch.

Na tutych naſchich dowěrnikow ſo wobroczcźe, hdyż macźe nawěſchk abo dopiſ ſa „Serbſke Nowiny“ abo hdyż chcźeſe hyła „Serbſke Nowiny“ kſacź, a hdyż chcźeſe je pſches naſcheho poſoła na ſamſnym dnju wjecźor hiſchcźe dóſtacź.

Hłowny a ſamołwitny redaktor: Marko Smoleſ w Budyſchinje.

Serbska ludowa banka w Budyšinje

Filialcy w Khoćebuzu a we Wojerecach :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Telefon čo. 154, 155 a 156 — **Worclowe khamory a worclowe kašćiki** — Telefon čo. 154, 155 a 156

Bjerje pjenjezy na stajnohódne konta za najlěpšu dań wo **8 % a 10 %** Za stajnohódnosć garantuje.

Wuwjedźuje wšě bankowe dźěła. Požčuje pjenjezy nanajlěpje. **Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.**

Serb. towarstwo w Malešecach
wuhotuje **ajedźelu,** 2. měrca
w Lipšcu hoscencu w Malešecach
wulki serbski wječor
z dźiwadłom, spěwami a rejemi.
Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Wobuće
za mužow, žony a dźěći w bohatym wubjerku, nowočasnych formach a po wšěch płaćiznach. — Turnowanske **stupnje, delhe škórnje, črije, sandale, gamaše, aktowe** toše, powołanske toše poruča
Pawoł Zoch we Wulkej Dubrawje.

Najlěpše rańšofrizske
dójne wowcy
blizko Jehnjatam předawa
Max Ulbrich w hoscencu „Zum Weber“ w **Korcymju.**

Dary morja.
Wulke njeselene **jerje,** punt wot 18 pj. sem, **mórski łosos** (Seelachs), **čerwjeny pjersk, kabeljau, čerwj. jazyk, małe mórske ryby** (punt wot 20 pj. sem), **Kappelske peklinki, šproty atd.** poruča wosebje płaćizny hódno
Rybowy Fischer na Hošic hasy 5.
Telefon 1173.

Corne wobleki (Gehrockanzüge) poruča
Max Wencel w Budyšinje na mjasow. torhošću 8

Zhubiła
je so 20. februara na puću wot Žičenjanskeho dwórnišća do Koblic
bruna pućowanska toša
ze wšelakami wěcami. Namakar so prosy, zo by ju za dobre myto w **Koblicach čo. 5** wotedał.

Pěknu
domjacu služobnu,
kotraž chce warić nawuknyć, pyta dr. Herrmann na Jurjowej dróży 16.

Hórski čerwj. dźećel
kalty a běły dźećel
hróch — pjeluški
wowsk — lupiny
bérnjace krućki
lany wowsuk
lanu mučku
ršane a pšeńcne wotruby
jédźanu a skótnu sol
ma na składze
pšeńcu, rožku, jačmjeń
wowsu
jádźne bárny
kupuje
Paul Bennewitz
w Budyšinje.

Čehniwa kruwa
z 3. telećom, mjez dwěmaj k wubranju, je na předaj
w **Dalicach čo. 6.**

Cźiſtu
koſczowu muczku
pſchiſłušnatu najlutſchi pſchiłuſnu hnydź wotebraſnu w łóžbej dźěłbje a proſchu wo ſtajanſi. Wěſt je najlepſchi kupowanſki cźaſ.
M. E. Schmidt w Minſchkuzu p. Budeſez
parna olejowa tolcźerńja.

Vogtlandiſke gardiny
ſtore, zanſi, pitraje, łoſaſe, prjuſeſowe ſtuſnje, łoſowe porſcźenjenja a łoſowe płachty, ſwjeſli, ſtjenja, ſchórzuſi, ſlubowe a łoſowe pſchiſkrywy, wotmu, łoſaſe, wuſaze a dźeczace ſpódnje ſtyłowe, wołowe ſtuſno a linoleum poruča wołeſje płaćiſny hódno
K. Erler w **Budyſchinje**
na klinych wótach 11 ſnaſpſcheja „Stoteje Zwjezdy“. Wěcźi derſtſi.

Žony
Poruczam ſwoj wulki ſtlad pſchepaſtow, mjeſachnych a pſchepadowych powjaſow, podpołoſkow.
Sleju rad ſ tebje.
Wagnerowa w Budyſchinje
pſches ſchulerſkimi wrotami čjo. 9.

Přepisanje
hypothekow pap. hriwnow
do
hypothekow złoty. hriwnow,
wupowědźenja, wuſmórnjenja, nałoženja a wučinjenja
wšeje druźiny płaćiny hódno.
E. **Rane** na Hošic hasy 32.

Kupuje
lumpy, nowiny, ſchiſchki, knihi, akty, ſtaru papjeru, łoſcje po najwyſchiſchich bnjowych płaćiznach. Po wjelicze, **ho derje** płaczeje ſtajanſki, ſe ſamſnym ſpſchadom pſchijźen.
Josef Schubert
w Budyſchinje, bórſtin čjo. 7.
Telefon 695.

Kupuju kóždu dźělbu **hutry, twaroha a jejt** po najwyšších płaćiznach, poručam **najl. jédźnu sol** w jutowych měchach, centnaſ po 5 hriwnach.
Fritz M. Schwann
w Budyšinje na znutrkownej lawskej hasy 5.
Telefon 1178.

Maće-li mały nawěšk do „Serbskich Nowin“, zawołajće z telefonom :-: Budyšin čisło :-:
687

Należna prošwa.

Jedyn z našich dobrych přećelow chce knižku wo nas Serbach a wo našej serbskej Łužicy wudać a ju z póknymi **wobrazami** serbskich wsow, cyrkwjow, domow, wótčinow, krajanow a krajankow we swjedźeńskej a wšědnej drasće wudebić. Tehodła wón należnje prosy naše lube Serbowki a naših lubych Serbow, zo bychu jemu tajke wobrazy, fotografije a pohladnicy, wosebje też skupiny (grupy) kaž zhromadny kemšikhód Serbowkow, Serbowki na čołmach w Błótach, kwasne a přewodźeńske čahi atd. pak poždili pak darili. Kóždy přećelny darowaŕ potom wot dźakowneho spisaćela jenu tajku jeho knižku darjenu dostanje. Prosymy, zo bychu so te wobrazki a pohladnicy k dalšemu wobstaranju do administracije „Serbskich Nowin“ (adresa: Kn. knihafnik Gustav Janak, Budyšin, Lawske Hrjebje čo. 4 „Serbski Dom“) prawje bórzy pósłałe abo wotedałe.

Redakcija „Serbskich Nowin“.

Pytam za swojeho młodeho cźłowjeka hnydom městno
składownika abo předawarja.
Wobknježi serbsku rěč dospołnje. Na dalše naprašowanje rad wotmołwju.
Hermann Krüger we Wojerecach
na dwórnišćowej dróży 36.
Kolonialne twory, delikatesy, spirituosy.

Čeknyloj
staj němska groćano-kosmata čěmna, brunotigerska
beja a pos
běły, ze šěrobrunymi bjeločkami na hłowje.
Za wysoke myto wotedaš na knježim dworje we **Delnim Wujezdże** we Wojerowskim wokrjesu.

Młode lohke a sylne dźěłanske konje
kaž też
spěšne konje do woza
steja stajnje na předaŕ abo k zamjenjenju.
Tam su też někotre tunje **zamjenjenske konje** dostać.
Paul Wela na Třělansk. dr. 6 a na kamjentn. hasy w „Złot. Lawje“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za febr. 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjec knihičišćernja, nam. drukarjow a wob. ruk., t. w Serbskim Domju w Budyšinje. Tel. 687. ::

Za nawěščki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobsedźe so stajnje nawěščki a tabele so wyše wobmjelsa. Za rekłamowy :: rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifu. ::

Číslo 49 **Budyšin, srjedu 27. februara 1924.** **Lětnik 83**

Dnjownica.

Srjedu, 27. małeho róžka.
Leander, biskopa.

† 1886 katecheta Jan Kochta we Waldheimje, přełožer serbskich pěsni.
† 1918 nahle w Pomorcach wubjerny serbski spisaćel Jurij Winger, faraŕ we Lubiju.
* 1836 w Bozankecach Handrij Dučman, hač do smjerće njesprócny a nimomjeny woporniwy serbski spisaćel a narodowc.

Što ći spěwa škowrončk w polu?
Što ći praji kwěćina?
Wótřik, spěchujcy přez holu,
Na čo tebi spomina?

Na njebju što hwěžka piše
Po pućiku módrojtym?
Što ći słónčko, měsačk ćišo
Z pismom rěći zehliwym?

Wšitke tebi powadźaja:
Dóńž ći mocy hišće traja.
Prócuj ty so njeprěstajnje,

Dale, dale dyrbiš kročić,
Zastawk nima žiwjenje,
Dospołnje maš dokročić.

Handrij Dučman.

Towarstwowski powěstnik.

Serb. tow. „Jutrnica“ w Njeswačidle zmjeje njedźelu, 2. měrca, pop. w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje pola Pětrkec při dwórnišću. Dla zarjadowanja towarstwowych należnosćow wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Malčanske serbske towarstwo wuhotuje njedźelu, 2. měrca wulki serbski wječor z dźiwadłom, spěwami a rejemi. Započatk dźiwadła wo 8 hodź. Wšě sobustawy so proša, towarstwowe znamjeńka přinjesć. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Kdežbu! Dźiwadłohrajerjo serbskeho towarstwa „Lubina“ w Budestecach maja pjatk, 29. februara, wječor z dypkom w 7 hodź. dla ważnych należnosćow pola Hanewałdec w Rašowje pruhowanje. Pruhować budźa so wobaj kruchaj, tohodła dyrbi kóždy přitomny być. R. Hajna.

Serb. tow. „Zerja“ wuhotuje njedźelu, 2. měrca wječor w 7 hodź. w Fehrmannec hościencu we Worcynje serbski swjedźeń. Wšitcy lubi Serbja so k temu wutrobnje přeprošuja.

Jednota „Sokoł“ w Bukecach ma přichodny pjatk wječor z dypkom w 7 hodź. we wosadnej žurli hłownu zhromadźiznu, wšitcy, też pasivni w kotrejž bišće serbska wutroba bije, maja přińć. Starosta.

Jednota „Sokoł“ w Pančicach ma pjatk, 29. februara wječor 1/4 8 hodź. w hościencu zwučowanje. Bratŕa Wotrowskeje Jednoty so też wobdźěla. Starosta.

Šwětowe podawki.

Němski kanzler dr. Marx nusowy wukasy sakituje.

Němski kanzler je wutoru w němskim ześmje nusowe wukasy pśeśerśiwo namjetam na cśi wottśiwnjenje abo pśemjenjenje sakitał. Se swojej rěcy je bobrý sacyśiśeŕ na ześmi cśinił, rozkładnjuśi, co je ga kśeześerstwo i pomocu nusowych wukasow poradźiło, hódnośi němskeje kriwny kśiwjśi, kótare dochody a wudawki wurunaca a holpodarśe kśiwjenje směrowaca.

Němski kanzler potom na wotśikhodnjenje pracśenje pśeśerśiwe. Wono je ześ wośudnym pracśenjom Němskeje. Bacy dotal ga njeje poradźiło, jo rozśiśaś. Teź druge staty mjes swjatkowanjom na cźeźe žadołenje cśerpja, tola śich žadołenje njeje ta nich wośudne, dokelž go ześ politiśkimi a wojeśkimi nuzdźadami k płaśenju njenuśuja. Skónśnje němski kanzler pśihpowjedźi, ze je ga kśeześerstwo rozśiśiło, ześmi rozpuśeśeśi, jeli so by tón śpytał, wukasowe bonki wottśiśnjeś abo pśemjeniś.

Pśihi śledowacym rozprajenju ga socialdemokrat Miller z Frankena pśeni k słowu samolwi. Na podložu spolnomócnjenskeho zakonja je ga 70 wukasow wudał. Jeho pśeśeźelo najpśiródy wobsarnjo, jo je ga pśihi kulturnych a hygijnych zwdawkach lutowało. W naśunjanju prosy ga statna wobora bataillon „Oberland“ sadźerjowaśe, Luedendorff bź dla tutych podawkow jara rozhorjeny.

Pśeni wotrźeś wobśěrźbnjeny pisma ga tu se śledowacym spóśnjacym słónśi:

Kuśeja i Kahr, i Lossow a se Seisser běchu jenoź na mace zdobanjam Hitlera a jeho pśihlowjowarjow pśihlihowali, to bychu źwobodnośi hibanja sadźo dostali. Kajbóry wótzaku, wuźiśeju wokolo 1/11 hodźin i měśeźanśeje pivnje a hnydom nuśne pśihpowědy i poraźenju pucźa cźinjachu.

Tśeśi dźeł wobśěrźbneho pisma wo puću a wo pśiźaśach jedna, kotreż gu ga pśihi nim wobdźeźiśe. Běchu to nazionalistiśke wudyrne wotdźělenja pod wjedniśwom Hitlera a hejtmana Kwonka śłužby Göhringa, śwjatk „Oberland“ pod wjedniśwom dr. Webera a generała Kwonka śłužby Aechtera, „nimkśołatna wójska khorhoi“ pod wjednikom hejtmana Röhma a hejtmana św. gł. Seibela. **We tajnym śrěźenju 7. nowembra ga nałpózdźi śpěźe wobśamknuś a to po Hitlerowym planje.** Po zdźej Bayerśej ga tajnorokšaty k mobilizaciji a k cźahej do Barlina wudachu.

Nazionalistowja pytachu wot dźěśkeho cźaśa **wiliw na pśihpiśuśeśnikow woje rśeśe śchule dobyś.** Wobśeźe ga wot oktobra 1923 wyśich śi leutnant Rośbach i wuśkośenym pragowaśe, nłobśańich wuźewjenjow za ludowy śpěźe w wuźit Hitlerowych idejow gahoriś.

Wobśerźeny Wagner, leutnant woje rśeśe śchule, pśihi wśchelakich posedźenjach teź wyśśeho leutnanta św. gł. Perneta, Hitlerowego pśihirodneho bźna, śeźna. Dźiwa nekotri offiźiroja 4. nowembra 1923 Ludendorffa wopytachu, Pernet wo nazionalistiśkim śkźiku rěcźeśe a mźeśeśe, to nazionalistiśka ideja ga śkóki cźaś dobudźe.

Won wo Hitlerowych saśtupjach rěcźeśe, wobźeźe wo tym, so je ga Hitlerej i jeho hibanjom poradźiło, běło-módry śtrach ga posźehnuś ći śeźa potłóczeć. Běło-módry a bayerśki śtrach po jeho mźenjenju w tym wobśtoji, so ga wo **Bayerśej** saźo kraleśwo postaji, śchtož by k temu dowjedło, so by ga pak Bayerśka wot Němskeho śtata dźśiła pak ga by wjednistwo Němskeje na ko śtorknuśe a ga nad Pruśka śtajiła. Na praśchenje wuczmjenych woje rśeśe śchule, kdy hebi Ludendorff ludowy śpěźe pomyśliś śkudźeźi, tutón wotmołwi, so je ga prěnja śkładnośći hiźo pśihpowědźa, to je cźaś wuhwjeźenja konfliktа mjes Seećtom a Lossowom był. Wótko może hiśchoźe wjeśe njeźeł a mźeźazy tracź, hać nu'a wuźku hromadu luda k nazionalistiśkim myślam pocźeri.

8. nowembra leutnant Wagner po namołwjenju wyśśeho leutnanta Perneta offiźeram a khorhojnikam woje rśeśe śchule śpźeźi, so ga w pivnj měśeźanśeje pivarnje nazionalistiśke kśeześerstwo za Němśki wuwoła. Sadźy hibanja śteja Ludendorff, dale Lossow a ze 7. diwiśiju, Pöhner a Seisser i bayerśkej polizji. Ludendorff je pśihitakał, so dyrbi ga wojeśka śchula pśihi cźahu do Barlina jako wudyrne wotdźělenje pod Roßbachowym wjednistwom wuźiś.

Skónśnje wobśěrźbne pisma praji, so ga wobkrośeni ga śejeraju na wobrónjenu móc i nohomnym zhromadnym śtukowanjom śpytali, **bayerśke a němkośtatne kśeześerstwo i nałpózdźeju wottśiśnjeś,** wustawu Němśkeje a Bayerśkeje i nałpózdźeju pśihemjeniś a wustawje pśihcźiwnu kśeześerśwowu móc w Bayerśej a Němśkej postajiś. Wśchitcy wobśěrźbneho pisma ga tehodła wjeśeźeśerady winowaca.

Wobućowy dom Ernsta Löberta
w Budyšinju na seminarskej hasy 9. Rěči serbski.
Najš. a najtuńša kupowańa wobućow. Pódušowanje spěšne a tunjo.

Hitlerowy a Ludendorffowy prozeß w Mnichowje.

Wutoru dopołdnja 1/2 9 hodźin je ga w twarjenju wośeśeśeje śchule w Mnichowje prozeß dla wjeśeźeśerady pśihećiwo Hitlerej a Ludendorffej a wośom druhim ga mobwośtorźenym łapcźał. Pśeni statny rěcźnik Strengelein wobśtorźbne pismo cźitaśe, kotreż 40 śtron wopśihća. **W nim ga najpśiródy podawki w měśeźanśkej pivarnśkej pivnj wjeczor 8. nowembra wopiśuja.** Wone ju, kaž daloko ju ga w śali wotmeźe, jnate. Wo podawkach w śtwizy wobśtorźbne pismo praji: Wś śtwizy běchu najpśiródy ś Kahr, ś Lossow, ze Seisser, Hitler a tśi wobrónjeni Hitlerowi pśihiwiharjo. „Do śtwizy śaśtupiwśi Hitler praji: Bźeś moźeje dowołneśeśe nichtó źiwy ze śtwizy njewuńdźe. Potom ga wón na Kahra wobroći prajiwy: Němśke kńeźeśtwo je ga muławarśe, bayerśke kńeźeśtwo je wotźadźene. Bayerśka je móśt ź němśkemu kńeźeśtwu, w Bayerśej dyrbi kraju śaśtawaś być. Pöhner budźe ś ministerśkowym presidentom i diktatorśkej pokromoju. Wy budźeźe ś kraju śaśtawarjom. Němśkeje kńeźeśtwo: Hitler, narodne wójśko Ludendorff, Seisser połizajśki minister.

S pištolju mahacy Hitler dale rěcźeśe: Wźiń, so to kńeźom cźeźko padnje, kńeźom dyrbi ga połśći, wośtśeźenje namakaś. Kóždy dyrbi měśto śejeŕ, na kotreź je ga śtajiś. Wiećikrośi to, nima prawo k źiwjenju. Dyrbieźe hromadu ze mnu wojowaś, ze mnu dobyś abo wumrjeś. Aby by wóź śkźiwje śchła. Schtyri wutśeśe mam we śwojej pištolji, śći za śwójich sobudźaćerjow, hdy bychu mje wopuśćeźili, połśednji kulku za mnje.

Kahr na to Hitlerej praji: **„Mójeźe mje śaźeś, mje śaśtśeliś, wumrjeś abo njewumrjeś, to nicźo njeprajі“**

Hitler ga potom k wyśśej Seisserej wobroći, kotreź jemu porokowaśe, ga śwoje ślubjenje, ga njebudźe pusć cźiniś, njeje dźeržał. Hitler wotmoławi: „Hej, to źym cźinił, ale ta wótcźinu. Wódajśe mi!“ Na praśchenje generała Lossowa: „Kaj Ludendorff ź wóźy śtejiś?“ Hitler wotmołwi: **„Ludendorff je pśihipotowany, a po njeźo je hnydom pósjeśele.“** Wśitke wotmołwjenje Hitler wot janeźo ź tych śnjeźi njeźeźa.

Wobśerźbn. pismo ga dale ź **Ludendorffowym śapśihimjenjom śabéra.** Ludendorff śe ga ź śnjesom Schanbüerem a Richterom ź automobilom pśihiwjeśi. Po puću śe ga jemu wóź śdźeźa. Pśihi śtwizynych durjach jeźo Hitler powita. Ludendorff hnydom k Kahrej, Lossowej a Seisserej dźeźe a ga tych śnjeźi njeźwopraśchawśchi a wotmołwjenje wot nich niewocźakawśchi praji:

„Moji knjeźa, źym cźuna tak pśihećśapjeny taź Wy, śtoła kroźjeś je ga śtała, jedna ga wo wótcźinu a wo wułku narodnu ludowu wóź, a móźu Wam radźiś: Dźiećo ź nami, cźiśćo ź dome.“

S Ludendorffowym zaśtupjenjom ga charakter podawkow w świzy zyłe pśihemeni. Pištolje běchu ga źhubiłe, wśitko śe na dobrowólne wobrećenje śłożene. Skónśnje Lossow a Seisser pśihłołowaśchaśtaj, Kahr pak po błećhim cźaśu praji: „Sźym hotowy, wodźenje wośtnda Bayerśkeje jako nameśtnik monarchiśke pśihewśaćaj.“ Na to Ludendorff je Lossowom a Seisserom wo błiśćich wojeśkich pśihiprawach rěcźeśe, kotreź mźeźe ga na nuźne: Śdźeźenja na wojakow němśkośtatneje wobory, wuttworjenje nazionalneho wójśka, rozpuśćeźenje wótcźinśkich śwjatkow a jich śaśtajenje do němśkośtatneje wobory, **namjeśny śchći pśihećiwo generałej śe Seećtej.**

Skónśnje Ludendorff a general Aechter i Lossowom wo podawkach wo pionéŕśkich kasarnach rěcźeśchtej, hdźeź němśkofaśiśtiśke wótcźiny ga pśihpowjedźiłe, so ga wo tydźeńśki dźiałanśći cźaś na 57 a na 70 hodźin powśěźi.

Wobźeźowanje w Spandawje śu wśchitkich dźiałacźerjow i dźeła puśćeźe, dokelž ga tuźi śapowjedźichu i śtworjeśchtwa śyśtema ź dwuwórśchtowiśenu śyśtemej ź 12 hodźinskim wócźahowym dźiałanśkim cźaśu a ź 24 hodźinśkemu dźeźu pśihi pśemeńenjenju wórśchtu śobotu na pśeńcźu.

Barlinśkim pohonćom a dźiałacźerjam śpedźiśkeho pśeźiwuźiła gu njidu śniźiłi a ź dobom dźiałanśći cźaś powśćiśnuś. Pohonćojo a dźiałacźerjo tehodła śtrajkuja.

Wojowanje wo mjdu a wusamknjenje ź dźela.

W porźeźinśko-wéśtfaśkim industrijowym kraju śtrajk błaśkarjow w wuglowych wobćerkach a miliwarskich dla krajnjeje pśiźerdy njeje žanehu kutrowanja wupiwś hyło. Socialne śpornośćerśtwo pak je ga na nuźnoś śaśtarowanja tuhych śwjeźo. Jeho pśeśeźelo je śebi źadało, so by ga **wumóźnjeńi śtaw bjes wobmjeśowanja wośtronił.** Pśećiwo śebi źadа, so bychu ga nuźowe wukazy pruhowaźe, śchtoź nénuśtej ménje njeńóźe feśchtodźeś.

Wupśech franzowśkeje poruhrśkeje politiki.

Parizśki „Matin“ je śledowace wuprajenje Marc Kennya, pśeśeźeńkeho bruńeho wobźerka wégwuśtojnych wuźkodźełśkich komunistiśkich pśaźuźelśtwow: Za wobkładźenja Poruhrśkeje ga

niemiści lud swóinowy wotschkodzenje placzicí, niemszy industrialni pak so temu zapowiedzene wobkedzenje Pornhyrske pak je też industrialnych pschedpowědžitto, so je nusne placzicé, a w tym leži wuspěch franzowskeje politiki.

Macdonald Hendersona porsedza.

W tendzelstim delnim sejmje su pondelu ministerskeho pschedsydu Macdonalda nemalomyeli, so by rosjaknjeje we wěci minister Hendersona w Buruleum podał. Henderson dyl w niej prajił, so je na powóinskim konferenzy, ruby z hodu Berlaillesti měr wina, kotryž byrbi so jehodla pschemeniž.

Ministerski pschedsydu wotmolwi, so ministerstwo njeje taiki wuprajenje za dobre spóznało. Knježerstwo może so jenoż za wuprajenja samolwite činiez, kotrež wono we swojej politiju w delnim sejmje dyrsi. Macdonald pschipomni, so pódla wschikokrotnja z jeho knježerstwowymi wuprajenju ministerstwo njeje dale nicjo wobsamkło. Knježerstwowe steitkerzo njeje so wot teho czasa pschemeniło.

Dopomina so na to, so je Macdonald 12. februara we swojej rěči wo knježerstwowej politiki rjekł: Dyrbimy taike pratschenja kaž wójny te pratschenja a Pornhyrsku runje tak je steitkerza Franzowskeje kaž Jendzelskeje wobhladowaz. Dyrbimy wscho czinicz, so by so spokojaze dojednanje dospito.

Macdonald ma kontrolu němskeho wójska za trěbnu.

Diplomatiski kabinet Klaćkeje Kawalskeje pomjeleschenje je w Londonie thonił, so je Macdonald franzowskemu knježerstwu pschił, so ma wón za nusne, so swoiskarska wojerska kommisija z nowa němske wójsko kontrolnje. Sdobom je wón franzowskemu knježerstwu rosprajkował dal, kak mała so take kontrolla we wschich dźelach wukonjerz.

Jendzelska Němskej wumamy wotschkodženski dawk pospěsa.

Němske knježerstwo je z jendzelskim knježerstwom dojednanje wotkanyło, po kotrymž Jendzelska Němskej 26 prozentski wumamy wotschkodženski dawk na 5 prozentow snizi. Dojednanje je 26. februara do mozy stupiło.

Judiska samkne knježerstwo zada.

Judiski nazionalny kongres je wobsamknył, so dyrbi so za Judiski samkne knježerstwo zadacz. Wot samknjeho knježerstwa budu jenoż wójsko a swonkowne należnosce wusamknjene byte.

Stejnschco Rusicje znamschecia Rumunskeje.

W Morkwy lich knježerstwowych nowinach „Isswěstijach" so Franzowska wurnuje, wosamdzenje Pariskeje konferenzy swjatočnje tich pósłanzow w nastupanju Barabiekeje jako placzicje pschipóznacz. We tym, so Ruska Besarabski Rumunskej wostawi, niemaže žaneje rěcze dyrz. Rusta tež rumunski kraj pschad nicwuda, dokelž je Rumunska bjes prawa telko rusteho statneho wobkedzerstwa sebrala, tak so je wona Ruskej bjesrěcze wjese dołna. Tole pratschenje budże hišcze wo podrobnym jednanju rospominacz.

Czehoska bolschewikam wjednizy swoje swójzny z Ruskeje sesełu.

S Warschawy so 25. februara powěd: Po nowinskich powjesczach poslednje dny do Rigi wiele swójzbow ruskich bolschewikich wuzkich saktsinskow pschijěchuje. Tele sjewy su pjeczo w stwiku z thutnymi podmokami, kotrež so w blizschim czasu w Ruskej wocakaria. Nusny judowski kommissarioj chcedza po wudawanju Warschawskich nowin swoje swójzny do biesstracha dowjesez.

Wotbronjenje wóinskich sódźiwow so sasco rosbile.

Kaž je so hižo zdźiwiło, so nětkole w Romje konferenza wotmeiwa, w kotrejž so wo sunjenschenju wójnskich sódźiwow jedna. Sastupjeł Schpanskeje je wutoru wosserwił, so konferenzi dla sadżerjenja Ruskeje a statow polodniczeje Ameriki wopuschczeji.

Potlóczenje swobody w Schpanskej.

W Schpanskej generał Deribera wustawne knježerstwo powroczistschi z najwjeselschim tyrannstwom knježi. Wón je pschikazał, zjawnoho schpanskeho spisaczela a wucżerza Miguela de Unamuna do jenoze njestrowsche schpanskeje kolonije wuhnacz. Też sozialistiskeho wjednika Rodriga Spriana fu k temu zjamenu chłostanju zasudźił a „Atheneum", wulki spisacżerstwo-politiski klub, zamki a jeho zamuzenje sebrali. Tele naprawy schpanskeho furowsa swój zasobny wopnam z wożobomaj a wustawom dostanu, pschecziwo kotrymuż so wone měrja Unamo je jedyn z najwuznamnischich myslerjow Schpanskeje, kotrehoż mjeno je dalako pschez schpanskje mjezy sztawnje znate. So dyrbi wobstarnu a dostojny wucżerz a pżijez swojeho demokratiskeho smyslenja dla swoju pomowinu z njestrowymi schpanskimi kolonijemi zaměnicz, wobswědcza, so cżmowa reakzija wětkole w Schpanskej knježi, tola pschichłowo praji, so furowzy dołho njetrjeje. „Atheneum" bě najwuznamnischi literarisko-politiski klub Schpanskeje, kotrehoż mjeno je dałako pschez schpanskje mjezy sztawnje znate. So dyrbi wobstarnu a dostojny wucżerz a pżijez swojeho demokratiskeho smyslenja dla swoju pomowinu z njestrowymi schpanskimi kolonijemi zaměnicz, wobswědcza, so cżmowa reakzija wětkole w Schpanskej knježi, tola pschichłowo praji, so furowzy dołho njetrjeje. „Atheneum" bě najwuznamnischi literarisko-politiski klub Schpanskeje, kotrehoż mjeno je dałako pschez schpanskje mjezy sztawnje znate. So dyrbi wobstarnu a dostojny wucżerz a pżijez swojeho demokratiskeho smyslenja dla swoju pomowinu z njestrowymi schpanskimi kolonijemi zaměnicz, wobswědcza, so cżmowa reakzija wětkole w Schpanskej knježi, tola pschichłowo praji, so furowzy dołho njetrjeje. „Atheneum" bě najwuznamnischi literarisko-politiski klub Schpanskeje, kotrehoż mjeno je dałako pschez schpanskje mjezy sztawnje znate.

Zana revolusija w Bolharskej.

Bolharski pósłanz w Pariżu je wosjewił, so powoj sej wo wudrjenzu kommunistiskeje revolusije w Bolharskej njeje měrna. Sjonił je jenoż, so fu so w Rusku pola sterbiskeje mjesto kommunistowo seschli, so bychu revolusiju w Bolharskej shudźili.

Położenje w Mexiku.

Njepschichwidźne wobstejnoscze w Meriku sledowazy budźiż rosjasnja: Mjes tym so poslednji czas i Merika powjesczе wulkhadżachu, po kotrychż knježerstwowe wójsko pschecziwo sdźakarjam dobywasche, wězy wopraudże hinak leża. Po direktnych powjesczach je knježerstwowe wójsko pola Puertoblanko, blisso Cordoby, czejże porażenje poczerpiło. Prezident Obregon je so tehodla na prezidenta Sjednoczenych statow, Coolidge, wobrocził z prośbu, so by i poźrědnikom pola sdźarjow był. Huerta je drje so japowjedził, z Obregonom jednacz, tola so nadźijeja, so je Mexikej bórzy měr da.

Po druhej powjesczi je knježerstwowe wójsko se 7000 mużenj wažny petrolejowy pschistaw Turpam wobkedźnyło. Nadźijeja so, so dyrbi so Turpam za tydzeń poddacz.

Wschelake sa naš sajimawe małe napraschowanja w pruskim sejmje.

(Pokraczowanje.)

małe napraschowanje cżisło 901.

Barczewski (to je jedyn z dweju pólskich sapołanżow we pruskim sejmje):

„S 1. oktobrom 1923 bu wucżeł Brzeszyński w Grotitow pola Allenstejna, nan 9 dźesi, pschecżiwo swojej wole do Oppentrop, w Arnsbergskim wokrejsu, pschesadżeny. Pjenježne srědki k nastupanju pschecżahowanja nicbuchu jemu pschipokazane. Wot 25. septembra 1923 nje je Brzeszyn ski z a n e j m i d y w j a z y d o s t a ł. Wón bě a je hišcze chory, po lekarskim swjedzenstwu nje je k pucżowanju a k słužbie thmany a bě hižo psched 2 letomaj niepschidobny za słužbu. Jeho prawa wo pensiju su njedopjelnj, dokelž bě hižo 51 let stary, dyrbi a 32 słužobnich let měr. Jeho pschesadżenje k wucżerju pla so wrócze z teje pschicżiny, dokelž Brzeszyński je k pólskej mjenschinje swusnawa a zdanje wokrejsnego schulskeho dohladowarja Bodera je wotrokazał, rozsudzenie „domjazu służbu" (Heimatdienst) wukonjecz.

P r a s c h a m h o :

1. Pschipóznawa so statne ministerstwo tuto wuschnje Allenstejnskeho knježerstwa?
2. Je wone swóinje, jeho pschesadżenje jako wobczesz a nanjet ... pschi ... dopjelnjz a wot 1. oktobra 1923 njep ... dobjerzanm mjdu 7 dnjmi schadowanemu Brzeszyńskemu hnydom sachczesz?
3. Schto chze statne ministerstwo cżinicz, so budu pschichodnje podobne pschesczehanja pólskich smyslenych wucżerjow njemózne?
4. Kak chze ministerstwo pólsku schulsku wuczbu we rańskej Pruskej pschewjesczecz, hdyż so pólski rěczasy wucżerjo k wjeczoru pschesczowaju?

W Berlinie, 11. februara 1924.

* *

S tuteho pożdelnego napraschowanja widzimy, so pruski pakatistiski sistem hišcze dołho sabyty a mocny nje. Każ dźensa wobstaty smi pschedstajz, njedyżmoże na wustawnu a demokratiski cżah swojim wotewrjenym hłowu a spyta narodne mjesiskimy sdawa a sniecz. Tuton ludy morjazy system, kiż w Pruskej hem z dawna swoje njechańbite orgize swjeczi, je dale żiwy a jewja so pschodżiwy. Narańscha pschichoda z republiskeho fonda swjeci dale swoje kreatury a pesnjo, renegatow a pschezradnikow. Na dopjelnjenje wustawy hebi Prusta (Němska) ani njepomyślli. Dale pożdelo nje wuczerjo do herbiskich sdružow, kotrejż Serbow nusnje trjebali, pschistajeja so Němzy, so buchu mjes Serbami Němzowstnje pisches schulu, zurkej, towaršischnosez a towarschowe żiwjenjo mózuje hajili a tak tkerje a łéje Serbstwo k tomu swonili. Knježerstwo a jemu poddate instanzy derje wjedża, kajku wurjadnu podpieru k nicżenju narodnych mjenschinow w němiskich wucżerjach a serbskich renegatach maju. We Sakksej a Pruskej mamy mnohe pody, so bu pisches ich dżéławoski schula pschekomdżenez, a to we bohu ich skutkowanja. Mam we wocżomnej sedym pod w bliskosczi. Tam skutkuje wucżeł na wschěch 40 ličh pschi dwórjorjadownikej schuli a nod czah jeho skutkowanje jasi jo schula a wjesi pschenemczitoj. Taikich a podobnych pschow mamy hischcze wjazy. A to dże dale, njedżiwoso jakoń a wustawu. Na te bo hnidna, hdyż je k lepschemu Němzowstwa. Wschě mozy bo pschecżiwo nam napinaju. Bohużel, nasch lud ko bożhnje njepójnase. Wschо je na to słożeno, w wobsiednym wotomitu, hdyż Sserbstwo może z prodka stawa, kulturnemu posunwej hischcze zadżewacz a wschě nasche prożowanje pomjenschicz. Bohużel namaleju so kreatury, kotrymż klinczaju Judaschowy pjenjez je sphariska hudźba w jich hjesbedalnym wuchu. Male njenahadne srědki po nałożuja, narodny postup sanjechacz — snaty system, kotryż je Prusez (Němskej) wschě sympatiske kulturnych ludow wsak. To je thorosez, kotraż ma so wulkowacz, jeli nij pschez tu — potom pschez wobkrajnych lekarjow. Tutemu narodnemu mórej europske ludy wjazy měrnje pschichładowacz njesmjeża. **Tu dyrbi so někto starz, a to bórzy, hewak mahło pschepozdże bys dyrbi. X.**

Ze Serbow.

W Budyschinje, 27. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 0. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer — 1, najnischa temperatura w nozy 8 stop. symy. — Dżensa zas wjedrownja staja: Mróczinu; z wowrědka nječsto sněha a trochu njerjesinjenja, symnische wětrny, kiż so podsiesko lehnu. S tanja sjem je so nad Němskej a Franzowskej cżeżsi po-

Starý a nowy wucżeŕ.

Powdaŋcżko wot J. Nowaka-Kaschecżanskeho.

I.

Pożledni raz, lube dżeczi, dżensa psched wami stejm. Sedym pisches stjeczi let w tutej schuli wucżił a skutkował; sym wschě mozy, kiż je mi hnadny Bóh spożcził, swérnu na swoje saktosnjstwo nakożował, so bych dżeczi, kiż běchu mi dowérjene, k dobrym schesełżjanam, k dobrym Serbam wocżahnył. Bóh je moje próżowanje, z nutrnej radoscżu mózu to pracżej, bohacże żohnował, pschetoż mała swojich nježnschnich schulerjow tnaju, kiż su we swojim dalschim sżiwjenju swojemu staremu wucżerjej herbu cżinili. Też wy, lube dżeczi, sesc mi z pilnym próżowanjom a z dobrym sadżerjenjom, wschitke dyes wunyscza, wjele wjesełja pschihotowasze. Wobsamkże pschejzo tak pekne a dobre, każ sesc. Ja njemózu wam lude wobżecz a wumuclowacz; żym starý a moje mozy ke kónzej su. Młody wucżeł pschińdże bórzy do wascheje krjedżiny, młody nij jeno po letach, ale też po duchu, po mozach. Jemu budźże, każ sesc mi byle, podwólne a posłuschne. Wérzeż mi, lube dżeczi, budże mi pschejzo najwjetschа radoscż, dyż thonju, so je wón z nami 'pokojom, a so też wy jeho lubujecze a cżescżicze, każ sesc sawżesze mje wschitke lubowale a cżescżile. Tuż dha bożemje, lube dżeczi, a njesabudżejcze tej zyle na swojeho starego wucżerja, kiż budże pschejzo rady a z lubosczu na tyane lěta spominacz, kiż je mjeń wami pschebywał. Bóh żohnuj wos!"

S tschecrotazym hłosom bě schedżiwy żeno swojo dołoncził. Dżeczi njemóżachu so dleże sdżerżecz: płaczu cżischcżachu so wotoli swojeho wucżerja, bawschu jemu ruku a najstarschi schulerj, kiż bě jedyn tak rjanu rěcz wumyślił a nawuknył, mójsche żednu nekotre njeschwjomne słowa wuprajicz; mójachu bże wschitke swojeho wucżerja tak rad, bjes dżiwu, so bě jim dżelenje tak cżeżke, so jo jim jorge żoły po jich młodnych licżach ronjachu; wschak żebi też wucżerjej sam hnjesczicżu je swojim cżerwjenym rubischkom wocżi trejezche. Słónczuje běchu so dżeczi rozżohnowale a podachu so na dompucż; tak wjeżele, każ hewak duzo je schule, pak dżensa njeschachu.

Wucżeł wosta sam we schulskej jstwi. Hischcze jómu so tu rosbladowache a jeho zyle dnalne żiwjenje pschińdże jemu sażo na mysle. Psched schesc a stjeczi létami bě do „Tubujowa" pschischoł. Hat tehdom bě hischcze młody a krotty do dżela a teho jemu tu tej njepobrachowasche. Dżeczi w schuli běchu nimale sanjerożene a bjese wschecze dowéry k swojemu wucżerjej. Trajesche dołho, prjedy hacż bě jedi jich luboscż a pschikłiwnosez dobył. Husto dnżelowache, so je jemu to z żyla radżi; pschetoż dżeczi běchu smucżene, z bojosczu psched wucżerjowym tżejschkom wukmcż, nij pak z lubosczu. Wóm pak chżyche pschede wschém to dożpcż, so thłoschanje w schuli njeběch wjazy trjeba było, so dżeczi njeběchu jenoż posłuchnje a mukie, dokelż jim k temu nałonvane, ale dokelż jim to wjesełe cżini. Po dołhim cżężkim próżowanju bě jo jemu to słónczuje radżiło a z teho cżasa běchu dżeczi każ jeho wowzki, kiż na słowo swojeho pastyrja posłuchaju.

Dżjo schwarnu thwilu běchu so dżeczi wotżakite a hischcze pschejzo żedżesche jich stary wucżeł w schulskej jstwi, a wyslischa sa myślischa bożhsche jo we nim. Kak bě nětży ja żowny byt, dyż bě żebi hischcze w młodych letach najrjeschu a najpěknischu holczku sa swoju lubu mandżelsku domoj pschinjesł! Schto wo to, so bě thuda! Pschi krótnej lubosczi a pschesżenoseści je sam fuchi chléb lepschi, hacż najżadnische thłóschczenki pschi njemérje a pschekorje. K jeju żwoju jenoż hischcze pobrachowasche, so by jimaj Bóh dżeczu darił; ale hakle po dołhich letach dostascżaj matu holczku; a kak cżęsti wopor żudasche żebi tuta radoscż. Sdwérna mandżelska dyrbżejsche żwojeho muża a żwoje lédma porodżene dżeczu wopuschczecz. To bě trudny cżaż a jenoż pomału mójesche bo wucżeł tróchtowacz. Cżim wjetschi luboscż pak słoji nětko na żwoju bżowczeżku, kiż bě jemu njebożiczka zawostajiła. Jeho luba „Lenka" bě nětko jeho najwjetscha radoscż, jeho jenicżki tróchi na świeże.

Dyrbi stary wucżeł tałle samyślenj w schulskej jstwi żedżesche, wotewrichu so ſ wahu duzie a ſe schkakobu po-

ſa so wrócze ſ teje pschicżiny, dokelż Brzeszyński je k pólskej mjenschinje swusnawa a zdanje wokrejsnego schulskeho dohladowarja Bodera je wotrokazał, rozsudzenie „domjazu służbu" (Heimatdienst) wukonjecz.

P r a s c h a m h o :

1. Pschipóznawa so statne ministerstwo tuto wuschnje Allenstejnskeho knježerstwa?
2. Je wone swóinje, jeho pschesadżenje jako wobczesz a nanjet ... pschi ... dopjelnjz a wot 1. oktobra 1923 njep ... dobjerzanm mjdu 7 dnjmi schadowanemu Brzeszyńskemu hnydom sachczesz?
3. Schto chze statne ministerstwo cżinicz, so budu pschichodnje podobne pschesczehanja pólskich smyslenych wucżerjow njemózne?
4. Kak chze ministerstwo pólsku schulsku wuczbu we rańskej Pruskej pschewjesczecz, hdyż so pólski rěczasy wucżerjo k wjeczoru pschesczowaju?

W Berlinie, 11. februara 1924.

* *

S tuteho pożdelnego napraschowanja widzimy, so pruski pakatistiski sistem hišcze dołho sabyty a mocny nje. Każ dźensa wobstaty smi pschedstajz, njedyżmoże na wustawnu a demokratiski cżah swojim wotewrjenym hłowu a spyta narodne mjesiskimy sdawa a sniecz. Tuton ludy morjazy system, kiż w Pruskej hem z dawna swoje njechańbite orgize swjeczi, je dale żiwy a jewja so pschodżiwy. Narańscha pschichoda z republiskeho fonda swjeci dale swoje kreatury a pesnjo, renegatow a pschezradnikow. Na dopjelnjenje wustawy hebi Prusta (Němska) ani njepomyślli. Dale pożdelo nje wuczerjo do herbiskich sdružow, kotrejż Serbow nusnje trjebali, pschistajeja so Němzy, so buchu mjes Sserbami Němzowstnje pisches schulu, zurkej, towaršischnosez a towarschowe żiwjenjo mózuje hajili a tak tkerje a łéje Sserbstwo k tomu swonili. Knježerstwo a jemu poddate instanzy derje wjedża, kajku wurjadnu podpieru k nicżenju narodnych mjenschinow w němiskich wucżerjach a serbskich renegatach maju. We Sakksej a Pruskej mamy mnohe pody, so bu pisches ich dżéławoskí schula pschekomdżenez, a to we bohu ich skutkowanja. Mam we wocżomnej sedym pod w bliskosczi. Tam skutkuje wucżeł na wschěch 40 ličh pschi dwórjorjadownikej schuli a nod czah jeho skutkowanje jasi jo schula a wjesi pschenemczitoj. Taikich a podobnych pschow mamy hischcze wjazy. A to dże dale, njedżiwoso jakoń a wustawu. Na te bo hnidna, hdyż je k lepschemu Němzowstwa. Wschě mozy bo pschecżiwo nam napinaju. Bohużel, nasch lud ko bożhnje njepójnase. Wschо je na to słożeno, w wobsiednym wotomitu, hdyż Sserbstwo może z prodka stawa, kulturnemu posunwej hischcze zadżewacz a wschě nasche prożowanje pomjenschicz. Bohużel namaleju so kreatury, kotrymż klinczaju Judaschowy pjenjez je sphariska hudźba w jich hjesbedalnym wuchu. Male njenahadne srědki po nałożuja, narodny postup sanjechacz — snaty system, kotryż je Prusez (Němskej) wschě sympatiske kulturnych ludow wsak. To je thorosez, kotraż ma so wulkowacz, jeli nij pschez tu — potom pschez wobkrajnych lekarjow. Tutemu narodnemu mórej europske ludy wjazy měrnje pschichładowacz njesmjeża. **Tu dyrbi so někto starz, a to bórzy, hewak mahło pschepozdże bys dyrbi. X.**

Ze Serbow.

W Budyschinje, 27. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 0. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer — 1, najnischa temperatura w nozy 8 stop. symy. — Dżensa zas wjedrownja staja: Mróczinu; z wowrědka nječsto sněha a trochu njerjesinjenja, symnische wětrny, kiż so podsiesko lehnu. S tanja sjem je so nad Němskej a Franzowskej cżeżsi po-

kuknu lubosjne wobliczo nuts. Wucżerja ſedżo wuhladacjo sasnupi młoda, snadź wżomnoscżelkina holczka. Dyż ju wucżeł pytny, rożsażni ſo hnydom jeho trudne wobliczo a wjeſele sażwrěcżichtaj ſo jemu miłej wócżoj.

„Żdy dha zyle na mnje sadyl, luby nanko?" porokowasche jemu Lenka. „Wschudżej je hižo dawno pschihowany. Sdy pał so sawdżesze sażo do starych cżasow sabludżił."

„Haj, luba Lenka, myślle pschińdu a njedadżu ſo tak lohzy sażo łahnacz", wotmolwi wucżeł khutnje. „Tola, nětk pój, ſej cżełko żada swoje prawo a żyle dopodlnje bżkacż, to żyłni błod." A wżawscki Lenku ſa ruku wjedżeschtaj ſo dele do jeho stwy.

Bě to schikowana mała stwiczka, hdżej wucżeł ſe swojej dżowku bydleschе, cżiita a jednorje, ale pschiłtojnje wubedżena. Mchо bě tu ródne a cżenje krjedżowane. Pschi durjach stejachu na lewo khacżle, na prawo mały khamorcż, a na nim połyp, hdżej bě łépsche żudoże sestajane; pschi połzach dale dó jtwy bě kulowane błidło ſ cżerwjenym, wschitkym rubom wodżate, pódla stejesche khanapej. Horjeka w rożki mejesche wucżeł swoje piano a na lewu ruku bě schtyrirożkate błido k wschědnej potrjebje.

Sasetupiwschi dżesche wucżeł k Lenzje: „Dżenża dyrbimy żebi naju dotalne bydlenje hischcze dere wobhladacz. Tu ſje dże ſo hižo pschecżesżnjemoj. Ach, żywoju lubu jtwiczku budu njerady partowacz, żym pschejzara na nju żmuknył."

„Njerżkiń żebi wo to żaneje starożcże, luby nanko!" wotschtowasche jeho Lenka. „Też naju nowe bydlenje budże rjane a ſ żyła ſo ſpokojnemu a żwjonemu cżłowjeſej wschitko lubi."

„To wschak masch prawoje, luba dżowka; schtoż ho hinal njebodżi, dyżbimy radżi cżinicż; to nam też wschо njelubе wolóżi. Hacż pak ho tebi żenje żiwjtacż njebudże, njecham runje żalubicż", pschiſkażi wucżeł żmjeżo.

Lenka nicżo njewotmolwi; nan drje njemjeſesche ſyło njeprawje; bjes dżiwu, schtó ſej radży dom wobuscheſi. ſe je rodżeny a wotrosił?

(Pokraczowanje.)

ipetr rośćérčé, ŕiš je nam nowy śneh a hymu pśichińśeł. Gymiczku dale wobdźěwamy. Wječera ẑo na wiele mětnoch śneh dźěše. Najwjetšiu hymu měješu Gbanš (14 stop.), najmjeńšu Drjedźany (5 stup.) nanc. — Jutśe zachmórkł śe ńjeńco 6,52 hodź. śkedźa a ẑo 5,38 hodź. ẑtowa. Měśacź śkedźa jutśe na ranje 2,07 hodź. a ẑo dop. 11,14 ẑhowa.

— **Rozprawa połizśe.** Śpěšnu rjadowak napjatośće (Spannungsschnellregler), ŕiš bě ẑo wječera jako trabliwy wopśewjł, ma cyłko 593. Wo wězhńłužobne źdźełanje proźy kriminalna połizja.

— **Zwjaz dźełoŋemjerjow ze ẑara pśichibźiwaka,** wobsedźe ẑwym, ẑo je Buśchowa wagonowa fabrika ẑaśdźenych tydźeń bóh dźěłaćerjow i dźěła puśćiła. Kaž je ẑnate, měśeśe dwa fabrika po wójnje ńtajnje wulke ẑtaśanki, tak ẑo měśeśe ẑo hišće wo wójnje powjeśićhu. Je dźe Nimśka po wójnje na 400 000 żelezniczných wagonow (póbla 18 000 lokomotiwow) nawariła dla. Kaj wónḍan ẑo rozprawjachu, je ẑo ẑnjaŕlaćka komnikija wuśkedźiła a na tajkim ẑaśladze ẑo wuprajiła, ẑo bychu Nimśka tola zara jara wjele pjenjes měła, ẑo móże tajke hobrśe ẑtaśanki hebi dowoliła. Tute njepśihódnerjene ẑtaśanki ẑu mětnole zyle pśebśtale. — Malo dźěła je tej w żelezólijerni a mećhańśkej fabriji Goetjes u. Schulze a w ẑawodu ża żelezne konśtrukcije R. Zimmermana.

— **Rukowe śtejnowańe pjerjeŋ měśta Khorj** buśa ẑe 24. t. m. mjeńcy njeźełanja. Mćhećheńańka nałutowańca ćhe tam wobśhedźerjam, ŕiš ẑu wotedacze hacź do tuteho dnja ẑtondźiłi, hišće napiśechoẑo pśihlańcź a tajke ẑjeźenoły w pśihódnych dnjach hišće brać, pak bjes teho, ẑo ẑo na to ẑwjaśa.

— **Gi.....ium.** Puścheženje abiturientow ẑo ẑtanje jutśe, ẑaḍmórił. 28. febrnara, dopołdnja w 10 hodź.

— **Zwjaŕ na ẑonalnych wuterłach w Nimśkej** namałowa ł ławżenju dźěławeje ẑtrowizny ża Nimśku. Gi śche, ẑo dże ł ẑhromadnemu dźełu hrowodźeć wśćech praktiśkich wućerjow a wukubłowarjow rólnoho ẑchulstwa a mnohich ẑchulow — mužow a žonu — ẑ ćim ẑamołwom, ẑo bychu ẑo tute wukubłowańśkeja napjelnite ẑ nimśkim duchom a nimśkim ẑ.....ljenjom, je wo nacionalnym ẑmyśle ẑo ẑaćłada pśeẑtajiwśich! — Ẑamy pśichwalećerjoch, ẑo ẑo niebuźe na ẑerbśim Łużicu ẑabyło. haj, ẑo bužże ẑo ẑe wobkedźiłi inkoliczy wobdawarcź. Wuczerjo a druhi, ŕiš maju rólim na ẑchulu, maju ẑo napiśeśeć ẑ nimśkim, prajimy wśchonarôńim duchom a maju ẑo wuẑnawodźićeł (!) ẑ ẑuśech wójnow, to rěka ẑa naš konkretnje prajeno: maju ẑo wuẑnawodźićeł ẑe ẑerbśeho ducha a ẑerbśeho wěnca. Śchto praji naśche ẑerbśke wuczerśke ẑjednoćeńśtwo ł temu? Je nuźne, ẑo ẑo ẑ tutym praśchenjom wobśedźerjo ẑabéra, dyžeśi inapśeśerśa tutej organizaziji, kotraž bužże ẑo tu wola naš pśheźiwne nam Ẑerbam mérićej, ẑpomi ẑarbu wuẑnawaju. Dyrbimy wotzaławaćej, ẑo ẑerbśka wuczerśka organizaźija na tom kedźbuje, ẑo ẑadyn ẑerbśki wuczeŕ k tamnej organizaziji njepśiẑtupi a ẑame pocźaht njenawjaẑa.

Zapóẑłane.

Dopiẑ wójnśkich wudowonu.

Schśeśi łet je ẑo hižo minyło, ẑo ẑo kóńcźi tuta hródźona wójna. Haj, na nju ẑnadź ẑu hižo nmohi zabyli, a wjele ẑo jich dowola na tuto ẑurowe krépśeśeńcze wjazy ani njepomyślí. Jenoź my wójnśke wudowy njeẑmy to hišće zabyli, ale nam wośtanje to we ẑtajnym pomjatku. Haj, kóždy raś ẑo kóždy najbóle dopominamy, hdyž dostanjemy tych por papjerkowych popiẑowy ẑmjerśećowanych. Kak cźasto dyrbźachmy njelube ẑłowa ẑłyśećeć: „Ze wutraju, wśchako tajke hromady dostawaju.“ A tute ranjace ẑłowa naš kóždy ras hacź do ẑra wutroby ranja. Bychmy ẑawdźeše ẑe wjele wjeśeśeńśe hyše, hdy bychu ẑo naśchi ẑubi teź ẑaho domoj wróćźili. Potom njebychmy ẑebi teź trjebali po te tak ẑara ẑawidźane papjerki khodźićź. Njemyślićeje pak ẑebi, ẑubi pśheŕeẑeśło, jo ẑebi ẑ tym ẑadyn dobry ẑkutk poła Boha ẑaśtłužiće. Bóh tuhn Knjes na ẑadyn pak wudowy a ẑiroty njeẑaśtorźi, kotreẑ ẑo k njemu dowéŕeśe. a ja, kotraž tutón dopiśh pśijmam, mójn nam wuźnaẑ, ẑo ẑmy ẑo na kruty ẑaklad ẑpórłi, njemuźjy na Boha, a ẑ pośnej dowéŕu na Boha budźemy my ẑmužśeje dale kroćźeć, niech ẑchtokkuli pśichibźe, ẑ dowéŕu na Boha wẑchitko ẑcźerpnje ponjeśemy. Rochu a njemóžu tu wẑchitko roẑłaćź, kajke njeluboẑnośće dyrbźeśe nékotrajkuli ẑ naš pśheẑuwićeł, kajke wẑchelake ẑtarośće a wobcźeẑnośće naš cźrpjinjaḍa, a nichtó njemóźeśe nas ẑeḍźbu, wẑchako naśchu hromadu dostanjeńy, ale móẑu wam ẑ połnym prawom prajićź, ẑo bóhu cźećhy, hdyž ẑebi njemóźachmy ani hłóh ẑa mišu kupiće, taźu hromadu dostachmy, ale njeẑo i tebi, to wẑchitko ẑmy ẑcźerpnje ẑniśeśe. Lubi pśheŕeẑeśło, kaj cźasto ẑinyẑachmy nékotrajkuli ẑ naśchich ẑonow prajiłi, wobźeśe we wójnje: „Mi kóždy ras wẑchitke ẑamy tśehe potoẑaja, hdyž widźu liśtnowẑcherja do dwora wójśćiś, ẑarku powjeśeć pak pśichuśeje, a kaj ẑo teho wotomka ẑo u, ẑo pśichibźe ẑunu powjeśeć, ẑo je mój muẑ padnył. Śchto bych tola potom ẑaworkała? Potom teź njebych ẑwóju wjaẑy ẑiwa byćź.“ Ale, lube ẑony, my, kotrejẑ ẑmy wopramdźe dyrbźale tutón hródźony wokomik dośtaćź, dyrbimy dale ẑiwe byćź a njemóžemy wumrjećeł, abo mśtliśće ẑebi wo, ẑo ẑmy drjewjane kólki, ẑo ẑonco ẑacźuwała nimamy? Oh haj, teẑ my mamy a mějachmy te ẑamune cźłowjeẑke ẑacźuwańa, kaj kóždy druhi cźłowjek. Jenoź ẑ dowéŕu na Boha ẑmy to wẑchitko ẑcźerpnje ẑniẑeli, a Bóh tón Knjes je nam teẑ ẑawdźeše naśche horkoẑće ẑ wobśkej ẑłódkoẑcju měśchaẑ. Tuẑ, lubi pśheŕeẑeło, njeẑawidźeće nam te nékotre papjerki, ẑmy tola teẑ naśch wulki wopor, kotryẑ je Bóh tón Knjes wot naš nakaḍał, ża waš wẑchitkich ẑobu woprowaẑł. To běchu tola ẑurowe cźeẑke hodźinki, ża naš, hdyž ẑo wẑchitcy domoj wróćźachu, a naśchi lubi nitj. A potom hychmy waš ẑobu pro-ẑyłi, njeẑawidźeće nam teẑ, hdyž druhdy jedyn ẑnadnu dobry ẑtuk kokonjanu, pśheteẑ dobre ẑtukki ẑu ẑoldy ża njeḍźeła, a tych chyli ẑebi my tola teẑ nékcźo nahromadźićź. To njeẑe tak, kaj wy prajićźe, ẑo my tak wjele dostawamy, ẑo njemóžemy pśheterjebaćź, nź, to my teẑ na kóždy pad ẑebi ẑamym wottorhnjemy, cźehoẑ ẑo tola teẑ na kóždy pad hodźi, hdyẑ je dobra wola. Lubi pśheŕeẑeło, dyrbimy ẑebi zyle hinak myślećź, wémy, ẑo naš tu wẑchitko lunu wopuśćeźi, naśche zyłe zjenjeẑy a teẑ naśchi najleẑśchi pśheŕeẑeźo, ale naśche dobre ẑtukki pódu ẑ nami pśched Boha, cźim wjaẑy jich ẑmjećmy, cźim lepje budźe junu ẑa naš, teẑ wy, kiš ẑo hórśćheśe, macźe, cźiśćeẑe jich hišćerje wjaẑy, hacź my to ẑamóẑemy, to wẑchitko budźe jenoẑ k wałchemu ẑbożu. My pak pśchi tym wotłanjemy, njech ẑchtoẑkuli pśchihźe, my wẑchitko ẑcźerpnje ponjeśemy ẑ dowéŕu na Boha. Bóh ludu Knjes pak njech je naśch a naśchich dźeći ẑaśtarachéć, a my ẑebi ẑtajnje prajimy a budźemy pratićź:

Njeẑmy naśch khćiż ẑcźerpliwje,
Jeẑus, hlej, nam pŕjedy dże.
W njenje nékotrych wójnśkich wudowonu.

Wusudźenja

§ Lawnišći ẑub we Wulkej Schśenje bě rěnišćemu mišchrej Julińkej Lišyn we Wulkej Schśenje (Gŕoßschönau) poła Źitawy mẽẑaz ẑaẑtwa a jeho nanej, rěnišćemu mišchrej Alwinej Lehn ẑ 2 njebźeli ẑynaẑa namérił. Tej běśetaj ẑlonikow ẑchichwdźiłoẑ. Klonizy jeho rěnišćeho kóždźenje ẑtrażowachu, dokeľ na njeho tukachu, ẑo ponha miaẑo ẑtradźu do Cźéẑkoẑłowakiẑeje pśchewoẑo cacź. Julińk Lehkowa 8 lětna holćźka pak dyrbźeśe ẑoẑo ża ẑlonikami hladaćź. Tehodła ẑo cźi jónu bo holćźki dachu. Taẑ o tak wuśtrója, ẑo ẑo ẑmaẑa. To ẑaẑo mło ẑeho a ẑtareho Lẽẑku tak roẑpali, ẑo ẑlonikow hanjeẑchtaj. Wołaj ẑo pśheŕeẑiwo wuẑunḍej podarmo hórśćheẑchtaj.

Němśka autonomna republika w Ruśkej.

Krajiny nad rěku Wolgu, hdyž ẑu Nimcy dlejśi cźaẑ ẑaẑnḍźeni, ẑu ẑo po poẑtajenjuh ludoweho ẑonźtara ẑwjatoẑkich republikowa **na autonomnu republiku** połoẑbnyłe a ẑo po ẑowjeŕẑkim waẑchnju ẑ nowa ovoanijuẑa. Tuta republika wobẑtanje 14 wokrjeẑkow. Ẑérjeḍźićkeho ẑarjadowiẑtwa bužże měẑto Toẑeraoẑtaja měẑto bolalneho ẑo unehowa měẑta „Marẑtadt“. Wona ẑo na ẑamẑnej pobłoẑy ẑarjaduje, ẑaj ẑwjatoẑwe republiki, bołtanje ẑwojich ministrow po waẑchnju ludowych komitarow, njeẑ druhim teẑ ministra za ẑwankowne naležnoẑe a jenoẑo ẑa ẑwankowny wobłhod. Nẽmẑka, ruẑka a ukrainẑka rěcź ẑu w tutej republiki runowaŕne. Tuto wołamkjenje ẑtupi po dowolnoćeji preẑidija zentralneje ekekutiwy hnydom do ẑtuka.

Hdyž tole cźitach, njeẑwérjach ẑkoro ẑwojimaj wocźomaj. Myẑlach ẑebi na pśheẑażnu hapreẑku. Nẽ, je wopraindźitoẑć: **nékotre ẑtaẑeńẑ Nẽmẑow, namẽẑchani ẑ druhimi narodami, bołtanu ẑwoju autonomiju, toẑeme, ẑchtoẑ my Ẑerbja ẑhitoriẑkej Łużizu ẑe bi ẑadamy.** Tuẑi „barbarojo ẑu tola hinajśchi ludzjo, ẑaẑmawaja ẑe ẑwojimi narodnymi mjeńẑchinami a badźa ẑim runjenom **njeẑtśichane** prawa na wẑćech polach. Ẑamo ministra ẑwankownych naležnoẑcow ẑtaneju a ẑ tym wóẑu politiku ẑtarnoẑtnoẑć hmẽdźa ẑ druhimi ẑtaẑemi jednaćź. To ẑu hyẑi wẑe teẑ ẑadali. Hacź ẑu Ruẑojo ẑich teẑ „*krajnych wjelepśeradnikow*“, kaž je to w Nẽmẑkej wẑchenje, hdyž chcejdźa krajiny ẑo ẑ pruẑkich paẑorow wuẑwobodźićź, njenowali? Nẽmcy wẑchak mẽnja, ẑo ẑo ẑanym ẑtaẑańam na zyłym ẑwórcźe tak derje njeẑdźe, kaž ẑich njeẑchinam. **My ẑebi teẑ ẑadamy autonomiju ża ẑjednoćeneju Łużizu,** hdyž ẑmy matej wokrjeẑ rejś, nẽmẑka a ẑerbśka, **je naśte prawa.** Wẑchudźe na zyłym ẑwórcźe — hamo w cźornej Afriziy — dopjelnjeja ẑo Nẽmcam jich kulturelne, połoẑbarśke a ẑ ẑunkcho dźěła teẑ politiśke ẑadanje. Druhi maja ẑrojunjenja ża to, **jenoẑ niẑ Nẽmcy.** Tón ẑebi myẑli, hdyẑ je jenemu narodej we ẑwojich politiśkich mjeẑach prawo na 3 hodźinki ẑnuẑowanja w ẑchuli dał, je ẑadanja roẑuma a ẑwédomja a wuẑtawa ẑ tym dopjelnił. Ẑẑam nihdźe a nihdy dośćź — druhim proẑcheśe ẑrjódźi! To je nẽmiki charakter ẑ dawna hẽm a pod nim maja wboẑu Ẑerbja cźerpjećź — „*un peuple martyr*“.

Hdyẑ wẑchudźe po ẑich ẑaẑaklej hłowje njeńdźe, potom apełuja na ẑwétowe ẑwédomje. Tak je ẑo w ẑaćhnych dnjach nẽmśki ẑichẽẑćanẽko-ẑojaliny ẑapółtanz Luścha na bamẑa wobroćźił, dla potłoćźowanja Nẽmẑow w Lućźinśkim kraju, kiš je Cźẽẑkoẑłowakiẑej pśchipadnył. Tam maju Nẽmcy te ẑame prawa, taj ẑich rẽdni w druhich dźělach Cźẽẑkoẑe. Ẑamy pśchi wẑchelakich pśchleẑnoẑćach na nje pokalali. A te njeẑmu ẑnadne, my ani dẑeẑaty dźěł teho nimamy. Duch hordoẑće, ŕiš jich do wójny wuẑnamjeńẑeśe, njeẑe po ẑchétkraj wójnje jich wopuẑćeźił. Tón wẑiće nẽẑnośće cźuẑa ẑa druhich duẑy. Wón ẑke knjes hyẑ domna a teẑ w ẑuẑbe. A hdyẑ to njemóẑe, tam pocźakuje — na pśchikład w Cźẽẑej — ẑtatne ẑarjadniẑtwo.

W Wẑnẽẑej traja ẑkandaloẑne narodne wobẑtśnośće dale, niẑo ẑo ẑa Ẑerbow njeẑawa, dokaḍ narod nicźaẑ ẑyẑtem nałoẑuje ẑo dale a hórje. Boha dźakowano, ẑo wukraj we tym nje. Jenoẑ na njón ẑtajamy ẑwoja nadźiju. Nẽmẑy wobroćźeja ẑe ẑ hẽm ẑo wukrajnych móẑnarjow, hdyẑ ẑo jim nihdźe wóẑka ẑekćhiwi. W Ẑrušej płaćeja ẑtare helśke ẑakonje dale. Po nich ẑnadźa wẑe wobody a inẑtrukcy ẑerbśku rěcź je ẑchule wuẑćiẑkeć a to ẑ zyła je ẑravo ẑ ẑaẑtupcy wjaẑ. Ẑerbẑky wuczerjo ẑo njepśichiẑtaja. Nẽmcy namakaju mẽẑtna na ẑerbśkich ẑchulach. Kak by hyło, hdy bychu druhe traje w nẽmẑkich ẑchulach a njenẽmẑkich wuczerjow ẑamẽẑele ẑacźuwa, kak to je, hdyẑ wuczeŕ ẑ ẑwojich ẑchuẑłkich dźěći njeroẑumi, je wón ẑe konẑeẑijam ẑej ẑwólniwy — howak niẑ. We Ẑakẑej hišćeze ẑe ẑerbśka wuczba we wẑćech ẑchulach pśchenjedźena njeẑe, hdyẑ mẽ-

Gospodarski rozhlad.

Sobśtu, 27. małeho rožła 1921.

Kurły wežera w Barlinje:
(Tute kurły ẑu w mitjonach)

Dolar	4189 500	franzowśki frank	188 640
jendelśki punt	18 104 600	cźẽẑkoẑł. króna	122 193
ẑchwajcarśki frank	728 175	100 pólšk. markow	436 000

Na Barlinśkich wikach ẑłuẑi ẑo wežera pśheceẑeny wobłhod, ŕiš bě wobẑeže pódźełu wobkedźowacź. Lóẑeśe powjeśeże wjeceorneje indurtrije bo wẑćich wobkedźowańcha, ale wobłhod njepołkpśichichu. Lóẑcht ẑ pśchedewoẑjaczam bojdźa pobrachowaśeże. Powjeśeże ẑ Franzowśkeje, ẑo ko-trychž je hebi komiẑija wẑẑwukłuinych ẑtatne ẑeleniczej jako ẑaẑtajenje ẑadnej ẑwrbjała, ẑaj teẑ puśchećenje dźěłacerjow w Barlinśkej metallowej indurtrii wubudźi nowe ẑaroẑće. Wobłhod ẑo wośẑebje ẑ tym hacźi, dokeľ ludźo ẑadn ẑwekulajom ẑtacź njemóẑa. Ẑ wẑećej napjatośću wocźakuja ẑo wuẑpeśhi jednanjow komiẑije wẑẑwuẑłoẑnych.

Efekty. Położenje efektowych widow bě wežera pśchi jara mẽnym wobłhodźe ẑkerje njeměńe. Wobłhoẑnośće na pieniężnych wikach bźchu nẽẑchto pśchichłódnijše. Dewiẑowe witi ẑo wẑpśchemẽnichu. Pśchi ẑeleẑowej indurtriji ẑo kurły wo nẽẑchto ẑnjźichu. Tak ẑhubicźu njeẑ druhimi Buderuẑ 1,25, Deutẑch-Luxemburger 1,25, Eẑẑener Stinkohlen 2, Harpener 0,56, Iẑẑe Bergbau 1, Klöckner Werke 2,25, Mannẽẑelder Bergbau 1,50 a Stollberger Zink 2 bliẑnjuj prozentow. Hubẑenje ẑtojachu akzije chemiẑkich dźěłarnjow. Elektriẑke hódnoẑe woẑtachu ẑe ẑame. Teẑ na waggonowych wikach ẑo jenoẑ mało ẑnjźichu.

Renty. Nẽmẑke renty ẑo jara poẑnicźowachu, tola ẑich kurẑ ẑo powẑchitkownje ẑniźi. Wukrajne renty mẽjachu ẑ wopréḍka male dobyćź, tola tute hišće w pŕedich wiẑnych hodźinach ẑaẑo ẑhubicźu. Akzije łódźiwa ẑo wẑelẽẑenẽnich. Nẽẑchto ẑlabiẑe ẑtojachu akzije bankow.

Produktowe witi w Barlinje. Pornja ẑaneẑeraẽnich ẑo witi wežera malo pśchemẽnichu. S proẑinẑu poẑtiẑcźeẑke ẑo mało źita, dokeľ mału ratarjo kredit na hnój a tak njetrjebaju źito nuẑnje pśchedawaćź. Tola teẑ kupjeno ẑebi wjele. Napraẑchenje bě ẑa pśchenicu, wobẑeže do Ẑchleẑẑkeje, wona ẑo w płaćźinje trochu ẑa powyẑchi. Ẑe roẑtu bě nẽẑchto napraẑchenja ẑa Ẑakẑku. Tola wobłhod mẽrny a ẑlaby wołta. Barlinśke mlyny cźerpja hišćeze pod ẑtrajkom a ẑehodła malo kupuja. Jeẑmjeń **ẑmužane** dale kupuja. Wowẑ ẑo wobẑeže do nukcaja ẑapoẑnośće. Mukowy wobłhod wołta ẑłaby, lehorunjẑe we pjẑowadźach. Ẑentnaŕ pśchiwódźe:

wežera w Barlinje:
pśchenicy 8,20—8,50 ẑłotych hrivnow,
rožki 6,70—6,95 ẑłotych hrivnow,
jećźmjenja 7,10—9,05 ẑłotych hrivnow,
wowẑa 5,60—5,90 ẑłotych hrivnow,

pśiẑłoẑeni we Wrótźkawju:
pśchenicy 8,50 ẑłotych hrivnow,
rožki 6,95 ẑłotych hrivnow,
rapśa 14,50 ẑłotych hrivnow,
jećźmjenja 7,75 ẑłotych hrivnow,
wowẑa 5,75 ẑłotych hrivnow.

lauchu ẑymjenja 21,00 ẑłotych hrivnow,
Ẑonopa 17,50 ẑłotych hrivnow,
módreho maku 34 ẑłotych hrivnow,
thonopeja 34 ẑłotych hrivnow.

Płaćźiny na Barlinśkich produktownych wikach.

Źito a wołiẑowe ẑemje ẑo tuni ako 1000 kg, ẑewoẑt 100 kg, płaćźiny ẑo ẑ nimi dełowaju.

	26. 2.	25. 2		26. 2.	25. 2.
Pśchenica	164-170	164-170	rapśa wołiẑki	10-11, 0	10-10,80
rožka	136-139	134-139	woch. metalka	8.6)	8,00
nałe. jećźmjen	165-181	162-178	erabella	18-14,0	14-14,00
nał. jećźmjen	—	—	ẑtrohtki	12-13	12-13
wowẑ	112-118	110-115	ẑkanaga kruśk	17-17,20	16-16,80
kukurya (Mais)	—	—	ẑoẑa	13-14,00	13-14,50
lane ẑymjo	415-435	415-435	mokẑ	13-14	13-14
rapś	290-295	290-295	lanẑ wołiẑki	21-22	21-22
pśchenśn. muka	25-27,25	25-27,00	modre łupiny	14-14,50	14-14,50
ẑana muka	21-23,75	21-23,75	žołte łupiny	15-15,50	15-15,50
pśchenź. wotr.	8,80	8,50	herẑej	17-18,00	17-19,00
ẑjamenowotruby	7,20-7,80	6,80-7,00			

Klamośće tłory. Płaćźiny we Barlinje ẑaḍźenu wutoru: 27. t. m.

Jeẑne krupy	15.75—16 80
jećźmj hejbuśćka	15.75—16,80
muka, pśchenćźna	14.75—15.75
„ (wućźah)	17,00—21,00
muka, rẑana	13,00—14,00
hŕóch, bróbny	15 00—17,00
„ wulkofornaty	19 00—23,00
gŕiẑ, pśchenćźny	18 00—18,80
bumy, bźle	20,00—24.00
ẑoćźi (Linẑen)	3?,50—40,00
běrnjaga nuẑćła	16,00—18,00
makarony	40,00—45,00
nudle	21,00—25 00
rajẑ, ẑrẽni	17 00—20,00
„ naj'ẑychi	24 70—27,09
„ roẑbity (Bruchreis)	15,50—17,50
ẑlowki, ẑuẑchene	43,45—48,00
róẑyny, male	75,00—85,00
„ ẑultanińke	85,00—95,00
manble, hórke	130.00—150,00
„ ẑlódke	145,35—160.00
ẑymjeẑelćka	145,00—150,00
nalicki	—
powjeŕ, cźorny	98.00—106,00
„ bźły	130,00—141,00
ẑhojeẑ, najlepẑchi, ẑyny	240,00—300,00
„ dobry, „	175,00—200,00
„ palený „	225,00—270,00
„ ẑlédowy	23,00—25.00
„ ẑiny	15,00—16.00
kakao	100,00—125,00
margarina	76,00
marmelada, měẑchana	33'00—55,00
„ jedyn płód	108,00—130,50
měd, ẑotkowy	40,00—45,00
ẑotok, melis	38,00—39,00

Wẑicho po ẑentnaru a ẑłotej hrivnje.

ła po prawym bźeł. Wšchudże ło nam cźeſłoty cźinła. Storo je tak, łoż ło 1911 wo ſakſkim ſejmje prajeſche a žadaſche: Sćerbſka rěć ma ło drje cźerwjeć, a le niż pěſtowaćł!

Po cźaſu drje Ruſnojo też wo ſrudnych wobſtejnoſćach narodnych mjeńſchinow w Němſkej ſhonja. Potom mója I polnim prawom rjuſnuć: My „barbaroj“ ſmy tola hinaſchi ludžo!

X.

Přiwa...

* **Jezuwa na poruchnjońſ duchowidnika.** Pod njewſchědnej winu žadaſche ſebi dźiwka jeneho hórſkeho bura roſhwaſanje ſwojeho mandźelſtwa. Hač bo ſwojeje jezuwy běſche we wobſamoćenej hóſ'cźi wjeſay ſima zamježeſche pichcźeſtiwy ſtujeſt ſ mužom, wo kotrymż ſo prajeſche, ſo ma wobſtud ſ duchami. Tutón muż je jej w pſchenaturſkim położenju poručił, ſebi ſwojeho nětcźiſchcźeho muża wſacź, hyrnjež ju wosſpjet wotpokaſał. Duchowidnik jej hrožeſche, ſo wón pſches ſwój ſtujeſt ſ duchami dožini, ſo jeju ſtorichcźu nałeje ſmjerće wumrjejetaj, jeli wona wot njeho połtajeneho muża ſebi njeſwońuje. Sdyż młoda žona połdźiſchło do Bibna pſchińdże, bu roſhwaſena, ſo ani duchow, ani duchowidnikow njeje a žadaſche na to roſhwaſanje ſwojeho mandźelſtwa. Hamiſke ſlědźenja dopokaſachu, ſo tutón ſpiritiſt pola žónſkich we wobſamoćenych wjeſach wulkeje nahladnoſće ſo ſwjeſeli. Sćerdźołoju a farar wobnjeſchu, ſo je njeſwjeſta pſchi wěrowanju ſ „haj“ ſchěroho dołha cźakaca darma, myſlachu pak ſebi, ſo je ko to ſ bojoſcźu ſaſko. Sćerdźiſtwo je mandźelſtwo jako njeſkaćite roſhwjaſaſko.

—ſt—

* **Sokalanh Darwin.** W Raleighu, hłownym měſcźe amerikaniſkeje ſewjernje provinzy Carolinh, je ſo ſpodźiwna ſakſanſka wudała. Wona ſakſanſke roſchěrjenje wuczby Darwina (to je ſmjerćny jendźelſki wuczeńć, kiż běſche „wuſlědźił“, ſo je cźłowjeć ſ wopicy naſtał) we wſchěch ſchulach. Kóždemu wuczeriej, kiż dale wuczi, ſo cźłowjek ſ wopicy abo jeneho druhego ſwěrjeca wulkhdźa, hrožu puſchcźenje ſe ſłužby. Se wſchěch kniſowniſow maja wſche kniže ſo wotſtronić, kotrež wo naſtaću cźłowjeka hinak wucźa, hač bibliſka wuczi. — Do tuteje Darwinoje wuczby w Europje nichtó nicźo njeſchěri, kiż hiſche na ſchěſcźanſkej pódże ſteji. Podobne ſaſpjerćźenje ideje roſſchěrjeſche profeſſor Haeckel w Jenie. Nimoj ſo njeje dopokaſ powabił, ſo cźłowjek ſ Božeje ruki njeſtwurhadła.

—ſt—

* **S Reichenberga** w Ruduych horach. Sſudny ſhnódźeny podawk ſo wot tu powě. Mandźelſkeju Pehersdorfſka namakachu w jeju hydleniu morweju. Sſoſtajiſchu, ſo je Pehersdorf ſwoju mandźelſku ſ wuſkłom do ſpanja a potom ſebje ſ wuſkłom do wutroby morił. Sćinjeńſke ſtarojſke ſu pjecża ſtarcju mandźelſkeju do ſmjerće ſahnał. Pehersdorf, w powołanju architekt, běſche ſwoje jamoſnoſće na němſku pokładnu dał, — na tu wójniſku pokładnu, kotraž mjeſeſche bycź ſawołcźena ka Byrotnu. Pjenježe nječe, ſa kotruż zyle wulkotne kupjeſtwo ſukowachu. Němcy ſu wójnu jakołnje pſchehrali, ka to niemjeſeſe hinak bycź, a niż jenoż wójniſka pokładnu, ale i wſe pjenježe ſu bohołnje wotbrjechiłu. Z ſtwu leſchnyli, a taſkich je ſich po tyſacach, hač miljonach. Wulki industrijelni a tyrkſeſkubleriu ſu jenoż małe banki měli. Sſamſtni němſkonazionalni, kiż ſu wójnu hač do poſlednjeho hnali, ſejmowali na nowu wójnu. W ſwojej pſchewrótnej agitaziji ſnjewuſkowali hiſchcźe na naſcheho ratafkma, kotrež chcźeja hiſchcźe pſchech ſwoj pluh ſapſchahnjeć, ſo bychu jim, knjeſom, robocźili.

Swójbne powjeſce,

Sſlubjeni: Hildegard Bretſchneiderez a Erich Tyllo w Kamjenzu.

Swěrowani: Erich Rimplek ſ Elſu rodź. Weiſe w Běłej Wodźe.

Sſmjerći: Curt Frauz, pſcheſłužny w Budyſchinje. — Johanna ſwud. Sćerkałowa w Kamjenzu, 83 l. — Arnoſchk Hermann Liebig, wumjeńſkat w Rożenje pola Lubija, 65 l. — Marja ſwud. Bogtowa w Lubiju. — Marja Rotterez w Běłej Wodźe, 21 lět.

Hłowny a ſamołwitny redaktor: Marko Sſmolet w Budyſchinje.

Brikety
poruča
wuhlowy Mader
na ſukelnſkej hasy 1a.
Telefon 107.

Derje a tunjo kupujeće w mojej
drogowej wikowarni
w Budyſinje
na ſukelnſkej hasy 7,
kiż hižo 12 lět wobſtejł.
E. Oskar Henuig
approb. haptykaŕ.

Ratańſke mašiny a graty
dyrbźe nětkle kupował, dokeł ſu płaćiny ſměnje tunje.
Poručam a podawam hrydom
žćroke a zubćkate mlóćace mašiny z čiśćenjom a bjez čiśćenja, **žrótowanske młyny, wuhlbiłwe parjaki** (Kippkessel), **sykanjerźace mašiny, trawužnějuki, pluhi, brony** atd.
Wuporjedźenje derje a wěcywustojnje.
Dale poručam w najlěpšej hódnoſći po najtuńšich płaćiznach:
Jźdne kołu, gummijowe wobruće, śijace mašiny, motorske kola „Ardie“ 3 PS, najſpuśćomniše koło za kóždeho, kraſnje wuhotowane; originalne D. K. W. motorske kola, najl. lohke motorske koło 2½ PS.
E. Buckenauer we Wojerecach
mašinowa wikowarnja
Telefon 122. na Bismarckowej dróży 2.

Brikety
Hornjoſter. kamj. wuhlo - śćke brune wuhlo - hornjoſłoz. bětwy koks - khójn. kuluch. drjewo - brězowo palne drjewo ſwatowe drjewo
boncin, śiſtu rumjanku tuwu - **boncol** wotedawa płaćizny hódno
Alphons Eilenberg kontor **na ſukelnſkej hasy 30**
Skład: na Tśelańſkej dróży 58 - Telefon 442.

Najlěpše drožđże
wśědnje ćerſtwe, kaž też
najlěpše žitowe palency a likéry
poruča we **wulkim wubjerku** najtuńšo
Adolf Šmis w Budeſtecach.

Kněža na předań!
Njedźelu, 9. měrca dopołdnja wot 11—1 hodź. so **kněža w Porśećach čo. 26** na přesadźowanje předa. Wumjenjenja so při přesadźowanju wozjowja.
Pytam za swojeho młodeho ślowjeka hnydom městno
składownika abo **předawarja.**
Wobknježi serbsku rěć dospołnje. Na dalše naprašowanja rad wotmołwju.
Hermann Krüger we Wojerecach
na dwórniščowej dróży 36.
Kolonialne twory, delikatesy, spirituosy.

Železne sudobje
po bjezkonkurenčnje tunich płaćiznach poruča
Richard Heinrichs w Klětnom.

Ćeknyloj
staj němska grožano-kosmata ćšmna, brunotigefska
beja a pos
běły, ze šćerobrunymi bjelčkami na hłowje.
Za wysoke myto wotedaś na knježim dworje we **Delnim Wujezdźe** we Wojerowskim wokrjesu.

Holca do ratarstwa
17—18 lět stara, so pyta
Dalše je zhonźić we wudawarni „Serb. Now.“

Drjewo
w kuluchach, rězane a rubane, poruča
wuhlowy Mader
na ſukelnſkej hasy 1a.
Telefon 107.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyſinje
na drjewowym rynku čo. 27.

Towaršny wječoř z rejemi
serb. tow. „Nadźija“ w Budyšinje
wotměje so pónđelu, 3. měrca wječor
w 7 hodź. w sali hotela „Běłeho konja“.
Přistup maju jenož sobustawy z přiwuznymi. Kwartki su dóstać pola sobustawa kn. G. Janka w „Serbskej kniharni“.

Serbske towarstwo „Zerja“ w Hrodźišću
wuhotuje njedźelu, 2. měrca
we Februarnnee hoścencu w **Worcynje**
serbski swjedźeń
ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.
Započatk wječor w 7 hodź.
Wšěch lubych Serbow přeprošuje
hoścencař a serb. tow. „Zerja“ w Hrodźišću.

Hoscenc w Nižej Wsy pola Rakec.
Štwórtk, 28. febr. je **swinjorězanje.**
Wšelaka kolbasa; hač do njedźele so
kózłopiwo točí.
Přećelnje přeprošujetaj **Max Köhler a mandźelska.**

Swobodne městno
za
Welsec kupny dom
Telefon 12 w Kulowju Telefon 12

Dobra ſpiritelna
podšobna krowa
je na pſchedań w Cźiſchanzy
čo. 14.

Rancu
blisko prosatam na na předań
M. Smola w Baćonju.

Češke wuhlo
poruča
wuhlowy Mader
na ſukelnſkej hasy 1a.
Telefon 107.

Należna prostwa.
Jedyn z našich dobrych přećelow chce knižku wo nas Serbach a wo našej serbskej Łužicy wudać a ju z pśknymi **wobrazami** serbskich wsow, cyrkwjow, domow, wótčincow, krajanow a krajankow we swjedźenskej a wšědnej drasće wudebić. Tehodla wón należnje prosy naše lube Serbowki a našich lubych Serbow, zo bychu jemu tajke wobrazy, fotografije a pohladnicy, wosebje też skupiny (grupy) kaž zhromadny kemšk, khód Serbowkow, Serbowki na čołmach w Błótach, kwasne a přewodźenske ćahi atd. pak požćili pak darili. Kóždy přećelny darowaŕ potom wot dźakownego spisałeła jenu tajku jeho knižku darjenu dostanje. Prosymy, zo bychu so te wobrazki a pohladnicy k dalšemu wobstaranju do administracije „Serbskich Nowin“ (adressa: Kn. knihaŕnik Gustav Janak, Budyšin, Lawske Hrjebje čo. 4 „Serbski Dom“) prawje bórzy posłałe abo wotedałe.
Redakcija „Serbskich Nowin“.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na ſukelnſkej hasy 34.
Telefon 736.

Hłowna pſchedawarnja Rud. Sača ſ Lipſka w Budyſchſkim hamtſkim hejtmanſtwje.
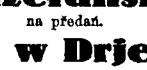
Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin

Stajne předawanje koni!

Wot dźensa sem steji stajnje wulka ličba dźełkich a najdźełšich
belgisk. dźełanskich koni
na předań.
Tattersall w Drježdźanach
Niedergraben 5.

Mój skład je po starych poměrach znowa zrjadowany!
Po dnjowych płaćiznach poručam najtuńšo:
kolonialne twory, cigary
drastu wšěch družin
Mam też **njedźelu** wot ½11—1 hodź. wotewrjene
Jan Haješ we Łazu
Telefon hamt Łaz čo. 5

Hontwinska třelba
(z dwómaj relkomaj)
a **wjele municije** je wosebje płaćizny hódno
na předań.
Max Wenzel w Budyšinje na mjasowym torh. 8.

Nawěstki přinjesu wuzitk!

Židźany trikot
w nowoćasnych barbach
je zaso dóšoł
crepe de chine
crepe Georgette
eolienne
foulardowa žida
žida k płokanju
la somot
kostumowe,
drastowe, mantlowe,
blusowe tkaniny
w jenoć dobrych hódnoſćach poruča wosebje płaćizny hódno, też na podśelne płaćenje
Rink na khěž. dr. 7 III

Pěkne
domjacu služobnu,
kotraž chce warić nawukny, pyta dr. Herrmann na Jurjowej dróży 15.

Wobleki
najtuńšo ześije, też ze sobupřinjeſenych tkaninow
G. Nowak, krawc
w Budyšinje na serbſk. haſy 12.

Stajnechodne informacije
Pjenjezy wot 100 št. hr. sem na prěnje hypotheki w mjeńe a na wusch při dobrym zadźenjenju kóždy čas tjež podźanskich wudawkow pyta
E. Rauc na Hodźe hasy 32.

Koks
poruča
wuhlowy Mader
na ſukelnſkej hasy 1a.
Telefon 107.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nowošćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobješenje so stajace nowošćiki a tabele so wyše wobilskja. Za reklamowy rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po kontrje.

Číslo 50 **Budyšin, štwórtk 28. februara 1924.** **Lětnik 83.**

Dnjownica.

Štwórtk, 28. malcho rózka.

Romana, abta.

1846 wotpali so cyła Delnja Hórka z wuwzaćom šule a rycérkubła.

1732 Abraham Kněžk, diakon w Starej Darbnje, spisaćel katechisma.

W hajach, polu, holi,
W horach a po doli,
Hdźež so halzy sćeja,
W słońcu stwjelca ćerja:
Tam so k bydłu maju,
Z nowa zaspěwaju
Z naležćom te ptačata.
Fijom, fi fi spěwa
Skóro a hrónčko dźela
Marlotajo z kridleškom.
W cuzbje je wón pobył,
Na wšěch strachach dobył,
Nětko stary wita dom.

Towaršwowski powěstnik.

Domowina-Zwjazk serbskich towarstwow wotmówa njedźelu, 30. měrca, swoju lětnu generalnu zhromadźiznu w Wojerecach. Dalše so hišće wozjewi.

Jednota „Sokol" w Budyšinje ma pjatk, nic štwórtk, swoje zwučowanje we 8 hodź. na hórnčerskej hasy. Sokolki a Sokoljo, přińdźće wšitcy. Sokolki kudźele sobu přinjesć. Načolnica.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje. Sobustawy, přeprošće waših lubych staršich a přiwuznych a znatych na naš „Towaršny wječor", póndźelu, 3. měrca 1924, w sali hotela „Běłeho konja". Wječor poskići mnoho noweho. Chcemy so raz pěknje mjez sobu zabawjeć. Zastupne khartki podawa wam rad lubje, sobustaw, k. Janak w „Serbskej kniharni" w „Serbskim Domje". Předsydstwo.

Serb. tow. „Handrij Zejler" we Łazu ma přichodnu njedźelu, 2. měrca, wječor w 7 hodź. swój zawrjeny swjedźeń za sobustawy.

Serbske towarstwo „Statok" w Minakale wuhotuje njedźelu, 2. měrca swój zabawny swjedźeń. K temu so wšitcy dobri Serbjo wutrobnje přeprošuja. Započatk je z dypkom we 8 hodź. Sobustawy maju sobi znamješka sobupřińdźeć.

Jednota „Sokol" w Bukecach ma jutře pjatk wječor z dypkom w 7 hodź. we wosadnjej žurli hłownu zhromadźiznu; wšitcy, też pasivni, w kotryž hišće serbska wutroba bije, maja přińć. Starosta.

Zjednoćenstwo serbskich wuńcerjow přeprošuje swoje sobustawy na zhromadźiznu, srjedu, 5. měrca, pop. w 4 hodź. do Serbskeho Doma w Budyšinje. Dajowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Zrjadowanje rěčnych kursow w nowym lěće, wosebje prašenje methodiskich wuwuđowanjow. 3. Serbske čitanje: bjez prěneje čitanki? łaćanske (abo němske?) pismo. 4. Přinoški. Albertowy fonds. Přeporošujemy też kk. kandidatow z krajnostawskeho a katolskeho seminara. Kral, předsyda.

Kalešanske serbske towarstwo. Dźiwadłowy wotrjad ma njedźelu pop. w 1 hodź. hłownu pruhu! Wšitcy z dypkom přińć.

Jednota „Sokol" w Komorowje ma jutře pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Swětowe podawki.

Wuwjacźny staw w Saksej so wotstroni.

Sakski ministerski president a minister šmutkownych nałeżnosćow staj w Barlinje z němskim knjeżerstwom wo wuwjacźnym stawje jednatej. Němske knjeżerstwo je na tym wobstało, so ma kaž w druhich němskich krajach też we Saksej 1. měrca wuwjacźny staw wotstroni. Policija je dosć žylna, to może komunistiske njemery potłóčeć.

Puschećenje a wusamknjenje z dźela.

Mechanika tkajerńje w Kitawje je swojich dźěłacerjow puschćiła, dokelž su so zapowědźili, dźe wjele wósom hodźin dźěłać. We Rudnych horach je wjacy dyli dwanace firmow dźěłacerjow z dźěła wusamknło.

W Barlinje je wutoru w 53 wjesnych a mjeńšich dźěłarnjach metalloweje industrije njeńdźe 8000 dźěłacerjow z dźěła wusamknjeli, dokelž je so dźěł dźěłacerjow zapowjedźił, dźewjeć hodźin wšednje dźěłać.

Wojerska kontrolla w Němskej.

Jendźelski pósłanz w Pariźu, lord Crewe, je franzowskemu knjeżerstwu notu jendźelskeho knjeżerstwa pschepodał, prašenje swjatkarske wojerske kontrolle w Němskej natstupajo. Kaž je znate, franzowske knjeżerstwo mjenjene zastupnje, so dyrbi swjatkarska kontrollowanja kommisija pschichodnje dźeś prjedawscheho pschihowjedźenja němske wójsko kontrollowacź. Nałeżnosći dyrbjesche so psched konferencu pósłanzow rozpominacź. Jendźelski pósłanz měsćeše pak najprjedy instrukcije swojeho knjeżerstwa dóstacź. Mone su někak dołche. Jendźelske knjeżerstwo dźeś wumjenjenja franzowskemu stejišču nic pschichłonje. Jendźelska nota je pjeczka trochu njerozwažana pschiścha. „Petit Journal" ma za to wobzběhe wulożenje. Poslednja rěcź swonkowneho ministra dr. Stresemanna w Drježdźanach, w kotrejž je so nadźija na wobnowjenje němskeho wójska a wójnstwa łódźstwa a na wrócenje němskich kolonijow wupraši, je jendźelske knjeżerstwo spłoščiła a jo do spěcha pohnika.

Dźelo wězwustojnych.

Kaž je sda, budźe Němska wutrajnu pożěgnonku jenoż pschi cźežich wumjenjenjach dóstacź móc. Němšći chcedźa pod kruth finanzneje kontrolle stajicź, kajšaj fun Amitrikej napolojili. Pódla teho chcedźa so němskich żelesnicznych wozowacź. Němska je swoje żelesnicy z waggonami, lokomotiwami a wschelakimi żelesnicznymi zwarami dospołnje wobnowiła. W nich je so wulke samożenje jakožše. Wězwustojni tchodła namjetnja, němske żelesnicy jako cźasu za internacionalnu pożěgnonku wjacy.

10 miljonow dollarow za Němsku.

Wutrajny wuńcerk ludowcowo sastupjerstwa Sjednoćenych statow pokrótkowje Ameriki je sakonjowy nacźisk za dobry spóznał, po kotrymž ma so za mjenjene cźěrjace němske żony a dźěći dźěłacerjo miljonow dollarow pschipokazacź.

Politiske sajeze w Gliwicy.

W Gliwicy w Hornjej Schlesiskej su pożledne dny 70 wożobow sajeli, na kotrejž tukaju, so za wjelepschewadu a krajnu pscheradu fłucźiłe.

Wójnske łódźstwo so na dalsche njewotbrónja.

Konferenca wo wotbrónjenju wójnskich łódźow je so rozsrafyła. Nic jenoż staty połodnjoschee Ameriki, Danjsko, Hollandźeje a Norwegšeje prajachu, so dyrbja swoje nanórńe wojowanske mozy pohubnicź, ale też Ruska a Schpanišća so wotbrónjenju pschećiwjeschtej. Ruska na swoje schtyri mjes swobu dźělene morja pokazowasche. Wšěmym z nich dyrbi twona žylne wójnske łódźstwo mócź a žadasche jebi pak dowolnjeć k natwarjenju tajkeho łódźstwa abo sawrjeće Cjornjeho morja a baltiskeho morja, Schpanišća na pschemjenjenje położenjow w krjechodnistnikim morju pokazowalche, kotrehoż dla dyrbi swoje wójnske łódźstwo powjetschicź. Dla njepschećiwjenoscje na konferency je ju schpanišći sastupjeri do cźasa wopuschćili. Konferenca je so tehodła stónćiła, dokelž bě jasne, so je jebi najwěcerjo stejace fajimy jenotliwych mozow njehodźa dopjelnicź.

Jendźelske nowiny pschećiwo ministrej Hendersonej.

„Times" rěcź statneho podsekretara Hendersona wótrje sahudźuja, kotryž je jebi žadał, so bychu so mérowe frjedźenja pscheměnite. „Times" mjenja, so nichtó njeprajł, so fun frjedźenja dospołne, tola wone dyrbja je jako hotowe podawki pschijećź. Kóždy poprjedy, je pscheměnicź, z hłym feźiwkam powjedźe. Dojednanje Stojałca ludowa móžnosć dawa, wóste pschiśitawki pscheměnicź, tola może je to hakle stacź, jadyž je wón z pschistupom krajow, jemu hišće njepschichłuchacym, wuwdźěwoli. „Daily Chronicle", organ liberalneje strony, praji, so je Ramsey Macdonald njeje dosć rasnje wot Hendersona wotstali. Hendersonowa rěcź wótrje wobzamny sacźišćeja sejeni. We opposisiji bla Hendersonowe rěcze njespokojnosć knjeji.

Macdonald za pożegnonku ka Ruskim.

Ministerski pschedsydźa Macdonald je w delnim jendźelskim žiwnje pójšół, so je wo wulkej pożegnonju za Ruskim wuradźował. Ruske knjeżerstwo je słubiło, so dóńdu Ruskeje pola Jendźelscźanowe pschipósłanje. Pożegnonka je Ruskim 40 miljonow puntow (800 miljonow złotych hriwnow) wuńcźini a je hnydom pschepoda, jeli so knjeżerstwo w Moskwje dołapłaje rukowanje za swoju swólnjiwosć da, staty dołh Ruskeje pschipóśpjeć. Moskowske wotpółtajstwo z trěbnej połnomocu sa to so hižo žydźej měrza w Londonje wotcźakuje.

Ssamostatna rada cźežkich kolonijow w Ruskej.

Cźežke kolonije w Wołzyńskej (wjeczornej Ruskej) su wukonjacy wubjerk wołzyńskeje guberńije napominałe, so by tu jim dowoliło, samostatnu radu cźežkich kolonijow załožiś. Guberństi wukonjacy wubjerk je do pożadanja cźežkich kolonistow swołk. Rěkaše so po sdźadach bolschewiskeje wustawy wotwozeni. Hospodarske wobstejnosće cźežkich kolonistow we Wołzyńskej su jara dobre. Jich hospodarstwa su najlěpschi w celej guberniji. Kolonistam je so w běhu dweju lět poradźiło, swoje hospodarstwa, kotrež běchu so z wójnu sawjesće, do teje měry wobnowiś, so je jich wobsłužnosć dowójnskemu stawej blíza. Hnź na jich polach pschebywaju jich druhich tatarjow wo 30—50 procentow. Cźežke kolonije maja też kulturnu wažnosć, dokelž cźežki kolonista je druhich tatarjow wucźa kaž kupc kupc dźěłacź. Tak hu na pschikład wotkupi kolonistojo nawuki khmjel plahowacź.

Trozki politiky morwy.

S Moskwy so powě, so je Trozki hódnosć ludowego komunjara wójska a wójnskeho łódźstwa a pschedsydy rewolucijnskeje wójnskeje rady jenoż z twumenjenjom dóstał, so je sdyż wobstajnskeho słutkowanja we wójskowych nałeżnosćach wotrjekuje a wulkim pschemenjenjom we wyschšich offizjelskim fokuju pschihłosuje a fo centralnym wubjerk kommunistow za dobry pschihłosuje. Trozkeho pschihłosowanje je hu z jeho hamžnym podpisnom wobwěsćenje. Hač runje je jeho strowosć njeljepokojaca, njeje jeho pschebywanje na Kawkasu dobrowolne. Wón Moskwy sdaleny, ninka móžnosć, wěcak na politiske zmjelenje wójska wliw dobyć. Jara wutrajnjaze su jeho słowa, kotrež so jemu po žnjerći Lenina w Moskwje pschihłosuja: „Lenino, ty žiwy morwy, ale ty žiwy. Ja žym žiwy, ale žym morwy." Powjeda so, so je Sinowjew je Stljanskim fo rozrěcźaju Trozkeho „politiske cźełko" mjenował.

Ludowe wothłosowanje w Grichiskej so wobsamknje.

Po knjeżerstwowym nanjerjeze je grichiski žejm z 238 pschecźerstwo 167 hłosami wobsamknył, so ma lud wo praschenju wothłosowacź, kajka statna forma ma fo w Grichiskej sawjesć. Knjeżerstwo je běrli wotmyśliło, hibjeż w mesi wo złědowacych namjetach wothłosowacź dać:

1. Ma fo nicźežka dynastija wobkhowacź abo wotstronicź?
2. Dyrbi fo nowa dynastija wuswolicź?
3. Ma fo republika wuwołacź?

Revolucija w Bolharskej.

S Athena fo 26. februara powě: Grichiski wojerski straźnizy su dźensa z nowa do Athena telegrafisku powjesć pósłałe, fo je fo w Bolharskej republika wuwołała. Wójsko je fo pschi farjami pschsiłowało. Tale powjesć njeje fo hischcze jako wěrna potwjerdźiła. Dha pak fo, je je wona wěrnje podobnischa, dyžli tamna, kotraž je fo sandźenu njedźelu wuńcźiła.

Kschesćijanske schule w Turkowskej so samknu.

Dokelž je turkowske knjeżerstwo wschě kschesćijanske znamjenja w kschesćijanskich schulach łakałało, fu Franzowzoja a Italcźenjo swoje schule w Adrianoplu samkli. Nětcźišći franzowski wyschši kommisar je pola Adrianna beja w tutej schulskej nałeżnosći farkoźił. Turkowskemu knjeżerstwu we Angoli je fo khronadna protestowanska nota pósłała.

Ze Serbow.

W Budyschinje, 28. malcho rózka 1924.

— Zo wjedrje. Wječera wjecor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer — 1½, thermometer wo dnjo — 2, Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer — 1, thermometer w nozy — 8½. Wuhladny na njesnjow wjedro. — Drjezdźanska wjednjenja nam mjeńsze wjesele z nahlowinym snjehowanjom staja. Wot zyednoschinskeho morja hacź k Wólšej je snjeh dźe. Nad tutymi krajemi leži cźežki powětr. Po zwjezi Němskej i tohla njeprajaja. Symny powětr je fo hacź do Hornjeje Slesiskeje dobył a tam 4 stopnje symy pschińdźeše. Ničko hischcze na słónčko nje symy njepokasuje. Wječera mjeńsze najwjacy symy

Hitlerowy a Ludendorffowy prozeß w Mnichowje.

Hitler, hłowny wjednik němšćich nazionalistiskich towarstwow, je so wutorn schtyri hodźiny dołho psched sudom sakitał. Prají, so je pschećerstwo žadam, sozialdemokratam, kommunistam a němšenskemu krjećerstwu wojował, kotrež su Němsku do nětrěšćiskeho bubjesnistwa dowjedli. Kahr, Lossow a Seisser su tón samy samór sljedowali kaž wón. Chtyrjom němšćostatne krjećerstwo wotkładnica a na jeho městno direktorium postajiło. Jeli so by nasche zyle pschedewzace wjeśperčerada była, potom buchu też Kahr, Lossow a Seisser, kotrjž su zyły czas wjeśperčeradu pschadli, z nami na sawje wobstorzenych hedźeć dyrbjałe. We wschěch rosrěčenjach, kotrež sunu mjez sobu měli, su tuzy kujeża wolu za pschewrót pokazowali. Mani so jenoż rošsudźićej njemóžachu. Nim trěbna zwažliwosć pobrachowaše. Hitler rošhorjene wupady pschećiwo prjedawšnim pschećelam cjinješe. Saboriscy pak dołho: Wusnawam so k cjinej w paknym wobstarnu a niebohi wjedźeć, cjehodła dyrbjał so jatić.

Na praschenje sudownoho pschedsydy: Kak dha sće kaž dalsche rosnoće myslili? Hitler wotmołwi: Mocžakowach-my, so nimo měry wulka narodna żołma pisches zyły Němsku pódźe a so budźemy pschećiwnikam hospodarske pschiprawy cjinić móz. Rosnoće w Barlinje dyrbješe ko pjećowach, hdyž bychu w Mnichowje hotowe wjedź. Hdy budźićhaj so Kahr a Lossow njepowalikoj, potom budźichu blišći hjarj w Barlinje psched praschenjom stali: Scho nětko?.

Też wobstorzeny dr. Weber pschi pschešłuschenju praji: Sym pschejhwědčeny, so by so plan k wottyhnjenemu łonzej dowjedł, hdy budźichu Kahr, Lossow a Seisser zwjaz hłowu njestamali.

Na praschenje jeneho se sakitarjow hacž wobstorzenemu njeje znate, so je w oktobrje personalne poruczenja němškostatneho woborneho ministerstwa w Bayeršej njeješu pschećiwnikow, Weber wotmołwi: Haj, to je mi znate. Wopjet je so stako, so je Lossow personalne pschemjenjenja, z Barlina poruczene, wotpokazał. Dyrbjachmy šaćišćeć bostać, to Beimarska wustawa za Bayersku wjazy njewobsteješće a to běšće ju Bayerska z mozy stajiła.

Na dalsche praschenje dr. Weber praji, so je Kahr 6. nowembra rjekł, so su wschě pschihoty hotowe, a Lossow je wuraznje rjekł: **„Chju hom do Barlina cjahnyć“. Kahr je potom dale rjekł: Snamje k nadobnej ja dam.**

Wobstorzeny radšeršeł wyschšeho krajneho suda Pöhner Kahra, Lossowa a Seisšera tehorunja cježko poćežowasche. Kahr je ho jeho praschał, hacž by sastopistwo zidźiskeho gouvernera w Salšbei a Durinkiej pschewzał. Wón je Kahra na to kdźbliwoho cjinił, so je hdy Ebrhardt pschał, so by kommišariat w polnócnej Bayerskej pschewzał.

Wo podatkach w pinzy měšćanskeje piwarnje Pöhner praji, so njemóže móžno być, so by Kahr, Lossow a Seisser jenoš komediju hrali. Hdyž Kahr to němu widowa, wón njeviernosć sam pschećiwo sebi rěkł. Wón je jemu rjekł, so je wšěm wyschnoscham sljedowazy telegramm pósłał: Mam jako kralowy namišrnik kujeżeństwo w swojimaj rukomaj.

Kahr temu pschihłoławasche, so by wón, Pöhner, tutón telegramm w połizajskej direkziji nowinikam sapupjerjam pósłał. Kahr je wjeseleje myšle był a je jo wuwrobne rošjohnował, pschi cjimž je jeho nasajtra w 11 hodźinach dopoldnja k sebi skałał. Pschi sljedowazym rosrěčenju na połizajskej direkziji z nowinikami sapupjerjemi je wón słonił, so Lossowa njemóža nihdże namakaćej. Rano w 4 hodźinach je jemu hłowny redaktor Gerlich telefonował, so je Kahr pschi zunjerstwu chłostanju zakasał, rańšchu „Münchener Zeitung“ wudaćej. Wot tuteho wotkmika je Pöhnerej jaśne było, so je **falšchna hra hraje.** Hdyž je na połizajsku direkziju pschišoł, so jeho sajeli.

Mnichow z 12 stop., najmjenje Hamburg z 6 stop. Jutše pjak błóžčko 6,51 hodź. słohdża a ho 5,39 hodź. khowa. Měšnaćy słhadża rano 3,11 hodź. a khowa so pschipołdnu 12,06 hodź.

— **Sjesd spomožerstwa** wokrejšneho spomožerskeho ham ta Budyšskeho hamtskeho heitmanstwa wotmětwa so tu w Budyšinskim pschichodnu njedźelu, 2. měrca, dopołdnja 1/4 10 hodź. w „Krónje“. K tjom pschedsydoschkam pschijsamk nje so rosmołwa.

— **Měšchčanska pjuwarnja** so jasno wotewrji, a to, kaž słyšimy, pschichodnu sobotu. Wotewrjenješe hodźiny so kišćeše wozwěsnja. Budża te šame, kaž w łužiskej kupanskej bohje. S tym so mnohim pschećelam napschećo pschiš bóže.

— **Nowy jódny plan.** Pokasuje so na to, so 1. měrcom nowy jódny porjad do płaćiwosće stupi, schtož mnoh pucžowarjo wohłedkuja, dokelž tu tam někotre pschemjenjenja.

— **„Neueste Nachrichten für Weißwasser“** atd. we swojim 49. čišle, 27. februara, lubosnje spominaja na nasche Časopis. Mamy, kotrež hač smjeliwe, Sakrbow schkitacz pschećiwne nazdarnje. Kotrež wschelake němške nowiny dla Łužicy „Ne boche martwy“ na noš čisłachu a njeskombi zitowaše k tomu „Dr. Nachrichten“, hdyž khwataju nas porno Baiłel „chwinkim mašokapschcradnikam Sakrbowstwam“. We Łomnicy Grammadhlinach móža wěste němske strony pschećiwo hamej republiki dostać, šatnej wustawje sčinjacz a wustupowacz. Ale hdyž my pschećiwnemu Sakrbu dźěrnej kročy, šwórnikaj stazenjo němšeho stata, hacž wutrjeny wjerny Němcy kowcha, dopominamy na to, so hy so jedyn z artikow wustawy, mjenujo 113. snajmjenšicha trošchcicžku pschewobjesć měł, schtož so tola po prawom hamo rosumi, hdy wulkopschenadnizy.

— **Połizija holcžku nadeschła.** We jenej swjedownej rjšy bě 12 letna holcžka swojej macžeri cžekka, a ho nětk dźes hrdźkowa a domoj w Bismarckim haju wotkoždźeše. Połizija holcžku saja.

— **Se hnonom nakładźeny was** wožera popołdnju na Moltkowej dróży drohowu latarinju podjebe.

— **Kedźbu!** Poslednji cžas je so hulcžisko wobkedźbowało, so su so dešiny hłódkich jabłukow (Apfelsinen) na schcžekli mjetale a ludźi do stracha pschinješe. Njewobkedźbowaju so khłostanja.

S **Khrósćicz.** **Wjesna klinka** — sjednoćenje nałich wjesnjanjow z młodych lět — swjatoży swoje pschećelstwo na **swójsny wjeczor** sandźenu wutoru do „Herbšeje gruchty“. S prjedawšnich młodźencow, kotrjž hebi psched 24 létami ruku k narodnemu skutkej sawdachu, su wurostli mužoja, ale wostachu swérni swojemu samérej a pschedewzacu — mjenujo wobwjesć a hajiś we swojich kruhach Sserbstwo a wotcžinu a sa tuto dźěło też druhich saharcež. S wjesełscha so ruku sawdali towarščhaj Jinjenja z wumoćacjom jeneho, — tři chze drje njeješenju wostacz. Tak namaka so z nimi zjawa cžežóbka swójbnych k sabawnemu wjeczerej **„schó wobźiwu ras.** Wjesna jo pokasa nam saso wobras z dowólnistich cžasow, — **shromadna wjeczerja** wjasasche pschitomnych a k temu pschitowarschi so duchowna narědź, poźiczena wot bohustawa „Jednoty“ a „Zilije“ (Zwězkowe zjankleje), tak so žołdk a duch, wobaj na swoje pjenjezy přij. Wšo tej klinka z sabawje pschinoschowasche. Swojich lesćabjenych a małych mazow njeběšche jej wjele, sa krótki cžas taki wjeczer wuhotowacz. Tehodła pscheporoźny sebi wustojnych dra. jerjow „Starjeho Serba“ na pomoz. Ich, kaž też „Jednoćanow“ a hońći witanske kujeż rěsnišli mischtr Groza w mjenje dybawcho pschedźiwy, kiž pak podźiwje saso swoju rěcz namała, w dobrej a bźiwej šerbšćinje, na kotrejž so pschitomni małeje swjeseležachu. — S naprómnjenje Cžišchinstwoje hry dycha cžerstwy duch, muzinje pisches hłosowne sastupjerja narodnoho žiwjenja. — Jurja Storza, — najcežšcha to róła. S zyła trjeba hra dobrych, muschikinych mazow, je-li ma sunkowacz. Bohužel pomołznje narodnje samjelenych pschećiwo linkim, haj žonu jenm narodnej njeješerčišim šmjelenych Sserbow a to we rěcži, kaž ju jenij wobkrješčeše. Wšeščołpa — druhdy je strachjomi myšlemi a podeńdźenjemi nameščana — sunkuje na cžuciwnych pschipowschtacharjow, z nich, hdyž so tak derje hispodarcorkuje pschedstaja, kaž wutorn, wo cžoj ma kujes Kajna jun. najstarjeschu sastupju. S tekstom nihdże njeschasche, pschedpyrajerja j zy a n erjelachu. Tej sastarške kostumy pschinoschowachu k debrenmu porodźenju. Hra rěkła ta dwanadcžu ležku hrobłe'e intelig nah, bjs njeje hinje a padnje narod a tuj dyrbi wona na wschěch polach sawschinnicz. To wunnuje hebi trěbnu ležbu šludowanych, ta kotrychž so „Towarstwo Pa'nowy“ bohu šara. Sa nje prošcheche we swojanej rěži Marla Cžeschzifer, pschedwoschuju pěsni Waltarjowu. Na to ležbowara lhč-ka wunješe 108 hrimowu sa podyżerjanje nasich studentow. K spewnej sabawje pschinoschowachu tej póbła šobustawow „Klinki“ hišchże kk. kantor Hila, žiwnosćeež Groza, a nětkotre spewne mory „Lilije“. Tak mjeseche wjeho ferbiki ras, nja na posłedk jedyna a wunowa khwatka, kotraž ho swojim zadaczelam w šerbšćej drasce pschedstaji a jeho sarjadowarjej wschu cześej cjinješche. Wschi wjesełeš rejn, ho wotmołwja se šerbšćimi spěwami, wotsenj pschedběhowa „Klinki“ wunoschi wšeki sa šludowanych a k zakowadze ho hišchże raz wschěm, kotrjž su k rjunemu wjeczorej pschinoschowali. A nětko „Klinka“ do „šlěborneho jubileja“ krocži sa lětko a dźeń!

S **Mosklawa.** Skaženosć pjow saso powaźlnje pschiběra. W naschej wjsy dyrbjachu dźesnja dweju z 5 wo bla skaženosće satkłeli, a to pha murjerja Schmidta a kubleria Schołty. We wobemaj padomaj so skaženosć też bjeshrěnjnje spóina. Napomina so z nowa k wobkedźbowanosći.

S **Hajnca-Bjelš.** Tu sajedźesć ho f pjunom 78 lětna Schurjowa. Wona w sjmje w bydlańšej jsnoi pschebě. W nowy ranšche hebi nješchto cžopjeze wody thrcź. Njemanaka najskerje sapałli a sabu pjunowy honack zawiertnuli. Nano namakachu ju bjes wědomnja we loju. Bjes trho, so by saso z hebi pschišchła, semrć na tžcźt bě wjeczor.

S **Luwsowa** w Błótach. Hacžrunješ hišchcze njetaje, nawopak hjelnišche swjerčeli su, tak tola hižo njeje bjes strocha. Dźeń je hižo pschebołbi a je swoby pschišchadźe Špołota, tak so žoh na naschich mnohich rěkach wjazy tal

Stary a nowy wučer.

Powědančko wot J. Nowaka-Kaščerjanskeho.

1) (Pokročowanje.)

Po wobsedže dźěšche wučer na faru, hdyž mješesche hišchcze nješchtokhrjli z fararjom wuczinjerej. Lenka wosta doma; zoło hotowała dže mješesche tu dźela dosć. Hdyž ho non saso wróći, dźěchtaj hromadże won do polow; bě to wuczerjowy najlubschi pschchod. Nałeże bě hižo žiwoje knjeżanstwo nastupiło a swoju rjanu selenu pychu po semi pschechrěło. Lenka a jeje nan wjeżeleschtaj ho, to jimaj ša syna wjazy wšchdźne pschethodowanje njewobsarcheše. Mity nałetni powěšr jeju tak lubosnje wobdawasche.

Hdyž wučer a jeho bźowka saho do schule pschiširdźeschtaj, hdže hižo cžinješka. Sšedźeschtaj hišchcze dołhi cžaš hromadże, žebi wo tym a druhim powědajo. Najradscho ljomninachtaj na njebohu mać; wo njej ho jimaj ženje wěrjcej njeswoltudźi. Też wo žiwojim pschichodnym žiwjenju ho rosmotrjewjeschtaj, tuj dźě dyrbjischche nětko zyle hinajsche bycz hacž šaidźene. Wschi tym njesabychtaj też na nowoho wuczerja spomnicz.

„Budźe drje ho jemu šwjerdźeła też trochu dźiwno sdacz, hdyž budźe sam dorbjecz zyłu schulu wjeseć“, měnješche stary wučer. „Je drje hižo dwě lěcze ja pomognoho wuczerja był, ale je to pschasa hinak, hacž hdyž dyrbi zyłu schulu sam sastacz. A nimo teho dźě bě w němškej schuli; a šerbšće dźěcži dyrbja ho tola hinak kubłanz hacž němšće; tam maju jenoj macžerin rěcz mukmyez; tu pak dyrbja nimo macžerjeschcžinu też zuzu, němšku rěcz wukmyez.“

„Nadźijmy ho najšerscheho“, wotmołwi Lenka, „a ty, luby nano, tola też konz žiwota njebudźesch, so jemu njemohł se žiwojeho nałhonjenja z dobrej radu wupomhacz.“

„Haj, to drje je wérno, ale budże won też wo mojim radu rodźicz; tajzy młodši ludźo wukmu w naschich cžasach wjazy, hacž šmy my prjedy wukki; bjes šiwa, hdyž bźeli potom też hušto myšla, so wschu lépje ro'umja hacž my stari, a so na naš njerjeżaju dźiwacz.“

„Nano, myšlu žebi, cžłowjek, kiž dże wo prawdże derje žiwoje měšto šastacz, njebudże tak hordy, so by radu šiwojeho prjedownika, ći je tekło lět špomajże na šamym měšnje skutkował, sapšć. Tak šě njechcemy a njeješemy wo nowym wuczerju myšlicz; to by njelubosne było.“

„Ja chzu jemu rady lubje wschudże k pomocy bycz; by mi šwojich lubych dźěci žel bolo, dyrbjeli šnadź pschi nowym wuczerju mjenje prózy a lubosće namakacz hacž šym jim ja wopomak.“

„Haj, nanko, hdy bu taiši wuczeř był, kaž ty, dyzka hišchcze šama do schule chodźeš kak je ho mi pschi trbi tubito.“

„Chyzyche pak mi kusk po hubje rěczeć, maka lischka.“ šmješche še ho nan, „abo dyzeli mo na štare dny hišchcze hordeho žcžinicz.“

„To nochzu a to cži tez trjeba njeje, to cže khwalu: Say tola najlépschi wuczeř, ale hišchcze mój wjele lubschi nank“, a Lenka šavoře jemu hubu ž hubičžku. Nan wokoschi lubje šwoju bźowzežku a pschejeschce jej dobru nóz. K poślednjemu rašej podajschtaj ho na schuli k mérej.

Nałajtra bě Lenka hižo do šškadźenja štónczka stanyka. Kaž bźeła rano cžim rjeńšcho ležże, hdyž je ho w nóznej rožy wukupała, tak bě też ju nózny měr posłužił a wo-rjeńschik. Lubje štrédźeschtej ho jeje brunej, wjeselej wróżaj a cžerwjenobeléj liczky kčežischtej taj róże a lilije. A tak špéchnje dźěche jej dźeło wot rukow! Hdyž nan něschto posdźischo stany, bě šnadźnje hižo pschihotowane.

Dopołdnja šapoczachu dźěłaczerjo wuczerjowe wožy k šwónkej nožicy. Tu dyrbješe wón pschichodnje bydlicz, pschetož schula bě mała, tak so tam nimo nowoho wuczerja nichtó wjazy pschebywacz njemóžeše; šwónk pak mješeche na prénim poschodże schitowanu šjwizku. Šwónkowa thża leżeche z praweho boka zwrótnje a se šwojeje noweje šteny móżeše wuczeř runje zwrkej widźeć. Sčrjedź zyrkwinšeje murje a šwónkoweje thże dźesche mała hać k poschy trochu do doka. Hdyž bě hašli konz, šapocza bo wjeżmy puć a za nim lejšeche rjana šahroda ž wyšokim płotom. Tuta šahrodka šłuschesche schuli, tij bydsom sa njej, něhdże dwaczeši krocżeł wot puca šdaleka šlojesche. Hdyž bechu ju schuliśej šłowi wokna wocžinjene, mójeschе stary wuczeř še šwojeju bydlenja runje nuta hladacz.

Nopodnju bě hižo wschu we wuczerjowej nowej šłowi šrjadowane. Też šwónk bě pomhał šobu bźélacz; wjeselešche bo, so budże stary wuczeř pschcžo pschi nim, dokelž won pschejeżara radu ž nim „ro unne šlowo poreža“, a to bo tola ž knjesom wuczerjom šterże hodźeschе, hacž ž nékim druhim. Bě to ž zyła dźiwnym muží, ton luby šwónk, a šaremu wuczerjej do zyża nepodobny. Tutón bě dołhi a thowdźeschе trochu pokšileny, kaž wschitcży ludźo, kiž wjele špodaju; jeho wobliczo bě błédo a šuche, runjaše njemóżeschе nještrowny napohlad, wokoły běchu hižo bawno šmjehčele, jeho špórcže ž dlinkimi cžerwjenischimi nošom; ale ludźo ménjachu, so je to wot teho, dokelž radu fararjowe wino wupinje; jeho małej wosy wjerčeschcžej ho štajnje do koła wokoło, kaž ho by nješchto pytał. Nimo teho mješeche ho šwónk ša jara mudreho cžłowjeka, haj ša najmudrischeho po fararju a wuczerju; běche dże w šwojej młodošcži połdra lěta w šuzbje pobył. Ludźo, tij jemu jeho nałhonjenje šawidźachu, kaj wón bam ménješche, powědachu drje, so je zyły cžaš dwě hodźinje ša Kamjenjom pola schowza — šwónk bě po prawom schowy — dźěłał; ale wón wschitcžki lohy pschešwědčił, so je to hrónka łža; hdyž jim dołhe štawschtwy wo Drježdžanach, Lipšku, abo ša mom Barlinje powědasche.

Dźenja bě šwónkej runje tak prawje derje; mješeche dże dźěłaczerjam, kiž wuczerjowe nowe pschenóschowanje, roskładowacz a poruczowacz a to — kaž je šnate — wschitcży twarju a mudri ludźo radu cžinja. Běłaschе horje a bele, ménjo, ša dyrbi tola bam wschudże pódła bycz, njedyrbješe dźěłaczerjo wscho škepłacz. Lenka drje ho druhdy njerjaschе, to chze šwónk wscho lépje wědżecz hacž wona, kiž nanowo waschnje tak derje šnajeschе, ale dé jemu tola po wóli a bóh bě wón wotešchol, porjedža potom wscho, kaj ho jej pódła bašche. Hdyž šwónk šapo pschindże, bě dawno šabył, kaše šnje bě prjedy bawał, a hdyž bě šlónczenje wscho hotowe, prajł šwónk wjeżele k wuczerjej: „Na, Bohu dżak, wschak bu dokonjane. Derje, so mějach runje šhowle, wětcžko pomhach bewał drje njedy wscho tak rjenje wotwěšało.“

„Mějeże dżak!“ wotmołwi wuczeř, ho cžiške pomnjeknjo, schtož šwónk ani njepytny. „Bóh daj, so bych tu na štary dźeń dobry měr a wotpočžink we wašchim domu namakał.“

Šwónka taše žlowa mjerjachu. „Wichi mni hižo budże ho wam lubicži!“ dšeche, „a hary ja tej žaneje njeckinju, kaž ho drje budżeše tu we mjeże wotpočžowacz moż.“

Wuczeř nječo njetwotmołwi; dźěłe po šhodże horje bo šwojeho bydlenja, hdyž bě Lenka mješe tam hižo wjeżele přichipotowała. Dźenja bě jeju šabawa krótka; mješechtaj kždy šam šwoje myšlitežki; bórzy podachtaj ho k wječerej, dokelž běchtaj hižo prózny. (Pokračowanje.)

tiedzerji. W poslednich dnjach pschekamachu so někotre je jimom nakadźene šanki. Sserbšo w Bjelach, kaž je znate, w kesze jenoż po cjohmach jědźa, w jimje potom na šankach a šmytkach. Spotrjeba je tam mnoho króć podobjuje, wšcho dże po wodze, puczano tam skoro njeje. Je to najkrajnischi kut nascheje Lužicy. Wobdźelnicy pschi šanschim sserbskim konzerze šerbskeho towarstwa „Radzije“ i Budyschina we Werbnje, kiž šebi potom wsches Błóta wuleczachu, žu to spóznali. Tej lětsa dże šebi Budyschita „Radzija“ a Bukezanska „Radosez“ na koncert wuleczeć. Wjele turistom wopytuje kaž w lěse, tak tež w jimje nasche Błota, so hacha na šmytkach Bjelowske hona pschemércili abo na pschikład Burkowske šmichi, niz hodźenje, ale — jěsojenje wobsedźowali. Jony a mužojo, stari a mlodźi, wschitzy podadża so na šmytkach kemschi w krajnych delnjoluziškich narodnych drastach.

Zapósłane.

Nasche nowe serbske spiewarske.

Po krajnych a dokładnych wusajmjenjach dla naschich serbskich spéwarskich, kotrez je nam knjes farar Domaschka podal, je na jedyn ras debatla wonemnila, wichory, kotrez so jědachu, žu so lehnyše a wozsirche, a wichtko je měrne, kaž by i jeho słowami wschitke wobmyslenja pobite byše, a potom spokojenje i jeho nanzelanu powschitkownje lubjeliło. A sawsebje, schtož šebi we pranje pschemyšli, dyrbi temu prawje dacz: Prjecz je wschitkimi pschidawkami; wone prawemu mužinanju spéwarskich sadźewanju, dolho dosez šimy so i nimi bědźili. — Prjecz je schwabachami; serbika rěcz w analogiskim prawopisu je wjele rjenscha a wosserbnischa na napohlad; — sawidźenje nowowobdźelanych serbskich spéwarskich dale žanych cježkotow njemése, wschalo šimy hižo 2 rasaj nowe němske spéwarske sawjedži, to je so cjimito, njedyrbjało to se serbskimi tež hicz? Haj, wschak hai, to je zaje derje, hdy bo wschemu tak było, kaž by dyrbjało — ale tak mam tola swoje jara cježke wobmyslenja, a te njech tu rozsestajam:

1. Bojźdla niz žane pschestajenja naschich thérluschkow. Te njech wostanu, kajkeż šu je naschi wótcowe a prjedowniny wuknyli, njech tež je dźěcji wuknu. Někotre němske słowa a njelepe wuraży Sserbstwo njesahowaju. Hdyż budże nam Bóh tón Knjes sajo tajkeho buchanpolnego a jadrinego thérluschespéwarja wobradźecz, kaž je to niebocźicki Kiliian był, tón wschak mohł nam zjawiche thérluske sajspéwacz, a te njech so potom město starych do spéwarskich stoja, ale w tu khwilu, hdyż niczo lépsche nimamy, budźimy spokojom i tym, schtoż mamy. To je rowschikowne nasshonjenje, so jedyn tub wot druheho hi'o na bjerze a teho so šminczej njemóże. — A dale mamy wopomnicz, so nasche dźěcji niczo herbišt njewuknu, nabawk serbskeho rozsuczenja zale na starschiskim domje leži; podobna wacjer swoje dźěcji schpricht a schtuczki wucži, a hdyż a hdźej so to wjacy njestanje, tam herbika pacjerske wuczba njebestanje i wobkarnowanju někotrych kuli domschneho — hdyż bychu někto spéwarske wschitke, kiž mése pale pschekrajane thérluschke, taiste, kajkeż je macz njesuje, tónz bu bnło je wichei wuczku. — Kajka by so i tym schkoda nacinikła! Jow tola niechamy sabjeł, schtoż nam k. farar Schwiela tak thutnje do wutroby a šwedomja se swojich naibanjenjow powjeda.

2. Ja tym hischcze tón czas pschecziwo wubaczu w analogiskim t. r. we kacžankim prawopisu. Cżehoda? Ta cżu i krótka je sastopiskeho dźěka rozsajnisch. Ja mam lětsa nehdże 140 pacjerskich dźěcji, i tych nimale ¾ na serbstu wuczku chodźa, mam tehodla 2 herbstej a 1 němk: wotdźelenje. Nascha wuczba pisches zale lěto dże, w kesze a jimje, sa herbske dźěcji tež w próhninach, a wonne rad pschindu. Jenoż jenicki ras je so stalo, to běsche jehon nan tak pjecziwy, so njeje swojej dźowzu na zjawnowych znjech pschinjeć dał. Hacžrunjež ma tóle wotdźelenje w kóždym tydzenju 2 hodźinje roswuczenja, mi tola mózno njeprěju, ale lub we wulkim a zyłym je k tomu pschilěni, a pschedy hac, bo k temu schraba, rabicho zyłu wez sebo wostaji. Mi cżze so šnacz, so je ta myšl, zo kacžanski prawopiš bo spéwarskich sawjesch, wésta kokzerija, ale ta by nam jara hubjene płody njesła. S nim by so mjes saškej a pruskej Lužicu tak rjezka wulka chinesiska murja sczahnyła, kotraż by naschich ludźi wot buchownese zurowy w hornim kraju podatcz, dźesła. To by była nowa wulka krocżel k naschej narodnej zmjerczi.

3. Ja tym słónczinje tež pschecziwo pschedkładanju spéwarskich a wubaczu nowych. Ja bych šebi i wutrobu pschał, so by każe farar Domaschka na tym stejo wostał, każ běsche jeho wrémi wotpohlad był. — S nětkischich wot wumjetacz, schtoż bo napohlad a spéwacz njebodźi — to dyrbjało so tež wot pruskeho buchownstwa we Wojerach pruhowacz — a potom wjetschi pschidawk i dale běžazemi cżitkami, a zyły nadawk njech napjsmo nosu: S nuhu wubate, ramu i wotkaho cżahu. — Jako so pschewrót ha, po naschich wjach profeta nowsch cżasa nowku cżahaše a tuhjom wótczicznje, kajke bohe i stote cżasy na nich cżakaju: Sdźiwa tat luboscz, fumitnoscz, dobrozjiwoscz, nuza a pomoz budża so zyle se cżłowjeske rěcze šuhicz, pschetoż tójzy smjeje wschitko nadoscz, nihdże žana nuza, tehodla žana dobrozjiwoscz a fumitnoscz trézna, wschudnuhe budże pramda a prawdoscz luźjetcz atd. A każ je zyła wótma kettiza wotdźelata: Nihdy tełko kuhsejstwa każ w tutych wótczje nam slotych cżasach. Nikto wschitko znaniso nuhy nosy: kalonje, pjenjezy, wukarki, dolhody, nuza, postajenja, wuskazenja atd. Wscho budże i nuhy porodzene. K ja ménju, tak mohł so tež wubaczk spéwarskich sjotowicz. S nuhu wubate: Hacż lépsche cżasy pschindu? Schtó to wé? — Mój pschecżel, ti[illegible] wo hwézde znaje a wé, hacż ja, mi pischc, so i[illegible] cżahy khodźeja. Sch. dy budże kiwy, bu[illegible]cżel, hacż je wérno. — Sdźiwa to mohł so wubaczi nowych, pschedkładanych a w analogiskim prawopisu sestajenych spéwarskich tutym rjeńschim cżasu na pschewrotlicz.

M. Sčełopom. [illegible] Smolk.

Hižo wjacy króć smy šiłyschceli, so sašopschedawarjo a wokolonoscherjo na wjach pod mjenom naschcze firmy twory pschedawaja. Naschich cżesczerschmuch wo ebézarjow tak w placżišnje każ tež we hódnoscži tworu jeboju. Wuprajamy dorasnje, so

žanych sašopschedawarjow

nimamy, kiž tworu podróżeja, ale jenoż w naschim wobkhodże w Budyschinje, **bórkin czo. 11,** dobru tworu po wur abaje niskich płaczišnach (bla małych pobłank, wubawkow) pschi dawamy. Pschesewědczeje so i wopytom wo sprawnoscži naschcze firmy, kotrež je léta dolho znata a lubjeż bo Wam je

S pocżesczowanjom **J. Pilopp** w firmje

A. Kasper naßl.

w Budyschinje :: bórkin czo. 11

płatowe a balmjane twory

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk, 28. małeho rózka 1924.

Kursy wežera w Barlinje:

(Tute kursy šu w miljonach)

Dollar	4189 500	franzowski frank	177 555
jendželski punt	18 054 750	cżeskoslowakska króna	122 193
schwajzarski frank	728 175	100 półsk. markow	433 000

Barlinske wiki. Tendenza bě wežera pschi šłabym wobkhodże wobłahujena. Zjanych nowych nastorkow o njebě. Sdźiwa wikow, kaž bě zahlee słowmolse, je na pobamki w statnym hejmje a na Mnichowsku prozeh słożeny. Se namjetlschej napiatoscju wocżakuje so wobłamnjenje kominisije wumwustoinych. Dale leži każ thkohota na zylych wikach njewobkrojnosci bla nahodnoscżelskeho prajschenja, kiž sajo thahlacz wocżina. Pod taikimi wobsteinoscżemi šmdhje mikowarjo hischcze mjenje na lehkowanje wobhladlicżiwe liczjeż. Lubjo šu bjesłóschtni k wikowanju. Wobkrot bě w jenotlinych papjerach zyle šmadny.

Efekty. Wobkhod na efektowych wikach pschezo bóle pschestawa. W dejsiowym wobkhodże wosta napraschowanje dale žiwe. Kurhy běchu njezmake. Na montanowych wikach steja šebi połstpischenja a šhubiowarki kursow napischezo. Tak šhubichu Bochumer Guß 3. Deutsch-Luxemburger 2,75, Hohenlohe 0,75, Ilse 2,75, Kattowitzer 8,75, Köln-Neu Essen 2,75 Mannesmann 1 bil. prozentow. Dobopki krejachu Riebel 2, Essener Steinkohlen 2 bilsionow prozentow. Kaliowe hódnoscże bu njerusemnichu. Chemiske akzije bu někotre wodrjebichu, tak šhubi Anglo—Guano 2,5, Griesheim 0,5 bilionow. Jenoż Chemische Rheinania 1 bilijon dołu. Elektrike hódnoscże bě chu powschitkownje dobre, jenoż Siemens a Halske šhubichu 1,5 bilijon prozentow. Akzije metallowych a maschinowych fabrikow šo we někotrio knjižicu, tak R. Wolf wo 1,5 a Deutsche Werke wo 1 bilijon. Akzije bankow šo mało pschemenichu.

Wienny. Wutrajne pozcżonki šu wo někotro wotdźelichu, jenoż za turkowskimi šo praschachu. Tukrajne rentu šo i wjesczka njepschemenichu. Derje dźěchu 3 prozent. statna pozczonka a pruske konsole.

Budapeschanske wiki w Barlinje. Wežera wostachu žitne wiki njepschemenjene, a knjeschke hischcze wjetschi mér każ dżen pschedy. Polikejschke šo i prowinzy nětcho wjacy žita. Wschischke płaczišny šo nizsadachu. Khlébowe žito šo mało łupowasche. Mlyny dla hischcze trajazeho krajscha mało kupuja. Jeczmjeń wiwarjuje dale kupuja. Wowsa dźěsche wjele do zamórskich krajow. W muzy bě wobkhod mérny, tehorunja w pjenjezowych sa ikt.

Wiki rěznehu skotu wežera žriedu w Barlin Friedrichsfelde. Dla trajnscho smjerika bě so mjenje skotu pschiwjesło. Howjaze wiki dźěchu kpje. Płaczišny so trochtu powschichu. Też cżelaze wiki běchu lépsche hacż tydźenia. Sa punt žiwe wahi so 10 pjenieżkow mjenje płaczeche. Bowzow bě mjenje, płaczišny běchu we 5 nowych pjenieżkow wyschiche. Sdźiwi bě so wiele pschihnało. bě jich nimale 9000 schtuk, mjes nimi 1300 wukrajnych. Pschi žiwym wobkhodże powyschi so płaczišna wo 3 pj. sa punt. Pschihnało bě so:

1130 howjadłow,
1645 wowzow,
1580 cżelatow,
7591 swinj,
1253 wukrajnych swinj

Sa nje so płaczeche:
sa howjadła wot 23—48 pj. sa punt žiwje wahi,
sa cżelata wot 35—95 pj. sa punt žiwje wahi,
sa wowzy wot 28—55 pj. sa punt žiwje wahi,
sa swinje wot 53—71 pj. sa punt žiwje wahi.

Tuczne žiwiny pisches 3 [illegible] so nje[illegible] ju.

Prohnjze wiki. Tu bě so jara mało prezatow a też swinj pschihnało. Bě jenoż 208 prosatow a běchu ow 61 swinj na pschedaż. Wobkhod bě pschi postupowazych płaczišnach słaby. Płaczeche so ja

běhaši, 7—8 mżh. stare 45—70 š. hr. sa schtuk,
běhaši 5—6 mżh. stare 30—40 š. hr. sa schtuk,
běhaši, 3—4 mżh. stare 25—30 š. hr. sa schtuk,
prosata, 9—13 njedżel stare 20—24 š. hr. sa jenz.
prosata, 6—8 njedżel stare 14—20 š. hr. sa jenz.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotliwne žrenje po tunu abo 1000 kg, šwak 100 kg, płaczišny wo Potsi hriwnje.

	27. 2.	26. 2		27. 2.	26. 2.
Pschenica	168-188	164-170	raph. wotšuch	10-11,0	10-11,00
rolka	132-178	136-182	poch. metalga	8,80	8,60
natel. jeczmjeń	170-183	165-181	erbadla	14-15,0	13-14,60
jeczmjeń wowsh	—	—	pjetelschki	12-13	12-13
kulturjan (Mais)	114-120	112-118	bérnaze knjži	17-17,75	17-17,20
lane žrenje	—	—	buny	13-15,00	13-14,00
rapk	415-435	415-435	wofa	14-14,8	13-14
pschenicżn. muka	290-295	290-295	lenu wotšuch	21-22,00	21-22
rjana muka	25-27,25	25-27,25	mórse inpina	14-14,50	14-14,60
pschenicż. wotr.	21-23,50	21-23,75	lelte lupina	16-16,50	15-16,50
rjane wotruby	9,40	8,80	hroch	17-18,00	17-18,00
	7,20-7,40	7,20-7,80			

Powschitke.

* **Knjeni Curie.** Sswobuwuhdźetka radija je šwudowjena knjeni Curie, a to je rodżena Polka. Pomjenowachu ju za cżestnu mésczanku jeje rodnoho města Warschawy.

* **W jendżelskej minister redaktor.** W jendżelskej jenoželskej minisce pótu, sir Eduard Evans, je někotre s hlownym redaktorom nowinu „Finanzjal News“.

* **Skutk macerje w sadwolowanju.** S 90 m. wyschoke wóże Westminsterskeje kathedrale w Londonje je macż swojej dźěsczi na hanu cżiłka a potom je šima dele skocżiła.

* **Słowjanski bal we Warschawje.** Tute dny wotmejuja Warschawske słowjanske towarstwo pod protektoratom knjeni pr. sidentowoje Wojciechowjeje. Sbudżi wulki šalim nij jenoż we wobsahnej pólcżej sławnoscži, ale też we worschach zuje diplomazije. Na šwjedżenju wobdźelichu so šastupjerjo słowjanskich statow we Warschawje i zylym swojim personalom, dale reprezentantaje skoro wschech statow we Warschawje sastupjenych. Wobsehje francżowske, italske a rumunske wotpósłanzitwa wobdźelichu so hacż do poždżejschego swojeho kubuszana. Radostnje pschekwapichu słowjanske narodne reje, rejowane w ludowych, narodnych drastach. Na pschi. rejowachu też cżešku „Biesada“ w narodnych drastach cżeskich, moravskich a słowakskich a putachu redakliwnosci wschech domjazych a zuzych wobdźelnikow.

Swójbne powjesće,

Semrěli: Hana Khrysta Mina Weigangowa rodź. Scholeżka w Budyschinje, 74 lět. — Moriz Nowak, bérnarski mischtr w Budyschinje. — August Schmjedichen, ranżer. mischtr sł. šk. w Běłej Wodze.

Hlowny a samolwity redaktor: Marko Sčmolet w Budyschinje.

Njewjesćinska pycha, kwasne kwečele :: **žiwe a wumělske kwětkowe pjenčki** :: **Žane klamy!**

tehorunja wěncy a krize. Mam wulki wubjerk tkaninowych a wěncowych kwětkow, liščich wopušow a wumělskich palmow

Wjernja **wěncow Marje Petrichowege**

w Budyšinje na garbarskej hasy 20.

Wulki wubjerk

hólčacych wobleow **dźowčacych** dróčkowych šórcznikow

Stryk, wušiwanskeje a sporiskeje wolmy, klapowy, pikrywow konfirmandskich wuhotowanjow

w solidnym wuwjedźenju po najtuńšich płaczišnach

W. Köhler na hlownym torhošu 9.

Kachle a warjenske mašiny wšeje druzyny sčěnske płaty.

Wosebitosć:

Hospodarske khachle za ratarstwo

Wšě wuporjedźenja. — Wopyty a rada darmo.

Pórelin, majolika, wumělska keramika wudźěłki 1. rjadownje. Pomérne płaczizny.

August Teichert měj.: **Kurt Teichert** - knchlestajeński mištr -

Telefon čo. 654 **w Budyšinje** Serbska hasa 18

Hoscenc w Konjecach pola Kubšic.
Sobotu, njedźelu a póndźelu (1., 2. a 3. měrca) so
kózłopiwo toči.
Najlěpše kólakolbnaski. Najlěpše pampuchi.
Přećelnje přeprošujetej
Pawoł Prokoph a mandźelska.

Hosćenc w Koblicach.
Sobotu, 1. měrca a přichodne dny je
kózłopiwowy swjedźeń.

Najlěpše kólakolbnaski. — Přećelnje přeprošujetaj
Aug. Pjech a mandźelska.

Hobrakec hosćenc we Łuzy.
Sobotu, 1. měrca, je wulke
swinjorězanje
a sobotu, njedźelu a póndźelu so
kózłopiwo toči.
Njedźelu, 2. měrca, wot 7 hodź. su
pyšne reje.
Přećelnje přeprošujetaj A. Hobrak a mandźelska.

Hosćenc „Ke kolpjej“
we Wulkich Zdźarach.
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 1., 2. a 3. měrca 1924, je

wulki

kózłopiwowy swjedźeń
Njedźelu wot 6 hodź. sem
pyšne reje. Za dobre jědźe, pića a spěnje posłužowanje je najlěpje postarane. — Pjatk, 29. februara, je
wulke swinjorězanje.
Přećelnje přeprošujetaj **E. Streubel a mandźelska.**

Korčma we Wětencu.
Sobotu, njedźelu a póndźelu (1., 2., 3. měr.) so
kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj
M. Žur a mandźelska.

Kedźbu! Kupuju jenož tydźeń: **Kedźbu!**
płaću 8—12 złotych pjenj.
Lumpy,
Kupuju też
železo a metale
Železo a metale kupuju jenož, hdyž so wupokaz wyšnosće předpołoži.
Korla Matthiaschk we Wojerecach
na dwórnišćowej dróży 21 a na Hródkowskej dróży 9.

Elektriske wuporjedźenja
wuwjedowaja płaćiny hódno a berje
Albinus & Herbst, dr. j wob. rnk.
w Budyšinje na hornjecerkwinskej hasy 24.

Płaćizny hódne poskićenje
Łožowe šaty, košlace tkaniny, twjelki bołe a pisane, wupjerki, barchentowe łožowe plachty, blidowe ruby, rólowanske ruby, kopćiwinu, nohace lapy, štrykowane jaki za muž ow,
šěre a čorne, hotowe šaty.
J. Domsch na lawsk. hrjebj. 16
w automatowym hosćencu — Žane klamy.

Jakub Bräuer w Kamjenzu
na potnóžnej dróży 14
porucha swójim Serbam swój wulki sklad mužacje a žonjacje drasty. Najlěpiše wobšerjenja za žony po měrje najrucłišo po najtuńšich płaćizinach.

Kedźbu!
Česćenemu wobydlerstwu z **Rakec a wokoliny** kaž też we **Wulkich Zdźarach a wokolinje** dawam k wjedźenju, so kóždy tydźeń póndźelu popołdnju w **Rakecach** pola hosćenca rja a překupca k. Běwuša wot 1/2 12 hač do 8 hodź. a we **Wulkich Zdźarach** wot 4 hač do 1/2 8 hodź. w hosćencu „Ke kolpjej“ přebywam a přijimuju **skazanki a wuporjedźenja časnikow, złotych, slěbornych a optiskich wěcow.** Při potrjebje prošu so dobroćiwu podpjeru.
August Granz w Kulowje
časnikař a złótnikař.

Dobra ruchelna
podšobna kruwa
je na předaju w Čišnowje
čo. 14.

Rancu
blizko prosetam ma na předań
M. Smola w Łazońcu.

Kupuju a płaćimam wjsše
rałowe pšy
Mjezyju najwuše płaćiny za šćěrbu trěbneho a njetrěbneho pša
Kuerowald w Budyšinje
na Fuhrmannej hasy 131

Rasowe psy
kupuje fajnje
Schotta na ferminskej hasy 21.
Telefon 881.

Brikety
wotedawa běžnje
M. E. Schöne
w Kamjencu.

Kupuju kóždu dźělbu
butry, twaroha a jejt
po najwyšših płaćiznach, poručam najl. jědźnu sel w jutowych měchach, centnaf po 5 hriwnach.
Fritz H. Schwanu
w Budyšinje na znutřkownej lawskej hasy 5.
Telefon 1178.

Vogtlandske gardiny
ture, zonki, vitraže, kołdry, prowizjerowe łuśnje, łožowe porjadowanja a łožowe plachty, twjelki, rjerwja, šćórańki, blidowe a łožowe pich-frowy, wołmu, łoniace, mulaje a dźěrjace tydźenje rjahowy, wošłowe šuchy a linolejowe porucha wobsebje płaćišmi hódna
K. Erler w Budyšinje
na Jitnej wikach 11 (naprjećo wot „Sächs. Kaffeehaus“). Ričči serbšći.

Žony
kupuja přihódnje gumijowe wěcy wšeje druhiny a druhe žonjace wěcy, też **krótke a wołmjane twory** pola
Kinder'mannoweje na serbskich hrjebj. 34 j.
z napředa starych kasarnow.
Dawa kóždy čas radu. Ričči serb.

M. E. Schöne
w Kamjeńcu **w Połčnicy** **w Zejicach**
Telefon hamt Kamjenc čo. 8 Telefon hamt Połčnica čo. 68. Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67
Ze składow poručam

Swablokisały amoniak, kali-amoniak-salpeter, wapnowy (kalkowy) dusyk, amoniak-superfosfat 8/9, amoniak-superfosfat 5/15, superfosfat 5, 8/5, superfosfat 18 %, Rhenanisfosfat, Domašowu mučku, kosćowu mučku, 40 % kali, 22 % kali, kainit, wapno, cement,	melasu wows. pluhow, suche truhančki, cokrowe truhančki, běrnowe truhančki, běrnjace kružki, rjane wotruby, pšeńčne wotruby, grisowe wotruby, rapsowy wosušk, hrólikowu wosušk-mučku, mučku balmin. symjenja, mučku laneho wosuška, sykanje, pochowe słanje, picowańske běrny, jědźnu sel, skótnu sel, brikety,
Eckenderfske runklicowe symjo, žołte Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte Leutewitzke runklic. symjo, žołte bleše Crievenske runklicowe symjo Friedrichswerthske runklicowe symjo	červj. dźećelowe symjo, žołto-dźećelowe symjo, šwedski dźećel, inkarnatski dźećel, běły dźećel, lucernu, seradellu, Eckendorfske runklicowe symjo, lětni rěpk, nazymski hród, hródowe symjo, jahłowe symjo, nasymsku woku, kolij, čerstwu morchej, čerstwu runklicu, „Goldregen“ symjeńty wows Vlerchblattski symjeńty wows Kirsche'ski žołty wows, 1. wotsywk Strubowu Schlanstedtsku naležtnu pšenu

pšeńčnu muku, rjanu muku, běrnjacu muku, coker kaž też wšu cyrobu.
Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow**
po dnjowych płaćiznach.

Pomocnicy (Stützen)
a **holcy** za dom
zdobrymi wopismami namakaju
bnydom słužbu přez: Němski
ev. žónski swjazk (Stellenvermittlung) w Drježdźanach
Portikusstrasse 1.

Najlěpše rańšopruske płahowanske
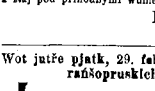
kruwy a jałojcy
Pjatk 29. februara dóńdźetej wulkaj transporće
a staj pod přihódnymi wumjenjejemi płaćiny hódno na předań.
Kerch & Rychtař
w Kulowje.

Wot jutře pjatk, 29. februara, steji wulki transport rańšopruskich

krumow a jałojcow
w mojich hródźach jara płaćiny hódno na předań.
Emil Reichelt w Kulowje,
wikowar z płahowańskim skotom. — Telefon 9.

Najlěpše rańšofrizske

dójne wowcy
blizko jehnjatam předawa
Max Ulbrich w hosćencu „Zum Weber“ **w Korzymju.**

Wagnerowe zatwarjomne mlócace mašiny
Wotrjad sam za sebje. — Wubjerny lohki měrny kbód, čisty wumlóćenje a wubjerne čišćenje. — Šěroki zubkaty system.
Gustav Wagner w Korzymju
rataršo mašiny Telefon: Hamt Wjelećin 71
Hłowny skład: w Budyšinje w husarskich kasarnach.
Zastupjer: Oswald Liebmann w Budyšinje
na Tšišanskej dróży 42. :: Telefon 321.

Pisane
serbske rubišća
za młode žony a holcy
z ručnym wušiwanjom,
skazanki so přijimuja a najspěšniše wuwjeduja.
Poručam też **satinowe rubiśća z franzami, wušiwane muslinowe rubjeńca** wo wšěch barbach, kaž też wušiwane **kawby,** sćł atd.
Hana Handwerkowa
we Wojerecach w Keltingec tišali na cyrkwinej hasy.

Paul Otte
Jitna hasa 10 w Budyšinje Jitna hasa 10
Drastowe a šatowe tkaniny
židźane a wołmjane tkaniny
:-: za serbske drasty :-:
žonjace mantle, štrykowane jaki atd.

Kože
wšeje druhiny kaž też **wowću wołmu**
kupuje stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach
Berger w Budyšinje
we „Wettinskim dworje“ na kamjentnej hasy.

Kedźbu!
S wuslušom kupujece trjebane a nowe meble, polstrowane twory, też joły atd., nowe a trjebane draśne tšamory, komody, łoža i matracami a śjes nich a pokćerchcja, też też wšchu mužazu a žonjazu drastu. Dołge a krótke šćórnje a stupnje stajnje na składze.
E. Stelzig
na brodowskej hasy čo. 4, blizo Pětroweje cyrkwje.
Telefon 1152. Sćom robjeny Sćerb!

Wobuće
za mužow, žony a dźěći w bohatym wubjerku, nowočasnych formach a po wšěch płaćiznach. — Turnowanske stupnje, dołhe škórnje, ćrije, sandale, gamaše, aktowe toše, powołanske toše poruča
Pawoł Zoch we Wulkej Dubrawje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći za febr. 75 złot. pj. Do wukraja za měro 15 Kč. Kóžde čo. płaći 5 złot. pj. Wudawa a čišć. Smolerjoc knihičišćernja, zap. družstwo z wob. ruk., : : w Serbskim Domju w Budyšinje. Tel. 687. : :

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 15 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabelo so wyše wobličoša Za reklamowy : : rjadk płaći so 45 złotych pj. Rabat po tarifje. : :

Cisło 51 | **Budyšin, pjatk 29. februara 1924.** | **Lětnik 83**

Dnjownica.

Pjatk, 29. maleho rožka.

Konstanca, biskopa.

1868 wuzwoli kněžorske anthrop. towarstwo Jana Arnošta Smolerja za sobustawa.

† 1880 basnikej Pětrej Mlónkej w Dźiwoćicach zemrěchu z dobom tři wnuckej.

Dha spiće derje w khłódnym rowje,
Wy Minka, Marka, Ernstlko,
We Hodźiju tam na kerchowje,
Hdźež wjele znatych wokoło,
Tež wowka, bratřik, sotřička
Tam njedaloko wot was spja.

Waš row smy husto wopytali,
K najmjeńšom' kóždu njedźelu
'A „Wótčenaš" tam wuspěwali
Ze sylzami, ze zrudobu.
Kak běchmy po tym trošt̄niwi,
Kaž bychmy z wami rěceli!

Waš luby stary dźěd Pětr Mlónk.

Towarstwowski powěstnik.

Jednota „Sokol" w Budyšinje njemóže dźensa, pjatk swučowań, kaž so wšěra wozwei, dokelž je čłowječenje na hornčerskej hasy wobsadźene. Zwučujemy potajkim zasy štwórtk, kaž prjedy.

Kalešanske serbske towarstwo. Dźiwadłowy wotrjad ma njedźelu pop. w 1 hodź. hłownu pruhu! Wšitcy z dypkom pśiś.

Serb. tow. „Zerja" wuhotuje njedźelu, 2. měrca wjeczor w 7 hodź. w Fehrmannec hoscencu we Worcynje serbski swjedźeń. Wšitcy lubi Serbja so k temu wutrobnje pśeprošuja.

Spěw. tow. „Golobik" w Sowrjecach ma póndźelu, 3. měrca wjeczor z dypkom we 8 hodź. w Sowrjecach spěwanje. Nowe sobustawy a hosćo su nam stajnje lubje witane.

Swětowe podawki.

Němski sejm.

Rosprajenje wo němskim sejmje wo nuzowych wukazach dale dźe. Zentrumski sapósłanc Just praji, so je cejko, wo wukazach mjeńšego, kaž sebi to knježerstwo pśeco. Rěkaše jo wo tym rěcy, so dyrbi so **zwónk wuwiaćny staw zawjeś.** Wón želi pak tym njemóże nicjo wuspěśnego k pśichośiś. Sćitowo wuwiaćny stan hižo praji, so taśe wobsejnjerske njesmějoa do mody pśichwaćo, a so so kameje bojoze dla njeźmě wuwiaćny staw zawjeś, ale so dyrbja wobe podawki f pśicinjenu byś. **Wolitwarjenje sastojnikow je so kostupjerjam politiśtich stronow prawizu pśechenjeśko.** Konsekwinalne a politiśke nahlady pśichi tym wobmyślnomu rólu hraja. Darbowny nuzowy wukas postajenja wopśichija, kótrejž su pśechenjenja jara potrěbne. Wulke dźěle němskich dźěłodawarjow pak su na stejiśchcejo stajiśe, kótrejž móża daj politiśjy jara hubjene sćěžnosći měcź.

Němski justizny minister **Emminger** wo dźěławosći justicnego ministerstwa pod społnomócnjenskim zakonjom rěcejeśe. Myśl, pśichwaśiny łud se załbowanjom tuteje mjena do wulkeho kawnišćowa łudu pśechetworić, bo hižo w nacijskich namaka, kótrejž so němskemu sejmej 6. junija 1923 pśechedpołožiśe. W lěcje 1923 je 1351 proześow dla krajnje pśicerady było, z nich jenož 32 nowinje powjeśe wótpowěchu. Mi njeje móžno, žadaś, so by so jedyn proges sastajił. Cźeźe pravśenje nahódnosćenja njemóžeśe so f tvukafom tak rosrisaś, so bychu so wśitke pśeceja dopjelnite. Sozialdemokratiśke namjety na pśechemźenjenje njehodźa so hospodarśy pśechwejśiś. Sdy bychu so dawne nuzowe zakonje wotstronile, by nowe zapuśćeśe wotbodnosćenje pjenjeź nastało, śehtož by k najhórśichim hospodarśkim sćěžkotam dowjedło.

* * *

Frakcija němskoluduwoje strony w němskim sejmje je namjet zapodała, so by so nećejźka zakonjedawaca periodа němskeho sejma 3. meje stónćita a so bychu so 4. dźeń meje nowowólby wotmeśe.

Nowowólby do němskeho sejma 6. haprleje.

Němśke knježerstwo ma pjeca wotmyślenje, nowowólby do němskeho sejma na 6. haprleje pupisaś. Němska nacionalna strona namjetuje, so by so na tutym dniu też nowowólba němskeho prezidenta wótmeła. — S drugim namjetom je němśke knježerstwo namołwja, so by so njeby wólbna termija na dny fiskeršijanskich róćnych cźasow połožiło. —

Zywilny wuwiaćny staw po 1. měrcu.

Němśke knježerstwo je wojerśki wuwiaćny staw za zbyte Němsku wótstronilo.

Teź dźensa pak so hischcźe hrožaze pśezwołowanja pokasuja, kótrejž dźehża po njeźakonskim puću němsku wuwiaću wótstronicź. Němśke knježerstwo je so rozhudźiło, tutym revolucionarnym pśezwołowanjam, njech f lěwizy abo prawizy pśichiłdu, bjeswótkadnje napischeźo stupaś. **K wuwaranju tuteje potrowérjeńskich wotpołkadowu dyrbi tchodła też w pśichodźe wuwiaćny staw w njewojerśkej formje wobstajeć.**

S tymle wotmyślenjom je staw 114, 115, 117, 118, 123, 124 a 153 f mocy staja. Němśki minister śmitskownych naležnosćow ma tchodła połnomóc, dale wobžobinśiś swjedobu, prawo na śiwobodne wupśejenje měnjenja, nowinsku śiwobodu, towarśtwowne a śhromadźeńśke prawo, listowe, pólśke, telegrafowe a telefonowe potajnstwo zamjeźowacź a pśechepytanje domow a wobnjeźowanje wobźedźenstwa też zwonka f temu postajenych njesom wuwiśeć dacź.

Wśitke němskostatne zibilne zarjadnistwowe wuzamoźe, wuzhonoźe němśkich krajow a gmejnow maja po zadanjach němskeho ministra śmitskownych naležnosćow abo měrtnow, kótrejž je won postajił, we wobžahu swojeje pśichśluchnoźe cźiniś.

Pśechecźiwo zakazanim periodiśkich cźiśćecźanych pjenow, pśechecźiwo rozpuśćecźenju kótwarstwow a sjednoćenstwow a pśechecźiwo wobmjeźowanju wožobinśkeje śiwobody pa pravne kšćiś, w paragrafowaj 5 a a 5 b wukaza je 26. septembra 1923 a 23. dezembra 1923 date, nałožeja.

Slawne shromadźiny pod holym njebjom a wokoložazanje pod holym njebjom po śiawnych drohach a namješćinach też dale zakazane wostanu.

Zentralne krajne wuzhonoźe móża pak wuwiaće dowoliś. Wukaz huydom do mozy stupi.

Wuwiaćny wukas za Bayersku.

Němśke knježerstwo je też w Bayerskej wojerśki wuwiaćny zakoń wótstronilo. S dobom pak je so za Bayersku źledowacy wukas wudał: Zakazane je, wojerśki wojowanski gват, wobjedne wojerśke bróńe, abo munizyju la wojerśke bróńe pośicźeś, poruczeć abo wobzbam, kótrejž nimaju prawa je wobjedneju, pśichwostajiś, kupjeńe abo pśichwostajenje pobrědowacź abo je k kupjenju pośicźeju.

66 kommunistow w rauśkej Sakśkej sajeli.

Wojerśki roskazowaŕ sakśkeho woboznego wokrjeża je 66 wotpółsćlanzow wokrjeźneho sjeźda kommunistiśkeje strony za rauśchu Sakśku sajeć a wobydlenja pśichelakich kommunistow pśichepytaś dał. Mjes sajatymi pu pódla jejmjeńkow sapółćanza Rennera też někotśi Dźeźdźanśźy měśćanzy sastupjerjo.

Wjerch Ota Bismarck f kandidatow za němśki sejm.

Němśkonacionalne krajne zwjazki w Bremenje, Oldenburgu, Osnabrücku a rauśchej Friesłandźej su wjerchcej Otoje Bismarcźej w Friedrichśruhe kandidaturu za němśki sejm we Weimarsko-Gmišnim wólbnym wokrjeżu pośicźiłe. Wjerch Bismarc je kandidaturu pśijeł.

Hamburgśke łódźenje po samśe.

Wobśejnoźe na Hamburgskich łódźernach su po dale pśichwośćiśe. Kaž Norderska łódźernja su po tej druhe łódźernje rozhudźiłe, wśitkich dźěłacejerjow f dźěła puśćeźcej a swoje dźěłarnje zamknuli. Wjazy dyźi 25 000 dźěłacejerjow je f tym sašćiłu śhubiło. Dźěłodawarjo woczakuju, so kriża njebudźe dołho trać, dokelž budźa dźěłacejerjo dla njedostatka pjenjez bórzy dźěło pytaś dyrbjeć.

Wobśejnoźe w Pirmasensu.

Franzowśka wobžadźenśka wyśchnoźej w Pirmasensu je nětśe 50 wołzowow f nowa sajała, kótrejž su po pjeca pśichi šabiejśe separatistkow w twarjenju wokrjeżneho hamta wobdźelśe. Nětśe 200 měśćanzow je cźeźko, so bychu so hrožazeho sajeća śminyli. Separatistowje hischcźe we radnizy pśichcźiwaju a Franzowsanu wobhonjerśku śłužbu cźinja. Měśćanzy a policijowje dyrbja śwoju śłužbu f pśichewodom marrokowśkich wojakow sastawaś. Cźełk a revolwry su jo jim sebrali. Sawśtanje wobkhada so se

wśchej kruto'cźu pśichewjedźeje. Měśtowe sarjadnistwo na njebožahaze wašchnje dźěła, dokelž su Franzowśkoju některych sastojnikow sajeli. Nunje tak teź někotre pribatne dźěłarnje zakhoduja, kótrychž nawjedowarjo su sajeli. Franzowśkoju su cźełnjenzow sajeli, kótrejž su so po bypnjenju lej paratiśtiskeho knježerstwa wróćili.

Sabudźeni Němcy f Pfalzy so na kupu Re pśechewjeli.

Franzowśke knježerstwo je Pirmasenskich wobydlerjow, kótrejž su so pśichi nadobnu na tamniśke twarjenje wokrjeżneho hamta wobdźelili a po potom pśiched wójnikim žudom wotžudźili, na franzowśku kupu Re dowjesć dało.

Franzowśki major separatistiśke knježerstwo schćita.

W Kuśelu je franzowśki major Lapointe separatistiśkemu měśćanoźe Knaapej radźiśe pobeźenje śwołacź dał, pśichi kótrymž so major sam wobdźeli a praji, so je separatistiśke knježerstwo pśichpóśnate knježerśtwo a kruće je sakśane, pśichcźiwo njemu něchto cźiniś. Jeli so by so njee dźiwaju teho něchto stało, by won śpjeć prěniśi měśćanoźe now měśćanśkeje rady jaźał a jaźeli.

Belgiski sejm franzowsko-belgiske hospodarske dojednanje zaćiśnył. — Belgiske ministerstwo wróćo stupiło.

Belgiski sejm je śrjedu naćiśł franzowsko-belgiskeho dojednanja f 95 pśechecźiwo 79 hłosam wotpokazał. Knježerstwo Theunis-Jaspar, kótrejž bě wuraźnje wothłosowanje f wuzwanjenjom dowerjenja śwjesałe, je na to wótcźo stupiło. 95 sapółćlanzow, kótśiž běchu pśichecźiwo dojednanju hłosowali, wšelakeje so f 68 sjednoćenow, 4 dźaemiśkich extremistow, 22 katholikow a 1 antimilitarista. 79 sapółćlanzow, kótśiž sa dojednanje hłosowachu, liberalnej a katholskej stronje pśiśłuchu. Sdydom katholćanzow je ko wothłosowanju wottajiło. Na konzu pobeźenja sozialistiskoju do katholikow frašnychu. Jedyn sozialistiski senator so f jenym katholikim do pukow da. Wobeju nóžacu jenoj f mogu wot sebje dźěliś.

Sacźišnjenje franzowśk-belgiskeho hospodarskeho dojednanja je Parižźi burzu wustrózyło. Frankowy kurs f nowe špadny a jendźelśki punt na 104¾ franka a dolar na 24,38 franka stupi.

Južnosłowjanska a Bolharska.

Politiske pomjery mjes Južnosłowjanskej a Bolharskej njejsu hischcźe spokojaze. Južnosłowjanski sprowokowny ministar dr. Ninčicj je w ministerskej radze rjekł, so sabjerjenje Bolharskeje napischeźo Južnosłowjanskej mohł rjeź do njepśicźerśtwowe pśichekhadźa, hacź runje balharśke knježerstwo śtajnje wudawa, so je spravone a so je śwónknje, wśchě winowatośće k łuźodam a śrjadźerjam hacź na dypk doje pjelnicź. Podpjerenje pjeca hibanje magedonskich organizacijow sa załojenje samostatneje Magedonskeje. Južnosłowjanske knježerstwo ma pjeca nadrabne powjeśeje wo złym hibanju. Po wuprowjenju Nětkeje naležnosće Južnosłowjanśa je źiwojeje idźerjalnosće wuźdże a so pśichśtupuje, so bychu so pomjery Južnosłowjanskeje k dwěmaj śuźodnymaj statonaj na tuźerdy a jožny podłoź stajiłe. Wona je so rozhudźiła, pomjer k Bolharskej wujaźnicź, njejeź so by pśecźerśći pomjer nastał abo niź, a so bychu dotalne njewuźerźene pomjery a wśajomna njedowera pśechestałe. Južnosłowjanśke knježerśtwo njemóże dotalne wobśejnjoźeje dźeś śrjeśeź.

Knježerśtwowne nowiny „Samouprava" so wobśerkuje se śrašnjej śahrankaju magedonśk. komitow w Bolharskej śaberaju a podpjerarjow twśile bydomdejśich we Zjendźeńskej warmuja, so bychu łobkomdźenje měr na Balkanje a w Europje na hrěcźi njeśtajeli.

Mussolini sa pośylnjenje wójnskeje łódźerstwa.

Italiski ministerski president Mussolini je wutoru we Romje komitej wójnskeho łódźerstwa pśijał. Wjele tym je won rěcź měł, w kótrejž praji: Schtož so wokolo nas stawa, wótpušće łódźerstwo do prěnjeho rjada staja. Nadźijam so, so Italcejnjo to śrošunja. Na rauśchim boku śmy na dohaduje wašchne śchśitani. Mamy Brennerśku horu a njepśechewinstwy Monte Nevoso. We móśtśim boku njemóże so to samo rjeź. Sćym žebi tehdła wotmyślił, mogy naśchego wójnskeho łódźerstwa bjerniej jenoj stupnuju, dha tola njepśichetwarjaju pśichśporjerjo a praju Wam, łódźerstwowi komandantoju, so bychu wśicko cźiniłi, so by wójnśke łódźerstwo wścko dosćało, śehtož je trěbne, so by w kóždym cźasu woz brónjene było.

Protest grichiskich republikanow.

W grichiskej narodnej zhromadskinje je Papanastasin wuprowadzenje republikanskich stronow cžitał. Wono prajі, so budża so republikanojo dla knježeńskowneje politiki, kotraž dynastiju podpjeruje, tak dokho narodnje zhromadżiny zhalowachu, hacž knježeństwo swoju politiku njepřemjeni. Wjazoh dyrbi so republikanskich zapósłanzow je na to i pośledźenje wusćeko.

Ministerski president Kafandaris praji, so knježeństwo buchżu republikanow wobžarnje, tola njemóże swoju politiku přichemjeńcej.

Republikanojo so pjeza bórzy do narodneje zhromadźiny wróca. Jich demonstrazija je wulki sasćišcže cžinika. Venizelos mjeł swojimi najlepschimi pschecželemi pschiwih stłubjuje, a wulka hromada wusłuchowarjow njemóże krotnicej pschicžiny, kotrychż dla je so wuwolanje republiki wotstorcžiło. Porokuja jemu, so won swoju nahladnosć k lepschemu shnitcžu wurunanja k dynastiju znjewužuje. —

Wobnowjenje turkowskeje wójerskeje mozy.

Po parjeschazych z Angory turkowski parlament tele dny wulke kummy za spěchne wutworjenje wójerskeho kódzelwa, podmóńskich zjomow a namórskich letadłow pschihwoli. K temu so pschipomina, so je Neuf pascha rjekł, so móże Turkowski jenoż pod schtitom zyle wobnowjeneho wójerskeho kódzelwa skitacz. Turkowska chze někotrych wusnamnych europiskich wotrjadnych wuczenych za turkowske wyschke schule dobyez.

Wobtwjerdjenje Panamaskeho kanala.

Sjednoczene staty połnocneje Ameriki wobschérne pschiholeny k wobtwjerdjenju Panamaskeho kanala cžinja. Na to dyrbi so hnydom 15 milijonow dollarow a posćišcžo kóžde leto 10 milijonow dollarow nałožiś. Pósledne namórske manevry su dopokazałe, so móże so pschi nětcžisćich wobstejnoscžach zhilne njepschećelske kódzelwo z lohkoscžu Panamaskeho kanala znjemóznjeć.

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 29. februara 1924.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer — 1, thermometer we dnjo — 3. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer -1-1, thermometer w nozy — 10. Wuhladny na njestarne wjedro. Dźesćdźanska wjedrarnja nam mróczne wjedro a sněh slaja. Sinma w blišcžich dnjach hischcze njejwopuschcži. Nad Wósifej rospschescžera so cžezki wonkr z cžopłymi wětrami, tšk nam nowy sněh pschinjese. Wot Norwegskeje bobtwaju so symne powětry k nam. Pschi tutych wobsteinoscžach mamy z dalschej symu liczcź. Wczera mějachu nimale wschě němske města sněh. Najwjetschi symu zapisha hora Fichtelberg z 15 hob., najmjenschi Keitum na kupje Sylt z 4 stop. — Jutrje swobotu stóncžko 6,50 hodź. schadża a ho 5,40 khowa. Mjezacy schadża rano 4,09 hodź. a khowa so poło dnju 1,05 hodź.

— **Wobkhadzejcze wobhladnitwje z rentšikimi hriwnami.** Němskoratna banka so zapowjedźe, wobaleńe a hacž hacžkhólzdźene rentške hriwny wróćko wzacź abo na dobre smenjeńcź. Wona so na to powoła, so we tym zjane pschedpósłma rentške banki njewobstoja.

— **Krajnoserbski seminar.** Na tudomnym krajnoserbskim seminarje wotměnachu so w pośledźnich njedźelach wotkhadnje pruthowanja poł pschedhódźowom k. wyschćelskeho studijnego direktora Eisenschmidta. Wobdźeli so na nich 27 wuczomowcow 1. rjadownje. Wuzhódźeli bechu: we wódomoscžach 2 rasaj 15, 5 ras 2a, 12 ras 2, 3 rasy 2b, 3 rasy 3a, 2 rasaj 3; we wunnišnych a sljepnoscžach 3 rasy 2a, 12 rasow 2, 7 rasow 2b, 5 rasow 3a; we wuschćinskoscži wuczenja 4 rasy 2a, 15 rasow 2, 7 rasow 2b, 1 ras 3a; w hudźišće 1 ras 1b, 1 ras 2a, 1 ras 2, 4 rasy 2b, 1 ras 3a. Mjeł wotkhadźezynmi je hacž 5 Serbow: Cžišla, Jenck, Krawc, Mihan, Ruchtar, kotriż dostachu we wódomoscžach sćedowaze zensury: jón. 16, dwójzy 2a, jónu 2, jónu 2b. Tšo i nich ho hacž hobu wobhdźelichu na połnym hudźbrnym pruthowanju. Sobotu 20. mat. rózka w 10 hodź. bé žiwjatoczne puschcženje abiturientow. Po khwalobnym spěwje mješanscho khóra porčka k. schulsći radźićeli Eisenschmidt k wotkhadźanym, pokasa na zadźewki w jich powołanju, kotrež ho runje dźensa kopja, a napomnjesche dźiwaju na jene słowo Paulusowe k prawemu sozialnemu sachcžu, kotrež nježiwaju wschelakoscžow smyslenja je sobi pschez wódome samoswitoscže a powinosće napischo k druhim. Po pschednješenju dźela z nénišeje misti Schubertowcže dostachu abiturienza swoje wusnawdcženja, a j' wusnjeńwanjom wulkeho „Haleluja" wot Händela bu swjatoczkosć skónczena.

— **Swobodne mjasowe jěki w Budyschinje.** Sobotu 1. měrza dop. wot 9—11 hodźin ho fyrve howjaze mjaso punt po 50 a 35 pf. a fyrve cželace mjaso punt po 50 pf. wotedawa. Dźelonjemjerjerjam wotdawa so ho sobotu 1. měrza pop. wot 2—3 hodźin fyrve howjaze mjaso punt po 50 a 35 pf.

— **Spjenjeńcenje hornjoluzišćiskeho plahowanišćeho zkotu.** Hornjoluzišćan plahowarjo koni, ko wjaseho zkotu a zwirii załoźichu w Budyschinje „Hornjoluzišće towarstwo za spjenjeńcenje zkotu" (Oberlausitzer Viehverwertungsgesellsch. m. b. H.), se samerom, wutworićz pschedewanźnu z pschihodnym wotbytkom hornjoluzišćich plahowańskich produktow. Wot sapoczatka měrza pschinjesu w Budyschinje na pschedań cželaz, beine krawy, cželata, dale woły, tež plahowańske a dźěłańske konje — ł dźěła domjace, ł dźěła importowane. Natarjam budże so składnosć dawacź, se wobeńjonym handlerja, direktnje wot plahowarja kupowacź; natarjam a plahowarjam ma so ł najpschihódnischimi wunnenjenjemi najlepschi material pośredkowacź. Wobłhodna mésnosć namaka so hacž na dalsche pola Hornjoluzišćeho towarstwa za sładowe knise (Oberlausitzer Herdbuchgesellschaft) w Budyschinje w rataškej schuli k rukam dr. Pohla, telefon Budyschin, cžisło 48.

— **Hornjoluzišći swjasł za plahowanje konjow ho załoži.** 25. małeho rózka załoźichu w Budyschinje swjasł za plahowanje koni, kotremuż hižo pschi załoženju wjetschi liczba plahowarjow koni pschistupi. Pschehódnyhwo sesłaza so ł k. rad. Klahrp-Pschiwjerjanskeho jako pschedsydu, tukleja Klema-Hodźicz-ho, rycžerskubleja Henczka-Womnjowskeho, tukleja Męcža-Burkowskeho a dr. Pohla z Budyschina jako sekretara. Swjasł pschistajnje žo ke krajnemu łuźiskemu załskich plahowarjow koni. Jako hobustwo móże so kóždy hornjoluzišći plahowar koni zamołwicź, we wobkhadnej mésnosći Hornjoluzišćeho towarstwa za sładkowe knise w Budyschinje, w rataškej schuli telefon cžisło 48.

S **Wbohowa pola Budeńcz.** Tudomne jelsenske załanišćenczo je 1. haprlese za sjawny wobkhad zaprjeże. W męsazu měrzu maju pał tu hischcze wschě łudźaze cžahi sałacź.

S **Kamjenza.** W Pokżiwju bu 30letneho dźiałacžerja Paßmanna ł Gelsenkirchena jaki, dokelż na njeho tukaja, so je w łetomaj 1922/23 w Kamjenskim a Pokżiwjanskim wotrjesu wschelake njekałanstwa wobeschoł.

S **Kulowa.** Méschczanske załsnutpjerstwo njedawno wob samkuy, w našchim mésche nałutowanju je girowym wobkhodom załoźicź a nune pschihotowacź ł temu pschiwótcź. Sso nadźijamy, so móże so nałutowanja hižo 1. haprleje t. l. wotewiricź.

S **Błótow.** S najlédkom žiwnych smjerskow je sód w nétorych tak mjenowanych jelorach tak žiwny, so ho žiwe hromady rybow sadujesze, po dowazenju bleches 50 zentnarjow. Wobsehje wulke schćinki a karpy so pokasachu, kaiżeł howat wobdzeli njejsu. Wobwhdlarjam wotmachu wobeh wobsow je ho bowokiło, hischcze posnowe rybky nan lójicź.

Cyrkwinske powjesće.

Cžełesczenych k. fararjow

prosymy, so bychu nam zurkwinske powjesće tak podawacź chcyli, so bychmy je najpozdiischo sschtwórt pschihodnyu we 2 hodźinach mełi. hewak njemóżemy rukowacź, so bo pjat wosjerja.

W **Michałskej zurkwi** w Budyschinje smże niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. farar Tischer serbsku powjedź a žiwy wotkasanje, w 9 hodź. farar Pfuhl serbsku Bożu słužbu a 1/11 hodźin němske dźěcžiskemschenje. Sóberka sa zurkwinske schadanje młodosche, bow. 1/10 hodźin we wotrjesnym wusnamu za Khodźe kemschenje farar Tischer. — Sejmjerski: Khorla Jungoh Mudźer, prwotnus tuhy, prjedy kubleř w Sestřjanach, 75 l. k m. 20 dn. pschekowany na Michałskim kubrjedźelskim. Modlena jemu. Wschitcy z dh. Lowanje, dźěłaczerka z Bełeho Khojma, na Khodźe, 76 l. k m. 9 dn.

Schtwórtk, 6. měrza, popołdnju w 4 hodź. w Khelnje w Jurkez domje serbska bibliška hodźina.

S **Hrodźišcžu.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. serbska powjedź, w 9 hodź. serbske a 1/11 hodźin němske kemschenje. Sóberka za zurkwinske kubłanje młodosche.

S **Dahli.** Niedźelu Estomihi dop. 1/9 hodźin serbska a we 10 hodź. němska Boża słužba.

S **Minokała.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska powjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin serbske kemschenje. Kollekta z khćelczanskeje sum. młodźiny. — Sobotu wjeczor 1/8 hodźin žonske towarstwo na farje. — Schtwórtk pop. 1/5 hodź. žonske towarstwo w Khodźe Bóże.

S **Mješarschćiła.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska powjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin serbske Boża słužba. Kollekta za Mješarschćiłsku a Lubnowsku diakoniju.

S **Wahlińca.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska powjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin serbske kemschenje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěcži.

S **Dubrawy.** Niedźelu Estomihi rano w 7 hodź. serbska powjedź, 1/9 hodź. herd. a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sóberka za zurkwinske sastaranje młodźiny. — Sewrédź: Jan Krawza, wobdźěr we Wawjacach, 79 l. k m. 4 dn.

S **Małeschez.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. serbska powjedź, w 9 hodź. serbske a 1/11 hodźin němske kemschenje. Sóberka za zurkw. rodźenjerow. młodźiny ev.-luth. wuznaća.

S **Wjelećejna.** Niedźelu Estomihi dop. 1/9 hodź. serbska a 1/11 hodźin němska Boża słužba. Sóberka.

S **Klukšcha.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska powjedź, w 9 hodź. němska a 1/11 hodźin serbska Boża słužba. Sóberka za zurkw. rodźenjerow. młodźiny.

S **Łupoły.** Niedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodźin němska Boża słužba. 1/12 odpadn Boża słužba za dźěcži. — Sćedźelu wjeczor w 5 hodź. bibliška hodźina na farje.

S **Hućinu.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. serbska powjedź, w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje.

S **Rosnicy.** Niedźelu Estomihi **dopołdnja** 9 hodźin serbska a 1/11 hodźin němska Boża słužba. Sóberka za dźěcži. wukasanje młodźiny.

S **Nukez.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska powjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin serbske kemschenje. Sóberka za zurkwinske wotkhadanje młodźiny. Pop. w 2 hodźinach serbske dźěcžiskemschenje.

S **Horni-ho Wujezda.** Niedźelu Estomihi dop. 1/8 hodźin serbska powjedź a 1/11 hodźin němska. 1/4 hodź. serbske a 1/2 hodźin němske kemschenje. Krajne sóberka. Zwjesel jmjenowanje w pjenu. — Sćedźelu 5. měrza połnan mitenesej w parkejskej stwi, wjeczor 1/8 hodźin bibliška hodźina (Mark. 4, 26—32: strowe rosćenje).

S **Barta.** Niedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska powjedź, w 9 hodź. němske a 1/11 hodźin serbske kemschenje. — Wutoru zhromadźizna Khóstejo towarstwa.

S **Hodźija.** Niedźelu Estomihi budże rano 1/8 hodź. němska powjedź, dop. 1/9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemschenje. Kollekta za zhrytow. sastaranje khćelczanskeje młodosche. — Pjatk smże kuzes farar Handrik ł Pušk, popołdnju 1/5 hodź. němska powjedź a w 5 hodźinach němsku połstnu nutrnosć. — Shromadźizna Jónšeho towarstwa z pschednoschkom budże hakle pjatk, 14. měrza.

S **Budestcz.** Niedźelu Estomihi smże farar Domaschk rano 1/8 hodź. němsku powjedź, farar Boja dop. 1/8 hodź němske a w 10 hodź. serbske pródowanje. — Pschez zhrytninmi wrotami so kollekta za khćelczanske wukubłanje młodosche sbéra. Popołdnju w 3 hodź. je w kowtu młodźiny shromadźizna khćelczanskeje. Jónšeje młodźiny. Sa

Starý a nowy wucžer.

Powdałoscžko wot J. Nowaka-Kaschczanskeho.

2] (Pokračowanje.)

II.

Jutry bechu nimo. Bé rjany krasny swjedźeń był, hacžkuli bé we wschej žiwnej krasnosći wuzuckło a wschitko schtomy, pola a łuki bo selenczaho. Kak dha njedyrbjeli so tej ludźo radowacź, hdyż bo zyla pschiroda wjeselesche? Mésacžu tola z najmjenschim tež lelko winy z spěwanju, każ wjesołe ptaczatka w hajzu a holi, tšk zyły dźeń bjes pschestacža swoje luboime hłosy khwjeczerej dachu.

Tež w Dubnjanym bechu jutry derje a hódnje swjedźeli; bé dźe farska wjeh a ł wokolnosće pschihódze tu knjazu dźeń dosć pobożnych kemscherjow. A kajka była ludu bé tu jutrownicžku wopołdnju schromadżena była? Ludźo, tšk hewak sa zyle žiwjenje Dubnjow njewobladachu, pschikhadżachu tu jutrownicžku, so bychu tschižeri widżeli. Tajke napohlad pak je tež wo prawdze widżenja hódny. Hnydom po pschipołdnju schromadźuja so wohadni na zwjoich kónjach, tšk su rjenje zapleczene, z bantami wudebjene a hacž na najrjeschcze zaratowane, wokoło farskeje zyrkwje. Hdyż žu so tu pomodlili, jechaju do žuzbudnje farskeje wjsy, ł kotrejež sahjo tamni jechanzo do prénischeje wjsy pschidża. Tu jechaju spěwajo a ho modło po wsy a wokoło zyrkwje. Po žwaczinje cžahnu kóždi sahjo do swojeje wsy, hdżej hischcze nécžto krótcž wokoło zyrkwje jechaju so khwilu modło a so na to domoj podadża. Je to stare a sawdsoże zjane waschnje.

Bé žrjedu po jutrach. Dźensa dyrbjesche nowy wucžer pschińcź. Wš schuli bé wschо na dobre powitanje pschihotowane. Wokoło duri bé wulki seleny wěnz napleczeny a wyschе duri bé napijmor: „Bóh johnuj twój sałup!" Zyła wješ bé dźensa na nohach; nichtó njechasche žo jakomužkuli, so by nowego wucžerja hnydom wjeselhadał. W małej wjesoj, każ Dubnjow, tšk mjesesche lédma tši sta wobydleri, žo lelko nowcho njeslawa, każ we wulkich městach; snj tež žu ludźo tu bóle wešjmi hacž tam. Njemóżemy jim tšch wešjmosći tež runje za złe měcź; žo tola žamo wdumi, so chcychu ludźo muża widżecź, kotremuż dyrbja pschichodnje žwoje dźeći dowércź.

Popołdnju w schtyrjoch hodźinach pschijźebże nowy wucžer najprjedy na farn. Farar wjeselesche jeho žam do schule. Psched zyrkwju a po zyrkwi wucžu, hdżej dyrbjeschtaj nimo, stojesche mnoho wjesnjanow, tšk fararja a nowego wucžerja pschecželnje strowjachu. Psched schulu bechu dźeći pyschnje wuholowane schromadżene. Najstarscha schulerka poda nowemu wucžerjej na cžełowjenym puzaku schulske kluczе, pschi tym powitanske hrónczka praja, tšk je jich starý wucžer sestajał.

Nowy wucžer podjakowa so tšm dźěcžom ł pschecželnymi słowami, a hdyż jeho gmejnski pschedstojnizer Schołta prosche, so by žiwje mésmo se wschej próju sastarał, žłubi, so chze dźěcžom pschejo starožiwy a luboscžiwy wucžer byez. Na to sastupi ł sararjom a se Schołtu do schulskeje stwy. Tu powita farar ł nowa pschikhadżazeho wucžerja, jemu pschejo, so by so jemu tu spodobało a so by we žwojim sastojnistwje dobreho wupokazyło mél a prajwje wjele wjesela a spokojnosće žebi dobył. Starý wucžer, kiż bé hižo wo sćiwé cžakat, pschepoda žwojemu nastupjazej schulske knihi se słedowazymi słowami: „Tu pschepodawam wam knihi, kiż hym sam wjele lét mél. Nadźijam žo, so smjeješe pschezo na nich wjesele, so do nich ženje nicžo njeluboho sapiłowacź njetrjebaczo. Pscheju wam knihi wutrobnje, so bychcże je prawje dołhe léta ł žwojemu šamfnemu a ł žwojim wam dowérjenym dźěcži trjebać."

„Dźakuju žo wam wschém", wotmołwi nowy wucžer, „a luboscžne pschijeczże, a wam, knjes wucžerjo, wobsehje sa wasche pschecželene słowa. Proschu wah hnydom, so chyli ni we mojim nowym sastojnistwje se žwojej bohatej radu ł pomocy hyez. My dyr widżicże, so žym hischcze mkody, a wěcże, so je moje sastojnistwo cžeżke. Wy budżeżcże mje sawdsoże se žwojim dołhim nashonjenjom podpjeracź, wo waš nutrnje proschu!" Tute słowa dobuchu jemu hnydom zyłu pschijelnjosć swojeho wucžerja.

Potom dźěchu wschitcy zyrkwju dele do wucžerjowej jistwy, so bychu jeho bydlenje wobhladali. Wjebž žo tu runje wjele pschemeńnikow, khiba so bé wschо nécžišcža na doba nowischa a rjeńscha hacž pschedawčha. Tež ta stara wobrazy na ścénach dźehu tu nowe nawdźachane. Wucžerjowe wožy bechu hižo dżeń prjedy pschischłe, tak so bé jeho zyłe bydlenje do zyła p'chihotowane.

Hdyż bechu jeho wschо wobhladali, praji farar: „Zyły wah, knjes wucžerjo, dźensa hischcze doma žana wjeczerja pschihotowana nje. Tuž proschu, so bychcże ke mni pschijschoł. Tež knjes Wawrik — tak rékasche starý wucžer — a knjes Schołta dha tež pschijdu, dźensa ja mojim błidom wjeczerjerjej!"

Mužkojo wopuschczichu schulu a podachu so sašo na faru. Psched schulu bé hischcze wjetschi dźeł wjesnych schromadżeny, a rosrěčeżowachu so, kak bé so jim nowy wucžer spodobał.

„Tón dźe je hischcze wjetschi hacž nascheh wucžer", powdasche runje mały pachoł swojim bobu'chulerjam, „budże so chtóżkuli dyrbjeżej, so by buchyu do schule nuti mohł. Ale jeho žuzka dże rjana, hischcze wjele rjeńscha hacž knjesa fararjowa, a kak so jeho wyjoki klobuk žwjerkasche, bóle hacž jutry pola Khćižerj. Pěkny dej to nowy wucžer, dyrbjesche widżecź, kak so ludźe na nań smjeješche? Ja smjeju jeho sawdsoże rad!"

„Staraj so jenoż, so smješe wón tebje rad", powuči wasche jeho starchi schuler. „Sseli smjejech hłowu tak polna, kajkow a hłuposcžow, każ prjedy, so jemu sawdsoże jara łubież njebudżech."

„Sšchodła dha nowy wucžer pod brodu jane wobydlenja, każ nasch?" prajschesche jo mała schulerka.

„Ty hłupa holza!" smjeješche so jej starscha. „Je wón hischcze młody. Hdyż budże tak starý, każ nasch, tšk wósće tež brodu. Ale!" wobroczi so k druhim, „kak bé wucžerjej po prawdze réka. Tež Wawrik?"

„Ně!" wołaschе wjazy dźeći na dobo, „réka bé Dubšti!"

„Dubšti!" dźiwaschе so holcžka. „To je dżiwne mjeno, tak tola hewak nichtó njerěka." (Pokračowanje.)

pschednoschk a towaršchnosc̆ je Zonska mlodžina lubje witana. — Sarjedu popoldnju 1/4 hodž. shromadžsina tchesc̆ijanskeho žonskeho towaršstwa na dwórnischcu.

S Porschtz. Nedc̆elu Estomihi rano we 8 hodž. herb. swj. spowjedž, we 9 hodž. herbska Boza sluzba. — Pop. we 2 hodž. ev. towaršstwo žonskeje mlodžiny. Wjecor we 1/2 8 hodž. we packesc̆ej stwi herbska biblijska hodzina (1. Tim. 2, 4—15). — Sarjedu wjecor 1/2 8 hodž. herbska biblijska hodzina w Boschezach (Jak. 4, 11—5, 6). — Schwórk wjecor w 7 hodž. herbska biblijska hodzina we w Kumschizach.

S Khwaczk. Nedc̆elu Estomihi, rano 1/2 8 hodž. nemska spowjedž, dop. 1/2 9 hodž. nemske a we 10 hodž. herbske kemschenje. — Kollekta sa zyrkow. khutkowanje w mlodžine. — Schwórk pop. we 4 hodž. žonske towaršstwo we Nowakez hotc̆enzu w Khwaczizach.

S Budyschinka. Nedc̆elu Estomihi, rano we 8 hodž. herbska spowjedž, dop. we 9 hodž. herbska a 1/2 11 hodž. tž. nemska Boza sluzba. — Kollekta sa woc̆ehnjenje mlodžiny.

Krajnogyrkowinske shromadžeństwo we Budyschinje, na rožowej hasy 31. Nedc̆elu dop. 1/2 11 hodž. nedc̆elska schula. Wjecor we 7 hodž. spewny a hudźbny wjecor (Thema: Tón Knjes je mój pastyr). Póndźelu, 3. mérza, wjecor 1/2 8 hodž. shromadźizna hospodarstwow. Wutoru wjecor we 8 hodž. swjatl mlodžiny sa rozsudź. khc̆eicz. ja mlodžezjonu a hrjedu sa mlode holzy. Schwórk wjecor 1/2 8 hodž. biblijska hodzina. —

Knjes shromadžeńskowoju wothladar Zimmermann se Budyschina dźerži wot 2. hač do 7. mérza biblijske hodziny: Nedc̆elu, 2. 3., pop. 1/2 5 hodž. pola f. Oth Hencza na Zidowje c̆. 146, pónd̆elu we Wjelec̆anjach, wutoru we Korsnuju, srjedu w Motydle, schwórk we Lohsnanach a piatk w Tuzjanach, wschudże we 8 hodž.

Přiłopk.

* S Frankenkeina. So by najnjenjeschnemu bratrskej mloko hworjowalo, sajmali w jenej indonmischej swojbje dwe hac̆alcznja bzowezic̆ze, mjes tym, so dc̆ehjachu starschej w nozy na sowiesc̆elenju, spirzitnjowny warjak. Pschita potom jako spiritus, hac̆aznjuje swoja njebe hischcze ha-ja. Spiritus wc̆o rozbuchny a palaca mokschina wula so na wobzaramnje dźesco tak, so so bórzy w plomjenjach palesche. Hac̆aznjeje pschikhwalana hotra i pschikwam. plomjenja hnydom sadusnez pytasche, so holesza tola tak jara wopali, so drje ledma pschi zywjenju wostanje.

* Dobry a schpatny c̆ytonjek. W pekym nastawku „Narodnych Listow“ wo pschisposobowanju powjeda knjeni „Milena“, so schschesche ras rosnoworjeez ho holzu, kotraz njebesche rjana, wo schelkatich ludjach w towaršstwosez, a to na wasnje, kotrez ju pschekwapowasche. Na rozdźel wot ludji, kotriz widźa wsicko schpatne, fakitowasche holza wsicko na swoje wasnje, zamolwjowasche a naudźe na kóżdym nc̆ehto dobre. „Po prawom to njebedźetu samolwjenja“ pische, „a to bc̆ehe to najtrasnische. Bc̆ehe to, kato by c̆lowjek prajit to samkne, jenaj ſ dobrej mésto se sej wutrobu. A hdyj kdźbliwje na nju hladach, namatach, so je tak krasna, tak njesmuprajnje krasna, najkrasnische se wschich zonow, na kotrez sym hdy hladala.“ Kajka wulka hlubokosc̆ w tutom wobkedźbowanju a zapschimowanju! Ludźo, kotriz samoza namakaez pola swojeho blizschcho jenoz sle a c̆eknne strony, a nic̆o dobreho, njemoża sami byez dobrje wole a c̆istjeje wutrobu. — Pschistodowaez ho na swojeho blischcheho, wobsedje pak na swojeho herbskeho blischcheho — njemje na nemischcho — to dźe je tajki prawy herbski njepodc̆ink, nc̆. wulkoherdy. Sso sdy khribjeta stajnje na wschich blizschich pschistodowaez, a hdy dźito podrowaez, ta je prawy sataneski njepodc̆ink. Njemonakach to jenaj na wsach, ale hischcze bóle „w mesje“. Tajschi ludźi dyrbimy spóstez a ho jim wuhibowaez.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Finanzny hamt wozjewja:

Dopredkaplaczenje na samazyńki dawk 1924 a wotdaeze dawka obligazijow.

1. Jako naplaczenje na samozeńi dawk sa protyczne lêto 1924 ma ho hac̆ ſ 29. februarej 1924 na finanzu khasu (nêzo na Sedanskej dróhy) saplaczeez:

a) Dawkiplaczerio, kiz njesu sozluz we towaršstwa w smyśle 11. § 3. wotstawka druzstwowho zakonja (Körperschaftssteuergesetz), maju 3 krocznu sumu druhole polozaj khlebowneho saplaczenskeho dawka (Brotversorgungsabgabe) saplaczeez.

b) Sazluzbne druzstwa w smysle 11. §, wotstawk 3 druzstwowneho zakonja, placza polozaj samozenskeho dawka, hdyz swoje samozenje snajmjenscha tak wobliczka, zo wuczinja sumu pschich podźelow druzstwa a dołżnych listow po dawkowej hódnosczi.

Njesmi-li tute dawkowe a pschedawanske hódnosce do 29. februara postajene, maju sazluzbne druzstwa 6 trocznu sumu druheje polozaj khlebowneho saplaczenskeho dawka placzicz.

2. 1. mérza 1924 ma ho prenje placzenje na dawk obligazijow (wurunanje pjenjezneho wothlosowoscenja (pschi dołżnych listach, — 3. dawkowy nalozny nakaz art. III. §§ 17—25) stacz, ma ho bjez wosobiteho napomnjenja na finanzny khasu saplaczicz. S dobom ma ho dawkowe wopschimo (Steuererklärung) w 2 exemplarach finanzamu hamtej japodacz.

Placzicz maju wschi wobsoby abo sjednoczenstwa, kiz su swoj abo jich pryedowniz dołżne listy (Schuldverschreibungen) wupisali a hac̆ k 1. januarej 1913 saplaczili njesu. Dalsche je zhonicz na finanzamu hamtcze na Sedanskej dróhy 17 — we pryedawschej hasarskej kaźornjej.

Hlowny a samolwity redaktor: Marko Semolek w Budyschinje.

Po najtuńšich płaćiznach w solidnym wuwjedźenju porucam

kompl. kučowe graty
kompl. dźělanske graty

kaž taž wšo

gratowe dźěle z najlěpšeje jadriweje kože

a z ruku šite, dale:

nakhribjetniki, wićne toše, gamaše, aktowe mapy, šulske tornistry, slě, kofry, pućowanske toše atd.,

wulki skład hotowych

sofow, šeslonge a matracow

Ia polstrowane

Karl Krause we Wojerecach

sedlarski mištr

na Hródkowskej dróze 4.

Darmotne pućowanje do AMERIKI

Hdyž chcesće přiwuznych abo znatych we późnocnej abo połodnišej Ameriey wopytać, kiž móża přewjezenje zapłaćić, dla zdźělśe nam jich dospołnu adresu.

My so z nimi bjeze wšćoh wudawkow za Was zwjazamy a so procujemy, zo bychmy Wam přewjezenje a trěbne pućowanske pjenjezy wobstarali.

Wćzywnostajnu radu wo wšćoh wše nastupacych pruzejach Wam tchorunja darmo zdźěli.

Čara z Hamburga do Ameriki
w Hamburgu — Alsterdamm 25 —
a zastupjer
Ernst Scmbduer w Rudyšinje
na hornčerskej hasy 21.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Hospodarski rozhlad.

29. maischo rózża 1924.

Kursy wexera w Barlinje:

(Tute kursy su w miljonach)

Dollar	4 189 500	franzoszki frank	174 563
jendźelski funt	18 104 625	c̆ehkoslow. króna	122 193
schwajcarski frank	728 175	100 połsk. markow	438 000

Barlinjske wiki. Tež wexera njebe na Barlinskich wikach zanoho wjetschoho žiwjenja pytnyła. Pschcžo hischcze skutkuje wurjadny wyschki dawk (Börsenumsatzsteuer), wo kotrymž so powjeda, so so wo jeho pschemenjenju jedna, schodowajo na wiki. Zjawje rospowjedasche so wuschmowanje dawkoweje wyschnoscze pschez wuzmelkrilim agentam. Siedmoc̆eschtwe malkerjow je so

Produktowe wiki w Barlinje. Na wikach njebe tež nic̆. Tute wobsteznoscze skutkuja ke stejdobje wikow. Wobzeznje hischchi so z tym, so hu runje nekt wulke dawkowe terminy. K temu hischcze, so wukrajny kapital na Barlinske wiki płaćiwdże. Nowe spadnjenje franka temu wjele poliknje. Powschitkowne powjesce wikow może so runjewon hjedźischtne njenowaez. Na deset wobych wikach so kursy jenoz malo pschemenichu.

— —

Efekty. Wobsebje na wikach zelesoweje industrije bê malo pschemenjenja knrsow. Mjes druhim hlubschim Kölu Rent-Essen 1,25, Mannesmann 1. Riebeck-Montan 3,5 bil. prozentow. Na katijowych wikach hinbi Salzdetfurth na 1 bil. prozentow, chemniske wiki so njepschemenichu. Na elektrowych wikach njesé ſ zyza zanoho žiwjenja. Tohamo płaczi tež wo waggonowych a maschinowych wikach.

Renty. Nemóże renty so ſ wjesnisca wotdrjebschin. Wutrajne renty bo dla napjatosce na dewisowych wikach wo wjelko pobólschu.

Produktowe wiki w Barlinje. Na wikach njebe tež wokero zanoho wožiwjenja. Sa tukraja so w hrjedźi njemóże zito polticzesche. Płaczijny žadachu so nimale te-hame, kaž dźeń pschedy. Barlinske ninym su dla frosta dźěłaczerjow dotal malo kupowali. Rożki so do hrjedźe-nete Nemiesej njemje pschedawa, dokelż je statna žitarnja Tramnischim ninym rożu pschedawasa. Pschcžoga stabje dźesche. Nschto malo so do Rheinische krajiny kupowasche. Jec̆zmjeń w dobrej hódnosczi dale derje dźesche. Wowsowe wiki so njepschemenichu. We muzy a wamjeschkach bê wobrót synadny.

Blosarowe wulkohamjenjenjeze Mtt a Co w Berlin Steglitz, 27. febr 1924. Hac̆aznjej stejacej pschidnje dobidu, schtoż nêz cżaż hobu pschinjesche, dha tola syma dobpolnemu roswiciu wobłhoda sadźeua. Dźesel so we dêhu zydzenja njepschemeni. Rożenje dźe c̆ekiwjeny a 3dży dźesel a luzerna. Tež na trawnatych wikach so malo pschemeni. Rożkeje dźesche rapowa trawa a timo-tej. Sa serabellu a hrach bê njeznje nepraschenja, wjazy ja kupinemi. Hubjenschno dźechu boby. Pizowanjska repa nêzhto lepje dźesche. Płaczijny su sc̆ehowaze po zentnarju a stotych hrivnach:

Cżehowjeny dźesel 70—84, bêły 110—190, schwjedski 35—62, luzerna 52—75, zolty dźesel 32—40, sa ranity 68—85, jendź. raj. trawa 36—48, italska 26—46, timotej 38—45.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Zyto a wowjowe semjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczijny po Hotej hriwnje.

	28. 2.	27. 2		28. 2.	27. 2.
Pschenica	163-168	163-168	rapš. wosnički	10-11,00	10-11,00
rolla	132-136	132-136	poch. wotstka	8,80	8,80
małe jecżmjeń	178-188	170-183	erdacka	14-15,00	14-15,00
nal. jecżmjeń	—	—	lyetatschi	12-13	12-13
wowjs	115-120	114-120	běrnace knjži	17-17,75	17-17,75
kukanica (Mais)			bjung	13-15,00	13-15,00
lane sjemjo	400-410	410-415	woka	14-14,50	14-14,50
rozk	290-295	290-295	kmn. wosnički	21-22,00	21-23
pschenic̆n. mutc̆e	26-27,25	25-27,25	modre lupiny	13-14,50	14-14,50
rjane mutka	21-23,50	21-23,50	žolte lupiny	16-16,50	16-16,50
pschenic̆n. wotr.	9,00	9,00	hrosch	17-18,00	17-18,00
rjane wotrenby	7,00-7,30	7,00-7,40			

Wic̆zne płaczijny wexera	w Kamjenzu za 1 zentn.	w Lubiju za 1 zentn.
Wschenica	8,25—8,50	8,20—8,40
Rożka	7,00—7,25	7,10—7,30
Jec̆zmjeń	8,25—9,25	8,60—9,50
Wowjs	5,75—6,00	5,60—6,00
Sjemo	3—3,50	2,30—2,50
Sćomu, ſ małch. mlóżk.	1,30	0,80—1,10
Sćomu, ſ jadźanju	1,20	—
Sćomu, ſ ruku młóżenu	—	1,50—1,80
Wérnu, pola rataraja	2,75	—
„ hać na żelezninju	—	—
Butra	3,60—4,40	1,10—1,20
Jeja	0,15—0,20	0,12—0,20
Pschenic̆ne wotrubi	—	4,00—4,50
Rjane wotrubi	—	3,60—4,00
Pschenic̆n. mufa	—	13,00—14,50
Rjana mufa	—	12,00—13,00
Prosata, walke	14—30	—
„ hrenje	—	—
„ male	—	—

Płaczijny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skotnych wikach.

28. februara:

9 wowm, 11 bykow, 15 jałowjow a krawow, 353 c̆elatow, — wowcy, 321 swinl.

Płaczijny za wowcy, bnk. jałowjn a krawy łaź pódźelu.

Cżelata: muforniene 73-75 ſt. hr. za punt, mjenje muforniz 70 ſt. hr. za pt., schpatne 68-62 ſt. hr. Swinje: potkmonjasne. 69-71 ſt. hr., muforujene 73-75 ſt. hr., wjazne 62-66 ſt. hr, ranzy 50-60 ſt. hr. za punt.

Ke konfirmaciji

porucam wosebje płaćizny hódno:

cheviot, połwolmj. . . metr 2,15 1,85 1,68 hr.
„ čista wolma . . „ 2,70 2,40 1,95 „
serge, čista wolma . . „ 4,80 4,30 „
eolienne, wjele barbow . . „ 8,70 6,75 „
kostumowe tkaniny, 140 šěroke, metr 7,80 6,95 „
kostumowe sukno, 140 „ „ 3,50 2,90 „
gabardine, čistu wolmu, 130 šěr. „ 9,50 7,50 „
połny voile, 100—110 šěroki „ 2,40 1,95 „
drastowy somot, 70 cm „ „ 8,50 6,75 „
žonjace nałětne mantle . 25,— 19,50 12,50 „
žiłdżany frotej . . . . metr 3,50 2,90 2,50 „

Dale porucam w připoznatych hódnosćach:

košlace sukno, metr 1,30 1,10 0,95 0,75 0,65 hr.
łož. počehnj. pis. posl. z 2 hłowak. 11,50 9,25 „
damast. łož. počehnj. posl. z 2 hł. 16,50 14,50 „
ložowy płat, počehnj. z 2 hłowak. 19,15 14,50 „
tkaniny za łož. płachty, metr 2,90 2,28 1,90 „
twjelki . . . . metr 1,30 1,10 0,95 0,75 „
kóperowe wupj., 80 cm šěr., metr 2,60 2,10 1,80 „
Madrasowe gardiny, wokno 19,50 16,50 9,50 „
gardiny, po kruchach, metr 1,80 1,20 0,58 „
tüllowe a wafflowe łož. přikrywy, žonjace a dźěłace šaty, šórcuchi, trikotaže, blidowe ruby, — — mužace tkaniny, wolmu atd. — —

Přihódna kupowarnja njewjesćinskich wuhotowanjow.

Hans Glodisch
we Wojerecach na dwórniščowej dróze 13.

Hosćenc w Jasenćy

Njedźelu, 2. měrca, wot 1/8 hodźin, su

zjawne reje.

Přećelnje přeprošuje **M. Handrik.**

Brosec hosćenc we Łazu.

Sobotu, 1, njedźelu, 2. a póndźelu, 3. měrca, je

kózłopiwowy swjedźeń

Přećelnje přeprošujetaj **Brose a mandźelska.**

Hosćenc w Haslowje.

Sobotu, njedźelu a póndźelu (1., 2. a 3. měrca)

kózłopiwo.

Njedźelu a wutoru su

spěšnje reje.

Přećelnje přeprošujetaj **J. Měrčink a mandźelska.**

Wowćerkec hosćenc w Šunowskej fabricy.

Wot soboty, 1. měrca hač do wutory, 4. měrca so

kózłopiwo točí.

Sobotu swinjorčzanje

połčik (Wellfleisch)

Póndźelu su **reje.**

K temu přećelnje přeprošujetaj

Michał a Jan Wowćerk.

Hosćenc w Konjecach pola Kubšic.

Sobotu, njedźelu a póndźelu (1., 2. a 3. měrca) so

kózłopiwo točí.

Najlěpše kózłokolbaski. Najlěpše pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

Pawoł Prokoph a mandźelska.

Hosćeńc „Ke kołpjej“ we Wulkich Zdźarach.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 1., 2. a 3. měrca 1924, je

wulki

kózłopiwowy swjedźeń

Njedźelu wot 6 hodź. sem

pyšne reje. Za dobre jědźe, pića a spěwanje posrjedźowanje je najlěpje postarane. — Pjatk, 29. februara, je

wulke swinjorčzanje.

Přećelnje přeprošujetaj **E. Streubel a mandźelska.**

Póstnicy njedźelu 2. měrca, wječor wo 8 hodź. wuhotuje

Kamjenski kat. Kasino

w „Stadt Dresden“ swój

póstniski swjedźeń

po starym wašnju z dźiwadłom, zabawu a rejemi a přeprošuje swojich sobustawow ze swójbnymi kaž hosći z blizka a z daloka nanajwutrobniše

Předsydstwo.

Powšitkowne spěwanske towarstwo za Klukš a wokolinu

wuhotuje njedźelu, 2. 3., w Šusterec hosćeńcu w Klukšu

wjesely wječor.

Wobydlerstwo Klukša a wokolinu so k temu wutrobnje přeprošuje.

Započatk 1/8 hodź. **Předsydstwo.**

Staju wot **pjutka** transport direktaje z rańšeje Pruskeje přikhadźacych

młodych wysokosuećelnych

kruwow a jałojcow

pod přihódnymi wuměnjenjemi a jara płaćizny hódno na předań.

Michał Něšpork w Kulowje

na Haškec hasy 24.

Słyšće!

Hdyž chcećе sobi Waš kupny list, wumjenik abo testament pisać dać, dźiće ke Kobanej, z kotrymž móžeće serbski rěčeć.

prawny büro **Ernsta Kobana** w **Budyšinje** na Kaeublerskej drózy 6.

Telefon 814 (přez kronpryncowy most).

Składnosćna kup!

Zacynkowane bowy

	28 cm	30 cm
jedyn	**1.30** hr.	**1.40** hr.
4 bowy	**4.90** „	**5.50** „

(Zinkeimer)

jenož tak dołho hač skład dosaha.

Centralny kupny dom w Budyšinje

na khěžorskej drózy 14.

Drjewowa awkcija,

na městnje samym za hotowe pjenjezy maju so na předawanje předawać:

Wutoru, 4. měrca 1924 dop. w 9 hodź.
na Manjowskim revěrje:
na 100 rm lisć. klumpachow
„ 200 „ khójn. klumpachow
„ 35 „ bróz. wuzitk. kuluchow
Kupcy zeńdu so při Manjowskej hajnkowni;

srjedu, 5. měrca 1924 dop. w 9 hodź.
1.) na revěrje w Hornjej holt (Oberheide):
na 330 rm khójn. klumpachow.
Kupcy zeńdu so při hajnkowni w Hornjej Holt.
2.) na Delnjo-Wujezdźanskim revěrje:
na 110 rm lisć. klumpachow
„ 30 „ khójn. klumpachow
„ 30 „ bróz. wuzitk. kuluchow
„ 150 „ hałozoweje walčiny.
Kupcy zeńdu so pop. w 2 hodź. w hosćeńcu w Delnim Wujezdźe;

štwórtk, 6. měrca 1924 dop. w 9 hodź.
na Lipinjanskim revěrje:
na 680 rm khójn. klumpachow
Kupcy zeńdu so w hosćeńcu w Lipinach.

Kujeżstwo w Delnim Wujezdźe
we Wojerowskim wokrjesu.

Hosćeńc „Běły Kóń“

Hosćeńc prěnjeje rjadownje w Budyšinje na zwonkownej lawskej hasy. Mějeśel Curt Lange.

poruča so wšěm Serbam a přećelam Serbow. Jara spodobne a přijomne přebywanje. Dobre jěsć a pić po :-: znatym wurjadnym wašnju. :-: Wšě wina w najwjetšim wubjerku.

Kóždu njedźelu koncert.

Kedźbu! Kupuju jenož tydźeń: **Kedźbu!**

płaću 8—12 złotych pjenj.

Lumpy, železo a metale

Kupuju też

Železo a metale kupuju jenož, hdyž so wupokaz wyšnosće předpołoži.

Korla Matthiaschk we Wojerecach

na dwórniščowej drózy 21 a na Hródkowskej drózy 9.

Ratařske mašiny a graty

dyrbiće nětko kupować, dokelž su płaćiny směsne tunje.

Poručam a podawam hnydom

šćroke a zubćkate młóćace mašiny z čišćenjom a bjez čišćenja, **krótowanske młyny, wuhibliwe parjaki** (Kippkessel), **sykanjerčzace mašiny, trawnižnjejki, pluhi, brony** atd.

Wuporjedźenje derje a wćeywustojnje.

Dale poručam w najlěpšej hódnosći po najtuńšich płaćiznach:

Jězdne kola, gummijowe wobruče, šijnce mašiny, motorske kola „Ardie“ 3 PS, najspušćomnišne koło za kóždeho, krasnje wuhotowane; originalne D. K. W. motorske kola, najl. lohke motorske koło 2½ PS,

E. Buckenauer we **Wojerecach**

mašinowa wlkowańja

Telefon 122. na Bismarckskej drózy 2.

Swobodne městno

za

Welsec kupny dom

Telefon 12 w Kulowje Telefon 12

Rönsch, rěčnik a notar w Běłej Wodźe.

Pisańja: na Mužakowskej drózy čo. 7 (Germania)

Rěčne hodźiny 8—1 a 3—6 hodź.

sobotu 8—1 hodź.

Pytam

kuchařki, stwinsko, domjace a kuchińske holcy, wjele połnych a hródźnych holcow, wotročkow a pohonšow. — Přistajenka

Görlichowa na sukelnak hasy 1 Telefon 837.

Kupuju

lumpy, nowiny, šešiwki, knihi, akty, staru papjeru, kolkrje po najwyšších dnjownych płaćiznach. Po wjetšie, što bere płaćizne słoćanki, je šamjnym sposobom přihotowanje.

Josef Schubert

w Budyšinje, bórtlin čo. 7.

Telefon 695.

✣ Zony ✣

Korcłam łuwši muži hłab pischepałsow, mězkačnych a pischchpadowych powjałow, podpołožkow.

Stoju rad k tebje.

Wagnerowa w Budyšinje

přeco schulerskim wrotam čo. 9

Přepisanje hypothekow papj. hriwnow do hypothekow złoty hriwnow, wupowědźenje, wusmórnjenje, srědźenja a wućinjenja wšeje druhiny płaćiny hódno.

E. **Raue** na Hošćo hasy 32.

Brikety

wotedała běžnje

M. E. Schöne

w Kamjencu.

M. E. Schöne

w Kamjeńcu Telefon hamt Kamjenc čo. 8
w Połčnicy Telefon hamt Połčnica čo. 62.
w Zejicach Telefon hamt Horni Wujezd čo. 67

Ze składow poruča:

šwablokisały amoniak,	melasu wows. pluhow,
kali-amoniak-salpeter,	suche truhanćki,
wapnowy (kalkowy) dusyk,	cokrowe truhanćki,
amoniak-superfosfat 8/9,	běrnowe truhanćki,
amoniak-superfosfat 5/15,	běrnjace kružki,
superfosfat 5, 8/5,	ržane wotruby,
superfosfat 18 %,	pšeńčne wotruby,
Rhenaniafosfat,	grisowe wotruby,
Domašowu mučku,	rapsowy wosušk,
kosćowu mučku,	hrósłkowu wosušk-mučku
40 % kali,	mučku balmin. symjenja
22 % kali,	mučku laneho wosušk,
kainit,	sykanje,
wapno, cement,	pochowe slanje,
	picowańske běrny,
	jěchnu sel, skótnu sel,
	brikety,

čerwj. dźećelowe symjo,	
žołto-dźećelowe symjo,	
šwedski dźećel,	
inkarnatski dźećel,	
běły dźećel,	
lucernu,	
seradellu,	
Eckendorfske runkli-cowe symjo,	
lětni rěpk,	
nazymski hróch,	
hróchowe symjo,	
jahłowe symjo,	
nazymsku woku,	
kolij,	
čerstwu morchej,	
čerstwu runklicu,	

Eckendorfske runklicowe symjo, žołte
Eckendorfske runklic. symjo, čerwjene
Leutewitzke runkl. symjo, žołte kulojte
Leutewitzke runklic. symjo, žołte bleše
Crlevenske runklicowe symjo
Friedrichswerthske runklicowe symjo

„Goldregen“ symjeńny wows
Vierehblattski symjeńny wows
Kirsche'ski žołty wows,
1. wotsewk
Strubowu Schlanstedtsku naličnu pšenicu

pšeńčnu muku, ržanu muku, běrnjacu muku, cokor kaž też wšu cyrobu.

Dale kupuju kóždu dźělbu **žita** a **běrnow** po dnjowych płaćiznach.

ſ wodu lohko ſtacź może. Pſchi ſymnym wjedrie ſmě ſo jenoź lańka woda bracź a to w ſawrjenjech rumnoſećach, hdźež njeſchnje. Potom hnydom ſaſo do cźopleje hródźe. Pſchepocźeny ſtót njeſmě ſo ſenje do ſymneje wody honicź, ſ zyła njeſmědźa pſchedotho we wodźe pſchebywacź. W ſymnje ſo mjeźo wšo wobmijeſuje dla móźneho ſaſymnjenja. Jenoź ſ hnojom abo błótom womaſane blaki maja ſo wutrjebźicź.

Spěſchnemu wuſtrašnjenju ſo poczaźeho abo pſches dźěle ſcźopleneho ſtotu ma ſo pſches napołożenje pſchitrowa ſadźowcź. Pſchi deſchcźowym wjedrie je kožany pſchitrow witany. Hewak ſo njeſmě nałożowacź, hdyž je ſtót ſuchi abo ſo hiba, najmjenje w hródźi. Jenoź ſtadźe kožmate a ſtare ſtoćzata cźinja tu wuwiſaće, dokelž je jim ſokło ſyma. Waźniſcho je, hródź dołahajcy cźopku dźerźeć, dokelž pſchitrowjo ſadźowa wuparjenju kože, ſ cźimž ſo pluza poczeźuja.

Wothladanje koże poſchahuje ſo teź na kožma. Mjeźe a dołhe kožma ſo pſches porjadne cźeſanje pſched ſpjelcźejnom wobarnuja. Kožma ſo pola wichelakich ſwěrjatom wob lěto wobnowjeja, na pſch. pola karniſkom, pſhow, kołow, wóſlikow. S linanjom kožmow wěſo kožuch rědnje, ale pſches dobry ſtróſt ſo naſymu ſaſo wudoſpołni, ſhuſeſi. Na to waźnje pſchiprawoja ſtót ſtrój płaſcźej klimatiſkim wobſtejnoſćam. W cźopłym nałěcźu ſo ſtót teź ſtiha. Wottſihany ſtót je jara cźuceźiwy napſcźeco ſymje a ſada ſtebi tehdła cźopku hródź a ſchkt pſched nahłym wuſtudnjenjom, teź dobru, dołahaju pitu, ſchtoź ſtróſt kožmow ſpěchnje. K wothladanju koże ſluſcha ſtóncźne hiſcźeje, ſo ſo ſwěrjata pſched muchami a cźelcźkami ſchkitaja, tóźe na ſwoje waſcźnje. —rr—

Hdyž ſtebi koń žitku hnuje.

Jedyn ſtótny lěkaŕ takle praji: Wě měſto ſymnych a lohodnych wobwałkow (Umſchläge) njech ſo noha pſches hodźinu do cźopleje wody ſtaji. Sacźeńe měſtno wobwaſ ſ platowym kantom. Tón womłaćej pſredy w tinkturje arnika a terpentina. K temu wſmi na ſ błěł arnika a terpentin žiwjonoje tinktury (Terpentin-Harztinktur) 19 dźělow ſpirituſa, móže taſi k palenju (Brennſpiritus) być. Do teſeje měſchenzy liń runje tak wjele wody. Tak ruće hacź wobwałki wuſchnu, je ſ nowa ſ teźe moſchińnu womoźeź.

Driſtawa proßatow.

Driſtawa proßatow ma wſchelake winy. Hlowne winy ſu naſymnjenje, abo ſranje, hdź jim njeſmi, teź hdyž ranga ſranje doſtanje, hdź na na žiđoſći proßatow cźěri. Doſtanuli proßata w horźom cźaſu driſtawu, je cźaſto libaze mloko wina, kotreź ſo proßatam pſchidawa. Tóźe mloko njetrjeba cźaſto hiſcźeze źyle wotſtrańene być. Proßata teź druhdy tehdom rady na driſtawu ſtworja, hdyž pſchi zuźanju ranźene łidanje ſobu žeru. W ſymje móźe pſchełymne mloko pſchicźina być. Tak dołho, ſo proſe ta zuźaja, dawaj proßatam mloko tak cźopłe, ſo móźe zuźene być. Zuźane a pſchidawane mloko dyrbi tež nimale jenak cźopłe być. Proßata teź na driſtawu ſtorja, hdyž ſu ſtrěwy w ymje pſchełymne. Teź w ymje dyrbiſch ſo ſa cźeſtiwy powětr w ſtrěwach ſtaracź. W ſtrěwach njeſmě nižſche 10 ſtop. celſia cźopłe być. Někotſi płahowarjo moja teź tule cźopłotu hiſcźeze ſa pſchenjeſu a ſadoja 12—13 ſtop. celſia cźopłoty. Druhe ſoſo měnje, jo dyrbja ſo proßata hižo mkode ſtrucźiſcź a na ymu ſwuźicź. Pſchi tom ſo proßata naſymnja, ſtorja na driſtawu a kaſchtuja. Jedyn ſtótny lěkaŕ měni, ſo je njedoſtatk wapna (Kalk) w pizy mina driſtawy. Tehdła wón wukaſuje wuplatowenu krydu (Schlemmkreide) pizy pſchidawacź. Teź druhe ſrědki hiſcźeze ſu, ale te njech radźicźo ſtótny lěkaŕ wukoźe.

Pčzowarſtwo.

Rěcź pčzołkow.

Jedyn kedźbliwy pſchecźeł pčzołkow a wuczeny pſchirodoſpytnik (Naturforſcher) je ſo nadrobnje ſe ſiwjenjom a bycźom pčzołkow labeŕał. Wón wopiſuje rěcź pčzołkow takle: Pſchińdźe-li pčzołka ſ bohateje paſtwy, w kotcźu ſo we wjeſelej rejźe ſyła. Wrócźi-li ſo ſ khudubſchkeje paſtwy, na njej ſamych ſnamenjenjow rodoſcźe njeſyłytnych. Pſtejdu ſtebi myſlachu, ſo pčzołki jena tej druhej powiedźa, je-li ſu hdźe bohatu paſtwu nadeſchle. Po najnowſich wobkedźbowanjach k temu tak njeje. Jeli je pčzołka bohatu paſtwu uadeſchła, wona ſkuleje ſa pſchepaſkenymi ſwěrkami wonja. Tale wóń ſkutkuje na druhe pčzołki a pokaſuje jim ſchcźeźku k bohatej paſtwje. Kak jara pčzołki k wopkodźenju leźenja kłuźa, to niedawno jedyn ſahrodnik naſponi. Wón ſtebi wjele prozy daw ſche, ſ aipſkich ſijałkow ſymjom dobrocź Fijałki płaho o e w roſtlinarni (Gewächshaus). Wſcha jeho próza bě ma. Jomu běchu pčzołki pucź do roſtlinarnje namałke. ho teź na ſijałkach popaźechu. A hlej, nětko mějachu je. ſ ſymjo.

Sahrodniſtwo.

Lohka ſemja je ſ wjetſcha ſucha. Radźicź ſo njemóźe, lohku ſemja ſ tóhdym hródźnym hnojom hnojicź. Konjozy hnój je pſchewótny a horźy. Won ſpěchnje ſhnije, trjeba wjele-krjepjenja. Semju hiſcźeze bóle ſuſcha a ſpali roſtlinki. Podobnje ſkutkuje kołozy hnój a tajki ſ korniſkozych hlěwow. Kruwjozy hnój je wjele redſiſchi. W ſuchej ſemi pomałku hnije a tehdła tak derje njehnoji, pſchetoź ſ tym pſchewjele ſwojeje hnojoseje mozy ſhubi. Dokelž roſtlinki njemóža ſa ſaſtrěbacź. Najlépſchi hnój je łohki, ſuchu ſemju wſchak ze ſwinjazy. Wón pak jenoź ſchpatnje hnoji. Woprawdźe hnojozych wutkow (Dungſtoffe) ma jenoź mało. Tehdła dyrbiſch jemu pſchikuwne hnoje pſchidawacź. Tola pak wón kajſkoli ſemje wurjadnje polépſchuje. Wón je wlożny a wkaſe teź w ſemi ſatkowa. S dobom jemju ſtudźi a ſo pomałku roſpuſcźuje. S nim móźeſch jara tólſto hnojicź. Pſchitom ſo bojeźi njetrjebaſch, ſo mohł pſchewjele hnojicź. Se ſwinjazeho hnoja ſana hnojoza mózy njeźěła. Semju, kotruž ſby ſe ſwinjazym hnojom tołſto pohnojił a hiſcźeze wjele dobreje pjerſćeje (Humus) pſchidał, dołho wlożny dźerźi. Je-li je ſahrodka ſdalena a dyrbiſch wodu ke krepjenju wot dała pſchinoſchowacź, je to wěſce wulka dobrota.

Dom a kuchina.

Jeja klaſej.

Jeja móźeſch po ſcźehowazym wukaſanju ſchtwórcź lěta a dźeſ hhowacź. We 2 litrowaj wody roſpuſcźeſ 5 gramow kalium-permanganata. Do teſeje wodu ſkładź 25—30 jeſl. Jeja dyrbiſch do kładźenja cźiſcźe ſmyć. Po 20—30 mjenſchinach wómjeſch jeja ſ wodu a je na nałwintiſchi popjerzu ſkładźeſch. Tu njech wuſchnu. Potom ſamal kóźde jejo do popjerza a thowaj je na ſuchim měſcźe. Permangonatowu wodu móźeſch teź ta dalſche jeja trjebacź. Dyrbiſch je někotre dźeſ w njej leźo wotſtajicź, doniž ſo njeſbrunje. Schkorupowa ſo ſ bruni. Bruna barba druhdy teź ſ kaha na jejowy bělk uſchcźeże. To pak njeſo njedobi. Tak pſchibywnowane jeja ſo wěſce ſchtwórcź lěta a pak hiſcźeze dźeſe dźerźa. Schſta, w kotreź ſby wodu měł, ſo tehorunja ſbrunі. Bruna barba lohke wotſtronich, hdyž ſchtu ſ wodu wumyjeſch, w kotreź ſby natrium-biſulfit roſpuſcźiſcź.

* Dźěćom dyrbimy k jědźi dawacź, hdyž ſo ſim chze. Ma-li dźěćo ſtrowe a cźile wotroſtź, dyrbi telko jěſcź, kaž žada. Trójzy ſa dźeń k jědźi dawacź, njeczini tak derje, jako hdyž tahama muohaćej ſo na 6 dźěle roſdźěliſ. Hdyž dźěćo huſcźiſcźo doſtawa, njeje telko na dobo a njeſpcźiſtyło to, kaž ſo to radźi, hdyž ſo błódne kaž maku wjele do ſchkle wali, dokelž je dołho cźakacź měſo. Ma-li dźěćo pſches cźaſ na jědź cźakacź, hudźe taſe pſchetykanje cźeſcźiſche, ſołdź ſo roſcźiſchcźi a ſ tym je podłoſt połoženy k mnohim khoroſcźam. Dźěćo a doroſcźeny, to je dwoje. S tym runje njepraji, ſo ma ſo dźěćeju wiſcha wola cźiniecź a jědź hiſcźeze ſobu do loża dawacź, ně, měra a porjad dyrbi dyrcź, a tajſi ſo hižo namaka, hdyž dźěćo wě, ſo ſwoje kóźde 2 abo 3 hodźiny doſtanje.

Příloha k „Serbskim Nowinam“.

Čisło 6. Budyšin, 29. małeho rózka 1924. Lětnik 31.

Žitarſtwo.

Wo naletnej rożu.

S wiceho lita je lětſa wowſ w płacźiſnje najbóle dele ſkajkł. Jeho wuſyw ſo lidma hiſcźeze ſapkoźi. Nekotrykuſtź. liſ je rolu ta wowſ leźo wotſtajicź, ſo kaje, ſo nieje ju naſymu ſ rożu wobſyć. Tehdła ſnano je derje nětko wuſyw naletneje rożi ſónu roſpomnicź. Tu a tam ſu teź pola, na kotrychź naſymny ſyw rady wumoka abo tehdła teź wumjerznje. Teź tajke rolu ſ naletnej rożu wobſyć, by ſnano rabno brło. Powſchitkownje wſchak naletna rożka teſto njepſchinjeje kaź naſymna, kotruž ſo ſ cźaſom wobſyć a derje pohnojiſ. Tola nětko mamy tak bobre druźiny naletneje rożi, ſo roſdźěl wjazy tak wulki njeje, kaž ſnano pſched 30 lětami. Lohke pola ſo pſchezo hiſcźeze podarmo pſchewjele ſ wowſom a ječmjenjom wobſyja. Woboje ſo na tajkich polach, je-li derje doſcź njepſchemaſcźo, njerabźi. Naletna rożka ſucheru ſterje ſnjeźe a ſmělch wot njeje ſterje ſpołoje źně wotcźahowacź.

Sežejſch-li teź nětchto naletneje rożi ſrebi ſwoje dźěćo bóle roſdźěliſch. Je-li njeſyw naſymu wſchě ſa rożu poſtajene pola wobſyć mohł, mózeſch tola naletno ſ naletnej rożu ſkrudźene ſoſo naſkwatacź. Potom na ſnjady naletna rożka nětchto poſpěſcźo naſymneje ſeſrowi, ale tola ſo hiſcźeze do wonſnych ſnjow ſpuźe. Sežejſch-li naletnu rożu, podubjazych někotrekruhź njerjad, kaź napiſchkład kofrtjanz, kukel, mak atd. Naletu je tehole njerjada ſymjo hižo ſeſſhadźaco. S pſchedźěłanjom role je wěſce podubjazich.

Jako bobra naletna rożka mjenuje ſo Petkuſka. Někotſi kwalo, ſo ſo wona derje ſyje a ſo porjadnicźo rabźi kaź Petkuſka naſymna. Sa ſymniſcźu krajinu ſměła ſo ſaſtu hórſta naletna rożka mjenowacź.

Kaź naſymna ſada teź naletna rożka ſadźenu rolu. Tehdła dyrbiſch ſa naletnu wuſyw hižo do ſymy ſworacź. Je-li njeſyw do ſymy dočźiniſ móhł a naleto morajch, dyrbiſch ſ naſymneſcha rolu ſ wałzowacź. To pak ſenje naſymne ſworanje narunacź njemóže. Radno njeje, pſchi pſchedźěłanju ſemju ſ cźeſkimi abo liċhiwapatymi bronzemi (Krümmegge) pſchejſtra roſtorhacź. S tym ſo ſymje wumotpoczowanje jenoź wotſtroni. Lohku rolu, a na tajku ſo naletna rożka ſ wjetſcha ſyje, hižo ſ lohkimi bronjemi a lohkim grotom pſchedźěłacź. Naletna rożka dyrbi tak ſahe hacź možno do ſemje. Na lohku rolu móźeſch tež ſahe horje. Najpoſdźiſcho dyrbi naletna rożka do 10. hapreje do ſemje. Lépje pak je ſo ju ſ wožrjedź měrza wobſyjeſch. Sežejſch-li pſchepoſdźe, rożka ſo njeroſwjenkuje. Cźopke wjedro ju ſeczéri. Sayli ſahe wobſyć, puſcźeja wona hlubje a ſchcźerſcho koruſchki a ſo teź bóle roſpjenkuje. Bórzy po ſeſkhadźenju ju pſchewałzuj. To roźpjentowanju howi. Na kórź role trjebaſch 70—75 puntow ſymjenja. Naletna rożka njeſmě ſo pſchehuſto wobſyć. Je-li dźeſch ju ſedrilowacź, njech trubki 20 cm roſno běża. Teź pſchehłuboko ju njeſadriluj. Najhluboje ſymjo 1—1½ zentimetra ſapuſcźeſ. Sežmju pſchehłuboko w ſemi njebawa tak ſchcźěbriwe źně.

Hnojicź dyrbiſch naletnej rożu runje tak kaź naſymnej. Na kórź roſmjetaj 2 zentnerjej Domaſchowoje rudy (Thomasmehł) a runje telko kainita. Tóńe hnój hižo w ſymje roſmjetaj. Jako duhyk (Stickſtoffdünger) pſchidaj ſchwałokſiſkaty amoniak abo jedyn ſ tych nowſchich duhykowych hnojow. Teſte hnojej roſmjetaj pſchi pſchidźěłanju role. Wapnowy duhyk dyrbiſch ſ jedźeſi do pſchidźěłanja role roſmjetacź. Wopomniſ pak dyrbiſch, ſo na jara lohkej roli duhyk pſche wjele njeſtkutkuje. Kelko dyrbiſch duhyka roſmjetacź, ſkoſuje ſo po tym, kaſka je hnojna rola. Naletna rożka w naſtupanju hnojenja njeje tak wumphſiena kaź wowſ. Teź na łožſchich polach wona lépiſche źně dawa hacź wowſ.

Naletnu rożu njetrjebaſch jenoź ſamu płahowacź. Wona ſo jara derje ſ měſchenym ſ druhimi kopjeſchkatymi roſtlinkami hodźi. Kopjeſchkate roſtlinki ſo w naletnej rożu jara derje wuwija. Wone pſchejo bohate źně dawaja. Žitne ſtwjełza cźinja jim tłóſtk a po nich móże ſo horje wiċź. Kaſke roſtlinki cźeſch do rożi ſpuźacź wo teho wotwiſnje, kaſtu rolu maſch Na lépſche, bóle wokaſne pěſći je rabno, ſ drobnym polnym hrochom ſpytacź. Na bóle łóhkich polach ſo ſterje pjeluſchki a módre lupiny rożu. Je-li rola pſchesholha njeje, wobſyj do naletneje rożi ſelenu Falgeramy hróh (Falgeretzhen). Měſcźeńu pſchihotuj ſebi tak. ſo wojmeſch ⅗ rożi a ⅓ kuſchcźinowm (Küſtenfrüchte). Tale měſcźenza ſkoro bohatſche źně bowa, hacź jby by jenoź rożu wobſyć. Kuſchcźinu rolu pohnoja a ſtoma je ſa ſtót redſiſcha.

Do naletneje rożi móżeſch teź ſerabellu wobſyć. Sko ſama rojumi ſo ſeradellu na cźeſtkaje pſchidźěłanej roli lépje ſeſkhadźa hacź hdyž ju do naſymneje rożi mjetaſch. Dale je rabno, teź bźerźeſ do naletneje rożi wobſyć. Někotſi rabja, dźerźeſ rabźicźo do naletneje rożi ſpcźehacź do wowſa. Rożka rolu tak njeſkuſći ſo wowſa.

S teho wuſhudźa, ſo ſo naletna rożka hodźi derje płahowacź. Nětdy ſkeći ju mjenje wažachu. Nětko, hdyž je ſo wo wjele ſporjedźaka, je mózno, ju ſ wuſitkom wubjerwacź.

Rozkowe płacíśny w papjerjanych hriwnach a dollarach a złotych hriwnach 1923

(ro dollarowym śrjedńim kursu w Borlinje) po bujowych sapiśowanjach za 50 kg rożi w Borlinje.

1923	w januaru papjerjanych hriwnow	złot.	w februaru papjerjanych hriwnow	złot.	w mérzu papjerjan. hriwnow	złot.	w haprlesi papjerjan. hriwnow	złot.	w mesi papjerjan. hriwnow	złot.	w junilu 1000 papjer. hriwnow	złot.
1.	—	—	55500	5,61	41500	7,64	—	—	—	—	106,5	5,98
2.	14100	8,15	55500	5,85	42250	7,78	—	—	56750	7,52	115,0	6,17
3.	14100	7,87	53500	6,03	41750	7,69	41500	8,26	65500	7,01	—	—
4.	14600	7,64	—	—	—	—	42650	8,49	62500	6,98	112,0	6,17
5.	15300	7,38	60000	5,96	40750	7,51	43250	8,59	58000	7,10	93,0	6,25
6.	15300	7,52	59000	6,56	37500	6,97	43750	8,71	—	—	111,0	6,05
7.	—	—	60750	6,97	32500	6,60	43250	8,61	61750	6,89	117,5	6,20
8.	16500	7,24	60750	7,61	29500	6,38	—	—	62250	7,18	117,5	6,28
9.	17100	7,20	59500	8,03	31500	6,36	43250	8,59	63250	7,03	123,0	6,15
10.	17900	7,34	59000	8,02	34500	6,95	43000	8,53	—	—	—	—
11.	18300	7,37	—	—	—	—	42250	8,39	65500	6,79	116,5	6,06
12.	18500	7,45	57500	8,68	38000	7,66	42750	8,51	68500	6,67	118,5	5,90
13.	18600	7,56	59000	8,94	39000	7,86	43000	8,55	—	—	134,0	5,70
14.	—	—	54500	9,74	37250	7,50	43750	8,70	73500	6,71	144,0	5,60
15.	19700	6,96	43500	9,36	36000	7,24	—	—	70500	7,00	140,5	5,48
16.	24100	6,08	38500	8,55	36250	7,28	44000	8,73	72500	6,71	147,5	5,38
17.	26480	6,10	39500	8,50	37750	7,58	44000	8,71	74000	6,66	—	—
18.	36750	6,70	—	—	—	—	48000	8,06	76750	6,58	171,0	4,85
19.	34500	7,33	34750	9,25	38500	7,74	52500	7,47	—	—	174,0	5,22
20.	22500	7,28	49500	8,94	37500	7,54	46750	7,68	—	—	164,0	5,30
21.	—	—	50000	9,13	37000	7,43	46750	7,53	—	—	161,0	5,32
22.	35750	6,70	47000	8,67	36875	7,40	—	—	85000	6,26	166,0	5,12
23.	35250	7,40	41500	7,67	37000	7,43	49000	7,48	84500	6,39	170,0	5,87
24.	35900	6,91	41500	7,65	38000	7,63	50500	7,01	84500	6,44	—	—
25.	35750	6,95	—	—	—	—	49500	6,95	85500	6,61	168,5	6,19
26.	37000	6,68	43000	7,93	39000	7,83	49250	7,08	87250	6,59	178,0	5,93
27.	40000	6,22	42 50	7,91	39000	7,83	50250	7,08	—	—	204,0	5,60
28.	—	—	41250	7,63	39250	7,88	51750	7,29	92500	6,26	209,5	5,86
29.	47000	5,93	—	—	40500	8,11	—	—	92500	6,47	232,5	6,32
30.	56750	5,99	—	—	—	—	53250	7,50	90000	6,30	297,5	8,08
31.	68000	5,40	—	—	—	—	—	—	99000	5,98	—	—

1923	w juliju 1000 papjer. hriwnow	złot.	w auguscze 1000 papjer. hriwnow	złot.	w septembrje milj. papjer. hriwnow	złot.	w öktobrje milj. papjer. hriwnow	złot.	w novembrje milj. papjer. hriwnow	złot.	w dezembrje milj. papjerj. hriwnow	złot.
1.	—	—	1375	5,25	15,5	—	345,0	5,98	284762	9,20	8800000	8,80
2.	312,5	8,20	1325	—	—	—	432,5	5,67	766381	10,19	—	—
3.	312,5	8,20	1375	5,25	16,3	5,03	555,0	5,30	999000	9,99	8800000	8,80
4.	300,0	7,84	1450	—	18,6	6,01	695,0	5,30	—	—	8580000	8 58
5.	300,0	7, 9	—	—	25,5	5,35	765,0	5,35	996000	9,96	7980000	7,98
6.	345,0	8,23	1750	4,45	46,0	5,52	882,5	—	924000	9,34	7960000	7,96
7.	362,5	8,65	3400	4,33	60,5	4,79	—	—	1377000	9,18	8080000	8,08
8.	—	—	5600	4,84	57,5	—	980,0	4,91	1297500	8,65	8010000	8,01
9.	500,0	11,66	5150	4,45	—	—	1675	5,86	1192500	7,95	—	—
10.	530,0	11,93	—	—	65,5	5,42	3700	5,22	1192500	7,95	7730000	7,73
11.	532,5	11,95	—	—	71,5	4 53	6550	5,43	—	—	7500000	7 50
12.	417.5	9.37	—	—	112,5	4,92	6150	6,45	1245000	8,30	7300000	7,30
13.	432.5	9,71	2950	3,35	104,0	4,73	6600	—	1740000	8,76	7100000	7 10
14.	480,0	—	2500	3,50	104 0	4,83	—	—	2865000	9,55	7160000	7,16
15.	—	—	2600	4,04	126,5	—	6250	6,98	5850000	9,75	7250000	7,25
16.	480,0	10,80	3400	5,29	—	—	6625	6,78	5718000	9,53	—	—
17.	497,5	9,58	4400	5,77	165,0	5,24	8650	6,60	5538000	9,23	7350000	7,35
18.	525,0	—	5000	—	225,0	6,30	12250	6,30	—	—	7280000	7,28
19.	575,0	11,07	—	—	235,0	5 42	20000	7,00	5550000	9,25	7000000	7,00
20.	715,0	10,57	5250	5,25	240,0	5,54	29750	—	9380000	9,38	6575000	6,58
21.	700,0	—	7250	5,53	195,0	7,44	—	—	—	—	6400000	6,40
22.	—	—	6175	4,89	230,0	—	67000	7,03	9250000	9,25	6400000	6,40
23.	760,0	8,40	5400	4,46	—	—	94600	7,09	9050000	9,05	—	—
24.	715,0	7,25	5325	4,76	242,5	6,93	102500	6,83	8950000	8,95	—	—
25.	800,0	—	6135	—	212,5	7,37	104500	6,76	—	—	—	—
26.	945,0	5,22	—	—	—	—	108772	7,02	8700000	8,70	—	—
27.	1050	5,80	7500	5,62	222,5	6,56	108385	7,00	8800000	8,80	6475000	6,48
28.	1450	—	8325	5,46	250,0	6,57	—	—	8730000	8,73	6950000	6,95
29.	—	—	9150	5,12	270,0	—	109841	7,09	8730000	8,73	—	—
30.	1475	5,63	14250	5,44	—	—	116127	7,50	8750000	8,75	—	—
31.	1425	5,44	15300	6,32	—	—	144638	8,38	—	—		

Réjchło wo wozu!

Sa śwoje śejwjenje trjeba nasich hrôźnju złot tej jejowu bêl (Eiweiß). To wôjnu narunocha nam bêl powosłanki wolijowego torna w formje wośuchłowo (lane, rapśowe atd. wośuchłi). Tele powostanki su bohate na proteinje (protein je chemiśte pomjerowanje sa wichelake wutki (Nährwerte), kiż mjes druhim tej wjele bêlka wopśichujeja). Hacj pśiched hrôźim a tej hiśće cêle nêłko (dokelj je ratarśtwo ekhwiłu khude na pjenjesach) njemôże ratar tajle womjesćchi kupowacj, kiż su na protezinje bohate. Sôwy tehodła na to pokajam, schoź môjemy w naśchim hospodarśtwje ganz napkodźacj. Echtoź fosforaty nasiuna, so ś nimi lôźo sastaramy. Mamy je we wobkepkankach (Deckfrüchten) a tej we złomje. Je-li cźemy jim jejzowu bêl pśichidowacj, mamy kuschczinu (Hülsenfrüchte) naśchemu złotej dawacj. Krôźda ś naśichch kuschczinow lubuje hinaśha rolu. Na pśichłkach konjaze buny maja cźêłu rolu rady, lupiny sa rośćeja najradśicho na lôhkich pêłkach. Sérjedźna rola howi najlêpje wôzu. Tajka rola je sa buny pśichêłha a sa lupiny pśicrećejźa. Wone su w śwjelzach jara błabe. Tehodła bo lodze lehnu. W mokrym cźasu pśichi semi hnija. Schtoź chze ś nich sorna dobyć, dyrdi je ś wowsom śuć, bo bychu bo na njom sepêrale. Krćenje je bôle w powêśe a jśerje do sorna cźêri.

Mola je w sornu a złomje bohata na jejowym bêłku, bohatśicha hacj hrôch. Wołowe sorno wopśichuja 25% bêłka a hrôchowa 20%. Bêł woki złobk łocźeca hacj bo 90% pśichebźêła. Woka powpśicha bêł w pizu, kiż je hewak złuda na bêłku. Wona je tej śirowa a tłmana piza, je-li so złôtej pśichewjele njedowa. Złôt wschaf wołowe sorno pśichi śpocźatku rady njeźerje. Posdźiśicho so na njo śwuczi, je-li so jemu pśichi śpocźatku pśichewjele njedowa. Je-li nêchto moło woku pśichi śpocźatku bo pizu pśichidowaśch. So złôt na nu łobje śwuczi a potom ju rady źerje. Cźehnjtemu a formemu złotu so bijo wot dawna woki jako piza ś najlepśichim wupêchom dewa. Hinak je, łdrź wołowe sorno dejnemu złotej dawaćch. Wichelake ménja, so po nim knuwy schpatmiścho deja a so butra schpatnje źłodźi. Druhi soso prajo, so po wołowym jornu knuwy dejicj pśichestanu a potom na so wrarja. Nadrobne pśichpetnanja pak su dopołasake, so wołowe jorno do mloka dże, je-li so jeho pśiche wjele njedawa. Kruwy, kiż njedejachu a tehodła je ś wołowym śchrotom kormjechu, japoczachu a nowa derje dejicj. Tak wjele je so dopołasało, so bêłkowa piza (eiweißhaltiges Futter) do mloka dże, potajśim tej mokowa mucźfa a śchrot. Je-li woku śujemy a ś neje sorno młocźimy, njetrjebamy so bojecj, jo naśchom dejnemu złotej dawacj.

Wśchelazy sajo ménja, so po wozu ma mloko mjenje tuka abo jo butśiny tuk njeje tak śpory. Je-li śu so tajle mepśichijumnośće wupokałale, je to ś tejo pśichiśicho, jo je so woki pśichewjele dawało. Pśichdawa so woka śirowemu śunej a wotawje, złomje a runtliaj, njetreba jo nichtón w tymle naśwanju nêcźeho bojecj.

Alle ja tym dyrdi so śladacź, so je woka śirowa a śucha. S woku ma śwoje nêbuźnośće pśichi njewobtajnym wjedrje. Woka tej nabodo njeśrawi. Kuśto dojcź ko śtanje, so woka pśichi wlôźimom wjetrje bijo w trucźlach pléśnimi. Tajśa-le wopléśnina woka njejmé so tak mi a tebi nicźo złôtej dawacź. Wona wêśka złôtej śchkodźjeź. Je-li dźelch śpléźnivjene a śtruchle wołowe sorno złeiej dawacź, dyrbiśch je bołeś parićź. S tym ś nicźi so wścha pléźnivość. Parjena woka je dobra piza wośeje ke kormjenju a śylnjaga sa cźehnitu złôt. W małych dźêlbach môżeśch tej dejnemu złotej parjenu woku dawacź.

Śkôtarśtwo.

Wśchelake pramidła sa pizowanje w śymje.

Złôt, wośebje źunaki, źadaja śebi w śymje cźopku pizi, kaj ś ruku wutrajeśch. Tola njejmé njejbla piza pśicheczapka bycź, hewak złôbk złotu śo śapleniecźi. Wona pak pśichinośchuje cźêlnej cźopkoje. So je tuta trêbna, njetrjebało ju bałke naipomnicź. Naśkonjenja naś mucźa, so je porjadne a pomałke źiwanje inamjo, hacj je kruwa ćrona abo khota. Wobkedźowarja źuwałow — mlode abo ślare je wścho jene — ju naśkonili, so jich howjadźi. ćrowe byrwaju, hdyź sa dnê mjeńśchinje 118 hacj 142 hibanjow ś tłamu naliczźich. Spadnje pak tuta liczba na 42—38, potom ju khorowate a maju so pśicheczapkacź. To je najlépśiche źnamjo pśichkadźenja abo bjžo wobśtejenja khorośće. Tuj je nutne, howjadła pśichi tutym bźêle wobkedźowacź. Tuto pśichnarodźene źiwanje śłuji ś temu, piju, wośeje śwjerzu źuchu, pśichdobniśchu a pożiwanje (Verdauung) pśichipotowacź. Tak je hibanje tłamu w śymje cźaśćiśiche hacź w lêźe pśichi selenej pizy. W pśicherźêłu naliczi so na 90 hibanjow sa 2 mjeńśchinje.

Pizuje so n. pśich. na howjadła wjele źołteje pizy, śchtoź złôt rady źerje, widźimy, jo wón pomałku źuwa, dokelj wośtre temjenje śławow naśtanje. To drje je tajka pśichełhodna khorośćź, ale tola wotnośuje wot teho derjemêcźe śłoćeńca. Źołta rêpa njeje na źahym pak sa howjadła, źwinje a kornikle je śchkodna, naiwopak, wona źyścź a jaczêrja wabi. Dostanje-li cźehnity złôt wścheńge wośtre dźêłbu, to śo poła toni wabi śhubja a polépśicha tak śich powśchitkowne derjemêcźe a wuźiwanja cźeńowa. Strowym konjom môże śo wścheńge wot abo źyły punt źołteje rêpy jako pśichidawk dacź. Pśiches to śo pożiwanje polépśichuje a piza śo w źołdku lépje pśichedźêła. Khorja konje na ślinu (Fieber), pśiches pśichidawanje małych dźêłbow źołteje rêpy śo wona śhubi, dyrbja pak derje wucźiśićene bycź. W śymje dawaja śo rady bêrnu ke formjenju źwini. Lêtha doźahaju, ś wjetśicha dźé śo hubjene a małe bjeru. Złutne maju śo za cźłowjeśke jeźiwenje thowacź. Bêrnu śu dobra piza.

Schtoź ma jawory (dźiwje kaśtanje) na wubjerk, njech je śkrej dawa, dokelj maju wjetśiche wuźiwnjeje hôdnoty hacź cźerśtwe bêrnu, yże wścho jene, kaj so pizuja. Bêlene jawory śu wjazy hôdne a hodźa so derje ke formjenju źwini a howjadłom.

Dokelj cźerśtwe jawory rad pléźnja, tuj ma so na to kedźbowacź, hewak móźa złotej je śchkodu bycź. Pośćeranje so pohubjeńśichi a cźrjewa móźa śhorjecź. Naśkhmanśiche śu śuśchene jawory, hodźa so hacź do małeńśa śhowacź. Dokelj w śchrótowanych jaworach tej hôtke pódła su a złôt je potom rady njeźerje, tuj ma so hôtkośej wotstronicź. Tuj so mlêty śchrót do cźrjewa ś cźiśtej wodu śypnje a 48—60 hodźin śtejo wośtanje. Pśiches to so jêrkośej śhubi. Taśki jaworowy śchrót śłuji źrjwinjom za kormidło, je bohaty na bêłku a ma wjazy śchkrobu (Stärke) hacź naiśhmanśiche a najlépśiche bêrnu. Na to naśchenje so kormjenje śpêcźuje.

S dźêła pisuje so w śymje tej wotwcźi hrôch (Lupina), kotrúj je tej sa njenośchimy złôt pśichihódny, hdyź so w małych dźêłbach podawa. Sśu pak w hospodarźinje naśchme śłodźata abo zozaći, wścho jene hacź wowsa, howjadło abo źwinju, dha so tutym śrêdźatam źadym wowcźi hrôch njedawa. S naśhonjenja wênnu, so so wścheńge pśichełhodnośći jewja a so ś mlokom na mlode pśicheńeju. Śtrí wotwcźi hroch je śchkódny. Na to dyrbi so dźiwacź. Tej wotwnuby dyrbja so wobkladnitwje pizowacź, naj złôt ś njej pśichetykacź. Pśiches to naśtanu wścheńge khorośće, na pśich. na puchet. Tu taj druźkoje łośuje so bomjasa méda na dołholéńe naśhonjenje. Te najlépśe powucźuje. Wośo dyrbja so ścźêśi pizowanja derje wobkedźowacź a plahowarjo ba po tym mécź.

—ſt—

Wothladanje koże pola złotu.

Śwjeśichna koża wotedawa pola cźłowjeka a złotu cźeńitu a złunowu macźijinu, kotruź cźêło pśichetrjebacź njemôże. Wona śteji w świśhu ś płuzami a źiłami a źadnje cźêlmi cźopłom. Hdyź so jeje dźêławosej pokaże, naźiwaju buśto cźeźke khorośće. Tej je wothladanje koże wobźobity dźêł plahowanja złotu. Pśiches porjadne rjedźenje a mycźe maja so na koji nahromadźeny próch, njerjab a śchupińny wośtśtronicź, i tym so pichi (Poren) wotewrjene dźerża a dźêławosej koże so pośpêchuje. S dobom tej śchcźêłła, śchrota a cźeźak bźowe nervy wobźa a tej trej lôźho cźeźe. Krute rjedowanje ś wêcźesom, a pśichtrwo so dźêwaj śajmnjenju, śchtoź móźe so ś porjenjom do mycźa.